„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. V (1913)

VASLUI, 2007

„Ion Creangă“

Revistă de limbă, literatură și artă populară

vol. V (anul 1913)

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ŞI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI

„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. V (anul 1913)

Ediție inițiată şi coordonată de
RODICA POP

VASLUI – 2007

Coperta I: Mihai Lupescu, în anul 1909
Coperta IV: *Chiua* lui Constantin Bistriceanu, Şoimăreşti – Neamţ

Casa Editorială *Demiurg*
(acreditată de CNCSIS, Nr. 1142/30.06.2003,
reacreditată în 2006)

✉ Şoseaua Păcurari nr. 68, bl. 550, sc. B, et. 4, ap. 16,
700547 - Iaşi, România

☏ 0232/25.70.33; 0745/37.81.50; 0727/840.275
E-mail: iionita@mail.dntis.ro; ceddemiurg@yahoo.fr

Consilier editorial: dr. Alexandrina Ioniţă

Director Marketing: Irina Ioniţă (☎ 0740/08.20.05).

Vol. V:
ISBN: 978-973-7603-87-6

Anul VI.—No. 1. Ianuarie, 1913.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA : M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLAUL :		ABONAMENTUL ANUAL	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU,

Întemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui], St. Capşa [Bucureşti], G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucureşti). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ] L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Bălinteşti Covurlui], I. Neculau [Coropceni-Vaslui] A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Joraşti-Covurlui), P. Ştefănescu [Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broşteni-Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Anul VI. No. 1. **Ianuarie, 1913**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:
T. PAMFILE
Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL:
In ţară . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

ADMINISTRAŢIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

Anul care vine,
Cu noroc şi bine;
Fie-vă de spor
Şi de ajutor

Să-l începeţi cu nădejde, să-l stapâniţi cu vârtute şi să-l încheiaţi cu vrednicie.

REVISTA «ION CREANGĂ»

A. S. R. Principele Neculai în port românesc

† SPIRU HARET

născut la 15 Februar 1851

In ziua de 17 Decembrie a trecut din viează la cele veșnice **Spiru Haret**, *care a fost de mai multe ori Ministru al școalelor și al bisericilor, profesor la Universitatea din București și alte școli înalte, și Membru al Academiei Române.*

Avântul pe care l-au luat în anii de urmă cartea *și* gospodăria românească, *va rămâne de-apururi legat de numele acestui* Mare Român, *căruia numai moartea i-a putut hărăzi odihna pe care n'a căutat s'o cunoască.*

Limba, literatura și arta populară română au avut în Haret un luminat înțelegător, ca unul ce le-a folosit mai mult de cât i-au îngăduit vremurile și oamenii, pe ogorul lui de trudă, unde, de cele mai multe ori era și stăpân mare, și slugă măruntă.

«Șezătoarea» a mărturisit ajutorul lui; sunt apoi și alții cari nu vor uita pe acest om care a dat ce trebuia și unde trebuia *chiar fără să i se ceară.*

Acum doi ani și jumătate ca Ministru, venise în Bârlad ca să vadă întrecerea școlarilor la oină.
Sfințitul «Om al școlii» avea *minunate plănuiri cu privire la creșterea trupească prin* jocurile noastre. *Și-avea multe gânduri pentru îndreptarea atâtor greșeli în cari înnoată inima, graiul și în munca neamului nostru românesc.*

Pentru cele ce-a săvârșit cu cinste și dragoste de frați, dar și pentru cele ce mai putea încă împlini, Dumnezeu să-l miluească iar nouă să ne dea urmaș nou Celui ce-a fost.

Tudor Pamfile

PLUGUȘOARE

12.—*Aho, ho, hoooo!*
Buna vremea,
Buna vremea,
Boeri mari,
Şi cinstiţi gospodari!
De când seara a'nserat,
Noi cu plugul ne-am luat.
De la bordeile noastre,
Cele cu baligă lipite,
Cu gunoiu acoperite,
Cu ferestile sparte,
Cu uşile crapate;
Pe la curţile Dumnevoastre:
Cele 'nalte,
Luminate;
Cu var văruite,
Inăuntru zugrăvite,
Şi cu drăniţi acoperite.
Mai îndemnaţi flăcăi!
—Hăi, hăăăi!
Şi ne-am apucat de arat,
După cum Domnul a lăsat.
Dimineaţă pân'nseară,
Cu plugul cu 12 boi.
Cu răsteile pâriite,
Cu jugurile zugrăvite,
Cu tânjelile poleite.
Hăisa cealǎ bourean;
Trage brazda pe tapşan,
Hăisa cealǎ Mândricel,
Trage brazda 'ncetinel.
Indemnaţi măi!
—Hăi, hăi!
De urat, am mai ura,
Dar ni-i frică că-om însera.
Aici, pe la curţile Dumnevoastre,
Departe de casele noastre.
Şi nu suntem de ici, de cole,
Ci tocmai de la Mitoc,
Unde îngheaţă găluştele la foc,
Şi apa în oboroc.
Aho, hooo!

Nemţişor-Neamţ. Al. Moisei

13.—*Aho, aho, buna vremea la obloane,*
La boeri şi la cucoane,
La curţile Dumnevoastră boeri mari,
Căci şi noi avem curţi înalte, mari şi minunate.
De ne ducem acasă ne aşteaptă,
Cu masa întinsă, cu făclii aprinse,
Cu pahare pline, cu cuvinte bune.
Iată, moşule, fermecătoarea,
In vârful casei Dumitale.
Da noi de voinici ce suntem,
Nici acolo n'o lăsăm.
O luăm şi-o dăm cu gâtul,
La heleşteul plugului,
Câţi-or trece, toţi s'o frece,
Şi noi eşti vre'o doispre-zece.
Da noi de voinici ce eram,
Nici acolo n'o lăsam,
O luam ş'o trântiam,
Cu capul de arţar,
De-i ieşi prin ochi, ţânţari.
Ci, omul: dragă femee,
Grâul nostru o să piee.
Taci omule, nu te speria,
C'om face cum om putea,
Şi grâul ni l-om secera.
Dar hoaţa cea de la moară,
Văzând atâtea cară,
Incărcate cu pohoară,

Ne îndreaptă la Ivăneşti.
Dar morarul meşter bun,
Zvârle moara pe cotlun.
Şi luând un cojoc miţos,
Şi-l îmbrăcă pe dos.
Şi-i dete una'n splină,
Şi mi-ţi-o aşeză pe făină.
Şi-i mai dete una'n şele,
Aşezând-o pe măsele.
Iar jupineasa gazdă.
Eşise afară cu nişte mâni albe,
Inălbite, ca nişte tânjeli pârlite.
Bătu'n sită şi 'n covată,
Şi ne făcu un colac frumos,
Cum îi faţa lui Hristos,
Să ne fie plugarilor de folos;
Şi mai făcu o turtă neagră de secară,
Şi-o aruncă la fete în cămară,
Că n'au mâncat dealaltăseară.
La anul când vom veni,
Să vă găsim înfloriţi şi'mpodobiţi,
Ca merii, ca perii în mijlocul verii;
Ca toamna cea bogată,
De toate îndestulată.
Cu buţi de vin, cu clăi de fân,
Cu vaci lăptoase şi cu fete frumoase.
Câţi bujori, atâţia peţitori,
Câţi tăciuni în vatră,
Atâţia voinici la fată.
La mulţi ani.

Spus de V. Şuşnescu.
Balinteşti-Covurlui. **N. I. Munteanu**

POVESTI

45.—Sărăcia.

Cic'a fost odată într'un sat un om sărac, sărac, aşa de sărac, că, iacă nici eu n'am cuvinte să vă spun cum.

Aşa, el ce să facă? Dacă stă, îi stă norocul! S'a gândit: «Ia să plec eu cu copiii, cu nevasta, în lume, că doar-doar, oi scăpa de sărăcie". Şi-au plecat numai cu ce-aveau pe ei, căci acasă erau plini de goi!.

Mergând ei aşa pe drum, el îşi aduse aminte cum că mai aveau acasă un urcior, şi-l uitase. Ii zise nevesti-si:

—Fă nevastă, să dau fuga să iau şi urciorul ăla că o să ne trebue.

—Aşa e, du-te.

Şi a luat-o îndărăt. Când ajunse şi deschise uşa casei şi intră, vede aşa ca o mutră de cocoşneaţă lungită pe vatră. Se încruci când o văzu.

—Oliu! Machea, da ce-o mai fi şi asta? Şi-o întrebă:

—Cine eşti tu?

—Eu! Sărăcia!

—Sărăcia! Da' ce-o mai fi? Ce cauţi la mine?

Şi sărăcia apucându-l de gât:

—Am venit ca să-ţiu de urît, c'am văzut eu că tot îţi trebuie. Da' la ce mai venişi? Că plecaseşi.

—Venii să-mi iau şi *sărăcia* asta de urcior, c'o uitasem!

—Păi atunci să mergem, dacă ziseşi aşa!

—D'apoi cum o să mergi, cum o să te iau?

—Ei, cum o să mă iei, uite eu mă bag în urcior ca să-ţi fiu mai uşoară. Destupă urciorul!

Românul nostru ne-având încotro, face ce-i zise Sărăcia: destupă urciorul.

— Dar cum faci ca să intri? Că nu eşti mai mică!

—Ei, cum o să intru, uite mă fac aşa. Şi sărăcia se mototoli şi intră în urcior cât era ea de mare. El o înfundă bine, îşi luă urciorul şi plecă, cântându-şi cântecul.

Frunză verde *sirsinele*.
Vai de păcatele mele!
De când de-acas'am plecat,
Incotro m'am dus, încotr'o am apucat,
De sărăcie am tot dat!
De sărăcie am tot fugit,
Şi tot sărăcia am întâlnit!

Pe drum se întâlneşte c'un om. Din vorbă în vorbă, îşi spun fiecare care încotro se duc. Da' ăla vede urciorul:

—Da' ce ţii ăl urcior astupat cu plumb?

—Să ştii tu ce am în el, nu m'ai mai întreba.

—Eu de? De unde să ştiu, d'apoi spune!

—Sărăcia!

—Taci mă! Sărăcia astupată în urcior! Bată-te 'n cap să te bată, ce-ţi mai dete în gând şi ţie. Şi unde o găsişi?

— Açasă!

—Şi-acum unde-o duci?

—Eu ştiu!

—Mă, ci leagă şi tu un pietroiu de gâtul urciorului şi aruncă-l dracului în balta asta, mă; scapă-te de ea şi vezi-ţi de treabă!

Acesta cum aude aşa, ia un pietroiu, îl leagă de gâtul urciorului şi apoi îl aruncă cu urcior cu tot în baltă.

—Mă, cu bine mă!

—Să dea Dumnezeu bine!

Şi s'au despărţit. A scăpat bietul om de sărăcie.

Apoi a luat-o pe drum înainte ca s'ajungă pe-ai lui. Mergând ei aşa dau de-o curte boierească. Cer boierului să le dea şi lor o bucată de pământ pentru bordei; iar ca plată, se îndatorau să-i vândă ţuică la drumeţi. Boierul a primit, că vedea el că o să-i priască c'un astfel de om.

Acu, apucându-se omul nostru să sape la groapa bordeiului, dă peste un cazan plin numai *safi* cu galbeni de aur! Iacă unde i-a fost stând norocul lui: în pământul boierului, în groapa bordeiului.

Acum iar își începu cântecul:

Și-alte frunze trei lalele,
Vai de păcate mele,
Eri fusei un biet argat,
Alalt'eri un prea sărac,
Astăzi sunt un om bogat,
De sărăcie-am scăpat!

Șezând el mai mulți ani de-arândul pe moșia asta boierească, s'a îmbogățit de nu mai avea nici ce le mai face banilor; s'a făcut și el boier mare.

S'a întâmplat însă că odată a venit și frate-său pe la el, c'auzise că s'a înbogățit.

Frate-său ăsta mai mare, era și el om bogat, nu e vorbă; dar sgârcit și vrăjmășos nevoie mare, mai ales vrăjmășos, de când auzise de îmbogățirea lui frate-său, fiind că-l întrecuse. Nu e vorbă, se uita mai înainte la el, mai rău ca la un câine.

Acum, ei, din vorbă în vorbă, își povestesc fiecare cum își făcuseră averile. Ăsta al nostru, îi mai spune cum făcuse când a prins săracia, cum o băgase în urcior și cum o aruncase în baltă de scăpase de ea.

Ăstuilalt atâta i-a trebuit!

—Dar bine, o mai fi sărăcia aia acolo?

—D'apoi cum să nu fie; cine s'o ia! Numai sărăcie nu le-ar mai trebui altora!

—Dar nu mergem într'acolo frate c'aș vrea s'o văd și eu?

—Dacă zici tu să mergem, eu merg, cum să nu merg, că tot n'am eu nici o treabă până una alta!

Și plecară. Ajungând acolo, intră în baltă ăl vrăjmășos, găsește urciorul, îl scoate și-l destupă. Sărăcia când se văzu scăpată, i-se încârligă pe după gât, zicându-i:

—Tiii! Ce bine îmi făcuși, frate! Mai văzui și eu odată lumina soarelui. Iți mulțumesc din suflet, frățioare, că m'ai scos, căci altfel, aici îmi putreziau oscioarele. Acum, fiindcă mă scăpași de la moarte, cu ce să te mulțumesc?

—Apoi, dacă vrei să mă mulțumești, nu-ți cer nici mai mult, nici mai puțin, ci numai atât: vreau să faci pe frate-meu cum a fost mai înnainte, că prea și-a ridicat nasul sus, de m'a întrecut până și pe mine în bogăție.

—Nu știu zău, pe el, ori pe tine,—îi răspunse sărăcia—, el acum este prea tare, nu-l mai pot doborî, pe când pe tine, e hèhè, ești și căzut! Haide la tine, că la tine e de trai de-acum înnainte, îi zise sărăcia.

strângându-se și mai bine pe după gâtul lui.

A pățit-o. Curat vorba ceia: «Unde dai și unde crapă» sau «Vrând altuia a face rău, îți faci tot capului tău»!

Din Hălăngești-Zăicoi, Doljiu. **Nic. I. Dumitrașcu**

VORBE ADÂNCI

947.—Beleaua mică ori mare, tot o judecată are.

948.—Omul singur ce și-o face, nici dracul nu mai desface.

949.—Omul cu mintea la loc, vara-și târgue cojoc. Iar când e la Sân-*Văsie* își cumpără pălărie.

950.—Ai copii, și grijuri mii, iar cel ce nu are, cu dorul lor moare.

951.—Cine caută avere nu-și are pe plac muere.

952.—S'asculți nevasta, dar vezi, la zece una să-i crezi.

953.—Cine e cu punga plină, merge cu fruntea senină; cel cu punga goală, pare prins de boală.

954.—Ursul cu mintea-i neroadă, a rămas și fără coadă.

955.—Dracul când n'are de lucru, își mai cântărește *muca*.

956.—Cine singur cade, să pâlngă, rău îi șade.

957.—Țiganul când fu 'mpărat, întâi pe tat-s'o l'a tăiat.

958.—Bate fierul cât e cald, că dacă se va răci, geaba'l vei mai ciocăni.

959.—Cine poartă barbă, pieptene să și aibă, când făgăduești, polița iscălești.

960.—Bărbatu-aducă cu caru' femeia cu degetaru, risipește în grămadă nu sporește.

961.—Vezi-mă c'un ochiu de vrei, mâine să te văz cu trei.

962.—Trandafirul nu-i frumos? Dar la coadă e ghimpos, și albina miere face și-i e bumbum plin de ace.

963.—Zice-o vorbă foarte bine: Că la moara lăudată, fă, de vezi întâiași dată, și apoi pune sacii 'n car.

964.—In căluș dac'ai intrat, trebue să joci n'ai cum alt.

965.—Cine in horă se prinde, anevoie se desprinde.

966.—Cine cu țigan trăește, lesne 'nvață țigănește.

967.—Joacă ursul la vecine, nu te trece nici pe tine.

968.—Din pisică ce va naște știu că iarbă nu va paște.

969.—Nu se satură avaru', de i-ar curge 'n gât Sabarul

970.—Lacomul nu zice-ajunge, Oltu'n gură de i-ar curge.

Beiu-Teleorman. **Mihail Adameștianu**

971.—Ce mai ciorobor pentr'un topor; că şi eu am prăpădit o bardă şi n'a fost atâta sfadă...

972.—La cel sărac şi cânii par'că bat mai tare...

973.—Capul nu mi-i tocmai tare da'i pe umeri buni!

974.—A perit plavaia, dar a rămas poiata.

975.—De la trăsură la căruţă, de la căruţă la teleguţă, de la teleguţă la măciucuţă.

976.—Nu poţi cunoaşte bine pe un om, până nu-i mânca un car de sare cu dânsul.

977.—Nu-i destul că-i aşa de slută, — încă o mai cheamă şi Marghioala,

978.—Trageţi căruţa, că miroasă peştele! — caută-ţi de treabă.

979.—Nici Leah, nici Turc-leah,—ia numai un fleac!...

980.—Vezi cu ochii şi nu crezi — şi mă întrebi: «de ce oftezi?»

981.—Când norocu-şi schimbă pasul, n'aduce anul ce aduce ceasul.

982.—Pânea coaptă oaspeţi aşteaptă.

983.—Două mâţe într'o ciubotă, greu se împacă.

984.—Se mai trece borş cu steve, da' cel cu crupe se cam rupe...

985.—I-a lăsat doar ochii să nu duc 'n gropi, şi mânile să nu-l rupă cânii — încolo, i-a luat tot.... (despre fameia rea care prosteşte pe barbat.

986.—Ce te mai gândeşti bre? — Ia, rău! Că dacă s'or strica velniţele, unde s'ar oua vrăbiile?

987.—Dacă nu-i omul acasă, dau găinele jos paele.

Vlăsineşti—Dorohoiu **Dumitru Furtună**

988.—Fă bucătura cât îţi ia gura.

989.—De cât o mie de vrăbii pe gard, mai bine una'n mână, că ce e'n mână, nu e minciună.

990—Ferească Dumnezeu de un foc, că n'are ce arde; că ce e pe el, şi'n ladă.

991.—Dacă nu te saturi mâncând, dar lingând, niciodată.

992.—Nu suntem cu deştiu 'n gură, ci suntem cu mâna toată, adică să nu ne credeţi aşa scăpătaţi (săraci).

993.—Nu te uită la căciulă ci te uită la făptură.

994.—Mă luminaşi buştean.

995.—Minte de îngheaţă apele, adică e mincinos peste fire.

996.—I s'a căruţit frânta 'n drum,

997.—Am să-mi săr sufletul cu el, adică am să i-o fac eu lui, când nici n'o gândi.

998.—Mai bine mort decât în pământ, se zice de cineva nevoiaş de tot.

999.—Fii cuminte ca mai înainte; nu fii prost precum ai fost,—se zi-

ce de cineva care e prea neastâmpărat.

1000.—Mai aproape de dinți. de cât de părinți, adică copiii după ce

Voicești-Vâlcea **I. N. Popescu**

se văd fiecare la locul lui, nu se mai gândesc la părinții lor.

1001.—*A-l umple borșul*=a-l umple binele, răul, scârba, sângele, averea. Ex: «Ți-oi da una, de te-a umple borșul». «Te-ai umplut de borș acu». «S'o umpli de borș, dac'a veni acasă.»

1002.—*A umbla cu smomeli și cârneli* = a tot purta cu vorba pe cineva, a-l amăgi de ceva, a-i făgădui tot ceva și apoi a-l înturna, a-l cârni.

1003.—*A se duce in pușca lui Bogdan* = du-te să nu te mai văd pușca să ştie de tine, *prăpădu* să dea peste tine (se zice şi în şagă).

1004.—*Până treci gârla, apucă din mal cu dinți și svârle'n apă* = Când eşti la nevoe, fă pe dracu 'n patru, numai să scăpi, fă ce-i peste putere și fire.

1005.—*A da in pâr, pârte* = a nimeri la locul său, a nimeri unde trebue, a-și nimeri calea.

Pârtie se chiamă cărarea făcută pe zăpadă.

1006.—*B.... bătrânului pute, da cuvântu' amiroasă:* Ascultă cuvântul bătrân, că-i bun, ia din ceia ce-i rău, aceia ce-i bună; ascultă pe bătrân: «Măi băete, fă cum îți zic eu, îs om petrecut în lume, știi vorba ceia b.......... etc.

Jud. Botoșani. **V. Moisiu**

POVESTIRI ȘI LEGENDE

211.—Povestea gălbezii

Odată dracul a intrat într'o turmă de oi și a început să împartă boale.

Un cioban a dat peste dânsul și prinzându-l, l-a legat fedeleș și l-a luat la bătaie. Dracul, ca să scape, se rugă să-l ierte, că-i va spune toate leacurile. După ce ciobanul auzi și prinse toate leacurile boalelor, îi dete drumul, făcându-l scăpat. Tocmai când era dracul acum departe. își aduse aminte ciobanul că de leacul gălbezii nu l-a întrebat și strigă după drac să-i spuie și pe acesta. Dracul, care acum scăpase din mâinile ciobanului și nu-i mai păsa, zise:

— Atunci să mai vezi tu; cuțitul, cuțitul! și se depărtă și mai mult.

De aceea se zice că gălbaza nu are alt leac de cât cuțitul.

Com. Folești, Vâlcea. **C. N. Mateescu**

212. -Foca.

Sărbătoare păgânească la 30 Iunie pe sare sătenii şi mai ales satele cu Bulgari o ţin cu cea mai mare sfinţenie.

In vremea de demult, când ţara bulgărească ca şi cea românească, erau sub stăpânirea turcilor, se afla în fiecare sat câte un *cadiu*, cam cum ar fi primarul.

Aceştia luau de pe la locuitori ce le poftia inima şi fără măcar să-şi ceară voie, ca de pe moşia lor.

Aşa, într'un sat din Bulgaria, trăia o biată văduvă care-şi ducea viaţa cu recoltarea şi vânzarea de fânărie.

Cadiul din satul lor, mai totdeauna venia şi-şi încărca braţul de fân din căpiţa acelei văduve, încât începuse a i-o împuţina.

Se gândi femeea, se resgândi, cum să facă ca să desbare turcul de la fânul ei, dar fără să o simtă, că atunci, pe loc ar fi tăiat-o cu iataganul.

Intr'o zi, când vine iarăşi turcul şi'şi încarcă o sarcină bună de fân, pe care o iea în spate, văduva i-aruncă, de după căpiţă, unde era ascunsă, o cârpă aprinsă şi pe loc s'aprinde fânul din spinarea turcului. Femeea dă fuga pe altă parte, îi iese înainte şi-i zice:

— Ce faci bre, jupâne (sau cum l-o fi numit în acea vreme) nu vezi că iai foc? Nu ştii că azi e sărbătoare şi nu este bine să ridici nici măcar un pai de jos că e rău de foc? Azi e «*Foca*», aruncă ea repede minciuna, să fie crezută.

— Eu n'am ştiut bre, zice turcul, aruncând sarcina; dar dacă este aşa, să ştii că am să dau poruncă să o ţie toţi, în toţi anii, de azi în colo.

Aşa chiar a făcut şi porunca turcului trebuia păzită cu sfinţenie că altfel o păţia.

Şi aşa s'a moştenit la fii şi mai departe, până ce a rămas înrădăcinată în minţile lor, că a doua zi de sf. Petru este «Foca»; şi să nu lucrezi nimic, că este rău de foc.

Auzită dela d-l C. Constantinescu, secretarul comunei Afumaţi-Ilfov, om de aproape 80 ani.

S. P. Colibaşi

213.—Clopotul lui Mircea-Vodă

Cică, Mircea, urcându-se la deal şi având dânsul răsboaie multe, şi-a pus în gând să puie un clopot mare în muntele Cozia şi când o începe razbel, să sune cu el ca să audă ţara Românească. Şi suind clopotul la deal, l-a suit aproape de dealul ăla (muntele Cozia) unde a voit

să-l puie și s'a rupt lanțurile și a căzut în Olt, unde e și astăzi. S'a dovedit în 1903 că s'a văzut toarta de aur strălucind.

214. Isvorul lui Mircea

Mircea, când a venit el la Cozia, s'a culcat la un izvor[1] și la izvorel ăla a visat ca să facă rezbel cu ungurul și după ce o termina rezbelul, să facă o monastire să-i puie numele *Cozia* că va birui pe ungur.

A biruit și a zidit mănăstirea unde e și îngropat alături de muma lui Mihai Viteazul.

215.—Mircea-Vodă și Călugărul

Pe Mircea l-a înșelat un călugăr.

Făcând un pod la deal și la vale care stătea până ce trecea el calare sau cu trăsura și-l strângea. Era pod de piele de bivol.

Pe el se ducea cu călugărul la Cozia de slujea.

Odată s'a dus un călugăr la el și l-a strigat din vale:

— Inălțate împărate, tulește la vale că turcii au plecat. Și el tulind la vale, intrând la slujba bisericească, turcii au fost la spatele mănăstirei Cozia. Călugărul le-a fluerat din gură, l-a înconjurat și l-a omorât.

Nevasta lui Mircea a încălecat pe un cal și s'a dus la «Lacul Doamnei» și acolo s'a înecat cu slujnica.

Mircea a mai cerut voie de la turci ca să-și blesteme banii, înainte de a-l omorî. Turcii l-a lăsat, iar banii, sunt și în ziua de astăzi acolo la peștera lui, căci n'a putut nimeni să-i iea.

Acolo e o grădină foarte frumoasă, care e cu toate neamurile de flori did lume. Ducându-se 2 țigani acolo, a văzut grădina, a dat peste ea.

Au luat niște neamuri de flori și le-au pus prin grădinile lor. Au găsit și un inel de aur. Cer zece lei pe el. De cine e lăsat, nu se știe.

216.—Cuza-Vodă

Cică, pe Cuza l-a omorît un cizmar. Un boier a dat câteva mii de franci la un cismar. Acesta fiind om sărac, a luat banii și l-a otrăvit din cisme. I s'a uscat picioarele și a murit.

Cuza umbla ca mocan pe la mănăstiri cu lână ca să vândă, ca să vadă cum se poartă călugării greci cu lumea.

Stareţul călugărilor, când s'a dus la mănăstirea Cozia și Turnu, a început să-l înjure.

— Nu i-e rușine, să vie cu lână să vânză?

[1] In marginea drumului pe stânga la sud de biserica unde slujesc călugării de la mănăstirea Cozia.

— Să trăiesc şi eu de azi până mâine, a zis Cuza, prefăcut în haine de mocan.

Călugării greci l-a rugat să mănânce fasole. El a luat de vre-o câteva ori din strachină şi n'a mai mâncat, să nu dea de bănuit. A băut un pahar de vin, zicând stareţul călugărilor, că vinul dacă nu-l da Cuza la mănăstire, nici nu-l dădea la săraci.

Cuza poruncise ca oricine se ducea pe la mănăstiri să le dea stareţul câte o fele (jumătate) vin (era şi mult vin pe atunci în viile dela mănăstiri). Ei le da câte o litră, (o litră o opria).

Dela Ion M. Ocnăreanu, din Călimăneşti-Vâlcea.

Şt. S. Tuţescu

217.—Povestea ciocârliei

Amu ci-că era odată un împărat şi-o împărăteasă. Ei se bucurau de toate bunătăţile de pe lume, numai copii nu aveau. Şi le era tare ră inima, că poate să fie omul cât de bogat, dacă n'are cine i moşteni batîr numele, geaba mai trăesc în lume, că averile-s trecătoare, da numele cel bun rămâne.

O cercat ea împărăteasa fel şi chip să facă copii, dar nici c'o putut face.

Intr'o zi a făcut împăratul şi împărăteasa un praznic mare, să aibă pe ceea lume, că dacă n'ai copii, şăzi cu ţărna în gură şi nu-ţi dă nimenea de pomană măcar o lingură de apă. La petrecerea ceea s'o strâns lumea de pe lume, şi-o venit mulţime de femei cu copii mici în braţe. Şi toate se bucurau şi se uitau cu drag la îngeraşii lor, numai împărăteasa şedea de-o parte şi oftă, că ea nu ştia dragostea de mamă şi bucuria casei care are copii la masă. Ş'o întrebat şi ea pe toată lumea ce să facă să aibă şi ea copii, că-i ardea inima că nu-i şi ea mamă. Şi s'a pus şi ea pe post şi pe rugăciuni, şi se rugă lui Dumnezeu de uda pământul de lacrimi.

Intr'o noapte a visat împărăteasa c'a venit la ea o babă şi-i i a zis: «Bucură-te mărită împărăteasă, că împăratul împăraţilor a poroncit să ai şi măria ta un copil». In bucuria cea mare s'a trezit şi a dus vestea asta şi împăratului. Da să nu se bucure omul de tot când dă norocul peste el, că tot suişul are şi scoboriş şi după bucurie vine şi scârbă şi jălanie.

Peste nouă luni de la visul acesta, împărăteasa naşte o copilă mândră şi frumoasă de nu mai era alta ca dânsa, nici în lună nici în soare. Şi-a trântit împăratul o cumătrie de s'o bucurat toată împărăţia. Şi nu le mai era acum casa pustie şi tăcută, ci numai veselie şi voe bună de

socotea-i dumneta că-i rai casa cea nu altă.

Şi creştea copila văzând cu ochii. Cât creşte una de aste de-a noastre într'un an, ea creştea într'o zi. Şi aşa era de mândră şi de frumoasă, de şi soarele stătea de se uita la ea, că, cât umblase el prin lume aşa minune nu mai văzuse. Da şi fetei îi era drag sfântul soare, că, cât stătea pe afară, numai la el se uita. Şi azi aşa, mâne aşa, numai ce s'a îndrăgit copila de soare. Şi cum a crescut fata mare, numai ce-i trăsneşte într'o zi în cap? Spune împărătesei că-i este drag soarele şi ea vrea să se ducă la el acasă. Iaca ce poznă-i trăsni fetei prin cap, de le venea părinţilor să înebunească de scârbă şi să apuce câmpii. Zău aşa! Bine-i când dă Dumnezeu omului copii cuminţi, nu de cei ce umblă cu gândurile după lună şi soare!

S'a cercat ei, împărăteasa şi împăratul, să-i scoată nebuneala asta din cap; da unde a fost de chip? A început fata a se usca de pe picioare de socoteai că se prăpădeşte. Numai într'un plâns o ducea şi numai într'un văicărit şi ziua şi noaptea.

Şi văzând inima de părinţi că li se prăpădeşte, odorul o învoi să pornească la casa soarelui. Ş'a mers fata, ş'a mers, drumul lung, prin păduri, prin codri, peste văi, prin munţi şi peste munţi, şi-o ajuns la o apă mare. Din apă a eşit o fată frumoasă care s'a îndrăgit de ea. Fata ceia i-a făcut un pod mare peste apa ceia şi-o trecut dincolo. Şi iar a mers fata cale lungă şi pe-un câmp a dat de-o babă care păştea nişte gâşte. Baba o întrebă unde se duce, şi ea îi spuse gândul şi dorul. Babei fiindu-i milă de frumuseţea ei care se irosia pe drumuri, a fermecat-o şi-o suit-o în înaltul cerului şi cât ai coace un ou a ajuns înaintea curţilor sfântului soare.

Mama sfântului Soare a eşit înaintea fetei mânioasă şi-o 'ntrebat-o ce caută?

—Caut pe drăguţul meu, pe sfântul soare, că de multă vreme de dorul şi dragul lui am pornit de-acasă, şi mulţumesc lui Dumnezeu că l-am găsit!

Mama sfântului soare, s'a supărat şi mai tare pe ea şi-a blestemat-o înainte de-a o vedea fecioru-so, să se prefacă într'o păsărică.

Fata se prefăcu în *ciocârlie* şi de atunci hoima ie drumul către soare ca să-l găsească şi nu mai ajunge la el.

Când ciocârlia pleacă de jos să se ducă spre sfântul soare, îi tare chefoasă, dar când o ajunge blăstămul mamei sfântului soare, porneşte supărată pe pământ, tăcută, de se ascunde în nişte tufe.

Auzită dela Simion Zaucu din com. Crucea-Suceava în 1895. **M. Lupescu**

218.—Ștefan Vodă și Ungurii

Ștefan Vodă umblă prin țară să vadă cum trăesc oamenii, cum se poartă bogații cu săracii, cum țin popii slujba la biserici, mai pe scurt voia să știe tot ce se petrece în țară, și pentru aceea îl iubea poporul, pentru că nu lăsa să fie jăfuit de boeri, după cum se întâmpla sub alți domnitori, înaintea lui și după dânsul. Când năvăliau păgânii în țară, toți săriau la luptă fără să aștepte poruncă de la Vodă, că pentru țărani Ștefan Vodă era al doilea după Dumnezeu, căci ca Dumnezeu era bun și drept.

Odată au năvălit ungurii în țara de sus, ca să prede și să jăfuiască țara și după ce se voi încărca cu prăzi, să se întoarcă înapoi în țara lor. Tocmai în timpul acela după cum v'am spus, Ștefan Vodă umbla prin țară, își schimbasă hainele de domn în haine de țăran și venise pe valea Bistriței în sus, să vadă cum trăesc țăranii în părțile muntelui. A venit până în satul Cruci pe-o zi frumoasă de vară, când pe nimeni nu-l mai prinde vremea să mai stee în casă.

Pe la un amiazi, iacă vine un călăreț de pe vale din sus, cu calul numai spume și din capul satului începe a striga: «Vin Ungurii». Tot satul s'a spăriet, fiecare căuta încotro să fugă, temându-se de sabia tâlharilor de Unguri, Ștefan Vodă tocmai atunci era în casa unui gospodar pe care îl ruga să-i dee ceva de mâncare, că-i călător, dar auzind vestea că vin Ungurii, a lăsat mâncarea, a eșit afară văzând oamenii fugind în toate părțile.

Văzând frica oamenilor, aleargă repede în calea lor și nu-i lasă să fugă zicându-le: «Ce va zice Ștefan Vodă când a auzi că voi Munteni înalți ca brazii și tari ca smeii fugiți de niște tâlhari Unguri». Atunci oamenii s'au rușinat când au auzit vorbele astea din gura unui străin, s'au luat toți cari ce-au putut: topoare, furci, coase, măciuci, s'au eșit înaintea Ungurilor pe muntele Rarăului.

Cum s'au întâlnit cu Ungurii, au și început lupta care cu ce avea în mână; și după o luptă crâncenă, i-au învins luându-le toate prăzile ce le aveau cu ei. După ce au învins pe Unguri, Ștefan Vodă a spus că cine-i, și tot odată a pus de s'a făcut o bisericuță în locul unde-a fost lupta cu Ungurii, și din bisericuță s'a făcut mai pe urmă mânăstire, care e și în ziua de astăzi: Mânăstirea Rarăului. Așa spun bătrânii.

Valea-Dornei, Bucovina. **Teofil Bizom**

219.—De ce nu se lucrează Duminica

O femee, avea obiceiul de muncea și Duminica ca și în celelalte

zile. Ea nuo deosebia de loc, că-i sărbătoare, ci se la, umplea borș, făcea pâine, lipia. Intr'o Duminică seara pe când ea era foc după treabă, numai iată că intră o babă. Da nevasta asta, a «asămăluit-o» cu o babă din sat și se mira ce caută noaptea la ea. Da baba asta era sfânta Duminică care luase un chip cunoscut și venise la ea, ca să o pedepsească.

—Ei, dapoi dragă mătușei și azi Duminica muncești și faci treabă?

—Ei, poi, oare n'oi ședea cu degetele în gură, se răsti femeia de colo înțăpată!

—Valeu, draga mătușei, da-i păcat că-i sfânta Duminică!

—Ei, parcă Duminica nu-i și ea zi ca toate celelalte, și rămase cu vorba nemântuită, căci odată se făcu o lumină în casă, iar în locul babei, era o fecioară îmbrăcată în alb.

Femeia se pricepu că baba ceia a fost sf. Duminică și căzu la pământ, iar sfânta Duminică îi zise:

—Ce vrei să zaci trei ani, ori să crești doi băeți?

—Ba, să cresc doi băeți sfântă Duminică îngâna femeia; și sfânta Duminică se făcu nevăzută, iar în urma ei veni doi balauri, cari se puseră unul la o țiță și altul la alta și-o supseră pe femeia ceia, până ce-a omorit-o și s'au făcut nevăzuți.

Aceasta mi-a fost povestită de mama, care o știe de pe când era copilă. Acesta ar fi un vis ce l-a visat o femee care avea obiceiul de lucra și Duminica.

Jorăști-Covurlui. **Petru Gh. Savin**

URAȚII

36.—*Inger, ingerelu' meu*
Roagă-te lui Dumnezeu
Pentru sufletălu' meu
Zi cu zi să tot sporim
Tuturor să folosim.

Auzită dela elevul Teodor Bărbat din Săncel (lângă Blaj).

37.—*Inger, îngerelu' meu*
Păzește sufletu' meu
Și de ziuă și de noapte
Până 'n ceasu' cel de moarte.
Sfântă cruce-adorme-mă,
Inger bun deșteaptă-mă.

Auzită dela elevul Victor Pop din Măhaciu (lângă Turda)

38—*Inger îngerelu' meu,*
Roagă-te lui Dumnezeu,
Ca și noaptea care vine
Să te lese lângă mine
Spre a mă scăpa de toate
Ce îmi face răutate.
Inger bun adormi-mă
Și de rău păzește-mă,
Iară mâne dimineață

Mă deșteaptă la viață.
Inger, îngerelu' meu
Roagă-te lui D-zeu
Și de ziuă și de noapte
Pân'la ceasu' cel de moarte.
Auzită de la elevul Olimpiu Holerga din Frâna

39.—*Doamne noaptea a trecut*
Și noi liniște-am avut,
Al tău înger prea iubit
Cu 'ngrijire ne-a păzit,
Varsă, Doamne îndurate,
A ta mare bunătate
Din locașu' cel ceresc
Peste ceia, ce ne cresc,
Ca de noi să îngrijască.
De cel rău să ne feriască.
Auzită de la elevul Valer Urian din Vad (țara Oltului)

40.—*Cruce'n cer, cruce'n pământ*
Cruce'n locu' car' mă culc,
Dumnezeu ne miluește
Sfânta cruce ne ferește.
Auzită dela elevul Nicolae Gherghel din Toarcla.

Traian Gherman

DATINE ȘI CREDINȚE

131.—*Strigoaele, vidmele.* Vidmele sunt fărmăcătoare mari, strigoaice; ele pot și știu toate; în așa ceasuri sunt născute. Poporul din părțile acestea de sus ale Bucovinei precum: Roșa, Mihalcea, etc. care are contact apropiat cu rușii, desemnează cu numele de «vidme» pe strigoaice, sau femei cu coadă, care știu a face fărmăcătorii: lua mana de la vaci, da boale la oameni și face rău. Tot acestea au puterea și asupra ploaei, grindinei cu farmecele lor. De la vidme se învață apoi și femeile noastre de iau mana, precum și alte farmece. De aceia sunt două feluri de vidme: cele născute vidme și cele învățate.

In Moldova se spune «vidma» unei femei care face mult rău. «Mare vidmă e!» «Vidmă neadormită!»

In Ropcea, sat în distr. Strojinețului, sub numele de «vidme» cunosc numai niște păseri ce strig noaptea. Desigur bufnițele. Aici să spune că «striga» umblă noaptea ca o lumină, pe când trupul ei remâne fără suflet acasă. Strigele sunt puse pe oameni, pe pâni, pe mana de la vaci; ele pocesc oamenii de mor. Dar să află femei, care știu a descânta și te apără.

Pentru strigoii morți ce umblă noaptea, rutenii au numirea de «oper»; deci vidmele sunt vii de și la noi cuvântul de «strigoi» desemnează atât pe strigoii morți cât și pe cei vii. De aice o întreagă confuziune asupra istoriilor despre strigoi.

Din Roșa Ion Pisarciuc spune: că vidmele sunt tare rele; din pricina lor nici Dumnezeu nu s'a putut sui la ceri și de atunci nu s'a mai

dat jos, ba încă mai sus s'a suit. Ele stau în pădure și fac farmece, fură copii și-i învață cum vrau ele. Când văd pe om, îl săgetează, îl pocesc. Dumnezeu a văzut toate câte le fac și le-a zis: «Să nu vă ajute Dumnezeu la cele ce făceți!» Iar ele au răspuns: «Nici ție să nu-ți ajute să te sui la ceri!» Și Dumnezeu nu se putea sui. «Hai înapoi, zice sf. Petru lui Dumnezeu. «Să vă ajute Dumnezeu la cele ce le făceți!» «Să vă ajute și vouă Dumnezeu să vă suiți!»

Pe vidme le cunosc numai copiii de gemene pân, la 7 ani; pe urmă nu le mai cunosc.

Sunt aceleași, pe care Dumitru Herghelegiu din Verești (Moldova) le numește «diavoloaice» și că ar fi având două coarne, iar la coate și la picioare pinteni. Lor de asemenea le-a spus Domnul Hristos. «Ce faceți nu faceți bine». «Dar nici tu nu te-i sui unde ai gândit, că ț'om tăea aripele, și vei rămânea aicea jos!» i-au răspuns ele.

Ba în o altă variantă se aduce întâmplarea aceasta în combinație cu serbătoarea Inălțărei Domnului, și că tocmai la săptămână după ce s'a împăcat Domnul Hristos cu dânsele, s'a putut sui.

In Bahrinești este obiceiul că de Ispas să se lese noaptea viței la vaci ca să nu le iea strigoicele mana; iar în multe locuri se pune leuștean la ferești.

1302.—*Despre strigoice în Siret.* Veronica Masachevici din Siret, spune că moșul ei fiind sergent major în Transilvania, s'a dus cu mai mulți soldați cu carele după fân, într'un sat apropiat, iar noaptea s'au oprit la o casă singuratică pe câmpie. Femeea de casă le-a pus pe masă mămăligă cu lapte și a eșit. După mâncare, soldații au căutat-o să-i mulțumească, dar nu era nicăiri. S'au suit și 'n pod. Aici au găsit 7 trupuri de oameni, culcate, între care era și trupul femeei de casă. Spăimântați, au alergat să înhame caii și la fugă.... dar tot se uitau înapoi. Când pe un deal, numai ce văd 7 luminițe, cum s'au scoborît deasupra casei aceleia. Erau sufletele strigoilor, a căror trupuri erau ca moarte. De i-ar fi întors cu fața în jos, sufletul n'ar mai fi putut intra.

Maria Stefaniuc tot din Siret, spune că așa li e planeta să fie strigoi, așa li-i talantul lor. De vrea, de nu vrea, trebue să meargă unde i-i rânduit. Când doarme îi ese sufletul ca o muscuță din gură și dacă întorci trupul cu capul unde au fost picioarele, remâne mort. Noaptea zice ca să nu lași limba la meliță, că strigoaicele vin și o iau de se bat cu melițele și așa scântei sar când se ciocnesc. Dacă o vezi pe una venind la meliță să-i zici: «Vino mâne la mine la stative și la spată», că adoua zi de bună samă va veni. Atunci să înfigi în prag 3 ace cu vârful în sus și un fir de usturoi, că nu poate eși din casă până nu scoți

lucrurile acestea..., tot vrea să meargă şi se întoarce şi atunci ai dovedit-o că e strigoaică.

O cucoană în Siret avea anume un strigoi la vaci, ca să le aducă mană. Dar era una Hârtopăniţa, fărmăcătoare; ea ştia a-i frânge puterea. Găsindu-l odată în casă, a făcut un semn din degete, s'a strâmbat din gură ş'a zis un cuvânt care reprezintă acel semn la care strigoiul pe loc a rămas legat, l'a înţepenit pe îndată în loc, că n'a mai putut să umble. Dar şi el după acea drept răsplata i-a dat pe trup nişte bube, de care n'a scapat până ce nu s'a dus şi nu l-a rugat s'o ierte.

O strigoaică iarăşi era, că n'avea vacă, dar ţinea o vacă de lemn în pod şi de la aceea mulgea zi şi noapte de nu se mai sfârşise. Tot laptele de la vacele oamenilor şi-l aducea la vaca ei.

Strigoi se face acolo unde sunt 7 copii de-a rândul : fete sau băeţi într'o casă; atunci cel al 7-lea va avea coadă şi va fi strigoi. Sau dacă mama când e grea nu iea sama şi nu-şi aduce aminte când o priveşte cine-va ciudat — căci dacă acela e strigoi, poceşte şi copilul în ea să fie strigoi.

Elena Voronca

1303.—Când cânele scurmă prispa, sub uşorul ferestii la odaea de locuit, e semn că cineva se va muta din casă.

1304.—Nu mânca din oală, căci te vorbeşte lumea de rău.

1305.—Când pocneşte podul sau lucrurile din casă, e semn că va eşi cineva din casă.

1306.—Dacă ţarca bate 'n prag, vei avea musafiri.

1307.—Când urlă cânele, e semn rău.

1308.—Huhurezul cântă a vreme rea.

1309.—Mergând pe un drum, pe care n'ai mai fost, să-ţi ieai o piatră în gură ca să nu uiţi.

1310.—Când uşa se deschide singură, e semn că în curând vei avea oaspeţi.

1311.—Paianjenul scoborându-se pe fir din grinda casei, vesteşte venirea a noi oaspeţi.

1312.—Primăvara de vei vedea pentru întâia oară fluture alb, toată vara vei fi slab.

1313.—Când îţi coşi singur haina, trebue să-ţi ieai o bucată de aţă în gură, căci altfel se zice că îţi coşi mintea.

1314.—Când sarea se umezeşte, e semn că va ploua.

1315.—De-ţi va cânta cucul în faţă, vei isbuti în afaceri; de-ţi va cânta în dos, gândurile nu ţi se vor împlini.

Vârful Câmpului, Dorohoi. **D. Urzică**

1316.—Să nu dai cu mătura nici în om, nici în câne, nici în orice animal domestic, că turbează.

1317.—Incercătorul pânii să nu-l mănânce nici fata mare, nici flăcăul, pentru că îi vor încerca peţitorii. (Se zice încercător, turtişoara pe care o aruncă femeea în foc, ca să vază dacă s'a dospit pânea. Fiind mică şi subţire, focul o iea şi o coace repede.)

1318.—Când îţi pune cheutoare la cămaşa cu care eşti pe tine sau la alt veşmânt, ori ţi se pune un petec, trebuie să ţii în gură o scamă din veşmântul acela, ca să nu ţi se cârpească minţile, să devii uituc.

1319.—Bărbatul care va mânca ouăle ce se găsesc în găină când o tai, devine neputincios.

1320.—Tot aşa, femeia nu trebuie să mănânce testiculele cocoşului pentru că va face totul gros.

1321.—Nici «plodul» păsărilor nu trebuie să-l mănânce femeea, pentru că nu va naşte copii.

1322.—Splina porcului să n'o mănânce tinerii, — că li se va pune splina, chiar şezând.

1323.—Creerii porcului trebuiesc lepădaţi de oarece devine *tulnic* şi prostănac cel care îi va mânca.

1324.—Când pleci la vre-o treabă, adună-ţi minţile să nu uiţi ceva şi să te întorci din cale. Cum te-ai întors, n'ai să mai isbuteşti.

1325.—Unora le merge bine când «le iese cu sec»; (femeia cu vasele goale, ducându-se la fântână să-şi aducă apă), altora când le iese cu plin. Dar tuturora le merge rău când le taie calea pisica, vulpea ori epurele.

1326.—Să nu dai din casă după scăpătatul soarelui, nici seara malai, nici brânză sau altceva sărătură. E rău de vite, că le mănâncă lupii.

1327.—Lupii iţi mănâncă oile şi când frigi brânză seara.

1328—Cine se piaptănă seara îşi încurcă drumurile morţilor.

1329.—Copilul arătat in oglindă, ca să se vază, până nu împlineşte anul, nu va trăi,

1330.—Băiatul care se joacă cu mărgele şi le pune la gât, va plânge când se va îmbăta.

1331.—Să nu pomeneşti purecii în luna lui Martie, dacă vrei să nu te mănânce peste vară.

1332.— Cine omoară un paianjen, îşi ispăşeşte 9 păcate.

1333.—Femeea care n'a făcut iţe, când a fost fată mare, nu mai poate să mai facă după ce s'a măritat, pentru că rămâne văduvă.

1334.—Celui care rade 40 de oameni în Sâmbăta Paştilor, fără să facă sânge, i se iartă toate păcatele.

1335.—Unghiile seacă, dacă le tai Duminecа sau sărbătoarea. Tai-le Sâmbăta, că plesneşte un drac.

1336.—Copilul mort «de apucat» nu este jelit.

1337.—Nu se bea apă rămasă în cană sau în pahar, după ce s'a umplut vreun vas, care fierbe la foc. E rău de umflătură. Lepezi deci apa aceea şi-ţi ieai altă apă, ca să beai.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

1338.—Dacă până la sf. Ilie se aruncă cu mere în sus, atunci va ploua toată vara cu piatră.

1339.—De ziua Crucei se mânâncă post. Afară de aceasta nu se mânâncă nimica care să aibă semnul crucei, căci este păcat. Nu se mânâncă de pildă: nuci, pepeni, poamă şi altele.

1340.—De Foca nu se lucrează nimic, zicându-se că cine va lucra în această zi, va muri de obiceiu de trăsnet.

1341.—Femeile de sărbătoarea zisă «Ciuda lui Arhanghel» nu coasă, pentru a nu li se întâmpla nimic rău.

1342.—Du sf. Andrei se ung ferestrele şi uşile cu usturoi pentru a nu veni strigoii. Tot în această seară fetele se duc la porci şi strigă de trei ori: Huidio acu, huidio la anul, huidio la celălalt an. Dacă i se răspunde la vreuna din aceste întrebări, atunci fata se mărită: sau în acea iarnă, dacă i-a răspuns la întâia întrebare, sau la anul, dacă i-a răspuns la a doua întrebare, şi în sfârşit la celalt an, dacă i-a răspuns porcul la a treia întrebare. Răspunsul porcului este grohăitul.

Tot în această seară se vrăjesc fetele cu oglinzele. Se pune o fată pe un scaun, iar înaintea ei se pune o oglindă şi din dosul ei iar o oglindă şi pe margeni două sau patru lumânări. Dacă fetei i se arată ceva în oglindă, atunci îşi va şti soarta ce o aşteaptă. Aşa, dacă i se va arăta un mort, bărbatul pe care îl va lua, va muri în curând.

1343.—In seara de sfântul Vasile, dacă fata va lua busuioc de la clopotul cu care ură flăcăii, atunci şi ea va fi tot aşa de rumână şi frumoasă peste an, după cum şi busuiocul are miros frumos şi plăcut ori şi cui.

1344.—Când se învârteşte apa într'un loc, atunci se zice că acolo joacă dracul,

Vlăsineşti-Dorohoi. **Al. Leontescu**

1345.—In noaptea sf. Vasile dacă se duce o fată în pielea goală, la miezul nopţii în grădină, şi numărând şapte pari la întâmplare, leagă pe al şaptelea cu un fir de strămătură, apoi după cum va fi acel par, aşa i-ar fi şi ursitul. Dacă parul va fi lung, subţire şi fără pic de ciot,

fata va lua un barbat nalt, pricopsit, uricios și lipit pământului de calic; iar dacă cumva parul cela va fi gros, îndesat și cioturos, atunci a avut noroc și va lua un bărbat bun la suflet, voinic și cu bună stare.

1346. —Dacă la ajunuri, moș părintele stă puținel jos, mai schimbă 2-3 vorbe, atunci stau și cloștile pe ouă și vacile la muls ; iar de nu, nu stau.

1347. —Cum va fi în ziua de sf. Vasile, așa tot anul : vesel, — bucuros vei fi ; iar de vei fi supărat, apoi tot anul vei fi posomorît, tot îți ninge și-ți plouă.

1348.—Fetele cari vor să-și viseze ursitul, nu mânâncă nimic în ajunul Bobotezei, de cât seara o turtă de făină de popușoi, coaptă'n spuză, după ce au luat mai întâi sf. aghiazmă; seara, la culcare, își leagă la degetul cel mic de la mâna stângă un fir de busuioc, luat de la dascăl, cu puțină lână. In noaptea aceea își va visa alesul inimei.

1349.—Cel ce se va scălda întâi, în ziua de Bobotează, în produșca unde s'a făcut Iordanul, de acela nu se atinge nici o boală.

Larga-Bacău. **C. G. Vartolomei**

1350.—Când nou născutul are ceva semn pe corp, nasul turtit, capul mare, etc. e credința, că mamă-sa când a fost însărcinată cu el, s'a mirat pe cine-va, care are defectul același. In trei Dumineci dimineața, când trage prima dată la biserică clopotul, mama pune mătura curciș peste pragul ușei și luând copilul în brațe, cu lumina de la cununia ei în mână, se pune pe matură și dă țâță copilașului, cugetând la acele persoane, pe cari le bănuește că s'ar fi mirat pe ele. Această să poate face cu efect numai până la etatea copilașului de șase săptămâni.

1351.—Când unei părechi tinere, le moare prim-născutul, sicriul se sfredelește, ca astfel să nu se închidă roada de prunci a mamei.

1352.—Tot atunci, nu îi e permis mamei tinere să-și petreacă primul născut la groapă, ca să nu-i fie acesta ultimul copil.

1353.—Copilașilor mici li se dă să beie apă din clopoțele, ca să aibă glas bun.

1354.—Când sughiți, să zice că te pomenește cineva; dacă te întrebi în gând, că cine să te pomenească, care nume l-ai gândit sau pomenit la ultimul sughiț, acela te-a pomenit.

1355.—Când ai trohnă, seara la cine vezi lumina aprinsă mai întâi, deschizi ușa de 3 ori și zici: La N. N. îi lumină, trohna mea la ei la cină. Să zice de trei ori și după fiecare dată te sufli.

1356.—Când arde focul ca și când s'ar sfădi, să deschizi ușa cuptorului și să zici : *Pfui, pfui, nu ți-e rușine*! că atunci te vorbește cine-va de rău.

1357.—Pe foc să nu pui doage de vase, căci când mori, te umfi ca vasul.

1357.—Fărămăturile cari cad dela nuntă, să nu se dea la câni, căci se sfădesc nuntaşii ca cânii.

1358.—Nu e bine a arunca cânilor sau mâţelor pânea pe fereastră, căci turbă.

1359.—Când ai cloţă (cloşcă) în casă, nu e bine să dai nimărui apă să bea, căci atunci beau cloţele oauăle.

Ardeal. **P. Ugliş**

GÂCITORI

420.—*Sabia.*
In putinei de tei, limbă de balaur.

421.—*Cuţitul scos din teacă.*
Ieşi limbuş din lăcătuş, că te chiamă cinci afară.

422.—*Biserica.*
Cireş înflorit,
Şarpe zugrăvit,
Făptură de om,
Cu nume de domn.

423.—*Cântarul.*
Ghiarele uliului.
Capu' vâlturului,
Coada coţofenii.

424.—*Melcul.*
Mă 'ntâlnii c'un dobitoc,
Dobitoc nu era;
Coarne avea, bou nu era ;
Sămar avea, bou nu era ;
Picioare nu avea, dar în copaci se suia.

425. *Buricul.*
Cuibul ciontâcului,
In mijlocul câmpului.

426,—*Lingurile şi strachina.*
Intr'o vale adâncă,
Stau ciorile *ibâncă.*

427.—*Cotoiul.*
Oprea năpârstoc,
Şade lângă foc.

428.—*Pruna, caisa, persica.*
Am o vacă ;
In vaca aia, un viţăl ;
In viţălu' ăla, alt viţăl.

429.—*Rândunica.*
Ţândra mândră
Şade 'n grindă
Şi-mi grăieşte ungureşte.

430.—*Urechile.*
Intr'un vârf de ciopârtac,
Două fălii de dovleac.

431.—*Clopotul.*
Vine Voinea *răgnind*
Pe câmpul Bărăganului.

432.—*Securea.*
Am un pui de grec,
Fac în.... dec, în.... dec !

433.—*Plosca.*
Am o fată de săcui,
Şade cu pletele 'n cui.

434.—*Meliţa.*
Intr'o vălceluşă,
Intră o căţeluşă.

435.—*Vârtejul.*
Buturuga mică răstoarnă carul mare.
436.—*Vârtelnița.*
Intr'un vârf de plop,
Treieră un iepure șchiop.
437.—*Furnicarul.*
Intr'un vârf de moviliță,
Fierbe o oală cu chisăliță.
438.—*Fusul.*
Foltea în sus, Foltea 'n jos,
Foltea vine mânios.
Argeș și Muscel. **C. N. Mateescu**

439.—*Pătrunjălul.*
Esă popa din camară,
Și-și lasă pletele afară.
440.—*Capra.*
Terică, merică
Merge la biserică
Vine acasă și se vaită.
441.—*Omul călare.*
Trapa, lapa pe cărare,
Hungher, pungher,
Pe spinare.
442.—*Sâta.*
In pădure tic, tac,
Pe câmp hic, hic,
In casă ninge de foc.
443.—*Lada.*
Am o oaie cu mațele de petecă.
444.—*Șâpul cu rachiu.*
Hurduz, burduz,
Din Țarigrad adus,
Subt laiță pus.
445.—*Cimpoiul.*
Am o curcă șoaită, boaită,
Cu gâtul șoitoi, bârboi.
446.—*Umbra.*
Ce șade 'n apă și nu putrezește?

447.—*Sprincenile, ochii și gura*
La margină de crâng,
Două blăni de blid,
Lângă două blăni, doi luceferi,
Lângă doi luceferi,
O moară ferecată.
448.—*Ceaunul și mămăliga.*
Am o oaie cachie
Și îi mănânci din c.....palachie.
449.—*Anul, lunele, săptămânele și zilele.*
Am o latnică, platnică, chiscovatnică,
Și acea latnică, platnică, chiscovatnică.
A făcut 12 lătnicele, plătnicele, chiscovătnicele.
Si acele 12 lătnicele, plătnicele, chiscovătnicele,
Nu pot lătnici, plătnici, chiscovătnici,
Fără biata latnică, platnică, chiscovatnică.
Auzite de la Ion N. Răuț.
Al. Al. Leontescu

450.—*Umbra.*
Ce șade 'n apă și nu udă?
451.—*Oul.*
M'a trimis doamna de sus la a de jos, să-i dea și vin și rachiu tot intr'un pahar.
452.—*Lingurile în strachină.*
Am un grajd plin cu cai și toți stau cu coadele afară.
453.—*Desagii.*
La poiana din tufiș
E o gâscă cu două gușî.
454.—*Moara.*
Am o vacă balană

O mulg cu scara
Şi'o 'mpart cu ţara.

455.—*Broasca.*
E mică ca o ceapă,
Şi necheazâ ca o iapă.

Voiceşti-Vâlcea. **I. N. Popescu**

456.—*Ghionoaia.*
Joacă popa Crăcănuţă
Cu zăbunul cărărat
Cu tichie roşie 'n cap
Dela S. O. Freamăt, Craiova.

457.—*Banul.*
—Buna ziua, lucru frumos.
—Mulţumim, rămâi sănătos.
Dela Alex. Săndulescu-Teleorman.

458.—*Miriştea,*
Mii de găurele
Tot privesc la stele,

459.—*Sania.*
Iarna fuge
Vara zace.
Dela Marin Palaş, Craiova.

460.—*Popa.*
Coţofană faură
Intră noaptea 'n gaură

461.—*Greerile.*
Coţofana faură
Cântă noaptea 'n gaură.

462.—*Testul.*
Cât am trăit
Pe foc m'au fript;
După ce am murit
Pe drum m'au asvârlit.

Radu Fulger

463.—*Buricul.*
Cuibul ciocârlanului
In mijlocul Baraganului,

464.—*Clampa dela uşă.*
Am venit la voi,
Ş'am prins pe mă-ta de buric
Ş'o făcut ţiflic.

465.—*Ceaunul şi mămăliga.*
Am o vacă neagră, buleargă.
Şi când fată toţi aleargă.

466.—*Ceaţa.*
Ce trece prin vamă
Şi nu se bagă 'n seamă?

Vânători-Neamţ. **V. Ştirbu**

CÂNTECE

1168.—*Pe culmiţa dealului,*
Ţipă puiul corbului.
Ce ţi e puişor corb:
Ori ţi-e foame, ori ţi-e sete,
Ori ţi-e dor de codrul verde?
—Nu mi-e foame, nu mi-e sete,
Ci-aş mânca carne de Turc,
Şi-aş bea sânge de haiduc.

1169.—*Busuioc bătut de brumă.*
Rău e, Doamne, fără mumă!
Busuioc bătut de piatră,
Rău e, Doamne, fără tată!

1170.—*Colea'n vale în grădină*
Cântă cucul pe-o tulpină,
Corbul şade, şi-l îngână.
Taci, corbe, nu mă'ngâna,
Că tu nu eşti legea mea;
Ci tu eşti lege spurcată,
De mănânci carne de vacă.
Nici-odată înjunghiată.

Goruneşti-Vâlcea **C. M. Popescu**

1171.—*Bate vântul văiurele,*
Pe de-asupra casei mele,

Şi-mi aduce-un dor ş'o jele,
De la neamurile mele.
Bate vântul, iarba culcă,
Dor de neamuri mă usucă.
Bate vântul, iarba scoală,
Dor de neamuri mă omoară.
Bate vântul vălătuc,
Vine vremea să mă duc;
Să mă duc de prin ist loc,
Din ist loc fără noroc.

1172.—*Verde foae sălcioară,*
Colea'n vale la izvoară,
Este-un nuc cu frunza rară,
Und's'adun cucii din ţară,
Şi cântă mereu de dor,
De dorul voinicilor.
C'au plecat, s'au depărtat,
Unde ţara i-o chemat.
Au plecat la bătălie,
N'ar fi fost ca să mai fie.
Foae verde ş'un dudău,
A dat bunul Dumnezeu,
Luptele de s'au curmat
Ţara mea s'a liberat.
De-acum, hăt pe veşnicie,
Ţara liberă să fie,
Iar cei mândri, cei voinici,
N'or mai sta pe la poteci;
Ci s'or strânge la izvoară,
Sub cel nuc cu frunza rară;
Ş'or trăi în veselie,
Ani o sută, ba ş'o mie.

Auzite de la N. Creangă,
Ripirig jud. Neamţ. **V. Ştirbu**

1173.—*Ştii tu mândro ce ziceai*
Când amanta mea erai.
Că nu este om în lume,
Să-ţi fie drag ca şi mine.
Dar văd mândro c'ai minţit,
Cum plecaşi la şcolărit,
Cu altul te-ai îndrăgit.
El e surd şi tu eşti proastă,
Şi vai de dragostea voastră.

1174.—*Foae verde şi-o lalea,*
N'ai văzut amanta mea?
—Am văzut-o la cişmea,
Scotea apă şi plângea,
Pe tine te blăstăma.

Rădeşti Tutova. **I. I. Nadă**

1175.—*Foae verde şi-un dudău*
Murgule căluţul meu,
Ce oftezi aşa de greu?
Ori ţi-i greu de trupul meu?
Nu mi-i greu de trupul tău,
Dar ţi-i rău, naravul zău:
Pe la câte crâşme treci,
La toate de gard mă legi;
Iar la crâşma cea din vale,
M'ai legat la chiotoare,
Mi-ai dat fân nuelile,
Şi grăunţe stelele,
Şi pe drum ciomegile,
Că-s uitate legile.

Cules din Grămeşti-Dorohoiu de Mihai Barbu.

Gh I. Popescu

1176.—*Foae verde de* madem,
De madem, de undelemn,
Mă mir ce dragoste avem,
Numai din ochi ne vedem,
C'altă putere n'avem;
Că dac'aşi avea putere,
Te-aş face o tabachere,
C'aşa inimioara-mi cere:
Tabachere cu tutun,

Să te port cu drag în sân;
Tabachere cu tabac,
Să te port în sân cu drag;
Tabachere cu foiță,
Să te port cu drag la țâțe.

1177.—*Foae verde matoslat,*
Nu ți-e milă și păcat;
M'ai [illegible] m'ai lăsat,
Ca p[illegible] mare vinovat.
Foae verde de madem,
Să 'ngenunchiu să te blestem,
Să te usuci ca un lemn,
Ca un pom neroditor,
Care nu mai face flori,
Nu'nflorește, nu rodește,
Numai locu-mi pătimește!

1178.—*Foae verde samulastră,*
Ioană, de dragostea noastră,
A'nflorit florile'n coastă,
Să le vezi nu le-i cunoaște!

1179.—*Foaie verde ca iarba*
Ioană nu te mărita,
C'a'nflorit tămâioara,
Și cu ea puroinica,
Și n'are cine-o purta.
Lasă, neică, să'nflorească,
Că le-oiu purta și nevastă,
Dacă mi-a fost mintea proastă.

1180.—*Foaie verde de doi sfinți*
Copiliță cu părinți,
La ce focul te măriți?
Că mila de la părinți,
Anevoe o mai uiți!
Iar mila de la bărbat,
Ca umbra de păr uscat.
Când gândești să te umbrești,
Mai tare te dogorești.

Din Scundu; da la Ion al Uței.

C. Daniilescu

1181.—*Frunză verde păduref,*
Alelei frate răslef;
Cum te plâng surorile,
Pe toate cărările.
Cum te plânge cea mai mare,
Cu păr galben pe spinare;
Cum plânge cea mijlocie,
Cu lacrămi până'n la bărbie:
Cum te plânge cea mai mică,
Frunza'n codru se despică.

1182.—*Frunză verde de-alior,*
La fântână, la isvor,
Este un șarpe mușcător,
Și m'a mușcat de picior.
Și-așa m'a mușcat de tare,
Drept la inimă mă doare;
Și-așa mă doare de tare,
Nu văd soare răsărind,
Și lună pe cer mergând.

Auzite de la Fr. C. Napa, Leurda, Bacău.

1183.—*Frunză verde și-un bujor,*
Plânge-mă maică cu dor,
Că și eu ți-am fost fecior.
Ți-am scos boii din ocol,
Pe boghian și pe bujor,
Și i-am pus la plugușor.
Și trei brazde c'am brăzdat,
Busuioc am semănat,
Și de-o crește drept in sus,
Să știi maică că m'am dus,
Dar de-o crește aplecat,
Să știi maică c'am plecat;
Iar de n'o mai răsări,
Inapoi n'oi mai veni.
Și oastea m'a 'nconjurat,
Soldățește m'a 'mbrăcat,
Și'n armată m'o luat.

Rămâi maică sănătoasă,
Dacă n'ai fost bucuroasă
Să mă vezi sara prin casă.

Auzit de la Tinca Hânganu, Leorda-Bacău.

S. P. Chiricel

1184.—*Foaie verde arnăut,*
Fel de fel de traiuri sunt,
Nici-un traiu nu-i mai amar,
Ca traiul de militar,
Soldatul de se sileşte,
Solda lui i se măreşte.
Dup'o jumătat' de an,
Pune grad de caporal,
De se poartă mai urgent (!)
Pune gradul de sergent!
Şi se plimbă'n sus în jos,
Ca un trandafir frumos.
Pentru-oleacă de plimbare,
Şase zile de 'nchisoare;
Şi ceva de-o mai greşit,
La carcer' mi l o vârît!
Sărmanul s'ar pune jos,
Căci îi trece os prin os,
Aşa viaţa lui se trece,
Vânător cu sânge rece.
Aşa viaţa s'a mâncat,
Până când s'a liberat.

Cules de la sergentul Andrei Angheluţă, din Reg. 13 Şt. cel Mare, Iaşi.

N. I. Antonovici

1185.—*Frunzuleana şi una,*
Rea belea e dragostea,
Cine-apuc' a o'nvăţa,
N'are chip a o lăsa,
Nici minte de-a o purta,
Ci putere de-a ofta.

1186.—*Mai încet cu dragostea*
Că se rupe laghiţa,
—Să se rupă ş'amândouă,
Eu voi face alta nouă.

Din Lunca-Bacău.

G. Iacobeanu

1187.- *Frunză verde mărgărit,*
Mă uitai spre răsărit:
Văzui primăvara vânt,
Colţul de iarbă crescând,
Frunza'n codru'mbobocind,
Căluşei pe câmp păscând.
Eu atuncia mă 'ndurai,
Numai doi preteni luai,
Doi căluşei că furai,
La Câmpu-Lung apucai.
Nici acolo n'am scăpat,
La arest m'au aruncat.
Intr'o zi eu mă dusei
La căpitan şi-i zisei:
—Căpitane de judeţ,
Nu mă ţine 'n ăl coteţ,
Pentr-un pui de mânzuleţ,
Că l-am vândut fără preţ?
Ci dă-mi drumul până Joi,
Pentru unul ţi-aduc doi
Din Vâlcom şi din Ştubei
Cu căpice noi de tei,
Şi cu straiur'le pe ei.
Dă-mi drumul până la prânz,
Să-l aduc vânăt şi'nchis,
Să fugă cu frâu'n dinţi.
Dă-mi drumul pân'la chindie,
Să-l aduc, să nu mai fie.

De la I. Paraschivu
Carpen-Dolj.

I. Popescu

1188.—*Dulce-i urda, dulce-i caşul,*
Da-i mai dulce ciobănaşul;
El mă tunde şi mă rade,

El mă spală cum se cade.
Am iubit un ciobănaş,
Ce mi-aduce' ziua caş,
Dimineaţa urdă dulce,
Mă sărută şi se duce.

1189.—Dorule de unde vii?
—Vin din târg de la copii;
—Da de mândra ce mai şti?
—Ştiu că mândra-i sănătoasă,
Şade pe prispă şi coasă.

1190.—Frunză verde solz de peşte,
Mândruţa nu mă iubeşte,
Ci mai mult mă ocărăşte.
Inima tare mă doare,
Mândra-mi zice'n gura mare:
Frunză verde trei masline,
Fugi urîte de la mine,
Hai să bem două cafele,
In dorul mândruţei mele,
Hai să bem, să veselim,
Inima s'o răcorim.

1191—Uiu, iu şi-aşa mă cheamă,
Iepuraşu-i bun de zeamă,
Iepuroaica de friptură,
Lelea de pupat în gură.

Din Truseşti Botoşani.

C. Atanasiu

1192.—Foae verde trei măsline,
De-aşi pleca, puică, ca mâne,
Dorul meu îl las cu tine,
Mândră, să mi-l păstrezi bine,
Şi mi-l culci în pat cu tine,
Pe saltea de borangic,
Să nu mai zică nimic.

1193.—Hora-i mare, flăcăi n'are,
C'au murit de gălbănare;
Câte-unul cea-u rămas
Poartă căciula pe nas.
Murdăria pe obraz.

1194.—Şi-altă-dată frunzuliţă,
Ţineţi hora dăiculiţă.
Că s'a făcut chisăliţă.
Chisăliţă de urzici.
Fi-v'ar dinţii-afurisiţi.

1195.—Frunzuliţă de curmal,
Voi flăcăi şi fete mari,
Hai, v'ajungă de-oboseală.
Să sfârşim hora că-i seară.

Ardeal **C. Georgescu-Munteanu**

1196.—Vino bade, vino dragă,
De-mi dă gură că-s bolnavă;
De nu vii bade, de mâine,
Dorul meu la tin rămâne,
Şi s'i vii pe-un car de foc,
Să fim iute la un loc.

1197—Mult mi-e drag, mândro, de tine,
Mi-e urît de cin'le ţine,
Că te ţine 'n nouă frâne,
De nu pot veni la tine,
Şi te ţine prea pe scurt,
Că nu pot să te sărut.

Culese din Transilvania, comunicate de fostul învăţător Gheorghe Cereny, din com. Cosiciu, comitatul Szilagy.

1198.—Mărită-te Ileană,
Mărită-te Ileană,
N'aştepta venirea mea,
Eu când zic, mă duc, mă duc,
Toate fetele mă plâng,
Şi mă 'ntreabă un' mă duc.
Eu le spui la Câmpu-lung.
Mărită-te mândro bine,

C'aşa trec zilele mele,
Una bună, două rele,
Tra, la, la, la, la, la.

De la Gheorghe Guţu din Bolintinul din deal jud. Ilfov.

Traian Dimitriu

O SAMA DE CUVINTE

2008—2069

Taftaluc=un par mic cu care se dau pietrele jos din căruţă.

A face sâmbră=a face tovărăşie.

Buleu=un văsuşor cu vin.

Vană, balie=aceia în care se spală cămăşile.

Palancă=un fel de turtă de făină de popuşoi coaptă în vatră.

Costruşă=mânzoacă de un an.

Struşnic=malaiul făcut din ceia ce rămâne după facerea oloiului.

Olăreţ=oală în care se pune lapte la prins.

Ghizdele=un gard de scânduri ce împrejmueşte fântâna.

Buduroi=tot un fel de împrejmuitor al fântânei, sapat în piatră sau lemn de plop.

Muştereaţă=seva copacilor care se poate vedea bine când tăiem coaja la un copac prin April şi Mai.

Dudăi=putină fără fund pe care o întrebuinţează băeţii la sf. Vasile pentru aşezarea pielei de dobă sau buhaiu.

Budăi=se mai zice la o putinică în care se pune brânză de oi.

Budălău=*putineiu*=putina în care se bate untul.

Budacă=putină mică de lemn în care se pune unt. Se mai zice şi *Budăcică*. *Budacă* se zice şi la un om gras,

Urs=bot de mămăligă cu brânză.

Guşter=gât. «Mi-am ars guşterul cu rachiu».

Cârsâiac=palamar, cel ce aprinde lumânările.

Tavtur=curea, bată cu care se încing oamenii.

Talaşcă=tot un fel de curea.

Răbueala=Osocherită sau unt de pământ, se întrebuinţează la uns ciubotele.

A răbui=a da ciubotele cu răbueală.

A răbui (figurat)=a da gata pe cineva. *L-a răbuit.*

Zgâtie=O fată cam sburdalnică.

Gog=om cam prost. De ce ești gog=adică prost.

Torjde=resturile de nutreț ce nu le mănâncă vitele.

Tașpui=ungur ce lucrează în fabrică.

Băltătești-Neamț. **Ioan Preutescu**

A intiri=a îndepărta, a alunga. «I. Papuc ș'o intirit nevasta, c'o găbjit-o cu V. Țoșcă.

A hincoti=a râde provocat de lucruri de nimic.

A sanchisi=a rușina.

A forfoti=a fierbe ceva, după ce s'a îngroșat.

A horcoti=a respira din când în când făcând și sgomot

A horcăi=a respira mai mult pe nas făcând sgomot.

Pliurd=surd, în batjocură: ce nu aude tocmai bine.

Chilav=prea mult. Am adus chilavă căruță de lemne.

Hauleu=nimic. N'o rămas hauleu de dânșii.

Nemțișor-Neamț. **Al. Moisei**

Câner=poreclă la slușbașii satului. Se duc cânerii la stână, adică la primărie.

Puigan=un pui de lup sau iepure aproape de un an. —Ai vânat ceva? —Numai un puigan mi-a picat.

Cârâi=a boli pe picioare. Il văd pe cutare că tot cârâie de la o samă de vreme.

· *Incotroșna*, *incotroșma*=a te îmbrăca ca de drum, cu multe surtuce.

Bulicher=cuțit mare, care nu prea taie și care se întrebuințează la bucătărie.

Chitan=mălai dopsit.

Bulercă=rachiu prost.

Bleoarcă=băltiță mică de ploaie în drum. Iată c'am dat tocmai în bleoarcă și-s cu ciubotele cele nouă!

Chilimet—relație, prietenie cu cineva. Apoi cu aista nu mai fac eu chilimet.

Flaimuc—cel ce mănâncă bun și rău, care nu mai cată: mănâncă *flaimuc*.

Culeș=codru de mămăligă. Culeșul pe fund să-l aibă copii, c'apoi le tace gura,

Ghioață—om prost, golan.

Buligă—poreclă la copii și pânticoși. Da' mult mai mănâncă și buligă ista.

Japoni=poreclă dată de săteni la agenții rurali,

Fișău, *fișălău*=bariz de îmbrobodit, bariz cu cotul.

Jurtuman=om făcut bine și cam într'o ureche.

Cighili=a culege ceva, a ciupi. Nu-i ce paște pe șes, dar cighilesc oile.

Farfanar—pantalonar, surtucar.
Bocânc—botin, papuc rupt.
Hânţeşti-Dorohoi. **N. V. Hânţescu**

GLUME, JITII, TACLALE

240.—Ţiganul la subprefectură.

Un ţigan fiind prins cu de furat, fu dus la suprefectură, Acolo subprefectul începând cercetarea şi văzând că ţiganul deşi prins, tăgădueşte, porunceşte să-l pună jos pe ţigan şi să-i tragă două-zeci şi cinci de trăgători la spinare. Ţiganul înspăimântat, întrebă:

—Câte-ai poroncit, cucoane Iancule, să-mi tragă?

—Două-zeci şi cinci, răspunse subprefectul înciudat.

—Alei! Cucoane Iancule, da darnic mai eşti la spinarea altuia, zice ţiganul de ştiam una ca asta, putea să moară toate găinele din sat şi nu puneam mâna pe una.

Auzită de la tatăl meu Const. Bogza din Şcheiu jud. Roman.

Ioan C. Bogza

241.—A avut cap Ion?

Inainte era lumea proastă mult, nu ca acum. Pe vremea aceea s'au întovărăşit vre-o trei oameni să vâneze urşi prin păduri.

Când au ajuns la pădure s'au împărţit în trei părţi, stând tuchiluş la pândă, ca să nu simţească dihăniile şi să fugă.

Cum stăteau ei aşa, numai iată că iese un urs. Până să tragă cu puşca în el, se repede la unul. îl apucă în braţe, îi rupe capul şi fuge cu el. Ceilalţi, după ce a plecat ursul, s'au dus repede la cel căzut să vadă ce i-a făcut ursul. Il scoală, îl strigă, dar vede că nu vorbeşte. Se gândiau ei ce să aibă de nu mişcă. Numai ce văd că n'are cap N'are cap, nare; dar oare a avut cap Ion, căci Ion îl chema, când s'au pornit de acasă? Il lăsă acolo şi dau fuga la nevastă s'o întrebe pe dânsa, Când ajunge repede intră în casă şi-o întreabă: — Fa Catrină, Ion a avut cap când a plecat de acasă? După ce s'a mai gândit Catrina, nevasta lui spune: — Dă, de ştiut nu ştiu bine, dar ştiu că căciulă avea! Şi aşa erau oamenii într'o vreme,

Auzită în Folteşti, Covurlui. **Ion N. Vârlezeanu**

242.—Povestea celor trei ghebosi.

Era un om ghebos, căruia venindu-i timpul de însurătoare, căci nu prea era luat în seamă de nimeni pe unde se ducea, dă Dumnezeu şi găseşte şi el o creştină şi-o luă de soţie. Căci aşa-i de când e lumea, fiecare cu umbră. De o camdată, o duceau el bine şi femeia mai sla-

bă de înger cum este ea, cam i se ura stând numai în casă, căci uităi să vă spun că femeia mai tinerică, mai frumușică ar fi dorit să se ducă.., să-i vie cineva în casă, dar bărbatu-său care era cam temător, se temea să nu pată ceva.

Femeea tot se usca pe picioare de urît, că poate altfel era învațată la părinții ei, și în totdeauna se cam ciondăniau, ea că «o să mă duc la vecină», el «ba n'ai să te duci».

In sfârșit se gândi ghebosul, cât se gândi și n'are încotro. Ii spuse femeei lui că vede și el greșala ce a făcut-o, că a ținut-o în casă fără să mai petreacă un pic, acu' când-us tineri, și hotărî că peste o săptămână, în Duminica ce vine, vor face petreceri cu muzică și veselie și să se înceapă a găti din timp cu de ale gurii.

In sfârșit trecu săptămâna aceia cum trecu și pe Sâmbătă așa pe la toacă, plecă gospodarul să-și poftească prietenii la petrecere.

(Urmează) **N. I Munteanu**

CRONICA

D-l *D. Furtună*, colaboratorul acestei reviste, scoate două mănunchiuri de *Povestiri și legende românești*: **Firicele de iarbă** și **Vremuri înțelepte** dintre cari unele sunt cunoscute de cetitorii noștri.

In privința scrisului, — lucru care nu-i „indiferent", n'avem nimic de adăogat la cele înșirate cu alt prilej; și de data asta le întărim. Tragerea de inimă deschide toate încuietorile.

* Un colaborator al acestei reviste ne roagă să vestim că îndeletnicindu-se cu o cercetare privitoare la „Dragoste". va folosi cu plăcete materialul publicat aici. Rugămintea aceasta o facem și noi colaboratorilor noștri spre a ne trimete știri cuprinzătoare și scurte și cari se vor publica aici îndată ce vor fi primite.

P.

Pentru tinerime, povești, cântece și sfaturi alese de *C. Rădulescu-Codin*, editura soc. culturale „Sf. Spiridon" din com. Priboeni-Muscel, 50 bani exemplarul, o broșurică de 102 pagini, din cuprinsul căreia gospodarii satelor vor trage numai foloase, fiind ușoară de citit și atrăgătoare. Colegii învățători vor aduce mare bine sătenilor răspândind-o între ei.

M. Lupescu.

Cărți primite la redactie

S. Masoch: Fiul iubitei, trad. de I. Constantinescu-Delabaia (No. 30 din biblioteca „Lumina") București, Librăria nouă, f. a. 128 p. 30 bani.

P. Dulfu: Isprăvile lui Păcală, carte premiată de Academia română, ediția III, revăzută și sporită cu întâmplări și ilustrațiuni noui, București, edit. Libr. C. Sfetea, 192 p. 1 leu.

Dr. Gustave Le Bon: Nașterea și moartea materiei, trad. de V. Anestin (no. 777 din „Biblioteca pentru toți") București, f. a. libr. L. Alcalay, 86 p. 30 b.

N. Iorga: Les Roumains et le nouvel état des choses en orient, 1912, Tip. „Neamul românesc" Vălenii de munte, 20 p.

N. Iorga: România, vecinii săi și chestiunea orientului, Vălenii de munte 1912, tip. „Neamul românesc" 258 p. 1 leu 50 b.

D. Furtună: Firicele de iarbă, povestiri și legende românești (No. 808 din „Biblioteca pentru toți") București, f. a. Libr. Leon Alcalay 116 p, 30 b.

D. Furtună; Vremuri înțelepte, povestiri și legende românești (edit. Academiei române) București, 1913, 94 p. 1 leu.

O B O L U L

Intemeietorilor. abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei «ION CRREAGA" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creang în Bârlad

Suma adunată şi depusă pentru creştere lei 928.20

CĂTRE COLABORATORI

In numerile viitoare se vor publica toate ştirile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende,credinţe şi datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie şi Decembrie şi anume:

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, Sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Zămislirea, Teclele,. Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerelele. Vinerea mare, Lucinul, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf, Stelian, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Sf. Filofteia, Ana Zaceştenia, Sf, Spridon, Sf. Modest, Ignatul, Sf. Anastasia şi Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie şi toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui Artur Gorovei — Fălticeni. —

CARȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

‚Ion Creangă‘ An. I. — 6.00
‚Ion Creangă‘ An. II. — 5.00
... Creangă‘ An. III. — 5.00
...reangă‘ An. IV. — 5.00
...reangă‘ An. V — 5.00
...ostale ilustrate editate de revista „Ion Creangă" — 0.10
...darul Revistei „Ion Creangă" pe 1912 — 1.50
...darul Pevistei „Ion Creangă" pe 1913 — 1.50
...ile: Povestire pe scurt despre „Neamul Romànesc" — 0.20
Jocuri de copii I — 1.40
" " II — 1.60
" " III — 1.50
Cimilituri românești — 1.00
Industria casnică la Români — 10.00
Sărbătorile de vară la Români — 2.00
Boli și leacuri — [illegible]
Cântece de țară — 4.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă — 0.10
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00
" " Colinde din popor — 0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 2.50
Petru G. Savin: Clăcășește — 0.40
I. I. Ciunc anu: Doine și alte cântece — 0.30
A. M. Nour: Descântece și vrăji — 0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — 1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

„ȘEZATOAREA"

Revistă de folklor. Editor Artur Gorovei.

— FOLTICENI —

D. FURTUNA

FIRICELE DE IARBĂ

Povestiri și legende românești

30 Bani

VREMURI INTELEPTE

Povestiri și legende românești

1 Leu

Anul VI.—No. 2. Februarie, 1913.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA :
T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In ţară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL
In ţară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CARŢI, C. D. LUPAŞCU.

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărţăneşti-Covurlui), St. Capşa (Bucureşt), G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucureşti), D. I. Fărcaşanu (Zorleni-Tutova), D. G[illegible]tună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Jarník (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (.-Vâlcea), D. Mihalache (Goleştii-Badel-Muscel), A. Moisei (Nemţişor-Vânători-Neamţ), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamţ), N. I. Munteanu (Jorăşti-Covurlui), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), A. Negoescu (Bârlad), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), C. Patriche (Zorleni-Tutova) T

CĂTRE COLABORATORI

In numerile viitoare se vor publica toate ştirile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende, credinţe şi datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie şi Decembrie şi anume:

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, Sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Zămislirea, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerelele, Vinerea mare, Lucinul, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Stelian, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Sf. Filofteia, Ana Zacestenia, Sf. Spridon, Sf. Modest, Ignatul, Sf. Anastasia şi Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie şi toate celelalte ale lui.

Anul VI. No. 2. **Februarie, 1913.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: **T. PAMFILE** Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL: In ţară . . . 5 lei; In străinătate . 6 „

ADMINISTRAŢIA **M. LUPESCU** Zorleni-Tutova

DIN LITERATURA POPORANĂ SCRISA

Pentru blestemul celor doaosprezece neamuri Jidoveşti.

Neamul lui Ruvin. Au bătut pre Isus Hristos în grădină Ghestimari (sic). Pre aceştia i-au blestemat Dumnezeu ca până la sfârşitul veacurilor să sufere de aceste pedepse: că de ori-ce leamne şi buruiane s'or atinge, să se usuce desăvârşit.

68.—Port din Boureni-Dolj
Clişeu trimis de d-l N. I. Dumitraşcu

Tot ce vor sădi sau semăna să nu rodească niciodată; iară după ce vor muri, pre mormintele lor sá nu crească nici o floare sau alte ierburi.

Neamul lui Simion. Au pironit pre Isus pre cruce şi l-au încununat cu cunună de spini. Din această pricină au tot anul dureri mari de cap; apoi uscăciune mâinilor şi picioarelor.

Neamul lui Dan. Sănt pedepsiţi cu sudori mari de sânge, care

să scurge în tot anul din ei în picături, pentru că au strigat: «sângele lui asupra noastră şi asupra pruncilor noştri». Mai au ei o impuţăciune a trupului lor atât de mare, încât ar muri, dacă nu s'ar unge odată pe an cu sănge de creştin.

Neamul lui Gad. Aceştia au împletit cunună lui Isus Hristos din trei ramuri de spin şi i-au pus-o pre cap, apăsându-o, că i-au intrat ţepile până la crieri. Acestora le ies în tot anul buboaie mari în cap care sparg şi săngele li să curge pre păr şi pre barbă.

Neamul lui Asir. Au dat lui Isus Hristos palme preste faţă. Pentru nelegiurea lor s'au pedepsit ca să aibă mâna dreaptă de-o palmă mai scurtă de cât cea stăngă, iară obrajii feţii lor să fie mohoriţi.

Neamul lui Iosif Au făcut piroanele cu care s'au fost pironit Isus Hristos. O femeie din acest neam a sfătuit ca să nu facă piroanele ascuţite, ci mai neascuţite, ca mai mari dureri să îndure Isus Hristos când i se vor înfige în tălpile picioarelor şi în pălmi. Pogorîtorii neamului acestuia a fost pedepsiţi, ca să le iasă viermi în gură şi bube puturoase cu viermi pre trup.

Neamul lui Zavulon. care a aruncat sorţ pre cămaşa lui Isus. Aceştia au boală, că li se roşiaşte faţa lor de sânge şi trebuie să borască, căci de nu vor borî, moare, iară unora li se umple tot trupul de lepră.

Neamul lui Naftulim. Au închis pre pruncii lor în coteţe şi i-au învăţat să guiţe ca porcii când va trece Isus pe acolo. Iară Isus trecând, ei l-au ispitit zicând: Dacă eşti tu cu adevărat fiul lui Dumnezeu, spune nouă cine sunt aceia care guiţesc într'acea închisoare?

Iară Isus grăi: Aceştia sănt pruncii voştri. Ovreii, spre batjocură, strigară iarăşi: Minţi Isuse, că aceştia sunt porcii noştri. Atunci Isus răspunzând, au zis: Să fie deci, după cum ziceţi. Şi îndată toţi pruncii cei închişi s'au făcut porci. Şi de atunci trupul lor miroasă greu miros de porc.

Neamul lui Isahar. Au legat pre Isus de stâlp şi l-au chinuit. Acestora li se umple trupul de răni puturoase primăvara.

Neamul lui Veniamin. Au adăpat pre Isus pre cruce cu oţet şi cu fiere. Aceştia sănt pedepsiţi cu o sete nepotolită, şi au gura lor atât de uscată, încât adese-ori nu pot să înghiţă nici mâncarea, nici băutura. Ei caută pururea spre pământ, neputând să primiască cerul.

Neamul lui Iuda, din care să trage Iuda Iscarioteanul, carele au vândut pre Domnul. Urmaşii acestui neam pier în spânzurători, sau de alte morţi, urîte şi ruşinoase.

Neamul lui Levi. Din neamul acesta au fost cei ce au lovit preste faţă şi au scuipat pre Isus Hristos. Ei nu pot să scuipe scuipatul lor.

ci le cad balele pre barbă sau pre veşmintele lor; iară gura lor nu o poate închide.

(Această carte poporană se află unită la un loc cu următoarele alte cărticele: *Divanul strajnicului județ. Viața sf. marelui muceuic Haralambie. Roata ostrovului Dafin, care o au învârtit Alexandru împărat și Gromovnicul a lui Eraclie împărat grecesc, etc.* Manuscriptnl pare să fie de pe la sfârşitul veacului al 18-lea).

C. N. Mateescu

PRÂNZURI DUPĂ SOARE

I. Vorba de *prânzişor* se înţelege ca fiind ceva mai înainte de prânz, însă nu se prea intrebuinţează în vorbire, auzindu-se mai adeseori *prânşor*; celor leneşi li se zice că dorm până la prânz, se scoală pe la prânz.

La noi se ştie şi se zice numai vorba prânz; de *prânzul cel mare* n'am prea auzit, înţelegându-se totuşi şi prin aceasta, un prânz cu vremea trecută, adică prea târziu.

Indată după ce soarele a răsărit şi se înalţă niţel pe bolta cerului, se zice că e *d'un stat de om;* după ce se înalţă şi mai mult, cam până la prânzişor, se zice că e *d'un copaciu.*

După ce soarele trece de *nemiaz*, i se zice că e călare pe iepuri, aşa fuge de tare, când, să ştie, că nu mai e mult până'n seară.

Când soarele e pe sub nemiaz, i se zice că e sus d'un copaci, iar când e aproape să *sfinţească*, să scapete, mai e soare d'un stat de om.

Intrebi pe unul: «Mai e mult pân'desară ?». «Ei, mai e soare, ori e soarele ca d'un copaci (când spune că o mai fi vre-o 2-3 ceasuri până'n sară), sau d'un stat de om (când zice că tot o mai fi ca vre-o jumătate de ceas, mai mult nu, pân'la scăpătatul soarelui)».

Nu se întrebuinţează în vorbire că soarele e *de-o suliţă*, de *trei suliţi;* eu cel puţin n'am auzit, zicându-se; numai după cum arătăi mai sus.

Voiceşti-Vâlcea. **Ioan N. Popescu**

II. De la un timp încoace, o bună parte din ţărani, au ciasornice şi se poartă după ele. Totuşi cea mai mare parte din ei se poartă după soare, ca şi străbunii noştri.

Prin părţile acestea, ţăranii vorbesc cu: *suliţe, ciumege, nămiază* şi *chindie.*

Când zic ei că soarele s'a ridicat cu două sulițe, însemnează că a trecut două ore de la răsăritul soarelui. (O suliță corespunde cu o oră), iar când zic, că mai e ca două ciumege, până la apus, însemnează că mai e ca o oră, până la asfințul soarelui (un ciumag, are o oră).

Când soarele e la nămiez, ora este totdeauna 12 a. m. sau 1 p. m. și când ciasul arată orele 3 sau 4 p. m., ei zic că soarele e la chindie.

Cei cari se scoală târziu, pe la prânzișor, însemnează că s'au sculat la orele 9 jum — 10, și pentru aceștia, sătenii au o zicală satirică, cu care-i întâmpină :

Până când se'nalță.
Soarele se'nalță:
Pân' ce se gătește,
Soarele-asfințește !

La prânz și la prânzul cel mare, e tot una.

Bogdana-Teleorman. **Dragomir Popescu** și **Marin Rădulescu**

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

35.—Tanislav

Pe dincolo pe dincoa,
Cum vin Turcii 'n aiurea,
Ne-aiurea prin plaiurea,
Și umblă din birt în birt,
De Tanislav întrebând :
De Tanislav copilul,
Cinge barba cu brâul.
. . . .
La fântâna fetelor,
Fetelor, Româncelor,
Niște fete pânză spală.
Dară Turcii ce-mi făcea ?
Caicul că mi-l opria,
Și din gur' așa-mi grăia :
—Fetelor, fetiților,
Și d'albe Româncelor,
De-ați ști voi pe Tanislav,
Pe Tanislav copilul,
Cinge barba cu brâul,
Pânzele să vă albească,
Știi ca coala de hârtie,
Când o iei din prăvălie.
Iară voi de nu l-ați spune,
Pânzele să se 'negrească,
Coala să călugărească!
Rușculița ce zicea ?
—Turcilor, pașliilor,
Mai mari ciohodarilor,
Au vedeți, au nu vedeți,
O salcă mare minunată,
Stă cu ramurile 'n apă ?
Mi-e muma lui Tanislav,
Lui Tanislav copilul,
Cinge barba cu brâu ,
Și-i spală surtucile,
Savai de carne de Turc,
Și de sânge de haiduc!
La mumă-sa că mergea,
In dreptul sălcii că opria,
Și o bătea, și-o chinuia,

Pe Tanislav nu-l spunea.
Dacă vedea şi vedea,
Ţâţele i-le spinteca.
Cu sare le presăra,
Pe Tanislav il spunea:
—Turcilor, paşliilor,
Mai mult ciohodarilor,
Au vedeţi, au nu vedeţi,
Al plop mare minunat,
Sus e cu frunza măruntă,
Jos e cu umbra rotundă.
Ei caicul mi-l pornia,
In dreptul plopului opria,
Şi Tanislav că dormia,
Şi vântul că-mi abura,
Chica pale că-i făcea,
Ca grâul primăvara,
Dară Turcii că-l vedea :
Unii fugia muereşte,
Şi-alţi săria 'n baltă broşteşte.
Dară Nedea sluga lui,
De muşte mi-l apăra,
Şi din gură cuvânta:
—Turcilor, paşliilor,
Mai mult ciohodarilor,
Ce fugiţi voi muereşte,
Şi-alţi sar în baltă broşteşte ?
Ce-mi daţi bob înumărat,
Să vi-l dau nevătămat ?
Trei *tipsii* de galbeni da,
Pe Tanislav mi-l lega,
Cu frânghie de matase,
Impletită 'n cinci şi'n şase,
Care vatămă la oase.
In mâna Turcilor îl da,
Unii zicea să mi-l taie,
Alţi zicea să-l înţape.
Dară baba Mustafa
In gura mare striga:
—Dunărea l-a *arânit*,
Dunărea să-l *chindăsească*.

Adă piatra moriei
Din ţara Moldoviţei,
Şi adue piatra minunată
Din ţara moldovenească.
Pe Tanislav mi-l lega,
Brânci în Durăre că-i da,
In fundul Dunării-ajungea.
Tanislav se *pomenia*
Pe ochi negri se spăla.
Deştul ăl mic că-l arunca,
Şi piatra mi-o ridica,
In faţa apei că ieşea,
Pe Ruşculiţa-mi vedia ;
—Ruşcă, Ruşculiţa mea,
Eu de mică te-am iubit,
Şi de mare te-am urît.
Lasă tu acul
La dracul
Şi *năpârstocul*,
La focul,
Că ne prăpădim cu totul,
Şi scapă-mă d'aicea,
Că tare bine-i făcea.
Ruşculiţa ce făcea ?
La taică-său se ducea:
—Taică, tăiculiţ'-al meu,
Lasă tu acul,
La dracul,
Şi năpârstocul,
La focul.
Că ne prăpădim cu totul,
Şi se'neacă Tanislav.
Care mi-a fost mie drag.
—Las' să'nece, fata mea,
In lume cât a trăit,
Nici un bine n'a făcut.
Ruşculiţa ce făcea,
La frate său că mergea:
—Neică, neiculiţ'-al meu,
Lasă tu acul
La dracul
Şi năpârstocul,

La focul.
Că ne prăpădim cu totul
Şi se'neacă Ţanislav,
Şi e mare păcat.
Iar frate-său ce făcea?
El caicul mi-l pornia
Pe Tanislav îl scotea.

. . . .

Şi nimic nu mai era.[1]

Auzită de la Nică Butaru de 70 de ani din Almăjel, Mehedinţi. Nică Butaru cântă din gură la mesele de la nunţi, iar lăutarul îi trage din arcuş.

C. Rădulescu-Codin

36.—Corbul şi vântul turbat.

La *ciangarul* 'nalt,
Nalt şi *fălălat*,
De coajă curat,
De crăci dărămat,
Corbul mi-a'npuiat,
Corb pasăre neagră,
Lighioană 'ntreagă.
Dă cuib s'apuca.
In luna lui *Undrea*,
Când e iarna grea.
Cuib cu ce făcea?
Coaste dă juninci.
Cu chiei dă voinici,
Cu lână dă oi.
Cu coadă dă boi.
Cuibul că-l făcea,
Şi mi-l poleia.
S'apuc'a oua,
Puii că-i scotea.
In luna lui Marţ
Când pleacă ş'ăilalţi.
Când ouăle ciocnia,
Ciocul su' iel că băga.
Ouăle 'ntorcea,
Puii când scotea,
El tot cloncănia,
Diasupra ciangarului 'nalt.
Nalt şi *fălălat*,
Dă craci dărămat.
El dacă vedea,
Puii că-i scotea.
El tot cloncănia.
El de dragul puilor,
Pe unde mergea,
Aripi'ntindea,
Prin păduri mergea,
Uliţă făcea,
El tot cloncănia,
Iar la cuib venia.
Când pui-i vedea,
Aripi întindea,
Iară că-mi pleca,
Sus la *Nadolie*,[2]
In cele ţări pustie,
La pui ca s'aducă,
Tot bucăturele,
Mândre frumuşele.
La pui c'aducea,
Tot turme de oi,
Şi cirea', de boi,
Cu ciobani cu tot,
Cu văcari cu tot.
La pui că le da
Puii cloncănia,
Nu se sătura,
Corbul iar pleca,
Iar la Nadolie,
In cea ţară pustie,
Iar le aducea,
Tot bucăturele,
Mândre, frumumuşele.
Tot cirezi de boii,
Şi turme de oi,
Cu ciobani cu tot,

[1] Variantă întreagă în T. Pamfile, *Cântece de ţară*, p, 74-7. [2] *Anatolia*.

Cu văcari cu tot.
Din dărăt că-i lua,
In aripi-i bătea,
Până-i aducea,
La ăl ciangar înalt,
Nalt și fălălat,
De creci dărămat.
De coajă curat.
Iar după ce le da,
Nu se sătura.
Al treilea pleca.
Iar vântul turbat,
Rău și veninat,
El dac'a văzut,
El că s'a umflat,
In ciangaru'nalt,
Nalt și fălălat,
De coajă curat,
De creci dărămat,
Vântul turbat,
El că s'a umflat,
Și l-a *'nmlădiat*
Cuibul a picat.
Pui dolofănei,
Cum 'zac, vai de iei!
Cu limbele scoase,
Cu falca la vale,
Cum zace cu jale!
—Corb, pasăre neagră,
Lighioană 'ntreagă,
Limbă rea păsărească,
Din țara domnească,
Corbule, corbule,
Judecata ta,
Sus pe poarta mea,
De-i vrea cuib ți-oi face:
Un puiu ț'oi scoate,
Și ea când va naște,
Și de-o vrea sbura,
După poarta mea,
In curte s'a pune,
Inchisoare bună,
Eu la pui ți-oi da
Orz cu *ferdelea*
Grâu cu banița.
La pui mi ț-oi da,
Va puii ț-o crește,
Nu vai mai pleca,
In cea *nadolie*,
In țară pustie,
Ca s'aduci la pui
Tot bucăturele,
Mândre, frumușele,
Tot turme de oi,
Și cirezi de boi,
Cu ciobani cu tot,
Cu văcari cu tot,
Că de când le-ai dat,
Lume ai prăpădit,
Vite-ai omorît,
Țar'ai sărăcit,
Iaca judecata.
Dacă nu-ți va place,
Nici n'am ce-ți mai face,
Corb, pasăre neagră,
Lighioană 'ntreagă,
Tu mai ești ursat,
Pe gerurile mari,
Pe pedepse tari,
A vrea a cloci,
Ui-te pui a scoate,
Și va fi păcat,
Cine a sălta,
Corbu dea-mpușca.

Scrisă de la Dancă Ilie din Zlătărei-Vâlcea, la 28 Martie 1910, orele 2-5 după prânz, pe prispa casei lui nea Dancă!

Gh. Fira

POVESTI

46.—Piatra scumpă din capul mesei, dela balaurii cei mulţi.

Amu ci-că ar fi fost odată o femeie vădană, care nu rămăsese dela răposatu' decât c'un băetan; da' şi aceala se nimerise de nu era prea mintos; apoi de la hodină cât de multă nu se dădea în lături de fel, şi pe lângă toate pacatele, mai era şi-un sgâit şi un bobletic de făptură, de mai că-ţi venia cu greaţă la inimă, când te uitai la dânsul.

Mă-sa, saraca, muncia şi alerga în toate părţile să prindă un gologan doi, şi el, cât era de hojmalău, că-i înegria buza de sus, dragă-Doamne, se juca în colb cu copiii cei de trei ani, şi sara, prindea a scânci ca un plod şi a cere mâncare. Ce mai la deal la vale: ori el, ori nimica, tot una.

Amu îl trimite mă-sa, într'o zi la târg, că ardea de nevoie şi ea era prinsă cu treabă în altă parte, să cumpere nişte mărunţişuri pentru casă. I-a dat saraca un galbăn să aibă şi să mai rămâie. Şi purcede flăcăul la târg; când la barieră, iaca dă cu ochii de nişte draci de jidani, care chinuiau în uliţă o mâţă, slabă, saraca şi prăpădită, de te prindea mila; stă ista 'n loc şi se uită lung, la băeţii ceia cum o chinuiau; şi aşa l-a cuprins o milă pe băetanul nostru, cât era el de prost, că pe loc s'a şi dus la dânşii şi-a grăit: —Măi ce chinuiţi voi mâţa ceia, saraca? N'o vedeţi câtî-i de prăpădită şi de schiloadă? —Ei şi ce? aşa vroim noi, moi!..., răspunseră dârz jidănaşiii, în gură mare. —Bre, daţi-mi-o mie mai bine, decât îţi omori-o degeaba; eu o iau şi-o ţiu!... —Da ci ni dai pe ea? —Na-vă galbănul ista! Incaltea ce-a fi să fie! Şi aşa grăind, le-a dat aurul, şi-a luat mâţa.

Acasă când o vede măsa fără *ric* în mână, prinde a-l întreba ce a făcut cu paralele, pe unde-a umblat şi ce a pătit, el scoate mâţa din sân şi 'ncepu a spune tot, ce a fost şi cum s'a petrecut. Blăstămatu-l-a ea saraca, plâns-a ea, nopţi şi zile după bunătate de părăluţe date'n vânt. dar el nici n'o vedea nici n'o auzia; îşi căta de odorul lui şi era bucuros ca mare lucru.

Amu într'un rând mă-sa iar avea trebuinţă de niscava târgueli şi iar nu-i da răgaz treburile. Pune-un galbăn în mâna băetanului şi-l trimite tot pe dânsul; dar mai plângea de frică c'a păţi-o iar: —Deschide mămucă ochii la cale ce faci; mai lasă prostiile, că de amu eşti mare, ce Dumnezeu!

— Ei, lasă mamă că târguesc eu; amu doar tot nu-s aşa de prost. Şi-o pleacă flăcăoanul iar, la târg; dar când la barieră, dă dracul şi vede şi amu pe puii ceia de jidov chinuind un căţel. Stă el pe loc şi se uită cum îl chinuiau, şi numai ce iar se duce la dânşii: — Bre, da ce năcăjiţi voi bietul căţel ceala? —Da ci pofteşti d-ta! —Bre, mai bine daţi-mi-l mie, că eu tot am nevoe de un căţel aşa! —Da ci ni dai? —Vă dau aurul ista. Şi l-a dat, a luat căţelul şi hai acasă. Acasă când aude saraca mă-sa ce ispravă a mai făcut şi-amu, îi venia ori să-şi deie ea drumul într'o fântână, ori să-l strângă de gât pe dânsul.

Ei, da' ce s'a întâmplat, bun întâmplatu-i, nu mai poţi face nimic; şi se nimereşte amu de o grămădeşte iar nevoia de nişte cumpărături, pe femeia noastră: n'a avut ce să face că era în treabă, şi-l trimite tot pe băetan, după ce i-a făcut ea mai întâi o boscordeală de jumătate de zi, şi l-a rugat să iee sama macar amu şi l-a învăţat să târguească, că de, greu se căpătueşte un pitac.

Dar se vede că era un fapt la mijloc: la barieră, tot ţâncii ceia de harhar chinuiau un pui de şarpe! Ista nici n'o mai stat la socoteală: le-o dat galbănul şi a purces acasă cu şărpele, par'că pentru asta bătuse el drumul până aici. Acasă când mai aude mă-sa şi de asta, oleac' de nu i s'a rupt inima 'ntr'însa. A bocit şi amu deajuns, şi-a blastamat în toate chipurile, da el îşi cocolia dihăniile lui, pe dânsa nici sta s'o asculte.

Se făcuse mare-amu, onania ceia de căţel se'ntremase şi mâţa, că el bucăţica din gură şi-o scotea pentru dânşii, dar şarpele cam tânjia. Şi amu într'o zi mă-sa nu era acasă, cum dragostea el şărpele ceala pe cap, iaca se 'ntinde şarpele la urechea lui şi-i spune ceva; amu ce i-o fi spus, eu n'oi putea şti, că nu eram acolo, da ştiu că pe loc şi-a luat băetanul sumanul între umeri, şi-o ras-o de acasă; sara pică cu un galbăn în pungă.

— Mamă, iaca ce am câştigat şi eu azi! — Ce spui tu, măi băete? Nu cumva l-ai furat? — Ba chiar l-am muncit eu cu mânele mele, şi iaca am să cumpăr lapte cu dânsul! făcu fălos băetanul. —Eă ce ştii, dragul mamei; amu bine că s'a prins şi de tine un gologan că nu mai gândiam, după cât erai de prostănac şi de păcătos!

Ista a cumpărat o doniţă de lapte, şi-a venit acasă la dihănii; întâi a dat de-a supt şarpele până ce n'a mai încăput într'însul, pe urmă cânele şi mâţa; el n'o pus o buză macar pe lapte. Se uita şi mă-sa la el, şi nu se dumeria de fel ce să însemne asta.

A doua zi, apoi, a treia, a şaptea, a noua, flăcăoanul a vânturat lumea pe unde o ştiut de a făcut parale şi a cumpărat lapte; venise amu vremea de sugea şărpele câte două doniţi de lapte la o mâncare, şi

crescuse de prindea tot cuptorul, iar cânele și mâța se făcuse niște dolofani, de-a mai mare dragul. Ș'apoi a tot crescut șarpele ceala, s'a făcut șărpoi, s'a umflat, s'a lungit, până ce mai-mai nu-l mai încăpea casa; și mânca amu câte 12 doniți de lapte, dintr'o gură; apoi dela un timp atâta a crescut el și s'a făcut, că jumătate sta în casă și jumătate afară și tot cerea lapte. Ș'apoi unde nu i-o mai dat și niște aripi și niște solzi ca de aur și de argint, și a prins a i se lungi aripele, și a i crește limbi și capete unul câte unul până la 12, până ce, măi oameni buni, s'a făcut balaur; dar un balaur cumplit, cu aripi și cu limbi de foc și tot, numai aur și argint.

Amu dacă s'a făcut el așa, într'o bună zi, deschide glas și grăește: — Stăpâne, de amu aburcă-te pe mine! Da așa avea el un glas gros și urît de s'ar fi speriat și dracul de el.

Băetanul n'a mai întrebat, nici n'a mai zis nimica, s'o suit pe dânsul, și cică când a purces balaurul în sbor mugind și dând foc pe guri s'a întunecat sf. soare și au prins a hui cuprinsurile cale de 9 poște împrejur; ce credeți dumneavoastră? Doar trup era acela, nu șagă! Că el cât ăi clipi din ochi, a ras pământul, până la margina lui, și-a intrat în niște funduri pe unde era noapte și erau păduri strașnice: acolo era împărăția balaurilor; și cică pădurile celea cu copacii până la nouri, *fojgăiau* de șărpime cu aripi și cu solzi, dar dintre toți, nici unul nu era ca ista; și pe unde trecea ista, toți se plecau înaintea lui și-i făceau plocoane și-i întindeau limbile.

Amu unii grăiau și îi ziceau băetanului; — Om pământean! dă-ne nouă balaurul tău, că tare de mult ne-a pierit regele și altul mai vrednic să ne stăpânească n'am mai văzut, ca ista. — Vă-l dau, răspundea flăcăul, dacă-mi dați în schimb piatra nestimată din capul mesei, dela balaurii cei mulți, c'așa îl învățase balaurul să ceară.

Și amu tot mergând ei așa, numai iaca intră într'o poiană; da' acolo la o masă lungă era strânsă și ospăta toată balaurimea și 'n capătul mesei, tocmai hăt dincolo, strălucia așa ceva ca soarele, ba încă mai vârtos; străluciau ei și solzii balaurilor, d'apoi așa măi, ia dă-mi pace. — Ia aceia-i piatra nestimată, stăpâne, grăi încet balaurul. Și amu când au intrat ei în poiană, toți s'au strâns cioatcă împrejurul oaspelor și tot cereau:

— Om pământean, dă-ne nouă, balaurul tău. Ista cerea și el ce-l învățase balaurul. — Ehei omule, mare lucru ne ceri, că pietricica ceia îi toată averea și toată puterea noastră; cu dânsa lumea asta toată o poți preface într'un fir de colb, dar mai c'ar face.

Ei, nu s'a lăsat românul, și nu i-a mai slăbit cu piatra scumpă, n'a avut ceia ce se face, i-a dat-o și și-a luat regele. Și atunci numai cică

a făcut regele un semn şi toţi s'au tras în lături, de-a rămas numai el cu românul; şi cum a rămas s'a plecat înaintea lui, şi a grăit, şi l-a învăţat ce să facă cu piatra: — Ori ce-i vrea să ai, fă semn cu dânsa de trei ori spre cele patru părţi a lumei, şi te gândeşte la lucrul ceala: da să ţii minte stăpâne să porţi piatra totdeauna după urechea dreaptă mai ales după ce te-i însura, că aminterea-i rău. Pe urmă i-a mulţămit că l-a crescut şi l-a făcut mare, şi după ce i s'a închinat, o chemat un balaur, l-a suit pe el, şi l-a slobozit spre pământ.

Amu când a picat ista pe tărâmurile noastre, era aşa 'ntr'o noapte; dar piatra ceia scumpă, aşa strălucea, de la urechea lui, mai dihai de cât soarele; şi cică s'au trezit din somn năroadele pământului şi mult s'au minunat împaraţii şi vracii de treaba asta, că lumină era cumu-i ziua în amiazi, dar de văzut nu se vedea nimic. Şi când a ajuns acasă românaşul nostru, s'o orbească pe mă-sa şi nu alta; şi numai s'a oprit dinaintea casei, şi s'a făcut cu pietricica spre cele 4 vânturi, şi pe loc *sclipi* în ape tot de aur şi de argint, un palat mândru, cum nu se mai văzuse. Iar el şi cu mămucă-sa umblau măi tată, tot prin odăi împodobite cu minunăţiile pământului, îmbrăcaţi din cap până 'n picioare, numai în firituri, şi 'n mătăsuri. Cânele şi mâţa nu stăteau mai jos, că se sburdau măi cumătre, tot pe saltele de puf sullate cu aur, şi aveau la gât sgărzi de aur stropite cu pietre preţioase.

Amu dă Dumnezeu şi se svoneşte în împărăţie, veste de la împărat, că domniţa cea mică i s'a fost furat într'o noapte de la palat, anume de nişte smei ce trăesc pe celalt tărâm; şi mare jale şi mult plâns s'a iscat la curţile împărăteşti; iar târgurile şi satele, care cum află, se pun în mare alean, că făptură mai mândră de cât domniţa, cam mai rar pe aici pe la noi. Şi zice că cine a aduce-o înapoi, acela o va lua de nevastă, şi va rămanea în scaun după moartea bătrânului.

S'au fost purces ei mulţi voinici sarmani, tot feciori de feţe domneşti şi de crai, dar din câţi s'a purces, nici unul nu s'a mai înturnat înapoi, că ce vreţi Dumneavoastră, doar oameni erau, şi om pământean pe celalt tărâm nu poate ajunge în veac.

Se frământa Impăratul fel şi chip cu gândurile, ce să facă şi ce să dreagă când numai ce se trezeşte într'o zi la curte cu flăcăul nostru, gătit de jos până sus, numai în aur:

— Inalte Impărate să-mi spui numai cam încotro ar veni locuinţele celea a smeilor, că eu iaca amu îţi şi aduc fata.

— Apoi cam spre *soare asfinte* vin, voinicule, răspunse împăratul. Şi n'a sfârşit bine, că ista numai cât s'a făcut cu piatra lui şi unde mi s'a purces un vânt uşurel şi cald, şi cu miros de flori, dinspre soare-apune şi se frământau pădurile şi jucau zările. Şi zice, când nici gândea îm-

păratul, pică drept în balcon, la dânşii, domniţa lui. S'a iscat bre atunci o vâlvă şi o bucurie, şi o nunta *de-rà*! Ş'amu dacă s'a sfârşit tămbălăul, împăratul şi împărăteasa, mult n'a mai trăit şi s'a dus la cer; a rămas în scaun năzdrăvanul nostru. Şi cică era un împărat bun cu norodul, şi milostiv şi chitit la cap, de nu se mai afla. Dar se vede că aşa-i lasat omul pe lumea asta, să mai deie şi de năcazuri în câte un timp, că să vedeţi ce se întâmplă. De-o vreme încoace îi tot bătea capul muerea să lese piatra ceia de la ureche, macar într'o noapte, să vadă ce-a fi; şi atâta i-a bătut capul, oameni buni, pohoanţa dracului că l-a ameţit, şi-a lăsat pietricica pe masă, într'o noapte; de un' să-i vie lui saracu în *glagorii* că se joacă cu dracul! Hulpea peste noapte, se trage din aşternut încet, pune mâna pe petricică, şi cât ţi-ai linge buzele, a fost la smău pe tărâmul celalt, cu tot cu palat. Că ea hoaţa cât stătuse la smău, se 'ndrăgise de el, şi cât a zăbovit pe la noi, ca pe foc o stat, până ce a potrivit de l-a înşelat pe ista să-i fure puterea.

Amu când se trezeşte ista şi cată împrejur l-a prins fiorii morţii: palat, nevastă, avere, nici sămn c'ar fi fost vre odată, pe aici, iar el cu mă-sa tot în *boştiura* lor de casă fără fereşti. —Măi, ori visez amu un vis urît, ori am visat până amu unul frumos. Se deşteaptă şi alde mă-sa, se uită şi ea şi prinde-a boci. Şi numai îşi aduce aminte şi ista că a lăsat la culcare, pietricica pe masă, şi dacă şi-a adus aminte, o prins şi el a plânge; şi a bocit ei nopţi şi zile, da ce ţi-i, bre, că doar n'avea să se întoarcă palatul înapoi, de plânsul lor. Până ce într'o zi, vin la dânşii, cânele şi mâţa:

—Stăpânilor hăi, nu ne-ţi spune şi nouă ce vă roade inima de vă curg lacrămile ca din fântână? — Apoi iaca ce-i, şi iaca ce-i, a prins băetanul a spune.

— Araca'nde mine şi de mine, numai de atâta vă mistuiţi aşa, iaca noi amu, amu venim cu dânsa! Şi-a şi purces măi vere, cânele înainte mâţa după dânsa, până la marginea pământului; acolo amu au dat de o apă curgătoare şi lată, şi iute de-ţi lua ochii; apoi de acolo tocmai în zare se vedeau nişte palaturi albe, cum îi omătul.

— Ia acolo-s smeii şi piatra noastră, grăi cânele. Amu unde a fi, unde n'a fi, s'a mai vedea el, dar amu deodată, cum trecem noi apa asta zise mâţa. — Sui pe mine şi închide ochii că te iau ameţelile. Şi cum a zis dulăul vorbele astea, s'a şi avântat în vârtejurile apei şi pasă-mite apa era vrăjită de-o smeoaică, să *zăpăcească* în ea tot ce batâr a trece pe aproape de dânsa, dar mi-te prin ea. Insă năzdrăvanul nostru, ia aşa, numai cât te-i uita încolo, o zăbovit, şi a şi fost la mal; când la mal palatele celea, drept deasupra apei; se cam opresc iştia în loc, şi prind a se chiti şi a se socoti cam cum ar fi de intrat înăuntru. Dar

cum se frământau ei cu mintea așa, iaca trece prin dreptul lor o nuntă de șoareci. Mâța nici una nici două, taman între ei și pune *gabja* pe miri. —Stați de-acu, că ai mei sunteți! Prinde șoricărimea a se *sclifosi* și a se milogi să le deie pace. Mâța atâta a așteptat. – Iaca vi-i las, grăi ea, și vă dau pace, dacă mi-aduceți din palatele astea, de la urechea smăului, pietricica nestimată care-i a stăpânu-meu. —Așa? apoi las pe mine, făcu un burdujăl de șoarece.

Se duce guzganul naibei și el știe cum, nimerește drept la păretele odăei unde dormia smeul, și a prins el a roade în pârete, și-a ros și a ros 3 zile și 3 nopți, până ce a răzbătut dincolo. Și dacă a răsbătut, s'o tras el știe ce fel, încet, încet, drept sub perna smeului; noaptea se scotea de sub pernă și tot incetișor, tot încetișor, tot câte o lecuță, trăgea pietricica de la urechea cânelui, și a tot tras-o, a tot clintit-o, până ce i-a venit bine, de-a prins-o cu gura, c'apoi ușor i-a fost, într'o clipală, pe bortă afară și cu ea la mâță. —Iacătă-o, ți-am adus-o. Când a auzit mâța, i-a și slobozit pe ceia și 'ngrabă la câne, pe malul apei, și cică când o auzit cânele de-asta, unde n'o prins a juca pe mal de bucurie, și a se învârti, de par'că-l pălise *turba*.

Apoi îndată s'a încălecat mâța iar pe dânsul și-au intrat în apă. Zice cânele: —Să nu care cumva să scapi piatra în apă, hăi dragă, că-ți dau drumul în apă. —Nu te teme, nu te teme! răspunse pisoiul; dar n'o fost să fie așa că ea saraca de mare grabă ce avea și de bucurie a uitat că-i cu piatra 'n gură, și pe la mijlocul apei întreabă: — Câne hăi, mult mai avem? Și când a întrebat, a scăpat pietricica in apă. Amu să-i spue cânelui nu-i venea bine, a tăcut chitic până la mal, când pe mal o întreabă cânele unde-i piatra, ea prinde a se scânci și-a spune. Când a auzit și cânele, din bucuros ce fusese pe malul celalt, l-a apucat așa un năduh, de-i venea să se deie cu gâtul în apă.

Ei, ce să facă ei amu? Ședeau pe mal amăirți, Și se uitau cum fuge apa la vale. De dus așa acasă, fără nimic în mână, nici nu le trecea prin cap, prindeau toată ziua pești de pe apă, de-și mai ogoiau foamea. Dar amu, când își luase ei nădejdea de tot, dă Dumnezeu de prinde cânele un pește mai *măruț* și când pune gura pe el, numai ce să desface și din el sare piatra nestimată. Să înebunească de bucurie și cânele și mâța, nu alta. Apoi degrabă a însfăcat-o dulăul în gură și hai acasă, el înainte mâța după el. Acasă apoi veselii și tămbălău, și palate de aur și minunății.

Pe urmă băetanul, și-a chemat iar palatele, și femeia și pe smău cu tot cu curți, că el bată-l vina, muria după fata împăratului; uitase și ce-i făcuse. Pe smeu l-a ucis; iar curțile lui, le-a așezat acolo că erau cu totul și cu totul de argint.

Şi aşa numai s'a învăţat minte, să nu mai asculte de muere, că ea ori cum ar fi, bine nu te învaţă. Pe urmă cică au trăit bine ani peste ani, dar cât a trăit el, la nimic n'a ţinut pe lume, ca la cânele cela şi la mâţa ceia. Iar dacă nu cumva a fi murit, apoi de bună samă că trăeşte şi azi, ba încă zice că umblă veste prin lume, că cine se simte tare 'n ciolane, poate să purceadă spre pământurile lui să-l vadă, dar mai ales să vadă piatra ceia nestimată de la balaurii cei mulţi, că mare minune-i! Dar şi... minciuna, să mă credeţi, nu-i mai mititică

Dar eu de amu m'am suit pe un fus,
sănătate cui a spus.
Şi m'am mai încălecat pe o lingură scurtă,
fie 'n gura cui ascultă!

Auzită din satul Valea Hogei ţinutul Vaslui.

G. I. Popescu

Boli la oameni, leacuri şi descântece.

175.—De orbalţ.

Iştia 9 fraţi, 9 topoare,
Voi unde vă duceţi?
Noi ne ducem să tăiem,
Lemn de frasin mare.
Voi să nu vă duceţi,
Să tăeţi, lemn de frasin mare.
Ci duceţi-vă în cap la (cutare)
Şi tăeţi-i orbalţul,
Cu nouă topoare-l toporîţi,
Cu nouă bărzi îl bărduiţi,
Cu nouă cuţite-l cuţitoiţi,
Cu nouă sfredele-l sfredeliţi,
Cu nouă greble-l greblaţi,
Cu nouă mături îl măturaţi,
Şi orbalţul din capul lui îl luaţi.
Din capul lui, din faţa lui,
Din creştetul capului,
Din faţa obrazului,
Din *şfârcu'* nasului,
Din ochii lui,
Din sprincenile lui,
Din dinţi,
Din măsele,
Din urechi,
Din toate 'ncheturile,
Şi să rămâe curat, luminat,
Ca Maica Precista ce l-a dat,
Ca maică-sa ce l-a făcut,
Ca argintul strecurat,
Cu vârful cuţitului luat,
In Marea Roşie aruncat,
Să se topească,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.
Descântecul de la mine,
Leacul de la Dumzezeu.

(Se zice în zile de sec, pe lună nouă, ori se descântă cu toporul în rachiu).

De la Soltana Topală.

D. Furtună

176. — Descântec de boală

M'am sculat
Duminică dimineaţa

Pe cale, pe cărare,
Şi m'am întâlnit
Cu lup, cu lupoaică,
Cu urs, cu ursoaică
Şi cu vulpe, cu vulpoaică
Şi m'am întâlnit
Şi am început
A mă văicări,
Pe drum,
Pe cărare.
Şi m'am întâlnit
Cu Maica Precista.
—Da' ce te vaeţi cutare ?
Ce te văicăreşti ?
—Că m'au luat
Toate durerile :
De pe inimă,
Pe rânză,
Pe maiuri,
Prin ochi,
Pe cap,
Pe mate,
Prin urechi,
Prin tâmplele capului,
Prin geana ochiului,
Prin sprincene,
Prin grumazul gâtului,
Prin faţa obrazului,
Prin sfârcul nasului,
Prin vinele picioarelor.
Şi am dus,
Lichiturile,
Durerile
Şi giunghiurile
Le-am dus,
In *strulul* mării,
le-am astupat
Şi le-am lăsat acolo,
Durerile,
Giunghiurile,
Unde vacă neagră nu rage,
Scroafă cu purcei nu fată,
Fată mare nu umblă,
Acolo m'am dus,
Acolo le-am lăsat,
Acolo le-am astupat,
Şi de azi înainte a rămas
Curat,
Luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca de la Maica Precista lăsat,
Şi a rămas
Curat,
Luminat,
Ca sf. soare de curat.

Auzit de la baba Ileana Stoica din Ghidigeni-Tutova.

Lt. Al. Saint-Georges

177.—Descântec de rahnă.

A plecat Maica Domnului,
Pe dealul Rusalimului,
Şi-a găsit pe Sfântul Petru,
Şi pe Domnul Hristos,
Stând la masă.
Maica Domnului a intrat la ei,
Şi i-a găsit şezând la masă:
Tu Doamne şi tu Petru,
Ce staţi şi vă veseliţi,
Şi n'auziţi tropote şi ropote
Ce sunt pe afară.
Ori voinic înjunchiat,
Ori fată batjocurită.
Ei au eşit şi s'au dus,
Şi-au venit şi i-au zis.
Nu-i Maică,
Nici voinic înjunghiat,
Nici fată batjocurită.
Ci, ii dracul cu drăcoaica,
Striga cu strigoiul

Deochiu cu deochitorul,
Pocitură cu pocitorul,
Potca cu potcoiul,
Şi (cutare) pe scaiu
Voinicesc s'a încălecat,
Şi'n mare l-a aruncat,
Şi-acolo s'au scufundat.
Şi ţipa şi se văicăra,
Şi s'a trecut spuma de mare,
Ca roua de Soare,
Şi (cutare) a rămas
Curat şi luminat,
Ca maică-sa ce l-a făcut.
Decântecul de la mine,
Leacul de la Dumnezeu.

Auzit de la bunica mea.
Comăneşti-Bacău.

S. P. Chiricel

178.—De obrintit

Se descântă în făină de popuşoi c'un *dupuşor (ghit)* de lână lae aşa:

Fugi junghiu, nu junghea, nu săgeta, nu frământa, că ţ-oi spune patima, celui-ce fură cânepa şi dă bani cu camătă. îţi jură pe mă-sa şi tată-său, iar tu (cutare) să rămâi curat ca maica ce te-a lăsat. Făina se moae cu apă rece şi se pune unde te doare.

179.—De răhne

De răhne se descântă. Boala asta slăbeşte pe om pe picioare, Mulţi cad în răhne încetul cu încetul.

De răhne scăpi aşa: Ieai apă de Duminică seara pe Luni de trei ori: pe Marţi de Luni sara; pe Mercuri de Marţi seara, şi aşa faci toată săptămâna în fiecare seară pentru dimineaţă. Apa aceasta se toarnă în zorii zilei de cel bolnav, desbracat în pielea goală, cu faţa spre răsărit, din cap într'un ciur; apa curge pe om şi din ea gustă de trei ori. Treaba aceasta se face în nouă zile. Apa se svârle pe gârlă. Apa, înainte de a o turna se descântă aşa c'un cuţit:

Cine-a mâncat a crăpat, cine-a privit a orbit, aşa să crăpe toate răhniturile, toate strigările şi toate căscările de la omul ista, ca el să rămâe curat şi luminat cum Dumnezeu sfântul l-a lăsat.

Muerile răhnesc băeţii şi barbaţii, mai ales cele întoarse de la ţâţă.

180.—De trânji

Trânjii îi au şi oamenii. De ei scapi aşa: iei rădăcină de hrean o razi pe răzătoare, îl opăreşti cu *uncrop* şi te pui pe oală când es aburi.—Tot de trânji îi bun şi leacul ista: iei rădăcină de *steghie* o pisezi, o pui în rachiu de drojdii, şede de o parte 9 zile şi pe urmă bei pe zi câte un păhăruţ. Inainte de o bea, *cobălţăi* garafa.

181.—De rapân

Rapân au şi vitele şi oamenii. De rapân scapi aşa:

lei râşină albă, se amestecă cu său de oae pui, şi puţine *chiclazuri*, le prăjeşti pe foc la un loc şi te ungi unde ai bubă.

182.—Limbricii

Limbricii îi face omul când mănâncă lapte mult şi lucruri dulci.

De limbrici scapi dacă bei dimineaţă pe nemâncate în zile de *dulce* mujdeiu tare şi sarat bine.

Culese de la baba Antaloaea din Broşteni-Suceava în 1893.

M. Lupescu

183.—De bubă neagră

Bubă neagră,
Bubă albă,
Bubă înfocată,
Bubă veninoasă,
Bubă din deochi,
Bubă din răceală,
Bubă din ferbinţeală,
Bubă din făptură,
Bubă din răsăritură,
Bubă din sfânt aer dat.
Cu secerea te-oi secera,
Cu grebla te-oi aduna,
Cu mătura te-oi mătura,
In Marea-Neagră te-oi arunca
Iar (cutare) să rămâe curat,
Luminat ca maica cum l-a lăsat.

Se descântă cu cuţitul făcându-se semnul crucei deasupra bubei.

De la Lisaveta Cocris, Vârfu-Câmpului, Dorohoiu. **D. Urzică**

184.—Descântec de ţâţă

Se pune apă neîncepută şi fărămături de ceapă albă cu foaia învelitoare ca usturoiul, într'o cană; pe urmă se ţine cana la stele şi se descântă astfel:

O stea logostea, două stele logostele, trei stele logostele, patru stele logostele, cinci stele logostele, şase stele logostele, şapte stele logostele, opt stele logostele, nouă stele logostele, zece stele logostele, toate stelele să stea, numai steaua cutăruia să nu stea, să umble în cruciş şi 'n curmeziş şi să-i aducă ţâţa; de o fi furată, de o fi pişcată din duşmănie şi să i-o aducă în astă ceapă şi'n astă cană cu apă. Descântecul de la mine şi leacul de la Dumnezeu şi Maica Domnului.

Se descântă în 3 nopţi la rând cu luna în creştere şi se lasă cana toată noaptea la stele, iar dimineaţa drept la răsăritul soarelui, se dă pătimaşei să bea apă şi să mânânce ceapa.

Iazu-Ialomiţa. **D. Petrescu**

DATINE ȘI CREDINȚE

1360.—*Vasilca.*
Ce mi-e 'n cer și pre pământ?
'Mi-este-o dalbă mânăstire;
Printre dalbai mânăstire,
Frumoasă masă mi-e 'ntinsă.
Dar la masă cine'mi șade?
Șade bunul Dumnezeu;
Lângă bunul Dumnezeu;
Șade Maica Precista
Și-mi judecă Vasilca:
—Silcoilo, Vasilcoilo,
Ce ești grasă și frumoasă,
Stătuși boieri ne-'ntrebați.
— Cu tot dreptul spune-v'ași:
Sus la munte m'am suit,
Jâr și *dindă*[1] mi-am păscut,
Mai frumoasă m'am făcut,
Mai la vale-am coborit,
Intr'un loc m'am tăvălit,
Apă rece mi-am băut,
Mai frumoasă m'am făcut.
La dumneavoastr'-am venit,
M'ați văzut și m'ați primit,
Și pre noi ne-ați dăruit,
Cu bani mari din buzunari,
Cu *leiți*[2] după *cosiți*,[3]
C'o mână de bani mărunți.

Auzită de la Constantin Dumitru, de 27 ani, locuitor din com. Poenarii-Vulpești, Ilfov, ce venise cu „*Vasilca*" în București, cu încă un consătean.

N. I. Dumitrașcu

1361.—*Sărbătoarea părinților Atanasie și Chirilă.* Poporul o serbează prin nelucrare. E la 18 Ianuarie și o numesc sâbătoare bisericească, adică o ține numai biserica. Ii zic Tanase de ciumă. Poporul crede că acest sfânt umblă cu ciuma și că el o ține legată și numai atunci când voiește, îi dă drumul.

Ei nu lucrează în această zi ca să fie feriți de ciumă. Femeile nu dau cenușa afară cum și gunoiul care îl mătură din casă, ci îl pun unde-va în tinda casei sau la vatră, ca astfel să nu supere pe sfântul și se dea drumul ciumei. Acestei sărbători îi mai zic ei și *chilip*, din dulcele Crăciunului.

1362.—La 1 Februarie nu e sărbătoare. Sfântul din această zi, este *Trifon* sau *Trifu*. Poporul îl ținea în vechime din pricină că, credeau că acest sfânt umblă cu lăcustele..

Acum 40-50 ani erau foarte multe lăcuste, așa că, când porniau în sbor, nu se mai vedea soarele și pe țarina pe care se lăsa, nu rămânea de cât pământul gol. Rodeau grânele, oarzele și iarba și tot ce era pe acele locuri. Lumea făcea pe câmp, pe aproape pe unde se lăsau ele,

---

[1] Pronunție locală: în loc de *ghindă*. [2] Bani lișori. [3] *Cosiță*, coadă, păr.

şanţuri mari şi adânci şi apoi cu ciomege, clopote, focuri şi sgomote le goniau în acele şanţuri; apoi le acoperiau cu paie şi le dădeau foc şi apoi le acoperiau cu pământ.

Ţineau această zi de nu lucrau, ca să le ferească ţarinele de lăcuste. Acum această zi nu o mai ţine nimeni.

Urziceni-Ialomiţa. **Dobre Stefănescu**

1363.—De când se felicită pe cel ce strănută. Ioana Lupaşcu din Siret spune de când e obiceiul de a se zice când stărnută cineva: «Sănătos» sau «Zdorov».

Zice că a fost un fecior de boer şi a vrut să plece seara la drum. Calul îi sta legat afară, numai să încalece şi să pornească. Un tâlhar însă văzând calul, se apropie să-l fure. Tocmai atunci vede sub fereastră pe un strigoi, cum pocia pe ficiorul boerului, care în minutul aceala a strănutat. «Sănătos»! a strigat tălharul de afară, iar strigoiul de ciudă a crapat, căci de nu-i zicea talharul cuvântul acesta, feciorul boerului era mort. Auzind cei din casă sgomotul, au eşit afară, întrebând ce este? —Veniţi singuri şi-ţi vedea, răspunse tălharul, să vă încredinţaţi ce treabă v'am făcut. De nu veniam eu ca să vă fur calul, boierul cel tânăr era acuma mort! şi le arătă pe strigoiul crapat. Cu toţii s'au bucurat şi i-au dat de bună voe calul. Iar de atuncea a rămas obiceiul ca în totdeauna să se zică la cel ce strănută: «Sănătos»!

In Mihalcea mai aflu o variantă:

Zice că odată erau doi tovarăşi: unul era talhar, iar altul strigoi: —Un' te duci tu în astă seară? întreabă talharul pe strigoi. —Eu mă duc să pocesc pe feciorul cutărui om! —Nu te duce, ca acolo mă duc eu să-i fur boii; tu du-te în alt loc! —Ba du-te tu în alt loc, că eu acolo vrau să mă duc! —La ce să faci tu omului aşa supărare, că doar ştii că numai pe acela copil îl are! —Satul e mare, pe altul cine-va nu-l găseşti? —Nu! Ei bine, dar hai, că merg şi eu tot acolo să fur boii. Să vedem care mai degrabă va isprăvi!

S'au dus el. Strigoiul s'a pus la uşă cu cuţitul şi pocia, dar tâlharul sub fereastră asculta. Atunci băetul a strănutat odată tare; dar tălharul de sub fereastră a strigat: «Să trăieşti». Când a zis aşa, n'a mai avut strigoiul putere să-i mai facă ceva. Pe băet l-a bufnit sângele pe gură şi pe nas, dar n'a murit. Talharul însă a intrat în casă şi le-a spus ce era să păţească şi cum s'a prilejuit el pe acolo, căci vroia să fure boii şi l-a scăpat. Omul i-a mulţumit şi i-a dat de bună voie boii, iar de atunci e obiceiul de a zice întodeauna când stărnută cineva: Să trăieşti! In Moldova: Să vă fie de bine!.

De la Maria Struţ. **Elena Voronca**

1364. Dacă torni pe urechile căldării, cât eşti în poziţie, vor curge urechile copilului.

1365.—Femeia însărcinată să nu bea apă din tivdă; cum *călcâie* tivda, aşa va câlcâi vărsătura copilului.

1366.— Dacă îţi vine gust la ceapă, cât eşti în poziţie, vei naşte fată; dacă îţi vine gust la usturoi, vei naşte băet.

1367.—Dacă prima mişcare în pântece o simţi în stânga, va fi băiat; în dreapta, fată.

1368.—Când eşti patată pe ochi, e fată.

1369.—Când pântecele e rotund, e sarcină de băiat; când e lătăreţ, e fată.

1370.—Ca să ai ţâţă, te duci, cât eşti în poziţie, la o fântână c'o îmbucătură de pâine în mână. Uzi pânea cu apă din citură, apa să curgă din *ţuţur* pe pâne şi de pe pâne pe picioarele goale. Mânânci apoi îmbucătura udată şi beai apă.

Pentru acelaş scop, când mama iese întâi, după lăuzie, în sat, stăpâna casii în care intră trebue s'o stropiască cu apă peste picioare şi să-i dea să mânânce ceapă cu sare.

1371.—Când femeia e în chinurile naşterii, i se pune în creştet puţină sare, fără să vază. Dacă după aceasta pune mâna la gură, nou-născutul va fi fetiţă; iar dacă îşi atinge nasul, va fi băiat.

1372.—Să nu chemi moaşă vre-o femeie, care e la vre-un mort, că va fi copilul mut.

Nici pe cea care a moşit altă femeie, dar nu s'au împlinit cele trei zile, ale ursitorilor, să n'o chemi. Totuşi la cazuri grabnice şi când ţi-a mai fost moaşă la alţi copii, poţi s'o chemi. Atunci însă moaşa trebuie să schimbe cu tine şorţul lăuzii dintâi, pe care îl are schimbat. După trei zile ale tale, lăuza din urmă, se schimbă şorţurile, fiecare luându-şi p'al ei. Dacă se calcă rânduiala aceasta, va muri unul din prunci.

1373. —Orice femee ajunsă la bătrâneţe e datoare să moşească trei prunci. Nefăcând aşa, va moşi broaşte pe lumea cealaltă.

1374.—Puitura dintâi a pruncului se varsă deodată cu lăturile în cocina porcilor.

1375.—Când dă moaşa lăuzii sticla cu apă sfinţită, nu i-o dă la prima dată, ci o minte de mai multe ori. Inseamnă că: atâţea ani vor trece până la naşterea altui copil, câte minţituri i s'au făcut.

1376.—Lăuza să n'asculte lăutari, că face *lăuze* în cap, (rămâne cu cântec în cap sau cu urlet).

1377.—Cât e femeia pe *burian*, până la trei zile, nu se strigă nici la uşa odăii, nici la fereastră, ca să nu s'apuce copilul.

1378.—Copilul născut, când luna de pe cer este în creştere, va avea spor la toate în toată viaţa lui. Născut în descreşterea lunii, îi vor merge toate pe dos; iar în lună plină va trăi în *jărtfă* de toate; nu va duce, adică lipsă de nimic.

1379.—Doi prunci născuţi în aceiaşi zi nu pot să trăiască: sau moare unul din ei sau mor amândoi.

1380.—Muma nu trebuie să mănânce cu copilul în poală, până la şase săptămâni. Se va deştepta întotdeauna în toiul mesii.

1381.—Când copilul mic pune picior peste picior e semn, că mama lui va mai rămâne însărcinată.

1382.—Copilul a supt o vadră de ţâţă, când poate să-şi aducă piciorușul la gură.

1383.—După naştere, lăuza să aibă grijă, ca să aducă până la săptămână apă de la fântână. Dacă-i scapă din vedere, nu poate să mai aducă până la şase săptămâni.

1384.—Mumii să nu-i pice ţâţa pe jos, ca s'o atingă furnicile, de oarece îi piere laptele. Iar dacă e nevoită să-şi mulgă ţâţa, s'o stoarcă pe o cârpă curată, care se arde sau se spală.

1385.—Când plânge pruncul în somn, îl ceartă Maica Precista; iar când râde, îl mângâie.

1386.—Copilul care se naşte strigoi (cu capul şi faţa îmbrobodită cu o pieliţă) i se rupe imediat acea pieliţă, ca să n'o înghiţă şi să rămâe strigoi învrăjbit, care dăoache rău şi după moarte îşi mănâncă neamurile.

In urmă moaşa are grijă să iasă cu el afară, după ce l-a scăldat şi l-a înfăşat bine. Se suie pe casă, dacă e bordei în pământ, sau trece la spatele casii şi d'acolo strigă, cu pruncul în braţe:

«Auziţi, lume, că s'a născut un lup pe pământ. Nu e lup să mănânce lumea, şi e lup să muncească şi să aică *trişte* dă ea».

În modul acesta se strică puterea strigoiului, iar răul se întoarce spre folosul casii, de oarece strigoii strigaţi, cum arătarăm, aduc spor a toate.

Principele-Ferdinand, Teleorman **Pr. Fl. A. Drăghici**

COLINDE

32.—*Colo sus, colo mai sus*[1]
Este-o dalbă mănăstire,
Slujbă mândră cine face?
Nouă popi ce-s mai cărunţi
Nouă dieci mai micuţi.
Slujba mândră cine-ascultă?
Cine-ascultă? Maica Sfântă
C'un fiuţ micuţ în braţe.

[1] Variantă în *Foaia Poporului* XVIII, no. 51

Fiul plânge și scânceşte.
— Ce plângi fiuțu' d'al meu?
— Să știi maică ce știu eu:
La curțile lui Pilat
Mulți jidovi s'or adunat
Şi-mi cioplesc cruce de brad
Şi-o cioplesc și'n lung și'n lat
Măicuță pe al meu stat.

33.—*Colo sus la răsărit*
Este-un măr mândru 'nflorit.
La tulpina mărului
Este-o masă de mătasă.
Dar la 'ntâiul colț de masă
Şade zău cu Dumnezeu.
La-al doilea colț de masă
Şede Pătru și Sân-Petru
La-al treilea colț de masă
Şade Ion și Sânt-Ion.
La-al patrălea colț de masă
Şade Maica Preacurată
C'un fiuț micuț în brațe.
Fiu 'ncepe a se scânci:
— Taci fiule nu scânci,
Că maica ție ți-o da,
Două mere, două pere,
Două țițe mugurele
Şi maica ție ți-o da:
Măturiță de d'aur,
Să mături ceriu' de nori
Şi pământu' de neguri
Şi cheile raiului
Din fundu' păharului,

Ardeal. **P. Ugliş**

VORBE ADÂNCI

1007.—*Tot* **paiul** *cu umbra lui,* adică fiecare 'și are răzemul său.

1008.—*Foc de* **paie,** ad. nu ține mult la dragoste.

1009.—*Fân ori* **paie? Paie!** ad. nu-i un rezultat bun!

1010.—*Nu poate să iea un* **paiu** *de jos,* ad. nu poate face nimica.

1011.—*Ii dă* **paiele,** ad. il îndeamnă, il ademeneşte, il împinge la ceva.

1012.—*I-a dat o bună* **palmă,** (aceasta-i ca o *palmă*) ad. l-a rușinat.

1013.—*I-a căzut (il are) în* **palmă,** ad. l-a prins și nu mai scapă.

1014.—*Mă mănâncă* **palma** *dreaptă,* ad. însamnă c'am să dau parale; e a scârbă.

1015.—*Mă mănâncă* **palma** *stângă,* adică am să iau parale; e a bine.

1016.—*Ca'n* **palme,** ad. f. repede.

1017.—*Cine împarte,* **parte** *'și face,* ad. cine dă la alții, își alege el ce-i bun! Cel mai mare își iea ce-i place.

1018.—*Așa i-a fost* **partea,** ad. asta i-a fost ursita, se zice persoanei căsătorite cu cine-va cam nepotrivit! Așa noroc a avut!

1019.—*Nu i-i* **partea,** ad. de-aceea nu se ieau, nu se căsătoresc.

1020.—*N'are* **parte,** ad. de-aceea nu-i trăește.

1021.—*La* **părul** *lăudat nu te duce cu sacul mare,* ad. nu te potrivi la laudele nimănuia.

1022.—**Păr** *pe păr*, ad. tocmai pe tocmai.
1023.—*Are* **peri** *de lup*, ad. e nesuferit.
1024.—*Câţi* **peri** *în cap*, ad. f. mulţi.
1025.—*Câţi* **peri** *în palmă*, ad. nimica toată.
1026.—*N'am* **peri** *în cap* atâta, ad. atâta-i de mult.
1027.—*N'are* **peri** *în cap câte ştie*, ad. ştie f. multe.
1028.—*Am stat cu într'o* **părere**, ad. am aşteptat mult.
1029.—*Omul muncitor, de* **pâne** *nu duce dor*, ad. cel harnic niciodată nu piere de foame.
1030.—*Are* **pînea** *şi cuţitul în mână*, ad. el e stăpân, el conduce.
1031.—*L'a pus în* **pîne**, ad. l-a pus în slujba (treabă) bună.
1032.—*Ca* **pânea** *cea bună*, ad. e un om foarte bun şi cum se cade.
1033.—*Se vinde ca* **pânea** *caldă*, adică e foarte căutat.
1034.—*Gâtul leică şi* **pîntecele** *balercă*, adică e f. beţiv.
1035.—*Are* **pîntece** *de popă*, ad. mănâncă bine, e f. mâncăcios.
1036.—*Popa are picioare de cal şi* **pîntece** *de bivol*, ad. aleargă mult şi mănâncă bine.
1037.—*Trăeşte ca'n* **pîntecele** *mâne-sa*, ad. o duce f. bine.
1038.—*Numai* **pelea** *şi ciolanele* ad. e f. slab.
1039.—*Să-mi dai numai* **pelea** *şi ciolanele*, ameninţă tata zicând către învăţător, când aduce copilul la şcoală, ca să-l facă s'aibă frică şi să înveţe!
1040.—*A venit cu* **pelea**, ad. sarac tare.
1041.—*Nu-s eu în* **pelea** *lui*, ad. nu-s ca el.
1042.—*Il are sub* **pele**, ad. ţine la el.
1043.—*Nu vinde* **pelea** *ursului din pădure!* ad. nu te prinde la ceeace n'ai în mână.
1044.—*Parc'a jupit pe tată-su* (*de* **piele**) *şi l-a îmbrăcat pe el*, ad. îi samănă f. bine.
1045.—**Pielea** *de drac*, se zice persoanei nesimţitoare.
1046.—*I-a rupt* **pelea**, ad. crapă de ciudă.

Târgul Neamţul. **George A. Cosmovici**

1047.—După paiu şi umbră. După avere şi gospodărie.
1048.—Din topor toporişte. A face faţă la nevoi.
1049.—Din cal magar. Ca şi din cal iapă şi din ţânţar, armasar.
1050.—A strica brânza. A trăi rău.
1051.—Ii rupt în coş. Ii flămând.
1052.—Cine are noroc, îi fierbe oala fără foc. Cine-i ajutat, trăeşte bine, fără să muncească din greu.

1053.—Doauă trăeşti goale. Amândoi săraci.
1054.—Ii cojit de pe dracu'. Ii prefăcut. Dat dracului: nimic nu-l încurcă nici 'n vorbă, nici 'n afaceri.
1055.—Leagă teie de curmeie=face cum poate.
1056.—Mi s-o 'ntors dela suflet = îl despreţuesc.
1057.—Nu-mi ajunge la custură = nu-mi convine.
1058.—Sunt parale sunt coraşi, nu-s parale nu-s coraşi. Banul te veseleşte; tot el, dacă lipseşte, te întristează.
1059.—Când îi dai îi fată iapa, când îi cei îi moare mânzul. Se înţelege.

Nemţişor-Vânători, Neamţ. **Al. Moisei**

1060.—Umblă de-a sita la cumătra ad. un lucru îl tot dai în împrumut.
1061.—Uşor îi a face, greu îi a desface.
1062.—De pomană numai Sâmbătă se dă.
1063.—Tot nepoftitu-i făr' de scaun.
1064.—Dumnezeu şi moartea nu te întreabă.
1055.—Nu zice hop pân'ce nu-i sări.
1066.—Cine caută, acela găseşte.
1067.—Femeea şi calul să nu-l crezi.
1068.—Femeea, calul, scripca şi puşca să nu le dai în împrumut.
1069—Ce are de-a face scripca şi cu iepurele.
1070.—Ochii spărie, mânile bucură.
1071.—Nu dau eu fuiorul din mână pe ţarca din par.
1072.—Dacă-i sfârşitul bun, toate-s bune.
1073.—De cât bucate stricate, mai bine maţe crapate.
1074.—Tae curaua, că pocneşte pântecele. hătu-i ţărna praznicului!
1075.—Viţa de vie tot învie, iar cea de boz, dă nasu'n jos.
1076.—Bucurie prea multă nu-i de seamă.
1077.—Nu-i nimenea făr' de cusur.
1078.—Bun, rău, copiii mănâncă.
1079.—Bat-o vina de gură, că n'o poţi înconjura.
1080.—Să nu mănânci la armean în casă şi să nu dormi la jidan.
1081.—Cu calul nărăvaş, cu femeea ră de gură, cu fată însărcinată şi cu armata să nu te joci nici odată.
1082.—Nimenea nu-i scoborît din cer cu hârzobul.
1083.—Mai bine cu o vrabie în mână, de cât cu zece pe gard.
1084.—Fiecare mătură pe dinaintea casei sale.
1085.—Nici un trandafir fără de spini.
1086.—Trebue să 'ndoi copacul cât e tânăr.

Hânţeşti-Dorohoiu **N. V. Hânţescu**

1087.—De multe ori ulciorul, nu merge el la apă.
Ş'ori gâtul i se rupe, ori fundul i se crapă.
1088.—Chelului precum se ştie, nu-i pomeni de chelie.
1089.—Bate şaua, cu nueaua să priceapă biata iapă.
1090.—Cu doi pepeni într'o mână, nu poţi ieşi din grădină.
1091.—Lucrul început cu bine, nu-l lăsa de azi pe mâine.
1092.—Vulpea, moartă 'n cale-o vezi şi tot par'că nu o crezi.
1093.—Mincinosul drept să spue, altul tot zice că nu e.
1094.—Inţeleptul chiar să minţă, vorba lui are credinţă.
1095.—Paza bună, trece primejdia, mai întotdauna.
1096.—Capra face rele şi oaia pate belele
1097.—Capra face stricăciunea iar oaia trage ruşine.
1098.—Capra sparge vasele, oaia iea ponoasele.
1099.—Capra strică, oaia plăteşte de frică.
1100.—Lupul şi nevinovat, tot e huiduit în sat.
1101.—Oaia cât de hoaţă ar fi, nime n'o va bănui.
1102.—Dacă seacă iazul, broaştelor le piere glasul.
1103.—Şarpele de drum îşi vede, el la om nu se repede.
1104.—Numai să nu-l calci pe coadă, zice o minte neroadă.
1105.—Femeia cine-şi loveşte, norocul îşi oropseşte.

Beiu-Teleorman. **M. Adameşteanu**

CANTECE

1199—*Din bătrâni am apucat*
Luni şi Marţi n'am mai lucrat.
Miercurea îi sărbătoare,
Joia-i zi de iarmaroace,
Şi Vinerea nu se toarce;
Sâmbătă de-amiazi în jos,
Am să-mi lau părul, frumos.
Duminică-i iarmaroc
Ieu bărbatul de dălog
Şi mi-l duc la iarmaroc.
De cumva de s'a 'ntâmpla,
Nime nu l-a cumpăra,
Eu l-aduc la noi în sat
Şi mi-l pun la meliţat
Şi noaptea la răgelat
Ca să ştie că-i bărbat,
Ca. ui legea cui l-o dat
Şi-l mai ţine de mâncat.

1200.—**Vasile cel mare**

Grinţieş munte rotat,
Şăpte veri mi te-am varat,
Nimica nu ţ'am stricat,
Numa-o creangă ţ'am ciontat,
Puşcuţa mi-am aninat.
Jos pe iarbă m'am lasat,
De-un picior m'am descalţat,
Potera m'o 'ncunjurat.

Frunzuliță de arțaraș
Măi băeți, măi poterași
De sunteți voi de salaș,
Puneți masa și mâncați.
Vinu-i bun și mielu-i gras
Tocmai ca pe la Ispas.
De sunteți niște păgâni,
Vă taiu și v'arunc la câni.
De sunteți niște dușmani
Vă taiu și vă puiu prin pari.
Nu-s babă cu cârpa 'n cap,
Sunt voinic cu comanac
Știu poterei ce să-i fac.

Auzite de la Ion G. Manea din satul Holda, com. Broșteni jud. Suceava în ziua de Vineri 17 August 1912

1201.—*Lițo verde măcieș,*
Pe uliță pe la leș(i)
Pe ulița cea mai mare
Merge-un voinicel calare.
Nu găsește vin să-i placă,
Nici puică să-i fie dragă;
Nici apă ca'n Bistriță
Gură ca la Tăcuță (?)

Auzit în satul Holda, Broșteni-Suceava, de la Gh. Țabrea în vârstă de 38 ani în ziua de Duminică 29 Iulie 1912.

1202. *Frunză verde Timișești (?)*
Trei voinici ardelenești,
Cu trei cai brașovănești,
Cu căciule țurcănești,
Cu papuci galbeni turcești,
Când pășă,
Pana-i clătê,
Ochii și gura râdê...
Vină 'ncoace draga mê.

Auzit de la Gh. Țabrea din Holdă, în ziua de 29 Iulie 1912.

Al. Vasiliu

BOTANICA POPULARA

53.—Clocoticiul

Clocoticiul sau clocotișul crește prin fânețe. E o buruiană cu floarea galbenă și când se usucă semința în tecele ei, ce seamănă cu solzii de peste; zurăe mereu. Crește pe la coaste mai mult, pe la munți și deaiuri. N'are intrebuințări in medicina boalelor. Când cocoticiul sună, fânul e bun de făcut.

In județul Suceava se aude :

Frunză verde clocotici
S'a dus cucul de pe aici.

Sau:

Ș'apoi foaie verde clocotici,
Mai văzut-ați ca pe-aici,
Fete mari cu copii mici,
Și neveste cu voinici?

54.—Clopoțelul

Clopoțelul se găsește numai în munți și păduri și are niște flori mari

albastre-violete sau albe foarte frumoase.

Intr'un cântec din Transilvania dăm peste numele acestei flori :

Ce-i mai frumos, Doamne'n lume?
Cărăruşă prin pădure,
Că-i prundită cu alune,
Pi'ng'aluni îs stejărei,
Pi'sub tufe băeţei,
Printre tufe clopoţei.

A. Gorovei şi M. Lupescu

GLUME, JÂTII, TACLALE

242. Povestea celor trei gheboşi. (urmare)

Ce s'o fi gândit gheboşul în sânea lui, că merse mult căscând gura ba pe ici, ba pe colea şi părea că nu mai ajunge, că doar era o bucăţică şi oraşul acela. Numai la un colţ de stradă văd că cheamă unul ca şi el: Ascultă neică, bine ne-am văzut, încotro şi ce mai veste. Gheboşul cel de al doilea rămase şi el cam uimit că mai vede o arătanie ca şi el şi începu să îngăime: Că bine, se duce în cutare loc şi că e bucuros de întâlnis. Ştii ce, zise cel întâiu, mâne am mare petrecere în familie şi eşti poftit şi d-ta. Vino mâni la ora cutare, strada cutare; avem şi muzică şi vom petrece de minune. Se despărţiră. Bun... zise cel de gazdă, îmi găsiu un tovarăş, îmi mai trebue unul. Şi iar plecă şi ocoli mult până ce dădu de un al II-lea ca dânsul şi iar îl pofti ca pe cel dintâiu.

Şi se întoarse acasă bucuros că a izbândit să-şi găsească poftiţii. A doua zi plecă să găsească muzică, ba de a mâncărei, ba de a băuturei, în sfârşit timpul trecu şi cam pe la toacă aşa (la 4 ore după prânz), erau toate gata de a fira părului şi aştepta musafirii. De la o samă când vede ei că trecu multă vreme de se făcea sară, plecă iarăşi să-şi găsească tovarăşii. In timpul acesta pe când el se depărtase, iaca se auzi bătând la uşă. Nevasta celui cu petrecerea eşi să-l primească şi cu multă plăcere şi cu nerăbdare credea şi ea că o fi un om ştii ca toţi oamenii, când colo ce să vezi: tot un ghebos ca al ei. Il pofti în casă, muzica cânta pe sală; după ce i se făcu toate orânduelele, aşteptau să sosească ceilalţi. Cel de gazdă, văzând că nu mai vin eşi biata femee şi trimise un argat să-l cheme. Aşteptară ei cam multişor aşa că neavând ce face işi cam făceau de dragoste. Când se auzi iar cineva bătând la uşă. Iarăşi femeea eşi cu muzica şi credea că acu-i acu. Când colo cel de al doilea musafir tot ghebos. Dar întâi să spui că la auzirea ciocăniturei în uşă nevasta celui cu petrecerea, de teamă

să nu fie bărbat, îl ascunse pe musafirul întâi într'un dulap. Văzând ea şi fiind o femee simţitoare, că bărbat-său a făcut-o asta cam în batjocură, se gândi că ar fi bine să i-o facă pe piele şi-l pofti şi pe acesta ca pe cel intâi şi-şi făcu cinstea cuvenită. Cel de al doilea musafir ghebos îşi cam dădu şi el în petec şi începu a ciupi pe biata ființă; ceia ce nu scăpase de gheboşi, dar le-o făcu fiartă pe urmă. Pe când erau în toiul dragostei aude iar sgomot la intrare şi crezând că o fi bărbatso, îl ascunse şi pe acela într'o ladă. Servitorul care se întorsese zicând că n'a venit boeriul, fu chemat în taină şi-i spuse că-i dă un galben dacă va duce în sac pe ghebosul din dulap, zicând că viind şi bând prea mult de teamă să nu dea cu ochii de stăpân-său, s'a ascuns în dulap. Hăplăugul de servitor care era cam într'o ureche zise: la lasă cucoană că eu îs popa. Luă galbenul, ghebosul îl puse în sac şi când ajunse pe malul Dunărei, bunăoară, îl scoase din sac şi-l aruncă în apă. Intorcându-se acasă, cucoana, făcându-se speriată, îi arătă pe al doilea din ladă. Ha, păcătosule, zise sluga, iar ai venit? îi dete câteva ghionturi şi călcăe şi punându-l în sac zise: Lasă, duducă; dacă o mai veni păcatul meu să fie. Şi ducându-l iar la malul apei, îl scoase, îi mai trase o boţală bună şi luându-l de picioare, il zvârli drept în mijlocul apei. Intorcându-se înapoi, când aproape de casă, vede pe stăpânu-său. Da el nu ştia că el umblă s'acu după musafiri, şi necunoscându-l bine că era noapte şi cu frica să nu mai vie iar ghebosul, zise: Elei mânca-te-ar moartea, de două ori te-am dus şi iar te intorci? Ii trase vre-o 4 cu *jmachina* ce avea şi ducându-l iar la înecat, se duse unde era malul mai înalt şi-l asvârli cu sac cu tot. Lasă dacă ai mai eşi, te-oi mai duce iar. Şi iaca aşa a scapat femeea de gheboşi şi oraşul de ei.

Spusă de moş Palade. **N. I. Munteanu**

243.—Ţiganul şi soarele

Intr'o noapte de iarnă, murise toţi dancii, afară de unul.

Dar şi baragladina aceia nu era departe de groapă. Ii clănţuiau dinţii ca la lup, în aşteptarea soarelui ca să-l încălzască.

Cum întârzia soarele însă să iasă, el spune mânios: — Eşi soare, eşi. Că dacă n'ai eşi, apoi n'ai pe cine mai vide!

Auzită de la C. Andrei. Huşi. **Ioan N. Vârlezeanul**

244.—Femeea nebătută e ca moara neferecată

Avea un biet om, o femee, de-şi mâncase zilele cu ea, nu alta. Proas-

tă, toantă, iar pe lângă asta şi leneşă, de nu cred să i se fi găsit pereche, în lumea lui Dumnezeu.

Dar omul sarac, ca vai de capul lui, şi pe lângă asta şi cu femeia, de care vă spui, în spinare.

Mai rău nici că se putea.

Dar nevoia învaţă pe cărăuş, este o vorbă. Să vedeţi cum :

—Măi Anică, ori cum o fi chemat-o, hai să mergi cu mine, la târg azi, bună oară să zicem, la târg la Bereşti.

—Hei omule !

Şi se duc; prin pădure însă, omul ce-i zice femeei.

— Măi femee, ce-i bine nu-i rău. Pe aici îs vreo câţiva Turci. Tu ai face bine să te vâri într'un sac, şi eu oi spune o minciună şi vom scăpa; altfel nu ştiu zău ce vom păţi

— Mă vâr omule; şi femeea, îi mai ajută şi barbatul se vâră, în sac, şi omul plecă mai departe legând întâi gura sacului de isnoavă.

Numai iaca un Turc. Adică el se făcea că-i Turc şi se întreabă cu glas schimbat tot pe el.

—Ce-ai tu, bre, la caruţă ?

—Mă rog Domniilor voastre, se văicări el, ertaţi-mă; n'am nimic.

—Ce ai bre ghiaure la căruţă, zise el iar răstit şi furios.

—Mă rog, mă rog, nu mă omorîţi că vă spui, am o pânză încâlcită.

—Ba, nu bre, ai o femee împuţită; pune-o jos şi bate-o.

—Mă rog, oameni buni, am o pânză încâlcită.

—Nu, bre ghiaure ai o femee împuţită pune-o jos şi bate-o !

Omul nu vrea nici în ruptul capului. Dar Turcul, nu mai aştepta mult : desface sacul din car, îl puse jos şi cu o jărdie, începu a căra.

Din când în când se opria.

Atunci s'auzia românul rugându-se :

—Mă rog, daţi-mi drumul, să mă duc că nu-i ce socotiţi D-voastră. Eu în sac am o pânză încâlcită,

—Ba nu bre, ai o femee împuţită; şi s'apucă iar de batae. Dar femeia răbda, şi tăcea cumu-i peştele. Apoi în cele din urmă Turcul se satură şi se duce. Omul în urmă bocindu-se şi smulgându-se de cap, îşi scoase femeea din sac mai mult moartă de cât vie :

—S'a dus, omule, Turcul. ?

—S'a dus femee, duce-s'ar învârtindu-se !

—Bodaproste, omule că m'ai scăpat, de ai mai pus o vorbă că altfel mă omora. Dar de atunci femeia s'a dat la brazdă. S'a făcut şi mai harnică şi nici la târg nu s'a mai dus.

Tot bătaia săraca îi bună la nevoie. Este o vorbă : bătaia e din rai şi bine a zis cine a zis că femeea nebătută e ca moara neferecată.

Petru G. Savin

245.—Bărbatul cuminte

Amu cică era odată într'un sat oare-care o fată. Fata ceia amu era *stătută* şi tot nu se mai mărita. Pricina era că ori-cine venia să o ceară de nevastă, ea spunea ; «Mă duc după dumneta, bădiţă, dar să ştii că eu am pârţag». Băetului atâta-i trebuia şi numai ce-l vedeai, că sta, ce sta şi apoi ieşia din casă luându-şi ziua bună, fără de a mai aminti pentru ce venise.

Amu se duse veste, ca de popă tuns, că cutare fată are «pârţag». Dar de, omul numai de noroc să nu se plângă şi apoi afară de asta ştiţi dumnevoastră, vorba cântecului :

Mărgică ne'nşirată
Şi fată nemăritată,
Mai văzutu-s'a vreodată ?

Şi iată că într'o bună zi ca aceia veni la fată un flăcău şi din vorbă în vorbă se luară şi de măritiş. Fata iar spuse după cum avea obiceiu : —Dă bădiţă, eu m'aş mărita, dar am pârţag. Flăcăul cam *mehenciu*, îi spuse : —Nu-i nimic, eu te iau cu tot cu pârţag, dar să ştii, că şi eu am *harţag*! Atunci fata îşi zise în gândul ei : «aista-i de mine».

Se făcu amu şi nuntă şi tot. Trecu amu multă vreme, poate un an de când ei se căsătoriră, fără ca a se sfădi vre-odată.

Se duc ei amu la o cumătrie. Femeia după ce se îmbătă, începu, a-l batjocuri pe bărbat faţă de lume, de-l făcu de râsul *chioarei*, săracul. Bărbatul tăcu *molcum*, însă a doua-zi o aşternu pe bătaie şi dă-i până, ce ea începu să strige : —Lasă-te bărbate de harţag, că mă las şi eu de pârţag!

Vlăsâneşti Dorohoi. **Alexandru Al. Leontescu**

246.—Mai lungeşte-i, Doamne, boala!

Cică un ţigan avea un dănciuc bolnav şi doar ca să nu moară ne'ntrebat îl tot necăjia aţâţându-i pofta cu felurite întrebări. Intr'o zi, un vecin al lui îi auzi ;

—Ce-ai mânca tu, mo Anghele? că aşa-l chema.

—Hapoi haş mânca, mo teteo ho stea coaptă, răspunse dănciucul lingându-şi buzele.

Iar ţiganul de colo, rugându-se lui Dumnezeu, astfel zicea :

Mai lungeşte-i, Doamne, boala,
Pân' s'a coace stelele,
Să curgă ca perele.

Se vede că dănciucul nu se săturase, pentru-că tată-său iar îl întrebă:
—Da' la haltceva nu-ţi mai dă ţie hinima?
—Ba hâncă de multe. Huite ce e: Haş mai mânca hun pui de cioară, zise iar înghiţând în sec.
Ca mai înainte ţiganul iar se rugă:

Mai lungeşte-i, Doamne, boala,
Pân' a scoate puiul cioara.

In sfârşit dănciucul săturat până'n gât de atâtea bunătăţi, ascuţindu-şi pliscul, glăsui:
—Da când sunt mă teteo, blagodatele, sa ne fete caprele, să le mancam laptelă!
—l-auzi colo, mânca-l'ar tetea; el crede că sunt forofloştinile alea, răspunse ţiganul oarecum vesel.

Gruneşti-Vâlcea. **C. M. Popescu**

CRONICA

D-l *N. Baţaria*, român macedonean, este ministru în Turcia, venit cu tinerii-turci. D-l Baţaria a publicat acum câţiva ani cercetări folcloristice în „Şezătoarea", despre Aromâni.

* Cu prilejul naşterii prinţului Mircea, P. S. Locotenent de scaun al Râmnicului Noului Severin, a trimes o lungă telegramă Principilor Moştenitori în care era vorba şi de un *Moş-Ajun. Moş-Ajun* în gură arhierească!

* D-l *P. Dulfu*, scoate **Isprăvile lui Păcală** într'a treia ediţie revăzută şi sporită. In locul *popii*, din pricini cari se înţeleg lesne, a pus pe Iţic, lucru nu tocmai nimerit după părerea noastră, căci unde se poate afla astăzi un Iţic cu turme, cu moară şi cu toate celelalte lucruri ale unei gospodării rurale, care să aibă ca slugă pe Păcală? Pe faţa 54 au rămas doar „boii popii" şi le stă foarte bine!

Asupra chipului cum curge întreagă această poveste, fireşte, e de prisos să vorbim, tocmai astăzi, cartea fiind foarte bine şi de mult cunoscută. Micul ei preţ va face-o de bună seamă şi mai răspândită.

* D-l *St. St. Tuţescu* scoate intâiul număr din revista folcloristică **Ghiluşul**, căruea îi dorim vieaţa cea mai îndelungată. Această vieaţă, să nu uite d-l Tuţescu, vine din două părţi: una dintr'o grijă în deaproape pentru revistă, dintr'atâte privinţe, şi a doua dintr'alta, din partea cititorilor şi sprijinitorilor. Şi când ele se întâlnesc pe aceiaşi cărare, lucrul ce va ieşi, va fi cel aşteptat.

* Din Craiova ne vine şi **Calendarul pe 1913** al *Bibliotecei folcloristice* întocmit de d-l *P. Danilescu*. După lămuririle alcătuitorului şi partea calendaristică, ur-

mează constatările d-lui *Artur Gorovei*,—un om care are bune pricini de mândrie, şi apoi felurite culegeri şi ştiri cu privire la folclorul român.

* Şi tot de acolo, no. 12 din *Biblioteca folcloristică*, alcătuind un mănunchiu de cântece bătrâneşti, **Balade populare**, culese de d. *Marin I. Apostolescu*, învăţător în Antoneşti-Teleorman. Unele cunoscute din variante, altele necunoscute. Toate bine culese. Făgăduielile pe cari autorul le dă pe faţa din urmă, ne bucură încă mai mult.

* D-l I. N. Popescu, înv. com. Voiceşti-Vâlcea ne trimete textul a două scrisori *Rugăciuni dela Ierusalim*, cari nu se deosebesc mult de cele publicate în anul trecut. E vorba de Episcopul dela Ierusalim şi în urmă de oraşul *Volgei* într'una, iar într'alta de oraşul *Alger*.

* **Calendarul „Neamului românesc"** *pe 1913* ne aduce o sumă de colinde şi alte bucăţi de literatură populară.

P.

Poşta Redacţiei.

D-lor : *V.*—Cum vezi s'a primit. Ne pare şi nouă rău că nu te-ai putut lăsa de vale! In privinţa cea laltă moşul mi-a spus că n'ai dreptate să te plângi: „Tu, cu pâne şi cuţit,—mori flămând nepriceput!". —*C. At. Truş*.—S'a primit. Foarte frumos; a rămas însă pentru no. viitor.

Poşta Administraţiei.

Se mulţămeşte prea cinstiţilor domni cari ne-au trimis abonamentele: *D. Ursache*, Adjud pe an. V; D. *Sublocot. L. Nicolau* Bârlad, pe V; *Păr. D. Codreanu*, Epureni pe VI; D. *Dr. C. I. Istrati* Bucureşti pe VI; D. *D. D. Holban* prof. pe VI; D-l *P. G. Savin*, cotizaţii 10 lei; D. *C. Dariu* Dobreni-Neamţ pe VI; D I *I. Tepşeanu*, pe jum. VI; D. *G. Anghelescu*, Storobăneasa, pe V; D. *D. Horvat* pe V; D. *C. Andreescu* Iaşi pe VI; D. *St. Popescu* Cuza-Vodă, pe jum. VI; D. *A. Popovici* Broşteni-Suceava pe V; D. *Prof. Liviu Marian* Suceava-Bucovina, pe V; D. *Prof. Sextil Puşcariu* Cernăuţi, pe V; D. *Col. Ionescu* Dorohoiu pe VI; D. *Andrei Bârseanu* Sibiiu, pe V şi VI; D. *D. Furtună* cotizaţie 1 leu; d-na *Elena Voronca* pe V şi VI; D. *Lt. Al. Saint-Georges* pe VI; D. *Dr. Em. Elefterescu*, Bucureşti pe VI; D. *Al. A. Leontescu* pe VI.

Cărţi primite la redacţie.

P. Danilescu, Calendar pe 1913 (No. 13 din „Biblioteca folcloristică) Craiova, 1913 Tip. „Ramuri" 92 p. 30 b.

Marin I. Apostolescu. Balade Populare (No. 12 din „Biblioteca folcloristică") Alexandria 1912, Tip. Speranţa 74 p. 30 b.

G. Dumitrescu-Bumbeşti, Din călătorii cooperative (No. 4-7 din Biblioteca federalei cooperativelor săteşti) Bucureşti, 1912. Tipografia românească 104 p.

Calendarul „Neamul Românesc po 1913, Bucureşti, Tip. Neamul românesc, 96 p. 75 b.

Calendarul tovărăşiilor săteşti pe 1913 Bucureşti, Tipografia românească. 120 p. 1 leu.

G. Compayré: Pestalozzi şi Educaţia Elementară trad. de *T. Popovici* (No. 768-9 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, f. a, 160 p. 60 b.

Reviste noi primite în urmă.

Ghiluşul, revistă folcloristică; apare lunar. Red. şi adm. com. Balota jud. Dolj. Editor Şt. St. Tuţescu. Abon. anual 4 lei; un no. 40 de bani.

Biblioteca „Iubirei de neam" no. 4 şi 5. Cum se pot îmbogăţi Românii prin economie şi cu dobânda compusă de *C. Mărgăritescu* (2 foi volante). Fiecare câte 25 b.

OBOLUL

Intemeetorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor Revistei „ION CRREAGA" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată	lei	928 20
Se adaugă procentul la 871 l. 25 pe un an, şi se scade 40 b. cheltueli adică		. 43.15
Total depus spre creştere la 1 Ianuarie 1913 . . .		. 971.95

D-sale D-lui Artur Gorovei. — Fălticeni. —

Anul VI.—No. 3. Martie, 1913.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL :		ABONAMENTUL ANUAL	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU,

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui], St. Capşa [Bucureşti], G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dâlga), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. [illegible] Futună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Jarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Jorăşti Covurlui], I. Neculau [Coropceni-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu [Dobromir-Constanţa], N. [illegible]teriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broşteni Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii intemeietori cari până la sfârşitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înştiinţare.

CĂTRE COLABORATORI

In numerile viitoare se vor publica toate ştirile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende, credinţe şi datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie şi Decembrie şi anume:

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, Sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Zămislirea, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèlele, Vinerea mare, Lucinul, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Stelian, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Sf. Filofteia, Ana Zacestenia, Sf. Spridon, Sf. Modest, Ignatul, Sf. Anastasia şi Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie şi toate celelalte ale lui.

Anul VI. No. 3. **Martie, 1913.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: **T. PAMFILE** Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL: În ţară . . . . 5 lei; În străinătate . . . 6 „

ADMINISTRAŢIA: **M. LUPESCU** Zorleni-Tutova

PETRU MAIOR, FOLCLORIST

(Cu o scrisoare de la Petru Maior)

Alături de Ioan Molnar şi Simion Ramonţai, amândoi transilvăneni, trebue pus ca al treilea în şirul vechilor doctori români *Vasilie Popp*, sau cum îşi zicea latineşte: Ladislaus Basilius Papp. Acest erudit doctor, mort pe la 1844[1], şi-a publicat în Iulie 1817 la Viena disertaţia sa de doctor în medicină, care poartă titlul: «*De funeribus plebejis Daco-Romanorum sive hodiernorum Valachorum et quibusdam circa ea abusibus.*»[2]

Pe lângă numeroşii autori

69. – Port din Muscel (Familia C. Rădulescu-Codin)

[1] Cf. N. Iorga: *Istoria lit. rom. în veacul XIX*, vol. II pg. 238-239, unde se vorbeşte de colaborarea lui Dr. V. P. la „Foaia" lui G. Bariţiu.

[2] Se va publica în curând în traducere românească de autorul acestui articol.

antici, mai cu seamă latini, a consultat acest scriitor luminat cu rară sârguință și scriitori mai noi și chiar contimporani, între cari amintim pe Dimitrie Cantemir, del Chiaro, Sulzer, Griselini și alții.

Ceia ce ne interesează la acest loc, este împrejurarea că la săvârșirea acestei disertații, autorul s'a bucurat de puternicul sprijin al «reverendissimului și eruditissimului» arhidiacon și «revizor regesc al cărților valahice,» cari se tipăriau în tipografia universității din Buda: *Petru Maior*. Ne-o spune aceasta însuși autorul mulțumitor în *Prefața* prea interesantă a disertației sale și se poate vedea și din numeroasele (!3) locuri ale broșurei sale, în care se induc citate din «*Adnotațiunile*» pe cari i le-a trimis Maior la cerere.

Dar interesul cel mare ni-l procură *scrisoarea*, cu care însoțește Maior adnotațiunile sale și care stă tipărită în fruntea disertației. Din ea ne putem face o icoană exactă a caracterului acestui bărbat erudit. El îndeamnă puternic la lucru pe tovarășul său mai tânăr, punându-i în vedere ca răsplată a muncei sale științifice, pe lângă recunoașterea bărbaților științei, mai cu seamă recunoștința neamului său românesc.[1] Totodată însă îi dă sfatul părintesc, care-l caracterizează așa de bine, ca om serios de știință, să nu se lase sedus de împrejurarea fericită că tratează un subiect absolut nou, care l-ar putea face să scrie superficial, ci să fie cât mai conștiincios, mai complect, astfel ca «să nu poată rămâne nimic pentru alții» cari ar voi să se ocupe de acelaș subiect.

Se mai vorbește în scrisoare de «începuturile religiunei creștine la Români» și se fixează aceste hotărît odată cu colonizarea Daciei de către Traian, fapt, căruia, spune Maior, zădarnic încearcă a se împotrivi învățatul Engel.

De interes bibliografic este amintirea unui calendar românesc, tipărit pe la începutul veacului XIX la Sibiiu, în care, ne spune Maior, aflase multe lucruri privitoare la obiceiurile și în special sărbătorile noastre și pe care nu-l mai poate afla, ca să-l dea spre folosință autorului disertației.

Iată și scrisoarea în traducere românească:[2]

«Prea strălucite domnule Patriot!

«Materia, pe care ți-ai ales-o pentru disertație, va mulțumi pe cititorii erudiți, de oarece n'a scris nime înainte de aceasta despre acest subiect. Toate lucrurile, de care mi-am putut aduce aminte, le-am tre-

[1] Recunoștință, care, din nefericire, a întârziat aproape un secol!
[2] Cf. Disertația citată, pg. 6-7.

cut în consemnarea alăturată.[1] Foloseşte-te deci la lucrarea acestei disertaţii de cea mai mare stăruinţă şi de judecată bărbătească, pentru care pe deoparte să-ţi fie mulţumitori cititorii eruditi, dar mai cu samă de altă parte urmaşii Românilor să se bucure că tu le-ai fost dăruit lor de soartă.

«Inceputurile religiunii creştine la Români sunt a se deduce dela coloniile, pe cari le-a trecut Traian în Dacia, ceia ce dovedeşte mai cu seamă la evidenţă împrejurarea, că nici unul din scriitorii vechi nu ne-au lăsat nici o dovadă despre convertirea la creştinism a unei naţiuni aşa de mari, cum este cea românească, în vreme ce începuturile de convertire ale diferitelor ginţi, chiar a celor mici, au fost păstrate posterităţei prin scrieri. De aceia documentul lui Tertullian, care a trăit pe la începutul veacului al doilea şi începutul celui de al treilea al erei creştine, privitor la credinţa creştină, înfloritoare în Dacia, este a se înţelege ca indicând credinţa Valahilor sau a Romanilor trăitori în Dacia, oricât s'ar împotrivi Engel.

«Nici un exemplar din calendarele de pe vremea lui Şincai nu se mai află pe aici.[2] Eu le-am citit pe ele în patrie, dar nu cuprindeau nimic privitor la materia ta. La Sibiiu se editase un calendar, în care erau cuprinse multe lucruri despre obiceiurile româneşti, mai cu seamă cele privitoare la sărbători, dar, după cât îmi aduc aminte, nimic despre înmormântări.[3] Astfel ţi-a fost reservată ţie singur această materie.

« Totuşi să nu crezi că din cauza noutăţii subiectului, iţi este îngăduit să fii mai puţin conştiincios la lucru, ci năzueşte, totuşi cu modestie, să exploatezi [subiectul] astfel, ca să nu poată rămâne nimic pentru alţii.

«Ce priveşte aceste cuvinte, pe cari le scrii despre mine: «In timpul acesta mă voi ocupa de lucrările tale, cărora le doresc din inimă să răspundă aşteptărilor, etc.» rog să-mi împărtăşeşti mai curând ce să fie aceasta, dar cu toate împrejurările de la început şi cu acea inimă sinceră, cu care ţi-am isprăvit eu ţie, ceia ce ai cerut. Fii sănătos! Al tău sincer amic Petru Maior. Buda în 11 Februar 1817.»

In cele 13 locuri amintite ale disertăţiei lui Popp, se citează diferite pasagii din adnotaţiile lui Maior. Astfel este citat Maior: la pag. 3 (§ 10) privitor la părerea Românilor despre suflet; la pag. 17 (§ 21) privitor la clipa morţei; pag. 19 (§ 24) privitor la închiderea ochilor ce-

---

[1] Adecă „adnotaţiunile" amintite mai sus.
[2] Adecă în Buda, de unde este trimisă scrisoarea.
[3] Subiectul, care-l interesa pe Vasilie Popp.

lor răposaţi; la pag. 22 (§ 33) privitor la învesmântarea celor morţi: la pag. 25 (§ 38) privitor la banul ce se dă mortului pe drum pentru plata vămilor; la pag. 25 (§ 40) privitor la crucea, ce se pune în mâna mortului; la pag. 27 (§ 43) privitor la bocete; la pag. 30 (§ 48) privitor la bocitoare; la pag. 30 (§ 49) privitor la serecuste; la pag. 30 (§ 50) privitor la rugăciunile după înmormântare; la pag. 36 (§ 63) privitor la cuprinsul bocetelor; la pag. 53 (§ 90) privitor la colivă; la pag. 55 (§ 93) privitor la tămâierea gropii.

De relevat este că în câteva din aceste locuri (şi multe altele ale disertaţiei) se dau in scriere cirilică sau chiar latină fraze întregi româneşti privitoare la obiceiurile înmormântării, multe din ele cu intenţia transparentă de a dovedi latinitatea limbei noastre atât ca vocabular, cât ca şi ortografie. De aici se poate deduce cu multă probabilitate că şi materialurile culese de Maior de la săteni, în mijlocul cărora petrecuse lungă vreme[1] au fost notate şi comunicate lui Popp chiar în graiul poporului nostru.

Astfel putem privi cu drept cuvânt pe Petru Maior ca pe unul din primii culegători de folclor românesc alături de învăţatul doctor în medicină Vasilie Popp, care a dat pentru întâia oară cercetărilor folclorice româneşti haina serioasă a ştiinţei pragmatice[2]

Suceava-Bucovina.

Liviu Marian

CÂNTECE DE STEA

15.—*Auziţi aceste toate*
Neamuri, noroade şi gloate,
Să 'nţelegem cu cuvântul,
Omul de pe tot pământul,
Că lumea'n veac se sfârşeşte
Şi judeţul se găteşte.
Tatăl pe Fiu va mâna
Şi lumea va judeca,
Ingerii vor trâmbiţa,
Morţii din gropi s'or scula
Şi la judeţ se vor strânge,
Păcătoşii cum vor plânge,
Văzând iadul cum îi strânge.
Părţşii vor sta de faţă,
Care la rele te'nvaţă.
Acolo-s locuri gătate
De tot felul de păcate:
Curvarilor, sunt gătate
Paturi de fer înfocate,
Cu cămări ne-astâmpărate.

[1] Cf. Disertaţia pag. 17 (paragr. 2) unde se spune despre Maior: „maximam vitae partem inter eos egit.";

[2] Ca primul trebue considerat fără îndoială eruditul principe Dimitrie Cantemir cu a sa „*Descriptio Moldaviae*", pe care îl citează chiar şi autorul disertaţiei noastre.

Şi acelor ce nu lasă
Pe săraci în a lor casă,
Acestor li s'a gătit
Frig mare şi ger cumplit.
Tâlharilor li-s gătiţi
Viermii cei neadormiţi.
Ticălos eşti om de lut,
Ca mâni vei intra 'n pământ;
Nu gândi că ai feciori,
Dacă-ţi vine vremea, mori.
Las' feciorii să-ţi trăiască,
Sălindare să-ţi plătească,
Să dea milă pentru tine,
Ca să mergi la rai cu bine.
Lesne-i a merge la raiu,
Pe astă lume să-ţi dai.
Nici la iad nu-i greu a merge,
Dacă faci fără de lege.
Fără de lege vei face
Şi la iad dracii te-or trage,
Nu te las'o picătură,
Să-ţi stropeşti limba din gură,
Te poartă din loc în loc,
Te bate cu biciu de foc,
Te poartă din scară'n scară,
Te bate cu biciu de pară.
Amin.

16.—*Limbile* subsalte,
Cu cătări prea 'nalte.
Trece lumea, trece.
Trec şi ale ele ştoc *(sic).*
Craii cu împăraţii,
Fac sfaturi cu alţii.
Trece lumea, trece,
Prema ni na nes *(sic).*
Să spargă cetăţi.
Trece lumea, trece,
Trec şi ale ele ştoc (sic).
(Se cântă la Irod)

Dela Const. Lazăr, normalist. Socea, Cândeşti-Neamţ. **G. I. Popescu**

17.—*Trei crai de la răsărit,*
Cu steaua-au călătorit.
Când în cale purcedeau,
Steaua înainte mergea.
Când sta de ce odihnia,
Steaua lor le 'ngăduia.
La Erusalim dac' au ajuns,
Steaua 'n nori li s'au ascuns.
Şi le-a fost lor de 'ntrebare
Naşterea de 'mpărat mare.
— Nu ştiţi, nu ştiţi, n'aţi văzut
Un prunc tânăr, de curând?
— Ba, am văzut la răsărit,
După-dânsul c'am venit!
Inapoi să ne 'nturnăm
Veste lui Irod să-i dăm.
Dar Irod, mare 'mpărat,
Foarte rău s'a supărat
Şi degrabă c'a vărsat,
Sângele nevinovat,
14 mii de prunci,
Toţi sub sabie i-a pus,
Ca să afle pe Isus.
Pe Isus nu l-a aflat,
Duhul Sfânt l-a apărat.
Tu eşti lumina cea sfântă,
Precista-i blagloslovită,
C'a născut pe Fiul sfânt
Oamenilor pe pământ.
La toţi sfinţii eşti cunună
Maică, cu Fiul 'mpreună.
Să se sature de Tine
Ca de-un Dumnezeu stăpână!
O, Hristoase, slavă ţie
Intru mulţi ani să vă fie!
Să vă fie de-ajutor.
Pentru-aceste sărbători.

De la elevul G. Maxim.

Vânători-Neamţ. **A. Moisei**

18. — Copii când intră în casă rostesc mai întâi «Naşterea ta Hristoase Dumnezeul nostru...» ori «Hristos se naşte slăviţi-L...» şi apoi încep:

Of amar şi grea durere,
Moarte făr' de mângâere,
Şi o moarte nemiloasă,
Scoate-ţi sufletul din oase;
Nu ştii ceasul când soseşte
Şi moartea und' te 'ntâlneşte.
—Veniţi fraţi, veniţi surori,
Să mă 'mpodobiţi cu flori,
Că mă duc pe ceia lume,
Unde nu cunosc pe nime.
La scaun, la judecată,
Unde merge lumea toată.
Acolo cum ajunsei
Ce văzui mă 'nspăimântăi:
Văzui mesele ne'ntinse
Şi făcliele ne-aprinse,
Dar la rai cum ajunsei,
Ce văzui, mă minunăi:
Văzui mesele întinse
Şi făcliile aprinse,
Copilaşii botezaţi,
Toţi cântau şi ciripiau.
Pe părinţi îi veseliau.
Copii nebotezaţi
Tot cântau prin pomi uscaţi.
Pe părin'i îi blestemau.
Scaraoschi cel mai mare,
Şade pe-un suflet calare
Şi strigă în gura mare:
—Daţi cu biciur'le mai tare!
Şi sboară din loc în loc
Şi tot dă cu bici de foc.

Apoi; Amin, amin, această proslăvită zi a Naşterei lui Hristos,
Să vă fie şi dumnevoastră de folos.

Auzit de la băetul Neculai Niţă Brescanu, din satul Larga (Bacău).

C. G. Vartolomei

POVESTIRI ŞI LEGENDE

220.—Tufă dătătoare de putere

Un împărat de cei ce-şi caută cum se cade de împărăţie, vede că atâtea pricini şi nevoi dintre supuşii lui nu se pot curma de cât cu stârpirea viţei de vie, care dă vinul cel turburător de minte.

A poruncit dară ca oamenii îndată să scoată din pământ copăcelul acela blăstămat, ca nici un fir de leac să nu se mai găsească.

Şi cu porunca împărătească nu era de prujit pe atunci!

Impăratul moare şi altul i se ridică pe scaun, şi apoi alţii, unul după altul, viind şi stăpânind norodul acela de oamenii care slăbia tot mai mult şi se *ogârjià* tot mai de grabă.

Odată un craiu din ţara aceea, pleacă în codri cu puşca după sălbătăciuni. Şi'mpuşcă, şi 'mpuşcă, nenişorule, până când dă de-un urs. Şi ursul cam fri-

cos se vede, c'o sbugheşte 'n rămuriş. Dar şi Impăratul cu hăitaşii, după dânsul, ca junghiul morţei după om. Da, când se întorcea câte o dată ursul şi se 'nchiondoroşia la hăitaşi, se făceau mulţi lipcă la pământ.

Şi gonindu-l aşa, ursul o iea pe-o potecă, la deal.

Şi craiul după el. Şi hai-hai, mereu-mereu, până ajung la un schit tocma 'n vârful dealului. Acolo trăia un călugăr bătrân-bătrân, de când tata Noe. Cum aude gălăgia, iese repede din chilie, şi cum zăreşte printre gene pe cei ce fugăriau pe urs, se desbracă repede de rantia călugărească, îşi suflecă mânecele, iese 'mpotriva ursului şi-l înşfoacă ţeapăn de urechi, că începuse dihania să tremure ca un puiu de epure!

Impăratul, văzând una ca aceasta, tare se minunează, şi mergând spre călugăr, îi sărută mâna şi-l întreabă:

— Da, cum se face, moş părinte, de ai sfinţia ta aşa de mare îndrăsneală, şi pui mâna pe-un urs?

Iar călugărul îi răspunse:

— Dă, mărite Impărate, ştii vorba ceea că «cine poate oase roade, cine nu, nici carne moale.»

— Aşa-i de asta, dar mă rog, la anii sfinţiei tale, puterea îşi cam iea «ziua bună» dela trup.

După asta au început să tăinuiască de una, de alta, până când Impăratul auzi aceste vorbe:

— Vezi chilia mea, înălţate Impărate? Asta-i. Şi aista-i tot cuprinsul chiliei. De mâncat nu mai pot că mi s'au tocit dinţii pân' la rădăcină; da' am tufa aceasta dătătoare de putere. Face struguri la vreme de toamnă şi atunci mănânc strugurii proaspeţi. Prisosul îl strâng şi-l fac cădădării pe cari le spânzur în pod. Din cădădirii am apoi tot anul. Şi mănânc, şi mulţămesc lui Dumnezeu că-mi ajută sănătăţei mele.

Impăratul cercetează cu de-amănuntul tufa călugărului şi vede că nu-i altceva, fără numai un butucel de vie.

Iar dacă a venit craiul de vale, s'a apucat şi-a dat poruncă tare:

«De astăzi înainte tufa de vie, să aibă slobozenie să crească peste tot cuprinsul împărăţiei, împărtăşindu-se ori şi cine din darurile ei, — dar numai atât, ca să fie volnic de-a apuca şi de-a ţine ursul de urechel![1] »

(Culeg. din com. Ţepu jud. Tecuciu, şi trim. de fratele meu Vasile).

Tudor Pamfile

221.—De când este fumul.

Pe vremea când umbla Dumnezeu pe pământ, în faţa oamenilor, a fost cică şi cioban.

[1] Retipărire cu câteva îndreptări din „*Ghiluşul*" I.—2.

222.—Povestea Cucului.

La facerea lumei, după ce Dumnezeu a dat ființă tuturor păsărilor, a chemat la sine pe păsărelele cântătoare, întrebându-le pe cine voesc a-l alege domn. Această alegere a ținut mult, căci șugubețele de păsări nu se puteau înțelege nici de cum și Dumnezeu văzând aceasta, a hotărât ca grangurul să le fie mai mare și de atunci această păsărică se mai numește și «Domnișorul păsărelelor». S'a întâmplat însă, că tocmai atunci a lipsit cucul, care pribegia prin alte țări; iar când s'a întors iarăși, a plecat la grangur, ca să-i ceară voie să trăiască și el în împărăție ce o stăpânia. Grangurul, după ce l-a certat pentru hoinăritul lui, i-a dat voie, cu legământ ca să-i jupoaie teiu, căci el doria să-și facă un palat strașnic din fâșii de teiu, pe care să-l așeze în crăngile unui copac frumos, în mijlocul unui crâng. Cucul s'a învoit numai de cât, îndatorindu-se ca până 'n Sân-Petru, să-i deie teiul gata. Cum însă atunci se întâmplase o primăvară frumoasă, de-ți era mai mare dragul să te plimbi, cucul, de dragul luncilor și zăvoaielor, a uitat de datoria către Domnișor și hoinărind din crâng în crâng, din luncă 'n luncă, n'a strâns nici o fâșie de teiu.

Târziu și-a adus și cucul aminte de legătura lui și văzând că Sân-Petru se apropie, a părăsit crângurile și lăsând petrecerile, s'a ascuns în fundul unei păduri întunecoase, căci se temea de Domnișor și de pedeapsa lui.

A trecut și sărbătoarea cu pricina și grangurul văzând că cucul nici gând n'are de venit, a înțeles cum stă treaba și a plecat în căutarea lui. De dimineață până 'n seară sbura din loc în loc și când zăria vre-o păsărică, ce semăna cu cucul, o fugăria, până ce, ne mai putând de oboseală, cădea pe câte un pom și blăstăma cucul. Dar și acesta șiret, n'a mai cântat până toamna, când a șters-o din nou în alte țări străine cu vară veșnică, căci pe la noi începea a bate acum iarna la ușă.

De atunci cucul cântă numai până în postul Sân-Petrului.

Trușești-Botoșani. **C. Atanasiu**

223.—Povestea ghicitoarei (brândușei)

Ghicitoarea de primăvară și ghicitoarea de toamnă au fost niște fete pe care o mumă vitregă și rea le au gonit din casă: pe una primăvara și pe alta toamna; și ne-având unde se duce, au plâns și Dumnezeu, de mila lor, le-au schimbat în ghicitori. De atunci ele se tot caută cu dor și nu pot să se întâlnească. Cel ce va aduna ghicitori de primăvară și le va uni cu cele de toamnă, și le va face o cunună ca să se întâlnească și să-și spue tot dorul, s'o dea pe apă curgătoare și Dumne-

zeu îi va ierta multe păcate, că a făcut o faptă bună.

224.—Povestea gaiţei şi turturelei.

Odată gaiţa şi turtureaua s'au învoit să-şi schimbe cuiburile aşa ca gaiţa să doarmă o noapte în cuibul turturelei şi turtureaua în cuibul gaiţei. Deci schimbând ele şi cuibul gaiţei pe care-l luase turtureaua, fiind mai călduros, a dormit turtureaua până la prânz. Iar cuibul turturelei, pe care-l luase gaiţa, fiind făcut numai din câteva smicele şi beţişoare, gaiţa nu a putut dormi de loc. Şi aşa stând lucrul, gaiţa a învăţat în acea noapte toate limbele pe care le auzise ea în noaptea aceea. Turtureaua însă, sculându-se târziu, pe când mulgea o femee vaca, atât a învăţat şi ea ză zică: tu-rtur, tur-tur! şi atât tot.

De acea oamenii zic că aceia pe cari i-au spurcat turtureaua, cocăie mereu tot anul.

Com. Foleşti-Vâlcea. **C. N. Mateescu**

225.—Povestea rândunicei.[1]

Era odată un om cu trei fete. Şi-o avut omul ceala un hargat la cai. Împlinind hargatu' anul, s'a dus şi n'a mai vrut să ştie. Pe urmă tatăl fetelor s'a apucat să încerce *cirea*[2] trustelor fete. O încercat întâi cirea fetei mai mari trimiţându-o cu caii la păscut. Amu tată-său s'a îmbrăcat în urs, i-a eşit în cale, ea s'a speriat şi a venit acasă; a venit şi tată său pe de altă parte şi i-a zis ei: Dar de ce ai venit acasă? Cum de n'am venit dacă mi-a eşit în mers un urs. Şi-a trimis pe cea mai mijlocie care o *pate*[3] ca şi cea mai mare.

Cea mai mititică când vede aşa, i-a zis lui tat-său.

— Mă duc eu tată cu caii!

— Ean taci tu fă; dacă nu mi-a făcut cele mai măricele treabă, tu ai să-mi faci?

Dacă vede tată-său aşa, în urmă o îmbracă cu strae bărbăteşti şi-i dădu băţul în mână şi căciula 'n cap, şi-a trimis-o pe dânsa singură. Se face şi tată-său pe de altă parte într'o pădure şi-i esă înainte ca un lup şi se bagă dinaintea cailor ca s'o sperie. Ea dă tot să-l ucigă. Atunci tat-său care era lup i-a zis:

— Stai draga tatei că eu sunt; eu ţi-am cercat cirea ca să văd ce ai să paţi tu într'un an de zile. Mergi sănătoasă draga tatei înainte, căci eu mă întorc acasă.

[1] A se vedea începutul cu povestea publicată de mine în rev. „Ramuri" an. IV. 1909.
[2] Firea. [3] Păţeşte.

După aceia ea s'a dus înainte cu caii și stând mai multă vreme, s'a ajuns pe drum cu un cioban care păștea oile. Dar băeatul cel de cioban nu știa de-i fată, de-i om; da' așa de dragă-i era lui, că dormia lângă dânsa, dar, nu putea ști de-i femee, de-i om. A văzut așa ciobanu', s'a dus la mă-sa acasă și-o întrebă că ce să facă el, că tare-i drag băetul cel cu caii și nu știe de-i băet ori de-i fată.

Mă-sa i-o zis: —Dragul mamii na-ți o stealbă de busuioc și pune-o la capul lui și să te scoli dimineață tare și îndată să te uiți la capul lui; dacă stealba o fi plină de rouă, să știi că-i băet; dacă o fi vestedă, să știi că-i fată. Dar fata cea cu caii avea și-o cățelușă cari s'o sculat în zori de ziuă și o dat stealba prin rouă și ciobanul i-a spus mă-sii că stealba-i plină de rouă Și i-a zis mă-sa: Nu-ți mai bate capul, dragul mamei, că-i bărbat; dar el i-a zis: —Vai de mine, mamă, da tare-i frumos și mi-i drag.

Și împlinininindu-se vremea să se întoarcă acasă la tată-său, fata și-a luat rămas bun de la mocan zicând: —Rămâi sănătăs mocane că eu un an de zile am stat cu tine și tu nu m'ai știut de-s fată, de-s bărbat; și-a plecat.

In urma ei, mocanul, după ce l-a învățat mă-sa, a strâns mariă într'o corabie și pornind pe apă a început a striga: —Hai la cercei și la mărgele. Când a trecut pe lângă casa omului celui cu trei fete, cele două fete, s'au dus să cumpere mărgele și a chemat și pe cea mai mâțățică; și ea le-a zis: —Dacă vi-i greu de mine, eu mă duc.

Și dacă s'a dus, cum a pus piciorul în barcă, cel cu corabia a fugit cu ea. Atunci surorile cele două a blăstămat ca de-a vorbi până în nouă *ai* cu el, să se facă în rândunică. Și fata nu s'a putut ține și-a vorbit și s'a făcut rândunică.

De aceia azi când rândunica ciripește prin văzduh, prin copaci ori pe coperișuri își spune povestea ei.

Auzită de la Dimitrie Berbece cot. Cornești-Darabani și împărt. de Em. Costeanu, seminarist.

Petru Gh. Savin

226.—Muntele Cozia.

Vezi muntele ăla Cozia? Acolo era un țigan și țiganul ăsta pierzând caprele, el acolo a văzut că juca niște bani. După ce a văzut acolo că jucau banii, el a dormit într'o noapte acolo și-a văzut că a jucat niște bani.

După ce s'a deschis peștera cu bani, el a intrat de ș'a umplut traista

cu cuţite, furci, sfeşnice şi poli de aur şi când a vrut să iasă din peşteră s'a închis uşa. A stat cu ele în spinare 24 de ceasuri, şi le-a dat jos, a deschis uşa, ş'a eşit afară; şi spunea la rudele lui că aici are să fie bani şi n'a putut a-i lua.

S'a dus cu rudele lui şi nu s'a mai aflat nimic. Se astupase peştera.

De la Ioan M. Ocnărescu, Călimăneşti-Vâlcea. **Şt. St. Tuţescu**

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

37.—Antofiţă

Antofiţă lumea ta
Or de chelciug ai isprăvit,
Or *nedru* a îmbătrânit,
Trei divane am făcut
La nici unul n'ai venit,
Nu ştiu mare te-ai ţinut,
Sau cineva te-a minţit,
Or tare ai îmbogăţit.
Antofiţă ce grăia?
Ale taică tăicuţul meu
De stătuşi de mă întrebaşi
Să-ţi pui eu mâinele în piept,
Să-ţi spui adevărul tot,
Trei divanuri că ai făcut,
La nici unul nu m'am venit
Tare nu am îmbogăţit.
Nici mare că m'am ţinut
Calul nu m-a îmbătrânit
Dar de chelciug am isprăvit.
De stătuşi de mă întrebaşi
Ce nu-mi dai năvoadele,
Ca să vânez bălţile,
Bălţile cu peştele,
Satele cu fetele
Şi câmpul cu florile.
Antofiţă lumea ta
Năvoadele ţi le voi da
Câte ape vrei vâna
Câte gârle vei vedea
Numai în Vidroi nu intra
Că Vidroi este adânc
Cât între cer şi pământ,
Mai jos tot nu are fund.
Antofiţa ce-mi făcea?
Năvoadele le lua,
Vâna ici, vâna colea
Nici un peşte nu prindea
Antonie se necăjia
Năvodari şi-i certa
Şi în Vidroi că intra
Puiul Vidrei il prindea
Şi la Antofiţa îl ducea
Bătea puiul, il chinuia
Şi de peşte îl suduia.
Dar Vidra ce-mi făcea?
In faţă apoi se arăta
La Antofiţa striga:
Antofiţă lumea ta
Ce-mi baţi puiul, il chinueşti,
Şi de peşte il sudueşti?
Ia-te tu după mine
Să-ţi dau muma peştelui
Moruni stau ca bioli
Ştiucile ca epele
Cosaul cu pana neagră
Nimeni în samă nu-l bagă

Albişor de ăl mititel
Apa îngroşată cu el
Antofiţa ce-mi făcea
Credea că o să fie aşa
După ea că se lua
Mergea astăzi, mergea mâine
Mergea vre-o două-trei zile
Pe la mijloc când ajungea
Vidra cu coada îl plesnea
De ochii din cap îi săria
Şi de peşte il sătura.

Auzită de la Tudor Har, Gâtiţă Pologeni-Romanaţi.

George C. Constantinescu

DATINE ŞI CREDINŢE

1337.—*Lătratul oului.* Românul prăznueşte cu multă cinste lăsaturile de sec, dar mai ales *lăsatul de sec de postul mare.*

Cu câteva zile înainte de sosirea acestei zile, cei ce se înrudesc mai de aproape, se poftesc şi se hotărăsc să facă lăsatul secului împreună. In această zi, femeile se îngrijesc de ale mâncării şi mai ales de ale plăcintelor, iar bărbaţii de ale băuturei, căci *mâncarea-i fudulie; băutura este, ce este!*

Seara, s'adună cu toţii la unul din ei care are casa mai mare, sau care îi mai *chiabur* şi în poloboace cu sângele Domnului. Cei, pe cari i-a ferit sfântul de aşa chiaburie, se întovărăşesc şi cumpără la un loc, căci *lăsatul secului fără să stropeşti cu vin plăcintele,* n'are haz. După ce se cinstesc întâiu cu rachiu urându-şi «*post uşor*» s'aşază la masă şi mânâncă până se satură. De obiceiu în sara aceasta masa stă mai multă vreme întinsă cu bucatele pe dânsa şi gospodarii mai sfătuesc, mai spun câte-o jâtie printre cele pahare date peste cap. Apoi vine lătratul oului. Se iea un ou răscopt încă ferbinte şi se înfinge într'însul o andrea, de care e legată o sfoară. Capătul sforei se leagă de un cuiu bătut în coardă, aşa că oul rămâne atârnat deasupra mesei. După aceasta se face vânt oului, iar cei din jurul mesei se aţin cu gura căscată ca să-l prindă. Se înţelege că oul alunecă din gură şi nu poate fi prins mai ales fiind şi ferbinte. Din mişcarea ce o fac cei cari vor să-l înhaţe, oul işi face vânt şi trece din gură în gură,

Toţi fac haz şi se veselesc, dar mai ales copiii cari hămăesc ca cânii, ca să-l prindă. Aceasta merge până ce vr'unul îl prinde şi-l strânge între dinţi, după care îl curăţă şi ieau cu toţii câte-o fărâmă din el ca să fie sânătoşi ca oul, în tot timpul postului.

Acesta e un obiceiu vechiu pe care-l ţin minte de la un moş al meu Ioan Butnaru. El il făcea la lăsatul secului in casa lui din Murgeni, judeţul Tutova. acum 20-25 ani in urmă.

T. Popovici

1388.—*Ovidenia* (21 Noembrie). Femeile dau de pomană. Cu 2-3 zile înaintea acestei sărbători, fiecare gospodină se îngrijeşte să aiba bani de cheltuială. Ele îşi cumpără lumânări, fie de ceară, fie de stearină şi oale de pământ. Dimineaţa în ziua de Ovidenia, umple oalele cu apă, aprind lumânările şi împart. Oalele le mai umple cu bragă de casă pe care o umple din ajun. Braga se prepară în modul următor: se iea făină de popuşoi, se opăreşte ca pentru malai, se coc două malae, iar alte două se lasă necoapte. Malaele coapte se lasă să se răcească şi apoi se frământă într'o putină, se toarnă şi cele crude, mestecându-se bine. Amestecul acesta se opăreşte cu apă clocotită, se amestecă din nou şi se pune la un loc cald, având grija de a pune şi câteva felii de lămâe. A douazi e bună de băut.

1389.—*Ioan de toamnă* (29 August). Nu se mănâncă fructe sau legume ce au culoarea roşie. Nu e bine să se mănânce mâncare de varză. Acestei sărbători i se mai zice şi Sfântul Ioan tae capul pe varză. Să nu se taie nimic în această zi, nici chiar unghiile.

1390.—*Ziua crucei.* Sărbătoare mare ţinută de toţi creştinii. In această zi e bine să se cumpere perje (prune) din care să se păstreze punându-se la uscat spre a se avea peste an. Acestea sunt bune când face cineva «beşica cea rea». Atunci se iea una din aceste perje şi se pun la locul cu durerea, care dă 'nspre bine. Tot în această zi se iea o baligă de vacă şi se lipeşte pe gard. Cu ea se afumă când se îmbolnăveşte cineva de dureri în urechi (năjit).

1391.—*Sfântul Andrei* (30 Nonmvrie). In această zi femeile nu lucrează, nu mătură, nici nu se piaptănă, căci e rău de lup, mai ales pentru acei ce umblă pe drumuri.

In spre seara de sfântul Andreiu, fetele şi flăcăii păzesc usturoiul. Iată cum se face păzitul usturoiului: se sfătuesc câţiva flăcăi, cari pun la cale petrecerea cu lăutari hotărînd fiecare partea sa de cheltuială. Ei mai poftesc şi câteva fete. Fetele înştiinţate din vreme, gătesc de ale mâncărei. Ele aşează o masă pe care pun bucatele gătite, iar de fiecare fată pun 3 căpăţini de usturoi, un colac sau o felie de pâne, un pahar de vin şi o lumânare. O femeie mai bătrână păzeşte usturoiul, spre a nu fura din el vre-un flăcău. In vremea aceasta fetele şi flăcăii joacă. Petrecerea ţine până'n ziuă, când fiecare se împrăştie, fetele luând cu ele usturoiul pe care-l seamănă. Din usturoiul semănat păstrează şi pentru anul viitor (La Andrei). Ele au credinţa că usturoiul păzit în spre Sfântul Andrei e bun de purtat când pleacă la drum lung sau la vre'o negustorie

Judeţul Tutova. **Maria I. Mircea**

1392.—Când vorbesc doi deodată acelaş cuvânt, se zice că atunci moare un drac.

1393.—Când se învârtesc cocostârcii (cucoarele) pe sus, să iea un cuţit şi să faci cu el tot roata pe pământ, adică tot să învârteşti mâna, şi apoi să-l înfingi într'un loc. Atunci, se zice, că cocostârcii (cocoarele) se învârtesc atâta până ce nu scoţi cuţitul din pământ.

1394.—Când te împedici în casă de un levicer, se zice că are să vie un oaspete.

1395.—Când nu se înţeleg doi între ei, când au bucluc între dânşii, se zic că au *matină*.

Vlăsineşti-Dorohoi. **Al. Al. Leontescu**

1396.—Când roiesc stupii, ca să nu sboare roiul departe, aruncă spre el cenuşă părăsită.

(Cenuşa părăsită e cenuşa, care s'a folosit la opăritul hainelor).

Sâmbotelec, comună pe Câmpie.

1397.—Când se sapă groapa pentru mort, aceluia care cel dintâi a implântat hârleţul în pamânt, i se dă în cinste o găină, pe care e dator să o primească. Aceasta îi va fi mortului pe ceea lume pasere în pomii raiului.

Turdaşul-român.

1398.—Găinele *cotcorozând*, spaimă la casă.

1399.—Blidele, mesele, scaunele, pocnind, spaimă şi pagubă.

1391.—Focul pocnind, sau *loampa* svârlind (joacă flacăra lămpii) supărare.

1392.—Fumul de se dă jos, sărăcie; de se trage'n sus, voe bună.

Auzite de la Iftafiu Guţă în etate de 38 din Velcheriu, comună românească în mijlocul Câmpiei Ardealului.

T. Gherman

1393.—La 1 Ianuarie se strâng câte 20 băeţi, ieau un plug, trag cu el trei brazde, apoi pun o mămăligă ferbinte între coarnele plugului şi îl duc înapoi de unde l-au luat. Mămăliga acea este de leac şi se ţine până la anul viitor legată într'o cârpă.

1394.—Din dimineaţa zilei de 1 Ianuarie până a doua-zi la amiază, copiii de la şcoală, numai cei din clasa 3 şi a 4-a umblă cu steaua. Ei plătesc tâmplarului din sat 1 franc pentru o stea de lemn pe care o îmbracă cu hârtie colorata cumpărată din comuna Ciotoroaia. La mijlocul stelei se lipeşte naşterea lui Hristos, tăiată dintr'o carte de cetire. Se aprinde apoi o lumânare de ceară galbenă, care se pune în mijlo-

cul stelei pentru ca s'o lumineze. Steaua fiind gata, o pornesc copii pe la toți oamenii din sat, cântând: Trei crai de la răsărit, Florile dalbe și La nunta ce s'a întâmplat. Fiecare om dă la copii câte 50 bani și chiar câte un franc.

1395.—In partea locului nu se umblă cu colindul.

1396.—La anul nou, dimineața cum se varsă zorile, fiecare om cu copii lui se duce la moșii copiilor (cari i-au moșit copii), cu o coastă de porc, un mușchiu, o spată, un trandafir, două străchini cu piftie, 2 kgr. zahăr, 2 kgr. mere, 2 vedre de țuică, o vadră de vin și 20 pâni. Ajunși la moși, moașa pune jos o mătură și o secure, pune la copii câte un colac cu 2 lei în el și ridică copiii de trei ori la grindă spunând la fiecare dată „să trăești nepoate", lăsând apoi copii jos pe mătură și secure.

După ce a isprăvit moașa, acelaș lucru cu toți nepoții la rând, se începe petrecerea cu lăutari. Această petrecere ține până la 2 Ianuarie la amiază.

Băzgărăi-Romanați. **Lt. A. Saint-Georges**

1397.—*Despre strigoi.* Ioana Lupașcu din Siret, spune următoarele: Strigoiul e ca toți oamenii. Lui, Dumnezeu îi rânduește ca să meargă colo și colo, să pocească, ca să moară oamenii.

Odată pe unul l-a trimis să umble 10 sate, să omoare. Da el avea pe câmp o căsuță, și nu ședea nime, numai el se ducea când trebuia. S'a dus și s'a apucat să-și coacă pâne, ca să aibă pe drum. A copt 10 pâni și le-a pus pe masă. Iată că trec 12 oameni pe acolo; mergeau la lucru, și văd lumină. Unul zice: —Eu mă duc să-mi aprind luleaua. Se duce. Da' strigoiul s'a prefăcut îndată în mâță. Vede omul că nu-i nimeni, a luat pânele; numai una a lăsat, că a văzut că este mâța, să aibă ce mânca. Norocul lui și-a lor toți, căci altfel îi pocia și muriau.

Strigoiul a mers numai cu pânea ceea prin sate. Oamenii însă la intoarcere, văzând lumină, s'au abătut iar pe acolo. Atunci le-a spus el ce era să pățească. In satele acelea însă pe unde a umblat, a făcut între oameni polog.

Ursana Filip din Mihalcea spune că dacă mama fiind ingreunată mănâncă nesarat, va fi copilul strigoi. Că strigoiul își face un opaiț și cu acela umblă noaptea la lună nouă pe unde-i trebue, de-i pe vaci, la vaci, pe ce-i pus. Nu umblă el ci umbra lui. Mai ales femei sunt mai multe strigoaice. Una e pusă pe găini, alta pe rețe, pe șopârle ș. a.

să le iea mana pentru dânsele. Merg pe la hotare ş'o ieau cum ştiu ele. De-o întâlneşti, poate să te pocească, că ea nu i curată. Merge pe la fereşti şi strigă omul, şi de răspunzi, mori. Aşa i a ei. Când moare, musai să umble moartă pe unde a umblat vie, dar preoţii le blastămă şi le pecetluesc bine în mormânt, de nu mai pot eşi.

Agapia Popovici din Mihalcea spune: Strigoii umblă la hotar: femeile deoparte, având pe una mai mare a lor, iar barbaţii de altă parte, având o căpetenie a lor, care le poronceşte ce să facă. Ei îi duc semn din toate vietăţele şi cu semnele acelea fac ce vreau, fac de pier găinele, vitele-s acele ale lor.

Strigoaicele ieau laptele din piept de la femei, ca să aibă ele. Ieau puterea femeilor: intră în casă pe *cahlă*, sau pe gaura cheei şi le pişcă prin somn, le muncesc, că adoua-zi nu-s bune de nimic, numai cât găsesc semne vinete pe trup, cum le-au supt sângele. Aceasta se întâmplă numai atunci, dacă femeia nu s'a făcut seara rugăciunele. S'au dacă fereastra nu-i astupată: ele vin la miezul nopţei pe lumina ceea şi-l pocesc pe om: îl năvăleşte sângele pe nas şi pe gură, şi acea'a sânge e al său: cu acela trăesc. Noaptea se preiac în cal, sau în mâţă, câne, de sparie oamenii când le întâlnesc. După ce mor ese la lună nouă, tot numai umbra, duhul cel necurat al lor şi strigă prin sat, bocesc, iar cel ce aude sau în cale le întâlneşte, sau de-l strigă pe careva la fereastră, se poceşte şi moare. Au anume ceasuri în care îl iae pe om, îl săgetează şi gata. Slobod aşa un vânt rău. Zice că şi cei morţi merg la hotar, de se întâlnesc cu cei vii, în timpul când nici cucoşul nu cântă, nici cânele nu latră. Strigoaicele cele moarte le învaţă pe cele vii cum să descânte ş. a., dar Doamne fereşte să le vadă atunci omul, sau să calce în urma lor.

Ana Sava spune că vidmele sunt puse fiecare pe lucrul ei: una pe pâne, alta pe ploae, ş. a: ieau ouăle de la găini, iea mana de la albini şi duc la stăpâna lor. Albinele cărora li se iea mana, nu mai strâng miere; n'au nici ele ce mânca.

Acele care pocesc, au un ceas când poate să pocească: spre sfântul Gheorghe. Atunci să mănânci şi să te ungi cu usturoi, că nu-ţi fac nimica. In noaptea aceasta merg la hotare de ieau ploaia şi mana vitelor, ca să aibă ele pe tot anul. Atunci ieau laptele şi puterea femeilor, luându-le din urmă sau din strae. Iar dacă nu ieau pentru ele, ieau pentru ele, altele, care le plătesc, să le aducă mana şi frumuseţa cutărei femei; altă dată poate are ciudă pe care-va şi-i face ş'o urască oamenii; de aceea e bine, ca în noaptea de sfântul Gheorghe femeia când se culcă, să-şi schimbe capul unde i-au fost picioarele, că n'o găseşte, şi să îmbrace cămeşa pe dos, iar coasa ori cuţitul să le puie

sub cap, cu tăiuşul afară, că nu se pot apropia. In acea noapte când intră în casă, ieau mana de la ce e mai bun. O femee era, că de făcea pâne, mânca jumătate de sat: iar gust ca la ea, la nime pâne nu avea: pentru că ştia a lua mana de la altele.

Elena Niculiţă Voronca

1398.—*Obiceiuri şi credinţe la Bobotează.* In ajunul Bobotezei, preotul umblă cu botezul din casă în casă. In unele sate femeile fierb grâu şi îl fac colivă. Pun masa, cea rotundă, pe care mănâncă, în pat, şi pe ea pun strachina cu colivă, o sticlă cu vin, azme calde şi bani.

Intrând preotul cu botezul în casă şi după ce botează, iea lingura, asvârle o lingură de colivă sus în grinda casei sau în tavan, zicând: «spor şi izvor». Gustă apoi din colivă şi din vin, împreună cu dascălul; apoi vinul îl deşeartă în vasul ce-l au, azimele le pun în desagi, apoi ieau şi gologanii. Sătenii cred că, câte boabe s'au lipit sus, atâtea chile de grâu au să se facă în vara viitoare şi că au să aibă spor la bucate şi o să crească înalte ca în grindă.

Duc pe preot de botează în coşarul (grajdul) vitelor, la coteţele pasărilor, porcilor, ş. a., căci cred că vitele şi pasările le vor fi aparate de boale şi de lupi, peste an. Tot atunci dau preotului: muşchiu de porc, ori picioare, cum şi fuiorul de in sau de cânepă. De aci vine şi zicătoarea: «pe deasupra, ca fuiorul popei».

Unii spun preotului să şează pe pat, căci ei cred că au să le stea logoditorii şi cloştile pe ouă.

In unele sate gazda presară grâu şi alte grăunţe, pe jos, să calce preotul peste ele şi astfel ei cred că au peste an noroc de tot felul de cereale; iar unele femei cred că acele grăunţe sunt bune de leac în unele boale.

Tot atunci în unele sate, preotul, dă câte o rămurică de busuioc din pănătuful cu care botează, ceea ce are grijă ca să aibă busuioc cât de mult, flăcăului sau fetei de la casa unde botează. Aceştia pun acel busuioc în sân; iar în noaptea spre Bobotează dorm cu el sub căpătâiu. Cred că în noaptea aceea vor visa pe ursitul sau ursita ce au să iea de soţie.

In alte localităţi fata ori flăcăul are o rămurică de busuioc şi înainte de a intra preotul în casă, o pune pe pragul uşei cum şi mărgelile de la gât, ca să treacă preotul peste ele. După ce preotul a trecut, le ieau şi pun busuiocul la gât şi doarme cu ele.

Tot în seara ajunului de Bobotează femeile fac piftie. Unele cred că

fața le va fi fragedă tot anul ca piftia. Pricina e alta. Cum toți ai casei în acea zi se duc la biserică și ca să nu mai facă mâncare în ziua aceea, piftia e mâncare gata.

In ziua de Bobotează, după terminarea slujbei și sfințirea apei, preotul botează și toți caii pe cari flăcăii vin călări înadins pentru aceasta. Apoi în unele localități, după ce i-a botezat, se ieau la întrecele pe câmp.

Tot atunci la slujbă, flăcăii și oamenii tineri vin cu puștele și când preotul afundă crucea în apă spre a o sfinți și cântă: «In Iordan botezându-te tu Doamne» ș. a., ei slobod puștele. După aceasta se duc și pe la bogătași din sat și dau cu pușca în sus; aceștia le dau bani.

In noaptea de Bobotează poporul crede că se deschide cerul și cel ce are noroc sa vadă când se deschide, cere ceva de la Dumnezeu și îndată i se împinește voința.

Mai povestec că un om văzând și el, cerul deschis, în noaptea de Bobotează, fiind în casă; a băgat capul pe fereastră și a început a se ruga; dar în loc să zică: Dă-mi Doamne capacitate (!?) mare, a zis: Dă-mi. Doamne cap mare. Indată i-a și crescut capul mare că n'a mai putut să-l tragă înapoi. Ai casei au fost nevoiți să strice fereastra ca să-i poată scoate capul!

1399. *In ziua de sfântul Ioan* (*Iordanul*), se adună la un loc rudenii, prieteni cu femeile lor, sau la o casă, sau se duc la cârciumă. Ieau cu ei cârnați și friptură de porc și acolo mânâncă, beau vin și chefuesc; iar lăutarii cântă. Zic că se iordănesc.

In unele sate se adună numai femeile singure, pun fiecare câte 20-30 bani și beau. Dacă în drumul lor spre cârciumă sau casa unde se adun văd vre-un om bogat, îl ridică în sus și îi zic: «să trăești». Acesta e nevoit să le dea 2-3 lei. Cu acești ele iau vin și beau.

Unii din oameni și chiar unele din femei se înbată. De și e un obiceiu vechiu și moștenit din moși strămoși; dar este rău, căci îmbătându-se își stric sănătatea și de aici și alte fapte rele.

Urziceni-Ialomița. **Dobre Stefănescu**

DE LE COPIIILOR

272.—Am-tam
Tobocam
Melu-velu
Mișcuțam
Ciad-vari
Dombori
Buza-teaca
Ribițchi.

273.—Torom-torom
Cicorom,
Haida socom
La potom,
La patara
Compotom,

Tam-tam
Cibi-tam
Cia-lombori Ribiţichi.

274.—Când mama face cocoşi (se fac îndeosebi în postul mare din cucuruz), copii voioşi le cântă aşa:

Ieşi moş
De sub coş
Şi porneşte trei cosoşi,
Unu mie, unu ţie
Şi unu la baci-Ilie.

275.—Când văd copiii primăvara cocostârci (cocori), strigă după ei aşa:

Cocostârgu-stârgu,
Mână baba 'n târgu'
Să cumpere hârbu'
Hârbu' se sparsă
Baba rămasă
Cu c... pe masă
Ca o jupăneasă
Moşu' muri
Baba *'ntânări*

Ardeal. **P. Ugliş**

276.—Stârc, stârc, cocostârc,
N'ai văzut pe tata'n târg?
—L-am văzut pe la Bacău
Cumpăra un antereu!

277.—Cocostârc, stârc!
S'o dus mă-ta 'n târg,
Să cumpere-un hârb;
Hârbu' s'o stricat
Mă-ta s'o 'mbătat.

278. Buna vremea cocostârc,
N'ai văzut pe lelea 'n târg?
—Am văzut-o ici colea
Razumată de-o propea.

Culese din jud. Suceava **M. Lupescu**

279.—Am arat ciocani ardem.

280.—Titirişca plişca
Se poate sui pe triscoi pleşcoi
Da tiriscoi pleşcoi
Nu, pe titirişca plişca.

281.—Ce-ai zis către cela nu ştiu ce
Atunci cum, şi acum de ce?
Dacă ai zice, ştiu c'oi zice
Ca să zic, c'am zis, c'oi zice.

282.—Lesne-a zice bogdaproste, bogdaprosteoaei.
Dar mai greu a zice bogdaprosteoaei, bogdaproste.

283—Azi arăm, foc ardem
O şea rea pe foc ardea.
(Se spun iute fără să se răsufle)

Auzite de la d-l Gh. Constantinescu, vichi!. Bălinteşti. **N. I. Munteanu**

284.- Un copil iea pe altul de mână, şi lovându-i mâna de ceva tare, zice:

Mânuşiţă frântă
Cine mi te-a frânt?
Neagu, Peagu, cotoiagu,
Cotoiagu unde e?
L-a stins ploaia.
Ploaia unde e?
Au băut-o boii.
Boii unde sânt?
I-au mâncat lupii.
Lupii unde sânt?
In valea cu socii
Mânca-le-ai flocii.

Cel lovit, nu mai poate de durere, ci se căsneşte să scape din mâinele celuilalt, aşa că cel ce a început joaca, tot el întreabă, tot răspunde până la sfârşit.

285.—*Şarpele.* Câteodată, seara mai ales, când copiii se joacă pe drum, ca să facă ei ca să sperie pe trecători?

Iau o aţă lungă, legându-i la un cap mai multe trenţe în lungime, pu-

nându-i capul acesta al sforii de cea laltă parte a drumului, iar celălalt cap ţinându-l în mână, trece drumul d'a curmezişul aşezându-se jos, ori într'un dos de gard.

Când trece cineva pe drum şi ajunge în dreptul lui, el începe să tragă aţa spre el şi trecătorul văzând dunga aceea neagră, mergând decurmezişul drumului, îşi închipue că e vreun şarpe şi începe să fugă, de frică şi spaimă, în vreme ce ceilalţi copii — ce până aci tăceau ca peştele — încep să râdă făcând mare haz.

Voiceşti-Vâlcea

Ion N. Popescu

286.—Primul joc era *Inelușul.*[1] De obicei îl jucau copii iarna, în pat în odaia caldă. Un copilaş sta în genunchi cu faţa la pământ, rezemat pe coate şi cu palmele la ochi ca să nu vadă. Ceilalţi puneau mânuţele pe spinarea lui ori câte una, dacă erau mai mulţi ori pe amândouă, dacă erau mai puţin. Unul, c'un inel, pe care-l învârtia deasupra palmelor, grăia :

„Ineluş învârtecuş, (învăltecuş pronunţa)
P'a cui mân'am pus ?"

Iar cel de jos răspundea : „*p'a lu cutare*". Dacă ghicia pe cel care avea inelul pus pe mână, cel de jos numai de cât era înlocuit cu cel ghicit, repetându-se şi cu el aceleaşi mişcări cu aceleaşi vorbe. Când nu se ghicia numele, se răspundea «*nu e*» şi se continua jocul, schimbându-se inelul de la unul la altul până ce nemeria cel de jos numele celui căruia i se pusese inelul pe mână. Dacă aveau ambele mâni pe spinare, cel de jos trebuia să ghicească şi mâna dreapta sau stânga. Ori că răspundea odată : «*p'a lu (cutare), pă dreapta (sau pe stânga)*, ori după ce răspundea «*p'a lu cutare*», mai era întrebat : «*pe care*? .

La acest joc puteau să se încapă şiretlicuri. De multe ori, printr'o înţelegere din ochi a celor de sus, cel de jos era ţinut cu ceasurile în acea poziţiune de martir ; chiar dacă ghicia numele, i se răspundea „*nu e*", până se plictisia bietul copil, sau prindea să priceapă — din cauza vreunui răs înfundat, că e păcălit, şi atunci se scula înfuriat, mulţumindu-se să plece acasă bombănind, dacă nu se încăera cu cel ce învârtise inelul, de-l ştia mai slab ca el. Se înţelege că se făcea batjocură celui de jos, când aveau vre-o pică pe el ; cei mai mulţi însă îşi avea câte un mai intim între cei de sus asigurându-se în contra unei eventuale păcăleli. Totuşi nu tuturora le ţinea de cald această asigurare. Erau traşi pe sfoară cu toată prietenia, de oare ce n'ar fi avut gust jocul, fără vre-o păcăleală.

[1] Păr. Fl. A. Drăghici ne trimite o frumoasă culegere din viaţa copiilor, în fruntea căruia se află câteva şire pe cari le vom împărtăşi cetitorilor noştri într'un no. viitor.

287.—*Lanțurile.* Se juca și 'n casă și pe afară. Stau copiii jos, la rând cu palmele la pământ. Unul scanda versurile următoare, mutând pe rând mâna la fiecare odată cu fiecare picior al versului zicea :

Sare capra din mărgele
Cu mai multe ghiocele
Ronciș
Ponciș
După casa lui Tivic.
Tivicana
Berbecana
Lanțurile
Branțurile
Cutcudia
Spărcmăudia
Ia-ți tichia.

Acela pe a cărui mână se rostise *chia*, trebuia să rostească aceleași vorbe, cu aceleași mișcări. Rostul jocului era în neputința unora d'a pronunța cu corectitate vorbile acestea, producând hazul celorlalți.

S'ar putea întroduce în această categorie toate vorbele greu de pronunțat, cum ar fi

Bou breaz
Bârlobreaz
E lesne de zis :
Bou breaz
Bârlobreaz.
Da e anevoe
Să dăsbârlobrezești
Dăsbârlobrezăturile
Din vacile Dăsbârlobrezănilor".

sau: Stârc, stârciogat,
Mai stârciogățel nițel
De cât toți stârciogățeii.

sau Am o oală răsbucălățică
Și la fund poropoțoachesă.

Multe însă din aceste vorbe sunt potrivite cu gândul rău, ca să iasă vorbe urîte din pronunțarea greșită a acelora. Credem că ne putem scuti de a da vreun model de asemenea vorbe, de care, slavă Domnului, poporul nostru are prea multe. Spre cinstea copiilor nu trebue să uităm a spune, că nu copiii se jucau cu vorbe de acestea, ci ele formau distracția flăcăilor în vârstă, ba și oamenilor însurați.

Copiii aveau jocuri nevinovate, cum erau și ei.

Principele-Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A Drăghici.**

VORBE ADÂNCI

1106.—*A rămas cu* **pelea** *de pe dânsul*; ad. e foarte sărac.

1107.—*Ii bun cu* **perje**; ad. nu-i bun de nimic mai serios; e lumeț.

1108.—**Peștele** *de la cap se 'pute*, ad. de la cei mari se ieau și cei mici în a face ce nu se cade.

1109.—**Pește** se zice omului tăcut, ce nu prea are darul vorbirii sau al cântării.

1110.—*Se sbate ca* **peștele** *pe uscat*, ad. e foarte necăjit și n'are nici o putere de scăpare.

1111.—**Piatra** *ce rămâne într'un loc, prinde mușchiu*, ad. e bine de omul statornic într'un loc.

1112.—*Il iea peste* **picior**, ad. il cam iea în râs.

1113.—*E bună de* **picior**, ad. e lumeață.

1114.—*E c'un* **picior** *în groapă și unul pe mal,* ad. e aproape de moarte.

1115.—*I-a dat cu* **piciorul**, ad. l-a isgonit cu dispreț.

1116.—*Nu da cu* **piciorul**, *că îi vei duce dorul*, ad. fii mai strângător și nu disprețui ceea-ce ai din belșug, că pe urmă să nu dorești și să n'ai nici ce-ai avut întâi.

1117.—*Unde nu-i cap, vai de* **picioare**, ad. e rău fără minte.

1118.—*Și-a târîit* **piciorul**, ad, a dat, a venit pe acolo.

1119.—*Calul, cu patru* **picioare**, *și încă se poticnește*, ad. oricine poate să mai greșească.

1120.—*Il calcă'n* **picioare**, ad. nu-i dă nici o considerație.

1121.—*Calcă'n* **picioare** *toate*, ad. pradă.

1122.—*Să nu-ți văd* **picioarele** *pe aicea*, ad. să nu mai vii.

1123.—*Iute de* **picior**, ad. merge bine,

1124.—*Dai cu mânele și alergi cu* **picioarele**, ad. faci bine și trebue s'alergi tot tu ca să-ți dee înapoi.

1125. *L'a pus în* **picioare**, ad. l-a ajutat bine și acum e bogat.

1126.—*Are* **picioare** *bune*, ad. e sănătos și poate merge.

1127.—*Ce ție nu-ți* **place**, *altuia nu face*, ad. poartă-te bine cu toată lumea.

1128.—*La* **plăcinte**, *înainte, la războiu, înapoi*; ad. nu e tocmai viteaz la răsboiu, ci numai de-agata s'arată.

1129.—**Plânge** *de se risipește*, ad. plânge foarte tare, disperat.

1130.—**Plânge** *de-i sare cămașa de pe dânsul*, ad. plânge îngrozitor.

1131.—*Până ce-o face* **plopul** *mere și răchita vișinele*, ad. foarte târziu, niciodată.

1132.—*Taie* **poala** *și fugi*, ad. fă toate chipurile și scapă-te de belea.

1133.—*Parcă-i* **popa** *în biserică*, ad. e tăcere mare.

1134.—*S'a dus vestea ca de* **popă** *tuns*, ad. se știe de toată lumea.

1135.—*A făcut* **posmol**, ad. a nimicit totul.

1136.—*Pune piciorul în* **prag**, a. oprește-te cu totul.

1137.—*Cine se pălește cu* **capul** *de pragul cel de sus, vede și pe cel de jos*, ad. tot pățitu-i priceput.

1138.—*Nu te grăbi că te-i* **prichi**, (*pripi*) ad. las'o dămol.

1139.—*Ai vorbit, de te-ai* **prichit**, ad. mai bine tăceai!

1140.—**Prostul** *mamei preotese*, ad. tare-i prost.

1141.—*Te mănâncă* **puricii**, ad. n'ai astâmpăr.

1142.—*Ori te* **poartă** *cum ți-i vorba, ori vorbește cum ți-i portul*, ad. nu e bine să te prefaci atâta: nu umbla cu șmichirii (înșelăciuni).

1143.—*Bată-l* **pustia** *necaz*! ad. sunt cam necăjit.

1144.—*Las-o la* **pustia**, *treabă!* ad. rău s'a făcut, ce s'a făcut.

Târgul-Neamțul. **George A. Cosmovici**

1145.—Cu un rac tot sarac, c'un chitic, tot calic
1146.—Fiecare 'şi trage cenuşa la oaia lui.
1147.—După asta după ceia, nici-asta, nici aceia.
1148.—Cine păzeşte mai mulţi epuri, îi scapă pe toţi.
1149.—Mai lesne te înţelegi cu surdul din nascere, decât cu prefăcutul că n'aude.
1150.—Pânea bună e'ntrebată
1151.—Capra când n'ajunge la varză, zice că-i amară.
1152.—Mai rare a vedere e mai cu miere.

Din Vârfu câmpului, Dorohoiu. **D. Urzică**

1153.—Dacă te frigi de borş, suflı şi în lapte acru.
1154.—Las' să fure că D-zeu ştie al cui îi sacul
1155.—Peste Prut îi 5 lei calul şi şeapte lei oul de gâscă
1156.—Irmilicul zicea *„tatăl nostru“* şi curcanul *«crezul»*
1157.—De cât să zic «vai de noi», mai bine «vai de mine».
1158.—Dă-i, popă, pintenii, că-i bate eapa cu călcăele.
1159.—Ferească D-zeu lupul de jiganie şi talharul de om rău.
1160.—Mai bine tocmală lungă de cât sfadă pe urmă.
1161.—Il întinde ca pe cureaua cea scurtă.
1162.—Strânge omul bune (fapte) şi ie dracu pe jumătate: da de strânge omul rele (fapte) le ie dracu pe toate şi pe stăpân alăturea.
1163.—Pe cine doare, leagă.
1164.—De cât îi creşte un nepot, mai bine un porc: că porcul îţi unge botul, da' nepotul îţi rupe gâtul.
1165.—Când esă urzica, se împute furca.
1166.—Cine tae râschitaoare, baba-i moare.
1167.—De copii şi coate goale, nu se teme Romanul.
1168.—Scara la ceri şi evreii la secerat nu s'a pomenit.
1169.—Hatârul să nu-i strici da nici capul să nu-i spargi
1170.—Mal de mămăligă şi pârău de lapte nu s'a văzut.
1171.—Popa legat nu face calabalâc (tărăboi).
1172.—De frumoasă, nu-i urîtă, nici de rău, nu-i şăde bine.

M. Lupescu

1173.—Muierea cu-aruncături o cunoşti, pe călcături.
1174.—Vulpea prinsă 'n cotineaţă dintr'o lovitură moare, iar la *ireş* dai cu glonţul şi tot fuge 'n trei picioare.
1175.—Nu momi streinu 'n casă, c'o să-ţi dea *brângi* de la masă.
1176.—Ursul de voe nu joacă, soacra de drag n'o să tacă.
1177.—La nevoie, ogarul turcului odat' chiar mere pădureţe a mâncat.
1178.—Omul la beţie a luat turbarea, caută gâlceava tot ca lumânarea.
1179.—Ce folos că vaca-i bună şi lăptoasă că umple hărdăul şi pe urmă-l varsă?!

1180.--Lucru amestecat, miroase a spurcat.

1181.--Nu mă face că-s nebună, că te-a şti şi cel din lună.

1182.—Când dai cu mâna prin miere, să nu-ţi lingi deştele, vere!

1183.—Omul harnic plânge, nu de sărăcie, ci de sănătate, ca e avuţie.

1184.—Bate vântul şi avutul cu lumânarea aprinsă; Săracului şi'n altar, la adăpost, i se stinge.

1185.– Cum era, ş'acuma vai! Uite-l toacă pe vătraiu.

1186.—Stăpânul aspru 'şi 'nvaţă, totdauna sluga hoaţă.

1187.—Sluga şi cocoşul, trei ani să nu-i ţii, dacă vrei să-ţi meargă treburile vii.

1188.—Câte bordee atâtea obiceie.

1189.—Vorba cea rea sboară ca glonţul p'afară.

1190.—Mulţi de gură buni găseşti, să iei coasa să-i coseşti, iar de lucru când ai vrea pe deşte i ai număra.

1191.—Orb pe orb când se conduc, amândoi în lac se duc.

1192.—La omul cel înţelept şi D-zeu cată drept.

1193.—Totdeauna pe cel rău, il înseamă Dumnezeu.

Beiu-Teleorman. **Mihai Th. Adamestianu**

VRĂJI ŞI FARMECE

59.—Descântec de desfăcut.

Cu vin roş, pâne, miere şi cu pană de vultur. Se descântă Marţi, Joi şi Sâmbătă dimineaţă.

Hulture, vulture! Să te faci pasere sburătoare,
Se te duci în casă la... cutare
Ce-i găsi în capul lui, să iei să pui în capul tău;
Ce-i găsi în ochii lui, să iei să pui intr'ai tăi;
Ce-i găsi în urechile lui, să iei să pui în urechile tale;
Ce-i găsi in gura lui, să iei, să pui in gura ta;
Ce-i găsi in mânile lui, să pui in aripile tale;
Ce-i găsi in picioarele lui, să iei, să pui în picioarele tale;
Ce-i găsi în casa lui, în masa lui, în bătătura lui,
In dobitoacele lui: fapt dat, urîtul cel mare,
Strigare din sat, să iei să pui în penele tale;
Să te duci la muerile cari i-o făcut şi i-o dat;
Să sbori pe fereastră, de pe fereastră pe masă;
Ce-i găsi în capul tău, să pui în capul lor;
Ce-i găsi în ochii tăi; să pui in ochii lor;
Ce-i găsi în urechile tale, să pui în urechile lor;
Ce-i găsi in aripile tale, să pui în mânile lor;
Ce-i găsi in picioarele tale, să pui în picioarele lor;

Ce-i găsi în penele tale, să pui în masa lor;
In casa lor, în bătătura lor,
De-i umbla și-i căuta și nu-i găsi-o,
Să te duci în vad, să te curăți, să te speli,
Să vii la mine spălat și curat
Că eu cu pâne te-oi hrăni, cu vin roș te-oi cinsti,
Cu miere te-oi indulci. Fapturile daturile, să se facă lup turbat,
Să se ducă din vad în vad, pân' pe capul cui o făcut și i-o dat.
Și cutare.... să rămâie curat, luminat,
Ca argiutul strecurat, cu Maica Domnului ce l-o lăsat
Eu oi descântà și Dumnezeu leac i-o da.

De la Elena Șt. Iacob, Gohor-Ireasca, Jud. Tecuciu

C. I. Constantinescu

60.—De adus mana vacilor

Buna dimineața
S'a sculat văcuța
Cu rouă 'n spinsre,
Cu bruma 'n picioare.
Nici n'o putut-o *proora;*
Nici a disproora,
Laptele i-o *sărbăzăluit*,
Untul i-o stricat.
Smântâna i-o luat,
Mai tare s'o spăimântat.
Ioane, *sanctioane*,
Scobori pe scară de argint,
la văcuța de cornițe,
Și du-o pe cararea lui Haralamb,
La fântâna lui Adam,
Cu strochii de vin,
Malurile de in,
Și spal-o de râle, de strigare,
De urîtul cel mare.
Păpădie, die,
Fruptul ca să-i vie,
Din toate văile,
Din toate câmpiile.
Noroi, noroită,
In câmp adormită,
In glod inglodată,
De furnici furată,
Drept a ei!
La mânatul cu livadă verde,
La pârâul cu lapte dulce,
Laptele i s'o supt,
Țâțele i s'o umplut,
Untul i s'o îngălbinit
Smântâna la loc i-o venit.
Spornic ca sarea,
Mult ca marea;
Ca floarea ce rodește
Ca via ce'nflorește.
Ca mărul ce'nverzește.
Zâna zinelor,
A luat mana vacilor.
In camară a încuiet-o,
In poloboc a cercuit-o;
Sfântul Gheorghe n'o putut răbda
Capul pe ferești a vârît:
Din *strănghițe-o strănghițat*..
Cercurile-o crăpat,
Mana la vaci o alergat.
Avut-a ce suge vițelul
Și stăpâna ce mânca
Și la ibovnici ce da.
La fântâna izvorîtă
Ți-am adus un colac de grâu
Și unul de argint,
Cu spor la strâns,
Cu spor la ales.

Se descântă aşa în tărâţă; se pune sare şi se dă vacii, în seara de sfântul Gheorghe de obiceiu, ca să le mânânce.

De la Frăsina Gh. Brănişteanu, Bozinciu-Dorohoiu.

Dumitru Furtună

61.—De dragoste

Inainte de a pleca de acasă, fata ce voeste a-şi afla ursita, face trei metanii. După aceasta, prin noptate pleacă la un loc umblat de oameni la moară, ori la vre-un vad. Cum ajunge aici, iar face trei metanii şi în urmă zice:

—Buna dimineaţa, apă mare,

—Ce cauţi (se numeşte pe nume).

—Am venit să ieau apă ca să mă curăţ de toate spurcăciunele şi de toate răutăţile. Fata iea apă într'o sticluţă, o ţine după icoană şi bea de mai de multe ori, în timp de dimineaţa. Cine bea această apă, iute se poate mărita.

Unele fete fac şi lăutoare din această apă, ferbând cu cinci degete, buruene mari; şi pune o părăluţă de argint. Lăutoarea o duce la baltă ori o svârle între flori,

Jud. Neamţ

A. Moisei

62 De desfăcut de ursita (In usturoi)

Huchi fată stătută, la părinţi şezută,
Huchi din casa cutăruia
Huchi de la patul lui (ei).
Huchi de la cămaşa,
Huchi de la fusta,
Huchi de la furča,
Huchi de la stativele,
Huchi de la barbatul cutăreia.
N'am bărbat (femee) de dat,
Nici pat de culcat,
Nici tulpan de pus pe cap.
Huchi fată stătută, la părinţi şezută.
Căci cu frigarea te frigăresc.
Şi din casa mea te *interesc*.

In timp ce zicem acestea, înţepăm cu un ac o căpăţină de usturoi pe toate părţile. Cu acest usturoi se freacă cel bolnav peste tot trupul. Restul se aruncă într'un loc curat.

Auzit de la bunica mea, Comăneşti-Bacău.

S. P. Chiricel

CÂNTECE

1203.—*Ici în vale la isvoară,*
Este-un nuc cu frunza rară.
Sus la pâr, pe râmurele
Cântă două păsărele.
Una cântă cu glas gos
Pentru al nostru traiu ce-a fost.

Alta cântă mai subțire
Pentru-a noastră despărțire,
Floricică floare albastră,
Cum s'a stricat viața noastră!
Floricică ghivizie,
Cum a fost! Când să mai fie!
Floricică gălbioară,
De s'ar tocmi viața iară!

1204.—*Ș'apoi altă frunză verde,*
Frunză verde iarbă lată,
Inimioară cu lăcată,
Când te-ai descuia vre-o dată,
Să te vad' o lume toată,
Cât ești de iuveninată,
Venin negru și 'nchegat,
De prin streini cârligat!
Dumulnșeni-Basarabia.
V. T. Frumuzachi

1205.—*Foaie verde de mohor,*
Trandafir de pe răzor,
Pe margine roșior,
La mijloc verde închis
Ce mai amurez am prins,
Tinerel și desmierdat,
Nici mustața nu i-a dat,
Decât barba câte-un fir
Dușmanii l-au pus la bir;
Nu l-a pus ca pe-un copil
Ci l-au pus ca om bătrân.
El de frica birului
Luă drumul Giurgiului,
Trecu apa Nistrului.
Trecu apa jumătate,
Puica alearga cât poate.
Pela apa jumătate
L-apucă puica de spate
—Intoarce-te 'napoi, frate
Ți-a scăzut bir jumătate.
—Poate să-l scază și tot
Indărăt nu mai mă 'ntorc
Lung e drumul Giurgiului
Dar mai lung al dorului.
(Se cântă și restul ce urmează, dar pare ar fi alt cântec, subiect deosebit.)

1206.—*Rujiță de pe răzor*
Dă și neichii două flori
Căci mă 'ntinzi în drum și mor.
—Să mori, neică, să pleznești
Dela mine nu primești,
C'am plătit de l-a sădit
Cu banii de pe iubit;
Am plătit de le-a udat
Cu bani de pe sărutat;
Am plătit de le-a cules
Cu bani dela amurez.

1207.—*Să văd și copila mea*
Cum o bate, săraca:
Peste picioare cu surcele,
Peste degete cu inele,
Peste buze subțirele;
Mușcare-ar neica din ele
Ca dintr'un fagur de miere.
Afumați-Ilfov. **S. P. Colibași**

1208 *Hai la nana peste drum,*
Acolo-i vinul mai bun;
Vinu-i bun și litra-i mare,
Birtășița i fată mare.

1209 *De-oi muri m'ar pune'n groapa,*
Pe mormânt mi-ar pune piatră,
Piatră mare și măruntă,
Vin mândro de-o sărută,
Pe pământ, pe iarbă verde,
Unde fața nu se vede.
De-oi muri eu mai întâi,
Iar la groapa mea să vii.

Vino mândră câte odată
De-mi sărută a mea piatră.

De la Ion Criznic din Lipova Ungaria.

Şt. St. Tuţescu

1210. *Frunză verde trei migdale,*
Cât îi muntele de mare,
Numai două drumuri are:
Unu 'n deal şi unu'n vale...
Şi mai este-o cărăruşă,
Până la leliţa'n uşă.
Leliţa ţese la pânză
Şi bădiţa zice 'n frunză.

Auzit de la Gh. Tabrea din Holdă, la 29 Iulie 1912.

Al. Vasiliu

GLUME, JÂTII, TACLALE

247. —Evanghelia ţigănească.

Ţiganii se gândiră
Pe cine să pue la cetire:
Pe vatavul lor cel învăţat,
Care este şi cel mai mare din sat
Ca popă ţigănesc,
Să citească întocmai
Evanghelia ţigănească,
Ca neamul ţigănesc
Să se folosească.
Toţi ţiganii sau strâns
La cetire şi la sfat
Ca ciorile pe . . .
«Pe drumul lui Scarlat,
Trecea un epure balţat;
De goană ce-l gonia,
Vătaful ţiganilor,
Să-l ajungă,
Să-l impungă,
Să-i scurteze zilele,
. . . săptămânele.
Cioroc boroc,
Se strânseră toţi ţiganii la un loc
Se gândiră, se sfătuiră,
Să facă o sfântă mănăstire.
S'o facă de lemn, putrezeşte;
S'o facă de fer, rugineşte;
S'o facă de oţel, plesneşte;
S'o facă de zid, mucezeşte:
S'o facă de caş,
Când o bate vântul,
Are să curgă untul
. . . mormântul,
Dau bătrânii poruncă.
Eşi la uşa cortului negru,
Ca pana corbului.
Şi porunci să facă la colţul gardului
La rădăcină. . . . .
Panş pari, panş pari,
Lu cardi . . . .
Să nu faci ca la Crăciun,
. . . . ca pe un nebun,
Nici ca la Bobotează
Ca o mămăligă brează,
Când oi lua o prăjină,
Şi când ţo-i da odată,
Sari dincolo în sat,
Mâncarea-i . . . .
Iţi dă popa nafură,
Băgate-aş în .... şi..

Pe cea baltă lată,
Șede un putregai de piatră,
Șede și un epure grecește
La cap legat turcește.
Țiganii gândiră că e pașa ăl turcesc,
A venit să se bată cu ăl țigănesc.
Țiganii puseră soroc de 3 zile.
Și se puseră spate la spate,
Că cu turcii nu se pot bate.
Țiganii gătiră niște cai,
Cu sale de malaiu,
Cu frânele de mațe ferte,
Cu picioare de plumb
Și cu potcoave de ciară,
Și se puse spate la spate
Ca cu turcii să se poată bate,
Da din turci nu căzură nimic
Dar din țigani tot mai căzură
Numai 2 au rămas mai pricepuți.
. . . . cine i-a făcut,
Dând pe lângă un gard părăsit,
Văzând un. . . . ploștit,
Ei au socotit că-i un turc pitit.
Aici te-ai pitit păgâne?
Sug sângele din tine!
Când se repezi vatavul țiganilor
Și rupse tot obrazul cu nasul.
Intr'o zi de vară,
Ocoliră țiganii un cianc(?) pe din bravo! afară
Cu 12 cai cu potcoavele de ciară,
Și găsi o caracaticioară
Cu 24 de picioare
Și când îi dete una
Caracaticioara a făcut «cați»
Dar țiganii au zis, «taci,
Că nu te las până la caraimați!»
Și a luat caracaticioara
Și-o aduse acasă la țigani.
Ei toți leșinați,
Sara o mâncat ca melușei
Și dimineața s'a umflat
Ca bordușei.
In ziua de Blagoveşte,
Toți românii mânâcă peşte:
Numai țiganii n'au avut.
Dacă au văzut și au văzut.
A luat *olos* la baros,
S'a apucat pe bată în jos.
Dar ce pește prindea?
Tot de-alde caracaticioare.
Cu patru picioare
Când broasca zicea «ghiorț»
Țiganii zicea «taci
Că azi nu e marți,
Ci e zi de blagoveşte
Când toți țiganii mânâncă pește».

Com. Ardeoani jud. Bacău.

Ștefan Sărăcuțu.

CRONICA

D. *A. Gorovei*, editorul **„Șezătorii“** a fost ales primar al orașului Fălticeni.

„Șezătoarea vol. XIII, coaloa 11-2 cuprinde culegeri de d-nii: *C. N. Mateescu, S. Crainic, I. N. Popescu, G. Fira, Șt. St. Tuțescu, Maria Ciobanu, D. Dan* și *N. I. Dumitrașcu*.

D-l *Em. Gârleanu* întreabă prin *„Ramuri“* dacă la Iași s'a făcut ceva cu bujdeuca lui *Creangă* din Țicău. Ne-aducem aminte svonul, că primarul de pe-atunci d. N. Gane, avea de gând să... Și după gândul acesta a mai trecut multă vreme până la

plecarea de la primărie. Şi-ar putea şi cei de azi de la primărie pune în gând ceva...

Adăogăm că dăunăzi, gazetele scriau despre sfărâmarea cu pietre a chipului marelui nostru scriitor. din ţintirimul „Eternităţii."

* Culegeri în revista normaliştilor Eşeni **„Lumină din lumină."**

Innoirea, No. 2 cu câteva datini de sf. Vasile.

Ghiluşul, No. 2, are culegeri de *Şt. St Tuţescu, Gr. Conatu-Cerna, Elena Voronca, Tudor Pamfile, C. St. Tuţescu, V. Morariu. I. Mitrănescu* şi *G. Crăciunescu*

* D-l *G. P. Savin* Smulţi-Covurlui, ne scrie la 4 Ian. 1913:

„In no. 12 anul V (1912) la pag 876 văd o explicare a cuvântului „Troschi" care este cu totul eronată cuvânt: ce se dă celor ce fac lucrările de-a'ndoaselea, zice culegătorul şi adaogă: pare a fi un nume propriu şi purtătorul acestui nume ar fi trăit o viaţă şi faptele lui au rămas pildă.) Cuvântul *troschi* e cuvânt rusesc, un adverb de cantitate, care înseamnează *puţin, oleacă*: Pastoi troschi = mai stai oleacă, mai îngădue puţin. Nu se întrebuinţează de loc în Covurlui, decât doar întâmplător de vre-un Român venit din Dobrogea, care l-a auzit dela Lipoveni, dar nu i-a priceput încă înţelesul, dar cu toate astea vrea să se arate deştept că ştie ruseşte. Dacă credeţi că merită rectificaţi această explicaţie."

* Dela d-l *C. I. Constantinescu*, Gohor-Ireasca, Tecuciu, s'au primit aceste şire la 26 Ian. 1913:

„Bine-aţi făcut de aţi trimes revista şi prin alte case, pe unde n'a mai fost. Sunt sigur că va avea o bună primire ori unde, prin modul în care se prezintă şi mai ales în căsuţele sătenilor, pentru care-i şi scrisă. Păcat face cine o inapoiază şi mai ales cine n'o citeşte. Vă rog a mă număra şi pe mine printre abonaţii domniei-voastre."

* *Unirea* din Iaşi în no. 7, ne face această mare cinste:

Calendarul revistei „Ion Creangă" pe anul 1913 e o carte pe care în adevăr o parcurgi cu multă plăcere. De la isteţele maxime populare până la poveşti, poezii, schiţe şi articole cu preţiozităţi folkloristice sau cu îndrumări politico-sociale, — totul până la fiecare rând de slove în parte, e străbătut de o apreciabilă silinţă de a folosi celor cari vor ceti acest calendar, alcătuit gosdodăreşte şi cu mult bun simţ. E înduioşătoare în deosebi dragostea de care dau dovadă, colaborând şi la acest calendar harnicele albine din jurul atât de folositoarei reviste „Ion Creangă." Deşi cu greu—căci fiecare s'a străbătut să fie la aceiaşi înălţime cu tovarăşii săi de muncă remarcăm totuşi: aşezatul articol al bătrânului profesor, cu pronunţate sentimente filo-române, d. Dr. I. Urban Jarnik: energica protestare, străbătută de o nestăpânită revoltă, împotriva înfiinţărei episcopiei din Hajdu-Dorog de d. D. Furtună: versurile însufleţite de o simţită căldură ale d-lui G. Tutoveanu; poveştile şi schiţele d-lor: Rădulescu-Codin, L. Mrejeriu. T. Popovici. N. Dumitraşcu, D. Mihalache şi T. Pamfile; portretele d-lui M. Lupescu etc. Merită de asemeni atenţiunea celor interesaţi propunerea d-lui Artur Gorovei de a se înfiinţa o societate a folkloriştilor români."

P.

Poşta Redacţiei.

D-lor: *G. Popescu.* Banii s'au primit: tare mulţămim, *Şt. St. Tuţescu.* Primit: cam prea deochiate cele mărunte şi deci nu ştiu de-or merge. *P. G. Savin:* S'a primit şi s'a răspuns înainte de a primi scrisoarea. Pentru trecut când vei avea nevoe să ştii, ţi-oiu scrie. Manuscrisele s'au primit. *T. Bizom:* S'au primit tare frumoase Să vedem

acum ce vom face cu locul. *D. Urzică.* Primit. Mulţămiri şi mai aşteptăm. Biţa F. pe unde calcă, n'aduce decât spor şi ajutor. *P. Stănescu.* Primit. Mulţămiri. *A. Leontescu.* Primit. *L. Marian.* V'am scris. *N. I. Dum.* ţ'am răspuns la 9. *M. Mircea.* Primit. Cred că va fi venit no. 1, care s'a trimis în urmă. Cântecul „Astăzi însemnând in grindă" nu-i popular: îl găseşti în *G. Coşbuc: Balade şi Idile.* Acolo s'o vezi cât e de mândru! *Tr. Gherman.* S'au primit. Redacţia e la Bârlad, cum scrie pe revistă. Aşteptăm cântecele copilăreşti. *A. Moisei.* Primit manuscriptele. Scrisesem o c. p. mai de mult relativ la altceva. S'a primit? *G. C Constantinescu.* Primit. Veţi fi însă cu răbdare căci la noi se păstrează multă rânduială. *St. Sărăcuţ.* Primit. *C. I. Constantinescu.* Primit.

Poşta Administraţiei.

D-lui: *C. Atanasiu.* Revista s'a trimis de la no. 1, *N. Cortojan.* Cărţile vi s'au trimis la 2 Febr. *S'au primit abonamente de la D-l:* *V. C. Vasiliu* Ploeşti, an. VI: D-l *I. C. Petrescu* Mărgăriteşti an. V: D-l *Dr. Cădere.* Bârlad, an. VI: *Biblioteca „Basarabia"* Cârligaţi-Fălciu an. VI, D-l *C. Atanasiu* Iaşi. an. VI; D-l *G. I. Ştefănescu* an. V şi VI; D-l *G. T. Ionescu.* Bucureşti, an. V şi VI: *Casa de citire „Lumina Nouă"* Ciorteşti-Vasluiu an. VI. D-l *H. Popa* Zorleni, an. V. D-l *Tr. Gherman* Blaj 3 lei, D-l *G. C. Constantinescu* Corabia, jum. V. D-l *G. S. Vasiliu* Brăila an. VI. D-l *Dr. M. Friedwagner* prof. univ. Frankfurt an. VI şi VII, D-l *Dr. G. Weigand* prof. univ. Lipsca an. VI şi VII: *Păr. I. Teodorescu* Adaşeni an. VI D-nii *Elevi ai gimnaziului Alexandria* an. VI; D-l *A. Philippide* prof. univ. Iaşi an. VI: D-l *Casier al Ligei Culturale* „Secţia Bârlad" an. VI.

Cărţi primite la redacţie:

Statutul societăţei culturale populare „Mihail Eminescu" din oraşul Hârşova, jud. Constanţa. Giurgiu, 1912. Tip. N. Pandelescu 16 p.

N. Bănescu şi V. Mihăilescu: Ioan Maiorescu, scriere comemorativă cu prilejul centenarului naşterei lui, 1811—1911. Bucureşti 1912. Tipografia Românească. 556 p. 5 lei.

Pr. I. Antonovici, Documente Bârlădene Vol. II. Acte de proprietate ale Casei Obştiei Târgului Bârlad, Bârlad 1912, Tip. N. Peiu, 430, p 6 lei.

Arhimandritul I. Scriban, Lupta contra scrierilor imorale, Bucureşti. 1913 „Tipografia Românească." 178 p. 1 leu.

Fr. Hodgson Burnett, Micul Lord, prelucrare de Iosif Nădejde. Bucureşti, I. a. Librăria Leon Alcalay (No. 747—8 din «Biblioteca pentru toţi» 220 p. 60 bani.

N. Iorga, Politica externă a popoarelor agricole, Vălenii de munte, 1913 Tip. „Neamul românesc", 38 p. 60 b.

Reviste noi primite în urmă:

Lumină din lumină, revista societăţei „Dascălul Poporului" Şcoala normală «Vasile Lupu», apare bilunar. Abon. 2 lei pe an.

Innoirea, revistă pentru preoţi şi săteni, apare lunar. Redacţia: Pr. I. C. Stănescu, Gărăneşti-Buzău. Adm. Pr. G. Jugureanu Mizil. abon. 8 lei pe an.

O B O L U L

Intemeietorilor. abonaţilor, cetitorilor şi pretenilor Revistei „ION CREANGA“ pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

	Suma adunată lei 971.35
D-l *D. D. Holban*, prof. Buzău . . .	2.—
	Total . 973.35

INŞTIINŢARE. Cu părere de rău, Redacţia se vede silită ca să nu răspundă acestor cinstite feţe cari la felurite intrebări, nu alipesc şi cartea postală ori mărcuţele pentru răspuns. Pricina-i lesne de inţeles

INŞTIINŢARE

Prietenii revistei noastre sunt vestiţi că a ieşit de sub tipar *ALCĂTUIREA UNEI GOSPODĂRII ŢARANEŞTI, sfaturi şi îndemnuri folositoare unui gospodar tânăr*, care se găseşte de vânzare pe preţ de 50 bani bucata la d-l M. Lupescu, Gara Zorleni. Această carte e de neapărată trebuinţă tineretului de la sate. D-nii învăţători o pot recomanda pentru absolvenţii satelor şi pentru casele de sfat şi citire.

D-sale D-lui Artur Gorovei
Fălticeni

CARȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I.	6.00
„Ion Creangă" An. II.	5.00
„Ion Creangă" An. III.	5.00
„Ion Creangă" An. IV.	5.00
„Ion Creangă" An. V	5.00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.10
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1912	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1913	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0.20
" " Jocuri de copii I	1.40
" " " " II	1.60
" " " " III	1.50
" " Ghicitori românești	1.00
" " Industria casnică la Români	10.00
" " Sărbătorile de vară la Români	2.00
" " Boli și leacuri	1.00
" " Cântece de țară	1.00
" " Agricultura la Români	5.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	0.10
" " Alcătuirea unei gospodării țărănești	0.50
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
" " Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	0.30
A. M. Nour: Descântece și vrăji	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești	1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Anul VI.—No. 4. Aprilie, 1913.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA: T. Pamfile, Strada Promoroacele
ADMINISTRATIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova
BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU.

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârţăneşti-Covurlui), St. Capşa (Bucureşti), G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dâlga), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Jarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu (Jorăşti Covurlui), I. Neculau (Coropceni-Vaslui), A. Negoescu (Bârlad), T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche (Zorleni-Tutova), T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa), N. Stoleriu (Baia-Suceava), A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu (Broşteni Suceava), Şt. St. Tuţescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zota (Dorna-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad)

Domnii întemeietori cari până la sfârşitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înştiinţare.

CĂTRE COLABORATORI

In numerile viitoare se vor publica toate ştirile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende, credinţe şi datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie şi Decembrie şi anume:

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, Sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Zămislirea, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèlele, Vinerea mare, Lucinul, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Stelian, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Sf. Filofteia, Ana Zacestenia, Sf. Spridon, Sf. Modest, Ignatul, Sf. Anastasia şi Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie şi toate celelalte ale lui.

Anul VI. No. 4. **Aprilie, 1913.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: **T. PAMFILE** Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL: In țară 5 lei; In străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA: **M. LUPESCU** Zorleni-Tutova

Incă o variantă a cărții poporane «Avestița aripa Satanei»[1]

In numele tatălui și al fiului și al sfântului duh, amin.

Eu robul lui Dumnezeu sfântul Sisoi, pogorându-mă din muntele Elionului, văzui pe Avestița, aripa satanei, a căruia părul capului îi era până la călcâe și cu ochii roșii de focŭ, și cu mâinile schimonosite, și de her, și căutătura sălbatică, și cu trupu' schimonosit, și era foarte strajnică și grozavă. Și trecând mai pre urmă, auzii de către dânsa și văzuiu unde o întâmpină arhanghelul Mihail, voivodul îngeresc și îi zise:

Stăi, satano, duh necurat, cu frica lui Dumnezeu. Și ea îndată stătu și groaznic se uită asupra îngerului. Și ii zise arhanghelul Mihail: Ție îți zic, satano, duh necurat: de unde vii și unde mergi, și cum îți este numele tău? Iară ea căută îndărăt și groaznic să uită asupra îngerului și îi zise: Eu sânt Avestița aripa satanei, duh necurat, și viu acum din fundul iadului, fiindcă am auzit propoveduind bune vestiri arhanghelul Gavril prin toate cetățile de o preacurată fecioară Mariea, fata lui Ioachim și Anii, precum că dintr'acea fecioară va să nască Isus Hristos Nazarineanul, împăratul ceresc și pământesc și merg cu ale mele mari meșteșuguri văzute și nevăzute. Iară Mihail arhanghelul o apucă de părul capului și-i înfipse paloșul în coastele ei și o bătu foarte strajnic cu usturime de focŭ și o întrebă îngerul: Tu, duh necurat, cum și în ce chipuri te faci tu și intri prin casele oamenilor și le omori copii? Și ea zise: Când sânt în somn, cu ale mele mari meșteșuguri văzute și nevăzute. Iară îngerul se străjnici. Iară ea de multă durere și de usturime, strigă cu mare glas ca s'o mai înceteze din bătaie și i le va spune toate pre rând. Iară îngerul pre loc au încetat-o

[1] Vezi An. IV, p. 38 și 70.

din bătaie; iară ea începu a i le descoperi toate şi a le spune pre rându. Eu mă fac ogar şi pisică eu mă fac; eu mă fac umbră şi lăcustă; eu mă fac păiajăn şi muscă şi toate nălucirile văzute şi nevăzute eu mă fac. Şi aşa intru prin casele oamenilor de le zmintesc maicele lor când sânt îngreuiate şi le iau şi faţa lor când sânt în somnu. Şi mai curând mă apropiiu de fata care este îngreuiată şi de ruşinea lumii, îşi frământă trupul său de-şi omoară copilul într'însa, i de *rezevenghe* (*sic*), i de fermecătoare, i de care caută cu ceară, sau de care dă cu bobii, şi de care caută cu sita, sau cu periea şi de care nu ţine în dreptate cu bărbatul său Şi am noaosprece nume: 1) Avestiţa, 2) Nadarca, 3) Salomia, 4) Nacara, 5) Avezuha, 6) Nadariea, 7) Salmona, 8) Paha, 9) Fuha, 10) Grapa, 11) Zliha, 12) Nervuza, 13) Hamba, 14) Glipina, 15). Humba, 16) Gara, 17) Glapeca, 18) Tisaviea 19) Pliaştia. Şi supuindu-mă cu mare străjnicie, tu sfinte arhanghele Mihaile voivodule, iată că-ţi arătaiu toată puterea mea ţie, îmbolditoriule, care mă munceşti cu mari şi strajnice munci şi-ţi dau acest zapis al meu la mâna preaputerniciei tale, sfinte îngere, ca oriunde s'ar afla acest zapis al meu, la orice casă, eu la acea casă nu mă pociu apropiea de şapte mile de loc şi nici o treabă nu am la acea casă. Şi-i zise arhanghelul Mihail: Iată ce-ţi poruncesc întru numele tatălui şi al fiiului şi al sfântului duh şi întru numele preacuratei fecioarei Mariei, care a născut pre domnul nostru Isus Hristos. Nici de zidirea mâinilor lui Dumnezeu robilor aceştiea; Nicolaie, nici de robul lui Dumnezeu Stefan, nici de Ioan, nici de Stana, nici de tot neamul lor; nici de meşteşugul lor, nici de dobitoacele lor, nici de agonisiala lor, nici de toate ce se vor numi ale lor, nici de casa lor, nici de copiii lor, până în vecii vecilor amin.

Insemnare. — *Scoasă dintr'un manuscript din 1809.*

C. N. Mateescu

Ceva despre «şederea» fetelor cu flăcăii

După horă, sara în amurg, în zile de sărbători, flăcăii, bine înteles nu toţi, ci numai acei cari au putut face rost şi au fost chemaţi, se duc pe la fete. Aici, ei au diferite semne prin cari-şi vestesc venirea. Dacă casa e acoperită cu tablă, e destul o petricică: tabla sună, iar fata pricepe. Dacă casa e cu stuf, pae sau şindrilă, are alte mijloace la îndămână: şueră aşa trecând pe drum şi din când în când tuşeşte cam tărişor. Greutatea în a se vedea, nu e aşa de mare întru cât, ei

sunt înțeleși, — flăcăul cu fata, — și dacă el e nerăbdător de vine mai degrabă, nu te teme, că și fata de mult îl aștepta!

Fata, cum simte că i-a venit «drăguțul», găsește o pricină oarecare: nu-i o găină, sau a uitat, cine știe cum, să închidă vițelul sau să aducă apă, și se duce în treabă, adică găsește calea de se duce la cel ce o așteaptă. Cei din casă ori nu pricep, ori dacă pricep, îi dă pace, mai ales mama, care știe, oricât s'ar păzi fata, orice urmă a ei; își zice: «și eu am fost ca ea.»

Știind că poate aceste clipe sunt cele mai dulci ale tinereței, mama nu-și poate lipsi fata, care, cu toate că de n'ar lăsa-o, nu s'ar putea ea lipsi, și-ar face pe dracu'n zece și tot s'ar duce să dea măcar o guriță.

Odată fata ce-a venit la «flăcăul» ce-o aștepta tremurând în întuneric, se cheamă că flăcăul *șade* cu fata, sau că fata șade cu flăcăul; tot una este.

«A ședea» cu o fată în asemenea împrejurări, se iea în înțelesul de a se iubi, a se drăgosti și a se desmierda unul pe altul, vorbindu-și pe șoptite vorbe pe jumătate printre sărutările dorite și lacome. Acum se fac și imputările dacă ei sunt iubiți de multă vreme și-i dragostea la cataramă, ori ea îl mustră, că de ce-a jucat așa de mult lângă cutare fată, ori el pe dânsa că de ce vorbia și râdea cu cutare flăcău.

După câtăva vreme, în care fata tot amintește de mă-sa și că se duce că i-e degrabă, — și lucru de altfel de mirare: ea tot zice că se duce și nu se mai duce, — se despărțesc în cele din urmă cu câte-va sărutări, cele mai aprinse, făgăduindu-și a se întâlni în altă seară.

Se întâmplă, că în jurul unei fete să se învârtească mai mulți flăcăi, dar numai unul a fost «fericitul» să șadă cu fata; ceilalți de pe urmă cari au rămas cu buzele umflate, li se zice că «le-a rămas borșul lor», dacă se vor duce, înțelegându-se că el le-a luat înainte ca și cum dintr'un borș cu *bucățele* (carne), el a luat bucățica lăsând pentru ceilalți din urmă zeama, borșul gol, care nu e de nimic.

De multe ori când se întâmplă și se repetă acest lucru de unul și acelaș flăcău care fiind pe placul fetei, le iea totdeauna popușoiul de pe foc, adică fata, și dacă flăcăul e din o altă mahala a satului, atunci flăcăii din mahalaua unde se află fata, se unesc cu toții și-i dau o bătae soră cu moartea, celui se le-a furat inima fetei din mahalaua lor, ei considerându-și un fel de proprietate în puterea lucrului că li e vecină.[1]

---

[1] Am văzut, întâmplător, un cas la fel, petrecut în satul meu. Un flăcău bătut măr, noaptea, de alții, pentru lucrul arătat aici.

Dacă se întâmpla ca fata să-şi capete ciuda unor flăcăi, atunci se expune şi dânsa şi chiar casa părinţilor ei, la răsbunarea lor.

Aşa, cazurile cele mai obicinuite şi mai dese, e că li se unge poarta ogrăzii cu păcură, ori le ciunteşte vre-un bou de un corn, ori vin noaptea şi fac cine ştie ce batjocură.

Un fel de răzbunare, destul de original, s'a făcut în satul meu şi anume: O fată ne mai primind dragostea unui flacău, căzându-i pe semne altul cu tronc la inimă, acesta a căutat să-şi răsbune.

După ce s'a răcorit întâi pe cel ce era în drumul dragostei lui, adică pe iubitul fetei, într'o noapte, împreună cu alţi tovarăşi, au suit plügul din ograda fetei pe casă. Cum or fi făcut, ei ştiu, destul că a doua zi tot satul povestia de isprava asta, ba cei mai mulţi ei înşuşi, faptaşii, râdeau mai mult ca alţii. Bănuelile duceau la adevăr, dar în lipsă de dovezi, ce-i puteau face flăcăului?

La horă iar se poate răsbuna cel supărat. Face rost de bani, împacă lăutari, face horă, şi umblând prin sat, dă de ştire cu lăutarii după el, având şi alţi tovarăşi, mergând în frunte lăutarii în urmă cântându-le marşul, şi hora-i gata. Acum, el e mai marele horei, care are drept să-i cânte ce vrea el şi să lase să joace cine vrea dintre fete şi dintre flăcăi; aceştia după ce-i plătesc o sumă oarecare.

Treaba pusă la calo. el nu aşteaptă decât să-şi pună în aplicare planul lui de răsbunare. Când hora e mai frumoasă, când lumea e mai multă, atunci se duce la fata ce joacă în horă şi pe care are ciudă şi desprinzându-i mânele frumuşel, îi spune: «Să joci drăguţă când ţi-o face (cutare) horă. Atunci se amestecă alţi flăcăi, unii pentru, alţii contra, se aud vorbe grele şi-i destul un ghiont, o brâncă ce nu lipseşte ca de-aici şi bataia să se pornească în toată regulă, pentru fata, ce a şi şters-o fuguliţa de la horă, de cum a fost dată afară din horă.[1]

[1] «*Ion Creangă*» An. 3, no. 7. Dat. şi Cred. 398. Cristata. La Paşti fetele mari fac un colac, din colanul de pe margine şi o cruciliţă la mijloc. Acest colac fetele îl dau flăcăilor, la unul din flăcăi care li-i mai drag.

Unele fete nu fac cristate. Flăcăii amăgiţi, cari nu primesc cristate de pe la ale lor în ziua a doua de Paşti, le scot din horă. După ce se mai face scandal, ele intră iar în joc.

Aşa spune Păr. Beldie. Dar păr. Beldie e din acelaş sat cu mine şi primele publicaţii folcloristice Joräştii mei şi ai sf. sale i le-au pus la îndămână. Această datină însă, pare-mi-se că e din Fârţăneşti unde se află acum, dar nici de cum din Joräşti, unde nu este asemenea obicei sau cel puţin eu, deşi m'am interesat, nu l-am aflat. Ba. pentru ziua de Paşti, nu se fac nici colaci şi mai ales să-i dea la flăcăi. A uitat sf. sa. că s'au boerit flăcăii noştri: de Paşti nu mai umblă flăcăii pe la case cu „Hristos a înviat", ci numai băetanii: şi aceştia capătă ouă roşii, pască, cozonac, iar nici de cum colaci.

Datul colacilor se face însă pe la unele case întocmai cum spune sf. sa, dar nu-

De multe ori se întâmplă că hore frumoase și cu dragoste pornite, să se sfârșească prin certe și bătăi sângeroase. Și de se întâmplă la vre-unul vre-un cuțit, ori vre-o armă de foc, nici crimele nu se pot înlătura. Intr'o escursie făcută prin Transilvania, am avut prilejul să trec prin Tg. Ocna, să vizitez salinele în interior. Mi se rupea inima de jale văzând flăcăi tineri storși de viață și fără vlagă povestindu-mi cum s'a întâmplat păcatul de l-a ucis pe unul de la o fată!

Și-și ispășește păcatul pe 20 de ani!

Petru G. Savin

PLUGUȘOARE

14.—*Aho, ho, ho!*
Copii și frați,
Stați puțin și nu mânați,
Lângă boi v'alăturați,
Și cuvântul mi-ascultați:
S'a sculat mai an,
Bădica Traian.
Și a încălecat:
Pe un cal învățat,
Cu frâul de aur,
Cu șaua de graur.
Cu firul de mătasă,
Impletit în vițe 'n șasă.
Și s'a dus la arat,
La arat și la grapat.
Măi îndemnăți măi!
Hăi, hăi!
Și a arat:
In lungiș,
Și curmeziș.
Brazdă neagră a răsturnat,
Grâu mărunt a sămănat.
Grâu de vară,
Cu năgară,
Să răsară,
Pân 'n sara.
Grâu mărunt,
Cu arnăut,
A dat Domnul,
De s'a făcut.
In paiu:
Cât trestia.
In spic:
Cât vrabia.
In bob:
Cât mazărea.
Indemnați măi,
Strigați flăcăi. Hăi! hăi!...
Iar eu pusei:
Căciula pe-o ureche,
Și plugul la părete.
Boii la iarbă verde,
Și plecai în sat la fete.
Aho!...

Nemțișor-Neamțu. **Al. Moisei**

mai la sf. Vasile când se umblă cu plugul. (Lucru ce-l spune și d. M. Lupescu; v. „Șezătoarea" pag. 138 r. 24 an. 5. vol. 5. 1899 no. 8–10.)

Și nu se scoate din pricina asta o fată afară din horă: pricina e alta, ciuda sau invidia, răsbunarea; și fata, nu te teme, că nu mai are nas să mai joace după acest „scandal" în horă cel puțin în ziua aceia îi piere pofta.

De altfel în Jorăști lucrurile acestea se întâmplă rar.

15.—*Aho, ho, ho!*
Afară-i negru 'ntunecat
Noi cu plugu ne-am plecat
Că-i dela Domnul lăsat.
Buna sară, buna-sară
Cu trei cire de năgară
Eu să vin în astă sară
Să vă ur şi să câşlig:
Colăcelu' cât purcelu',
Ba 'ncă şi v'on gologan
Să vă pomenim un an,
Şi unu de zece bani
Să vă pomenim trei ani.
Roata măi!
Şi cel şold de porc
Din cel fund de pod;
Colăcel tras la morişcă
Ca şi mâni se îmbucă chişcă
Colăcelu' rumenel
Cât o roată de mititel
Să mâncăm o zi din el
Ia mai strigaţi măi!
Am mai ura, am mai ura
Dar mi-i teamă c'om înoptà
Şi nu suntem de ici, coleà
Ci tocmai dela Chiţoc
Unde 'ngheaţă găluştele la foc
Şi măliga nu-i de loc
Ziceţi flăcăi!
Am mai zice, am mai ura
Da ni-i c'om mai însărà
Şi nu suntem de pe ici-coleà
Ci de pela muca-puca
Unde strechie băbuca
Şi mămăliga-i cât nuca
De-o străjuesc cu măciuca.
Roata ţincanilor.
Am vrut să iau şi eu o fărmătură
Da m'o lovit c'o scurtătură
De mi-o scos dinţii din gură;
Şi nu-mi era de cap, cât de căciulă
Că era de miel tarcat
De când tata s'o 'nsurat;
Dosu' de piele de mâţă
De când mama sugea ţâţă.
Invârtiţi-o smeilor!
Şi tot am mai ura
Da ni-i că s'a 'ntuneca
Şi suntem din codri 'ntunecoşi
Unde-s copiii mucoşi
Şi moşnegii mâncăcioşi.
Trageţi măi cucoşi.
Bosuioc verde pe masă
Rămâi gazdă bucuroasă
Şi la anu' tot pe-acasă;
La mulţi ani cu sănătate
Să aibă şi plugarii parte
Batăr de-un franc şi jumate
Aho!

Auzită de la fraţii mei
Valea Hogii, Vaslui.

Gh. I. Popescu

POVESTE

47.—Fata cea pricepută.

Erau odată trei fete rămase orfane: le murise amândoi părinţii fără să le lese cât de puţină avere. Cum erau ele sarace, s'au pus în gând să se ducă în lume ca să-şi găsească de lucru.

Au tot mers ele zi de vară până'n seară, cale lungă de umblat, lo-

curi rele de călcat, și cum mergeau ele, numai ce dau de-o stâncă, și pe stâncă ședea o baba slută.

—Ce vânt v'a adus pe aici, măi fetelor? le întreabă baba.

—Suntem sărace și-am pornit în lume să aflăm de lucru.

—Bine, le zise baba, rămâneți la mine.

—Bine, vom rămânea. Și-au rămas tustrele la babă.

Mai într'un târziu, chiamă baba pe fata cea mai mare la mâncare, îi puse într'o strachină zeamă cu carne, dă ea să mănânce, dar carnea *trăgea* a om; soarbe zeama și carnea o dădu sub masă. Vine baba și vede carnea sub masă: o iea și-i tae capul, și tae o bucată de carne din ea și pune să fiarbă pentru cea mijlocie. După ce-a fiert carnea, chiamă fata cea mijlocie la mâncare; dă fata să mănânce, dar vede că carnea mirosia a om; soarbe numai zeama și carnea o dă sub masă. Vine baba și vede carnea dată sub masă: îi tae capul și la asta, și din ea face mâncare pentru fata cea mai mică. Când găti mâncarea, chiamă baba pe fată să mănânce. Fata cea mai mică purta un mâț în sân; vede și ea că carnea-i de om; soarbe zeama și carnea o dă sub masă și scoase și mâțul din sân, îi dă drumul sub masă și mănâncă carnea. Vine baba, o întreabă dacă i-a plăcut mâncarea, fata zice c'a fost bună. «Ei, dar tu ești de mine!»; și-a rămas fata cea mai mică slugă la babă, dar nu s'a tocmit pe cât. I-a dat toate cheile pe mână, de la toate cămările, dar i-a zis că la cămara cu cheia roșie să nu se ducă.

După ce i-a dat baba tot în seamă, a zis către fată:

—Eu am să dorm nouă zile și tu în acestea nouă zile, fă rânduială în toate cămările, dar în cămara cu cheia roșie să nu te bagi, că dacă te-i băga acolo, afară nu-i mai eși.

Adoarme baba și fata începe să scuture și să grijască prin casă și peste tot; și prin cămări erau fel de fel de scumpeturi de odoară. După ce a gătit de scuturat și de grijit peste tot, să gândește ea ce-a fi având baba în camara cea cu cheia roșie; ori că are niște scumpeturi mari, ori că are niște capuri de oameni morți. Descue ea și i se sue părul în vârful capului ce vede. Vede o mulțime de oameni *chilugiți* și trupuri de oameni morți, între cari erau și trupurile surorilor ei. Oamenii cei *chiluvi* încep a se ruga să-i lese afară, dar fata le-a zis:

—Eu vă las afară, dar voi să vă rugați lui Dumnezeu, să mă facă o pasere într'o cușcă de argint, că de nu, când se trezește baba, mă omoară.

Au eșit oamenii afară și s'au rugat lui Dumnezeu, s'au dus care in cotro au văzut cu ochii, și pe fată a făcut o Dumnezeu o pasere într'o cușcă de argint; și cum trecea pe-acolo feciorul împăratului, iea paserea cu cușcă cu tot și o duce la curtea tătâni-său.

După ce s'a sculat baba şi-a văzut că fata nu-i nicăeri şi cămara cea cu cheia roşie goală, porneşte la o mulţime de draci s'o caute; că baba ceea avea o mulţime de draci sub mâna ei.

Pe fată după ce-a dus-o feciorul împăratului la curte, a luat cuşca cea de argint, şi-a pus-o in camera în care dormia el. Feciorul' împăratul, căta destul de bine de pasere, îi da fărămături din pânea cea mai bună, şi fel de fel de poame, dar pasărea care era fata, rămânea tot flămândă; noaptea, după ce adormia feciorul' împăratului, se da de trei ori peste cap şi mânca mâncarea ce rămânea de la feciorul' împăratului. Dimineaţa când veniau slugile să iee străchinele de pe masă vedeau că toate-s mai spălate. O slugă s'a pus pe pândă, să vadă pe cine are feciorul împăratului de mănâncă toată mâncarea din străchini. Cum s'a ascuns la pândă, numai ce vede că într'o vreme de noapte, paserea cea din cuşca cea de argint să dă de trei ori peste cap şi se face o fată frumoasă, că la soare te puteai uita dar la dânsa ba. Fata a simţit că cineva o pândeşte, s'a 'nlemnit locului ; atunci sluga scoală pe feciorul împaratului, şi cum se scoală şi vede fata cea îmbrăcată toată numai în aur, se îndrăgeşte de dânsa şi zice c'a lua-o de soţie, da să-i spue cine-i şi de unde-i. Fata i-a spus toată paţania; şi cum povestea la feciorul' împăratului, numai ce vede o mână ş'un picior că umbla s'o prindă. Aceala era un duh rău trimes de babă. Şi când era să puie duhul cel rău mâna pe fată, feciorul' împăratulu iea paloşul şi-l tae. Feciorul împăratului s'a cununat cu fata, a făcut o nuntă mare şi de n'a murit, şi acum trăeşte.

Vatra Dornei, Bucovina. **T. Bizom**

COLINDE

34.—*Vine marea cât de mare*
Lină mirlină, leroi mirlină.
Dar de mare ţermuri n'are
Noată, noată boul sur
Cu coarnele de d'aur
Noată, noată coarne'ş poartă
Dar din coarne ce mi-şi poartă ?
Poartă-un leagăn de mătasă
Dar din leagăn cine şede ?
Şade N. fată d'albă
Lucru mare ce lucrà
Tot cosà şi 'npupistrà
Măramă[1] frăţâne-său
Guleraş tătânesău.

35.—*La fântâna sloborită*
Hoi linu linu lărmălinu
Cu slobori de mălin verde,
Este-un mare păcurari
Să băgă d'in fântâniţă
Şi tăe o şueriţă
Ş'apuca d'a şuera

[1] Batistă, se mai zice şi cârpă.

Toate oile întrista
Şi la domnu' alerga:
Ce-ţi' voia domnu' nost?
Ori ţi' voia să ne vinzi
Ori ţi' voia să ne mânci?
Nu mi' voia să vă vînd,
Ci mi voia să vă mânc
Că de când umblu cu voi,
Am albit şi eu ca voi!
Ardeal. **P. Ugliş**

POVESTIRI ŞI LEGENDE

227.—S'au luat la „trei păzeşte..."

S'a 'ntâlnit Crăciunu' cu Paştele şi s'au luat la ceartă.

Paştile a zis:

—Tu,... tu eşti trenţăros,... unsuros,... friguros...,

—Dacă, da' păn' a veni eu, s'au petrecut: o putină cu varză, un sac cu făsui,[1] apoi o să se mai treacă un porc gras, şi,.. bunătate 'n casă şi veselie;... pe când tu,... tu traistă goală, faţă uşoară, numai veselie; trup fudul şi sărăcăcios....

Dela Costache R. I. Stancu, Boureni-Dolj.

228.—Grâul.

Intăi şi 'ntăi când a dat Dumnezeu grâul, l-a dat cu rod de la pământ şi pân' la vârf,—şi cică l-a dat *câinelui*. Şi câinele când îl mânca, îi mânca numai *vârful*,—cât lua 'n gură,.... că vezi, avea prea mult rod!...

Şi, zice, Dumnezeu, dac' a văzut aşa, i a luat partea de jos şi i-a lăsat numai cât apuca cu gura, adică *spicul*.

Auzită dela N. D. Gigea, din Bărca-Doljiu. **N. I. Dumitrascu**

229. Fiecare trebue să caute de copiii săi.

O corboaică avea trei puişori. Intr'o zi vine pajura la cuibul ei şi, fără multă întrebare, dă să-i mănânce odraslele.

—«Pajură dragă! Fă-ţi milă şi pomană şi mai rabdă-i, măcar trei zile — că acum îs cruzi, nici aripi n'au, nici carne ca lumea — şi tu cu ce ai să te saturi?»

Pajura s'a învoit să mai aştepte trei zile. In vremea aceasta ce face însă corboaica? Iea în cioc puişorul cel mai mare şi dă să-l treacă peste un iaz în altă pădure. Când se afla în înălţimi drept deasupra iazului, vorbi astfel către puişor:

—«Măi puiule, măi! Vezi cum te duc eu departe, departe, ca să te

[1] Făsui: fasole (provincialism).

scap din ghiarele pajurei? M'ai ajuta și tu pe mine, de m'ai ști la o așa de mare nenorocire?»

— «Dă!» răspunse puiul.

— «Nu pot crede!» răcni corboaica. Și dete drumul micuțului în valurile iazului.

Se duce și iea apoi în cioc pe cel mijlociu. Ajungând și cu dânsul sus, în dreptul apei, îi zise:

— «Măi puiule, măi! Eu alerg acuma și te mut din locul cel primejduit și-ți scot zilele din gura pajurei...

Dar tu-ai face cu mine asemenea?

— «Mai rămâne îndoială?!» —răspunse puiul, tremurând de frică.

- «Nu pot crede!» —se răsti corboaica. Și repede îi făcu și lui vânt în apa cea adâncă, venind în sbor, în sfârșit și după puișorul cel mai mic. In dreptul apei, îl întrebă și pe aceasta:

— «Uite, dragul mamei, cum necăjesc eu cu voi ca să vă scot de la moarte și să vă cresc. Spune tu drept: te-ar lăsa și pe tine inima să te trudești atâta pentru un părinte de-al tău?»

— «Maica mea!» —răspunse cu teamă plăpândul puișor.

— «Fii bună și numai două vorbe să-mi primești: eu dacă n'oi avea puișorii mei, să știi bine că întâiu și întâiu de părinții mei m'oi îngriji; dar dacă mi-a da Dumnezeu gloată — eu de dînsa are să trebuiască mai cu deosebire să mă îngrijesc, întocmai după cum și Dumneata faci acuma!».

Și într'adevăr, acest puișor mai mic a avut dreptate să nu fie aruncat în iaz ca și frații săi, căci frumoase cuvinte vorbise; și de aceia omul tot deauna întâi de copiii săi trebue să îngrijească bine.

Din Sârbi-Dorohoi. **Dumitru D. Furtună**

230.—Triful și Stratenia.

Cică, cum ar fi în ziua de Trif (1 Februar) Maica Domnului s'ar fi dus la biserică. Trecând pe lângă biserica unui cioban tânăr numit Trif, căci pe acolo, îi era calea, acesta ar fi tușit-o pe Maica Domnului. (Stratenia) nu știu! înadins sau alt-fel. Maica Domnului, cunoscându-i gândul, zise: Fie azi dar ziua ta, da mâine e a mea și mai mare.

Și de atunci cică au rămas una după alta aceste două sărbători.

Spusă de Chiriță Ardeleanu, Zernești. **N. Munteanu**

231.—Masa lui Traian.

La masa lui Traian, când s'a făcut linia ferată, un om a găsit o căldărușă de bani, lângă cruce.

Plecând omul acela, s'a lipsit de leafă.

232.—Un nou izvor la Cozia.

Ci-că acum s'ar fi găsit un izvor de *apă caldă*, 34°, la Răsărit de Olt, lângă muntele Cozia spre Sud.

233.—Dianu şi ungureanca

Cum de felul lor sunt frumoase ungurencele, ci-că haiducul Dianu s'ar fi îndrăgostit de una, că-i căzuse cu tronc la inimă.

Ducându-se la ea, i-a dat bani şi a făcut-o bogată

Toată lumea povesteşte de blaga ce a căzut ca din senin pe capul ungurencei.

234.—Dianu şi mocanul

Dianu haiducul, a ţinut calea unui mocan bogat ce trecea cu trăsura pe lângă vâlceaua unde-şi avea el culcuşul, pe drumul ce merge spre Călimăneşti.

Eşindu-i înainte, l-a jefuit.

Văzând haiducul la mocan un inel de aur, l-a cerut. Mocanul a spus că nu iesă din deget.

—Intinde mână să tăem degetul, a zis Dianu, şi mocanul de frică a scos inelul şi i l-a dat.

Ce-o fi mai făcut de aci în colo, D-zeu ştie!

Dela Ocnărescu din Călimăneşti-Vâlcea. **Şt. St. Tuţescu**

235.—Pânea dracului.

Dracu tot cerea de la D-zeu să-i deie şi lui o pâne.

—«Dă-mi grău, fârtate,» —«Nu se poate, nefârtate, grâul îi faţa me». In sfârşit i-a făgăduit ovăsu'. Se porneşte el de la D-zeu, da' tot zice: «ovăs, ovăs» să nu uite, să spue şi la ceilalţi draci. Când ajunge la o punte, se uită 'n apă, îşi uită şi se întoarce la D-zeu să-i mai spue o-dată numele pânii ce i-a dat. —Ce mi-ai dat, fârtate? —Opsiga, nefârtate. Porneşte el înapoi şi pe asta n'o uitat-o. Opsiga samănă cu ovăsul, da-i seacă la miez. Mai spun o samă de oameni că D-zeu i-a dat dracului ovăzu' da' Sânchetru n'o vrut să-l deie, pentru că dracului nu-i trebueşte pâne! Cum o pornit diavolu', de la D-zeu, zicând «ovăs, ovăs», a ajuns la un pod sub care dinainte se ascunsese Sânchetru. Când dracu trece pe acolo tot zicând: «ovăs, ovăs», Sânchestru îi strigă: «pălamidă, drace» şi dracu, a început a zice: «Pălămidă, pălămidă.» Şi de atunci o rămas a lui opsiga şi pălămida.

De la Alecu Purice, Epureni-Botoşani. **V. Moisiu**

236.—Dragomirna

In Bucovina este un sat cu numele de Dragomirna. Acest sat zice că

îşi are numele din vechime. Şi iată care este povestea numelui acestui sat :

Amu zice că a fost odată, când a mai fi fost, nu ştiu, dar ştiu că a fost de demult pe acest pământ nişte oameni mari ; şi de mari ce erau li se dase numele de urieşi.

Amu zice că erau doi fraţi urieşi, cari se băteau între ei pentru o fată a cine ştie cărui împărat, din cine ştie care împărăţie, Dumnezeu să ne ţie Unul din ei ucise pe celalt. Mă-sa sărmana îl tot bocia : «Dragul mamii, dragul mamii !..» Şi din *dragul mamii*, a eşit Dragomirna. Şi Dragomirna a rămas şi până astăzi...

Auzită dela Doamna A. V. Enescu Botoşeni. **Al. Al. Leontescu**

DATINE ŞI CREDINŢE

1430. — *Despre strigoi.* Din Strojineţi. Maria Demenic spune că strigoiul cum se scaldă, plouă. De aceia la cazuri de secetă, vornicii trimit pe oameni la scaldat, căci care e strigoi, îndată ce-şi moae coada în apă, plouă. Ei nu se îneacă niciodată; plutesc pe deasupra. (Credinţa aceasta e foarte răspândită în Bucovina. Vezi «Datinele şi Credinţele poporului Român» de Aut. p 860.

Strigoaicele sunt uscate la trup şi roşii la faţă, chiar şi după ce mor. La lună nouă au putere, dar la lună veche slăbesc. Atunci îşi fac farmecele, ş. a. Sunt aşa menite ca să meargă la hotare şi să se bată cu sabia.

Sunt şi jumătate de strigoaice, nu din naştere, ci numai învăţate de cele adevărate, cum să meargă ş. a. Ele strică vacile, fac pe ursită la femei de le omoară; mai ales spre sfântul Andrei, pot face multe, că sfântul Andrei; le e tare de ajutor. De aceea nu-i bine ca oamenii să ştie când e sfântul Andrei, preotul niciodată nu spune ziua cea cu adevărat, căci ele ar face multe rele.

După ce moare, iesă şi umblă. La mormântul lor este o gaură. Dar dacă li se bate par în inimă, nu pot eşi; atunci ţipă straşnic. Sau dacă li se face raclă de tisă şi le pun cu picioarele unde e capul şi le pun cruce de tisă.

O babă în Strojineţi avea lapte ca de la zece vaci, de la vaca ei. O femee a rugat-o se-i îndrepte şi vaca ei. Baba a luat unt de al său şi de al femeei şi l-a aruncat în apă. La untul babei s'au adunat o mulţime de şerpi, şopârle, viermi, dihănii şi-l trăgeau; dar la al femeei

numai peştişorii cei din apă.—«Vezi, zice baba, aşa au să mă tragă pe mine şerpii pe cea lume; dacă vrei să păţeşti tot aşă, ţi-oi face»— Femeea n'a vrut. După ce a murit baba, se vedea o lumină, care, când se stingea, când se aprindea, venind la casa ei. Ele nu se arată de cât la cei slabi de înger.

Maria Struţ spune, că strigoaicele fac ură la fete, ca să le urască lumea. Umblă în noaptea Paştelui şi spre sfântul Andrei, dar să puie cuţitul sub pernă.

Doamna Maria Braha spune: Strigoiul cât e viu, e chel în vârful capului; iar după ce moare, îi creşte coadă şi capătă copite ca la capră. Niciodată să nu răspunzi noaptea, pàn nu strigă de trei ori; de două ori orice necurăţenie poate striga, dar a treia oară n'ar putea. Dacă răspunzi ori eşi afară, îţi strâmbă gura, ori te muţeşte, îţi tae picioarele. Slobod aşa un vânt rău asupra omului. Dar totdeauna n'au putere ca să pocească, ci numai când li-i ceasul. De aceia nu-i bine să umble omul noaptea pe drum, pàn a nu cânta cucoşii. Unii însă zic că pocitura aceasta rea n'o dă strigoiul, ci *moroiul*.

Pălie Bilig din Mihalcea, spune că pocitura strigoiului mort, ce iese din mormânt, e damblaua. Câţi mor de moarte aşa grabnică, sunt pociţi de strigoi.

Un om văzând lângă cimitir o strigoaică, a aruncat o piatră. Ea a dat un vânt de la trântit jos; doi ani după aceia, nu s'a văzut în minte.

Tot în Mihalcea este credinţa că unde e femeea lehuză în casă, să întoarcă lucrurile cu gura în jos. (De la Catinca Pantea).

Noaptea nu e bine să torci la lună, fără lumânare, căci pe aţa ceia să suie strigoii şi vârcolacii la cer de mânânc soarele şi luna.

Strigoaicele ce sunt vii, usturoi şi ceapă nu mânâncă.

Elena N. Voronca

1401.—Femeia măritată, trebue să se ducă legată (cu batista în jurul capului) la biserică şi cu părul uns cu unt-de-lemn, că-i mare păcat, cine nu face aşa.

1402.—In ziua Tăerea capului sf. Ioan, nu se mânâncă curechiu, fiind că dânsul a fost tăiat pe curechiu.

1403.—Când te tunzi, părul să-l pui în *rostul* gardului, că pe cealaltă lume ţi se cere.

1404.—Cine are două învârticuşuri în cap, va avea două cununii,

1405.—Carnea de hulub e bună pentru cei atacaţi.

1406.—In ajunul Crăciului se postesc găinele, ca să facă ouă multe peste an.

1407.—Tot în această zi, cei din casă nu trebue să mănânce nimica, până ce nu vine preotul cu icoana.

Nemţişor-Neamţ. **Al. Moisei**

1408.—De ţi arde urechea stângă, te vorbeşte cineva de rău, iar de îţi arde dreapta, te vorbeşte de bine.

1409.—De ţi se sbate sprinceana dreapta, vei primi o veste bună, iar stânga, vei avea o sfadă cu cineva.

1410.—Lemnul ţiue în foc a vreme rea.

1411.—Ferestele asudă iarna a moloşag.

1412.—Când flacărele focului sâsâesc în foc, se zice că e sfadă; atunci gospodina iea cleştele şi bate tăciunii zicând de vre-o 3 ori: La crâşmă ţi-e locul.

1413.—De te muşcă cucoana—chiftiriţa, leacul cel mai bun e să numeri un sac de mac.

1414.—Când cântă vre-o găină într'una, e semn că necuratul s'a apropiat de ea; spre îndepărtarea răului, se măsoară cu lungul găinei de la fundul casei înspre prag; la prag dacă a ajuns capul, i se tae capul, de-a căzut coada i se tae coada.

1415.—Când îţi muşti limba fără să vrei, te vorbeşte cineva de rău.

1416.—Când un lucru e frumos, se stupeşte şi se zice: să nu fie de deochiu.

1417.—Când se sădeşte un pom, se pune cu amândouă mânile în groapă ca să facă roade multe.

Din Vârful-Câmpului, Dorohoi **D. Urzică**

1418.—Dacă bărbatul îşi înşală femeia ca altele din sat, atunci femeia lui îl leagă în modul următor: fură brăcinarul de la bărbatu-său şi îi spală în *scalda* unui mort şi îl înoadă de trei ori cu mâinele la spate zicând: «Cum şade mortul în pat, aşa să şadă şi barbatul meu».

1419.—In judeţul Dolj sunt mulţi moşneni, acei cari la judecată jură falş pentru pământ sau bani: se prefac la şase luni după moarte în strigoi.

Oamenii se duc ziua cu un armasar la cimitir şi încearcă mormintele. Armasarul nu trece peste un mormânt în care se află un strigoi, căci începe a necheza. Mormântul cu strigoi are în mijloc o gaură ca de *poeajen*, pe unde iesă strigoiul noaptea, şi pe unde se întoarce dimineaţa până n'ar cânta cucoşul.

Strigoiul se duce la neamuri şi le mănâncă inima. La străini nu se duce.

Mormintele se pot încerca şi cu un gâscan, care fâşâe şi nu vrea să treacă peste mormintele cu strigoi. Odată ce s'a aflat cari mormin-

te au strigoi, oamenii cei mai cu curaj din sat vin noaptea, dezvelesc mormântul și dau peste strigoi. Acesta șade într'o rână ; carnea îi este roșie ca focul și are părul și unghiile de la mâni și picioare foarte crescute. Se desbracă strigoiul și se pune într'un sac. Hainele lui se aruncă in coșciug sau tron, iar mormântul se astupă la loc cum a fost, după ce mai întâi a fost stropit cu *iazmă*.

Un om mai voinic iea în spate sacul cu strigoiul, și îl duce în pădudure. Acolo tae strigoiul în bucăți, îi scoate inima, arde bucată cu bucată, iar la urmă arde și inima, cu care se afumă cei de față. Nu trebue să rămână nici o bucățică de os nearsă, pentru că din ea crește strigoiul la loc.

Auzite de la Ion Tudor din com. Bâzgărei-Romanați

Lt. A. Saint-Georges

1420 —Ce gustăm în ziua de Crăciun? Lapte ori brânză de vaci, ca să fim ușori tot anul ; de mânânci carne de porc, ești greoiu ca un mascur tot anul.

1421.—Ca să știm cât de greu e porcul ce-l tăem, cântărim numai capul și apoi, toată greutatea va fi de zece ori greutatea capului.

1422.—Când îi craiu nou să n'o spui în casă că se dărâmă horna; de ne spune cineva, apoi să ținem temeinic de *prichici* (policioară), ca să nu cadă horna.

1423.—Când asvârli coji de ouă în cuptor, faci paianjăni.

1424.—Nu-i bine parte bărbătească să-și pue mărgele la gât, că-l mânânçă lupii.

1425.—Când umbli la oțet, ține-ți *duhu'*; iea apoi puțintel într'o lingură și aruncă 'n foc zicând: «cum îi focu'» și iea-ți oțet.

1426.—Nu-i bine să pui copilul dormind pe masă, că moare degrabă

Const. G. Vartolomei

1427.—Lumânarea de la botez s'o ardă repede, să n'o lese să stea mult, căci rămâne copilul neînsurat.

1428.—Panglicele sau darul care e pus la lumânarea de botez, să se desfacă repede (după ce a scaldat copilul) și să se arunce pe perine spre a se mărita repede, dacă copilul e fată.

1429. Lumânarea de la botez s'o pui mai întâi după oglindă spre a fi copilul drăgălaș ca oglinda.

1430.—Când cântă cocoșul în prag, primește musafiri.

1431.—Când verși candela, e semn rău.

1432 —Nu e bine să te speli pe fată cu apă de Lunea, căci e rău de urît.

1433.—Să nu-ți tai unghiile Lunea, că te urăște lumea.

1434.—Să nu te lai sau să-ți tai unghiile Marțea, căci te năpăstuește lumea.

1435.—Să nu mănânci pe prag, că te vorbește de rău.

1436.—Când verși chibriturile din greșală, vei lua bani.

1437.—Să nu te uiți noaptea în oglindă, căci e rău de urît.

1438.—Când se varsă piperul, te vei certa.

1439.—Să nu cârpești rufe negre, căci faci bube la degete.

1440.—Să nu flueri în casă, căci faci a pustiu (rămâne casa pustie).

1441.—Când vezi trecând un mort, să nu lucrezi păn' nu-l îngroapă, căci ți-amorțesc mânele.

Jud. Tutova. **Maria I. Mircea**

1442.—Pe obrajii noilor născuți, apar câte-odată niște brobințe, niște bubulițe roșii, ce li se zice *stropan*.

Se curăță dacă se duce mă-sa cu el la țigan în mai multe seri ca să-l stropească cu *stropelnița* cu apă din trocul (ghiabul) în care vâră fierul roș spre a-l căli. Lângă troc se lasă și un ou de leac, ca să-l iea țiganul.

1443.—Tot la copii mici, la parte din ei le curg urechile, au năjit. Trebuie lăsați în pace, căci le trece. Cel mult să-i puie în urechi sămânță de cânepă plesnită în ziua de vrăjit, Sân-Văsăi (Sfântul Vasile).

1444.—La 16 Martie, muc. Savin, Miază Păresimi, se numără ouăle. In această zi, până n'a număra ouăle, nu se lucrează nimic. Se numără ca să se vadă câte s'au strâns de la lăsatul postului.

1445.—La 3 Maiu, muc. Timoteiu: Strodul Rusalilor. Se aduce pelin în casă spre a nu fi luat nimeni din căluș.

Din Bourení-Doljiu. **N. I. Dumitrașcu**

1446.—Lunea nu e bine să se spele rufe, pentru că va face buboaie vreunul din membrii familiei.

1447.—Marțea să nu pornești la drum, că nu e bine.

1448.—Marția și Sâmbăta să nu croești nimic că nu-i bine.

1449.—Miercurea și Vinerea să nu se pună castraveți în pământ, că vor ieși amari.

1450.—Miercurea și Vinerea să nu se pue bob în pământ că face purici și-l mănâncă de-l usucă. E bine să se pună de timpuriu, înainte de a cânta răcăneii.

1451.—Pentru femei, Vinerea e rău de lucru. Nu trebue să coase nimic; cu cămașa lucrată Vinerea să nu se îngroape nimeni.

1452.—Pentru femei Vinerea e rău de lucru. Nu trebue să se coase nimic; cu cămaşa lucrată Vinerea, să nu se îngroape nimeni.

1453.—Ori-ce vânt o bate în ziua de Sâmţi (9 Martie), trebue să bată şase săptămâni dearândul.

1454.—Când căldarea de roşit ouă e pe foc, să nu sufli sub ea în foc spre a se aprinde, că se sparg ouăle.

1455.—Bărbaţii să nu puie mărgele la gât, că vor plânge beţi.

1456.—Nu e bine să flueri în casă, că tragi a sărăcie.

1457.—Dacă te-ai speriat de vre-o frunză mişcată de vânt, crezând că e vre-un şarpe sau altceva, să ieai acea frunză şi când ţi-o curge sânge din nas, să te ştergi cu ea, căci sângele va înceta.

1458.—E bine să ai şi un fin ţigan, pentru-că el te scoate din iad, te scapă de draci; el se luptă cu ei.

1459.—Foi de ceapă e bine să dai de pomană, că te scot din iad: ele se înădesc şi mergi pe ele ca pe punte.

1460.—Cine nu moşeşte, pe lumea asta, pe cealaltă are să moşească broaştele şi şerpii.

1461.—Cine moşeşte are mâinele aurite până la cot.

1462.—Dacă te loveşti cu cineva cap în cap, să scuipi jos, pentrucă dacă nu vei scuipa şi va scuipa celălalt înainte, nu mai creşti.

1463.—Dacă cineva te ocoleşte înadins, nu mai creşti.

1464.—Când îţi cade din mână bucata de pâine, care vreai s'o mânânci, e semn că te vorbeşte cineva de rău.

1465.—Să nu mănânci în scapătul (asfinţitul) soarelui, că faci caş la gură ca ţiganii.

Goruneşti-Vâlcea. **C. M. Popescu**

1466.—In zilele de 22 şi 23 Decembrie, femeile încep să facă câte ceva de gustare pentru preot. Obiceiul acesta era numai la Ajunul Bobotezei dar prin asămănarea dintre ele, s'a luat obiceiul a se face şi acum. Femeile fac plămădeala cu aluat ca să crească. Din această plămădeală de făină de grâu amestecată cu de popuşoi, face *vărzările* cu curechi, cartofe, ceapă şi povirlă.

Tot aşa fac şi turte numai că ele-s din făină muiată (asimă), nu din plămădeală. Ele sunt lăţite cu sucitorul, (un lemn rotund şi neted geluit bine, şi apoi puse pe vatră după ce s'a dat cenuşa la o parte spre a se coace (usca). Toate aceste turte rotunde, uscate şi subţiri ca hârtia, se pun în străchini, iar peste ele se pun juliă cu zahar şi miez de nucă. Julfa e zeamă fiartă de la sămânţa de cânepă pisată în piuă.

Turtele sunt scutecele în cari a fost înfăşat Mântuitorul. Alţi oameni pregătesc pentru preot masă constând din: borş cu mazăre, plachie, pilaf cu hrighi, cu masline, bob fiert presurat cu chiper, găluşte, salată de masline cu oţet şi în cele din urmă pere şi perje fierte.

Tocmagi cu zahar şi grâu îndulcit cu miere, acestea mai mult la Bobotează.

Bălţăteşti Neamţ. **Ioan Preutescu**

1467.—Când treci pe drum şi ca să nu te muşte niscaiva câni, să închizi ochii, să strângi din dinţi, să întinzi mânele în jos şi mergând puşcă înainte se zici: «orbi v'a făcut mă-ta, orbi să fiţi» şi nu se va da nici un câne.

1468.—Când vezi un câne că-şi face nevoia şi te ştii că ai parte de ulcioare şi de alte pocitanii, să zici în gând, fără să te mai uiţi vre-o dată: «Ulciorul meu în c.... tău», de mai multe ori pe nerăsuflate.

1469.—Când vezi un copil mic că se sparie de vre-un câne, bou, cal, sau altă lighioană şi chiar de om, să iei, să furi fără să te prindă de veste, câteva fire de păr, de la coadă, coamă, iar de la om să furios sdreanţă de la haina ce a purtat-o atuncia când l-a speriat, şi să-l afumi în zori de zi, că fug toate lichiturile de la el. Dacă te vede soarele sau cel ce-i furi sdrenţe, n'ai leac.

1470.—Când vrei să ai un câne rău, trebue să-l furi de la cineva de mic, să-i tai coada şi urechile şi să le dai să le mânânce, că se va face rău. Asemenea când de mic are cerul gurei negru se zice că e rău.

1471.—Când caută doi în capul unuia, apoi cel de al doilea ce s'a apucat la urmă, va muri.

Culese din Zârneşti. **N. I. Munteanu**

VISUL MAICEI DOMNULUI

Două variante scurte:

Haşdeu, vorbind despre Visul Maicei Domnului ne dă *(C. d. B.* t. II p. 388) o variantă scurtă, cari are în genere asemănări cu variantele altor naţiuni. Ea s'a tipărit pentru întâia oară la 1862. O altă variantă foarte apropiată s'a tipărit în 1878. D-l Gaster ne dă o altă variantă *(Lit. pop. rom.* p. 369) după un manuscript din 1784.

La rândul meu, dau şi eu după frumosul caieţel miscellaneu de dinainte de 1837, întâi o variantă apropiată de textul Gaster, pe care o socot ca mai bună, şi apoi o a doua variantă, care are părţi ce nu se află în cele trei premergătoare.

Intâia sună:

„Visul prea curatei fecioarei Mariei

Cînd au adormit în muntele Maslinilor, au visat prin somn cum că vinia cătră *sfinţiia sa*[1] aiave adică în vedere D-mnul Is Hs şi zisă: o maica me iubită dormi, şi nu *auzia*[2] prin somn. Şi apoi dacă s'au deşteptat sf-nta, au răspuns lui Is Hs şi au zis: Adormiiu, fiiul meu cel iubit şi iar m'am *mai*[3] deşteptat şi te-am *mai*[4] visat *prin somn*[5] prins şi *legat*[6] şi *bătut*[7] şi pre cruce răstignit şi *din*[8] prea sf-ntul tău corp *singe curgând*[9] şi pre sf-ntul tău trup l-am *visat ca un*[10] lemn de coajă *jăpuet*[11]. Răspunsă Is Hs şi zisă: o maica me iubită, adevărat visul ce ai visat că voi să pat eu pentru neamul *creştinesc*[12]. Şi cine o va scrie această sf-ntă carte şi o va purta la dînsul, acela om va ave milă de la D mnezeu şi *priinţă*[13] de la toţi oamenii şi la ceasul morţii lui mă voiu arăta eu singur[ă] şi mă voi ruga cu toţi îngerii cătră fiiul meu, pentru sufletul *aceluia*[14] ce o va scrie şi o va citi altora sau să o poarte la dînsul această sf-ntă carte şi-l voiu duce *intru*[15] împărăţia ceriurilor Amin".

Indată, după cele de mai sus urmează a doua variantă:

„Visul Maicii D-mnului care au visat pentru fiiul ei şi D-mnezeul nostru

Intru un loc au fost o piatră iară dinafară pe piatră era culcată precista iar de o parte venise Is Hs şi zice: Oh! maica mea dormi au nu dormi? Nici nu dorm, nici nu odihnesc că astănoapte în vis visam unde te răstigne Iuda şi în cap iţ pune cunună de spini şi te adăpa cu here şi cu oţăt. Şi zice cine mă va răstigni pe mine voiu da foc din ceriu şi-l voiu da în matca focului. Cine va purta această molitvă nici de ciumă nu va boli nici de tătaria nu să va robi, nici de vr'o boală nu va boli şi eu mă voiu arăta la ceasul morţii lui şi-l voiu duce întru împărăţia ceriului Amin".

Tudor Pamfile

BOTANICA POPULARĂ

55.—Chiperiul negru.

Chiperiul negru se găseşte în casa mai fie-cărui ţaran. Din ce-i făcut el, dacă e fructul unei plante sau nu, ţaranul nu ştie. Destul că cei din părţile Moldovei şi ale Bucovinei îl au în casă mai totdeauna, ca ceva nedeslipit de ei, ca sarea. Chiperiul negru, spre deosebire se vede de chipăruşii roşi, nu-l mănâncă însă toţi sătenii. Cei ce sufer de aşa nu-

---

[1] La Gaster: *dânsa.* [2] *auzi.* [3] (lipseşte). [4] (lipeşte). [5] (lipeşte). [6] *la stâlp legat.* [7] (lipseşte). [8] *despre.* [9] *curge sângele şi părău făcând.* [10] *văzutună (!).* [11] *juchit.* [12] *ominesc.* [13] *priimit.* [14] *acelui om.* [15] *într'un.*

Restul textului fiind aproape identic, trebue să recunoaşte la Gaster sus copie mai procntă sau o transpere cetită rău pe alocuri.

mita boală «cel perit», care nu-i de cât sifilis învechit, intrat în sânge, nu mânâncă chipărat, căci li se umflă nasul, îi doare în gât, si amorțesc. Sătenii sănătoşi însă îl mănâncă în toate bucatele, de unde şi proverbul care face aluzie la oameni bogați, că «cine are chiper mult, pune şi în chisăliță.»[1] Chiperiul negru se cumpără. Vasul în care se sfarmă se chiamă chiperniță. Chiperiul negru cu rachiu bun spirt e bun când te doare vătămătura. Chiperiul negru cu vin fert e bun, când eşti răcit; îl bei ferbinte şi-ți trece. De-un om ce-i iute se zice că-i «iute ca chiperiul». Chiperiul se aduce prin sate de evreii ce strâng cojoace, pe care în schimbul unei mâni de chiperiu ieu cojoace vechi de la țărani, cari, reparându-le, le vând tot lor cu preț destul de mare.

Apa în care s'a fert chiperiul, cu sare în dose egale, e bună de băut în vreme de holeră. Poporul cunoaşte foarte de mult acest condiment, de oare ce i-a făcut şi o poveste numind-o «Chiperi împarat».

Chiperiu are întrebuințări în multe leacuri băbeşti. In multe legători, se presură chiperiu --pe deasupra. Cu chiperiu se ține şi canfora ca să nu se evaporeze iute. Trei fire de chiperi şi 3 de usturoi sunt bune pentru găinele ce zac de holeră. Când vrai să faci cui-va rău, svârle-i chiperiu praf în ochi, de unde şi zicala: «să-i dai cu chiperiu în ochi.»

Pe petică e bun contra junghiurilor în loc de muştar.

56.—Curechiul.

Curechiul, varza, numit la Români din Istria *capuți* (Maior), are frunzele de la bază late, iar cele despre vârf înguste, flori galbene, fruct o teacă cu vârf ascuțit ca la fasole Sământa neagră numită *rasad*. El se cultivă din timpi prea îndepărtați pentru hrana omului. Prin cultură s'a produs un mare număr de varietăți: varza sau curechiul roş, curechiu alb, curechiu moldovenesc, bulgăresc, curechiu creț ş. a. Face seminta în al doilea an.

Curechiul sau varza din Muntenia se cultivă pentru hrana omului. Se mănâncă ori murat ori crud. Curechiul se murează în putini, sau poloboace ast-fel: se curăță căpățina de frunzele urîte, se crapă în două şi se pune in poloboc. Polobocul, butea ori putina trebue să fie curată şi bine cercuită. Umplută butea, să toarnă peste curechiu apă, până ce acopere varza şi apoi de-asupra se pune un teasc. După câteva zile se pune sarea, câte 100 dramuri de cofă de apă şi apoi se *pitroceşte* pe cep pentru ca să se poarte sarea. Zama de curechiu murat se numeşte în Moldova moare. Moarea se mânâncă cu mămăligă în post, ori se face cu ea *moare cu fasole* ori o beau oamenii *mahmuri* sau cei turmentați de băutură. Moarea se iea şi ca curățenie «că, Doamne, bună-i şi tare te *curăță* la inimă».

[1] Chisălița e un fel de mâncare din poame (prune) fără sâmburi.

Curechiul murat se mănâncă mai mult în postur şi zile de *popă*, post El se mănâncă cu mămăligă prăjită, caldă ori rece, ori prăjit cu oloi. ori unt, ori cu carne (vara la săteni se văd rar bucatele aceste), ori cu slănină.

Curechiul verde se mănâncă ori în salată, ori fert cu carne. Curechiul e una din principalele articole de hrană ale ţăranului.

Foile de varza verde, sunt bune pentru pus pe mânele oamenilor ce degeră. Din curechiu tocat se fac vărzări, după ce se ferbe. Vărzările sunt un fel de plăcinte cu curechiu.

Unii oameni mănâncă şi curechiu verde cu sare. Când omizele mănâncă curechiul, se stropeşte cu aghiazmă de la Trif.

In cântece, curechiul se întâlneşte mai rar. In Ardeal:

Frunză verde de curechiu
Prin piaţul mândru trec,
Cu nimica nu m'aleg.
(*Familia*. *XXIX*, *79*)

In Transilvania la priveghiu, se face o joacă numită *butea cu curechiul* descrisă în Marian, *Inmorm*. p. 220 şi urm.

Femeilor cam leneşe li se cântă aşa:

Fă-te, fă-te focule,
Coace-te mălaiule,
Ferbe-te *curechiule*,
Că de când m'am măritat
Incă nu m'am săturat.
Mândr. 140.

Mulţi săteni poartă porecla de familie de Curechiu. Din curechiu roş se face salată.

Curechiul se cimileşte aşa:

Trupul, capul mi-e tot una,
Pe-un picior stau totdeauna,
Cămeşi am nenumărate
Şi le port toate 'mbrăcate:
sau:
Am o babă rufoasă,
Şede cu vodă la masă;
sau:
Am un ţurţuruş
Pe un piciorus:
sau:
Căldăruţă, burducuţă
Şade'n sus în picioruţe.

In curechiul ce se murează se pune şi sfecle, usturoi, ardeiu, marar, ţelină ş. a. ca să-i dea gust bun.

Varzarele ce se fac în ajunul Bobotezei şi la Crăciun înaintea popei când umblă cu ajunul sunt făcute cu curechiu şi oloi. Din foi de curechiu opărite, se fac găluşte sau sarmale.

A. Gorovei şi M. Lupescu

57.—Costreia.

In numărul din «Ion Creangă» 7—V, pag, 216—217, d-l N. I. Dumitraşcu se ocupă de înţelesul cuvântului «costreie» ajungând la concluzia că *costreia* este tot una cu *bălurul* (cum să zice in părţile dunărene ale Olteniei).

Pe aici, planta numită *costreie*, este una, iar *bălăurul* este alta, fiind o mare deosebire între ele, cunoscându-se perfect de bine una de alta, chiar când sunt alături, fir lângă fir.

Planta aceasta se cunoaşte absolut numai sub denumirea de *costreie*; de *costrei* nici nu se pomeneşte, nici n'am auzit vreodată pe cineva pronunţând sau zicând astfel, păstrându-se şi intrebuinţându-se în vorbirea de toate zilele numai vorba *costreie* (şi p. singular şi p. plural).

Cuvântul «bălur» nu se întrebuinţează în vorbire absolut de loc pe la noi, ci se zice întotdeauna numai *bălăur*.

Bălăurul e foarte bine descris, întocmai aşa cum este el.

Iată acum şi descripţia costreiei :

Ea creşte prin aceleaşi locuri ca şi bălăurul, priindu-i mai cu seamă pământurile băltoase, umede, şi ogoarele muncite bine. Când e mică, seamănă cu porumbul şi cu bălăurul întru câtva ; dar se deosebeşte lesne de frunzele ori foile ei cari sunt ceva mai late şi mai netede ca ale bălăurului, ale căruia sunt mai aspre, mai înguste şi mai *ţăpure*, mai tari; afară de acestea se mai deosebesc şi prin coloarea foilor, ale costreei fiind ceva mai negricioase ca ale bălăurului, pe când ale acestuia sunt cam gălbui puţin. Rădăcina ei este foarte stufoasă —ca o bidinea şi nu se înfige adânc în pământ, aşa că dacă o jumoli din pământ, se trage cu totul. Tulpina ei nu creşte înaltă, cam până la $^1/_2$ m. şi este netedă, formată din foi groscioare suprapuse, îmbrăcându-se una peste alta pe când a bălăurului este compusă dintr'un singur fir de jos până sus ; costreia creşte mai mult în lături, pe câtă vreme bălăurul creşte drept în sus, ajungând câteodată şi până la $1^1/_2$ m. Se înmulţeşte numai prin seminţe, cari sunt în vârful firelor, pe o lungime cât un deget. Costreia e mai fragedă, mai gustoasă la mâncare, iar bălăurul e mai *teios*, mai aspru.

Ambele se întrebuinţează ca nutreţ pentru vite, fie ca verde, ori uscat, dându-se în deosebi la cai, boi, vaci ; costreia când e crudă, se mai dă şi la porci, iar foile la gâşte. Când bălăurul e verde, nu se dă mult la vite căci se *sângeră*.

Asemănător cu costreia mai este o plantă numită *mohor* (sau *mohoreaţă*), care creşte până pela 20-30 c. m. şi prin aceleaşi locuri ca şi costreia şi bălăulul, deosebindu-se foarte mult de acestea prin aceea că el este mai stufos, având tulpina subţire ca un cârlig de ciorap, iar fo-

ile sunt mai gălbui ca ale costreiei; mohorul se dă numai la boi și vaci pentru mâncare; cailor nu le place.

Din tulpina costreiei, bucăţile dintre nodurile cam spre vârf, copiii cari păzesc vitele, desfac, *desghioacă*, câte o parte, o retează cu dinţii la capete şi punând-o în gură, între buze, cântă din ea, scoţind un glas foarte subţire, piţigăiat.

Un braţ de costreie sau bălăur se zice *maldăr* (pl. maldăre); chiar când e mai mult, o căruţă plină, se zice că tot maldăr e în ea, înţelegându-se întotdeauna costreie şi bălăur, când auzi vorba maldăr.

Costreia, bălăurul, mohorul. ştirul, loboda, susaiul, troscotul, volvora (pălăria şarpelui). precum şi orice altfel de buruieni, cu o numire li se zice *dudău* peste tot; aşa că dacă întrebi pe cineva unde se duce, îţi răspunde că se duce după dudău, înţelegându-se prin aceasta, orice fel de buruiană care se poate întrebuinţa ca hrană pentru vite.

Acestea-s lămuririle necesare, ce m'am crezut dator a le da, ca să nu se facă confuzie într'o plantă şi alta.

Voiceşti-Vâlcea. **Ion N. Popescu**

58.—Limba mielului.

Această plantă, cunoscută în popor, şi sub numele de *otrăţel. orăţel* sau *boranţă*, creşte prin toate pădurile, viile şi în orice loc năsipos. Creşte până la o înălţime de jumătate de metru cel mult şi are frunze mari groase; tulpina ca şi frunzele este acoperită cu perişori. Florile ei au culoarea albastră deschisă ca a cerului, uneori sunt şi albe; sunt puţin mirositoare şi stau de obiceiu aşezate către vârful plantei. In medicina populară se întrebuinţează ca leac florile, din care se face ceaiu. amestecând cam 20 grame de floare cu un litru de apă şi care este bun pentru tusă, când cineva răceşte. Se mai întrebuinţează de la această plantă şi frunzele din care se face o fiertură, amestecând cam 60 grame la un litru de apă şi care este bună pentru coriu, scarlatină şi pentru boalele de băşica udului.

59.—Macrişul de râuri.

Şi acestei plante i s'a dat mai multe numiri ca: *Agriş roş, dracilă, macrişul epurelui* etc... Este un copăcel, o tufă, ce creşte pe lângă bălţi şi iazuri, având frunzele dinţate şi florile galbene cu miros greoiu. Face nişte fructe lungi şi roşii, par-că-s coarne. Fiertura de frunze e bună la diareie şi se poate face gargară cu ea. Se poate fierbe şi rădăcina şi atunci zeama căpătată e purgativă şi e bună la friguri şi la cei ce n'au poftă de mâncare. Această zeamă numită *berberină* se vinde şi la farmacii.

Truşeşti-Botoşani. **C. Atanasiu**

CÂNTECE

1211.—*Iară lița de năut,*
Vine-mi vremea să mă duc,
Din Dorna la Câmpu-Lung,
Să cumpăr și prav și plumb,
Să mă duc la Ivănuc,
Să-i măsòr grajdiu de lung,
De la ușă până'n fund,
Să-mi aleg un cal porumb,
Scurt în gât și lung în trup,
Pântănog de trei picioare,
Să mă suiu pe el calare
Și să plec în cocentrare.
Mă rog domnu' căpitane,
Dă-mi drumu' din cocentrare
Că de când m'ai cocentrat,
Pâne albă n'am mâncat,
Numai prèsățăl (?) *uscat*
Și cu ciorb' amestecat.
Merg pe podu' Dunării,
Negri ca călugării,
Strălucind ca păunii.
Alții goarnele cântând,
Alții dobele bătând
Și din gur' așa zicând :
—Siliți părinți, ne-ajungèți
Și cu noi mai petrecèți.
Un' ne ducem noi amù,
Acol' nu-i frunza de nuc,
Numai tabără de Turc.

Auzit în ziua de 29 Iulie 1912 de la Gh. Țabără din Holda-Broșteni, Suceava.

Al. Vasiliu

1212.—*M'o trimes tata la plug,*
Bată-l focu' meșteșug;
M'o trimes taica la coasă,
Bat-o focu' bătăioasă.
Trăsăi două, trei poloage,
Foamea la pământ mă trage;
Mă uitai pe drum în jos,
Văzui pe taica calare
Aducându-mi demâncare;
Niște lapte hurduit
Într'o cofiță bătut.
Mă pusei într'un genunchiu
Și mâncăi și nu mâncăi,
De la masă mă sculăi.
Luăi coasa de cățel
Ș'o trântii de-un păducel.
Pusei coada subțioară
Și cosuța 'n trăistoară,
Și-apucăi în jos, la vale,
Mă 'ntâlnii c'un băețaș :
—Măi băiete, ferăraș,
Dacă ești tu meșter bun,
Așează-ți foile'n drum,
Să-mi faci din coas' băltăgaș,
Să mă duc eu la oraș,
Să mi-i întreb de răvaș;
Pe boeri să mi-i despoi,
Din piele să fac cimpoi.

Auzit de la maică-mea Adela Popovici. Se cânta prin Basarabia până a nu ne fi răpită.

T. Popovici

1213.—*Foaie verde mere, pere,*
Nu te mai însura vere,
Că destul mă'nsurai eu
Și luai un lucru rău.
Mă bucurai la avere,
La străchini și la ulcele
Și-adusei urîta'n casă,
De-o chemam numai la masă.
—Fugi urîto de pe vatră,
Că pui cânii de te latră;
Fugi urîto de-acolea,
Nu-mi pica mie belea.
Decât cu urîta'n casă,
Mai bine cu boala 'n oase.
Femeia care-i urîtă,

Nu-i păcat s'o dai de râpă.

1214. *Ş'am zis verde de mohor*
Tu n'ai milă, n'ai nici dor.
--Ba am milă, am şi dor,
Numai n'am aripi să sbor.
Ca să sbor pe sub pământ,
La puicuţa la mormânt,
Să-i pui capul pe picioare,
Să mă jălui ce mă doare:
--Mă doare, puică, mă doare,
Mă doare'n piept şi'n spinare
De doruţul dumitale.
Nu mă doare de durere,
De focul iubitei mele.
Cine n'are dor pe lume,
Vie să-i dau de la mine,
Că eu am şi-mi mai rămâne.
Doru'-mi este mare câne,
Nu ştiu ce are cu mine.

Auzite de la G. Săndulache din comuna Răcoasa-Putna.

G. Vlădescu

1215. *--Şi-am zis foaie păr sacâz*
Duminică pe la prânz,
Ce mai drăgălaş mi-am prins
Şi nu l-am prins înadins,
Ci l-am prins într'o 'ncercare
Să vedem ce minte are.
De-ar avea vre-o minte bună
Tot l-aş mai iubi vre-o lună;
De-ar avea vre-o minte rea,
Păcat de iubirea mea;
De-ar avea vre-o minte proastă,
Păcat de iubirea noastră!

1216. *Şi-am zis verde trei oglinzi*
Copilă cu dinţi mărunţi,
De doi ani de când mă minţi,
Şi-acum zici că te măriţi.
Mărită-te draga mea,
Că scârba nu m'a mânca.
O lecuţă rău îmi pare,
Numai inima mă doare.
Dacă-i vrea şi dacă-i vrea,
Mă-i chema la nunta ta;
Parale de n'oi avea,
Ţ'oi da ţie guriţă;
Guriţa de sărutat,
Trupuşor de desmierdat.

De la Ion Puşcaşu. Negoeşti-Suceava.

V. Ştirbu

1217. *--Şi iar verde iasomie,*
Pe deal pe la Lixăndrie
Vin doi fraţi din miliţie.
Şi iar verde trei ghimpaţi,
Se'ntâlnira faţă'n faţă
Şi se'ntrebară de viaţă.
-Und' te duci, măi frăţioare?
--Eu mă duc la cătănie.
Şi iar verde mărăcine,
-Du-te frate mi-o cu bine,
Că şi eu am fost ca tine.
Când am fost la recrutat,
Doi bărbieri mi-au chemat,
Perişorul mi-au tăiat,
Măicuţa l-a adunat,
In batistă l-a legat
Şi în sân că l-a băgat,
Să-l scoată la zile mari,
Să-l bocească fete mari;
Să-l scoată la zile mici,
Să mi-l plângă ibovnici;
Să-l scoată în sărbători,
Să mi-l plângă fraţi, surori.
Şi iar verde foi de nucă,
Garda pieţei mă mănâncă,
Nu ştiu încotro s'apuc,
In Turcia să mă duc,
Că mi e frică frăţioare,
De garda pieţei că-i mare.

S. P. Colibaşi

1218. *--Dunăre apă vioară*

Face-te-ai neagră cerneală,
Să mă duc la maică 'n ţară,[1]
Să cer bani de cheltuială,
Să mi cumpăr o călărie,[2]
Să mă duc la bătălie,
Bătălia Turcilor,
In contra Românilor.

1219. *Frunză verde, frunză verde,*
Frunză verde iarbă grasă,
De la noi a treia casă,
Stau doi ofiţeri la masă.
Nici nu beau, nici nu mânâncă
Făr' pe ochelari se uită.

1220. *Frunză verde, frunză verde*
Frunză verde busuioc,
Ţara noastră arde'n foc.
Vai săraca, vai săraca,
Vai săraca ţara noastră,
Cine să o stăpânească,
Rusu' din ţara rusească,
Cu coroana românească.

1221. —*Nu bate, Doamne, lumea,*
Pân' n'oiu fi io[3] *pe-aicea.*
Doamne, dac'oiu mere[4] *eu,*
Bate-o Doamne cât de rău,
Da' nici atunci aşa rău,
C'o mai fi v'on neam de-a'
meu.

1222. — *Du-te dor şi iară vină,*
Nu mă lăs' aşa străină,
Că străină-s eu bugăt[5]
Mult mă uit şi nu te văd.
Du-te dor şi iar te'ntoarnă,
Batăr *coalea către toamnă.*

Auzită de la Maria Dorhoiu în etate de 12 ani din Budatelec, comună în câmpia Ardealului

Tr. Gherman

1223. *Floricică de pe şes,*
Te-am îndrăgit de pe mers;
Că ţi-i mersul legănat,
La inimă m'ai secat;
Că ţi-i mersu 'ncetişor,
După tine mor de dor.
Floricică floricea,
Ce-ai crescut în calea mea
Aşa 'naltă, subţirea,
Tocmai de potriva mea.
Floricică, floare-albastră,
S'o stricat dragostea noastră.
Floricică, florioară,
S'a tocmi dragostea iară!

Vlăsineşti-Dorohoi.

Al. Al. Leontescu

1224. —*Foaie verde salbă moale*
Apucai pe drum la vale,
Strigând peşte 'n gura mare,
Ocaua patru parale.
Care peşte e mai mic,
Ocaua un firfiric.
Şi mergând pe drum la vale,
Strigând peşte'n gura mare,
Mă'ntâlnii c'un turc în cale,
Eu mă uit, turcul se uită.
Eu mă uit neguştoreşte,
Turcul se uită câneşte.
Eu ştiu turcul ce gândeşte:
Să-mi iea banii de pe peşte.
Pusei mâna pe baltag
Şi lovii pe turc în cap.
Turcul zise—aman, aman
Şi-i mai trăsăi un tufan.
Turcul zise—amet, amet,
Şi-i mai trăsei ş'una 'n piept.

Cântec de pe vremea Turcilor. Cules din Lazu-Ialomiţa.

D. Petrescu

1225. —*Cântă cucul ş'o merliţă,*
Ce să ne facem bădiţă:
Ne-am iubi şi nu putem,
Ne-am lăsa, nu ne 'ndurăm.

[1] Ţară, România. [2] Călărie, cal de călărie. [3] Io, eu. [4] Mere, merge. [5] Bugăt, de-ajuns.

Mori dragă, să mor şi eu,
Să ne facem coparşău.[1]
Copârşău de scânduri noi
Să ne 'ngroape pe-amândoi·
Să se mire şi lumea,
Cât plăteşte dragostea.
Dragostea care-i curată
Intre un flăcău şi-o fată.

1226.—*Ş'am zis verde trei gutui,*
Trei gutui, trei alămâi,
Geaba maică mă mângâi,
Că de mine tot rămâi,
Cu capul pe căpătâi.
Căpătâiul tău de puf,
Pelinaş e de năduf.
Căpătâiul tău de jar,
Pelinaş dragă de-amar.

G. Iacobeanu

1227.—*Cucule, ce pene porţi,*
De pe tin' te iubesc toţi.
Şi eu port pană ca tine
Şi nu mă iubeşte nime!

1228.—*Cucule pasere mândră,*
Du-te'n pădure şi cântă,
Cântă pe cin' ai mânie,
Blastămă-l străin să fie.
Că pe min' m'ai blăstămat,
Să n'am parte de-al meu sat.

1229.—*Badea meu de peste deal*
Ar veni şi n'are cal.
De şi-ar lua cal pe plată,
Tot cal' să mai vie-odată.

Vecinătatea Sebeşului. **V. Sdrenghea**

1230.—*Foaie verde lobodă,*
Gura lumi-i slobodă.
Lasă lumea să vorbească,
Numai puica să-mi trăiască.
Când toca la Radu-Vodă,
Eu eram cu puica'n vorba;
Când toca de leturghie,
Eu eram cu puica 'n vie
Şi mâncam la razachie
Şi'ncă de ceia turcească.
Dumnezeu să te ferească
De dragostea femeiască:
Te uscă, te face iască.

1231.—*Foaie verde de bujor,*
Bate murgul din picior,
Să mă deştepte din somn;
Să scot şeaua din camară,
S'o pun pe prispă afară,
S'o bată vântul de vară,
De vară, de primăvară,
Să mi-o pun pe murgul iară,
Să plec la mândra la ţară.

1232.—*Celui ce-a lăsat oftatul,*
Tu, Doamne, iartă-i păcatul,
Că omul dacă oftează,
Par'că se mai uşurează!
Doamne, cu al meu oftat
Soarele-am întunecat,
Parcă eu l-am blestemat.
De oftat, ce-am oftat eu,
Pieptul mă doare cu greu;
De am oftat, c'am oftat tare,
Furca pieptului mă doare.

1233.—*De ce te-ai călugărit,*
Fire-ar fi afurisit
Cine te-a călugărit,
Alta 'n lume n'a găsit?

Jud. Botoşani. **S. P. Chiricel**

1234.—*Foaie verde foi de-alun,*
Cucule ce eşti nebun?
Ce nu-mi cânţi la curătură,
Unde paşte murga sură,
Legată de-o teşitură,
Seca-i-ar limba din gură,
Să-i rămâe gura sacă
Cum am rămas eu săraca:

[1] Sicriu.

Făr' de mamă, făr' de tată,
Făr' de frați, făr' de surori,
Despărțită de odor.
Și cine ne-a despărțit,
Fi-i-ar moartea de cuțit

1235.—*Trei gutui, trei alămâi,*
Geaba maică mă mângâi,
Că de azi-mâne rămâi
Cu capul pe căpătâi,
Cum ai fost la mă-ta 'ntâi.

1236.—*Mărioară, lege rea,*
Mărită-te nu ședea,
N'aștepta nădejdea mea;
Că nădejdea pe la mine,
Ca și ghiața cea subțire,
Când te sui și nu te ține
Te dă 'n apă de rușine.

1237.—*Foaie verde foi de fragi,*
Când m'ar lua câți mi-s dragi,
N'ar mai fi frunză pe fagi
Și nici ramuri pe copaci;
N'ar mai fi poamă pe vie,
Nici coarnă, nici razachie,
Foae verde de lemn scris,
Am visat ast' noapte-un vis:
Batistuța mea cea nouă,
Am visat-o ruptă 'n două:
Nu-i ruptă batista mea,
Ci mi-i ruptă inima,
C'ai fost zis c'ai să mă iei
Ș'acuma nu mă mai vrei;
M'ai iubit și m'ai lăsat,
Ca pe-un mare vinovat.

Din Grămești-Dorohoi

M. Barbu

1238.—*Frunzuliță fân vizdei*
Pe la patruzeci și trei,
Când domnea 'n țară Știrbei,
Puneai plugul unde vreai
Și arai pe cât puteai;
Dar de când l-a ditronat,
Pe noi ne-a delimitat,
De om câte opt pogoane
Numai râpe și sodoame
Ce să ne facem noi, Doamne!

1239.—*Pusei punte peste munte,*
Să-mi trec la Ileana 'n curte,
Să-i iau bobocu' din frunte,
Să beau apă din boboc,
Ca să-mi mai treacă din foc.

1240.—*Marițo, mânca-ți-aș ochii,*
Cum iți bate vântul țopii;
Te iubește protopopii;
Protopopii ș'un zapciu
Ș'un drăcos de consiliu.

1241.—*Foaie verde de cicoare,*
Amărît e omu' Doamne,
N'are stare la mâncare
Nici hodină la culcare

1242.—*Foaie verde foi mărunte,*
Păzește-mă, Doamne sfinte,
De grădina cu cucute,
De neica cu mândre multe.
Până umblă pe la toate,
Il apucă miez de noapte;
Până vine și la mine,
Se face lumină bine.

1243.—*Frunză verde trei aglice,*
De omu' cu ibovnice,
Lumea zice că-i ferice,
Dar nu e nici o ferice,
Că el multă grijă duce.
Multă duce, multă are,
Da' mă mir cum se strecoare
La Anicuța din vale;
E frumoasă bat-o, Doamne:

Vârleni-Vâlcea. **C. N. Mateescu**

1244.—*Magheran și viorele*
Umblă badea să mă 'nșele,
Ea atunci m'a înșela
Când va putea număra
Penele de pe doi cuci
Frunzele de pe doi nuci.

1245.—*Câte fete cu mărgele*
Toate-s drăguțele mele!
Câte fete-s cu cercei
Toate-așteaptă să le iei.

1246.—*Bate'n pinteni și 'n potcoave*[1]
Sucevenii pier de foame
Dar la noi la Baiașești
Nici fasole nu găsești.

(Auzită de la C. Ursachi. Frătăuți-Bucovina) **II. Onciul**

DE ALE COPIILOR

288.—*Baba și sita.* Baba, un prichindel, care d'abia începuse să vorbească, își împreună mâinele lipindu-și degetele la capete și resfirându-le. Altă babă—tot un copilaș—punea degetul pe degetele mici ale primei babe, și zicea:

—Dă-mi, babo, sâta!
—Sui mai sus!

Și tot așa așa de patru ori până ajungeau la treapta formată din cele două degete arătătoare.

—Dă-mi, babo, sita
—E după ușă.
Intr'un ulei[2] în cenușă.
Intră de ți-o ia.
—Păi mă mușcă cățelușa.

Și băgând mâna prin locul gol dintre degetele arătătoare și cele mari —ușa casii—se pomenia *ham, ham, ham* cu baba care se făcuse acum în cățelușa casii.

—Aoleo, aoleo, mă mușcă cânii:
Păzește-ți cânii că mă mănâncă!

Și apoi râs, cu toată inima. Aceasta era totuș un râs cumpărat prea eftin și ușor și plictisia repede. Era mai ales joc între doi; un fel de precursor al jocurilor cu mulți când se strângeau, cu gloatele.

289—*Ciuciumișul.* Era joc de iarnă și în casă, la strâmtoare. Cel ce făcea pe *«ciuciumișul»*, trecea la ușa odăii, cu fața spre ușă și cu ochii închiși. Tovărășii de joacă se risipiau prin colțurile odăii; unii prin pat, alții pe după sobă, iar cel mai iscusit și încrezător în sine, se depărta prea puțin, și apoi întreba:

—Ce-ai mâncat asară?
—Pâine cu păpară—răspunde ciuciumișul.
—Da alaltaeri sară?
—Pâne cu masline.
—Ica-te după mine.

[1] Pe la noi e datoria că la joc vin și feciori de prin satele învecinate. Feciorii noștri de ciudă că vin streinii și le joacă fetele, scornesc astfeliu de chiuituri bătându-și joc de streini și căutând astfeliu să se desbare de ei.

[2] Stupul albinelor; golit.

Şi svâc se depărta în vârful picioarelor călcând uşor ca pisica. Pleca şi ciuciumişul de la uşă, cu ochii închişi bâjbâind cu mânile întinse în căutarea tovarăşilor, ca să facă ciuciumiş pe care-l va prinde.

Ciuciumiş cu ochi închişi
Pe cine l-oi prinde-l p. ş!

zicea el spre a stârni râsul, ca să simtă careva şi să-l prindă. Astfel se întelia o urmărire surdă şi caraghioasă, care de multe ori dura până la plictiseală. Mai des însă ciuciumişul crăpa ochii puţinel zărind vreunul pe care-l înhaţă ca să-i iea locul şi aşa mai departe.

Dar nu întotdeauna te puteai folosi de această şmecherie. Câteodată ciuciumişul era legat la ochi cu vreo batistă sau era obligat să umble cu căciula la ochi. Ce ceartă, când mişcă căciula din reprezeală --ca să vadă -- şi era observat!

Dar ce haz, când căciula ciuciumişului era ruptă în fund, cu 2 si 3 găuri, din care nu se vedeau de din afară din cauza lânii!

Atunci clica era întemeiată înainte de începerea jocului, căzând paccstea ciuciumişului pe cei cu căciuli negăurite, fiind batjocora celorlanţi.

Dar se mai întâmplă să vie toţi cu căciuli găurite. Atunci jocul nu putea ţine mult, pentrucă nu era amestecată înşelătoria, ca să stârnească hazul ori ambiţia. Mai plictisia şi aerul stătut din cameră, care îmdemna spre aerul curat de-afară la reveneală, la goană şi la gălăgie.

Puteau să joace cutcudaţul numit şi D'a ascunsele.

Principele-Ferdinand, Teleorman **Pr. Fl. A. Drăghici**

O SAMĂ DE CUVINTE

2070 -- 2124

Globghit, luat gloabă.

Ceatlău, un băţ tare cu care se *ceatlueşte*, adică care se bagă într'o funie cu care e legată o sarcină de fân, ca să se strângă legătura.

A ceatlui, a lega cu funia o sarcină şi a o strânge şurub cu ceatlăul.

Stiuldic, un băţ lung de 2-3 metri, cu care se dă în bulhoacele din râuri şi pâraie ca să stârnească peştele. *Stiuldiceşte peştele*, *stârneşte* peştele; a *stiuldici*.

Tăun, o muscă mare ce se pune pe vite şi le pişcă, le înţapă.

Şterţ, fitil.

Gaiţă, gaz; petrol în unele locuri se zice *gâzorniţă*.

Răbueală, un lichid negru, subţire şi unsuros, cu care se ung ciubotele de iuft ca să se moaie.

Ţilindru, *gurlui*, *burlui*, *pahar*, *sticlă* ori *tub* se zice la sticla de lampă.

Povăţ, sfat, învăţătură: «N'a ascultat de *povăţul* unuia.

Hămnea şi *hămnioaie* se zic celor hămisiţi, slabi, leşinaţi de foame. In Broşteni-Suceava era o familie poreclită aşa.

Dzăcalaş, cel ce cântă, care zice frumos din fluer ori trişcă.

Şcornic sau *cărciogar*, care caută *cărciog*, bucluc, sfadă.

Din mai multe părţi. **M. Lupescu**

Ţămpurug, n=se zice la o gămălie de cui sau altăceva mic, ascuţit, d. ex. o bucăţică mică de fier, capătul unui şurub, ş. a., ce umblă cu

ţâmpurugul ceala în mână?

Hàncă. f=porecla unei fete sau femei zăpăcite. Ce nu deschizi ochii, hanca dracului, de mă calci pe bătături?

Hoandră. f=poreclă la o femee de rând, care umblă ori-cum s'ar întâmpla, d. ex.: «Ce-ţi mai ieai grimeaoa? Da' doar ştiu că n'am să umblu ca o hoandră.

Pohoiele pl=ceaţă, perdea pe ochi. Ce te uiţi aşa chiorîş, că doar ştiu că n'ai pohoiele!

Puţului (a) ref=a te împodobi, a te găti. Probabil de la nemţescul *putzen*. Da ce te mai puţulueşti atâta?

Hâr=tărâţă, mătreaţă în cap. Doamne bre, pentru Dumnezeu! Ce nu te mai lai? Nu vezi ce de-a hâr ai în cap?

Leoarbă=poreclă la gură, omului care vorbeşte prujind. Astupă-ţi leoarba, mă!

Râmboiet=om disfigurat la faţă.

Greblari=pieptenele rar.

Desari=pieptenele des.

Maştie=mamă vitregă.

Vlaican=om măhălos. Ce vlaican!

Baroi=ţigan. Ce negreaţă de baroi!

Boarcă=ţigan. Fugi, boarcă ţigănească!

Dubas=om leneş.

Duglan=om puturos. Ce duglan!

Bâhlit=ceva cu miros rău: borş, o mâncare, etc. O bâhlit borşul nostru, barbate hăi!

Copleşi=copii mici. Dacă's copleşi, ce să le faci?

Năflătet=copil mic.

Pucigăios=urît, neplăcut. Fugi încolo, pucigăiosule!

Nărniţă=femee proastă şi fudulă.

Jud. Dorohoi. **N. V. Hânţescu**

Schiptat=scuipat.

Fiară, imperativ=fereşte!

Firiz=fierăstrăul de trafuraj sau un fierăstrău mic, cu care taie un singur om.

De-a bâşca=a pune de-oparte.

A broti cu cine-va=a trăi, a se avea bine.

Gemtuit=ceva plin peste măsură, îndesat.

Sudom=mulţime, (sudom de păsări, de ex.)

A mătrăşi=a folosi, a utiliza ceva.

Mi-e mau=îmi convine, m'am obişnut.

Reavăn=umed.

Cioclod=coceau.

Proţap=oiştea de la car.

Rudă=oiştea de la trăsură (din ung. rud.)

Ardeal. **Traian Gh. Dimitriu**

CRONICA

* Cetim în **Drum drept,** I. 1 p. 63:

„Plouă cu piatră." Se ştie că în Moldova se zice aşa în loc de „plouă cu grindină" şi grindinii chiar i se zice piatră („a bătut cu piatră.")

Ei bine, confundarea aceasta a celor două noţiuni într'un singur cuvânt. exista şi în latina vulgară. Sf. Augustin vorbeşte în „De civitate Dei" III, cap. 31 despre miraculoasa ploaie cu pietre şi adauge: „nu cum obişnueşte a se numi grindina cu acest nume, ci de fapt, cu pietre" („non ut grandos appellari solet hoc nomine, sed omnino lapidibus.")

* **Dicţionarul limbei române** îşi inchee partea I din tom. I cu fascicola IX cuprinzând cuvintele *Brânişor-Buzurlui* (pag. 641--716).

Poşta Redacţiei

D-lor: *G. Vlădescu.* Aceste de pe urmă da: *N. C. Palade*: Nu se pot publica: trimite-ne culegeri de-adreptul din popor. *A. Moisei*: Primit, mulţămiri.

Poşta Administraţiei

S'a primit de la D-nii *Gerold et Cnie,* Viana 5 lei: D. *Gr. Vasiliu,* Pipirig-Neamţ lei 2.50: D. *E. I. Buzatu,* Doba Romanaţi lei 2.50; D. *G. Paladi,* Banca an. VI 5 lei; D. *I. Tăzlăoanu,* Iaşi an. IV şi V 10 lei: D-nii *Elevi şcoalei din Rădăuţi* lei 2.50; D. *D. Gr. Furtună,* Bucureşti cotizaţie 5 lei: D. *D. G. Chiţoiu,* Ţigăneşti Periş lei 2.50.

Cărţi primite la Redacţie.

N. Iorga: *Corespondenţa lui Dimitrie Aman,* Bucureşti, 1913. Tip. „Neamul românesc", 256 p. 4 lei.

M. Lupescu: *Alcătuirea unei gospodării ţărăneşti,* poveţe şi îndemnuri oricărui gospodar tânăr, Bârlad 1913, tip. C. D. Lupaşcu, 110 p. 50 bani.

L. Tolstoi: Pamfile şi Iuliu. poveste din timpurile întâilor creştini. trad. de I. Constantinescu-Delobaia (No. 802 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, f. a. 140 p. 30 b.

Pr. T. Bălăşel ; Polemici şi cronici, R. Vâlcea. 1912, Tip. „Matei Basarab" 340 p. 2 lei.

Pr. T. Bălăşel: In chestia monahismului, Bucureşti. 1913, Tipografia românească. 34 p. 25 b.

Reviste noi primite în urmă.

Drum drept, revistă literară condusă de N Iorga. Apare lunar în 64 feţe în Vălenii de munte unde se află Redacţia şi Administraţia: abon. an. 5 lei: peste hotare 7 lei. Un no. 50 bani.

Românismul, revistă pentru politica naţională, apare odată pe lună. Redactori: V. Arion, V. Pârvan şi G. Bogdan-Duică. Adm. Bucureşti, str. Italiană 31. Abon. anual 10 lei. Un no un leu.

Liga patriotică apare lunar în Iaşi sub conducerea: G. Skarlet. Un no. 10 bani.

Invăţătorul, organ al Asociaţiei corpului didactic argeşean. Redacţia şi Administraţia Piteşti, Şc. no. 3 de băeţi: Abonamentul 2 lei pe an,

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi pretenilor Revistei „ION CREANGĂ" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

INŞTIINŢARE. Cu părere de rău, Redacţia se vede silită ca să nu răspundă acestor cinstite feţe cari la felurite întrebări, nu alipesc şi cartea postală ori mărcuţele pentru răspuns. Pricina-i lesne de înţeles

Stăruitor ne rugăm pentru plata abonamentelor; cotizaţiile nu trebue să zăbovească peste soroeul care se apropie, ca se fie bine !

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

CARȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I.	6.00
„Ion Creangă" An. II.	5.00
„Ion Creangă" An. III.	[illegible]
„Ion Creangă" An. IV.	5.00
„Ion Creangă" An. V	5.00
Cărți poștale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1912	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1913	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri românești	1.00
„ „ Industria casnică la Români	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	2.00
„ „ Boli și leacuri	1.00
„ „ Cântece de țară	4.00
„ „ Agricultura la Români	5.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	0.10
„ „ Alcătuirea unei gospodării țărănești	0.50
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	[illegible]
„ „ Colinde din popor	[illegible]
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	[illegible]
Petru G. Savin: Clăcășește	
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	
A. M. Nour: Descântece și vrăji	
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, pove[illegible]	

Se trimit franco numai după

Anul VI.—No. 5. **Maiu, 1913.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA: T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRATIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In ţară . . . . 40 bani
In străinătate . . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL
In ţară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CARŢI, C. D. LUPAŞCU.

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui St. Capşa Bucurest G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dâlga), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. [illegible] Futuoă (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urbanlarn.k (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova C. N. Mateescu [.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ] I. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu Joră[ş]ti Covurlui], I. Neculau Coropceni-Vaslui A. Negoescu Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche Zorleni-Tutova, T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Joră[ş]ti-Covurlui), P. Ştefănescu Dobromir-Constanţa], [illegible]teriu Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu Broşteni Suceava, Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu Bârlad, I. Zota [Dorna-Suceava, D. Vasiliu-Bacău [Bârlad

Domnii intemeietori cari până la sfârşitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înştiinţare.

Stăruitor ne rugăm pentru plata abonamentelor; cotizaţiile nu trebue să zăbovească peste sorocul care se apropie, ca se fie bine!

Anul VI. No. 5. Maiu, 1913.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL		ADMINISTRAŢIA
T. PAMFILE	In ţară	5 lei	**M. LUPESCU**
Bârlad	In străinătate.	6 „	Zorleni-Tutova

INSEMNARI CU PRIVIRE LA LIMBA BASMELOR POPORANE ROMANEŞTI

Au trecut 35 de ani când în programa unei şcoale reale din Viena apăru sub titlul «Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen» un articol al meu. Nu se poate tăgădui că este lucru tare folositor ca astfel să se îmboldească profesorii şcoalelor secundare să mai scrie câte ceva şi ei şi se alcătuiesc câte odată niste lucrări insemnate cari altfel poate nici n'ar vedea lumina zilei. Numai un cusur are acest fel de publicaţiuni şi încă destul de mare: se tipăresc dar lumea nu prea aude despre ele.

Lucrul se pricepe foarte lesne luându-se în socoteală că nu se vând ci se împart gratuit numai printre institutele de aceeaşi categorie şi poate şi câtor-va biblioteci şi încă nu articole separate ci programe întregi cu toate amănuntele cari se ţin de organizarea şi felul de învăţământ din ele. Numai cele câteva separate ce autorul pune să i se facă cu cheltueala sa pătrund, trimiţindu-se de el plocon specialiştilor şi redactorilor de reviste în mânile persoanelor cari au interes pentru ele.

Nu mai ţin minte, după atâta amar de vreme, câte separate mi-am tocmit; atâta numai ştiu că de ar vrea să plătească unul cu aur, nu l-ar căpăta. Eu însumi numai astfel am isbutit să păstrez un exemplar pentru mine, c'am tocmit să se lege laolaltă toate programele acestui institut până am stat acolo, va să zică dela 1875 până în vara anului 1882. Tot acolo, în 1881 apăru şi un articol despre limba albaneză, «Zur albanischen Sprachenkunde» deci nişte articole despre acele două limbi cari au stârnit cel mai mult luarea mea aminte.

In vremea din urmă mi se cere destul de des cel dintâi din cele două articole şi trebuie să răspund cu părere de rău că nu mai am la în-

dămână nici un exemplar. Astfel îmi veni gândul să retipăresc articolul, însă nu în haina lui originală, cea germană, ci în traducere română. Se'nțelege că las la o parte traducerea texturilor neavând nici un interes pentru cetitorii români cărora este menit de astă dată articolaşul.

Până să încep cu traducerea, fie-mi iertat ca din dări de samă despre lucrare, să pun aici traducerea unei scrisori ce mi s'a trimis în ziua de $4/_{16}$ Octombrie 1877 din partea Domnului Titu Maiorescu. Nu e pentru cea dintâi oară că păşesc înaintea cetitorilor români cu răvaşul acesta din cale afară de măgulitor pentru mine; îl retipăresc din revista «Ion Creangă» din luna lui Mai 1910, în care l-am dat la iveală ca un prinos de recunoştință cu prilejul iubileului de 70 de ani al bărbatului acesta providențial al României. Iată scrisoarea :

«Mult stimate Domnule,

Prin Dr. Gaster am ajuns tocmai la cunoştință despre articolul D-tale «Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen.» Este o lucrare atât de reuşită şi în eleganța sa cea pregnantă, aşa de bine rânduită, încât eu ca un Român, căruia o desvoltare sănătoasă a limbei sale îi zace la inimă, nu mă pot opri să nu-ți spun mulțumitele mele cele mai călduroase.

O recensiune în «Convorbirile Literare» are să urmeze numai decât, mai întinsă decât notița cea neîndestulătoare în No. 6 din «Albina Carpaților».

D-ta citezi adeseori «Convorbirile», de aceea pot presupune că-ți sunt cunoscut şi nădăjduesc că n'o să-mi iei în nume de rău dacă voiu înşira câteva neexactități de puțină însemnătate din lucrarea D-tale. O fac aceasta fără sfială şi cu atât mai mult, fiindcă articolul D-tale însuşi face impresiunea unei năzuinți curate cu privire la exactitate şi adevăr».

(După 11 îndreptări făcute cu privire la traducerea exemplelor citate, scrie cum urmează):

«Dară cum spuseiu, aceste inexactități sunt neînsemnate şi nu pot să scadă meritul articolului eminent. Este de mirat cum un străin a fost în stare să-şi procure o înțelegere atât de adâncă a finețelor unei limbi care în privința literară este până acum aşa de puțin accesibilă.

Ceea ce în introducere D-ta scrii despre trebuința unei desvoltări mai populare şi fireşti a limbei române, este o dorință foarte îndreptățită, pe care şi câți-va dintre noi am exprimat-o cu stăruință. Cu privire la asta, D-ta o să afli câte ceva într'ale mele «Critice» pe cari îmi iau voie a ți le trimite sub bandă. In vremea ministerului meu (1874-76) s'a făcut ceva cu privire la direcțiunea aceasta prin cărți de

școală; de asemenea am intrat în relațiuni cu Cihac cu privire la ocuparea catedrei de limbile romanice la Universitatea din Iași. Din nenorocire după repășirea mea, aceasta și câte-va altele s'au nimicit și acum iată răsboiul nefast venit peste noi. Dară ce s'a amânat, nu s'a pus la o parte.

La urmă dă-mi voie să te incomodez cu o mare rugare: va să zică să dai bancnota alăturată vre-unui librar, care ar putea să-mi trimită sub bandă 2 exemplare din articolul D-tale și 1 exemplar din «Anfänge der Rumänen» ale lui Iulius Iung. Imi fu peste putință să-mi procur de aici amândouă aceste lucrări pe calea librăriei și nu-mi rămâne alt mijloc decât cel al unei mijlociri binevoitoare.

Se înțelege de sine că și eu bucuros mă pun la disposiția D-tale cu privire la procurarea notițelor literare și altele din România.

Primește, stimate Domnule, expresiunea stimei mele deosebite».

T. MAIORESCU

Cumcă îmbiarea D-sale n'a fost numai lucru de mântuială, despre aceasta am avut prilejul să mă conving în primăvara anului 1879 când numai grație ospitalității de care m'am bucurat în casa sa, am putut să petrec două luni de zile în capitala Țărei Românești. Când la începutul anului 1910 România Jună din Viena s'a pus să aranjeze niște serbări pentru serbarea aniversarului al 70 lea, am ținut să mă înfățișez și eu aducându-i în vileag prinosul meu de înaltă stimă și de recunoștință.

Acum vine rândul articolului din 1877 pe care îmi iau voie să-l traduc întocmai cum fusese scris în original german.

*

La fie-care popor cu literatură, limba literară se deosebește mai mult sau mai puțin de limba poporului, respectiv de dialecte. Cele mai multe limbi literare alcătuindu-se astfel, că un dialect în urma împrejurărilor din cale afară de priincioase s'a învrednicit să devie limba literară, se'nțelege de sine că cea din urmă cu privire la fonetică și la flexiune tot așa ca și cu privire la lexic are să samene cel mai mult cu dialectul din care s'a fost alcătuit.

Cu limba română treaba stă altfel. Aici plămădirea unei limbi literare ce s'ar recunoaște pretutindeni ca atare, nu s'a desăvârșit și cum că aceasta este adevărat, putem să ne convingem uitându-ne la vre-o câte-va cărți care corespund diferitelor direcțiuni din cele de căpetenie. Astfel ne deslușim înainte de toate fapta, că n'avem de a face aici cu un dialect care în urma conlucrării unor împrejurări priincioase s'ar fi nălțat la rangul unei limbi literare.

Fapta aceasta se deslușește luând în socoteală că pentru Românii oploșiți în mai multe țări nu există un atare centru care să fi putut

face limba literară dintr'un dialect după cum aceasta s'a întâmplat în Italia cu cel florentin, în Franța cu cel de Isle de France. Afară de aceasta nu se poate tăgădui cum că se ivește o antipatie oare-care pentru limba poporului într'o vreme, când se stărueşte atât de mult asupra originei limbei române din cea latină și asupra înrudirii ei cu celelalte limbi romanice, și cunoscut fiind cum că limba poporului afară de elementele latine mai are multe elemente străine, mai cu seamă cu privire la lexic. Se 'nțelege deci lesne, că s'au format mai multe şcoli din cari una se sprijineşte pe limba latină, a doua pe cea italiană și franceză.

Cea dintâi școală s'a format în Transilvania de unde s'a lățit și în România și anume prin învățătorii cari în mare parte, de la școala primară până la universitate, se trag de acolo. Cealaltă școală care recurge mai cu seamă la limba franceză, datorește origina sa împrejurării că mulți din scriitorii contimporani din Muntenia și Moldova își fac studiile lor în Paris, unde au prilejul să-și însușească limba franceză mai mult sau mai puțin desăvârșit cu care atunci caută să întocmească limba lor.

Cum că această întocmire nu se potriveşte pe alocurea, trece de lucru cunoscut, de oare-ce tocmai împrejurarea aceasta a discreditat la toți neromânii cu judecata dreaptă, o mare parte din produsele multora din cei mai noi autori români cu puține excepții demne de laudă.

Trebue însă să spunem că în contra amânduror acestor direcțiuni și mai cu seamă în contra exagerărilor s'a ivit de la început în România și se mai ivește chiar acum, o vie opoziție. Nu numai din partea colaboratorilor moldovenești ai Convorbirilor Literare din Iași, ci și dintr'acea a unei mari părți a generațiunii tinere din România. Chiar în însăși Academia din București sunt bărbați cari ca Al. Odobescu ș. a. s'au exprimat dorința ca de acum înainte să se lepede direcțiunea această unilaterală, care n'ar putea să fie urmată cu folos.

Lucrurile stând astfel, că limba poporului cea adevărată nu se găsește în produsele literaturei moderne române, ne întrebăm dacă unui străin, căruia împrejurările nu i-au îngăduit să petreacă vreme mai îndelungată în mijlocul poporului român, îi este în genere cu putință să-și facă o idee limpede întru-câtva despre acest lucru ? Răspundem că pentru aceasta nu este decât un singur mijloc: un studiu temeinic și amănunțit al produselor musei poporane.

Dintre toate produsele spiritului poporului de sigur basmele poporane în proză sunt acele în care se găsește prilejul cel mai potrivit să se reproducă limba țăranului întocmai așa cum o vorbește în viața de toate zilele.

Dacă vrem însă ca publicarea basmelor să fie folositoare linguistului, trebue să corespundă unor anumite condițiuni. Inainte de toate trebue să fim convinși cum că într'adevăr avem înaintea noastră limba poporului însași, nu însă una născocită de autori cu o volnicie mai mare ori mai mică. Cei din urmă trebue să dispară cu totul înaintea povestitorilor mărginindu-și activitatea să ne deie credincios fie-care cuvânt cât de schimonosit li s'ar părea. Pe lângă asta ar fi de dorit ca printr'o transcripțiune potrivită și de obște primită să fie însemnate in scris toate nuanțele pronunțării întrucât aceste pot să fie simțite de ureche. Și la urmă, să nu se poată isca cea mai mică îndoeală despre încrederea noastră față cu culegătorul și pentru ca într'aceeași vreme să fie desăvârșit și folosul ce niște culegeri bogate astfel alcătuite ar avea pentru istoria limbei române și a poporului român în genere, este de lipsă să spue exact nu numai localitatea din care se trage cutare basm, ci și numele povestitorului, ca și condițiunea lui și vrâsta.

Dacă autorii doresc ca și ei să contribuiască ceva dintr'al lor, o pot face într'un fel, prin care ar înlesni priceperea basmelor publicate de ei nu numai cetitorilor străini ci chiar și celor români. Pot adecă să scoată toate cuvintele în câtva notabile, mai puțin cunoscute, deslușindu-le cu privire la limbă, chiar dacă aceasta nu privește totdeauna etimologia. Mai cu seamă în ce privește zicătorile și frasele populare este de neapărată trebuință să ne putem da socoteală exactă despre înțelesul material original al părților deosebite ale lor, dacă vrem să pricepem înțelesul lor propriu zis, înțelesul figurat deslușindu-se mai adese ori din context.

Intrebându-ne dacă basmele române publicate până acum corespund tutúror acestor condițiuni, trebue să mărturisim cu părere de rău că aceasta până acum nu s'a făcut. Despre o însemnare potrivită a tuturor deosebirilor ale pronunțării în ținuturile în cari se vorbește românește, nu poate fi vorbă, luându-se în socoteală varietatea ortografiei. Aici poate s'ar fi potrivit folosire al alfabetului cirilic,—care cu toată dreptatea s'a lepădat cu privire la limba literară,—și aceasta cu atât mai mult, de oare-ce basmele sunt oare-cum proprietatea poporului care până 'n ziua de astăzi cu pietate ține la slovele de mult întrebuințate.

Afară de aceasta i se pun câte-odată țăranului în gură cuvintele pe cari el nici odată nu le-a priceput și de bună samă nici n'are să le priceapă. Se scornesc pentru el niște expresiuni și comparațiuni ce sunt departe de orizonul său, cu un cuvânt, limba poporului și felul lui de a se rosti se falșifică mai mult ori mai puțin. Cel mai lesne de desvinovățit sunt culegătorii hotărîți de a nu scrie decât în stil popular,

cărora însă ici colea le scapă nişte expresiuni, pe cari şi le-au însuşit în urma unor relaţiuni dese cu orăşenii sau prin lectură şi cari poporului nu-i sunt cunoscute. Este îmbucurător că numărul cel mai mare al basmelor române publicate până acum s'a făcut cunoscut cercurilor mai largi în modul acesta. Autorul, Ispirescu, în smerenia lui nici nu-şi spune numele pe titlul cărţii, ci se numeşte simplu «un culegător-tipograph». Titlul cărţuliei fără pretenţii publicate de el spune în mod potrivit rolul unui asemenea culegător. Iată-l: «Legende sau Basmele Românilor adunate din gura poporului, scrise şi date la lumină». Păcat numai că Ispirescu cu puţine abateri nu ne spune de la cine are cutare basm. Fiind însă d-sa un bărbat din popor care tot-deauna a trăit şi mai trăeşte în mijlocul său, se poate foarte lesne că în unele din ele dânsul este într'aceeaş vreme povestitor şi editor. Afară de aceasta poate să ne pară rău, ceea ce de altmintrelea se găseşte în mai multe tipărituri româneşti, că nu este totdeauna consecuent cu privire la întrebuinţarea unui şi aceluiaşi sistem ortografic. Colecţiunile sale însă sunt, repetăm, astfel în cât pot să fie folosite mai cu samă de către străini cu cea mai mare încredere.

De un alt fel de culegeri nu poate însă să se ferească îndestul acela care nu este stăpân pe limbă. Aceste sunt puse la cale de bărbaţii cari se folosesc şi de acest mijloc, ca prin el să întărească cele susţinute de ei. Din fericire ei înşi-şi ne fac să ne păzim, adăugând pe titlu cuvintele «prelucrate» sau «corese» gândind că lucrând astfel au făcut un lucru tare meritos.

Mai adaugă ei nişte desluşiri şi observări, cărora nu se sfiesc să le deie numele «descoperiri mari» ceeace însă, uitându-ne mai de aproape, am fi aplecaţi să traducem nemţeşte prin «grosse Erdichtungen» (scornituri mari).

Un alt soiu de autori este mai puţin primejdios, acei cari caută să păstreze pentru limbă nişte cuvinte populare de obârşie străină, mare parte slavă, aşa că le dau origină latină. Aşa de p. Stănescu, editorul unei mici colecţiuni apărute în 1860 la Timişoară doreşte ca cuvintele *slanina, uliţa, rând, sărmanul, vreme, nărav, sat* să fie păstrate de oarece le pune în legătură cu cele latine *salinatus, ambulare, ordo, solus,* şi *mansus, Octo-ber, norma, satus.* Se şi mulţumeşte dacă cutare cuvânt îşi datoreşte origina limbei tartare, de p. *odihna* sau *hodina* (din tart. ho), destul numai să nu fie slav. Cu privire la cuvântul *drag* să mulţumeşte chiar cu amintirea că cuvântul cu pricina de bună seamă se trage din limba tartară, întrebuinţindu-l însă poporul foarte des, ar trebui totuşi păstrat. La urmă voi sfârşi cu ceea ce d-sa

începe derivând cuvântul *poveste* plur. *povești* (la el povesci) de la latinul *ve* (vobis) și *scire* și adăugând că Slavii l-au luat de la Români. Asemenea note asupra presupusei origine a cuvintelor am putea să mai primim, dacă culegătorul în alte privinți n'ar fi greșit. Cu toate acestea avu ideea nimerită să se folosească pentru povestirile sale de alfabetul cirilic care din cale afară se potrivește la o însemnare exactă a tuturor varietăților pronunțării.

Cu toate că, după cum urmează din cele spuse, colecțiunile de până acum ale basmelor românești nu corespund condițiunilor ce le punem și nu merită încrederea noastră, putem totuși, se 'nțelege, băgând bine de samă, să învățăm multe din ele. Pentru un străin studiul lor este cu atât mai greu, fiindcă tare des dicționarele îl părăsesc pe când de altă parte la niște cuvinte cari altmintrelea se pricep lesne de tot, el adese ori se îndoiește dacă cutare cuvânt este cu adevărat popular ori ba. Mi'mplinesc numai o plăcută datorie mulțumind din inimă d-lui Dr. George Gr. Tocilescu. D-sa nu numai din biblioteca sa îmi puse la disposiție o mulțime de cărți și de reviste cari altfel nu erau accesibile ci m'a și ajutat la deslegarea multor greutăți cu o îndatorire rară. Nu pot să nu amintesc și cu acest prilej, că oriunde, fie în țară, fie afară din ea, la Paris și la Viena, m'am întâlnit cu Români, ei totdeauna arătau față cu mine îndatorirea cea mai mare dându-mi cu cea mai mare prevenire toate informațiunile dorite, fie ele de ori și ce fel.

Nu-mi plesnește desigur prin cap să dau Românilor o propunere, ce fel de înrâurire ar trebui ca ei să recunoască limbei poporului asupra limbei literare generale care trebuie plăsmuită. Cu toate acestea nu putem vedea starea neplăcută de astăzi, în care cea din urmă se găsește, fără ca să ne pară rău că până acum nu s'a îndreptat această stare de lucruri. Aceasta este cu atât mai mult bătător la ochi, văzând că tocmai acum niște limbi ca de pildă cea italiană și cea franceză cu niște literaturi atât de bogate, simt trebuința să insufle limbei literare amorțite o viață nouă prin niște împrumuturi din isvorul totdeauna proaspăt al limbei poporului, făcând-o mai mlădioasă, mai pitorească, mai vie.

Nu toate într'adevăr pot să fie transportate din limba poporului în limba literară: poporul care respiră aerul curat, foarte mirositor de la țară are pentru multe idei niște expresiuni, zicători și comparațiuni din cale afară de îndrăznețe, energice, ici colea prea naive. Câte altele însă transportate în limba literară ar înviora-o, ar împrospăta o, dându-i o înfățișare adevărat românească!

Și aceasta în limba română ar fi cu atât mai ușor, de oarece după

părerea învăţaţilor români în limba lor nu sunt dialecte în adevăratul sens al cuvântului, cum aceasta are loc în alte limbi, ci numai nişte deosebiri în pronunţarea câtorva sunete, mai ales la consonante şi câteva alte mici deosebiri, cari nu pot nici de cum îndreptăţi împărţirea limbei române în dialecte. Iată ce spune Cipariu în partea II a gramaticei sale despre acest lucru: —«variatiunea limbei romanesci, nece astadi nu este atâtu de mare câtu se nu intielegemu cărtile si cele mai betrane romanesci si unii pre altii dein oricare provincie deincoce de Balcani».

Păcat că tocmai representantul acesta cel mai competent al unei şcoli care desigur are nişte cunoştinţi din cele mai întinse despre acest obiect, până acum nu s'a îndeletnicit temeinic si cu deamănuntul cu el. O asemenea lucrare ar trebui să conţină abaterile cu privire la pronunţarea singuratecelor sunete in diferite ţări (după cum aceasta are loc în partea I a gramaticei lui Cipariu dară numai în trăsături generale) ci şi niste liste ale cuvintelor precum şi în ce înţeles se întrebuinţează de popor în cutare ţinut sau în cutare sat. Numai atunci, după ce o asemenea lucrare se va fi făcut cu îngrijirea şi nepărtinirea cea mai mare, ne vom putea face o idee clară despre înrâurirea limbelor străine asupra celei române. S'ar vedea că multe din elementele slave, greceşti, turce şi maghiare însemnate de către Miklosich, Rösler, Ierney s'au împământenit într'o mică parte a ţărilor locuite de Români, multe din ele nefiind chiar pricepute de popor. Cu privire la cele din urmă ar trebui atunci arătat unde se găsesc în literatura scrisă, luând însă în considerare limba română ca atare ar trebui lăsate cu totul la o parte ca nişte cuvinte cari nu se ţin de elementele integrante ale ei. Aceasta ar fi cea mai bună apărare ce învăţaţii români ar putea să opună la astfel de liste ce le sunt câte odată din cale afară de urîte. Până nu vor fi făcut aceasta, se poate întâmpla că străinii (în privinţa aceasta mai puţin competenţi) vor îmbrăţişa studiul acesta făcându-se vinovaţi de eresie să vorbească despre un dialect bănăţean, bucureştean şi altele.

De altă parte ar eşi la iveală multe cuvinte, de obârşie atât latină cât şi străină, care sunt adevărat populare şi care nu se găsesc nici în dicţionare româneşti, nici in listele amintite mai sus ale elementelor străine în limba română. De asemenea cuvinte am găsit în lectura mea destul de multe, mai cu seamă am fost uimit de numărul mare al lor în nişte basme moldoveneşti, publicate în Convorbirile Literare ce apar în Iaşi.

(Urmează) **Dr Ion Urban Jarnik**

GÂCITORI

467.—*Cahla la sobă.*
Am o babă,
Stă cu nuca'n c-r.
468.—*Crâşma.*
Mânăstirea dracului
In mijlocul satului.
469.—*Strugurii.*
Babă bubătită,
De vodă poftită.
470.—*Sfredelul.*
Este-un purcel
Cu p-ţa de fer.
471.—*Luna.*
Este-o vacă balae,
Toată noaptea joacă'n pae.
472.—*Coasa.*
Am o argătuţă
Tot câmpul plin cu iarbă aleargă:
Cum ajunge 'n drum, stă.
473.—*Plugul.*
Am un fier încornurat
Umblă cu limba scoasă.
In pământ urmă lasă.
474.—*Grapa.*
Am un arici lătăreţ,
Sămânţa 'nveleşte.
475.—*Clopotele.*
Tae lemne la Grămeşti
Şi s'aude la Bălineşti.
476.—*Lampa.*
Ana grasa
Umple casa.
De la elevii şcoalei din Grămeşti-Dorohoiu.

477.—*Scânteia.*
Chibirdică mititică,
Nici de vodă n'are frică.

478.—*Pieptenele.*
Popă pletos
Mână porcii 'n jos.
479.—*Coasa.*
Căţăluşă albă
Tot câmpul aleargă.
Ajunge la drum. stă.
480.—*Acul.*
Ionel 'mititel
Face gardul frumuşel.

D. Urzică

481.—*Varza.*
Şade curca 'ntr'un picior,
Când se duce la izvor.
482.—*Lacrima.*
Ce apă este făr'de năsip?
483.—*Mâna.*
Am o latnică, platnică, chiscovatnică.
Ş'acea latnică, platnică chiscovatnică,
Are cinci lătnicele, plătnicele, chiscovătnicele
Şi făr' de latnica, platnica, chiscovatnica,
Nu pot lătnici, plătnici, chiscovătnici.
484.—*Scripca.*
Scândurica bradului,
Veselia satului.
485.—*Balerca.*
Ce vacă stă cu buricul în spate?
486.—*Foarfecele.*
Două-s late, lăturate
Şi la capăt cârligate.

487.—*Sfredelul.*
Am un junc ce cu gura rumegă
Şi cu coarnele flutură.
488.—*Coasa cosind.*
Ce peşte s'aruncă din baltă
Şi culcă dumbrava ?
489.—*Moara.*
De udat se udă, de strigat strigă,
Şi de mal se ţine.
490.—*Pleava şi grăunţele.*
Balana sare peste gard, dar balan nu vrea.
491.—*Secerea.*
Ce-i mic şi strâmb
Ş'aleargă pe câmp ?
492.—*Râşniţa.*
Turtă peste turtă
Şi drucul meu în c.. tău.
Hânţeşti-Dorohoiu.

N. V. Hânţescu

493.—*Corabia.*
Vântul o duce, vântul o opreşte,
Şi drumul îşi găseşte.
494.—*Pistolul.*
Scurt şi mic
Dar voinic,
Cum te-atinge
De moarte-ţi plânge.
Din Truşeşti-Botoşani.

C. Atanasiu

495.—*Femeea grea.*
Cinel, cinel,
Trece-o matahală groasă,
Pe-o punte lunecoasă,
Patru mâni, patru picioare,
Patru-zeci de unghioare.
496.—*Leuca carului.*
Cinel, Cinel,
Năstărâmbă, strâmbă, cucuetă.
497.—*Coviliţa.*
Tropa, tropa pe cărare,
Scârţai, scârţai pe spinare.
Costeşti-Tutova. **Maria Mircea**

498.—*Cioara şi porcul.*
Dudulana şade pe dudulan,
Dar dudulan nu şade pe dudulană.
499.—*Numele.*
Ce lucru e'n toate
Şi fără el nu se poate?
500.—*B..ina.*
Scapă ruica din coteţ
Şi n'o prinde un judeţ
Dar ea loveşte pe toţi.
501.—E un viţel, care zbiară între doi munţi.
502.—*Lubeniţa.*
Ce iau cu zece bani de mănânc, beau şi pun şi căciula'n cap dacă vreau.
503.—*Acul.*
Am o iapă şi până n'o'nhăm de c-r, nu merge.
Jud. Vâlcea. **I. N. Popescu**

504.—*Foarfecele.*
Am două răţişoare, călătoare;
Pe unde mergea,
Malul se rupea.
Auzită de la I. Creţu, din Stănişeşti-Tecuci.
505.—*Putineiul.*
Buturugă, bulbură,
Şade jos şi tulbură.
506.—*Chirostiile.*
Am o găinuşă,
Cu trei piciorușă.
Cu şăsă inele,
Cu gard de nuele.
507.—*Scroafa cu purceii.*
Am o baltă lată,

In mijlocul baltei
O papură naltă,
In vârful papurii
Cuibul pasării,
In cuibul păsării 12 puişori,
Lătnicei, plătnicei,
Chiţoplătnicei.
Ca şi mă-sa de lătnicei, plătnicei,
Chiţoplătnicei.

508.—*Negura.*

Am o vacă 'ncornorată,
Vine valea 'nbourată,
Suflet n'are, suflet duce,
De pământ de loc n'atinge.

509.—*Lupul a luat capra.*

A venit vivera,
A luat pipera,
A dus-o in deal cu veselia,
Şi-o învăţat-o ciobotăria.

Auzite de la Ştefan Vasile. Coroeşti-Tutova.

Lt. Alex. Saint-Georges

POVESTIRI ŞI LEGENDE

237.—Femeia fără nas

O femeie odată era strigoaică şi era cârnă. Dar bărbatul ei n'o vedea că e fără nas. Oamenii îi spuneau şi el nu credea. Când era aproape să moară, i-a zis bărbatului său: «Barbate, în urma mea să-mi duci tu la groapă ulciorul cel de după horn». El a ascultat-o. Din întâmplare, pe drum, s'a rupt gâtul la ulcior. Cum s'a uitat omul la femeie, a văzut-o că e fără nas «Da' bine, cine a rupt nasul femeiei mele?». «D'apoi tu amu o vezi că e cârnă, cât ai trăit n'ai văzut-o?» au început a-i zice oamenii.

Din Siret-Bucovina.

E. N. Voronca

238.—De ce nu mănâncă ovreii carne de porc?

Se zice că într'una din zile ovreii, ca să ispitească pe Isus Hristos, au închis pe mai mulţi prunci de ai lor într'un coteţ şi i-au învăţat să grohăiască şi să guiţească ca porcii, când va trece Isus pe acolo.

Isus trecând, pruncii ovreilor au început cu toţii să grohăiască şi să guiţească după cum îi învăţaseră părinţii lor.

Ovreii atunci întrebară pe Isus zicând: «Ia spune-ne nouă, Isuse, dacă eşti tu fiul lui Dumnezeu, cine sunt aceia cari grohăiesc aşa de tare în cocina de acolo?» Isus a zis lor: «Aceştia sunt fiii voştri şi fiicele voastre.»

Ei atunci, în batjocură, au strigat: «Minţi, Isuse, că aceştia nu sunt nici fii noştri, nici fiicele noastre, ci sunt nişte porci.

La aceste cuvinte nesocotite, Isus a răspuns: «Să fie vouă după cuvântul vostru.»

Şi îndată toţi pruncii ovreilor, câţi se găsiau închişi în acel coteţ, se schimbară în porci adevăraţi, încât nu-şi mai cunoscură nici părinţii pe copii, nici copiii pe părinţii lor.

Din împrejurarea aceasta, după cum spune povestea, nu mai mănâncă ovreii carne de porc până în ziua de astăzi.[1]

INSEMNARE.—Am aflat-o scrisă pe scoarţele unui vocabular românesc din 1830. Are multă asemănare cu „Blestemul urmaşilor neamului lui Neftalin" din cartea poporană „Blestemul urmaşilor celor 12 neamuri ovreeşti" din care posed un manuscript din veacul al 18-lea."[2]

C. N. Mateescu

239.—Isvorul Căciulata

Văzând un călugăr dela mânăstirea Cozia, el trecând pe la Căciulata (pe acolo), a vrut să se ducă la gârlă (Olt) să se scaldă.

Văzând isvorul, că isvora nişte apă clocită, nu s'a mai scăldat şi şi-a luat două sticle de apă şi urmând a bea din ea câte o sticlă pe zi, el fiind bolnav (în 1900) s'a făcut bine, deşi doctorii au zis că nu se mai face bine de loc.

Pe urmă a făcut reclamaţie la minister că s'a făcut bine numai din apă din isvor.

Pe urmă s'a constatat de doctori că e bună de orice boală şi de şangăr (boale lumeşti).

Spus de I. M. Ocnărescu din Călimăneşti-Vâlcea.

Şt. St. Tuţescu

240.—Guzganul

Acu' a fost când a fost, că altfel nu s'ar vorbi ; zice c'a fost o moară mândră şi mare şi'n moara ceia trăia un *cioarec*. Şi-apoi şi diavolul cel de şoarec era ca şi moara : mândru şi mare şi rotund ca un castravete.

A dus-o el şi-a trăit acolo *hăt* şi bine, mulţi ani de zile; da' acu' într'o zi, ce-i vine lui? Cum sta aşa, prinde a-şi primbla *rotaţii*[3] pe de-asupra spinării, pe sub pântece, şi când s'a văzut el aşa de sdravăn şi de frumos, s'a gândit:

—Măi, zice, şi'n faţa lui Dumnezeu pot să mă duc!

Şi hai, o porneşte de acolo, aşa, s'ajungă la Dumnezeu. Da' a mers el o lună, a mers două şi Dumnezeu nu se mai zăria. — Măi, zice, acu', ori c'am greşit drumul, ori că-i prea lungă cărarea. Ia să 'ntreb eu pe soare.

Se duce la soare şi-l întreabă :

— Soare, nu mi-i putea spune unde-i Dumnezeu?

[1] Variantă în „*Ion Creangă*" IV p. 386-7. [2] Publ. aici, p. 33 5. [3] Ochii.

—Nu ţi-oi putea, că eu am altele pe cap.

—Bun, zice guzganul şi dă fuga la nouri.

—Nourilor hăi, nu ştiţi 'nevoastră unde stă Dumnezeu?

—Apoi nu!

—Da' de ce?

—Poi dă!

Se iea titirezul cela şi se duce la vânt.

—Nu mi-i putea, vântule, îndrepta la Dumnezeu?

—Da' ce să faci?

—Apoi iaca cum şi iaca ce, începe a spune guzganul.

—Iha, biată lume! face vântul de colo. Zi, aşa stă povestea?

—Da, aşa.

—Poi dacă-i aşa, du-te colo, c'acolo-i Dumnezeu! Şi-i arătă cu degetul un muşuroi de cârtiţă; şi-l iea şi şi-asvârle cu botu 'n ţărnă.

Şi iaca cum l-a găsit guzganul pe Dumnezeu.

Dela M. Barbu, Dorohoi **G. I. Popescu**

241.—Beţia mai rea decât turbarea

Cum umbla Dumnezeu cu sf. Petrea pe pământ, în cale, sfântul zăreşte un câne turbat. Sfântul cum îl vede, apucă pe Dumnezeu de mânecă şi-l trage de-oparte, zicând:

—Doamne, să ne dăm de lături, că uite, cânele cela dinaintea noastră-i turbat.

—N'ai nici o teamă, Petre! Hai să ne căutăm de drum. Cânele ista nu-i turbat, ci-i bolnav.

Mergând mai înainte văd altă *cilihoae*: era un om beat. Acu' Dumnezeu zice către sf. Petrea;

—Petre, de ista trebuie să ne ferim, că ista-i câne turbat. Sf. Petru şi cu Dumnezeu se dădură în lături şi apucară pe alt drum.

Dela Ioniţă Gânju, Nemţişor-Vânători, Neamţ. **A. Moisei**

DATINE ŞI CREDINŢE

1472 —*Lazărul.*

Lazăr mare la Florii,
Lazăr de mult s'a sculat,
Pe ochi negri s'a spălat;
C'are Lazăr două fete,
A mai mare-i
Mai domoale,
A mai mică-i
Mai voinică.
Pe-a mai mică mi-a scăldat-o,
'N foi de nucă mi-a 'nfăşat-o;
A scăldat-o 'n lapte dulce

Şi-a suit-o 'ntre copaci,
Copacii s'au clătinat
Vermişorii mi-a mâncat.
De la Bucureşti la vale
Mi s'aude-un sgomot mare
De boeri şi de cucoane
C'a murit o fată mare,
Fată mare logodită,
Cu toată zestrea gătită.
De la cap până la picere
Numai flori şi micşunele
De la cap pân la guriţă
Numai flori şi garofiţă.

(Se cântă în Sâmbăta lui Lazăr, de copii, umblând din casă în casă.

Unul e gătit ginere şi o fată mireasă. Datează acest obiceiu mai mult în satele bulgăreşti din jurul capitalei).

S. P. Colibaşi

1473.—*Filipii* (Cilichii) ţin trei zile: 13, 14, 15 Noembrie între care e şi ziua sfântului Apostol Filip. Şi Filipii ca şi circovii îi ţin oamenii pentru lupi.

1474.—*Ovidenia* (Vovidenia) e Intrarea în biserică de la 21 Noembrie.

1475.—*Barbara*, 4 Decembrie, se ung copii cu mere zicând că se bărburesc.

1476.—*Sfântul Nicolae*. Dacă ninge, se zice că el îşi scutură barba El e bun, milostiv, mărită fete, ş. a.

1477.—*Sfântul Andrei*, 30 Noembrie. In noaptea de sfântul Andrei umblă strigoii, deci e bine ca 'n acea seară să întoarcă vasele cu gura în jos să ungă ţâţâna uşei cu usturoi ş. a. Strigoi sunt acei ce au cozi.

1478.—*Sfântul Spiridon*, 12 Decembrie. In această zi nu se lucrează. Cică doi oameni ce se ocupau cu stoleria, au lucrat în acea zi. Seara ca de obiceiu după lucru s'au dus la crâşmă dar aceasta fiind în alt sat au purces călări; unul pe un cal alb celalt pe unul negru. Lasă caii afară şi intră înăuntru. Beu ce beu da' când ies afară ce să vadă. Capul calului negru la calul cel alb şi capul celui alb la cel negru Mult se mirau ei de această minune până ce într'un târziu ş'aduc aminte că azi e Sfântul Spiridon făcătorul de minuni şi că ei au lucrat.

Bălţăteşti-Neamţ **I. Preutescu**

1479.—In noaptea de sf. Andrei oamenii strâng meliţoaele şi ascunzându-le prin locuri neştiute de alţii de cât de cei ai casei, se tem să nu vie strigoi, căci după credinţa lor, aceştia vin noaptea şi fură limba meliţoiului şi se duc de se bat între ei la hotarul întâi, dacă sunt mulţi; la hotarul al doilea, dacă sunt mai puţini; ori la al noulea, dacă sunt şi mai puţini.

1480.—Tot atunci, mai ung şi cu usturoi fereştele, uşele, porţile, fântânele; iar unii fac cruce de ceară şi-o lipesc la vite însă numai la părţile bărbăteşti şi mai ales la cele mai mari şi mai frumoase, de pildă:

la coarnele berbecilor, la ale unui bou frumos, la cornul drept.

1482.—Când împrejurul lunii se vede un cerc mare alb, atunci oamenii zic că «luna se află în grădină», şi are să se schimbe vremea.

1483.—La zi întăiu a lunei să nu pui cloşte, căci nu vor scoate bine puii.

1484.—Asemenea se zice, înspre Luni, că nu iese toţi puii.

1485.—De te vei scula dimineaţa cu faţa spre stânga, se zice că nu-ţi merge bine în acea zi. pentrucă în mâna stângă se zice că stă Dracul *(Nichiuţă)*.

1486.—Să nu cânţi dimineaţa, cum te scoli, căci îţi merge rău.

1487.—Lunea să nu dai frupt de la vacă, de pomană, căci stârpeşte.

Vlăsineşti-Dorohoiu. **D. Furtună**

1488.—Când îţi tai unghiele, să le pui în sân sau pe foc, căci pe cea lume ai cu ce scăpa de la vamă, ori de eşti întrebat de vameş de ele şi n'ai ţinut socoteală pe lume, apoi te încolătăceşte ca unghia şi te întorci la fuga înapoi să le cauţi.

1489.—Când tai unghiele Lunea, se zice că vei fi urît de lume şi toată săptămâna aceea îţi va merge rău.

1490.—Când numeri ceva Lunea se zice că vei perde din numărul acela până săptămâna viitoare.

1491.—Când cânţi Vinerea, desigur că vei plânge Duminica.

1492.—Marţia şi Sâmbăta să nu pleci la drum că e rău de năpastă.

1493.—Vinerea să nu coşi sau să torci nici să nu ţeşi că sfânta Vinere îţi strică tot sporul de peste săptămână, nici înspre Vinere.

1494.—Sâmbăta după ce preotul a tocat de sară (de vicernie) să laşi toate la pământ, căci e rău de pagubă. Chiar de spălat pe cap să nu te speli, că cică zama aceea o bei pe cea lume.

1895.—Când cântă cocoşii decuseară, cică să fură ceva în satul acela în acea noapte.

1896.—Cică nepotul e mai rău ca porcul, că porcul îţi unge botul dar nepotul te frige cu totul.

Culese din Balinteşti-Covurlui. **N. I. Munteanu**

1496.—Pe cei care fură paseri, pe ceia lume, diavolul îi va pune în vârful unui deal şi dându-le în mâni câte o pasere, le va spune să le dea drumul în vale. Pasările vor sbura la vale, iar ei vor trebui să le strângă toţi fulgii ce vor rămânea în urmă. Şi aşa se vor chinui fără sfârşit.

1497.—Când tai unghiile, nu le asvârli, căci pe ceia lume când vei fi

întrebat de ele nu ai să ştii să-ţi dai seamă. De aceea când ţile tai, pune-le în palma dreaptă, fă semnul crucei cu ele şi apoi suflă-le jos. Pe ceia lume când vei fi întrebat de ele, arăţi palma dreaptă şi scapi uşor.

1498.— După ce ai ars o lumânare şi ţi-a mai rămas un capăt, înainte de a aprinde alta, lipeşte capătul rămas de marginea uşei de jos ca să ai lumină pe ceea lume.

1499.—Dacă ai un fânaţ de cosit fără nici un muşuroi, fără nici un ciot, şi dacă acolo ţi se rupe coasa, să ştii că acolo creşte iarba tâlharului. Deci taie toată brazda ceia în care ţi s'a rupt coasa de la un capăt până la altul ridică-o şi du-o la o apă curgătoare, cum ar fi Prutul bunăoară şi-i dă drumul pe apă.

Ai să vezi atunci d-ta om bun, minunăţie, că o parte din iarbă apucă la vale în cursul apei, iar o parte se întoarce şi merge în contra apei. Asta care merge împotriva apei să ştii d-ta că-i iarba tâlharului sau *iarba fiarelor*. Dacă iai un fir din iarba asta şi o bagi într'o crestătură ce ţi-o faci cu cuţitul în palma dreaptă şi după ce aştepţi să se astupe rana şi te-ai duce la furat, să găseşti d-ta nu o lacată, da' zece lăcăţi şi încuetori, cum le-ai atins cu mâna dreaptă, se deschid ca şi cum nici n'ar fi fost închise şi încuete.

Auzită de la Dumitru Trişcă, Darabani-Dorohoi, com. de Em. Costeanu seminarist.

Petru G. Savin

1500.—Venind de la drum lung, ori din altă parte, femeia cu copil de ţâţă, nu alaptează copilul până ce mai întâi nu-şi stoarce pieptul, stând cu picioarele pe cleşte; altmintrelea i se îmbolnăveşte băiatul.

1501.—Când se vorbeşte de un strein, care a murit şi vrea să-l achipuiască cu unul din casă, zice: era ca cutare, să nu fie de-o măsură.

1502.—Se zice că în orice beciu se zideşte umbra unui om (măsura statului lui); omul acesta mult nu mai trăieşte după asta. De multe ori apoi, în crucea nopţii iese, s'arată umbra. Să ferească Dumnezeu pe cineva să se întâlnească cu stahia beciului.

1503.—In noaptea anului nou la miezul nopţei varsă fetele costoriu, şi-şi văd norocul: Aceasta se face de obiceiu când joacă ursul în casă.

1504.—Cum e moaşa aşa e şi pruncul; va fi moaşa fofelniţă (se zice de femeia care nu-i mai tace fleoarca) pupăză va fi şi nepotul; iar de va fi o femeiee bună la inimă şi liniştită, asemenea va fi şi noul născut când va fi mare.

1505.—Dacă dormi primăvară afară, mai cu seamă pe iarbă; te-apucă ielele ori rămâi cu gura strâmbă ori nu mai poţi mişca un picior ş. a.

1506.—Când cântă cocoşul 'n pragul uşei, să ştii că-ţi vin oaspeţi; asemenea când se deschide uşa singură.

1507.—Păzeşte-te să nu te mături vre-o fată peste picioare, că nu te mai însori.

1508.—Peste cine-a trecut cineva de-a curmezişul, nu mai creşte.

1509.—Pe cine-l calcă ursul, — şăzând cu faţa la pământ, lungit şi cu mânile sub frunte, — acela se *înhiripează* iute, iute.

1510.—Celui ce are bortă 'n barbă, îi vor fi dragi fetele.

1511.—De vezi întâi miel negru primăvara, toată vara te vor mânca purecii, iar dacă vezi miel alb, vei avea noroc de păduchi.

1512.—Dacă omori un paianjen, îţi iartă Maica Domnului trei pacate.

1513.- Când aduci o sită din vecini, o înväleşti cu un ştergar; descoperită n'o aduci că nu-i bine.

1514.—Când se aude întâi primăvara tunând, e bine să te loveşti cu piatra sau cu un ban în frunte.

Larga-Bacău **Const. G. Vartolomei**

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

185.—De dânsele

Boala de «dânsele» sau după cum se chiamă *pe domneşte*, reumatism, e o boală de tot rea. Iată de se se chiamă boala asta de «dânsele». Dânsele sunt *strâgele*, sau cum se zice la Ardeal «elele», sunt suflete de femei cari au făcut vrăji cât au fost în viaţă; acele suflete nu mai au hodină, nici stare nicăiri, nici în văzduh, nici pe pământ, pentru că Dumnezeu nu vrea să ştie de dânsele. Acele suflete se strâng câte multe laolaltă, mai cu seamă pe la *Cercugi*, pe sărbătorile Sâmpetrului de iarnă şi de vară, pe la Andrei, pe la Ignat, pe la *Todos*, la Haralambi, la Arminden şi toamna pe la *Colibari* şi la *Ciuda*, şi la *Cilipci* când dă în postul Crăciunului. Pe la aceste zile se strâng în cete totdeauna fără *soaţă*: şapte sau nouă. După ce se strâng, da' totdeauna pe vârfurile munţilor ori pe unde sunt nişte stânci mari, cum sunt bunăoară la Pietrele Doamnei, joacă; altă nimic nu vorbesc decât numai atât:

Nup, ciusnup,
In casa cu usturoi nu mă duc.

Şi de aceia îi bine ca în zilele cele pomenite mai sus, să se ungă uşorii la uşa casei cu usturoi şi fiecare om să poarte usturoi la dânsul în zilele lor.

Strâgele, se văd ca lumini aprinse, adică un muc de lumină care sboară prin văzduh. Jocul lor, cine l-a văzut, zice că-i minunat de frumos: nouă, sau şapte lumini, după cum sunt ele strânse, se înşiră mai întâi rând şi după aceia se învârt în fel de fel de forme, şi la urmă, când vine ceasul să se despărţească, se învârt roată, da' aşa de iute, ca cum ai lua un tăciune de foc să-l învârţi roată, da' cu cea mai mare iuţeală. Până ce nu se strâng laolaltă, nu-s periculoase, dar după ce se despart de la joc, sunt foarte rele, că dacă s'o întâmpla să treacă peste om, îi lasă dureri pe la încheieturi şi ciolane; de trece peste o vită, acea vită *cruşeşte,* mai pe scurt, peste orice vietate ar trece; o *ciungeşte.* Dacă s'o întâmpla să treacă peste o stână de oi, toate oile din stână *mnijesc.* Leac pentru mniţit nu-i altul decât: aghiazmă de la trei biserici şi cu aghiazma ceia să le facă *mujdei,* amestecat cu iarbă roşie. La strâgi, de-aceia nu-i bine să le zici pe nume, pentru că dacă le zici pe nume, vin la zilele lor acasă să-ţi facă *prieaz.* De aceia e bine să le zici «dânsele». De aici vine şi vorba la boală «de dânsele.» Cine s'ar întâmpla să le vadă jucând, să se deie îndată de trei ori peste cap şi să zică:

Şepte fete cari jucaţi şi cântaţi,
In şapte ţări şi şapte mări vă depărtaţi:

aşa să zică de trei ori.

Cine are boala «de dânsele» leacul numai acesta-i : I se ieau apele la trei sfârşituri de lună, da' apele iată cum se ieau: se caută o cofă nouă şi o lingură nouă şi să mergi la pârău şi mai întâi să faci trei mătănii şi după ce faci mătăniile, te scobori în pârău şi iei nouăsprezece linguri de apă din jos în sus, dar în timpul ăsta să nu grăieşti nimic, nici să nu gândeşti altă nimic decât numai la Dumnezeu. Cel bolnav să steie culcat sub icoane cu faţa 'n sus, şi după ce ai luat apa, să-i dai nouă linguri de apă celui bolnav, da' tot să nu vorbeşti nimic; şi câtă apă rămâne de la nouă linguri, s'o faci mujdeiu cu usturoi şi cu mujdeiul cela să dai bolnavului să soarbă de trei ori şi cu celalt să-i faci cruce cu el, la frunte, în umere, la piept, în spate, pe mâni, în palmă şi în dosul mânei, în tălpi şi în toate încheieturile.

Mujdeiul să-l faci c'un cuţit şi cuţitul, după ce ai gătit de făcut mujdeiul, să-l împlânţi sub patul bolnavului.

Toate acestea să se facă după ce cântă cocoşii.

Cel bolnav, de-i bărbat ori femeie, cât îşi iea apele la cele trei sfârşituri de lună şi anume la fiecare sfârşit câte trei zile, trebuie să le iea, să trăiască în cea mai mare curăţenie, să nu se supere, să mănânce numai lapte şi ouă, să nu ucidă nimic, purece ori altă ceva, acele trei luni, să nu se ude la picioare. Acesta-i leacul la boala «de dânsele» şi

cine nu știe cum se cade cele ce i se spune să ție, ologește ori i se iea puterea din mâni, că de boala «de dânsele» nu moare nimeni.

Dorna-Bucovina **Teofil Bizom**

186.—De obrintit ori orbalț

«Șuieră un voinic de peste marea, oaie lae că sbiera, cucoș negru că cânta, câne negru că lătra, obrintitul nu obrinti, orbalțul nu orbălți, nu strânge sânge cu punoi, nu coaceți, nu spargeți, ci vă măriți ca un fir de mac, în patru despicat, peste marea cea neagră aruncat iar G. să rămână curat, luminat, cum Dumnezeu sfântul l-a lăsat.»

Se descântă în lână lae. Lâna caldă se pune unde te doare. Obrinteala ori orbalțul se face mai ales la cap; capul te doare tare și se umflă. Făina, dacă descântecul s'a făcut în făină, se încălzește ori se prăjește într'o tigaie, se pune într'un săculteț și apoi pe partea dureroasă.

187.--De rast

Rastul se face în pântece. Cel bolnav de rast îi gălbigios la față și cu pântecele (burta) mare. Rastul se face din apă multă după friguri. De rast se unge cel bolnav cu miere de albine pe pântece, după ce s'a scăldat și-l tragi (îl freci) după soare. Rast au mai mult copii și băeții ce-au fost bolnavi de friguri.

M. Lupescu

188.—Descântec de orbalț (*dureri în cap sau în ciolane*).

Plecară 9 oameni mari,
Nouă meșteri mari,
Cu nouă scule mari,
Cu nouă topoare mari,
Cu nouă securi mari,
Cu nouă berzi mari,
Cu nouă tesle mari,
Cu nouă sfredele mari,
La pădurea mare se taie lemne,
Să facă nouă poduri mari
Și nouă fântâni mari.
Eu i-am întâlnit și i-am întrebat :
—Unde vă duceți voi 9 oameni mari,
Nouă meșteri mari ?
—Ne ducem la pădurea mare,
Să tăiem lemne, să facem
9 poduri mari și 9 fântâni mari.
—Nu vă duceți acolo,
Ci duceți-vă la.... și tăeți orbaltul
Orbalțu prin săgetătură,
Orbalțu prin pocitură,
Orbalțu prin 99 feluri și 99 de chipuri;
Cu toporul tăeți-l,
Cu teslele tesluiți-l,
Cu berzile bărduiți-l,
Și scoateți-l din os în carne,
Din carne afară,
Să rămâe curată,
Luminată, ca argintul cel curat,
Ca Dumnezeu sfântul
Ce-a lăsat-o !
Se descântă cu toporul în trei zile de trei ori pe zi.

De la Ileana N. Cotescu, Com. Gohor-Ireasca Jud. Tecuciu.

C. Constantinescu

189—Descântec de deochiu.

Sub răchita răsărită
Trece-o fată 'mpodobită
C'un ochiu de foc
Şi unul de strochi,
Cum stânge apa focul
Focul stânge dedeochiul (a cutăruia).

Se zice şi pentru oameni şi pentru vite.

190.—Descântec de albeața.

Au plecat trei fete lepede (?)
La fântâna lui Iordan,
Cu lopata s'o rânească,
Cu grebla s'o grebleze,
Cu mătura s'o mături,
Voi trei fete lepede,
Nu vă duceți la fântâna lui Iordan,
Căci cu lopata ii rânită,
Cu grebla-i greblată,
Cu mătura îi măturată,
Vă duceți la ochiul (cutăruia)
Cu lopata ii rănită albeața,
Cu grebla îi greblați roşața,
Cu mătura îi măturați
Giunghiurile şi săgețile
Din ochiul (cutăruia), le luați.
Să rămâe
Curat şi luminat,
Ca aurul strecurat,
Ca soarele în senin.
Amin.

Auzit de la bunica mea Comăneşti-Bacău.

191.—Descântec de obrintit.

Oac lac sbeară în vale
Ciobanii şueră în deal
Tace oaia din sbierat,
Ciobanii din şuerat.
Obrintitu, cel pierit
De la mine descântat
De la Maica Precista
Să-ți fie de leac
Să rămâi curat
Ca creerii capului,
Ca lumina ochilor,
Ca auzul urechilor.

Auzit de la Maria Iştănel Brusturoasa-Bacău.

S. P. Chiricel

192.—«Ghindurile» sau «Fântânelele»

Sunt nişte bube sau răni cari ocupă loc puțin pe piele, la suprafața corpului dar sunt adânci şi curg într'una. *Incăţălează* pe delături şi curg într'una ca dintr'un isvor. Seamănă cu nişte împuşcături de alice sau cu nişte urme de ghiare, cari s'au înfipt adânc în carne.

Pricinile acestei boli. Cele mai multe fântanele, copiii mici le au, din pricină că mamele lor au mâncat pe când erau însărcinate cu ei, ceva împuşcat: pasăre ori animal.

—«Eu mă *îmbănui*, fiindcă, pe când eram grea cu Mite al meu, am mâncat o aripă de ciocârlan împuşcat. Să vezi:

Intr'o zi mă pomenesc cu Iancu, bărbată-meu, c'un ciocârlan împuşcat.

Ciocârlanul nu se mânâncă ca de pildă vrabia, sturzul, or mierla. El

se mănâncă numai ca leac pentru cei ce au dor de şale, sau de miljoc.

Şi cum spusei, mă pomenesc cu Iancu:

—«Ia frige, fă nevastă, ciocârlanul ăsta, că-i bun de dor de şale».

După ce-l fripsei, îmi dete şi mie o aripă: «Mănâncă şi tu aripioara asta, că te auziam şi pe tine că te doare mijlocul.»

—Nu iau, că mi-e frică să mănânc lighioană împuşcată cât sunt însărcinată.

—Hai fă, de-o ia, că nu-i nimic numai cu atât!

Am luat-o. Păi, ce vrei să zici? Ce am păţit cu copilul după ce l-am născut, oiu spune şi morţilor. Avea numai împuşcături şi prin cap şi într'un cot. Mă speriasem că nu i-o mai trece.

—Tot aşa am păţit şi eu cu Marin al meu. Şi tot aia trebue să fie pricina, că mie îmi dedea deseori Niţa lui Antone, câte un picior de iepure, împuşcat de Antone pe deal.

—Şi cum l-ai lecuit?

—Hei, să vezi: l-am făcut o scăldătoare în care am pus: Alice împuşcate, pe care le scoţi dintr'o scândură, în care ai împuşcat într'adins; mai pui colţ de lup şi fulgi nechinuiţi.»

Fulgi nechinuiţi sunt ăia găsiţi în colo pe poiană, fulgi de lighioni (paseri de curte) mâncate de vulpi, uli, etc. cari au fost furate fără a fi chinuite sau huiduite şi le-au mâncat încolo pe poiană departe de sat.

O parte din aceste lucruri le bagi în scăldătoare iar jumătate din ele să le opreşti ca să afumi copilul cu ele.

In sfârşit scrumul îl amesteci cu untură de porc şi se face un fel de alifie neagră cu care să ungi ghindurile sau fântânelele, că-i trece, de par'că i-ai lua cu mâna!»

—Eu l-am lecuit p'al meu tot cu un fel de alifie neagră făcută din untură de porc şi scrum de «unghia găii».

Unghia găii e o plantă din familia leguminoaselor, ca şi fasolea, salcâmul ghisdeiul etc. cu lujerii lungi, cu frunze ca cele de salcâm dar mai grase, cu flori galbeni, papilionaceie. Fructul e compus din 5—6 pastăi încovoiate ca unghiile de gaie (uliu).

Goleştii-Badii, Muscel.

D. Mihalache

193.—Descântec de mătrice.

Mătrice mătricată,
Strigă mama vântului
Din fundu' pământului:
Dacă nu ti-i alina
Io toată te-oi călca
Cu codiţa rădicată.
Şi toată te-oi imbuca
Cu măsele de oţele
Şi cu dinţi de fericele.[1]

[1] Ferc, bucăţi mici de fer.

La sfârşitul ori-cărui descântec, descântătoare zice:

Descântecu-i de la mine
Leacu-i Doamne dela tine.

In decursul rostirii acestor cuvinte, descântătoarea, ia un cuţit şi un căţel de *ai* şi împungându-l, roteşte în jurul foalelui celui cu mătrice (poate fi om ori vr'un dobitoc) zicând de 3 ori cuvintele de mai sus; în urmă dă căţelul de ai, celui cu mătricea să-l mănânce.

194.—Descântec de «bube dulci.»[1]

Bube dulci, bube dulci,
Nu mâncaţi Miercurea şi Vinerea de dulce!
Buba mare, buba mare,
Face-o nuntă mare
Şi toate bubele tăeră un berbece mare
Pe toate bubele le chemară
Numai bubele lui N. nu le chemară.
Ele rău să mâniară,
Din rădăcină secară
Şi de odată jos picară.

In decursul recitării acestor vorbe, să ia puţină balegă proaspătă de vacă şi să ung bubele respectivului.

Ardeal. **P. Ugliş**

BOLI LA VITE, LEACURI ŞI DESCANTECE

19.—Descântec de boala găinilor.

A plecat Dobriţa cu măturiţa să măture găinarul cu găinele, gâscănariul cu gâştele, curcănariul cu curcele, grădinele cu livezile, dealurile cu viile, munţii cu pădurile. Nu te duce Dobriţo de mătură grădinele cu livezile, dealurile cu viile, munţii cu pădurile, coteţul cu paserile, ci vin de mătură boala găinelor, a raţelor etc.... cutăruia. Tu cu mătura ăi mătura boala, eu cu gura oi descânta, cu mâna oi lua-o, peste Marea neagră oi arunca-o; acolo să pieie, să răspieie, ca spuma de mare, ca roua de soare iar pasările cutăruia să rămâie curate, luminate, ca D-zeu ce le-a lasat.

Se descântă cu mătura în apă neîncepută.

Auzit dela Gherghina Creţu, Popeni-Tutova. **Maria I. Mircea**

20.—Descântec de deochiu de vaci.

A plecat Lunaia pe cale, pe cărare, pe iarba necălcată, pe mana neluată şi pe roua nescuturată, la câmpul cu unt şi la fântâna cu smântâna. Inainte îi eşau 9 deochitoare, 9 fermecătoare şi 9 de mană luă-

[1] Se fac în jurul gurei la copii.

loare. Ea sbiera și orăcăia ; îndărăt că se întorcea. Maica Precista o auzia și venia cu roua în picioare și cu mana pe spinare ; de cornul drept o lua și în papura verde o ducea și cu salcie și cu busuioc o uda : smântâna se îngroșa, ochii se înveselia, părul se netezia și laptele că venia : ca vâna *vână*, ca isvorul isvora și ca gârla curgea.

21.—Descântec de supt vițelul la vaci.

Dimineața mă sculai,
Secera 'n mână o luai,
In dealul cu dor mă urcai,
In valea cu dragoste mă coborai·
Secerai 9 mănuchiele de floricele,
Secerai dragostea dela 9 vădane grase, dela 9 fete frumoase, dela 9 împărați și de la 9 domni.

Cum năvălesc împărații la împărăție, domnii la domnie, preoții la preoție, boerii la boerie și negustorii la prăvălie, așa să năvălească Joiana la vițel și vițelul la ea ; cum se bate limba 'n gură așa să nu poată Joiana sta fără vițel și vițelul fără dânsa.

Cu focul o frigeam, cu flacărea o pârliam, cu dragostea o încingeam și cu dorul o aprindeam ; cum este mierea de dulce așa trebue să se ducă la Joiana.

22.—Descântec de șarpe.

S'a sculat cutare, s'a sculat, s'a mânecat și cu spurcatul în cale se *întrunchinară* și ca musca îl înveninară. Maica Precista din cer a auzit, toiagul în mână a luat și pe scară de argint se scoborî : «Nu sbiera și te orăcăia, Joiano. Haide cu mine la baba cutare să-ți descânte cu apă dela fântână, cu trei fire de boziu, cu lemn de alun și cu cuțit de găsit și cu bani de argint".

Cules de Radu Ecaterina cl. IV Bătăcani. Spuse de o babă în vârstă de 109 ani.
Bălăceanu-R.-Sarat.

P. Stănescu

O SAMĂ DE CUVINTE

2125—2209

Coleșât=moleșit din cauza soarelui, bolnav din cauza insolației.

Colcovan=bucată mare de pâne, mămăligă, brânză, ș. a.

Cotelesc=fac treaba pe la bucătărie.

Covreag=firul de porumb, cum rămâne după ce i s'au mâncat frunzele de vite.

Curm=funie scurtă, cu care se leagă boii în loc de căpăstru.

Cupit=sgârcit, mână strânsă, om care cu greu se îndură să dea ceva altuia.

Cutropit=stăpânit cu totul, prins peste tot.
Cade găina=îi vine vremea de cloşcă.
Caravei=bucată dintr'un intreg, fărâmă.
Dăsfăurat=neîncins, nearanjat, (când stai în casă).
Dălvărit=obişnuit cu toate greutăţile, necazurile.
Dăulat=obosit de greutăţi, sleit de putere.
Dăobit, dobit=căzut de oboseală.
Dèlnic=în stare, d. p. *E delnic să-şi ţie casa.*
Doftă, de nici-o doftă=nu e bun de nimic.
Drobină=bulgăre mare de sare.
A drigui=calc de mai multe ori peste acelaş lucru.
Dulugeàc, in ex. *cu dulugeacu*=cu totul, dearândul, peste tot.
Doloşăt=încetinat, obosit; d. p. Un cal aprig, care fuge nebun, după câtva drum se mai domoleşte. Atunci se zice că l-a *doloşăt drumul.*
A dupui=*sdupui*, a lovi şi a face sgomot înfundat.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

Zăluzele=*harţapele*, *şuşele*, scânduri lungi şi subţiri.
Sacaluş=bucăţi groase de lemne rotunde, sau de malai, când ii vorba de mâncare: «face câte-un sacaluş de te sperii cum îl înghite».
Sarsanale=lucruri de tot felul, amestecate în neregulă.
Matroiu=se zice unui om greoiu şi fără îndrăsneală.
Tutuşă=mătuşă, cuvânt zis de copiii cei mici.
Mimi=bunică, cuvânt de dismierdare, zis de copiii prea mici.
Moclis sacana=ajunge; spre a scurta discuţia.
N'are hasnă=n'are vino 'ncoace.
O venit sf. Dumitru=l-i somn.
Ii strâmt în casă=nu-ţi pot spune, fiindu-i jenă.
Are hârjoană=are gust de glumă şi joc.
Ii cu gâdilici=să ştii cum să te porţi, spre a-l înduplica.
Are gâdilici la limbă=îi vorbareţ.
Are benele=are lucruri pe lângă casă, mulţe şi bune.
I-o mămăligă crudă=îi moale la orice; despre oameni.
Ii tanău=dă cu oiştea'n gard.

Nemţişor-Neamţ. **A. Moisei**

A câhăi, a cohăi, a chiohni, chioşneşte, tuşeşte.
Mnizuină, strânsură pentru iarnă. Am găsit o *mnizuină* cât-o baniţă de alune strânse de veveriţă.
Bulearcă; rachiu rău, stricat,

Ciacâc; cuţitaş în *cârcea* cu mănunchi de lemn.

Ciorpec; şindrilă, draniţă,

Prour; ajun; în prourul lui sfântul Gheorghe.

Hirtă; măsura de 12 prăjini praşila; *o hirtă de praşilă*, mă duc la *hirtă* ori la *cirtă* (*c* nici nu-i *ce*, nici *şe*).

Se corojeşte, *corojit*; se îndoaie. se strâmbă.

De maganu lui; de voia lui, cum vrea el,

Din mangan; din gând, de voie, din senin, de la sine.

Popânzoc, insulă, grind, pe Prut.

M. Lupescu

Borohodnă=borhot; (ceia ce rămâne la velniţă după fabricarea spirtului).

Caciorit=batjocorit, terfelit; se zice: tot m'am caciorit de glod.

Brumat=se zice omului supărat, slăbit de boală.

Buclan=se zice aceluia care păţeşte şi întâmpină multe nenorociri. De aici vine verbul *a buclarisi* adică a păţi ceva rău.

Budiene=nişte flori ce se mai zic şi gherghine.

Budur, *buduroiu*=un trunchiu de copac găunos, cum se găseşte pe la unele fântâni.

Buflea, *bufleiu*—se zice omului gras.

Tuşeşti-Botoşani. **C. Atanasiu**

Strighie—instrument pentru curăţit butoaele de vin pe dinăuntru, pe doage, râcâindu-le de ceace s'a prins pe ele.

Gălbejat=om cu ochii gălbejaţi, adică deschişi mult cu pleoapele largi şi roşcate.

Poteraşi—nişte lemne, beţişoare cu crăcane la un cap, cari se pun să susţie punţile cu struguri.

Răsbiciu—beţişorul dela pişcoace cu care *răsbiceşti*; 2). când vrei să scoţi un cui de lemn înţepenit într'o gaură, atunci faci un alt cui mai subţire puţin (de lemn mai tare) care se numeşte *răzbiciu* şi cu el răzbiceşti, dai în el, ca să scoţi pe cel înţepenit.

Burlan=un lemn gros ca pe mână şi îngăurit pe mijloc până aproape la un capăt, având şi o gaură laterală, care se pune în vrana butoaielor cu vin ca să răsufle, mai ales când fierbe vinul.

Voiceşti-Vâlcea **Ioan N. Popescu**

Cohăi=a tuşi înăduşit, mai ales bolnavii. Ce stai lângă sobă şi cohăieşti ?

Ştric=calea ferată. Bre, tu ştii legea ştricului ?

Talală=poreclă la omul care vorbeşte mult.

Tălălăi=a vorbi mult şi fără rost.

Plăchioi=poreclă: om greoi.

Plaghie=mai multe lemne *izite* de apă în albia ei şi amestecate cu nămol, care formează ca un cuptor, în care se ascund peştii.

Linchici=om care mănâncă tot de prin oale, care lincheşte.

Badraganie=bubă. Am făcut o badraganie la mână.

Pervă=Când coci cartofi şi desfăcându-le sunt făinoase, se zice că-s «perve.»

Hânţeşti-Dorohoi **N. V. Hânţescu**

CÂNTECE

1247.—*Şi-o frunzuţă mărăcine*
Insoară-te bade bine,
Mută-ţi gândul de la mine
Că mai sunt fete pe lume !
Deie-ţi Dumnezeu noroc,
Cum îţi baţi de mine joc!
Nu mă bate Doamne tare
Că şi eu 's'a dumitale.
Nu mă bate Doamne rău
Că şi eu's copilul tău,
Nu mă bate, Doamne, bate,
Că şi eu-s cu dreptate!

1248.—*Mânce-te badeo amarul,*
Când vei fi pe drum cu carul,
Când ai sta şi-i dejuga,
Când îi vrea a ospăta
Să ţi se moaie dreapta.

1249.—*Du-te dor cu Mureşul*
Nu-mi mai rupe sufletul !
Du-te dor cu Târnova
Nu-mi mai rupe inima.

1250.—*Codru-i verde şi 'nfrunzit,*
Nu-i ca mine necăjit.
Codru-i verde şi 'ncărcat,
Nu-i ca mine supărat.

1251.—*Spune mândro şi ghiceşte,*
Codru de ce 'ngălbineşte.
Voinic de ce 'mbătrâneşte.
Codru de zăpadă grea
Voinic de inimă rea.
Codru de zăpadă mare
Voinicul de supărare.

Din Ardeal. **D. Mihalache**

1252.—*Foaie verde foi de plută*
Nu gândi la zestre multă,
Fie a mai mare zestre
In trei luni se isprăveşte.
Rămâi cu urîta frate
Trăeşti rău cât nu se poate.
Şi te văz înnecăjit.
Par'că focul te-a pârlit.
Foaie verde avrămască,
Mai bine s'o iei frumoasă
Să zici că e luna 'n casă,
Căci frumoasa te priveşte
Cum te vede fuge 'n casă

Pune mâncarea pe masă.
Foaie verde trei agude
Şi urîta cum te-aude
Numai decât se ascunde
Şi te lasă nemâncat
Ca un căţeluş turbat.

1253.- *Foaie verde floare'n-voaltă*
Pe noi cine ne despartă,
Gardul cu nuelele,
Puica cu sprincenele,
Da-v'ar Dumnezeu d'un vânt
Să dea gardul la pământ,
Numai parii să rămâie
Duşmanilor de tămâie.
Şi iar verde matostat
Câte lacrimi am vărsat,
Făceam o fântână 'n sat.
Fântână cu trei izvoare,
Să bea duşmanii să moară,
Să bea duşmancele mele
Să se stingă focul 'n ele.
Să nu simţă să nu vază,
Şi ce vede să nu crează.

Afumaţi-Ilfov. **S. P. Colibaşi**

1254.—*Foaie verde pelinită*
Cântă cucu'n pădurice
Turtureaua'n poeniţă
Să-mi deştepte pe Ioniţă.
Scoală-l cuce negreşit
Că la toamnă mă mărit
Şi rămâne ne iubit.
Foaie verde foi din vii
Pasere albă de la Jii,
Ori de la Calafat vii
De Ioniţă ce-mi mai spui.
Foaie verde mărăcine
De Ioniţă îţi spui bine
Că bea vin, mănâncă pâne
Nu mai grijeşte de tine.

1255.—*Foaie verde pelinită,*
Adu-ţi, aminte, Mariţă,
Când te iubiam la portiţă,
Când îmi dai mie guriţă
La Ioniţă 'n grădiniţă.
Foaie verde de răsură
Te puneam cu ochii'n lună
Şi-ţi număram dinţii'n gură.
Foaie verde lămâiţă,
Şi te bătea luna'n ţâţe,
Şi tu dai neicăi guriţă.

1256 —.*Foaie verde trei spanace,*
Pentr'o mândră care'mi place
Trei zile de drum a-şi face
Trei zile de drum de-l greu,
Numai să am puiul meu.
Trei zile şi-o săptămână,
Numai să mi-o văz pă mână,
Că i-a fost guriţa bună.
Foaie verde ca iarba,
Mândră, nu ştiu ce ţi-aş lua
Mândră ţi-aş lua gura.
Ochi şi sprincenele,
C'alea fac păcatele.

De la lăutari în Ciunei.

C. Daniilescu

1257.—*Foaie verde sălcioară,*
Colo'n vale la izvoare,
Este-un nuc cu frunza rară,
Und' s'adun cucii din ţară;
Şi cântă mereu de dor,
De dorul voinicilor.
C'au plecat, s'au depărtat.
Unde ţara i-a chemat.
Au plecat la bătălie,
N'ar fi fost ca să mai fie.

Foaie verde ş'un dudău,
A dat bunul Dumnezeu,
Luptele de s'au curmat,
Voinicii s'au înturnat,
Ţara mea s'a liberat.
De-acum hăt pe veşnicie,
Ţara liber'o să fie;
Iar cei mândri, cei voinici,
N'or mai sta pe la potici,
Ci s'or strânge la izoare,
Sub cel nuc cu frunza rară,
Şi-or trăi în veselie,
Ani o sută, ba ş'o mie.

Auzite dela Ion Puşcaşu, Negoteşti-Suceava.

V. Ştirbu

1258.—*Taica, maica, tot mă'n-treabă,*
Ce munculiţă mi-e dragă.
Eu le spui de haiducie,
Ei mă mân la plugărie,
Eu le spui că nu mă duc,
Că mă 'mpung boi din jug,
Ei se întorc cu coarnele,
Ca să'mi spargă maţăle.

Taica, maica, tot mă 'ntreabă
Ce munculiţă mi-e dragă,
Eu le spui de câte-o fată,
Ei mă mână tot la sapă.
Eu le spui că nu mă duc,
Că sapa-i frate cu plug.
Sapa-i lată, coada-i groasă,
Rău mă sdrucină *la coastă.*

De la Lucan Călin-Alexandria.

I. I. Ciuncanu

1259.—*Vai de maica cu fe-ciori*
Că tot plânge-adese ori,
Da' maica numai c'o fată,
Aia plânge num'odată
Când ş'o vede măritată,
De lângă ea 'nstrăinată.

Auzită de la soţia mea.

1260.—*Vai de maica cu fe-ciori*
Că plânge adese ori,
Dar maica numai cu fete,
Plânge până nu mai vede.

1261.—*Scrisu-i drumu' cu cer-neală,*
C'am un frate dus în ţară,
De doi ani la primăvară,
Scrisu-i drumul cu cărbune,
C'am un frate dus în lume,
Nicăieri nu se răspunde[1].

1262.—*Cântă cucu 'n par de vie,*
Io-am gândit că-mi cântă mie,
Da, ăla nu-mi cântă mie,
Că-i cântă la păcurari,
Să grijască oile,
Să nu mânce florile;
Florile-s de trăbuială,
La 'mpăratul de cerneală,
Să cernească puştile
Pe când vin răgutele
Puştele le-o şi cernit,
Şi răgutele-o venit.

Auzită de la Maria Dorhoiu din Budatele.

Tr. Gherman

1263.—*Frunză verde sălcioară*
Măriuţă, Mărioară,
Ia-ţi cămaşa gălbioară,
Scoboară'n vale la gară,

[1]) Nu scrie

C'a venit trenul de-aseară,
Şi mi-l ţin pe cheltuială,
Dimineaţa pleacă iară.
Pleacă trenul fluierând
Şi roţile 'nduruind.
Tu rămâi puică plângând,
De la inimă oftând;
Oftează şi pentru mine
C'amândoi am trăit bine.

1264.—*Frunză verde foaie albă*
Neică cu mustaţa neagră,
Ieşi afară şi mă'ntreabă
De câţi ani ţi-am fost eu dragă,
De doi ani şi jumătate,
Te-am iubit eu cu dreptate;
Dar acum de două luni,
Te-am urît pentru minciuni.
Nu-s minciuni din alţi străini,
Ci-s minciuni de la vecini,
Că mi-au zis duşmanii mie,
Să-mi vază casa pustie
Şi pe neica'n puşcărie.
Comunicate de d-l Gh. Fira, Zlătărei-Vâlcea, ce le are scrise dela Pr. Tucu din Bujoreni-Vâlcea.

1265.—*Frunză verde de măr dulce,*
Ia ieşi dragă pân' la cruce
Şi vezi-mă cum mă duce.
Că mă duce'n ţări străine
Unde nu mă cunosc nimeni;
Numai frunza şi iarba.
Mărită-te mândra mea,
N'aştepta nădejdea mea.
Din comuna Zevideni-Vâlcea, scrise de d-l Gh. Fira, Zlătărei-Vâlcea.

N. I. Dumitraşcu

1266.—*Liţo verde iarbă dulce*
Stăi bădiţă nu te duce,
Că te-oiu scălda'n lapte dulce.
De m'ai scăldà şi'n zahar,
Dac'am pus şaua pe cal,
Şi mâna pe iartagan,
Să-mi apuc poteca'n deal
După urme de jidan,
Numai trei paşi că păşii
Cu jupânu mă'ntâlnii,
La mijlocul codrului.
—Buna calea măi jupâne,
Nu-i schimba murgu cu mine?
—De schimbat nu l-oiu schimba;
De l-ai cere, ţi l-oiu da,
—Măi jidane nu fi prost,
Aşterne-mi mantaua jos,
Şi numără-mi banii toţi.
Şapte părţi Codreanului,
Ş'o parte Dornealului,
Ş'o muche jidanului,
C'aşa-i vama codrului,
La capătul muntelui.

1267.—*Liţo verde trei migdale*
Măi bădiţă măi Trifane,
Mândră-i mândra dumitale.
Mândră-i mândra, nu mi-i dragă,
Că tot trece prin dumbravă,
Şi nimica nu mă 'ntreabă,
Par'că nu i-am mai fost dragă.
Dar că eu nici eu n'o întreb,
Numai cu ochi-o petrec.
Dela Gh. Ţabră, din Holda-Broşteni jud. Suceava, la 29 Iulie 1911. Le ştie din Ortoaia-Dorna.

Al. Vasiliu

1268.—*Pe vale Leană pe vale*
C'o făcut mazărea floare.
Hai Leană s'o hărăgim,
Amândoi să ne iubim.

Cu haragi de rosmalin
Să facă vinul pelin;
Cine-o bea să se'ntărească,
Şi pe puica s'o iubească.

1269.—*Nu ţi-i milă şi păcat,*
M'ai iubit şi m'ai lăsat.
Nu ai milă şi blândeţe,
De-ale mele tinereţe.
Bate vântul printre vii
Eu te-aştept şi tu nu vii.
Bate vântu'n toporaşi,
Und'te duci şi cui mă laşi.

Adunate din satul Lunca jud. Bacău.

G. Iacobeanu

GLUME, JÂTII, TACLALE

248. Moşul şi nepotul.

Intr'o zi, s'au strâns mai mulţi băeţaşi la un moş al lor, care avea darul beţiei.

Nu era zi bună, lăsată de Dumnezeu, în care să nu se întreacă cu şaga. Şi această moşie pe care o stăpânea de multă vreme, îl dăruise cu o hâzenie de mutră, de-ţi venea să fugi în toată lumea de el. I se umflase nasul cât o patlagică mare şi roşă. Şi cum erau ei la un loc, stând de vorbă, numai ce, unul dintre băeţi, îl întreabă, râzând: «Moşule, de ce eşti aşa de roş la nas?

Iar moşul, plin de îngâmfare şi mândrie par-că de isprava lui răspunde; «Ei măi băeţi, cât am cheltuit eu până l-am văzut aşa!»

Auzită în Comăneşti. **S. P. Chiricel**

249.—Atunci, fă două mai mititele.

Ţiganul într'o zi fiind flămând ca un lup, — ca 'ntotdeauna, — spune ţigancei:

—Fa, nevastă, fa. Azi am foame mari de tot; să faci o mămăligă mare, ştii colia cum îmi place mie.

Dar ţiganca: —Haoleu. Da, de unde să faci, mânca-ţi-aş. Dacă este numai o leacă de făină.

Ţiganul, atunci de colo: — Dacă-i aşa, atunci fă două mai mititele!

Auzită Vârlezi-Covurlui. **Ioan N. Vârlezeanu**

250.—Buna dimineaţă în loc de bogdaproste.

Intr'o dimineaţă de iarnă când frigul e aşa de mare de crapă lemnele — cum se zice, un om — neavând de lucru, o apucă spre un prieten al său. ca să mai tăinuiască. Nu ştiu cum se întâmplase, dar gazda fă-

cuse colaci. I-a dat și lui unu. Cine știe unde-i era gândul în acest timp, că în loc să zică: Bogdaproste cum trebue, se pomenește cu: Bună dimineața.

Negreșit — în urmă — hazul făcut pe socoteala lui n'a fost mai mic.

251.—De-ale surzilor.

Doi oameni mergeau pe un drum. De o parte și de alta a drumului lanurile de grâu cu spicul cât vrabia, se legănau încoace și 'ncolo în bătaia vântului. Uitai să spun că unul din ei se întâmplase să fie cam fudul de o ureche. La un moment acesta rupse tăcerea întrebând pe celălalt:

—«Al cui e grâul ăsta măi cutare? Cum l'o fi chemat nici eu nu știu.

Tovarășul său răspunse:

—«Vrei să știi al cui e? Al ăstuia de are grâu de partea cealaltă a drumului. Ei! te-ai lămurit acum?

Surdul tot surd în toată vremea. Odată holbă ochii, de să te bage în toți sperieții și: «A murit el? făcu mirat «da' lasă — după ce se mai gândi — o fi rămas copii ca să-l secere».

Gorunești-Vâlcea **C. M. Popescu**

CRONICA

D-nii *Șt. St. Tuțescu* și *S. Teodorescu-Kirileanu*, folosind aproape tot materialul cules cu privire la *frământările de limbă* publicat până acum, și adăogând și o altă parte nouă, publică o colecțiune bine și frumos întocmită în no. 14-15 din *„Biblioteca folcloristică."* Insemnăm că nu toate frământările de limbă sunt *păcăleli* (Ce păcălire aduc versurile puse pe întâia față a copertei?) și că nu toate punctele sunt frământări. Astfel, la pag. 28: *Eni, meni, cling clang, ozo, pozo, pacatir, aer, vaer, vig*, este o formulă eliminatorie. Tot astfel cele două puncte de jos de la pag. 30, întâiul și al treilea de la p. 31 ș. a.

Bucata: *Coțofană faură* de la p. 30 este o *gâcitoare*; tot astfel *De ilic, de ili cel* de la pag. 37 ș. a. pe cari, firește, din neștiință sau din alte lipse, tineretul le întrebuințează și ca frământări de limbă.

Pentru această trudă, care va aduce după sine și o deșertare de pungă, fără altă nădejde, se cuvine întocmitorilor toată recunoștința.

* Un nou mănunchiu de snoave dă la iveală d-l *N. I. Dumitrașcu* în „Biblioteca populară a „Neamului Românesc," botezat *Isprăvi*. Acelaș scris vioiu pe care-l cunoaștem de mult, menit s'aducă veselia cu întâmplări,—nu prea: isprăvi.— cu țigani, cari, dacă au fost, hotărît că astăzi nu mai sunt! Cum n'a fost nici vestita „prostie bulgărească!"

* In *Analele Academiei Române*, S. II, Tom. XXXV Secț. lit. apare 25 p. cu un **Glosar de cuvinte din jud. Mehedinți** de *I. Boceanu*. De sigur e o greșală la p. 4 în *budieze*, pentru *budiene*, sing. *budiană*.

* D-l N. Dumitraşcu ne scrie că versul *Cu leiţi după cosiţi* publ. în *Datine şi credinţe* no. 1360 (p. 59) înseamnă *Cu leiţi* (*leinţi* de la sing. *leu*) *după cosit* (*coasă*)

* Cele două rânduri de la nota de sub p. 115 trebuesc cetite astfel: „Restul textului fiind aproape identic, trebuie să recunoaştem la Gaster sau o copie mai recentă sau o transpunere făcută rău pe alocuri."

* D-l *D. Russo* în noua-i lucrare *Elenismul în România*, pune în adevărată lumină trebuinţa unor temeinice studii de filologie, greacă medie, şi modernă pentru lămurirea unui mare număr de chestiuni cari ne privesc. După aceste studii se va putea vedea între altele ce înrâurire covârşitoare a avut nesfârşit de multele *apocrife* asupra credinţelor poporului român.

* D-l *P. G. Savin* ne scrie şi noi rezumăm că vorba *troşchi* dată de d-sa la „O samă de cuvinte, an. V p. 376 rămâne aşa cum e dată şi n'are nimic de-aface cu *troschi* (vezi an. VI p. 95.)

* D-l *N. I. Dumitraşcu* ne scrie că întâmplător văzând pe-o carte poştală cu un cuprins cu totul prozaic, a cetit pe faţa unde se scrie adresa, sus:

Du-te carte, du-te'n sbor,
La nenea unde mi-i dor;

iar pe o margine îngustă:

Du-te carte drăgostoasă,
De'mi adă veste frumoasă.

* Cu toate că suntem departe, auzim din Bârlad urlând un câne bănuit de turbare. Vecinii l-au pus în lanţuri şi bietul animal, cu cât se sbate mai mult, cu atât juvăţul i se strânge împrejurul gâtului! **P.**

Poşta Redacţiei.

D-lui *N. Mateescu*. Primit mandatul. *C. G. Vartolomei*, S'au primit culegerile de la 26 Mart. Ce ne vei mai trimete, la noi se păstrează ca iarba de leac. Unde pui că dobândeşte şi un loc în rânduiala publicărei, care nu se poate da de obiceiu, pentru unele capitole, îndată după sosire la redacţie. Deci, aşteptăm.

Poşta Administraţiei,

S'au primit bani şi prin urmare se mulţumeşte D. Gr. Furtună, Bucureşti. 5 lei cotizaţii; D. *D. G. Chiţoi*, Periş 2.50 abon. jum. VI; D. *Sava Bărbătescu*, Plopi-Mehedinţi 5 lei an. VI; D. *D. Evolceanu*, Bucureşti, 5 lei an. VI; D. *Dr. Cristofor* Bârlad, 5 lei an. VI; D-na *Ec. Pangrati* Bucureşti. 5 lei an. VI; D. *D. Petrescu* Zorleni, 5 lei an. VI; D. *Lt. Iliescu* Focşani 5 lei an. VI; D. *D. Mihalache* Goleştii Badii, Muscel 5 lei cotizaţii; D. *N. I. Dumitraşcu* 40 b.; D. *D. Evolceanu*, 80 bani.

Cărţi primite la Redacţie.

Şt. St. Tuţescu şi S. Teodorescu-Kirileanu: *Frământări de limbă* (No. 14-15 din Biblioteca folcloristică) Craiova 1913, 86 p. 50 bani.

François Copée: *Vinovatul* (Le coupable) roman, trac. de L. Nădejde (No. 781—4 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, f. a. Libr. Leon Alcalay, 320 p. 1 leu 20 b.

N. I. Dumitraşcu: *Isprăvi*, snoave, Vălenii de Munte, 1913, Tip. „Neamul Românesc" 36 p. 15 b. (No. 9 din Biblioteca poporală „Neamul Românesc")

Elena Farago, *Copiilor*, Craiova, 1913, Editura Tip. „Ramuri" 44 p. 1 leu 25 b.

I. Agârbiceanu, *Spaima*, (No. 1 din Biblioteca „Lumina Nouă" (Bucureşti 1913, Tipografia românească, 32 p. 20 bani.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi pretenilor Revistei „ION CREANGA“ pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

INŞTIINŢARE. Cu părere de rău, Redacţia se vede silită ca să nu răspundă acestor cinstite feţe cari la felurite întrebări, nu alipesc şi cartea postală ori mărcuţele pentru răspuns. Pricina-i lesne de înţeles

CĂTRE COLABORATORI

In numerile viitoare se vor publica toate ştirile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende, credinţe şi datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie şi Decembrie şi anume:

Ziua Macaveilor, Probejeneie, Sântămăriile, Sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca. Zămislirea, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèlele, Vinerea mare, Lucinul, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Stelian, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Sf. Filofteia, Ana Zaceştenia, Sf. Spridon. Sf. Modest, Ignatul, Sf. Anastasia şi Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie şi toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui Artur Gorovei
Primar
Fălticeni

CARŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I.	6.00
„Ion Creangă" An. II.	5.00
„Ion Creangă" An. III.	5.00
„Ion Creangă" An. IV.	5.00
„Ion Creangă" An. V	5.00
Cărţi postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1912	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1913	1.50
Panfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0.20
„ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ II	1.60
„ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la Români	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	2.00
„ „ Boli şi leacuri	1.00
„ „ Cântece de ţară	4.00
„ „ Agricultura la Români	5.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de mătasă	0.10
„ „ Alcătuirea unei gospodării ţărăneşti	0.50
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine şi alte cântece	0.30
A. M. Nour: Descântece şi vrăji	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, poveşti	1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

ŞT. ST. TUŢESCU
S. TEODORESCU-VIRILEANU

FRĂMÂNTĂRI DE LIMBĂ

No. 14-15 din
«Biblioteca Folcloristică»

50 de bani

N. I. DUMITRAŞCU

ISPRAVI

— SNOAVE —

No. 9 din
Biblioteca Populară
«Neamul Românesc»

15 bani

Anul VI.—No. 6. **Iunie, 1913.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA: T. Pamfile. Strada Corbului

ADMINISTRATIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, C. D. LUPAȘCU.

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui], St. Capşa [Bucureşti], G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dalga), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Jorăşti Covurlui], I. Neculau Coropceni-Vaslui, A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broşteni Suceava], Şt. St. Tuţescu Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

Domnii întemeietori cari până la sfârşitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înştiinţare.

Stăruitor ne rugăm pentru plata abonamentelor.

Anul VI.—No. 6. Iunie, 1913.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. PAMFILE. Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL In țară 5 lei In străinătate. 6 „

ADMINISTRAȚIA: M. LUPESCU Zorleni-Tutova

INSEMNĂRI CU PRIVIRE LA LIMBA BASMELOR POPORANE ROMANESTI

Urmare [1]

Ce progrese s'ar putea face în istoria limbei române și a poporului român, dacă învățații ar avea la îndâmână numeroase colecțiuni de produse ale musei poporane, corespunzătoare tuturor condițiunilor! De s'ar fi întreprins chiar din capul locului un studiu temeinic al limbei poporului român, atunci cine știe poate chiar acum am avea un dicționar cât se poate de complet, care ar îndestula toate condițiunile științei luând în socoteală toate timpurile și toate ținuturile, un dicționar care, trăgând folos din greșelile făcute cu prilejul unor asemenea lucrări, ar putea să ni se înfățișeze ca un model. Astfel s'ar alcătui într'aceeași vreme și o temelie tare pentru plăsmuirea limbei literare: aceasta ar fi adevărat românească, pretutindeni înțeleasă. Chiar de n'ar fi totdeauna ideile cu totul originale, atunci măcar limba ar fi originală, adevărat românească. Traduceri de lucrări din limbi străine, dacă într'aceeași vreme s'ar distinge și prin conținutul lor fiind scrise într'o limbă înțeleasă de toți, s'ar putea privi ca o adevărată îmbogățire a limbei naționale românești. Și cât folos aceasta ar aduce poporului român doritor de carte, aceasta va putea aprecia ori și cine știe să judece drept rolul literaturei față cu poporul. Dacă autorii și jurnaliștii români se plâng de aceea că produsele lor se cetesc puțin, a lor este vina; înstrăinându-se poporului, nu pot nici ei să se aștepte din partea sa la un interes din cale afară de mare.

Dară chiar lăsând la o parte întrebarea, dacă limba poporului chiar acuma are să aibă o mare înrâurire asupra fixării limbei literare ori ba, lipsa unei culegeri îngrijite a tot ce datorește origina sa spiritului poporului, este atât de urgentă încât chiar Societatea Academică Română

[1] Vezi p. 129 și urm.

din Bucureşti, care nu este tocmai vestită cum că ar pune mare preţ pe limba poporului, nu s'a putut lipsi de a nu atrage băgarea de samă asupra însemnătăţii de atari colecţiuni (vezi Analele Societăţi Academice Române sesiunea anului 1876, tomul IX, p. 49). Se înmulţesc în genere presemnele cum că de studiul acesta la Români se va îngriji mai bine şi este vreme ca aceasta să se facă numai de cât; din cauza culturei care înaintează fără să poată fi oprită, dispar foarte multe datine de baştină ale poporului, ceea ce este din cale afară de însemnat pentru apreţiarea caracterului său, pentru cunoştinţa istoriei sale. Când într'o zi, fie mai curând sau mai târziu, lumea va căuta după asemenea colecţiuni, ca, luându-se după modelul limbei italiene sau franceze (fără să se îngrijască de origina latină a cuvintelor şi frazelor) să însufle viaţă nouă limbei, care până atunci se va fi amorţit, atunci se va aminti cu mulţumire de acei cari au intreprins şi dus la sfârşit bun lucrarea aceasta, care nu se poate numi uşoară, în schimb însă, meritoasă şi interesantă.

Alăturat la aceste observaţiuni generale am să dau o alegere de nişte expresiuni populare, după cum le-am adunat citind basme poporane româneşti. Mie-mi era ca colecţiunea să fie cât se poate de bogată şi ca şi acelea ce, cu privire la înteles fac un întreg, să nu fie despărţite; de aceea m'am hotărît pentru rânduiala alfabetică.

Mai întâiu vin câteva substantive, pronume indefinite, adjective, apoi un mai mare număr de verbe, în sfârşit câteva adverbe.

Pe locul întâiu se găseşte ideea cât se poate de generală în limba română, apoi vine un exemplu, în care ceea ce este caracteristic s'a tipărit cu *litere cursive*, ca şi când citatul care trebue întregit după lista alfabetică a isvoarelor adăugată la urmă. In citate, cele două cifre din urmă despărţite prin o virgulă, înseamnă pagina şi rândul. Literile *d* şi *s* înseamnă coloanele, cea dreaptă şi cea stângă, şi tot aşa *a*, *b*, *c*, dacă coloanele sunt mai multe. Traducerea exemplelor în limba germană are de scop să înlesnească întelegerea lor; câte odată sună însă destul de aspru ceea ce vine de la năzuinţă să se obţie exactitatea cea mai mare.

Transcrierea este întrucât se poate fonetică; vocalele cu ◡, mai cu samă ă, ĕ, corespund cirilicului ă[1], cele cu ∧, mai cu samă â, î, ê, cirilicului *î*[2], ş=sch, ţ=z, z=s moale; altfel trebue să se aducă aminte de ortografia italiană, şi anume cu privire la scrierea şi pronunţarea lui *c* şi *g*; *j* apoi este francezul j în cuvântul *jour*.

Nota. Atâta am scris în originalul german al articolului; de astă dată se 'nţelege traducerea germană n'o dau; ceea ce scriu deci despre dân-

[1] Literă cilirică pentru ă, tipografia n'are; [2] idem pentru i.

sa n'are loc aici, căci pentru cititorii români traducerea ar fi de prisos. Puind acum la locul întâi cuvântul român, par'că nu-mi vine să citez aceste cuvinte în aceeaşi rânduială în care se găsesc cuvintele germane, ci le pun în rânduială alfabetică, după cuvintele române.

Păstrând din întâmplare manuscrisul articolului, văd că nu-mi fu slobod atunci să tipăresc tot materialul pregătit, îmi iau deci voe s'o fac aici. Astfel articolul va vedea lumina zilei în forma în care aveam de gând să-l tipăresc acum 35 de ani. Aş putea să semnez cele adause acum; părându-mi-se aceasta fără însemnătate, n'o fac, nevrând să împestriţez de geaba textul.

Fie ca traducerea s'o primească Românii cu atâta simpatie cu care fusese primit originalul acum 35 de ani!

Babă: *băbătia* lui Conv. L. X. 10--376. s. 36; —*băboiul* ib.—113, s. 38;—*băborniţa* ib. 114. s. 12;—Ştirba *baba cloanţă* ib. X. 3—113 s. 20—1; *cotoroanţa* bătrână Isp. II. 1—117, 17; —*culul dracului* de babă Isp. II. 1 — 112, 12; —*hirca* Conv. L. X. 3 — 113. s. 26; — *matahala* ib. IX. 5—190. d.11;—*odoroaga dracului* Isp. II. 1--116. 9;—*pohoaţa* de babă Conv. L. X. 3—113. d. 20—1; *sgripţoroaica vrăjitoare* Col. Tr. 1876- 175, 8; *talpa iadului* Conv. L. X. 3—113. s. 8;—*tălpoiul* de babă b. XI. 1—31. s. 26—7;—*tălpoiul iadului* ib. X. 3—113. d. 10; cf. s'o ei de *cânepa dracului* Conv. L. IX. 7--286. s. 20; Baba cu *părul pe cap ca în palmă* ib. IX. 5—190. d. 7—8.

Dracul: *drac* Col. Tr. 1876—476. 16; *naiba* Ser. 47. 12—13; Isp. II. 1—116—117; ib 135, 6; —*necuratul* Col. Tr. 1872—259. c. 9;—*pârdalnic* Isp. II. 1--136. 9;—*Scaraoschi* Conv. L. XI. 1—22. d. 11; —*ucigă-l crucea* ib. —28. s. o—8;—ib. X. 3—107. s. 5—6;—*ucigă-l toaca* ib. IX. 1—27 d. 2;—*vicleanul* Col. Tr. 1876—172, 0.

Vremea: tocmai se *îngâna ziua cu noaptea* Isp. II. 2—44. 8-9;—începuse *a intra alba în sat* ib. 57. 18—9; *a sosit alba în sat* Col. Tr. 1876-276, 12;—Când începu *să cânte ciocârlia* Cal. B. 1877—6, 37; —*în puterea nopţii* Conv. L. X. 3—114. d. 7; - ib. VI. 1—19. s. 6—7; —Baba se sculă *cu noaptea 'n cap* ib. IX. 7—284. s. 20--1;—*în faptul zilei* Isp I. 81, 22;—Când *se lumină de zioă* Isp. II. 1—68 5-6; —Luceafărul de dimineaţă era *de o suliţă* Conv. L. VI. 1—28 s. 41—2;—se suise ca *de două suliţi* pe cer ib.—29. s. 32—3;—Când rămase soarele *de o suliţă* Fund I.—18. 13—14;—până *dete în murgit* Cal. B 877-6, 20; —Când era *pe la scăpătatul soarelui* Isp. II. 2 75 8-9; — pe când soarele era în cruci ib. 78. 8;—Când aiunse *se crăpa de zioa* Isp. II. 2—19, 13;—-plecară *cu zioa 'n cap* Cal. B. 1877—30, 40—41.

Toate: câte 'n lună şi în soare face Isp. I. 37, 28-9; ib. 63, 8-10; fă-

gădui ib. 88, 11—2: învăța ib. 72, 8-9; spune ib. 50, 10, toca Conv. L. VI. 1—27. s, 41—4; Știu că mi-ar da *lumea de pe lume* ib. XI. 1—28. d. 11;—Pe când mâncase și *cei ce-și perduse boii* Isp. II. 1—116, 25.

Nimic: Nu mai cuteză să zică *nici bleau* Isp, II. 1—73, 9-10; — *nici boaba* (citi) ibid. 10, 10;—Nu zise *nici bob* Isp. I. 61, 6.—*nici cârc* ib. 16 17; 66, 28-29.—N'am eșit din poruncile împărăției tale *nici cât negru sub unghie* ib. 81, 27—9.—fără să dea *un cuvințel* ib. 60, 17.—*nici pis* ib. 74, 2; 93, 9,

Nime: Nu se va strecura nici macar *un duh* Col. Tr. 1876—477, 22: să n'o simtă *nici măiastrele* ib. 175, 9.—*paserea măiastră* nu vine pe aici Conv. L. X. 3—111. s. 11—2.—Pe unde *nici pasere măiastră* de pe lumea albă nu străbate ib. VI. 1—21. s. 14-5.—Fără să știe *nici puiu de pasere* Col. Tr. 1876—367, 16.—Nu putea resbi până la ea *nici puiu de pasere măiastră* ib. 467, 36.—*Puiu de ființă* nu se vedea pre nicăiri Cal. B. 1877-11, 36-7;—Nu putea să treacă prin ea nici *puiu de fiară* Col. Tr. 1872—259. 6. 48-9. *puiu de om* ib. 1876—366, 24-5; ib. 379, 7-8. Isp. I. 37, 11; Fund. I. 3, 14-5;—*fața de om* pământean n'am văzut Col. Tr. 1872—21 s. 34;—nepătrunsă de *picior de om* Conv. L. IX. c—189. d. 35;—nu zări *piciorus de om* Cal. B. 187—46. 16; —Nu văzuse alt *sufletel de om* .Col. Tr. 1876—366, 26;— nu mai văzuse *suflet de om* Isp. I. 9, 13-14.—*țipenie de om* nu li deschidea ușa Conv. L. X. 3—105. d. 12-13.—Teribile care ți le-oi face eu, nu le-o face altul *macar să fie cu stea 'n frunte* ib. XI. 1—25, s. 36—8.

Mult: Atâta *amar* de grău Conv. L. XI. 1-26. d. 6-7; de trudă ib. X. 3-112. s. 37;—după *mult amar* de cale ib. VI. 1-20. d. 3-4;—*Câtă frunză și earbă* Isp. I. 27, 14-15; Isp. II. 1-69, 20;—mulți *ca frunză și iarbă*, Conv. L. VI. 1-26. s. 14—15; Isp. II. 1-135, 11-2;—*ca norul* Conv. L. VI. 1-28. d. 17-8;—*ca locustele* ib. 28, d. 22-4;—*o spuză* de argați Isp. II. 1-123. 11-2; cf. mulțimea aia de oameni *furnicând* în sus și în jos Isp. I. 17, 25—7.

Adjective.

Adevărat: Bine ar fi, măi Chirică, dac'ar fi toate *cu lapte* câte le spui Conv. L. XI. 1—25, 1—2.

Alb: Bătrânii albi *ca earna* Conv. L. X. 3—105. d. 3;—O pâine albă *ca fața lui Christos* Isp. II. 1—125. 19;—Brațele albe *ca lăcrămioarele* Conv. L. VI. 1—17. d 40;—Păreții albi *ca laptele* Isp. II. 2—48, 21;—O fată mai albă *decât neaoa* ib. II. 1—96, 20; Barba albă *ca omătul* Conv. L. VI. 1—17. s 2;— O porumbiță albă *ca spuma laptelui* ib. IX. 1—29. d. 21—3; despre logodnică Isp. II 1—38, 10—1; Pânză albă *ca zăpada* Isp. II. 2—49, 4—5;- despre făină Conv. L. VI. 1—21. d. 27.

Bătrân: Femeea lui era bătrână, ca nu știu cine să spun, era *ca sfânta Vineri* ib. IX. 5—185. d. 9—11;—Un pusnic bătrân, bătrân, *ca Dumnezeu de bătrân* ib.—186 d. 17—8; Bătrân de-și *ridica pleoapile ochilor cu surcele* Isp. II. 1—141, 11.

Bun: Un băiat bun, drept și nevinovat, de *să-l pui la rană și se vindecă* Col. Tr. 1876—369, 5—6;—Un stăpân *ca pânea cea bună* Conv. L. XI. 1—25. d. 24; Barbatu-meu e *cum îi pânea cea bună* ib. 33. s. 3—4.

Dibaciu: Babă, meșteșugoasă la trebile sale, *cum îi sfredelul dracului* Conv. L. XI. 1—31. s. 27—8; din contra: Na-ți-o frântă că ți-am dres-o ib. X. 10—374. d. 12—3.

Evlavios: Că-i de cele *cu crucea'n sân* ib. XI. 1—29. s. 28—9;—care a mai fi cu crucea'n sân ib. 29. d. 36—7.

Frumos: Mărul numai nu zice: *mâncă-mă, surioară* ib. VI. 6—230. d. 31—2;—Amândoi *aveau pe vino 'ncoace* Col. Tr. 1876—277, 2. — Fața *are pe vino 'ncoace* ib. 1872—258, 6. — *La soare te puteai uita, dar la dânsa ba* Isp. I. 76, 11—2.—Pare că era *făcută de zahar* ib. 86, 22—4; *ca un boboc de trandafir* ib. 128, 2—3;—*De-ți era dragă lumea să te uiți la el* ib. 152, 21—2; 52, 27;—Sânzieana era frumoasă... dar frumoasă, încât *mă tem s'o laud și să spun cum și ce fel era de frumoasă* Conv. L. IX. 5—189. d. 9—12.—*Ruptă din soare întocmai ca Ileana Cosinzana* ib. IX. 1—30. s. 34.

Fudul: mai mulți de teapa d-tale *se țin cu nasul pe sus* ib. XI. 1—28. d. 13—4 (contrarul: Ce aș mai râde să te văz *întorcându-te cu nasul în jos* Col. Tr. 1872—257, 14—5).—*Eu mă umflam în pene* de astă alegere și *nu mă mai încăpea pelea* de mândrie Cal. B. 1877—39. 9—10;—Ucigașii lui *se împăunează* cu isprăvile sale ib. 46, 32.

Greu: Mi se pare că noi o *să dăm peste dracul.* Conv. L. XI 1.—27. s. 27—8.

Harnic: Lucra bietul om de *da pe brânci* zi și noapte. Isp. II. 1—53, 3—4;—Era *ruptă* de osteneală Col. Tr. 1876—177, 34.—*Se facea luntre și punte* Isp. I. 124, 3.—*S'a pus el l. și p.* Conv. L. IX. 1—22. d. 29.

Iute: ca *fulgerul* Col. Tr. 1872—256. c. 7—9; Conv. L. IX. 5—188. s. 28—9.—ca *gândul* Isp. I. 19, 8—9; 88, 26;—ca un *prăsnel* Conv. L. IX, 7—404, 24,—ca *săgeata* Isp. I. 7, 26—7; 12, 19;—ca *scânteea* Conv. L. XI. 1—23, 17—8;—ca un *smeu* ib. IX 1—24. s. 15; — ca un *vârtej* Isp. I, 26, 6—7; Col. Tr. 1872—259. b. 27—9;—ca *vântul* Isp. I. 6, 13; 19, 8—9; 88, 26.—se întorcea numai *într'un călcâiu* Col. Tr. 1872—256, 54.—intră în *ruptul sufletului* Conv. L. VI. 6—228. d. 34—5;— aleargă *în ruptul capului* ib. VI. 1—28. s. 44.—fugeau *de-și rupeau gâturile,* Isp. I. 28, 4—5;—Venia *cu o falcă în cer și una în pământ* ib. 88, 12; 7, 25;

-*tiva* băete! Conv. L. X. 10—377. s. 26

Leneş: Şedea *ca un trântor* Isp. I. 136, 9—11;—Este o leneşe de *tânjeşte pământul sub ea* ib. 121, 27.

Mare: O turtă *cât toate zilele* de mare Isp. I. 150, 30;—o gură ib. 1.7, 4—5; un taur ib. II. 1—120, 8;—ochii *cât cepele* de mari Conv. L. IX. 12—458. s. 14—5;—Ochii mari *cât pumnul* Cal. B. 1877—31, 7—8;—Colţii ca cei *de fildeş* Col. Tr. 1872—257. 54—5;—Dinţi *ca lopeţile* Conv. L. VI. I.—28. s. 19;—Capul lui *cât baniţa* Col Tr. 1872—257. b. 56—9;—Pântece mare, mare, *cât un munte* Conv. L. IX. 7—286. d. 34;—O gură largă *cât o şură* ib. VI. 1—28. s. 5—6.

Mâhnit: *Parcă ţi s'a înecat corăbiile* pe mare Isp. I. 51. 14—5; - Posomorât *ca vremea cea rea* Conv. L. X. 3—105. d. 3-4; - Posomorât *ca cum i-ai fi luat boii şi l-ai fi lăsat cu carul în drum* Cal. B. 1877—47. 6—7;—*Cu inima sdrobită* de durere Isp. I. 16, 25—6;—*sdrobit la inimă* de mâhnire ib. 96, 19—20;—Eu plângeam de *mă topeam* ib. 91. 15—6.

Nebun: Trebue *să-i lipsească vre o doagă* Isp. II. 2 42 13—4;—Ce, *am mâncat lauri?* Isp. I. 97, 3—4;—Nu umbla *cu gărgăunii în cap* Conv. L. X. ..—108. s. 7.

Ostenit: Mi-a *trecut ciolan prin ciolan* Conv. L. IX. 7—283. d. 28—9;—Ostenit *ca vai de el* Isp. II. 2—43. 8.

Păţit: El *trecuse şi prin ciur şi prin dârmon* Isp. I. 49, 6;—*Am văzut eu şi hoituri mari* Conv. L. XI. 1—24. s. 35.

Prost: Omul nostru era un om de aceia, *căruia-i mânca câniii din traistă* Conv. L. IX. 12—453. d 26—7;—vorbeşti de tine, care *nu ştii nici cum se mănâncă mămăliga* Col. Tr. 1872—257. d. 1—2.

Rău: Nevasta... *era pestriţă la maţe* Conv. L. IX. 12—453. s. 17—8.

Roşu: Faţa roşie *ca de rac* Cal. B. 1877—39, 38;—Mai roşie *decât fraga muntelui* Conv. L. IX. 1—24. s. 15—8.

Sărac: *N'avea după ce bea apa* Isp. I. 49. 2—3;—*Doui întei nu putea lega şi el* Isp. II. 1—53, 5;—Erau şi aşa de saraci încât *nu se ţinea sdreanţă de sdreanţă* Cal. B. 1876—16, 3.

Sgârcit: *Lega paraoa cu zece noduri şi tremura după ban* Conv. L. IX. 7 283. s. 13—4.

Singur: Şedeau singurei *ca cucul* ib. X. 3—105. d. 3—4.

Turbat: De se părea *c'au apucat o nouăzeci şi nouă de năbădăi* ib. VI. 8 d. 45—6.

Urît: B b. urîtă *ca păcatul* Cal. B. 1877—14, 26;—Trei veneţici urîţi şi pociţi *ca păcatul* ib. 47, 26—7;

Vesel: Veselie şi petrecanie *ca'n ziua de Paşti* Conv. L. VI; 1—24 s. 38—9;—M'ai găsit *într'un chef bun* ib. IX. 12—454. s. 23;—Rugăciunile

sale găsi pe Dumnezeu *în toanele cele bune* Isp. I. 102, 3—5;—Traseră un chef de *să se ducă pomina* Col. Tr. 1876—430, 26.

Verbe.

Afirma: Dacă nu te-oiu face eu să isbuteşti, *să nu-mi mai zici pe nume* Isp. I, 85, 14—5.

Amenința: Unde-ți stă picioarele, îți va sta şi capul Isp. I. 45, 10—1; —Are să-ți stee capul unde-ți stau talpele Conv. L. X. 3—108. d. 37—8; —Capul nu-ți va sta, unde-ți stă ib. Vi. 1—23. s. 17;—Capu-ți zace unde-ți sunt picioarele Cal. B. 1877-49, 9; De unde nu, nu mai auzi tu cucul Isp. II. 1—136, 12.

Arunca: *li făcu vânt în cazan* Isp. I. 66, 29. — *Ii făcură vânt pe poartă afară* Col. Tr. 1876—370, 38.

Asculta: Incet, încet, *nora s'a dat la (pe) brazdă* Conv. L. IX. 7—284 s. 25.

Avea de comun: Țăranii, cari nu avusese nici in clin, nici în mânecă cu dânsul Isp. I. 144, 28—9.

Bate: *Ii dă o bătae* bună Conv. L. IX. 10—402. d. 2—3. *Ii dară un frecuş* Isp. I. 148, 1—2;—*Dându-i vre-o câte-va palme* Cal. B. 1876—58, 10—1;—*Da într'înşii ca la fasole* Isp. I. 117, 29;—*De ce mă dai aşa val vârtej?* ib. 146, 7—8;—*Dând* odată *cole dumnezeeşte* Conv. L. IX. 5—188. s. 32;—Incepură *a da vârtos* Col. Tr. 1876—426, 19;—Argintarul bătut *făcut măr* Isp. I. 118, 19—20;—*Făcut tobă de bătăi* ib. 147, 23;—*îl luă la bătae* Cal. B. 1876—42, 17;—Unde *mi-l luă* pe ăl Pacală al meu *la buşeli* Isp. I. 146, 4;—*îl luară la fețueli* ib. 147, 8;—Ii *iau la refec* ib. 151, 24; 146, 19;—Câinii îl *luară la tărbăceală* ib. 147—8;—îl luară la trei parale şi-i *dădură* o *păruealǎ* straşnică ib. 145, 17—8.—Ii *trase şi o sfântă de batae* Cal. B. 1877—70, 29—30; —Şi-i mai *trage* şi'n numele tatălui *una* Conv. L. IX, 12—458. d. 32—3;—Incepe reteveiul *a le 'nmuia ale oase* Isp. I. 117, 26—7; —îl paştea păcatul şi-l *mânca spinarea* Conv. L. XI. 1—30. d. 13—4.

Bate joc: Ei *îl cam luau peste picior* despre avuțiile lui Isp. I. 51, 5; —l-a *luat în bătae de joc* Fund. I. 79, 20—1;—Tu ț-ai *bătut joc de mine* Isp. II. 1—83. 12—3.

Blăstăma: *mânca-l'ar brânca* să-l mănânce Conv. L. X. 3—10 6. d. 16; *ciuma* ib. IX. 7—285. d. 29—30; *puricii* ib. XI. 1—31. d. 30;—*Mânca-v'ar fripte* ăl de vă are Isp. II. 1—130, 5—6;—*Bată-vă scârba* ib. 140. 1;—Incepuiu să țip şi *să-l dau tuturor răilor* strigând că nu mă mărit Cal. B. 1877—39, 18—9;—A'n s-o *dau dracului de pomană*, soiu rău ce este ea Conv. L. XI. 1—32. s. 2—3;—*L-au dat în burduful dracului* şi l-au lăsat pe sama lui ib. 22. s. 21—2;— Muma smeului *se da de ceasul morții*

că nu putu descoperi adevărul Col. Tr. 1872—258. b. 40—2:—*Bat-o pârdalnica* s'o bată Conv. L. XI. 1—31. d. 32;—*Lasă-mă la pârdalnicul* ib. 26 s. 11,

Căi, a se: *O rodea la ficați* călcarea poruncei tatălui lor Col. Tr. 1876—172, 8—9.

Certa, a se: Cu capra *ți-ai pus în cârd*? Conv. L. IX. 9—343. d. 18;—Cu mine *ți-ai pus boii în plug*? ib. 342. s. 26—7.

Chinui: *Făcea zile fripte* bărbatului Conv. L. IX. 12—453. s. 33; Cal. B. 1877 21, 17—8;— Pentru ce mă chinuești *ca pe hoți de cai*? ib. 3, 36;—Urâtul îi *mânca* și mai tare Conv L. X. 3—105. d. 13;—*Rodea* în nurori cum roade cariul în lemn ib. IX. 7—286. s. 5—6.

Croi: *Grădina* Isp. I. 23, 11;—*mănăstiri* Conv. L. IX. 12—457, 7;—*o potecă* Cal. B. 1877—4, 24.

Demasca, a se: Iși *dete în petec*, începu să-și apropie broasca de puiu lui Spată-lată ib. 14. 35—6.

Desmierda: Ea a fost *crescută numai în bumbac* Isp. I. 126—7.

Dispărea: Ia pe unchiaș *de unde nu e* Isp. I. 56. 6;—ia *caii* de unde nu e ib. 151, 10;—ie *iapa* dacă ai de unde Conv. L. IX. 12—456 s. 34;—Dacă nu-i, nu-i, și-i gata, din *pământ n'o poți scoate* ib. IX. 5-187. d. 17-8.

Dormi: Muerea *coace somnul* până după noă ceasuri Stan. 22. 6-7; Tovarășii săi *dormeau duși* Isp. I. 65. 3-4;—Nici *somnul nu-l fura* Conv. L. XI. 1-30. s. 7:—Se puseră a trage câte un *puiu de somn* Isp. I. 119, 15; Isp. II. 2-50. 12: — După ce își făcură *povara de somn*, se sculară Isp. I. 121. 1;—Adormi *ca mort* Conv. L. IX. 5-187. s. 31;—Tu dormi *ca un buștean* Isp. II. 1—137. 17;—Adormi *par'că l-ar fi lovit cine-va cu muchia în cap* Isp. I. 120, 31-2;—Nu fu cu putință nici măcar a aromi par'că ar fi fost cu *ochii 'n soare* ib. 120, 4-5.

Fereca: Căruța lui, deși era ferecată cu *tee*, cu *curmee* Conv. L. X 10-374. d. 12-3.

Flămânzi: Imi *gărăeau* mațele de foame Conv. L. XI. 1—23. s. 23—4;— Ii *chiorăia mațele* de foame Isp. II. 1—76, 13;—Pare că *nu mâncase de o luna de zile* Col. Tr. 1872—257. b. 37—8.

Flecări: Nu-mi tot spuneți *cai verzi de pe pereți* Conv. L. XI 34. s. 26:—Incepu să-i spue *verzi și uscate* Cal. B. 1876-48, 15-6;—Ii spunea înainte *verzi și uscate* ib. 54, 7-8; Oamenii *vorbesc vrute și nevrute* Conv. L. X. 10—380, s. 6—7;—Se veseleau vorbind *verzi și uscate* Col. Tr. 1876-431. 48; — și *toca câte în lună și 'n soare* Conv. L. VI. 1-27 s. 41;—Spunea ala 'n dala Isp. II. 1-141. 26-7;—Tăia la *lavre și palavre* Isp. I. 50, 7-8.

(urmează) **Dr Ion Urban Jarnik**

URAŢII

41.—Uraţie-iertăciune (în casă).

Ascultaţi dumneavoastră, cinstiţi socri mari!

Marele şi prea bunul Dumnezeu a făcut cerul şi pământul numai cu cuvântul.

Cerul l-a împodobit cu soarele, luna şi stelele, iar pământul l-a împodobit cu toate frumuseţele şi bunătăţile.

Şi a făcut pre strămoşul nostru Adam din patru stihii ale pământului: cu trupul din pământ, cu sângele din izvoare, cu ochii din soare şi cu oasele din pietre; iară suflare i-a dat din văzduh. Şi a zis Dumnezeu: Du-te, Adame, şi stăpâneşte raiul.

Iară Adam a zis: Doamne, cum să stăpânesc eu raiul, fiind un om singur?

Şi văzând Dumnezeu, că nu e bine să fie omul singur, l-a adormit pre Adam şi i-a luat o coastă dintr'ale sale şi i-a făcut soţie.

Iară sculându-se Adam şi văzându-o, au zis: Iată os din oasele mele şi carne din carnea mea, şi aceasta îmi va fi mie soţie. Atunci blagoslovindu-i pre dânşii Dumnezeu, le-au zis: Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul şi îl stăpâniţi pre dânsul.

Aşa şi Dumneavoastră, cinstiţi socri mari, iertaţi şi blagosloviţi pre aceşti doi tineri ce stau înaintea dumneavoastră cu capetele plecate, cu genunchile la pământ lăsate. Iertaţi-i şi-i blagosloviţi, precum a blagoslovit David toiagul lui Samuil, care era de nouă ani uscat. Cu stânga aţinea şi cu dreapta blagoslovia; iar toiagul înverzi şi înfrunzi.

Iertaţi-i şi-i blagosloviţi, pentru că blagoslovenia părinţilor întăreşte casa fiilor; iară blestemul părinţilor, risipeşte casa fiilor.

Comuna Săgeata-Buzeu. **C. N. Mateescu.**

42.—Ertăciune.

Ascultaţi dumneavoastră cinstiţi socri mari,
Cinstiţi meseni şi dumeavoastră cinstiţi nuni mari,
Puţine cuvinte de rugăminte.
Se roagă fiul şi fiica Dumnevoastră,
Se roagă cu smerenie,
Ca să-i daţi blagoslovenie.
Şi se roagă cu plecăciune,

Ca să le dați ertăciune.
Că marele'și puternicul Dum-
nezeu,
Cum întăia zi a făcut cerul și
pământul
Și edenul adică raiul,
Marți l-a împodobit cu stele și
cu luceferi,
Și cu toate fiarele, mările cu
toate ce este într'însele,
Mercuri l-a împodobit cu soa-
rele și luna,
Joi a făcut Dumnezeu pe stră-
moșul nostru Adam,
Cu trupul din lut, cu oasele
din piatră,
Cu sângele din mare,
După chipul și asemanarea
sfinției sale.
Și vâzând Dumnezeu că nu e
bine,
Să sălășluiască omul singur
în lume,
A dat un somn strămoșului
nostru și l-adormi,
Și-a rupt o coastă din stânga
Și a făcut pe strămoașa noas-
tră Eva.
A strigat cu glas mare:
Ce este asta Doamne?
Domnul i-a răspuns: Nu te spe-
ria Adame,
Că aceasta este din oasele
tale, din carnea ta carne.
Și se va chema ție soție, și
veți fi amândoi un trup,
Că Dumnezeu așa a blagos-
lovit.
Să se înmulțească ca stelele
cerului, ca frunza codrului,
Ca iarba pământului, ca flo-
rile câmpului.
Ca nisipul mărei; mult mai
mulți se înmulțiră și născură
Ca stelele cerului, ca frunza
codrului,
Ca iarba pământului, ca flo-
rile câmpului,
Ca nisipul mărei.
Până a venit vremea și la a-
cești doi tineri,
Care stau cu fețele rușinate,
cu genunchele plecate,
Și de dumneavoastră se roagă
cu smerenie,
Să le dați blagoslovenie.
Și vă roagă cu plecăciune, să
le dați ertăciune.
Că dumneavoastră, cinstiți pă-
rinți de la Dumnezeu orânduiți.
Să-i ertați și să-i binecuvân-
tați,
Căci precum a binecuvântat.
Dumnezeu pe Aron,
Și i-a înfrunzit toiagul în mână
Fiind uscat de 99 ani,
Și precum a binecuvântat pe
cei 12 patriarhi
De le-au înflorit cununele pe
capetele lor;
Căci binecuvântarea părinți-
lor,
Intărește casele fiilor.
Iar blăstămul părinților
Risipește casele fiilor.
Căci Dumnezeu așa a bine-
voit:
Că feciorul și fecioara vor
lăsa
Pe tatăl și pe mama lor.

Şi se vor lipi amândoi, şi vor
fi un trup.
Şi eu de la nunul cel mare,
Capăt un bacşiş mare;
De la cinstita mireasă, o ba-
tistă frumoasă.

Spusă de Sterian N. Olteanu. Zernești. 1913.

N. I Munteanu

POVEŞTI

48.—BARBATUL, FEMEIA ŞI DRACUL

A fost odată, ca nici odată, că de n'ar fi, nu s'ar povesti.

A fost odată un unchiaş care avea trei feciori. Pe cel mic, numit Chirilă îl băgă argat la un boier; iar pe ceilalţi doi, îi ţinea pe lângă el, pentru robotelile casei.

Boierul îl băgase cioban la oi. Fiindcă islazul oilor era departe de casa boerului, Chirilă în toate dimineţile când pleca la câmp cu oiţele lui, îşi lua şi de mâncare în legătură; iar de prânz mânca pe luncă pe la câte o umbră de copac.

Intr'o zi, după ce-şi deslegă legăturica cu merinde şi se sătură bine, îi mai rămase o felioară de mămăligă pe care o puse pe *butura* de alătură, «poate o găsi o vr'un creştin nemâncat şi i se pare *papară* de cea bună.»

Către seară, trece pe acolo, Aghiuţă, — un afurisit de drăcuşor, — care era flămând, de nu mai vedea înaintea ochilor, că alergase mai toată ziua până isbutise să facă o ispravă drăcească: răsturnase în gârlă căruţa cu fân a unui biet creştin şi i-l luase apa.

Dracu' trudit de-atâta umblet şi leşinat de foame, când dete cu ochii de mămăligă, pândi să nu-l vadă Chirilă şi o şterpeli, mâncând-o cu mare poftă.

Seara, Scaraoschi, tartorul dracilor, îşi strânse toţi argaţii, să-şi dea samă fiecare de ce ispravă săvârşise în ziua aceea.

Când veni şi rândul lui Aghiuţă, spuse mai întâi de isprava cu fânul dat pe gârlă.

Scaraoschi se bucură foarte mult şi-l lăudă pentru vrednicia lui.

Pe urmă, —nu putu să tacă din gură?—spuse că, fiind flămând rău, a furat o felie de mămăligă a unui biet băiat, care păştea oile.

Scaraoschi se necăji foc şi trimise pe Aghiuţă să slujească băiatului până o zice el că i s'a plătit felia de mămăligă. Numai atunci îşi va fi ispăşit prostia ce a făcut.

Se dete dracu' de trei ori peste cap şi se făcu un flăcău frumos ca un *califar* şi voinic ca un brad. Se duse la cioban.

—Hai, mă tizule, să ne prindem fraţi de cruce. Să muncim amândoi şi ce-om agonisi, să fie numai pentru tine, Vrei ?

—Cum să nu vreau ?

—Cum te chiamă pe tine ?

—Chirilă, zise ciobanul. Dar pe tine măi verişcane ?

—Gavrilă, răspunse dracul.

Vre-o 2-3 săptămâni, trăi Chirilă ca *bimpaşa*; că oile i le întorcea numai Gavrilă, iar el şedea toată ziua tolănit la umbră şi cu cavalul la gură. Zicea din el, de secau apele!

—Măi vere Chirilă, zise dracu' într'o zi.

—Ce, măi vere Gavrilă ?

—Vrei tu să facem noi o treabă ?

—Vreau, mă vericule, numai să se poată.

—Cum dracu' să nu se poată ! Ia ascultă mă frate: mult mai avem noi de gând să tragem pe dracu' de coadă cu afurisita asta de sărăcie ? Hai să ne 'mbogăţim şi noi.

—Cum ?

—Lesne: să furăm toate oile boerului tău şi să le ducem acasă la tine.

—Toate, nu se poate; însă mai puţine, da. Când m'o întreba de ele, spun că le-a mâncat lupii şi pace bună. Pe urmă o să mă gonească acasă. Asta vreau şi eu; că dacă om merge acasă, avem niţel «chiag».

Zis şi făcut.

Acasă se puseră amândoi pe lucru. Averea se înmulţia văzând cu ochii, căci Gavrilă era hoţoman, nevoie mare! Mă rog, nu degeaba era drac! Ce făcea, ce dregea, că numai te pomeniai cu el venind cu *jaca*[1] în spinare plină de galbeni, pentru tovarăşul său.

Azi aşa, mâne aşa, trecură vre-o doi ani.

—Măi vere Gavrilă, zise într'o zi Chirilă, nu ştii una : eu am pus de gând să mă 'nsor.

—Să-ţi ajute Dumnezeu, vere Chirilă! Fă cum te-o milui Sfântuleţul. Eu nici nu te îndemnez, nici nu te *îndărătnez*, că de... însurătoarea-i lucru' naibei : cine ştie cum îi nemeri, şi n'aş vrea să-mi auz în urmă niscai vorbe. Eu, vorba ceia: «nu-mi rup nici ceafa trăgând, nici coarnele oprind.» Dacă însă te hotărăşti pentru însurătoare, n'avem decât să mergem şi noi Duminică la horă unde se strâng fetele şi acolo ţi-alegi din gramadă. Apoi, cum ţi-o fi norocul! La ales ţi-oi da ajutor şi eu, că eu numai să mă uit la o fată şi o cunosc ce poamă e.

Plecară la hanul unde juca hora.

---

[1] Traista.

—Uite, măi vere Gavrilă, zise flăcăul nostru, aia de colo ar fi bună. E frumoasă, voinică și pare domoală.

—Nu e bună, ascultă-mă pe mine, că eu o cunosc: aia are 2 coaste de cățea.

—Și dacă are, ce-i?

—E mai rea de gură ca o cățea. Numai decât te pune sub papuc. Și apoi vai și amar de casa unde cântă găina, nu cocoșul. Afară de asta, îmi pare că e... știi tu... «bună de prieteni».

—O fi vericule, dacă are coastă de cățea. Doamne ferește! Aduci în casă pe dracu' cu lăutari!

—Dar aia balană, grăsulie și cu ochi albaștri, n'o fi mai brează?

—Aia cu ochi de gâscan? E aproape la fel, că are și ea o coastă de cățea. Dar vezi tu colo în colț? E o fetiță uscățivă și ochelșică. Ia-o că aia face de tine.

Știa dracu' la ce poamă să-l îndemneze; că era o *frișcă* de fată rea ca o viespe și-i licăriau ochii în cap ca la diavol.

—Bine, aia să fie, dacă zici tu că e bună.

—Nu așa, măi vere Chirilă, eu nu zic că e fără cusur. Că femeie bună, fără nici o *madeà*, nu găsești de-ai colinda toată *Valafia*; dar cum să-ți spun.. e un drac c'un corn, față de alelalte care sunt draci cu două coarne.

(Urmează) **D. Mihalache**

VORBE ADÂNCI

1194.—Sacul precum îi, și petec îi pui.

1195.—Găina ce cântă seara, dimineața ou nu are.

1196.—Trăește precum un ban, în punga celui sărman.

1197.—Cine caută găsește; cel ce'ntreabă, nu greșește.

1198.—Ce sameni va să răsară, cum ți-așterni dormi-vei iară.

1199.—Vezi din calul boeresc, iese unul țigănesc
Iar din calul țigănesc, altul chiar împărătesc.

2000.- Pomul face frunza, ci nu frunza pom;
Omul face țoala, nu țoala pe om.

2001.—Meseria bună, la om e cunună.

2002.—Toamna se numără bobocii și s'aleg din puici, gânsacii.

2003.—Cine râde, gura 'și'ntinde; cel ce tace. bine face.

2004.—Când nu târșești pe drum, nu s'ar câinii nici de cum.

2005.—Din casa omului blând, nimeni nu ese flămând.

2006.—Apa bună, poți s'o bei, pe nemâncate de vrei.

2007.—Orbul, ce nevoe are, că e noapte ori e soare?

Beiu-Teleorman. **Mih. T. Adameşteanu**

2008.—Omul cât de sus ar ajunge, tot îşi dă la teapa lui şi Siretul la matcă.

2009.—Nu se poate moarte făr'de pricină şi nuntă făr'de minciună.

2010.—Mama născocirilor este nevoia.

2011.—Cuvântul la omul viclean este ca undiţa la pescar.

2012.—Mai bine o împărţeală strâmbă, decât o judecată dreaptă.

2013.—Prietenul la nevoie se cunoaşte şi aurul în foc se lămureşte.

2014.—Luntrea cu doi cârmaci, se îneacă şi copilul cu două moaşe se naşte mort.

2015.—Pentru capul ce se pleacă, sabia şade în teacă.

2016.—Cu tovarăşul nerod, ajungi de pe punte 'n glod.

2017.—Săracul cumpără totdeauna mai scump şi vinde mai eftin.

2018.—Orbul cu 'ntrebarea o nimerit.

2019.—Fapta bună-i o cunună.

2020.—Calul că are patru picioare şi tot se poticneşte, dar mai ales omul!

2021.—Cânele nu fuge de colac, ci de ciomag.

2022.—Omul cel rău, tot ce-apucă, se usucă.

2023.—Nu poţi face fluer din orice lemn; nu tot ce sboară se mănâncă.

2024.—Intâi pe tine iea şi te'nvaţă, ş'apoi dă-te altora de povaţă.

2225.—Mai multe muşte prinzi c'o lingură de miere, decât c'un poloboc de oţet.

2225.—Corbul în zădar se şterge, că negreaţa nu şi-o pierde.

2227.—Cine trăeşte tot nădăjduindu-se, moare căindu-se.

2228.—Nicovala mult rabdă cât este nicovală, dar după ce-ajunge ciocan, apoi bate fără milă.

2229.—Cel ce trăeşte numai cu chiorii, se deprinde a se uita încrucişât.

2230.—Scară la cer, pod peste mare, cal verde şi Arman cuminte, cine a mai văzut?

2231.—Trimeţi pe prost după foc, şi el îţi aduce busuioc.

2232.—Dumnezeu când te ajută şi plumbul ţi se face plută.

2233.—Gură are de vorbit, dar cap n'are de gândit.

2234.—Omul harnic are praznic.

2235.—Nu pune la sac vechiu, petec nou; că te ţine aţa mai mult de cât faţa.

Jud. Botoşani şi Dorohoiu. **N. V. Hânţescu**

2036.—La cel sărac nici focu 'n vatră nu arde a *călări.*

2037.—La cel sărac nici vitele acasă nu trag.

2038.—A potrivit-o de-a potochit-o=mai rău a stricat-o.

2039.—Necazu' vine într'o clipă şi nu se descoloroseşte omul de el o viaţă 'ntreagă.

2040.—Cel nebun aruncă o piatră 'n *dulghină* şi n'o pot scoate o sută de înţelepţi.

2041.—Nevoia învaţă pe cărăuş.

2042.—Vorba bătrânească mulţi bani preţueşte.

Larga-Bacău. **C. Gh. Vartolomei**

2043.- Dacă nu-i cine să fie, parcă-i casa cea pustie.

2044.—Ochii sparie, mânele bucură.

2045.—Cu tăcerea frigi pielea.

2046.—Dacă nu-i şi nu-i, nu mai spune nimănui.

2047.—Cât e lumea şi pământul, pe cuptor nu bate vântul.

2048. | Nu te 'ntrece 'n apă rece.

2049.—Cine are barbă, trebue să aibă şi peptene.

2050.—Bucăţica ţine viţica.

D. Urzică

2051.—De-al dracului ce-i, nu mai vezi popă eşind din casa lui cu fărmături în barbă, — zici de unul prea strâns la mână.

2052.—Amărîtă-i viaţa caliculni când îi bate vântu 'n traistă.

2053.—I-a pus fusu'n foc — adică l-a vrăjit.

2054.—E-un sănin de te iea de ochi.

2055.—E vremea într'un picior, — când stă a ploaie.

2056.—Ţiganului să-i dai toată săptămâna; dacă nu i-ai dat Sâmbătă, nu i-ai dat nimic.

Valea Hogei-Vaslui. **G. I. Popescu**

2057.—A dat de jăr, de mâncare bună, de bine, de trai cum se cade.

2058.—Şi-a mâncat lefterea ua, nu-i crezut, nu are crezare, n'are trecere la cuvânt.

2059.—Pân' la brâul preutesei, măsură ironică.

2060.—Ai rămas la coada maiului, ai rămas rău, de ruşine, în urmă de tot.

2061.—Intr'o *poară*, într'o ciudă, la o iuţeală.

2062.—Ce te tot iţeşti, te arăţi pe-ascuns, pe-a'ndoasele,

2063.—E tare *hămnisit*, nu se mai satură, deşi tot mănâncă.

2064.—Mă *hotreşte* intr'una, mă mustră, mă batjocureşte.

2065.—Umblă *hucimarginea*, fuge de treabă, pe ascuns, să nu-l vadă cineva.

2066.—Poftim pungă la masă, se zice când îţi vine cineva nepoftit.
2067.—Ia nişte coate goale, nişte oameni saraci şi fudui.
2068.—Câţi câni în Baia, sunt mulţi şi fără însemnătate.

M. Lupescu

POVESTIRI ŞI LEGENDE

242.—Cine-i mai mare 'n casa omului?

Mergea odată Isus Hristos cu sf. Petrea printr'un sat. Fiind tare obosiţi şi vlăguiţi de cale, se hotărăsc să poposească pe noapte la o casă din cotul satului.

— Doamne, zice sf. Petre, eu socot c'ar fi bine să ne hodinim aici, în casa asta, până mâne dimineaţă.

— Ar fi bine Petre. Da' să 'nsemni vorbele mele, c'aici este unul mai mare decât mine, zise Isus.

— Cum se poate Doamne? Cine are mai mare putere decât tine?

— Mă rog, ai să vezi, răspunse Mântuitorul.

Şi aşa, primindu-i oamenii, ei au apucat ce-au apucat de-ale gurei şi pe urmă s'au culcat. Când colo nu după multă zăbavă prinde a plânge un copil. Şi plângea şi plângea de parcă ar fi ţipat toţi şerpii în gura lui.

Da sfântul Petrea nu mai avea 'ncotro de ciudă, că nu se ogoia de loc plodul şi el nu putea aţipi. Nu contenia bine c'un răstâmp şi, răpede şi degrabă, prindea copilul a urla şi mai şi.

—Ce păcate-s acestea, Doamne? N'avem cap să ne hodinim de răul plodului istuia. Blagosloveşte-l să-i treacă gustul plânsului ş'a *schiorlăitului*! zice sf. Petrea. Atunci Isus l-a blagoslovit.

—Da ce ţi-i bun? Că băetul plângea şi mai tare, de parcă-l tăea cu toporul.

—Cum văd eu, vrai să râzi de mine, Doamne! face sf. Petrea. Iaca amu plânge şi mai tare.

—Apoi lasă-l să plângă, Petre. Că'n casa omului copilul cel mic este mai mare de cât toţi!

De la fratele meu, C. Furtună, Mânăstireni-Botoşani.

D. Furtună.

243.—Cuza cismar.

Pe la anul 1865 Cuza veni la Mânăstirea Agapia. Cu el veniră şi Mihail Cogălniceanu şi alţi boeri, dar nu veniră odată toţi. Cuza iese

din mânăstire însă îmbrăcat în niște haine rele de cismar. In mână avea o traistă cu ciocane și niște calupuri. Afară din mânăstire se'ntâlni cu Iosub Stoleru, un hoț mare, ce prăda prin părțile acele. Hotul se'ntorcea de la vânat cu un iepure.

Cuza cum îl văzu, ceru să-i vândă lui iepurele, căci zice: că-i place tare carnea de iepure; s'apoi și tat-său și el tot vânători au fost. Hoțului îndată îi trecu prin minte că i Cuza. Nu-i vându iepurile, dar făcură o mâncare și mâncară împreună. In urmă Cuza se prinde să se ducă cu hoțul la vânat, cu condiție să nu spuie la nimeni că el nu-din părțile aceste, ci din Tg. Frumos. Hoțul asigură pe Cuza, că de capătul lui nimenea nu poate să știe. Cuza se'ntoarse cu capul într'o parte și se cinchi de râs. Tâlhăroiul aduse Domnitorului pușcă, că doar avea destul praf și petiți. Pentru fiecare, Cuza îi dădea câte-o liră și nu-i mai cerea restul.

Vânară ei ce vânară: prin Agapia din Vale, prin Agapia din Deal, pe la Sihla, pe la Sihăstrie, pe la Secu și ajunseră la Procov. Aici hoțul se despărți. Cuza o ia înainte, își svârle hainele de cismar și ajunge în Mânăstirea Neamțului. Clopotele începură a suna. Mulțime de trăsuri și lume îi ieșiră Domnitorului în întâmpinare. Numai maicele din Agapia, când aflară că fuseseră Cuza pe acolo și nu-i făcuseră primirea ce i se cuvinea unui Domnitor, rămaseră ca și moarte de scârbă.

Iosub Stoleriu când ajunse acasă, găsi o scrisoare și dedesubt iscălit «Cuza». Tot într'însa a găsit și 25 lire pe care i le dăruise Cuza

Auzită de la moș Gheorghiță și acesta de la fratele său I. Stoleriu.

Al. Moisei

244.—Poartă Dumnezeu de grijă.

Cică în vremea veche, când era lumea mai bună, a trimis Dumnezeu pe sf. Petru să iea sufletul unei femei căreia îi sosise ceasul morții.

Se duse sf. Petru acolo, intră în casă, când colo, ce să-ți vadă ochii! O biată femee săracă, săracă, cu doi prunci gemeni la sân, plângea pe vatră și barbatul ei mort în casă. Se uită sf. Petre la biata femee, se uită la bărbatul mort, se uita și la cei doi *sugari* și-l cuprinde mila. Se gândia, biet sf. Petru, că va fi vai și amar, de bieții prunci dac'o muri și mă-sa, singura lor ocrotitoare în lume!

Și așa gândind, se întoarse sf. Petru la Dumnezeu fără sufletul femeei. Dumnezeu cum îl vede, îl întreabă:

—Ce ai făcut Petre?

—N'am făcut nimic Doamne, că femeia are doi prunci de ţâţă; dacă-i i-ai lua sufletul, se prăpădesc şi pruncii; şi am venit să te rog s'o laşi să mai trăiască barem până or creşte pruncii!

—Rău judeci Petre şi de aci 'nainte tu să nu mai iei sufletul nimănui căci eşti nepriceput, zise Dumnezeu. Apoi cheamă pe Arhanghelul Mihail şi-l trimise pe el să ia sufletul femeiei cu pricina. Arganghelul plecă şi într'o clipă aduse sufletul cerut.

Peste vre-o 20-30 de ani după asta, se plimba Dumnezeu cu sf. Petre pe pământ să vază ce mai e prin lume.

Şi cum mergeau ei de vorbă pe drum, aud în urmă nişte strigăte şi nişte pocnete de surugiu. Se uită îndărăt şi văd o mândreţe de trăsură cu şase telegari si în trăsură doi boieri chipeşi şi tineri iar vizitiul de pe capră sbiera şi trăsnia din biciu de te lua groaza.

—Hai să dăm mai în lături, Doamne, că ăştia dă peste noi, zice sf. Petru.

S'au dat ei la o parte din drum şi când ajunge trăsura în dreptul lor, sf. Petre se uită, se uită lung şi uluit la cei doi boeri tineri. Pasă-mi-te sf. Petru îi semuia şi nu putea să-şi aducă aminte cine sunt. Da' Dumnezeu zise:

—Vezi Petre? Aşia sunt cei 2 gemeni ai femeei de care ţie-ţi era milă să-i iei sufletul!

—Tu Doamne, zise sf. Petru umilit.

Şi luând Dumnezeu pe sf. Petre de mână, îl duce la margina mărei şi când ridică Dumnezeu toiagul, apa mărei se desfăcu în două până în fund, iar în fundul mărei se arată o piatră.

—Petre, zise Dumnezeu, adă piatra aia din fundul mărei! Sf. Petru dă fuga şi aduse piatra. — O vezi? zise Dumnezeu, Sf. Petru se uită bine la ea. Era o piatră ca toate pietrele, nu găurită, nu spartă. — Ia sparge-o, Petre, zise Dumnezeu. O iea sf. Petru, o trânteşte de 2-3 ori de altă piatră şi-o sparge drept în două. Când colo, ce să-ţi vadă ochii? In mijlocul pietrei un culcuş şi în culcuş doi vermi vii. — De aceasta cine a purtat grijă, Petre?

—Tu Doamne, răspunse Petre, încredinţat pe deplin de purtarea de grijă a Domnului.

Auzită de la tatăl meu, Dumitru Mihai din com. Măgurele jud. Prahova.

Com. Cărbuneşti, jud. Prahova — Pr. I. D. Mihai

245.—Iepurile şi Broaştele.

După ce Dumnezeu a urzit pământul şi a lăsat pe spinarea lui tot felul de lighioane şi animale, iepurele văzând că omul îl omoară, câine-

le, vulpea şi orice alte dihănii îl mănâncă, văzând el că este cel mai fără putere dintre toate animalele s'a hotărît,—de cât aşa viaţă cu frică—mai bine să moară.

Şi aşa a luat-o la drum spre o baltă mare, să se înece. Ajuns şi mergând pe marginea bălţii, a văzut sărind broaşte de pe uscat în apă. Broaştele săriau în apă şi se îneca de frica lui. S'a oprit, s'a gândit câtva şi a zis:

—Tot sunt şi eu mai puternic ca alte animale, că uite ce de broaşte se îneacă de frica mea! Şi eu mă tem de frica altuia; dar şi altele mor de frica mea. Şi aşa s'a întors îndărăt scăpând de moarte.

Auzită de la Ioniţă Simion Luca din Catane-Dolj.

Const. St. Tuţescu

246.—Cuza-Vodă.

După săvârşirea măreţului act al Unirei, Cuza-Vodă inspectă într'o zi trupele ce-i juraseră credinţă şi care se aflau aşezate în corturi, pe câmpul din marginea Capitalei.

Intrând într'unul din corturile mai mari, atenţia Domnitorului fu atrasă, la vedrerea unui tânăr voluntar, care, cu condeiul la ureche, sfârşise de aşezat maldăre de registre pe masa de campanie, în aşteptarea inspecţiei Domnitorului.

Figura de copil a voluntarului, — să tot fi avut 17-18 ani, — contrasta oarecum cu bărbăteasca uniformă de ostaş.

Cuza se îndreaptă către dânsul, urmat de însoţitorii săi. Cu aerul său impunător sub care se ascundea bunătatea cea mai părintească, Domnul îl întreabă cu glasu-i sonor, ce păstra intonaţia moldovenească atât de cunoscută:

—Ei flăcău, care-i arma ta?

—Asta, să trăiţi Măria-Ta,—răspunse iute voluntarul, luând vioiu condeiul sprijinit după ureche.

Faţa Domniterului se lumină de un zâmbet văzând o aşa isteţime, şi bătându-l pe umăr îi zise:

—De-acum, flăcău, ai să fii sergent!

—Nu se poate Măria-Ta,—adăogă unul dintre aghiotanţi,—întâi să fie căprar şi-apoi sergent.

—Aşa?! Atunci azi va fi căprar şi mâine sergent, hotărâ Domnul; pe când cei din prejur salutară, rămânând multă vreme în acea atitudine de respect, pe care oricare militar îl datoreşte mai-marelui său[1]

Comunicată de d-l Gh. Enculescu-Ploeşti.

N. I. Dumitraşcu

[1] Acest soldat a fost răposatul căpitan Constantinescu din Ploeşti

247.—Vlad Țepeș și boerii.

Nimică nu-i mai puțin pe pământ ca dreptatea. Așa a fost de când lumea și așa va fi cât va fi lumea; și de aceia și vorba vine, că dreptatea îi scurtă de coadă.

Când a ajuns Vlad-Țepeș domnul țărei Muntenești, țara era plină de hoți; nemeni nu mai era sigur de avutul său, nici de viață; țăranii își răsbunau asupra boerilor cari îi asupriau și-i munciau ca pe niște vite, iar boerii trăiau în dușmănie, și între ei vrând ca fiecare pe'ntrecute să ajungă la cârma țărei ca de acolo să poată și ei tâlhări mai bine. Așa a fost de când lumea: cel sărac dacă fură, fură ca să trăiască și de multe ori ca să nu moară de foame, și dacă îl prinde stăpânirea e vai și amar de capul lui, iar cel bogat dacă fură, e lăudat de alții pentrucă el nu fură ca să nu moară de foame, ci fură pe alte căi, așa că hoția lui pentru cei mari e o faptă mare.

Așa era și pe vremea lui Vlad-Tepeș, dar cu domnia lui s'a schimbat și fața țărei, că înfricoșata lui țapă avea de lucru necontenit ziua și noaptea; sute de trupuri omeni se svârcoliau în vârful ei luându-și răsplata faptelor săvârșite.

Văzând boerii Țărei muntenești că nu mai pot pune mâna pe nimica ce nu-i a lor, și că Vlad-Țepeș nu-i mai cruța nici pe unul, că pentru cea mai mică greșală îi trage în țapă, s'au sfătuit ca să-l omoare pe Țepeș. Dar el de unde și cum a simțit, ș'atâta le-a trebuit boerilor. Dar el ca să-i poată prinde mai bine și ca să le afle planul lor ca cum ar vrea ei să-l omoare, a făcut un vicleșag; și-a lepădat hainele lui cele domnești și s'a îmbrăcat în haine ca un boer de rând, și așa necunoscnt de nimeni, a umblat prin țară; ori și pe unde trecea, numai de numele lui auzia; țăranii îl lăuda și boerii îl blastama.

Intr'o seară vine la mai mulți boeri de cei mari, tocmai cei cu pricina; se dă el de sfat cu dânșii prefăcându-se că îi un boer venit de departe și nemulțumit de domnia lui Vlad Țepeș, s'a prefăcut a-i întreba că cum ar trebui să-l omoare; unii ziceau ca să-l tragă în țapă ca să vadă el cum îi țapa, alți zicea ca să-i frigă ochii cu râșină și după aceia săi-deie drumul, așa că fie-care își făcea planuri mai fioroase pentru răsbunare, dar Vlad Țepeș a zis către ceilalți boeri.

—Știți ce! Nu trebue să-l tragem în țapă, nici să-i frigem ochii, dar să-l poftim într'o sară la noi la ospăț să bem și să benchetuim cu toții și dacă n'o fi alt chip, la urmă să-l otrăvim, că altfel nici nu scăpăm de satana cel de om.—Bine zise ceilalți boieri, așa dar pe mâne seară.
—Pe mâne seară, zise Vlad, și ese din ceilalți boieri și se duce.

Ah! își zise Vlad, i-am prins; pe mâne seară au a se *vărgoli* ei în țapă; și se duce la curte.

Pe a doua seară boerii se strâng toți după cum le-a fost vorba să beie și să benchetuiască, dar boierul cel străin nu mai vine; bea ei fără grijă când într'un târziu numai ce văd pe Vlad Țepeș în pragul ușei cu țapa în mână și zice: —Pe mâine sară! Și îndată o mulțime de soldați năvălesc asupra boerilor, și într'o clipă țapa s'a făcut datoria ei fioroasă, iar Vlap Țepeș a domnit mai departe scăpat de boeri.

Vatra-Dornei

Teofil Bizom

DE-ALE COPIILOR

299.—Mi-aduc aminte, că era jocul toamnei și pot zice și al primăverei. Toamna, după ce-și strânge muncitorul toate după câmp, curtea lui se umple cu căpiți de fân, șire de paie, glugi de coceni, etc. oferind prilejul de a surprinde pe cineva La oamenii chiaburi, nutreț se găsește în totdeauna, mai au și felurile *oleaburi*[1] cari puteau ascunde și primăvara pe cei ce se jucau. Iarna nu îngăduia copiilor să se joace p'afară jocul *cutcudațului* care nu obosia până la încălzire, iar vara copii jucau alte jocuri, fiind la islaz, cu vitele.

Mai înainte de a se începe jocul acesta se destina, un loc unde rămânea cel care avea să strige cutcudatul. Cu ochii închiși și cu o trestie lungă în mâni rămânea locului cam cât le-ar fi trebuit celorlați să se ascundă, fiecare unde găsia mai bine. Striga atunci:

Cutcudați, dați,
Azi e Luni, mâine e Marți,
Taie baba la ficați
Și-i mânîncă nesărați.

plecând în urmărirea ascunșilor, dar cu grija la locul de unde a strigat. Căci ce urma? Cei ascunși, cum auziau strigătul, părăsiau ascunzătorile tinzând să ajungă la locul hotărît, mai înainte de a-l atinge trestia cutcudatului ca «să-l taie»» expresie întrebuințată în multe jocuri. In cât era o strașnică smucitură pe bietul cutcudat. Se pomenia «ptiu» cu unu, pe la spate; până să se răsucească el ca să-l atingă cu trestia, care era cogemite de lungă, celalalt scuipase. Scuipă unul din partea aceasta, țâști altul de dincolo, până scăpau toti, dacă cutcudatul nu era iute de picior ori dibaciu, ca să neglijeze o direcție și să urmărească numai una. Ce făcea atunci? Rămânea cel care-și luase as-

[1] Diferitele construcții din curtea săteanului.

cunzătoarea cea mai depărtată și atunci să fi văzut goană! Mai întotdeauna era tăiat, trebuind să se facă el cutcudaț și să reînceapă jocul din nou.

Clică nu putea să se facă la jocul acesta. Cel mult dacă se uza de dibăcia d'a sta foarte aproape de locul cutcudațului și când pleca el, numai c'un pas puteai să scuipi. Se putea însă, ca s'o ia cutcudațul tocmai înspre tine și atunci căpătai beleaua cu voia ta.

Dar dacă cumva cutcudațul te menaja făcându-se, că nu te vede, de multe ori fiind-că avea pică pe vre-unul pe care doria să-l taie negreșit, întâmplându-se să te vadă careva, erai declarat și atunci gălăgia te îndatora să faci cutcudațul. Gălăgie multă să făcea și când se întâmplau odată scuipatul cu tăiatul. Care putuse să fie mai înainte în clipa aceea? Majoritatea decidea; și tot majoritatatea punea capăt jocului, când se plictisia.

291.—*Gâsca*. Nu știu dac'o fi pierit jocul acesta, care era foarte simplu. Te obligai singur să numeri de-a'ndăretele, fie de la 10, fie de la 100, după cum te simțiai de tare. Așa se începea:

—Cumperi gâsca?
—O cumpăr; câte ouă are?

—Are 10, are 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 și nici unul. Vai de cel care greșia! La secundă i se înfigeau mâinile în păr, sguduindu-l strașnic, până ce-l treceau lacrămile. Dar cel care petrecea numărătoarea fără greșală, cât de mult nu-și prețuia el această biruință! Și cât de vesel era, că nu era păruit!

Câtodată se făcea numerotarea din două în două sau din trei în trei, după putința jucătorilor. Folosul jocului se vede cât de colo, că era mărișor. Invăța copilul să numere de drag și de la tovarăși de ai lui. Astăzi, după spusa multor domni învățători li se prezintă copil cari nu știu să numere nici până la 20.

Era bună gâsca! Am mâncat și eu în mai multe rânduri păruială, doar până să mă prezint la școală de multe ori vestisem seara acasă biruința mea, că am știut să număr ouăle gâștii și de-a'ndărătele.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

292. — Copiii zic că țiganii numără până la 10, astfel:

Uniele,
Dodiiele,
Cărăiele,
Cărămiz,
Brichis,
Solon
Sodolon,
Somișcaș,
Toporaș,
Duc.

293.—In alt mod:
Uni,
Doni,
Treni,
Pani (pana),
Țava (sava),
Ronti,
Ponti,
Gârlai,
Gâtai,
Cioc (cioti).

294.—Fiind copiii pe câmp cu vitele la păscut, vor să aprinză focul cu iască și amânar, pentru a coace dovleag, porumbi; și dacă nu se aprinde de loc, atunci ei încep să se roage, zicând de mai multe ori:

Ajută Doamne,
Ajută drace.

Și așa până când focul se face.

Voicești-Vâlcea.

Ioan N. Popescu

295.—Ana,
Bana,
Tata,
Nia,
Sia,
Via,
Compania,
Araling,
Spițering,
Tùi.

296.—Merge tetea la Gelați.
Cu doi harmasari furați,
Ciocanti, ciocanti,
Cele mocănești,
Haiti buleandra,
Haiti bru.

297.—Ohna,
Dolma,
Tricur,
Cucur,
Zaila,
Vaila,
Ciundu,
Bundu,
Cărăbuș,
Cioc.

298.—Uiu, iu picior de rac,
Șăpte fete pe-un colac,
Și colacul de mohor,
Șăpte fete pe-un topor;
Și toporul fără coadă,
Șăpte fete pe-o cucoană.
Și cucoană fără mamă,
Șăpte fete pe-o cârlană,
Și cârlana fără *niță*,
Șăpte fete pe-o căpiță;
Și căpița fără vârf.
Șăpte fete pe-un sovâr;
Și sovârul fără floare,
Șăpte fete pe-o cucoară;
Și cucoara a zburat,
Șăpte fete s'o 'ncat.

Auzită de la fratele meu Titu. Vlăsânești-Dorohoiu.

Al. Leontescu

299.—Pusei pila pe poliță,
Pilipi după poliță,
Pili'n grindă,
Pili'n pungă,
Pilipi cu pila'n pungă.

300.—Stârg stârciogat,

Mai stârcigățel,
Stârcule nițel.
301.—Detei' un colac de bogda-
prostea,
Și-acum vreau să-l desbogdapros-
tesc.

Jud. Ilfov. **S. P. Colibași**

302.—Primăvara când începe a circula sucul în arbori, băieții își fac fluerile de salcă. Se iea o rămurea de salcă și la o departare de 10 c. m. sau și mai bine de la un capăt, se încrestează periferia coajei, apoi se taie o bortă, care suplinește buza de la fluier. Se bate încetișor coaja cu lemnul neted, sau cu prăselele cuțitașului, până se desface coaja de pe lemn. Scot lemnul din învălișul de coajă, de la bortă începând, il încrestează mai tare, trag din nou coaja pe el.

Astfel preparat acest instrument de muzică, suflând în el, dă un sunet mai ascuțit, sau mai profund după cât de mare e crestătura de sub coajă. Instrumentul are diferite numiri în Ardeal, după cum se vede din recitările ce urmează. Afară de numirile acestea mai amintesc numirea de *libuț* auzită în satul Turdașul Român. Recitările le rostesc băeții în vremea ce bat coaja de pe lemn:

Titilincă, lincă,
Ieși afară că vin Turcii,
Cu bălătrucii[1]
Și-ți omoară pruncii.

Auzită de la elevul Enea Bota din Șard.

303.—Ieși *drâmboaie*, cărâmboaie,
Că ți-oiu da lapte de oaie,
Și de *n*iel și de purcel,[2]
Și de vacă *pipălacă* (tărcată).

Auzită de la elevul Ioan Goțe din Vințul de jos.

304.—Ieși ilincă,
Titilincă,
Că-ți dau lapte
De junincă.
Și de vacă și de capră,
Și de puiu de pitpalacă.
Ieși, ieși,
Că de nu ieși,
Turcii or veni,
Și ț'or tăia pruncii,
De prin fundul luncii.

Auzită de la elevul Cornel Magda din Drâmbariu com. lângă Alba-Iulia.

305.—Titilincă cărăboaie,
Iieși, ieși,
Că de nu-i eși,
Pruncii ț'or veni,
Pe la capul luncii
Și ți-i-o tăia Turcii,

Auzită de la elevul Ioan Șorlea din Veza lângă Blaj.

306.—Ieși tilincă,
Din dârlingă,
Ieși *cimpoaie*,
Din drâmboaie,
Bălătruc.
Turc,

Auzită de la elevul Cornel Pop din Gioagiul de sus, lângă Aiud.

Blaj. **Traian German**

[1] Bălătruc=aici în înțălesul de bolovan.
[2] N=se pronunță ca și ungurescul ny, iar ce=ș moale.

307.—Când văd copii primăvara—pe când se *învăleşte* ziua cu noaptea,--lilieci, le aruncă sus în calea sborului lor, bucăţele de pământ, după cari liliecii se aruncă, iar ei zic aşa:

Liliac, liliac,
Vină sara la conac,
Că-ţi dau cină,
Şi lumină,
Şi un scaun de hodină,
Şi-o pită,
Şi-o *răditâ*,
Şi-un, dărăb de carne friptă,
Şi-o *cotarcă*,
De *priparcă*
Şi-o măsură,
De păsulă,
Ţup la liliac în gură.

Când zice : «Ţup la liliac în gură» aruncă bucata de pământ în aer.

308.—Când vine ciurda de vaci în sat, copii ies în calea *bicii* şi voind a-l întărâta şi a-l face să *bornoaie* (îi zic aşa cu un ton gros:)

Bică, bică,
Torombică,
Mă mână mama'n *duchian*
Dup'o pipă de *duhan*[1]
Ţup la bică'n burduhan.

Ardeal.

P. Ugliş

CÂNTECE

1270.—*Arde lumânarea 'n casă,*
Ce mi-i drag nu e la masă.
Arde lumânarea bine,
Ce mi-i drag nu e cu mine.
Na Ileană zece lei
Şi dă-mi ochişorii tăi.

1271.—*Verde foae mărăcine,*
Tinerel am fost ca tine,
Şi m'a 'mbătrânit streinii;
Tinerel am fost ca floarea,
Şi m'a 'mbătrânit umblarea.
Tot mai lin, dorule, lin,
Că suntem pe loc străin;
Tot mai rar, dorule, rar,
Că suntem pe loc amar.

1272.—*De mi-a zis omul frumos,*
De departe am stat jos.
De mi-a zis omul urît
Cu cuvântul l-am bătut.
Unde calcă om frumos,
Creşte iarbă şi rogoz.
Unde calcă om urît,
Piere iarba din pământ.

Dela Onciu Z. Costeşti

1273.—*Fata mamei cea bălaie*
Face bine la malae,
Pune două,
Scoate nouă.
Şi le pune cu lopata
Şi le scoate cu covata.

Dela mama. Maria I. Mircea

1274.—*Mândra Duminică vine,*
Tu mă chemi să viu la tine,

[1] *Tutun*, de la ung. *dohány*

Mândra Duminică trece,
Şi n'am cu cine-o petrece.

1275 *Trecui valea: mor de sete,*
Mă 'ntâlnii cu două fete,
Imbrăcate 'n haine nouă,
Săruta-le-aş pe-amândouă.
Aş iubi pe cea mai mare,
Cea mai mică 'mi place tare.
Aş iubi pe cea mai mică,
Cea mai mare-i mai voinică.

1276.—*Pentru ochi ca murele,*
Inconjur pădurile ;
Pentru ochi ca mura coaptă,
Inconjur pădurea toată.

Auzite în ziua de 3 Martie 1913 dela dascalul Iorgu Coţ din Zizinca-Vaslui.
N. I. Antonovici

1277.—*M'a trimes mama de-a casă,*
Să joc fata cea frumoasă.
Am jucat pe cea urîtă,
Că i-a fost cămeşa mândră.

1278.—*Fie-opinca cât de bună*
Ca ciubota nu mai sună.
La opincă-i pun potlog
Şi mă duc seara la joc.

1279.—*Frunză verde solz de peşte,*
Nu juca fată ruseşte,
Du-te-acasă şi râşneşte,
Că făina se găteşte.
—Lasă-mă bade să joc,
C'am râşnit un tăbâltoc.

Drăgăşanii Sucevei. **I. Mihailescu**

1280.—*Frunză verde foaie lată*
Măi bărbate blestemate,
Iea coasa şi secera
Ş'apucă pe Valea rea
Şi-mi coseşte cânepa.
Şi-o coseşte mai de sus,
Să n'am ce pune pe fus.
Cea mai bun' o pui pe foc,
Cea mai rea o pui s'o torc.
Că eu Lunea nu lucrez,
Marţea ţin de sărbătoare,
Mercurea de fată mare,
Joi îmi spăl picioarele,
Vineri nici dracul nu toarce,
Sâmbăta e de lăut,
Duminică-i de băut.

Larga-*Bacău.* **C. G. Vartolomei**

1281.—*Foaie verde bobuleţ,*
Mărin e băiat măreţ.
—Sui de vreme'n pisculeţ,
Că la urmă te urăsc
Şi-mi prind altul nouleţ;
Ca matale nu găsesc:
Cu mustaţa spic de orz
Şi la dragoste gelos (!)
Şi la iubit drăgăstos.

1282,—*Foaie verde de pelin,*
Am la inimă suspin
Şi-o bălţiţă de venin.
Şi am crezut tot aşa,
Că suspinul s-o usca
Şi bălţiţa a seca.
Dar bălţiţa isvorăşte
Suspin creşte şi 'nfloreşte
Şi pe mine mă găteşte.

1283.—*Foaie verde liliac,*
Mare-i lumea, eu nu'ncap,
Mă mir singur, ce le fac ?
Că camaşa nu le 'mbrac,
Nici bărbatul nu le ieau,
Şi nu 'ncap de răul meu.

Dela Păuna C. Stancu din Predeal
Şt. St. Tuţescu

1284.—*Şi-o frunziţă bob* areu,
Leliţă 'nvelită rău,
Vino pe genunchiul meu,
Să-ţi apipii conciul *tău.*
La câte-un apipăiat,
Câte-o cămaşă mi-au dat,
Câte-o cârpă de bumbac
Şi-o pereche de ciorapi,
Ca să le sărut cu drag.

1285.—*I-auzi Miţo, popa toacă*
Ieşi afară şi te roagă,
Roagă-te lui Dumnezeu
Să-ţi moară bărbatul tău,
Să rămâi să te ieau eu.
Miţo, ochişorii tăi,
Ăi negri şi-ăi frumuşei,
La cin' te uiţi, par'că-l bei,
M'aş băga argat la ei.
Ce fel de argat să fiu,
Tot cu pa'ru cu rachiu,
Cu covrigul de sub brâu,
Ziua să-i spăl vasele,
Noaptea să-i frâng oasele.

Din Boureni-Dolj. Comunică de N. I. Dumitraşcu.

G. Fira

1286.—*Frunzuliţă nalbă albă,*
Toţi cunoscuţii mă'ntreabă
De ce sânt neagră şi slabă;
Sânt neagră de neamu' meu
Şi slabă de dorul tău.

1287.—*Militar împărătesc,*
Cum focu' să nu-l iubesc?
Unde-i văz sara pe lună,
Banta strălucind la mână,
Şi la mână şi la gât
Din sabie zăngănind,
Nu mă mai satur iubind.

1288.—*Foaie verde arţăraşi,*
Ne-am iubit de copilaşi
Şi-acum te'nsori şi mă laşi!
Insoar'te cu Dumnezeu,
Că mie nu-mi pare rău;
Nici aşa bine nu-mi pare,
Doar la inimă mă doare.

1289.—*Bată-l sfântu' pe Mihale*
Că şi-a pus cârciuma'n vale;
Şi n'a pus-o mai pe deal,
Cine-o bea să dea de mal.

1290.—*Foaie verde trei lalele,*
Pe la poarta curţei mele,
Trece-un stol de rândunele;
Nu e stol de rândunele,
Ci sunt mândruţele mele
Cari m'am iubit cu ele,
Din tinereţele mele.

Vârleni-Vâlcea **C. N. Mateescu**

1291.—*Iară liţa trei smincele,*
Două mândre frumuşăle,
Mi-a furat minţele mele.
Una-i nantă şi supţire,
Şi la trup făcută bine,
Mi-a supt inima din mine.
Cei puţină ce-o rămas,
Nici aiasta nu-i de haz.
Când îi văd ţiţele 'n sân,
Eu cat funii să m'anin;
Când îi văd ţiţele 'n piept,
Eu cat maluri să mă 'nec
Şi cioliţă să mă 'nţep.

Scris dela G. Ţabrea din satul Holda com. Broşteni jud. Suceava în ziua de Duminică 29 Iulie 1912. El le-a învăţat din copilărie în satul lui de naştere Ortoaia, jud. Suceava.

Al. Vasiliu.

1292.—*Să-ți aduci dragă aminte,*
De-ale mele dulci cuvinte,
C'au rămas neisprăvite.
De-oi trăi,
Le-oi isprăvi,
Le-om pune'n slove de piatră
Să se mire-o lume toată,
C'am fost flăcău și tu fată.

1293.—*Frunzuleană fir matasă*
Trecui la a treia casă,
Unde-i lelița frumoasă
Și părinții nu-s acasă.
Când părinții au venit
Cu lelița m'au găsit.
De frică și de rușine
Mă făcui abur de pâne,
După pâne, apă rece,
In pârău pragu' voi trece.
Mulțumesc lui Dumnezeu,
Că scăpai așa pârău.
Că scăpai nepieptănat
Și cu obrazul curat.
De-ar ști omul ce-ar păți,
Dinainte s'ar feri.
Lunca-Bacău **G. Iacobeanu**

1294.—*Tot pe loc, pe loc, pe loc,*
Să răsară busuioc;
Busuiocul fetelor,
Dragostea nevestelor.

1295.—*La pământ cu talpa goală,*
Să sară zama din oală;
Să rămâie oasele,
Să le roadă babele.

1296.—*Lelița cu ochii negri,*
Și prin scândură se vede.
Lelița cu ochi căprii,
După dânsa, măi copii.
Vlăsinești-Dorohoiu. **Al. A. Leontescu**

1297.—*Ioana neicăi din Ionele*
Dă și neicăi floricele.
—N'are gaica flori de dat,
C'astă vară n'a plouat
Și florile s'au uscat
Ș'am plătit de le-am udat,
Cu bani de pe sărutat;
Ș'am plătit de le-am sădit,
Cu banii de pe iubit.

1298.—*Peste Olt, peste Oltet,*
Mi-a răsărit nuculeț.
Nucul 'nalt și frunza rară,
Cântă cucii, se omoară.
Și'n poalele nucului,
Cântă mama cucului.
De dinjos de rămurele
Cântă două turturele.
Nu sunt două turturele
Ci sunt dragostele mele,
Care m'am iubit cu ele.
Gornești-Vâlcea **C. M. Popescu.**

1299.—*Foaie verde untdelemn*
Ce fel de dragoste-avem
Numai din ochi ne vedem ?
Dragostea de unde 'ncepe ?
—De la ochi, dela sprincene,
De la buze subțirele,
Și mânuța cu inele,
De la gâtul cu mărgele.

1300.—*Foaie verde de lemn scris*
Am visat as-noapte-un vis :
Batista mea cea nouă,
Am visat-o ruptă 'n două.

Nu-i ruptă batista mea,
Ci-i ruptă inima ta.
C'ai fost zis că mă i lua,
Şi acuma nu mai vrei.
M'ai iubit şi m'ai lăsat,
Ca pe-un mare vinovat.
—Băete, sufletul meu,
Blăstăma-te-ar Dumnezeu,
Nici mai bine, nici mai rău,
Numai cum l-aş ruga eu.
Foaie verde de doi nuci
Puiule să te usuci
Ca pânea care-o mănânci
Şi ca vinul care-l bei,
C'ai fost zis c'o să mă iei.

Grămeşti-Dorohoiu. **D. Urzică.**

GLUME, JÂTII, TACLALE

252.—Descântec.

Pe valea,
Pe cărarea,
La un tei frumos,
Cu scorbora 'n jos,
Ai băut
Apă dintr'un lac
Şi ai prins
La ochi o pleopeală,
După cap o cocoşeală,
Maică,
Să-ţi descânte
Baba Leanca,
Moldoveanca,
Cu lingura,
Cu custura,
Să-ţi iea Dumnezeu
Ochii şi gura.
Să-ţi curăţe faţa.
De roşaţă,
Nasul de mustaţă,
Ochii de negreaţă,
Gura de măsele,
Fruntea de sprincene.
Să rămâi luminat,
Ca o căpăţină de cal uscat,
Lângă un gard aruncat.
Cum nu se lipeşte, maică,
Scaiul de sticlă,
Şi sticla de scai,
Aşa să nu se lipească
Partea şi norocul
De osul tău.
Cum se lipeşte maică,
Scaiul de sarica ciobanului,
Aşa să se lipească
Boala şi sărăcia
De oasele tale.
Cum nu se vede maică,
Nisipu' 'n fundul mărei,
Aşa să nu vezi
Faţa francului
In fundul buzunarului.
Să-ţi dea Dumnezeu, maică,
Puterea gândacului,
Să stai în lulea greceşte,
Să scoţi picioarele,
Pe ciubuc la soare.
Să creşti mare, luminat,
Să te bată broasca
Cu laba în cap.
Să te sui cu barda 'n brâu,
In vârful pelinului,
Să treci cu mânile 'n şolduri
Printre urechile acului,

Baligă de oaie,
Gura la duşmani să moaie.
Baligă de vacă,
Gura la duşmanii matale să tacă.
Dă-i la baba un argint,
Să nu putrezeşti curând.

Auzită dela Petre Vultur, Ploeşti

Lt. Al. Saint-Georges

258.—Şi mă mişcă, şi mă pişcă şi-mi vine să spuiu

Erau odată doi însurăţei, gospodarul, nevasta şi mama gospodarului, cum s'ar zice soacra nevestei. Toţi erau cum erau; gospodarul harnic, şi cam prostuţ, nevasta cam uşurică şi lumariţă, soacra cumu-s soacrele, rea de gură amar.

De unde şi până unde nevestica nu-ş' cum face, cum drege, că dă cinstea pe ruşine, călcând şi alăturea de drum. Nime nu simţise, numai soacra cum se făcu că află. Şi una, două, după asta numai ce o auzia: —Şi mă mişcă şi mă pişcă şi-mi vine să spui. Azi aşa, mâni aşa, se luă nora la gândire. —Mi se pare că nu-i lucru curat—; m'a simţit baba, îşi zise ea; dacă m'o spune la bărbat, îmi strică casa.

Şi gândul ei se adeveri. Bărbatu-său aude azi pe mă-sa, aude mâni, o întrebă întâi pe mă-sa; — Ce vrei să spui mamă? Da baba; — Ei, şi mă mişcă, şi mă pişcă, şi-mi vine să spui. Da de spus nu spunea. Intrebă apoi pe nevastă; — Ci tot spune mama, măi femee; ce înseamnă vorbele istea ale ei: Şi mă mişcă şi mă pişcă şi-mi vine să spui? - Dă omule cine ştie ce-o fi vrând să spuie, îngăima ea iar în gând: Ei lasă că ţi-o fac eu ţie băbăţie. Noră-sa mesteca într'o zi mămăliga şi o trimete pe babă în zămnic să scoată nişte moare (zamă de curechiu). Se duce baba, iar noră-sa lasă mămăliga pe foc, luă un puiu de cloşcă şi fuga în zămnic după ea. Acolo baba cum şedea cu capul în năuntru în poloboc,—norăsa, după ce-i vără puiul în sân, îi dadu o brâncă şi dusă a fost baba—fără să zică nici un văleu, pe lumea cealaltă. După trebuşoara asta noră-sa dă fuga şi s'apucă de mestecat mămăliga. Şi tot ea cu gura: — Doamne, omule oare ce-o fi făcând mămuca de nu mai vine cu moarea ceia mai degrabă; ia du-te şi vezi dumneta. Se duce omul şi după el se iea şi femeia. Când colo, baba moartă în cada cu curechiu şi bietul om când o vede işi puse mânele în cap de supărare.

D'apoi nevasta! Că plângea de-i sălta cămeşuţa de pe ea nu alta. Jălanie mare! Cum se tot învârtia pe lângă dânsa — feciorul jăluindu-se, iaca dă peste puiul cel de găină chiscuind printre fustele babei, şi cu tot necazul şi cu toată supărarea, îi zise femeei;—lămurindu-se şi el: —Iaca măi ce avea biata mămucă. Aista o mişca şi o pişcă! Şi-i arăta puiul de găină. Iar nevestica, printre lacrime şi sughiţe, zise oftând din baerile inimei. — Se vede că aista-i bărbăţele. Aista era pricina.

Şi cum a bocit-o pe babă pe urmă s'a dus vestea peste nouă sate. Inimă de noră, zi-i, şi pace.

Joraşti-Covurlui.

Petru G. Savin

CRONICA

Peste puțin se va pune în lucru CALENDARUL acestei reviste pe anul viitor. Ne rugăm dar stăruitor ca persoanele ce vor să iea parte la alcătuirea lui, să trimeată la redacție cu toată graba manuscrisele și fotografiile; la întrebări, redacția răspunde îndată.

Din **Dicționarul limbei române** a ieșit fasc. IV din tom. II coprinzând vorbele *gazdă-grozav* (p. 241-320).

* **Istoria literaturei române** pe care „Biblioteca pentru toți" o scoate în no. 846-50, datorită d-lui *G. Adamescu*, va aduce foarte mari foloase tineretului care va voi să vadă întreaga icoană a literaturei române până în zilele noastre, — aproape în toate ramurile; o împărțire menită să înlesnească memoria, atâtea chipuri cari puteau fi mai bune prin penița meșteră a lui Stoica, micile extrase și îndeajunsele notițe biografice, fac din această lucrare o carte de preț pentru foarte mulți.

Literatura populară o aflăm împărțită în *orală* și *scrisă* având fiecare subîmpărțirile sale, pe cari nu le putem primi, dar cari se pot primi de cei ce vor s'o cunoască măcar cât de cât.

* Dl *Delavrancea* și-a rostit cuvântarea de intrare în *Academia Română* vorbind despre *Estetica poeziei populare*; când tiparul ne va da-o, vom vesti-o și noi cetitorilor noștri.

* D-nii *Giuglea* și *Vâlsan,* profesori secondari, — când lumea cea multă de-abia află că la Cumanova și sub zidurile Adrianopolului, oastea sârbească dată de Românii din valea Timocului a biruit pe Turci, — ne dau o culegere de literatură populară : **De la Românii din Serbia.** In cea mai mare parte *cântece bătrânești,* — alcătuite în vremi bătrâne și prin urmare zadarnic așezate în *Balade voinicești (haiducești)* (p. 1—110) (voinicească și bucata de la p. 289 și urm. fără ca cea de la p. 29 și urm. să fie haiducească), *Pescărești* (p. 121-134 (pescărească e și bucata dela p. 229) al căror variante prin alte părți se folosesc ca *colinde* (de pildă bucata de la p. 121 și 130), *Păstorești* (p. 131) (o singură bucată care nu-i de cât povestea ciomăgirei ciocoiului de stăpânului carului cu popușoi, care nu poate fi mocan), *De iubire* (p. 141-208) cum nu se poate chema „Manole zidaru") (cum poate fi și bucata de la p. 240). *Cu cuprins mitologic* (p. 209-263) (cum poate fi și bucata de la p. 121. *Cu cuprins variat* (p. (265—3.8). Vin apoi *Frângurelele,* sau *frânturelele.* — doinele, — împărțite și despărțite fără nici un rost. Culegerea se încheie cu câteva bucăți în proză, alte lămuriri, indice, glosar, două fotografii și o hartă interesantă care ne arată că între Morava și Vidin, întreaga regiune este locuită de Români.

Să nu mi se iea în nume de rău cârtirea ce o fac în privința clasificației pomenite: mai putea adăoga și alte mici scăpări în notele subliniare. E un neajuns din care nu rămâne fărâmă în fața bucuriei ce mi-o pricinuește cartea aceasta urzită în dragostea ferbinte a celor doi călători și'n dragostea târzie a celor ce trebue să vadă și să prevadă !

D. *C. Rădulescu-Codin* ne dă zece povești, povestiri și glume într'un nr. din „Biblioteca pentru toți" care se citesc cu plăcere pentru domoala și deplina zugrăvire a împrejurărilor și pentru acele *aruncări* de zicale și fărâme de cântece ale cutărui povestitor și cari aruncări alcătuiesc de cele mai multe ori adevărata podoabă a unei povești. Cu toate împotrivirile altora, îmi pare bine c'am avut prilejul să mai spun încă odată acest lucru.

P.

Glasul Basarabiei. In Chişinău (Basarabia), apare săptămânal „Gazeta naţională şi nepărtinitoare a Moldovenilor, „*Glasul Basarabiei*", menit a sluji luminarea locuitorilor dintre Prut şi Nistru, scris cu litere cirilice şi cu ţinta frumoasă pusă în fruntea ei: „*Luminează-te şi vei fi*", care se potriveşte aşa de bine şi pentru ţărănimea noastră.

Gazeta e sub direcţia d-lui Gr. D. Constantinescu, de la seminarul din Chişinău care o şi editează.

Preţul abonamentului pentru Rusia e de 2 jum. ruble, iar pentru alte ţări de 3 ruble

Glasul acestei gazete, a cărei ţintă e aşa de frumoasă şi înaltă, ar trebui auzit de toată suflarea românească, iar scoaterea ei asigurată printr'o întrecere de a se abona la ea de către orice bun român.

Cine cercetează primele 6 numere se va încredinţa de dragostea curată cu care e scrisă şi vrednicia cu care e condusă. Graiul din gazetă e cel moldovenesc, dulce şi frumos, cum ne spune Sion, şi când ceteşti ziarul, par'că stai de vorbă c'un gospodar moldovean.

Poveţele blânde, ştirile adevărate, lipsite de neexactităţi şi sensaţii, împodobirea ei cu bucăţi din Alexandri, Eminescu ş. a., sfaturile pentru gospodari, fac din această gazetă o stea luminoasă pentru Moldovenii din Basarabia şi pentru ţărănimea de oriunde.

Ii dorim viaţă lungă şi să trăiască cât va trăi şi neamul moldovenesc din Rusia.

Adresa: *Glasul Basarabiei, Chişinău, Puşchinscaia No. 5*

M. Lupescu

Poşta Redacţiei.

D-lui *C. G. Vart.* Toate bune; descrierea cărticelei din 1860 nu va putea merge aşa frântă. Ar fi bine să ne-o trimiteţi ca să vedem. Tare ne supără la tipar culegerile când sunt scrise pe amândouă părţile hârtiei şi când categoriile sunt puse mai multe pe aceiaş hârtie. Apoi despre altceva: crezi d-ta că fuge cineva de ce-i frumos, încăpător şi bogat?

Poşta administraţiei

S'au primit dela D. *S. Fl. Demetrescu,* Bucureşti, abon. an. VI; D. *I. C. Popovici*, Domniţa, abon. VI; D. *P. Mariniuc* Ţigăneşti, abon. an. VI; D. *N. Căpiţă* Răchiteni-Roman abon. an. VI; D. *I. Rădulescu-Pogoneanu* Bucureşti, abon. an. VI.

Cărti primite la Redactie

N. Iorga, I. Les bases nécessaires d'une nouvelle histoire du moyen âge. II. La survivance byzantine dans les pays roumains. Deux communications fait, le 7 et 8 avril 1913, au troisième congrès international d'études historiques à Londres, Bucarest 1913, Edit. du Ministère de l'instruction publique, 52 p. Prix : 1 franc.

Princesa Nadeja B. Stirbey: *Raze de soare*, Istorioare (Versurile traduse de N. Iorga) Vălenii de Munte 1913, Tip. „Neamul Românesc" 96 p. Preţul 2 lei.

V. Demetrius. Puterea farmecilor şi alte nuvele (No. 85 din „*B*iblioteca pentru toţi" *B*ucureşti, f. a. Libr Leon Alcalay 126 p. 30 bani.

D. Furtună, Chesarie, Episcopul Buzăului, Viaţa şi meritele sale, *B*ucureşti 1913 Tipografia Românească, 60 p. 1 leu 50.

J. Sagnol, Egalitatea sexelor, în Româneşte de P. Muşoiu *B*ucureşti, f. a. Tipografia românească 62 p. 1 leu.

G. Aslan, Cum să trăim ? (No. 32 din biblioteca „Lumina") *B*ucureşti, f. a. Librăria nouă 122 p. 30 bani.

G. Adamescu, Istoria literaturei române (No. 846-850 din „*B*iblioteca pentru toţi") Bucureşti f. a. Libr. L. Alcalay 556 p. 1 leu 50.

C. Rădulescu-Codin. Făt-Frumos poveşti (Nr. 861 din „*B*iblioteca pentru toţi" Bucureşti f. a. 128 p. 30 b.

OBOLUL

Intemeietorilor. abonaților, cetitorilor și pretenilor Revistei «ION CREANGA» pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

Înștiințare și rugăminte

La 1 August 1908 apărea întâiul număr din revista «*Ion Creangă*» menită să adune și să păstreze pentru viitor mărturii de graiu și simț românesc. A pornit cu greu, dar munca și dragostea intemeietorilor și a celor ce-au îmbrățișat-o, au biruit piedici știute și neștiute, peste cari nădăjduiește să treacă și mai departe, dacă Dumnezeu îi va îngădui.

Porniti pe această cărare, n'am uitat și alte mărturii ale graiului și frământărilor din trecutul neamului nostru, unele pastrate dar îndestule încă rătăcite, sorocite pierzărei, dacă nu s'ar găsi din vreme chipul de a le da la iveală.

Revista «**Miron Costin**» care va apare la 1 August ce vine, în Bârlad, își va lua sarcina să publice aceste mărturii, adică documente, inscripțiuni, însemnări și, după putință, va da chipuri de rămășiți istorice, pe cari le va primi din întreg cuprinsul românesc.

De prisos, de bună seamă că nu va fi, această revistă; nepoftită, iarăși nu va putea fi botezată, căci nu vom năzui peste puterile noastre.

De aceea, ca și altă dată, chemăm la olaltă pe toți câți vor ceti aceste șire, rugându-i să împărtășească cu noi pe timp de un an, greutățile întemeierii, cum s'a făcut și la revista «Ion Creangă».

De asemeni rugăm pe prieteni să ne trimită câte-un isvod de persoanele care-ar putea primi cu gânduri bune această nouă revistă.

Documentele se vor trimite recomandate (ca material de imprimat, cu 40 b., până la 250 grame.)

Abonamentul : 3 lei pe an în țară, 4 lei peste hotar.

Redacția și Administrația deocamdată e la T. Pamfile în Bârlad.

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

CĂRŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I.	6.00
„Ion Creangă" An. II.	5.00
„Ion Creangă" An. III.	[illegible].00
„Ion Creangă" An. IV.	5.00
„Ion Creangă" An. V	5.00
Cărţi poştale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	[illegible].05
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1912	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1913	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	[illegible].20
„ „ Jocuri de copii I	1.4[illegible]
„ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.[illegible]
„ „ Industria casnică la Români	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	2.00
„ „ Boli şi leacuri	1.[illegible]
„ „ Cântece de ţară	4.00
„ „ Agricultura la Români	5.0[illegible]
M. Lupescu: Creşterea viermilor de mătasă	0.10
„ „ Alcătuirea unei gospodării ţărăneşti	0.50
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.[illegible]0
„ „ Colinde din popor	[illegible]30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.5[illegible]
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0.4[illegible]
I. I. Ciuncanu: Doine şi alte cântece	0.30
A. M. Nour: Descântece şi vrăji	0.[illegible]0
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, poveşti	1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Anul VI.—No. 7. **Iulie, 1913.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRATIA :
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL :		**ABONAMENTUL ANUAL**	
In țară . . .	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate . . .	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU.

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui], St. Capşa [Bucureşti], G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dâlga), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Joràşti Covurlui], I. Neculau [Coropceni-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu [Dobromir-Constanţa], N. Sotropa [?]iu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broşteni Suceava], St. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii întemeietori cari până la sfârsitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înştiinţare.

Stăruitor ne rugăm pentru plata abonamentelor.

Anul VI.—No. 7. Iulie 1913.

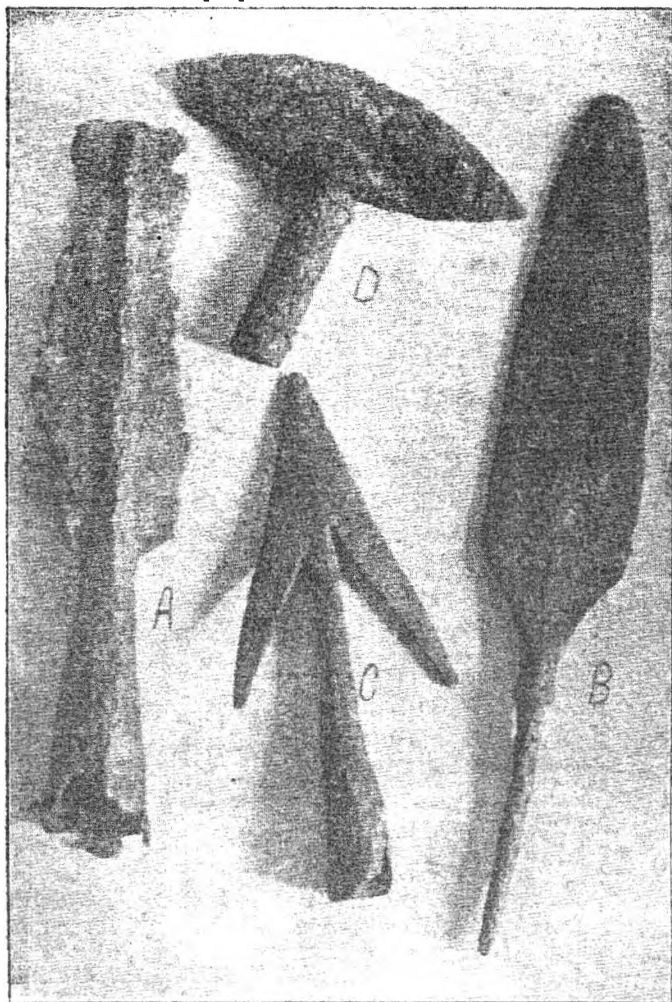
ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

RĂMĂȘIȚE DE ARME VECHI

Pe alocuri, se găsesc cu prilejul feluritelor răscoliri ale pământului urme din armele vremurilor trecute Figura 70 înfățișează patru bucăți găsite în străvechiul colț de răzășie Upsteștii sau Țăpul de la ținutul Tecuciului. Despre unele din ele, lumea proastă socotește că-s fărâme de trăsnetul ce se isbește de pământ.

TUDOR PAMFILE

INSEMNĂRI CU PRIVIRE LA LIMBA BASMELOR POPORANE ROMANESTI

Fugi: *Pe ici ți-e drumul* Col. Tr. 1872—260. b. 60; Isp. I. 88, 11; — *P'aci ți-e drumul* ib. 152, 25—6; 140, 21—2; — Bucătariul *își luă picioarele pe umere* Conv. L. VI. 6—229. s. 3;—*Iși ie tălpășița* spre casă ib. IX.12—455. s. 26; —*să te ții pârleo* Col. Tr. 256. b. 37; Cal. B. 1877—10, 19 (altele de acelaș înțeles în cari intră pronumele *o* vezi mai la vale).

Gândi: Nu se *frământa* de loc *cu firea* Isp. IX. 67, 27;— Frământându-mi *mintea* ib. 85, 19—20;—Se *frământă cu gândurile* Conv. L. XI. 1—29. d. 16;—Nu era voe care *să-i plesnească lui prin cap* Cal. B. 1877—2, 16—7;—Ii *trăsni prin cap* Isp. II. 1—59, 7;—*In cap* Conv. L. IX. 12—456 s. 36.

Goni: Vor *să-l mături* de pe acasă Col. Tr. 1876—370, 6;—Să-l poată *mătura de acolo* Conv. L. IX. 12—456. d. 26;—să te mături de aci! ib. VI. 1—25. d. 3—4;—să ne *curățim de el*. Col. Tr. 1876—370, 28.

Iubi: *Se uita* la dânsul *ca la soare* Isp. I. 72, 11; Isp. II. 2—37, 19—20;—*Drag ca ochii din cap* Conv. L. XI. 1—25. d. 34; (din contra: Pare că *le sta în gât* smeilor Isp. I. 137, 18);—*Ca lumina ochilor* Cal. B. 1877—23, 11—2; 1876—23, 22—3;—*Par'că-mi vine s'o sorb cu ochii* de dragă ce-mi e Conv. L. I—30 s. 10—1;—Se iubeau *ca niște hulubași* ib. 30. d. 18—9;—Se sărutară *ca doi porumbași* ib. VI. 1—23, s. 44—5;—Atât de mult o *încinse dorul lui* Isp. I. 59, 26-7;—O *mânca* cu lacoma sa privire Cal. B. 1877—19, 21—2;—*se topia de dor* după ursita lui Col. Tr. 1876—476, 37;—*Mă topesc* de dorul părinților Isp. I. 10, 30;—Dorul părinților *care 'l usca pe picioare* ib. 11, 10; Ionică *se usca pe picioare* Conv. L. 1—21. d. 19.

Imprăștia, a se: Se împrăștiară *ca puii de potârniche* Col. Tr. 1876—432, 17; Isp. I 26, 12; 28, 4—5.

Inghiți necazul: Inghițiră *gălușca* Isp. II. 2—44, 6—7;—Nevasta tăcea și înghițea *noduri* Conv. L. IX. 12—423 d. 1—2.

Inșela: l'am *boit* Conv. L. IX. 12—454. d. 24;—l'am *potcovit* bine ib. 454. d. 29.

Invăța: Cartea ai învățat-o toată *din scoarță 'n scoarță* Conv. L. IX. 23 s. d; învățase cartea *până la brâu*, adică *se făcuse burduf de carte* Isp. Snoave 1—27, 7—8.

Invinge: Urâtul îi *venea de hac* Conv. L. XI. 1—21. d. 18—9; — I-oiu *veni* eu *de hac* Isp. II. 1—119. 8;—*Am* eu *ac* și *de cojocul tău* Isp. I 40,

13—4; Il-aş *găsi* eu *ac de cojocul lui* Cal. B. 1872—36, 31;—Doar, doar a *încăleca pe nevoie* Conv. L. XI. 1—21. d. 15—6;—ib. X. 3—107. s. 26:—Numai dracul cred că poate *să-ţi deie de fund* Conv. L. XI. 1—30. d. 33—4;—Se învoiră asupra mijlocului prin care *să iasă ele d'asupra ca untdelemnul* Isp. I. 21, 34—5.

Juca un renchiu: I-oiu face eu cumătrului *una* de şi-a muşca labele Conv. L. IX 9—342. d. 6—7;—Ei las, că-ţi *găsesc eu acuş leacul* ib. XI. 1—23. d. 3:—Stăi măi tu, că *ţi-o fac eu ţie pe piele* Isp. II. 1—80, 6—7;—Ei las, că *ţi-oiu da eu de cheltuială* măi restatule Conv. L. IX. 10—403. s. 12—3;—Dacă nu *ţi-oiu face-o* eu, apoi nici dracul nu *ţi-o mai face* Isp. II. 1—76, 3—4;—Aminteri ne pune bine fără doar şi poate Cal. B. 1877—13, 31—2.

Linguşi: Tot *cu şoşele, cu momele âmbla* pe lângă el Isp. II. 2—46, 4—5,—se dete Col· Tr. 1876—369, 7;—începu *s'o ia cu moşmoele* Cal. B. 1876—48, 40;—*cu şoşele cu momele* îi intră pe sub piele Isp. II. 1—61, 4—5;—se luă deci pe lângă dânsul *cu şoptele cu momele* ib. 75, 19—20;—Incă se rânjea la mine şi-mi *făcea cu măseaoa* Conv. L. IX. 9—342. s. 22—3;—Ei âmblă pe lângă dânsul tot *cu binele* Isp. I. 136, 15—6;—Se luă cu binele pe lângă fiiul ei Col. Tr. 1876-369, 4-5;—*Se dete* pe lângă dânsul *binişor* Col. T. 1876—430, 28;—Incepu iar *s'o ia cu binişorul* Cal. B. 1876—48, 14;—Umbla pe lângă dânsul *ca pe lângă o bubă coaptă* Isp. I. 136, 12—4.

Lipi, a se: Se pusese ca scaiul în capul lor Isp. I. 136, 9;—începu a se ţinea de fată ca *scaiul de oae* Conv. L. XI. 1—30. s. d;—ib. IX. 5, 190. d. 16—7;—Te legi *ca boala* de om sănătos Cal. B. 1877-47,17.

Mânca: Mânca şi bea *până chiuea şi cu pălăria după* lună asvârlea Conv. L. IX. 5—192. s. 1—2;—Mânca frate-meu de *par'că i se bătea lupii la gura lui* Isp. II. 1—119, 2—3;—Mânca aşa de iute şi cu aşa poftă de-ţi *părea că nici pe-o măsa n'are ce pune* Conv. L. IX. 5—340. d. 19—21; *Dă-le colb* ib. XI. 1—22. s. 19—20. Incepu *să dea fălci* bucatelor Cal. B. 1877—35, 13.

Milui: Mi *se rupe băerile inimei* de milă Col. Tr. 1876—175, 5—6;—Incepu a se boci de ţi se *rupea rărunchii* de milă Conv. L. X. 3—459. d. 32.

Mira, a se: Remase *cu gura căscată* Isp. II. 1—91. 3;—Am remas *cu gura căscată* şi *cu ochii bleojdiţi* la ei ib. 119, 6—7;—*căsca gura* la toate alea Col. Tr. 1876—367, 22—3;—*Căscase gura* şi *bleojdise ochii* la cele ib. 429, 37.

Muri: Voiu *adormi somnul cel vecinic* Isp. I. d. 16, 8;—Era să *lase (dea) ortu popii* Cal. B. 1876—8, 2—3;—Şi poate acum *o fi oale şi ulcioare* Conv. L. X. 10—384. d. 28—31;—*Mă duc pe lumea cealaltă* Isp. I. 16, 23;—*i se tăie inima* şi muri pe loc Fund. I. 8, 16;—După ce *mi se va încheia viaţa* Conv. L. IX. 5—186. s. 24—5;—Dacă eu *voiu pica* de adâncele bătrâneţe ib. VI. 1—21. s. 40;—Ileana începu a *răsufla aburi*

de moarte ib. VI. 6—232. s. 16—7;—un drumeț pe *care 'l trăgea ața la moarte* Isp. I. 63, 6—7.

Ocără: îi *dete o gură* ib. 152, 29;—Nu era ceas în care femeea, ca o moară stricată, *să nu cicălească* pe bărbatul ei Cal. B. 1876- 46, 22—3.

Ofta: ofta din băerile inimei Cal. B. 1877—39. 1.

Omorâ: Lovi pe smeu, *îi luă mirul*, apoi îi tăie lupui Isp. II. 2—58, 26;—*Il lovi* cu copitele *drept la mir* Cal. B. 1877—10, 32—3;—Ciomăgel, știi colea, tocmai *bun de pălit la mir* ib. 34, 16—7; —Iți *turtesc capul ca la o șopârlă* Conv. L. VI. 1—29. d. 45;—Ii gonea și-i *tăia ca pe niște oi* Isp. I. 28, 5—6;—Și pe voi *să vă pue* (capul) *la păstramă* Conv. L. IX. 9—342. s. 20.

Păgubi: Prepeleac a rămas *bătând în buze* Conv. L. IX. 12—456. s. 10—11;—*fluera a pagubă* Col. Tr. 1876—429, 22; Isp. I. 105, 16—7; Isp. II. 2—46, 2.

Pândi: Frații mei îmi *cocea turtă* Isp. I. 89, 22;—Bogdan mirosi cam *ce păpară i se pregătește* ib. 137, 19—20;—Cum văzu *ce plăcintă i se pregătește* Col. Tr. 1876—428, 39;—Iși puseră în gând *săi o coacă* Isp. II. 2—42, 20;—Simțise că frații săi *îi poartă Sâmbetele* Isp. I. 42, 3—4.

Pierde: Dacă văzu că s'a *spălat pe mâni* de vasul cu botez Col. Tr. 1872—260. c. 3-5;—Și copii, *tufă* Conv. L. IX. 12—459 s. 32.

Plăcea: Ți-a *căzut tronc la inimă* Conv. L. XI. 1—29. d. 28—9;—Ochii lui *căzu tronc* pe un bou Isp. II. 1—115, 22—3; i se părea că *apucă pe Dumnezeu de un picior* Col. Tr. 1876—176. 11; I se părea *c'a prins pe Dumnezeu de un picior* Conv. L. X. 10—382. d 9—10;—Se uită la dânsa *ca la un cireș copt* Isp. II. 1—89, 22; Isp. I. 76, 13—4.

Pofti: Ii lăsa gura apă Isp. I. 98, 9; Isp. II. 1—63, 23;—Țiganul se tot uita la el *făcând zimbre* Cal. B. 1877—76, 14;—Pescarul nostru *se spurcase la bani* Isp. I. 57, 8;—*pune-ți pofta 'n cui* Conv. L. IX. 12 457, d. 26; IX, 10—440. s. 37; Isp. II. 1—123, 24.

Potrivi: O minciună, care se potrivea *ca nuca în părete* Conv. L. IX. 12—456. s. 18—9.

Preface, a se: Se așeză în cămară sa ca *cum usturoiu n'ar fi mâncat și gura nu i-ar fi mirosit* Cal. B. 1876—41, 30—32.

Prețui: Chirică băietul știa ce zace în inima lor și *cât le poate calul* Conv. L. XI. 1—30. s. 20—1;—Nu voiu să-mi zică lumea că sunt dascăl *d'ăia terchea berchea, trei lei părechea* Isp. II. 1—66, 3—5.

Prii: Trecea prin pădure *fără să l doară măcar capul* Isp. I. 10, 13—4;—Țugulea trăi acolo *ca în sânul mă-si* Isp. II. 2—63, 7—8; Trăiau *ca și în sânul mă-sii* Isp. II. 1—120, 2—3;—Ii trăi pe lângă noi ca banul cel bun Conv. L. XI. 1—33. s. 2.—3; din contra: Pare că arunca la spate căci *nu-i mergea la inimă* nici o îmbucătură Isp. I. 59, 17—9;—*apă la moară* Conv. L. IX. 12—460. s. 26;—a *mânat apa pe moara lui* Stan 4, 3—4.

Primedjui, a se: vrei *să ne aprindem pae în cap*? Conv. L. IX. 7—285. s. 15—6.

Răbda: Mi i să nu *mă scoţi din sărite* Conv. L. XI. 1—25. d. 5—6.— Dascălul care *stătuse ca pe ghimpi* Isp. II. 1—63, 22—3;—Să mă faci câte odată *să-mi ies din răbuş afară* Conv. L. XI. 1-25 d. 6—7;—*Nu te trag copii de poale* ib. IX. 12—459. d. 34.

Remânea: Insurătoarea *rămâne baltă* Conv. L. XI. 1—22 s. 4.

Ruşina, a se: li *crapa obrazul* de ruşine Isp. I. 51, 6.

Sili: *De silă de milă*, fu nevoit a mai aştepta Isp. I. 33, 23.—*De voe de nevoe*, se duse intr'acolo Isp. II. 1—131, 8;—*Dacă a intrat în horă*, trebuia acum să joace Isp. I. 136, 20—1.—O vor lua *cu nepus* în masă Isp. II—67. 119.

Stăpâni: In casa noastră voiu ca *să cânte cocoşul iar nu găina* Col. Tr. 1872—260, c. 57—8.

Străluci: *La soare te puteai uita*, dar la el ba Isp. I. 9, 5; *ca oglinda* ib. 4, 28; 82, 12.—*De-ţi lua ochii* ib. 121, 27.- *văzu* Cal. B. 1877-7, 7;—*vederile* Conv. L. VI. 1.—23. s. 22—3.

Şovăi din contra: Tu *nici una nici două*, să tragi paloşul Col. Tr. 1876-479, 37.

Şti: Mai şti *de unde sare epurele*? mai ales că bărbatu său nu este aici Conv. L. XI. 1—31. s. 6—8.—Eşti un băet isteţ şi *mai ştii pacatul*? poate şi harnic ib. 25. d. 32.

Tăcea: Tăcu *ca un peşte* Fund. I.—1, 12.—Tace *ca peştele* Conv. L. IX. 9—340. d. 7—8.—Edul cel cu minte tăcea molcum în horn, *cum tace peştele în borş la foc* ib. 341. s. 10—11.

Teme (a se speria): li *sărise inima* de frică Col. Tr. 1876—426, 4:—Tâlharii rămaseră *ca scrişi pe părete* ib. 431, 51, Isp. II. 2—62. 19—20. *i s'a suit tot părul* în vârful capului Conv. L. XI. 1—276, 7—9.—Se *făcea părul măciucă* Isp. I. 31. 8—9. 88. 1—2.—i *se făcuse inima cât un purice* ib. 64. 26—7;—*se făcură ca pământul* Cal. B. 1877—49, 20;—Strâmbă lemne se făcu *verde de frică* Cal. B. 1877-50, 3;—Ceea ce am auzit, *mi-a bagat groaza până la măduva oaselor* Isp. I 130, 17-8.- Parcă i-a fost *luat pânza de pe ochi* Isp. II. 1—131, 24—5.

Ţinti: Tândală văzând *încătrău bate Păcala şea*.. a mânat apa pe moara lui Stan. 4, 3—4;—cfr. Dascălul *bătea şeaoa* să priceapă iapa Isp. II. 1-61. 19.

Uita, a se: Voinicelul *stecli ochii* Conv. L. IX. 1—26 s. 11.

Umbla: Mergând astfel *în dorul lelei*, fară să ştie unde Col. B. 1877-44, 3. cf. ib. 34, 13; — pe când umbla *tăind cânilor frunză* Isp. I. 132, 11—2; — Să nu mai umble ca un perde-vară *după icre verzi* Isp. II. 1-

78, 22—3;—Merse, merse, *ca cuvântul din poveste*, ce d'aci înainte se gătește Isp. II. 2—66, 3—4; Se duse, se duse *ca cuvântul din poveste* că d'aici 'ncolo se gătește ib. II. 1—74, 1—2; acelaș Fund. I. 20, 21 înainte mult mai este; — După ce merse o bucățică cât dai cu praștia Cal. B. 1877—5, 6-7; — Așa el *trierase* acum *lumea* Conv. L. VI. 1—19. d. 9 cf. văzduhul trierat *de razele lunei* ib. 28. s. 48.

Vorbi: îți spun verde și curat Conv. L. VI. 1—29. d. 42-3; — Să-i spunem *verde în ochi* Col. Tr. 1876—370, 29; — Să nu mai ocolim, ț-oiu spune *românește pe șleau* Isp. II. 1—61, 24-5; — Să nu spuneți nici *lae, nici balae* Conv. L. IX. 1—286. s. 28; — zise băiatul *cum în dorul lelii* Isp. II. 1—121, 19-20; — *Il luă gura pe dinainte* Isp. I. 50, 12, 3; — cf. George le *tăia cuvântul* Col. Tr. 1876—428, 30. — să-ți *taiu cuvântul cu miere* Isp. II. 2—81, 15.

Adverbe.

Indată: Cât ai *îmbuca* odată Col. Tr. 1876—369, 39; nici *cât ai da în cremene* Isp. I 120, 1, — cf. Isp. II. 2—46, 8 (cum ai) — Cât *te ștergi la ochi* Fund. I. 18, 25; ib. 22. 3—4; Numai *cât te-ai freca la ochi* Isp. II. 1—139, 8; — Cum ai *strânge ochii* Conv. L. VI. 1—20. d. 30; — Cum ai *clipi cu ochii* ib. IX. 5 — 188. s. 25; — Cât ai *bate din palme*, ib. XI. 1—25. d. 30; — Cum ai *bea o lingură de apă* ib. IX. 5 — 188. s. 32—33.

Bucuros: o dau *cu mâneci largi* Conv. L. XI. 1.—30. d. 14-15.

Degeaba: Nu sunt ei *de florile mărului* cu Țugulea viteazul Isp. II.—672, 20;—Degeaba mai bați apa 'n chiuă să s'aleagă unt Conv. L. X. 10—378. d. 23-24; — Sări *în sec* Isp. II. 2—62, 14-5; *în gol* umbla Conv. L. XI. 1—22. d. 31-32; — Ce s'a făcut, s'a făcut, văzu el că acum *o mie de vorbe un ban nu face* Col. Tr. 1876—173, 29; — Dar degeaba *se te pui și'n picioare și'n cap*, tot nu poți ghici Isp. II. 1—118, 15—16.

Temeinic: Afla șiretenia pricinei *din fir până'n ață* Col. Tr. 1876—431 11; — Care cunoștea *ca'n palmă* toate cotiturile munților Conv. L. IX. 1—21. d. 28-29.

Repețirea unuia sau mai multor cuvinte cu scopul să se spue ceva cu mai multă energie sau intuițiune, se întâmplă foarte adese ori; câte odată se mai adaugă ceva la cuvintele următoare, sau pronumele relativ *ce* sau conjucțiunea *și*. Aici câte-va exemple:

Abia-abia Col. Tr. 1876—367,5; — Pădure mare mare ib. 367,21; Palat frumos, frumos ib. 368, 15; Merse, merse, merse ib. 1767;—Incet încet se deprinseră Isp. I. 10, 1; — Merse merse noaptea jumătate și ajunse la un foc mare, mare foarte ib. 106, 11—12; Se duseră, se duseră Col. Tr. 1876—367,20; Se luptară, se luptară ib. 370, 11—12;

Şi se luptară, şi se luptară, ib. 38, 28-29; Şi curse şi curse până ce stinse şi foc şi tot ib. 65, 9; — Şi haide şi haide, şi haide după dânsa Conv. L. IX. 5—188. d. 32—33.

Merse ce merse Col. Tr. 1876—427, 32; — Făcu ce făcu ib. 173, 15; — Mai trecu ce mai trecu ib 173, 40; Merseră ce merseră Isp I. 52, 26.

Dacă văzu şi văzu ib. 3, 28; ib. 24, 24; Merse, merse şi iar merse ib. 7, 5; — Se duseră, se duseră şi iar se mai duseră ib. 8, 4; — Merse cale lungă şi mai lungă ib. 7, 5; — Dintr'un 'tăi şi dintr'un 'tăi Conv. L. IX. 12—457. s. 22; — Pândiră o zi, pândiră două, pândiră mai multe zile şi nu se întâmplă nimic Isp. I. 64, 20—21; Turnă apă, apă multă, puse făină, făină multă, mai turnă apă, apă multă, mai puse şi făină, făină multă şi tot puse până se isprăvi toată făina Isp. I. 150, 27—29.

Singură singurică Col. Tr. 1876—368, 21; — Singur singurel ib. 177. 11; Isp. I. 14, 10; — S'o frigă aşa întreagă întreguliţă Isp. II. 1—63, 2.

De amintit este în limba română întrebuinţarea unui **dublu nominativ sau acusativ** unde al doilea exprimă o comparaţie; ar putea deci să fie petrecut de un *ca* sau *ca şi*.

Vânătorul *căzu morman* după cal Col. Tr. 1876—430, 18; — Norocul îi *curgea gârlă* Conv. L. XI. 1—25. d. 21—22; — Ii *curgeau* lacrimile *pârău* ib. VI. 6- 232. s. 26; — Lucrul *eşea gârlă* din mânile lor Conv. L. IX. 7--284. d. 8; — M'a *legat snop* Isp. II. 1—5, 6; — El o *legă* de copaciu *cobză* Isp. I. 66, 5; — Ii *legară fedeleş* Snoave 1—18, 8; — Găsi pe toţi *morţi buşteni* Col. Tr. 1876—429, 32; — Se văzu *singură cuc* ib. 175, 18; — Stau *singură cuc* Col. B. 1876—40, 32; — Leii cei mari, ce *stau pară* la intrare Conv. L. VI. 6—229. d 20.

Şi mai bătător la ochi este: Era *urit pomina* Cal. B. 1877—39, 36.

Vreau să amintesc şi întrebuinţarea din cale afară de deasă a **pronumelui personal, persoana, a treia, o** înţeles indefinit, asemenea franțezului *la* în: *vous me la baillez belle.* Partea cea mai mare a fraselor aflate de mine înseamnă a fugi, a alerga; de aceea în lista ce urmează numai atunci am să adaog înţelesul, când se deosebeşte de la cel amintit.

O apucă la sanatoasa Isp. I. 66, 30; — El însa *o cam bagase pe mânecă* = s'a spăriat ib. 68, 24; O *băgară pe mânecă* Isp. I, 30, 17—18;

Col. B. 1878—31, 18; — Da știi c'ai chitit-o bine, măi Chirică = nimerit Conv. L. XI. 1.—28. d. 36; — își puseră 'n gând să *i-o coacă* = să-i joace un renghiu Isp. II. 42, 20; — Epurii *o roiră la fuga* C I. B. 1877—10, 19; —Veselia ei de mai 'nainte a *dat-o* unei negre intristări— a cedat ib. 26, 11—12; — Se puseră dar pe traiu și *o duse* într'una vre-o câți-va ani=trăiau Isp. I. 103, 19-20 — *O 'ntoarse pe foaia cea altă* = a schimbat tonul Cal. B. 1877—6, 4.

A luat-o pe picior Stan. 17. 7;—*O luară* iute *la picior* Col. Tr. 1872—259. d. 39-40.—iar *o lua la drum* ib. 1876-176, 11-12.—*O luară la fugă* Isp. I. 26, 11; ib. 69. 29.—Apoi *o ie la papuc* Conv. L. IX. 12-456. s. 16-17.—*O luară la sănătoasa* Isp. I. 87, 31, 151.13-14.—Am *pățit'o bună* Conv. L. XI. 1-28. s. 11.—*O pleca* într'acolo Isp. II. 2—36, 16-17. *O porni* într'acolo Isp. I. 65, 22.—*O porni la sănătoasă* ib. 19, 18.—Și boerul a *pus'o de mămăligă* (s'a speriat) Conv. L. XI 1-28. s. 20-1.—*Au rupt-o de fuga* Conv. L. IX. 12-460. s. 18.—Cum auzi țiganul, *o rupse de fugă* Cal. B. 1877—78, 6-7.—*O rupse d'a fuga* Isp. Snoave I—14, 8-9 *Sbughio la sănătoasă* Isp. II. 1-138, 25.—Ei cum văzură pe Prăslea, *o sfecliră* = s'au spăriat Isp. I. 48, 2-3; id. II. 1-73, 12-3.—*o sfecli se* Isp. I. 68, 29; *o sfecli* Cal. B. 1877-5, 41.—Ai *sfeclit-o*? Conv. L. IX. 12-459. s. 10;—*O tuli la fugă* și fugi Isp. I. 67, 2;—și *o tuli pe ușă* in fuga mare ib. 105, 7-8;—*O tuli d'afuga* ib. 139, 12;—*Tunde-o* Conv. L. IX. 12-456. s. 33.

Exclamațiuni onomatopeice in limba poporului sunt din cale afară de dese; dau aici o scurtă listă a celor ce am găsit. Dela multe din ele s'au derivat verbe cari atunci pretutindeni vor fi amintite.

Băldăbâc (despre cădere în apă) Col. Tr. 1876-279, 39. —*Buf!* cade în groapă Conv. L. 9-343. d. 12-13, de aici bufni.—*Câlc!* eși dintrinsul inima de putrigaiu Isp. I. 110, 20-21, de aici gâlgâi. — *Dang!* a plesnit cercul Conv. L. XI. 1—114 d. 2.—*Fofienchiu!* iar sare roata ib. 10-381. s. 35.—*ga, ga, ga, ga* (despre gânsac) ib. IX. 12-455 s. 12.—*gogâlț, gogâlț* îi mergeau sarmalele întregi pe gât ib. IX. 9-343. d. 8-9.—*Harș*, îi tăia un cap Isp. I. 64, 30, de aici hârșăi.—*Hârț* in colo, scârț în colo, carul se da înapoi Conv. L. IX. 12-454. d. 1-2, de aici hârțoi.—*Haț!* Conv. L. IX 12-458. s. 13. Nici una nici două haț! pe ied de gât Conv. L. IX. 9-340 d. 17-18; de aici înhăța Isp. II. 1-87. 30; *hâț* in sus, hâț in jos Isp. II. 1-81. 3;—*huștiuluc!* în iaz Conv. L. IX. 12-456. d. 19, ib. 458 d. 26.—*Pâc*, pâc, pâc, pâc! din lulea, ib. X. 10-382. d. 32-33. Când să strângă nodul, pâc! se rupse ața Col. Tr. 1876-175, 10-11;—*Pâș! Pâș!* în vârful degetelor veniră Isp. I. 37, 23-26; pâș, pâș, binișor Isp. II. 2-36, 23. pâș! pâș! în vârful dege-

telor intră în cămara smeului Col. Tr. 1872-258. a. 54—5 de aci păşi; —*Poc*! una în capul lemnului, mai poc, mai poc, încă vr'o două Isp. I. 136, 27-28 de aici pocni; şi — tropai, tropai, *ropai, ropai*, (despre joc) Conv. L. XI. 1-29. s. 13, de aici ropăi.—*Sbârn* în sus, sbârn in jos (despre albini) Isp. II. 2-56, 24-25, de aici sbârnăi Isp. II. 1-69, 25.—*Scârț*! uşa se deschise Col. Tr. 1876-172, 23-24. Hârț! în colo, scârț în colo, carul se dă înapoi Conv. L. IX. 12-454. d. 1-2. de aici scârțăi.—*Şovâlc*! şovâlc! şovâlc! (despre ciocârlie) Conv. L. X. d. 3—III. 36-37 de aici şovâlcăi ib. 112. s. 21.—*Svârr!* cu toporul într'insele ib. IX. 12-456. s. 6-7; de aici svârli, a asvârli;—*Tranc!* (despre o săgeată) Isp. II. 2-71, 19;—*Tronca* tronca, tronca, tranca despre larma lucrurilor cari se isbesc unul pe altul), de aici trăncăni şi troncăni— şi *tropai* tropai, ropai ropai (despre joc) Conv. L. XI. 1-29. s. 13, de aici tropăi.--*Trosc*! Conv. L. IX. 12.—458. d. 30. de aici troscăi.—capra țâşt în dreaptă, țâşt în stângă Col. Tr. 1876-427. 3. *Tuştiu!* (despre furişare) Conv. L. IX. 9-340. d. 9-10.

La urmă am de gând să mai amintesc pe temeiul gramaticei lui Diez vol. III câteva particularități sintactice adăogând exemple din basme populare române.

1. *Adjectivul în locul unui adverb* înaintea unui alt adjectiv (Diez l. c. p. 15).

Ei era *bun bucuros* Isp. II. 1-58, 15.--Era *bună bucuroasă* de a putea să scape de smeu Col. Tr. 1872--259. b. 4-5.— Diata rămase *bună făcută* Conv. L. IX. 7-284. s. 17.

2. De amintit este *mare* după *atât* pe care îl întăreşte; substantivul cu pricina urmează cu prepozițiunea *de*.

Ne-a cârmuit omeneşte atâta mare de ani Cal. Tr. 1876—429, 36;—tot aşa: atâta mare de timp ib. 432, 3; ib. 274. 36.

Dară şi în plural: De atâți mari de ani Col. B. 1877—29, 33.— De atâți mari de ani Isp. II. 1—64. 24. Din forma pluralului *mari*, reese că n'avem de a face aici cu subt. *mare*, de oarece pluralul acestuia este *mări*.

Amintesc aici şi mai bine=lat. plus: La vârsta de trei zeci şi *mai bine de ani* Conv. L. XI. 1-25. s. 31-32.

Dr. Ion Urban Jarnik

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI.

38.—Petrişor Haiducul.

Frunză verde de-abanos,
De-abanos, de lemn tinos,...
I-auzi Petre, om ciudat,
Zace la Voevod legat....
Zace 'n apă
Pănă 'n sapă
Şi 'n căluşe
Pănă 'n spate.
De zăcere ce zăcea,
Barba neagră îi albea,
Trupu', carnea-i putrezea
Şi-aproape că se perdea.
Aşa el, când zăcea,
Intr'o sfântă Vinerea
Se ivi o păsăreà,
O gebreà *de păsărea,*
Pe gratii la ferestrea;
Şi el vremea n'o pierdea,
Printre gratii se uita
Şi când pasărea vedea
El din gură aşa-i zicea:
—Cuculeț, pasărea mea,
Cât ăi fi tu păsărea
Pomană a-ți mai făcea,
Fă-mi tu mie treaba asta:
Eu când am intrat aici
Şerpii erau ca fusele
Şi-acum sunt ca furcile;
Broaştile ca ouăle,
Şi-acum sunt ca ploştile.
Treaba care mi-i făcea,
Este astă cărticea,
Să o [illegible] *tu mai cu zor....*
Cu [illegible]*drumea,*
Num[illegible]*ujă.*
Să m[illegible] *duci în Slatina,*
La mândra Margareta.
Atunci cucul ce făcea?
Lângă gratii se ducea,
Cărticeaua 'n plic lua,
Dela pământ s'aridica,
Şi în zare se pierdea...
Şi astfel că se vedea:
Mai întăi ca un porumb,
Apoi numai cât un plumb.
Dup'o zi el ajungea
In oraş în Slatina,
La mândra Margareta.
Acas' la ea când sosea,
Margareta nu era,
Ci la biserică era,
Impreună cu toată lumea.
Cuculețul ce făcea
Dacă astfel că vedea?
Iute-'n sbor că o lua,
La biserică venea,
Pe-o creacă verde şedea
Şi-'ncepea frate-a cânta
Cu jale multă şi grea,
Că boeri mari se minunau.
Cucoanele suspinau,
Fete mari se despleteau,
Cu jale-amară plângeau
De jalea ce auziau!..
Acolo mult n'aştepta,
Că din biseric' ea ieşea,
Cuculețul c'o vedea,
După pom iute sbura,
In văzduh că se sălta
Şi rotocoale îi da;
Făcea şapte rotocoale
Şi i-arunca scrisoarea'n poală
Margareta ca o floare
De mijloc se 'ncovoià
Scrisoarea de jos lua
Şi iute o cunoştea,

Leşinată jos cădea!...
După ce se desmetecea,
Scrisoarea o săruta,
Şi spre-acasă că pleca.
Acasă ea mult nu sta,
La popa Vintilă mergea,
Nu la logofătul Ionilă
Ce nu ştie carte mai bună,
Scrisoarea că i-o şi da,
Cu lacrămi ea îl rugà,
Cărticeaua să-i citească,
Cărticeaua păsărească.
Popa iute o deslega,
O citea, o răscitea,
Şi nimica nu zicea.....
Margareta îngenunchia,
Cu lacrămi ea îl ruga
Să-i spuie ce scrie-'n ea.
Popa din gură-i zicea:
—Margareto, fata mea,
Ce scrie 'n astă cărticea
Nu-ţi face inimă reà!
Vinde-ţi vii,
Vinde-ţi moşii;
Vinde-ţi turma de la baltă,
Şi cireada după baltă
Mai scapă pe Petre odată,
Că lui mult i s'a urât
In temniţă tot şezând,
In temniţă 'n Bucureşti
In beciuri de palate domneşti.
Margareta ce făcea?
Acasă cum ajungea
Poruncă la slugi că da,
Murgul din grajd de-l scoteau
Un taier cu jar îi da,
Murgu' iute că-l mânca,
Văpăi pe nări arunca.....
Margareta atunci zicea:
—Pune şeaua femeieşte,
Şi-l închingă voiniceşte.
Ea scara 'n beciu scoborà,
Poala 'n galbeni o împlânta.
Apoi afară ieşea,
Drept la murgul se ducea,
Picioru'n scară punea
Şi pe el că s'aruncă,
Drumu' la Domn îşi luà.
Acolo când ajungea,
Printre toţi drum îşi făcea
Sus, la Domn ea că intra,
Şi-n genunchi ea îi cădea
Şi din gură aşa-i zicea:
—O, Tu, Doamne, Măria Ta,
Ce ţi-e Petre vinovat
De-'n temniţă l-ai băgat?
Şi Domnul îi răspundea:
—Margaretă, fata mea,
Foarte mult e vinovat
De 'n temniţă l-am băgat,
El multă lume a prădat!
—Dar aibi milă, că-i păcat
Destul în temniţă a stat!
Domnul aşa de vedea,
De mila ei îl ierta,
Poruncă vizirului da
Pe Petre a-l aducea.
Margareta aştepta.
Şi când Petre că sosea,
Intr'un leşin greu cădea.
Domnul aşa când îl vedea
De faţă-i se speria
Din gură aşa-i zicea:
—Tu eşti Petre frunte lată,
Care-ai haiducit odată
De-ai speriat lumea toată?
Petre în genunchi cădea
Şi iertare că-şi cerea!
Domnul atunci poruncea:
—Şapte bărbieri s'aducă
Ca să-l radă şi să-l tundă.
Ii tundeau chica voinicească,
Şi mustăţi în vâlvarici,
Cum stă bine la haiduci,

Margareta se deştepta
Şi din gură aşa-i zicea:
—Fă-te Petre om cinstit
Ca să trăieşti pe pământ
Să nu mai stai sub pământ.
Margareta s'apleca,
Poala Domnului săruta,
Pe Petre de mână-l lua
Şi-acas' cu el se ducea.
Dară Petre ce făcea?
Două zile, trei, nu sta,
La cucă[1] *'n deal se suia,*
Cu cuţitul el săpà
Carabina de-şi scotea,
Cu putere-o sguduia,
De rugină-o scuturà;
Şi când fu la cântători,
In revărsatul de zori,
Carabina îşi lua,
La spete o arunca
Hasnalei înainte-i ieşea,
Apoi la ochi o punea
Şi'n hasnagiu că trăgea.
Hasnagiul voinicos,
Se dete la Petre jos
Şi paloşul îşi trăgea,
Maţele i le vărsà,
Alături cu drumu,-l da.
Acolo el mult nu sta,
Din leşin că se treserea,
Maţele şi le-aduna
Cam cu paie,
Cu gunoaie,
Le băgă 'n foale *să 'n moaie;*
Şi cu brâul apoi s'a încins,
După hasnà iar s'a întins.
Apoi dacă a văzut,
Că plumburi n'a mai avut,
Inelul din deget scotea,
In măsele le-arunca,
Şapte darapuri i-l făceă;
Carabina şi-o umplea,
Pe hasnagiu la ochiu-l lua,
Şi când frate-o slobozea
Hasnagiul jos cădea.
Atunci Petre ce făcea?
Pe hasná că se suia,
Şi la drum că purcedea,
La Margareta mergea
In poartă el că bătea,
Margareta afar' ieşea
Şi în braţe îl prijonea.
In casă cu el intra.
La brâu moale când simţea
Cu pumnii în cap îşi da,
Şi din gură aşa zicea:
—Petre, Petre, iubitul meu,
Acum cred, te-am perdut eu.
Iar Petre curaj îi da
Şi din gur'-aşa-i zicea:
—Şapte lăutari s'aduci,
Şapte buţi cu vin de-l dulce,
După asta vre-o cinci junci.
După ce i le-aducea
De poftă îi împlinea,
Trei zile că petrecea,
Şi aurul cu lingura
Ca pe ciorbă îl sorbea,
Până ce se sătura,
După scaun jos cădea,
Şi făr'de lumânare murea!
Margareta ce făcea?
Şapte popi că aducea,
Slujba toţi de i-o făcea,
La biserica câinească,
Ca să se mai pomenească,
Şi s'o pomeni cât o fi
De haiduci, a haiduci!...

Culeasă din com. Boureni-Doljiu în anul 1909. **N. I. Dumitraşcu**

[1] Măgură.

POVEŞTI

48.—Barbatul, femeia şi dracul. (Urmare)

Făcură nuntă 3 zile cum e obiceiul nostru.

După nuntă vine Gavrilă la ginerica al nostru şi-i zice:

—Măi frate Kirilă, eu cred că de când ne-am prins noi fraţi de cruce ţi-am slujit în credinţă şi eşti destul de mulţumit de mine. Tu nu ştii însă, de ce-ţi slujesc eu ţie fără simbrie, fără nimic: pentru că eu *îţi sunt dator ţie ceva.* Ce crezi, s'o fi plătit datoria ce o am la tine? M'aş duce şi eu cu Dumnezeu, că de....acu o să se mai răcească frăţia noastră.. eşti om cu casă, cu nevastă, om în rându lumii....!

—Nu vere Gavrilă, zise însurăţelul nostru, care nu se îndura să-i dea drumul, deoarece, n'avea să mai găsiască el cât lumea aşa argat credincios ca Gavrilă. Ca să te plăteşti de mine, trebue să-mi mai slujeşti încă 3 ani deacu 'colo.

—Bine, îţi slujesc, dacă aşa e voia ta.

După vre-o 2 ani, nevasta lui Kirilă născu un băiat. Dar vedeţi dumneavoastră: cum se făcea...băiatu semana mai mult cu Gavrilă decât cu Kirilă.

Femeia—rapiţă rea, dracul-drac, care nu face cruci şi biserici... işi puse în gând să bage vrajbă între ei, aşa că el să iasă cu faţa curată, iar tovarăşul lui să rămâie mulţumit şi să-i dea drumul.

*

—Cumnată, zise dracu într'o zi nevestii lui Kirilă. Spune bărbatului că ţi-e copilul bolnav şi că te duci cu el la moaşa satului vecin să-l «tragă» şi sa-i descânte de deochiu, ca-i meşteră de «tras», nevoe mare!

Aşa făcu nevasta, în uşurinţa ei copilărească, că aşa-i femeia: «poale lungi şi minte scurtă».

—Du-te, îi zise bărbatul.

—Măi frate Kirilă, zise pe dealtă parte tovarăşul Gavrilă, mă duc până'n cutare sat că am acolo o soră măritată; şi nu ştiu cum... mi s'a făcut dor, nu atât de ea cât de copilaşii ei.

—Du-te, frăţie!

Dracu de Gavrilă se dete de 3 ori peste cap si se prefăcu într'un călugăr frumos. Îi ieşi înainte pe altă cale femeii lui frate-său ăl de cruce, tocmai când ea trecea prin pădurea deasă, ce se afla între cele două sate.

Şi.... vorba 'n sus, vorba'n jos, mai in glumă, mai într'adins, fe-

meia nu-i dracu gol? începu a cânta 'n coardă călugărului, la toate câte-i bătea el capu.

Din una, din două.. ticăloasa de femeie uită şi cinstea casei şi datoriile ei de femee. Pe urmă dracu dete pe altă cale şi ajunse în sat înaintea ei. Intră la moaşa satului, pe care, după mai multe făgădueli o înduplecă să facă pe dracu 'n patru şi să nu lase pe femeia care o veni cu un copil la tras, să plece sara îndărât, ci s'o facă să doarmă la ea peste noapte.

Zis şi făcut. După «trasul» copiilului se deteră la taină.

Şi.... din vorbă în vorbă, femeia 'şi mărturisi păcatul ce făptuise în ziua aceia. Că, aşa-s femeile: fragede la gură. Nu ţin vorba 'n ele, de par'c'ar fi mâncat ghiare de găină.

Scorpia de mătuşă—care era mai afurisită şi de cât talpa iadului—văzând uşurinţa de minte a femeiei, şezu de capu ei să nu mai plece acas' în gura nopţii ci să mâe la ea.

—Unde te duci d-ta acu, nu vezi c'a întunecat de tot?

—Deci mă duc de unde am venit.

—Bine, dar nu vezi că întunereceşte? Cum o să pleci noaptea pe drum? Ai curaj să treci în puterea nopţei prin pădure?

—Da cum nu? Cine mă mănâncă?

—Hei! Câte nu se pot întâmpla! 'Ţi-es înainte niscai hoţi ori niscai jigănii... ori ucigaşul... nu ştii? noapea cutreieră toate dihaniile şi toate duhurile rele.

Eu aşa te povăţuesc: rămâi să dormi la mine peste noapte, iar mâine te scoli până 'n ziuă şi-ţi vezi de drum.

—Ce o zice Kirilă când o vedea că eu mâiu noaptea în sat?

—Ce o să zică? Ii spui pricina şi pace bună. Ce ai mas pe drumul ăl mare? Slavă Domnului! Casa mea îi cinstită, iar nu de ocară.

Femeia se induplecă! Seara însă, nevasta lui Kirilă, în loc să se culce lângă copil se culcă cu mătuşa într'un pat: iar copilul îl culcă în troacă lăsându-l singur în ălalt pat.

Peste noapte Gavrilă, care ştiţi bine că nu era vre-o cruce de închinat, ci dracu pe uscat,—căci el pusese la cale toate astea—veni şi fură copilul din leagăn: iar în locul copilului puse în troacă cotoiu ăl negru al mătuşii, care torcea al ne de după sobă.

Pe urmă Gavrilă luă copilul şi-l duse acasă pentru a-l da tovarăşului său Kirilă.

*

Dimineaţa, când se sculă femeia lui Kirilă să plece, ia copilul de unde nu e!

Incepu să se vaicăre:

—Aoleu, şi iar aoleu, ce să mai fac eu? Mă omoară bărbatul când m'oiu duce acasă fără copil. Dracu' mă punea pe mine să mâiu în sat.

—Ascultă femeie dragă, să te învăţ eu ce să faci, că ştii d-ta ăl bătrân e mai priceput: Ia cotoiul şi bagă-l cu capu'n sobă. De dogoare îi sar ochii şi i se pârleşte faţa, aşa că nu se mai cunoaşte bine de-i cap de copil sau de cotoiu.

Pe urmă înfaşă-l în scutice, şi acasă, spune-i bărbatului că te-a călcat o nenorocire; a căzut din pat, cu ochii pe maşină şi s'a ars noaptea pe când noi dormiam.

O să se mai vaite el oleacă, o să se mai tânguie, dar ce-o să facă? O să-l îngropaţi, şi aşa cu chipul ăsta scapi de năpaste. Cine o să ştie că mortul e cotoiu iar nu copil?

D. Mihalache

DATINE ŞI CREDINŢE

1515.—Când te muşcă gâzele tare, când cade funigăna de pe hogeag şi când vitele se ling pe bot şi pe picioare, e semn că va fi vremea rea.

1516.—Când urlă câinele fără să fi văzut ceva, nu e semn bun la casă.

1517.—Când îmbraci o haină sau o cămaşă pe dos să te desbraci repede şi s'o calci în picioare, căci altfel te va bate cineva.

1518.—Când îţi scoţi o măsea sau dinte; să-l dai peste casă zicând: «cioară, cioară, de la moară cu făina'n poală, n'aţi un dinte, de fier, să-mi dai unul de oţel», căci îţi va creşte alt dinte la loc ori măsea şi va fi tare.

1519.—Când cântă cucoşii decuseară, e semn că vremea are să se schimbe.

1520.—Când gâştele şi raţele se tot spală şi se cigălesc cu ciocul, e semn a ploae.

1521.—Să nu omori vaca Domnului, o gâză roşie cu puncte negre pe spinare, căci îţi va muri mama.

1522.—De omul însemnat să te fereşti totdeauna, căci îi om rău.

1523.—Când asudă ferestrele e semn de moină,

1524.—Când se întorc de la botez moaşa şi cu cumătrul şi se stinge lumânarea pe drum, e semn că copilul n'are multe zile.

1525.—Dacă vrai să ai bani neîntrerupt, în tot cursul anului, să iei un ou de rândunică şi să-l fierbi până s'a răsfierbe şi apoi să-l pui iarăşi în cuib între celelalte ouă, însemnându-l cu ceva; iar după 10 sau 11 zile cât timp le-a clocit pasărea şi l-a făcut iarăşi moale, ea îl va ciocni şi tu luându-l atunci şi stricându-l, vei găsi în el la mijloc ceva mărişor ca o jumătate de unghie de la degetul cel mic, tare ca o

bucată de os; aceasta de o vei lua şi o vei purta în pungă se vor ţin paralele de tine.

1526.—Să nu mături patul cu mătura, căci va fi sfadă în casă.

1527.—Pentru ca să-şi facă femeia să fie bărbatul «ca pânea de bun» după ce a isprăvit de dat în cuptor mălaiul sau alivencile. să dea c lopata şi câţi-va cărbuni în cuptor aşezându-i pe mălai.

1528.—Când paşte iarbă cânele ori mâţa, atunci e semn că doare capul.

1529,—Ducând mortul la groapă dacă se întâlneşte în cale care încăı cate ori venind cineva de la fântână cu plin, e semn că din acea cas va mai muri cineva şi contrar câd îţi iesă înainte cu dişărtul.

1530.—Dacă unui lucrător care lucrează la o casă sau la o zidări i se va lua umbra de către un tovarăş, adică dacă i se va măsur umbra corpului cu o sfoară sau cu o trestie şi se va îngropa sub te melia acelei case, în curând omul acela va muri.

Jud. Dorohoiu. **N. V. Hânţescu**

1531.—Ghiocile ouălor din cari au eşit puii, se înşiră pe o nuca, c să se ţină puii toţi de cloşcă.

1532.—Seara nu e bine să depeni, căci *căpuiaza* oile.

1533.—De mergi cu lucru la vreun vecin, în timpul cât prânzesc; o: cină ai casei, nu e bine să lucri, că atunci nu va fi stăpânul cası ude (birău).

1534.—Când ai cloşcă pe ouă, nu e bine să faci «cocoşi» din cucuru: căci se fac pe capul puilor beşici şi crapă.

1535.—Unde vezi că se bat câinii, ia pământ din locul acela şi dac ai duşmani, aruncă-l în casa lor, că toată ziua se sfădesc ca câinii.

1536.—Când crezi că vrea să-ţi turbeze vre-un câne, rade puţină aram de pe fundul căldărei şi învălită în pită, să io dai s'o mânâce, căci s vindecă.

1537.—Când faci primăvara pâne în cuptor nou, fă un cocuţ sau co ăcuţ mic, şi 'l dă cânilor să-l mânâncă, căci e credinţă că, de mânânc vre-un om din el moare.

1538.—Când tai orice animal, orice pasere, aruncă puţin sânge în fo că e mai dulce carnea.

1539.—La praznice nu e bine a tăia galiţe, fiind credinţa toată ave rea celor din casă aşa să împrăştie, precum împrăştie galiţa.

1540.—La praznice mari e bine să mânânci mai întâi pe inima goal o bucăţică de hrean să fii iute peste an.

1541—Nu este bine să dormi în ziua primă a praznicului, căci un aı întreg te doare capul.

1542.—La praznice, când arde *polieleul*, mucurile de lumină (bucățile mici de lumini), e bine să le poarte fetele mari la ele, căci se uită lumea la ele ca la polieleu.

1543.—Când merg mueri ori fete în pădure să fure lemne, mergând pe drum zic următoarele, legând cornurile de sub barbă a māramei:

— Eu nu leg cornurile māramei, ci leg ochii *șumarului*.

Ardeal **P. Ugliș**

1544.—Cu aghiazma ce rămâne de la Bobotează e bine să se stropească toate odăile, prin podul casei și al grajdului, pe la vite, prin grădină și chiar la urmă, cât mai rămâne, toarnă în puț.

1545.—La ajunuri se dă moș părintelui un *felegean* (cană, ceașcă) de vin fiert cu scorțișoară și cu o felioară de pâne prăjită; vinu-i îndulcit cu zahăr. Pe masă se pune fasole *bobană*, răsol și vre-un colac ori bucățele de pâne. La ajunul Bobotezei, spre deosebire de al Crăciunului, se pune și un picior de porc, dar mai adesea un fuior; în unele părți și amândouă. Apoi găsești prin multe părți și turte cu julfă, care-s tare bune, presarate cu oleacă de zahăr măruntel.

1546.—In ziua 'ntâi din postul cel mare nu se prea face fierturi, mânânci o perjă, o bucățică de pâne, dar nu fierbi nici o boabă.

1547.—La mijlocul postului mare e *miezu-păreților*; are o ținere deosebită pentru deosebite nenorociri: boale, necazuri ș. a.

1548.—Dochia, se zice, era fată mândră amarnic! Odată, primăvara, a fost trimis-o *hapsâna* de maică-sa cu caprele, cu vorbă ca să-i aducă și-o poală de fragi. Dar fragi de unde, nici pomeneală, căci era doar de vreme, prin Martie. Se zice că tot atunci își pusese Dochia la gât și o salbă mândră, mândră nevoie mare. Și unde mi-ți dă un înghet, un ger și un omăt ca acela, de au înghețat și caprele și Dochia cea sprintenă și s'au prefăcut în stane de piatră. S'ar fi îndurat mai apoi maică-sa viind după ea, să-i aducă un cojoc și să i-l pue în spate. De atunci cică-și scutură Dochia cele 12 cojoace, când i-i prea greu și când prinde a și-le scutura, se pune și mărțișor la gât.

Valea-Largă, Bacău **C. G. Vartolomei**

1549.—*Obiceiuri din postul Crăciunului.*—Nu-i vorbă că și postul are petrecerile lui; numai mâncarea cam pe sponci, te face să te saturi, ca de pădurețe acre. Dar, dacă-i omul sănătos, toate le 'ndură și le trece. Bătrânii, când pe la biserică, pe la crâșmă, pe la vre-o cumătrie, pe la înmormântări, mai află câte ceva. Tinerii, jocuri nu fac. Uneori pe la clăci făcute de cei mai chiaburi pentru tors *buci*, ori pe la cele făcute de preot pentru strâns ghemele toarse de femei: clacă, atunci mai știi ce-i jocul; încolo, nu. Mai degrabă se face mai mare chef la pri-

veghiuri, Băetani. fete şi femei, stau cu mortul până 'n ziuă; nu-l pot lăsa aşa singur în casă, că-i pacat.

Ca să treacă de somn şi de urît la cei din casă, se fac felurite *isnoave*. Bucătăresele spun glume şi poveşti. Flăcăii şi fetele vând peşte, se joacă de-a mişca, de-a cărbunele, *de-a duşii*. Unii se îmbracă în tot felul şi vin în casă fără veste ca să vadă «pe cei tari de înger» Acu', când vând peşte este cum este: numai cel ce nu ştie să păzească bine calul, se răstoarnă cu scaun cu tot, de către cei mai *abraşi*. Cu mişca iar trebue să bagi de samă: că de va mai avea şi vre-o coajă de mălai în ştergar, apoi te-a văzut sfântul. De a cărbunele, e foc şi pară: într'un cărbune aprins se înfinge un ac cu aţă. Aţa se leagă de coarda casei. Imprejurul cărbunelui spânzurat sunt scaune pe cari stau cei ce se bizue numai că pot sufla cu putere. Toţi cei de pe scaun suflă odată în cărbune. Cine nu poate, sau uită să sufle, tot se frige la gură, fiind împins de cei ce nu pot sufla cu mare putere.

Din Cândeşti Neamţ. **Al. Moisei**

1550.—Când vine cu nunta de la cununie, când vor să intre mirii în casă, le iese de obicei soacra cea mică (mama fetei) şi după ce ieau dulceaţă sau mânâncă dintr'un ou, mai e un obiceiu că mama soacra îi leabă de gât cu un prosop şi-i târăşte cam pe sus, cică să ducă jugul tot împreună.

1551.—Când vine timpul ca mireasa să-şi schimbe costumul de ziua şi s'o îmbrace numai cu rochia ce i-o dă în dar, punând-o în rândul gospodinelor, beteala scoasă o aruncă mireasa pe o soră mai mică sau o prietenă a ei, ca să aibă parte şi ea cât de curând de peteală. Asta după miezul nopţei.

1552.—Inainte de a pleca la cununie, când se găteşte mireasa, se pune să stea pe scaun cu o perină cu flori, ca să-i fie viaţa cu bărbatu-so dulce şi ca în flori.

1553.—Dacă vrei să nu uiţi ce citeşti, să pui o bucăţică de pâne la lecţia ce ai, s'o citeşti de câteva ori înainte de a te culca şi a doua zi după spălare să faci cruce şi să mânânci bucăţica de pâne.

1554.—Când tai din lumânarea celui ce se botează, cică-i scurtezi zilele.

1555.—Când tai din lumânarea mirilor. cică le iei din noroc şi belşug.

1556—Când tai din lumânarea vre-unui mort, cică nu mai putrezeşte, nici să aprinzi de la lumânarea celor dinainte, că e tot ca şi când tai.

Culese din Bursucani-Fălciu. **N. I. Munteanu**

1557.—Dacă moare un mort zimbind, e semn că în curând va mai muri unul din familie. Ca să nu se întâmple aşa ceva, în momentul

când se lasă sicriul în groapă, se rupe în dreptul gurei pânza de pe fața mortului. (Piatra-Neamț.)

1558.—Doi copii născuți în aceiași lună se numesc lunatici; dacă moare unul din ei, va muri în curând și celalt, iar dacă nu, va trece o cumpănă mare. Pentru a se înlătura așa nenorocire, se bagă în fiare de împedecat caii, se leagă un capăt de piciorul mortului și celalt de piciorul celui lunatec rămas, dându-i-se un tovarăș, dacă e fată un băiat, și dacă e băiat o fată. Se leagă și se desleagă de trei ori.

1559.—Când te muți în casă nouă, și dormi pentru prima oară acolo, când te desbraci să pui sub cap hainele și ciorapii talpă la talpă, ca să-ți visezi ursitul sau ursita.

1560.—Dacă vrei să vezi cum îți va fi nevasta sau bărbatul, să eși la Bobotează în grădină cu ochii legați și să legi cu o cârpă un par din gardul de nuele din jurul casei; a doua zi te duci să-l vezi. Dacă parul e subțire, putred și strâmb, viitorul soț va fi bătrân și slab; iar de va fi drept și frumos, bărbatul va fi tânăr și sănătos.

Unii flăcăi mai pișicheri, se duc noaptea și schimbă cârpa într'un alt par, pentru ca să râdă a doua zi de supărarea fetei, când va găsi cârpa legată la un par strâmb și putred.

1561.— In ajunul anului nou, fetele seamănă grâu în strachini ; acea fată va avea bărbat mai frumos, a cărei grâu va crește mai verde și mai frumos.

1562.—La Bobotează fetele se duc la cotețul porcilor și lovește un porc cu piciorul zicând : gro! la anu'. Dacă porcul se scoală imediat și face gro, atunci fata se mărită la anul. Dacă porcul nu răspunde, fata spune gro la doi ani. (Brăilița)

1563.—Dacă văduva se remărită, atunci se duce la cimitir și toarnă două cofe de apă pe mormântul bărbatului mort, ca să nu i se aprindă în el inima de părere de rău. (Călimănești).

1564.—Mortul, pe sub care a trecut un câne, se preface în strigoi. Dacă moare un copil de țâță, trebue să umpli cu lapte de la sân un păhăruț făcut de ceară curată sau o coajă de ou și să o pui copilului mort în sicriu apoi să alăptezi un copil de pomană 9 zile. (Bujor)

1565.—Dacă îți moare nevasta, să bați cu cleștele de la sobă ușile și ferestrele, apoi să spargi o oală, ca să te însori mai repede. (Bârlad).

Lt. Al. Saint-Georges

1566.—Când se tund meii și oile, de toate să vorbești, numai că le iei lâna să nu le spui.

1567.—Ciobanul care doarme în noaptea de sf. Gheorghe, i se fură mana oilor.

1568.—Când faci o fântână, afumă cu tămâie și dacă fumul se împrăștie pe loc și nu se duce în sus, acolo este izvor bun și sapă că dai de apă bună.

1569.—Ce pui sub ghem când depeni, mănânci pe ceia lume.

1570.—Primăvara, când vezi șarpe întăi, să-i tai capul c'o para de argint ș'apoi să pui capul șarpelui într'un cățel de usturoi de la sf. Andrei, că vezi vântul.

1571.—Când bate vântul, paznicul lui care e orb, scapă dopul de la moș..r, unde șade vântul închis, și până nimerește să puie dopul la loc, el își face de cap.

1572.—La ciubotar să nu dai numai o ciubotă la dres, că nu-i bine.

1573.—Când țeși și sfârșești cea din urmă natră să dai repede să gătești, că șede Maica Domnului în genunchi până mântui.

1574.—Când clămpănesc cocostârcii, să te prinzi cu mâna de părul capului, ca să nu cadă.

1575.—Cine n'are patron (zi de serbat, de hram) în calendar, n'are pomană pe ceia lume. Cât dai în ziua aceia, atâta ai pe ceia lume.

1576.—La botez să nu legeni băiatul, că toată viața-i bolnăvicios; de-l ții lin, viața îi va fi lină.

1577.—Brândușele au mamă *maștihă* (vitregă); de aceia ies așa repede și întăi primăvara.

1578.—Fânul ce-a fost pus în pat, să nu se dea la vaci, că nu se mai gonesc și nu mai fată.

M. Lupescu

VRĂJI ȘI FARMECE

63.—Descântece de făcut pe ursită.

Foc, focușor, eu te învelesc pe două locuri, tu să te desvelești pe nouă locuri și să te faci un șerpe mare, balaur, cu solzii de aur, cu picioarele de fier, cu pliscu' de oțel, cu aripele de smeu, să te duci la ursitoru meu, care-i de la Dumnezeu lăsat, de oameni buni îndemnat, cu aripele să-l plesnești, cu *ciupul* să-l ciupești și la mine să-l pornești; să-l învisez cum o fi îmbrăcat, cu haine de purtat, ori cu haine de serbat, cu ce-o fi încălțat, cu ce-o fi îmbrăcat; la masă cu dânsu stând, cu pahare pline, cu bucate bune, cum prin vis l oiu potrivi, aeve cu dânsul oiu vorbi.

Se descântă la foc cu trei bețe de alun legate cu o broboadă, în trei zile de-arândul. Legătura cu bețe se pune la cap sub perină.

De la Casandra Gojgă. **C. Constantinescu**

64.--Ca să se facă cuiva de ursită, să duc trei femei în pădure şi fac nouă pene de lemn de carpăn. Una dintre femei iea şi bate câte o pană într'un copac tot de carpăn, zicând că bate în trupul şi inima femeei, pe care voiesc s'o menească, iar celelalte două se desbracă în pielea goală şi se svârcolesc pe jos, prefăcându-se că le dor mânele ori picioarele, după cuvintele rostite de cea care bate penele. Se crede că îndată ce isprăveşte penele de bătut, femeia menită moare, dacă nu i se desface

Iată acum cum se desface de ursită: Stângându-se câţiva cărbuni în apă se zice:

O hi vacă neagră cu coarnele albe,
O hi vacă albă cu coarnele negre,
Unde te duci că seacă.
Unde mă duc, mă duc la (cutare)
Pe dânsa s'o omor,
Casa să-i pustiesc,
Bărbatul să-i văduvesc
Şi neamurile să-i jelesc.
Cine i-o făcut cu o mână,
Eu îi desfac cu două,
(şi aşa urmează a zice până la 9)
Eu îi desfac cu 99,
Şi cu ale mele mâni amândouă.
Tare şi vârtos,
Să-i fie de folos.
De i-a făcut surată,
De i-a făcut cumnată,
De i-a făcut vecină din casă,
Megieş de lângă casă,
De i-a făcut, cine i-a făcut.
Eu inapoi întorc.
Eu am învăţat cu ţăpuşi de carpăn
Să înţepuşez,
Cu frigare de fier
Să înfrigărez,
Pe aceste cari fac de ursită,
Să n'aibă guri rele de descântat
Şi mâini rele de făcut.
Iar ursită şi junghiuri
Şi greutăţi şi răutăţi,
Cari-s în trupul (cutăria),
Cu cuvântul au venit
In trupul ei
Şi 'n inima ei
Cu cuvântul să se ducă,
Şi ei să nu-i fie nimică.
Descântecul de la mine
Şi leacul de la Maica-Precista.

Din Truşeşti *Botoşani*.

C. Atanasiu

65.—Brâu brâuşorul meu
Să se facă şarpe, balaur,
Cu solzii de aur,
Să se ducă la ursit-(orul,-oarea).
Care a fi de D-zeu lăsat (ă)
De buni oameni îndemnat(ă)
Eu oiu hodini n'oi hodini,
El (ea) să nu doarmă
Nici să hodinească.
De li-i găsi dormind
Sau pe drum mergând,
Cu pliscul să-l ciupeşti,
Cu aripele să-l plesneşti,
Jos din pat să-l trânteşti
Şi la mire să-l porneşti:
Prin pădure făr' de sine,
Prin sat făr' de ruşine,
Pe câmp lupeşte,
Prin sat măgăreşte.

Se descântă de 3 ori Sâmbătă sara spre Duminică. Apoi, se stân-

ge în unt o frigare înroşită în foc şi se vâră într'o ceapă, legându-se de ea o batistă (când se face pentru o fată) sau o curea (când se face pentru un flăcău) şi se pune noaptea sub pernă.

Auzită de la bunica mea, Safta Ursulescu. Vezi aici no. 63.

Nicolae I. Antonovici

66.—Descântec de desfăcut.

Duminică dimineață m'am sculat, ş'am plecat prin nucii înfrunziți, prin pomii înfloriți, prin iarba necălcată, cu roua nescuturată să cat dragostele mele. Şi m'au întâlnit sătencile, poporăncile mele, prietenile mele şi mahalagițele. Ele m'au suflat, m'au scuipat, eu nici în samă n'am băgat, ş'am plecat la biserică. In biserică când am intrat, am mers la icoana să mă închin şi icoanele s'au întors cu dosu'; m'am dus la preuții să mă miruiască şi preuții s'au întors cu dosu, şi am eşit afară din biserică plângând şi văicărând. Şi nimeni nu m'a văzut. Numai maica Domnului din cer m'a auzit, în scări de argint s'a scoborit, în cârja de aur s'a sprijinit ş'a zis: fiică de ce plângi şi te văicărezi?

—Cum n'am să plâng şi să mă văicărez, că m'am sculat Duminică dimineață ş'am plecat prin nucii înfrunziți, prin pomii înfloriți, prin iarba necălcată de roua nescuturată, să cat dragostele mele. Şi m'a întâlnit sătencile, poporăncile mele, prieteniile mele şi mahalagițele. Ele m'au suflat, m'au scuipat, eu nici în samă n'am băgat, ş'am plecat la biserică. La biserică când am intrat, am mers la icoane să mă închin şi icoanele s'au întors cu dosu. Am mers la preuții să mă miruiască şi preuții s'au întors cu dosu' şi am eşit afară din biserică plângând şi văicărând.

—Nici să plângi, nici să te văicărezi, că de mâna dreaptă te-oi lua şi te-oi duce la Iordan şi acolo îi lepăda toate cele de urit şi-i îmbrăca haine de dragoste. Şi când te-i întoarce la biserica, icoanele s'or întoarce cu fața şi preuții s'or întoarce cu fața şi te-or mirui. Şi de la biserică, dacă-i eşi, ăi cânta şi te-i veseli şi toată lumea o întreba că ce voduleasă, ce împărătească este asta frumoasă.

Se descântă cu busuioc şi cu apă neîncepută luată de la fântână înainte de a răsări soarele, Atuncia când (cutare) se duce la lume, se spală cu acea apă descântată.

Auzite de la mama, Idrici din Fălciu

Gh. C. Arteni

DE-ALE COPIILOR

309. — Alt joc potolit era *zimbambo-ul.* Era joc de vatră. Doi inşi, unul dracul şi altul îngerul, ieşiau la vatră, iar cei rămaşi în casă sau că primeau de la şeful lor (Dumnezeu), câte-un nu-

me de floare ori de buruiană netrebnică, sau că-şi alegea fiecare ce nume poftia, dar pe care trebuia să-l îngăduie Dumnezeu spre a nu fi doi cu acelaş nume.

După un răstimp se auzia; cioc, cioc, cioc la uşă.

— Cine e? întreba D-zeu din casă.
— Ingerul.
— Ce vrea?
— Fete.
— Ce fel de fete?
— Cutare (trandafir, garoafă ş. a.)
— Nu este (sau: este)

Dacă ghicea, cel ghicit se scula de pe pat şi trecea în picioare, la tabăra îngerului, iar dacă nu, ciocănia dracul, cioc, cioc, cioc:

— Cine e?
— Dracul.
— Ce vrea?
— Fete.
— Ce fel de fete?
— Cutare (mărăcine, pelin ş. a.)
— Nu este (sau este, dacă ghicea)

Şi tot aşa se rânduiau până se ghiceau toate numele, rămânând tabăra cea mai mare a lui Dumnezeu sau a dracului, după cum se brodise mai multe nume.

Incăpea hoţia şi la jocul acesta: mulţi îşi spuneau numele mai înainte de începerea jocului. Dar gustul jocului era în alegerea numelui. Să fi văzut pe mititeii, curaţi cu inima, cum tocmiau numirile cele mai frumoase ale celor mai frumoase flori, păsări sau animale, când din contra, cei din fire pehlivani, îşi alegeau numirile cele mai caraghioase de animale pocite, de burueni murdare, de mirosuri urîte. Ce bucurie pe mititel, când i se rostia numele şi cădea în tabăra îngerului! Dar când îl ghicea dracûl! Nume mai era, sau ce era? Ce răset însă când se auziau nume caraghioase şi mai făcea calamburgiul acela şi câte o mutră de-i strâmba pe toţi de râs. Toţi şireţii produc veselia şi cum se vede şi ale dracului plac câte odată rămânând traşi pe sfoară mai numai din ai lui Dumnezeu!

Drept e că jocul acesta nu se juca des. Pricina era că trebuia să stai în casă ca la închisoare, Inima poftea afară, unde puteai să te joci pe salturi, cum e

310.—Gaia.—Acesta era joc, nu glumă. Se ridica satul în sus de gălăgie.

Din toată gloata se alegeau doi copii mai răsăriţi şi mai trupeşi. Aveau să fie: unul *cloşca* şi altul *gaia*. De cureaua cloştii, la spate, se prindea alt copil, iar de acesta altul, şi tot aşa până se înşirau toţi rămânând în capul şirului câte un prichindel cât pumnul Gaia stă jos turceşte şi c'o surcică mestecă 'n ţărâna, iar pe sub sprincene, sorbia puii cloştei. Venia cloşca cu puii după ea:

— Ce faci bab' aci?
— Fac mămăligă.
— Da' cu ce s'o mănânci?
— C'un pui de la mine,
Cu unul de la tine.
Si c'un gavan de usturoi.
— Ba de la mine nu.

Şi apoi pleca trăgând şirul prin faţa găei şi pe lângă mămăliga ei. Se repeta aceleaşi mişcări a doua şi a treia oară. La urmă nu mai zicea «ba de la mine nu» ci îşi lua sama şi întreba: «o fi ăsta?» arătând piciorul pe locul, unde gaia îşi mesteca mămăliga. «Nu e» răspundea gaia. «O fi ăsta» râdeau toţi puii la rând, petrecându-se prin faţa găei, până venia şi rândul uriaşului cât pumnul din coada şirului. «O fi ăsta» dacă apuca să rostească şi el; că pe dată svâcnia gaia de jos, svârlindu-şi surcica şi repezindu-se să fure pe ţincul de la urmă. Ca fulgerul însă îi săria cloşca în faţă îndoind şirul după ea, parc'ar fi fost bătut de vânt. Ce harţă, Dumnezeule! Mişcările cât de mici ale cloştii, erau ca sărituri pe saltea la coada şirului. Dacă mânuţile nu prea erau puternice ori cureaua înaintaşului nu era tare, la îndoirile şirului mai înainte ca să-l răpească gaia, era svârlit mititelul ca un bulgăraş, cât colo, la pământ. Sau dacă-şi aduna toate puterile ca să nu se desprinză, tot nu putea să biruiască distanţele cu picioruşele lui. Obosia mititelul, căzând prada găei, care-l jertfia necazului şi lăcomiei ei muşcându-l (de ţoale!) până îl ameţia. Dându-l la o parte începea harţa până obosia şi cloşca şi gaia. Cum îşi făcea rost de odihnă?

Numai că pleca cloşca încolo, iar gaia după ei.

—Eu mă duc la Ruşi,
—Da' eu nu vin după tine?
—Da, la ce?
—Să-mi dai o coajă de mălai.
—Păi, nu ţ'am mai dat una?
—Am pus-o la coş
Ş'a mâncat-o un cocoş.

Şi iarăşi aceiaşi harţă până desprindea alt pui. Când obosiau şefii, iarăşi:

—Eu mă duc la Turnu,
—Da' eu nu viu după tine?
—Da la ce?
—Să-mi dai o coajă de malai.
—Păi nu ţi am mai dat una?
—Am pus-o după uşă;
Şi-a mâncat-o o căpuşă.

Şi iarăşi harţa. A treia oară:

—Eu mă duc la bâlciu,
—Da' eu nu viu după tine?
—Da la ce?
—Să-mi dai o coajă de mălai.
—Păi nu ţi-am mai dat una?
—Am pus-o pe perete
Ş'a mâncat-o un ulete.

Acum să fi văzut harţă! Nici nu mai avea cloşca unde să plece! La urma urmei şi bieţii puişori gâfâiau de oboseală putând fi răpiţi mai cu înlesnire de gaie. Cine sta să mai socotească oboseala micuţilor? Ei, bieţii, când se învârtia şirul în chipul cercului, alergau de zece ori mai mult ca gaia şi cioşca. In săltatele lor *pălăngiau* câte odată întreg şirul la pământ, dacă cel din coadă era mai puternic. Şi câte cojoace şi *zăbune* nu se sfâşiiau. Să vezi chelfăneală acasă, când păşiai smerit pragul casei cu lâna cojocului *rasuflată*! Petecia biata mamă *împungălind* toată noaptea, ca să-l sfâşii din nou a doua zi.

Ce să zicem noi? Nu e mai bine cu copii sănătoşi şi tari ca pietrele, cari să rupă cojoacele, decât cu copii gălbejiţi şi fără fire dar cuminţi de-şi feresc hainele şi de o picătură de noroi? Mai repede sărut

obrazul roşu ca mărul decât să laudcuminţenia micului înţelept dar cu obrazul îngălbenit din lipsă de sănătate.

La jocul acesta se spuneau şi vorbe deosebite, după cum cei care-l jucau erau băieţi sau fetiţe. Aşa, dacă erau băeţi, când se hărţuiau, se zicea numai :

— Eu sunt gaia, de-ţi fur puii,
— Eu sunt cloşca, de-ţi scot ochii.

iar când se jucau fetiţele, se mai zicea :

— Mai frumoşi *râurii* mei,
C.... pe-ai tăi.

— Mai frumoas' *altiţa* mea,
C... pe-a ta.

Numai că fetiţele nu prea jucau gaia. Era, după cum se vede, un joc prea *sbânţuit* şi pentru fată era mare ruşine să cadă, cum nu stă bine să cază o fetiţă.

Principele Ferdinand, Teleorman **Pr. Florea A. Drăghici**

O SAMĂ DE CUVINTE

2210—2262.

Buziş=alături, nu în şir. Cu 4 cai buziş...

Botce pl.=căsuţe în care stau matcele, în ştiubee.

Buraclă=De buraclă, de mântuială.

Burlad=în loc de Bârlad; mai ales prin urături am băgat de samă că se zice aşa.

Benga=Dracul. Nepricistuitul.

Beldie=partea lemnoasă la buruene, la cânepă, la pene.

Cheltic=o aduce la cheltic, adică la înţeles, la *tiririm*.

Cioroboti=a chiti mult, a sta la cumpănă.

Căiuş de piele=o curăluşă, o şuviţă.

Călăbări a=Nu mai călăbări! adică nu mai hodorogi.

Căţălniţă=un soiu de vermuşori unsuroşi, mititei şi iuţi, care se fac la doaga de jos a ştiubeiului, când nu-l îngrijeşti.

Căută a=a căuta în cap, adică a descânta pe cineva cu băţul, a-l bate.

Canară=băbănile, oile bătrâne la un loc.

Chitoarcă=fleandură, straiu rupt.

Ciortu=cârd, ciobor.

Crancău=târâe brâu, om fără căpătâiu.

Camète=dugleş, prost şi mare.

Cabàz de=de râs.

Chişcă=la hamuri de-un cal este o parte a jugului.

Cărăbănos=de jos, gospodăresc, nu boeresc.

Corcit.=un sac în care se dă mâncare la cai.

Jud. Botoşani şi Dorohoiu. **Dumitru Furtună**

Liştavă=curat, sadea. «Par'că-i liştavă ţigancă».
Zătii=tărâţe de grâu mărunte, de umplut borş.
Cigă=o unealtă de fer sau schijă cu care se bat stâlpii de stejar în pământ.
Berbece=o unealtă de lemn de stejar cu urechi, cu care se bat şarampoii în pământ.
Strămurare=«îl ardea c'o strainurare de-l treceau nevoile». *Coadă* lungă la un biciu cu care se mână 4, 6 ori 8 boi.

M. Lupescu

Martoiu=butuc scurt şi gros.
Momarcă=femeie greoae.
A mandosi=a face mofturi.
Maramet=marafet-moft.
Mocârcă=femee butucănoasă.
Moclică=o gramadă din ceva.
Ii în drâstă=în bătătură, într'un loc bătăturit de ceva.
A ghigosi=a îngrămădi şi lovi.
A ghisoli=a îngrămădi şi sparge.
Gâmboase=lucruri venite pe neaşteptate.
A bodrogoni=a zice ceva de rău cu jumătate de gură, încetişor.
Tântă=proastă.
Cotârneaţă=coştireaţă.
Chitoaşcă=femee scurtă şi groasă, sau la altă ceva scurt şi gros.
Pag=ţintat, o pată albă pe o culoare neagră la cai.
Turănos=costiş, loc prăvăiatic.
Ii câtu-ţi-mi-i meleanu=om mare la trup.
Butac=bou cu coarne scurte şi groase.
Hârsenie=sgârcenie.
Cimatină cimotie=rudă, neam, rubedenie.
Taclit=casâncă de lână.
A sbârcoti=a stoarce din ceva, (la vite) viţelul sugând.
A tehoi=a amuţa; dar şi a fluera pe cineva.
Sbrancă=răpăd.
Contoş=minteau, haină blănită, scurteică blăniţă.
A tăuji=a lovi.
Dărămături=vreascuri, crăci.

Nemţişori-Vânători Neamţ **Al. Moisei**

CÂNTECE

1301.—*Dar'ar Dumnezeu d'o ploaie*
Să-mi pui conciu să se moaie;
Şi cu zama conciului,
Să fac cinstea omului;

Şi cu ce-o mai rămânea
Să cinstesc pe soacră-mea!

1302.—*Măi Mărine, Mărinaş*
Pă tine te ia ostaş,
Dar'pă mine cui mă laşi?
Ia-mă pă mine cu tine;
Ţi-o fi ruşine cu mine,
Fă-mă brâu pe lângă tine;
Ţi s'o părea brâul greu,
Fă-l opaiţă *de seu,*
Să lumin' la capu'tău.

1303.—*Verdileană foae lată,*
Ce bine ne-aveam o dată,
Gândiam moartea ne-o desparte.
S'a găsit cin' s'a găsit,
Pe-amândoi ne-a despărţit.
Fir'ar naiba-afurisit,
Când m'apucai de iubit.
Mai bine să fi murit,
Când eram copilaş mic,
Dar acu' la ce să mori,
Când îmi dau fetele flori
Şi nevestele-ochişori
Şi sânt mamei d'ajutori?
Vârleni-Vâlcea

1304.—*Frunză verde aluniţă,*
Cântă cucu 'n poieniţă,
Sai şi spune lui bădiţă,
Să vie să-i dau guriţă;
Că la iarnă mă mărit,
Şi rămâne neiubit.

1305.—*Foileană brebenel,*
Că nu avui norocel,
Ca să-mi iau d'un bobocel;
Ci-mi luai d'un mormoloc,
Toată noaptea suflă'n foc.
Când îl văz pe bătătură,
Numai burtă şi căciulă,
Parcă-i ghem de 'ndrugătură.

1306.—*Foaie verde trei scoeţi,*
Haideţi, fetelor, haideţi,
La băieţi în alte părţi,
Că la noi nu sânt băieţi,
Şi sânt nişte nătăfleţi.
Li s'a fiştit *buzele,*
Sărutând mătuşile;
Li s'a tocit deştele,
Tot ciupind nevestele.
Şi-a rămas mucorile,
Să ne poarte florile.
Decât floare la mucoare,
Mai bine p'o apă mare;
Decât floare la băboi,
Mai bine în cap la boi.
(Câineni-Vâlcea)

C N. Mateescu

1307.—*Bădiţ' ca al meu în lume!*
Că nici peană nu-şi mai pune.
Când îşi pune câte-odată,
Puţinică şi uscată!

1308.—*Dela noi depe fereastră,*
Văd bade la voi în casă,
Casa voastră-i casă grea,
Maică ta muere rea,
Că umblă prin arături,
Să cate fermecături,
Să mă farmece pe mine,
Să mă las bade de tine,
Eu atuncia m'oi lăsa,
Când maică-t' o număra,
Penele de pe-o găină,
Şi iarba dintr'o grădină,
Atuncia şi nici atunci,
Când o face plopii nuci,
Şi sălcile pere moi,
Să le mâncăm amând i.

1309.—*Pentru tine, mândro dragă*
Vin jendarii şi mă leagă,
Doi mă leagă,
Doi mă 'ntreabă,

C'avutu te-am mândro dragă,
Eu-am zis, că nu te-am avut
Și domnii nu m'or crezut.
Jură mândro și mă scoate,
Că te-oi iubi pân'la moarte.
Vecinătatea Sebeșului

Vasile Zdrenghea

1310.—«*Iară foae ș'un dudău,*
Mariucă din Bacău,
Mulți bani face corpul tău!
—«*Face dragă mii de lei*
Și tu nu vrai să mă iei.
—«*Eu drăguța te-aș lua,*
Nu mă lasă maică-mea,
Căci sunt băiat cu belea
Vine-un ordin să mă ia,
Și mă duce ici colea
Pân' mă trece Dunărea,
Intr'un drept cu Dobrogea,
La cazarmă'n Constanța.

1311.—*Frunză verde trei măsline,*
Am auzit puică bine,
Te măriți mă lași pe mine.
—*Eu drăguță te-aș lua*
Mi-i rușine cu mata.
—*De ți-i rușine cu mine,*
Fă-mă brâu pe lângă tine;
De ți-i rușine ș'așa,
Fă-mă scară'n șaua ta;
De ți-i rușine ș'așa,
Fă-mă nastur la manta;
De ți-i rușine mereu,
Fa-mă lumânări de seu
Și mă pune'n sânul tău.
De-i vedea că mă topesc,
Suflă să mă răcoresc;
De-i vedea că m'am topit,
Să știi că m'am răcorit.

1312.—*Frunză verde pelinița,*
Col' devale'n poeniță,
Frumos doarme-o copiliță,
Cu părul lăsat pe țâță,
Cât pe țâță, cât pe spate,
Despărțit în jumătate.
Părișoru-i aurel,
Ca matasa supțirel.
Dela I. Pușcașu, Negotești Suceava

V. Știrbu

1313.—*Frunsă verde de* nădae
Tinerea mă măritae
Și cu soacra mă certae.
Ș'asară, ș'alalteri sară
Mă certai cu soacra iara.
De-oi ști, soacră, c'oi muri,
M-oi albi, m'oi rumeni.
Ș'asară, ș'alalteri sară
Mă certai cu soacra iară.
Frunză verde de nădai
Tinerel mă însurai
Și cu soacra mă certai,
Ș'asara, ș'alalteri sară
Mă certai cu soacra iară.
De-oi ști soacră că-i muri
Tot la birt me-i pomeni.
Asară, ș'alată sară
Mă certai cu soacra iară.
De trei zile beau la birt
De necaz că n'ai murit.
Ș'asară, ș'alaltă seară
Mă certai cu soacra iară.

1314.—*La fântâna la izvoară*
Trage o cătană să moară,
Cu capu, pe săbioară.
Fără lumină de ceară
Fără om dintr'a mea țară.
Fără lumină de său
Fără om din satul meu.

1315.—*Somnu mi-i și pic de somn*

Şi nu am unde să dorm,
Căci porţile-s toate închise
Şi lămpile toate-s stinse.
Şi un pic fuseiu cam beat
Şi prea tare-am scuturat
De fereastra ţiam spart
Şi bărbatul s'a sculat.
—Măi muiere, măi nevastă
Cine bate la fereastră?
—Taci bărbăte bat'o vina
Că e mâţa la vecina
—Măi muiere, măi urgie
Mâţa nu-i cu pălărie.

Şt. St. Tuţescu

1316.—*Vai de maica cu feciori*
Că plânge de multe ori;
Iară măicuţa cu fete
Plânge-odată şi cu sete.

1317.—*Foae verde ş'o lalea,*
Nevăstuică draga mea,
Când îmi va veni moartea
Să-mi aduci ibovnica
Să-mi aprindă candela
Să mor pe braţe la ea.

1318.—*Glasul dulce de muere,*
Varsă'n suflet mângâere
Şi dă omului putere
Ca să facă, tot ce-o vrea;
De o putea, de n'o putea.

1319.—*Urîtul din ce-i făcut?*
Din omul care-i tăcut.
Pune-o buză peste alta,
Şi iată urîtu-i gata.
Dragostea din ce-i făcută?
Din omul cu vorbă multă
Zice-o vorbă, zice două
Şi iată dragoste nouă.

Lunca Bacău **S. Iacobeanu**

1320.—*Foaie verde foi matasă,*
Sărută-mă preuteasă,
Că s'a dus popa de-acasă.
—Te-aş săruta şi mă tem
Că m'o face popa ghem.
—Sărută mă, nu te teme,
Că nu face popa gheme.

1321.—*Frunză verde trei măsline,*
Câte focuri sânt pe lume,
Nici un foc nu arde bine
Cum arde inima'n mine,
Ca un cuptoraş de pâine.
Las'să ardă nu-i păcat,
Că şi puica m'a lăsat.

1322,—*Frunză verde liliac.*
Mă-i bădiţă mult mi-eşti drag,
Invaţă-mă ce se fac.
—Bădiţa te-a 'nvăţa bine:
Ia-ţi buceaua, hai cu mine,
Şi haidem într'o pădure
Unde-o fi pădurea deasă,
Acolo vom face casă.
Şi-om trăi amândoi bine.
Batâr o lună de zile.

1323.—*Fire-ar maica cum ar fi*
Că pe-aici nu pot trăi.
Stau în sat mă fac tâlhar
Nici prin sat cu oamenii,
Nici pe vale cu epurii.

1324.—*Murgule, căluţul meu,*
Ce oftezi aşa de greu?
Ori ţi-e foame, ori ţi-e sete,
Ori ţi-e dor de codru verde?
Ori ţi e, greu de trupul meu,
De oftezi aşa din greu?.

Culese din Dâmboviţa comunicate de A. Scărlătescu.

Tr. G. Dumitriu

GLUME, JÂTII, TACLALE

254.—Turcul și lintea.

Un turc se rătici printr'un sat şi găzdui la o babă, iar baba l-a primit ba şi ospatat cu linte fiartă, bucate călugăreşti. Da turcu nu mai mâncase pesemne până atunci linte. Cum îi dădu de gust începu a mânca de se minuna baba de el.

— Pune babo, mai pune de asta cum se zice, mai adu de asta cum se chiamă!

—Linte Aga, linte!

—Bună linte! Dea Dumnezeu sameni una mână, facă una chilă! Și mânca turcu nu se încurca, ba se descinse şi de brâu să-i fie mai îndămână.

In cele din urmă se sătură şi zise iar mulțumit!

—Dea Dumnezeu sameni una mână, facă una chilă!

Da ce se întâmplă! Peste noapte turcul nu se mai putea astâmpăra. Făcuse cărare bătută de la pat afară şi de afară la pat. Pesemne că lintea era pricina!

Adoua zi întreabă iar pe babă:

—Cum se zice babă la mâncarea cea de-asară?

—Linte, Agă linte!

—Afurisita linte! zise turcul ținându-se cu mâna de pântece. Dea Dumnezeu sameni una chilă, faci nici una mână! Bună, bună de mâncat, dar ce folos că nu da pace la culcat.

Din Jorăşti-Covurlui. **Petru Gh. Savin**

255.—O babă mireasă.

Intr'un sat trăia un moşneag cu baba lui, dar de altmintrelea erau foarte potriviți; moşneagu surd şi baba chioară şi *găinatică*. Dinspre partea averii erau fericiți, dar odrasle n'aveau de loc.

Când se credeau ei mai fericiți, moşneagu, se pune şi moare. Biata babă se pune pe-un bocit, şi tot boceşte până chiorăşte mai tare. Ii face praznice, plăteşte leturghii la popă, ca doar s'ar îndura Dumnezeu să-i ieie moşneguțu, lângă dânsul. Averea ce-i era bună fără moşneguț? Se dă baba şi vinde: vite, acareturi, car, plug şi tot ce credea ea că nu i-s de folos, şi strânge un burduu de galbeni că tare îi erau dragi babii galbenii.

A trecut multă vreme, de la moartea moşneagului şi biata babă n'avea altă mângâere de cât burdujelul cel de galbeni, ce-l ținea îngropat lângă stâlpul patului.

Un hâtru de fecior din vecini a simțit că baba are bani, vine într'o zi la ea, intră în casă şi zice:

—Buna ziua nevastă! Dar baba care şedea pe cornul vetrei se mirară că cine-i zice nevastă, dar hâtru de fecior se apropie de babă şi zice: —Ştii ce-am gândit eu nevastă: să te măriți? Dar baba cam mirată îi răspunde:

—Iraaa dragu mătuşii! da cine se mai uită şi la mine! Dar hâtru de colo:

—Da eu nevastă! Decât, că din una'n alta pun la cale ca pe când

să facă nunta, că doar hâtrului nu-i era de babă, ci îi era de burdujelu, de galbeni. Feciorul cel hâtru amăgise pe babă că i din ţara Muntenească.

Pe când era să se apropie nunta, hâtrul vine într'o Sâmbătă seara într'un car cu boi, intră la babă, se face a o drăgosti, îi mai cântă dintr'un fluer, şi în urmă îi spune că nunta or face-o în ţara Muntenească. Baba bucuroasă, cară tot ce are din casă şi pune în car şi pe lângă altele ia şi *burduul* cu galbeni. După ce au isprăvit cu caratul baba se sue în car şi începe a cânta:

Mă văd şi eu mireasă
In cea ţară Muntenească.

Dar hâtru, de fecior, iea boii de funie şi se învârte împrejurul casei de vre-o cinci, şease ori. De la o vreme sare cânele babei la cel cu boii, dar baba îl întreabă, că unde-i acu, dar hâtru îi răspunde: Suntem la hraniţă[1]! Dar baba de bucurie că-i mireasă, nu şi-l cunoştea.

—Iraa, dra ul meu! cânele ista bate drept ca al nostru.

—Pe aici toţi cânii bat într'un feli, nevăstuţă dragă, răspunse hâtru. Hâtru de fecior după ce a încunjurat casa mai de multe ori o ia înspre pădure, şi merge până într'o prelucă, unde ştia el că se strâng lupii şi urlă.

După ce ajunge în prelucă zice către babă: Acum draga mea să mâi aici în car, că eu mă duc la popă, că stă muma ici dela vale şi am să-i spun că mâne să ne aştepte să ne cunune, că numai să trecem dealu suntem acasă. Hâtru desprinde boii de la car, ia burduul cu galbeni şi o ia spre casă lăsând pe babă în car îmbrăcată într'un cojoc. Baba şede 'n car până ce-a ingheţat de frig, se dă jos din car, mai joacă mai cântă dar mirele nu-i mai vine. Dela o vreme aude ceva tropotind, pe urmă aude paşi mai mulţi, şi atunci începe a cânta:

Draga mea mândruţa mea
Ce-i al meu tot îi al tău,
Fie popă 'n sat, n'o fi
Noi amândoi om trăi.

Şi pe când gata ea cântecul, lupii erau lângă dânsa: dar ea gândia că-s nuntaşii. Lupii încep a o întinde de cojoc, trag în deal trag în vale dar baba îi tot da: „Nu vreu, nu vreu, eu numai cu unu am de dat mâna" dar lupii fiind flămânzi, cât ai bate în palme au ingh ţit pe biata babă.

Cel cu burduu cu galbeni, burduu a rămas şi el, că, de haram a luat, de haram s'au dus.

Povestea asta s'a intâmplat:

Pe când era tata mire
Şi eu copil de trei zile.

Auzită dela Moş Ion Rusu, Vatra Dornei, Bucovina. **Teofil Bizom**

256.—Mortul viu.

Pe la Cosâmbeştii Ialomiţei umbla cu căruţa cu marfă un negustor căruia lumea-i zicea «logofete Gheorghe». Intr'o seară ploioasă şi cu vijelie trase la biserica din câmp departe de sat, băgând căruţa sub şopron iar el se băgă în tinda bisericei. Bâşbâind încoace, încolo, dete

1 Graniţă

de uşă, cercă să vază dacă e închisă şi intră în biserică şi după uşă pe nişte rogojini şi steaguri vechi işi petrecu noaptea. In biserică era un mort: logofătul Gheorghe din sat. Dimineaţa până 'n ziuă, vine paracliserul să potrivească toate că avea să se facă slujbă. Pân 'a nu intra în biserică, fiind noaptea şi ca să-şi facă curaj a întrebat tare deafară:

— «Ei, logofete Gheorghe, cum ai petrecut noaptea, cum ai dormit?

Logofătul Gheorghe de după uşă răspunde;

— „Bine, mă, bine, ca 'n biserică!"

Paracliserul speriat şi cu părul măciucă fugi repede la preotul bisericii, îi spuse c'a auzit mortul vor ind şi plecară amândoi la biserică. Intrebând iarăşi, răspunsul li s'a dat la fel ca înainte. Şi mai spăimântaţi, popa şi paracliserul se duc la primar care cu vr'o zece miliţieni cu puştile comunii vin şi întreabă iar. Boerul dinăuntru le răspunde necăjit:

—„Bine, mă, bine! Ce mă tot intrebaţi?".

Se sperie ei iar dar unul mai îndrăsneţ deschide uşa şi intrând cu ceila'ţi după el dă de logofătul Gheorghe negustorul. Ii spun ei ce credeau că le-a răspuns mortul atunci află şi logofătul Gheorghe că era un mort în biserică şi zice:

— «Mă miram eu de ce-mi plăcea aşa somnul! Mă luasem la întrecere cu ăl de dormea de veci!"

Auzită de la Emanoil Teodorescu, de fel de pe la Cosâmbeşti.

C. Daniilescu

CRONICA

Trecerea armatei române în Bulgaria a împiedecat ieşirea obişnuită a acestei reviste. In lipsa redactorului, administratorul a socotit că e mai bine să aştepte vremea întoarcerei atâtor abonaţi şi cetitori la căminurile lor. Vremea aceasta venind, „Ion Creangă" îşi va zori drumul şi dacă nu se va ivi altă piedică, — lipsa de hârtie în tipografie — curând va ajunge acolo unde trebuia să fie.

După fiorii cari-au scuturat toată suflarea Românească, nădăjduim că-şi va lua fiecare locul de mai înainte: noi la truda noastră şi ajutătorii acestei reviste la cinstea lor. *28 August.*

* **Rugăm cu stăruinţă pe toţi cei ce vor voi să iea parte la scoaterea „Calendarului revistei Ion Creangă" pe 1914, să grăbească trimiterea materialului şi ilustraţiilor (fotografii, desene, clişeie) trebuincioase.**

• **Ghiluşul** no. 7-8 cu un articol al d-lui *Artur Gorovei* despre *Angelo de Gubernantis* si alt felurit material.

Primim cu deosebită plăcere articolul nemţesc al d-lui *H. Jarnik*, fiul prea scumpului nostru bătrân d-l *Dr. Ion Urban Jarnik*. Zu G Weigands Materialien aus dakorumänischer Dialektologie (Monographien und Atlas), extras din *Revue de dialectologie romane*, tom V. p. 195-222.

• In rândul al doilea de jos, faţa 193, să se citească Ipoteşti nu Upsteştii. Figura are no. 70.

Poşta Redacţiei

C. G. Vartolomei. Trimis scrisoare.—*Alex. Morariu.* Primit cântecul şi mulţumiri deci pentru acest frumos plocon.—*N. I. Dumitraşcu.* Scris trei vorbe.

Cărţi primite la Redacţie

St. Dumitrescu: Vieaţa publică şi privată la Romani (No 795 din Biblioteca pentru toţi") buc. f. a. 144 p. 30 bani.

OBOLUL

Intemeietorilor. abonaților, cetitorilor și pretenilor Revistei „ION CREANGĂ“ pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

Înștiințare și rugăminte

La 1 August 1908 apărea întâiul număr din revista «*Ion Creangă*» menită să adune și să păstreze pentru viitor mărturii de graiu și simț românesc. A pornit cu greu, dar munca și dragostea întemeietorilor și a celor ce-au îmbrățișat-o, au biruit piedici știute și neștiute, peste cari nădăjduiește să treacă și mai departe, dacă Dumnezeu îi va îngădui.

Porniți pe această cărare, n'am uitat și alte mărturii ale graiului și frământărilor din trecutul neamului nostru, unele pastrate dar îndestule încă rătăcite, sorocite pierzărei, dacă nu s'ar găsi din vreme chipul de a le da la iveală.

Revista «**Miron Costin**» care va apare la 1 August ce vine, în Bârlad, își va lua sarcina să publice aceste mărturii, adică documente, inscripțiuni, însemnări și, după putință, va da chipuri de rămășiți istorice, pe cari le va primi din întreg cuprinsul românesc.

De prisos, de bună seamă că nu va fi, această revistă; nepoftită, iarăși nu va putea fi botezată, căci nu vom năzui peste puterile noastre.

De aceea, ca și altă dată, chemăm la olaltă pe toți câți vor ceti aceste șire, rugându-i să împărtășească cu noi pe timp de un an, greutățile întemeierii, cum s'a făcut și la revista «Ion Creangă».

De asemeni rugăm pe prieteni să ne trimită câte-un isvod de persoanele care-ar putea primi cu gânduri bune această nouă revistă.

Documentele se vor trimite recomandate (ca material de imprimat, cu 40 b., până la 250 grame.)

Abonamentul : 3 lei pe an în țară, 4 lei peste hotar.

Redacția și Administrația deocamdată e la T. Pamfile în Bârlad.

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

Anul VI.—No. 8. August, 1913.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA: T. Pamfile, Strada Corbului
ADMINISTRATIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova
BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL	
In ţară	40 de bani	In ţară	5 lei
In străinătate	50 » »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 de bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CARŢI, C. D. LUPAŞCU.

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici Bârlad, Pr. I. C. Beldie Fârţăneşti-Covurlui St. Capşa Bucureşt G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dalga). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Fu-tună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Succeava), Dr. I. Urban Jarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova] C. N. Mateescu [.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ] L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Joráşti Covurlui], I. Neculau Coropceni-Vaslu V. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche Zorleni-Tutova, T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu Dobromir-Constanţa, N. Stoleriu [Baia-Succeava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu Broşteni Succeava, Şt. St. Tuţescu Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota Dorna-Suceava, D. Vasiliu-Bacău [Bârlad

Domnii intemeietori cari până la sfârsitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înştiinţare.

Anul VI.—No. 8. August, 1913.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL		ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară	5 lei	M. LUPESCU
Bârlad	In străinătate	6 „	Zorleni-Tutova

Rugăm cu stăruință pe toți cei ce vor binevoi să iea parte la scoaterea CALENDARULUI REVISTEI „ION CREANGA" pe anul 1914, să grăbească trimiterea manuscriselor și ilustrațiunilor (fotografii, desemne, clișeie) trebuincioase.

DOINĂ CIOBANEASCĂ

M. M. ♩=40

Foa-ie ver-de...... foi.... tri-.....foi........

Câ-tă cio-po-rul.....de oi........ dra-gu mi-e mi-e...

de voi... dra-gu mi-e mi- e de voi

Foaie verde foi trifoi,
Câtă cioporu' de oi
Dragu mi-e mie de voi,
De voi și de cin' vă mână,
Căci vă mân' o săptămână
Dinainte și pe urmă.
Dinainte șuerând
Și pe urmă fluierând.

Spune-mi puișor de corb,
La Dunăre o fi pod?
Spune-mi pui de rândunea,
Verizită-o fi baltă?
Să pasc eu cu turma mea,
Să pasc, să fac lână mare
Și s'o vânz să fac parale.

De la flăcăul N. Fârtățescu din comuna Dozești-Vâlcea, cu ocazia conferințelor în R.-Vâlcea, când învățătorul Ion Godeanu de la Nisipi, a dat o serbare la teatrul „Adreani" cu elevii școalei lui, între care a fost și acest flăcău; cules în ziua de 23 Aprilie 1910.

Gh. Fira

INSEMNĂRI CU PRIVIRE LA LIMBA BASMELOR POPORANE ROMANEȘTI[1]

Diez p. 47 spune : «în limba română acesta (va să zică *articolul partitiv*) este necunoscut». Aceasta este adevărat dacă ne gândim la o formă a articolului partitiv din limba franceză; de amintit însă este că în limba română acelaş raport se exprimă prin *la*. Exemple : Unde mi-ți începu ogarul a *lăsa* dintr'însul *la galbeni*, de nu mai știau unde să-i puie Isp. I. 115, 19-20;—Se apucă *să jupoaie la coaje* de copaci ib. 135, 19;—*Ascultând la miile* de păsărele Isp. II. 2—36, 3;—Incepe a *inghiți la apă* Conv. L. IX. 10—402. d. 34;—Incepe a *vărsa la apă* ib. 403. s. 19-20;—Să-l fi văzut cum *înghițea la buhai la boi*, la vaci și la viței ib. 403. d. 3-4; *Bătând la metanii* Conv. L. IX. 5—186. d. 27;—*Lua* aminte *la toate* câte îi zicea calul Isp. I. 10 18;—Să tot găsească *la ouă* Isp. II. 1—58, 20;—*Tăia la lavre și palavre* Isp. I. 50. 7;—Nu mai *spune la nimicuri* Col. Tr. 1876—279,5.

4. Exemple de **atracțiune**.

Pe cine nu va fi drept din amândoi să-l reteze sabia care stă în cuiu Col. Tr. 1876-278, 27-28;—O lingură scurtă *pe la nasul cui ascultă* Isp. II. 1— 127, 16;—Să nu *respunzi* nici un cuvințel *ori cărui te va chiema* pe nume Isp. I. 53, 29-30;—După acele *ce zicea el* că îl chiema și pe care nu-l vedea nimeni ib. 105, 7-8.

Aici se pot pune și exemple, unde se începe cu o construcțiune păşindu-se îndată la o alta, unde atunci niște părți de propoziţiuni atârnă așa zicând în aer.

Se socotiră că *ei* pentru că sunt împărați și gineri de împărați, *n'o să le pese nimic* Isp. I. 29, 5-6; Ear *el* cea d'intâiu *treabă* ce făcu, *fu* de a slobozi din robie ib. 31, 10.

Inainte de toate mi s'a părut straniu întrebuințarea prea deasă a pronumelui relativ *care*, din cari aici câteva exemple : Și *care unde* o cădea *din sulițele* voastre, acolo vă sânt scrisele; Col. Tr. 1876-476, 11;— Cum va vedea pe *ciobanul, care când va intra* în biserică, pasărea va cânta să pună mâna pe dânsul Isp. 83, 13-15.

In exemplele amintite *care* mai are sensul de un pronume relativ; adese ori însă se întrebuințează curat explicativ, mai cu seamă la *cumva* (=oare cum, oare) : Ca nu *care cum-va* să vie cineva să-i ia pungile Isp. II. 1—56, 5—6;—Pipăia banii să vază nu *care cum-va* sunt niscai farmece ib. 57, 16-17.

Este felul cunoscut al țăranilor cari în povestirile lor întrebuin-

[1] V. no. trecut p. 194 și urm.

țează ici colea mai multe sinonime, astfel în: Și *ca cum par'că* ar fi stat cineva la ușă Isp. I. 105, 1.

5. Diez vorbește pag. 310 despre o însușire caracteristică a limbei spaniole de a pune după niște particole **predicatul fără copulă**. *Același* lucru se întâmplă și în limba română: Că nu suntem *de când* basmele, ci suntem *de când* cu minciunile Isp. I. 14, 2-3; —Parcă fusese acolo *de când lumea* ib. 91, 2-3;—Și *când pe-aproape* de casa lui Stan, dracul s'a prefăcut într'un băet ca de opt ani Conv. L. XI. 3—23. d. 19—21; — Și *când colo*, numai iată îl vede ib. 27. d. 10-11.

Din cale afară de des acest *când* întrebuințat eliptic se ivește cu înțelesul de «a avea de gând» cu un conjunctiv; aici un singur exemplu pentru multe: *Când să pășească* pragul porții.. vrăjitorul îl atinse și pe dânsul Isp. II. 2—73, 11-13.

Vorbind despre o conjuncțiune temporală, vreau să amintesc și de *unde*, care drept vorbind are înțeles local și care în zugrăveli vii începe propozițiunea prin care se exprimă întâmplarea unui eveniment neașteptat: *Unde smuci* odată sabia din pământ Col. Tr. 1876—428-429;—El își aduse aminte atunci că femeia sa era însărcinată când plecase de la ea și *unde-l cuprinse* un dor de dânsa ib. 178, 29-30.

6. In cele ce urmează aduc câteva exemple despre întrebuințarea a) *infinitivului*, b) *participiului present*, c) *supinului*, d) *indicativului imperfect*. Cred de prisos să adaug aici niște deslușiri mai amănunțite de oarece lucrurile ce merită să fie luate în samă se pot vedea din tipar.

a) Cu două zile *înainte de a împlini* fiul împăratului două-zeci de ani *mumă-sa veni* la dânsul și-i zise *fără a-i auzi cineva* Col. Tr. 1876—376, 1-2;—*Până a nu se deștepta leoaica*, el *plecă* de acolo ib. 369, 32. —*Mai înainte* însă *de a veni ceasul nașterei, copilul s'a pus* pe un plâns Isp. I. 2, 18-19:—Să-i deschiză toate tronurile de haine *spre a'și alege fiul său* pe acelea care îi va plăcea. Isp. I. 4, 21-22.

b) Apoi *mergând* acasă, *fiicele lui îi eșiră* înainte Col. Tr. 1876-173, 19-20;— Aicea *stând* să se odihnească, *îi zise calul* Isp. I. 5, 25; —Când auzi *spuindu-i-se astă întâmplare* ib. 33, 21-22; apoi *curgându-i șiroae de lacrămi* din ochi, *se întoarse* Isp. I. 77, 25-26; — Purcelul începe a se înfiripa și a crește *văzând cu ochii* Conv. L. X. 3—106 s.—d.

c) Tu nici de *păscut* gâștile nu ești *bun* Conv. L. XI. 1—23. d. 37;—Niște buci de la mămuca, *pentru făcut saci* ib. 33. s. 22—23;—*De știut* nu putem ști Conv. L. VI. 3—19. s. 41; *De luat*, vezi bine c'o luat-o cineva Conv. L. IX. 5—187. d. 28.

d) De nu era el, te *mâncam* fript Ips. I. 6. 20;—De nu era doamna palatului... *te prăpădea negreșit* ib. 9. 9—11;—Și 'i și *spuse* că acea va-

le se numea valea plângerii ib. 10, 9—10. Din contra: Ei îl *întrebară* ce lapte *are* acolo ib. 28, 26-27.

Imi pare rău că n'am loc să mă întind asupra lucrului. Nădăjduesc însă că aceste puţine rânduri vor fi de ajuns ca să arete câte roade înbelşugate şi cu privire la limbă poate să ne dee un studiu temeinic şi amănunţit al basmelor poporane române. Cum că tocmai aici superstiţiunea poporului de cele mai adese ori îşi face drum, cum că aici obiceiurile şi moravurile poporului se oglindesc lămurit şi nefalşificat, cum că aici origina şi înţelesul proverbelor cari caracterisează atât de mult poporul român nu devin lămurite de cât tocmai prin întâmplările de cari sânt însoţite, abia trebue să se amintească. Cum că în sfârşit compararea acestor basme cu ale altor popoare şi constatarea elementelor, pe cari Românii le au moştenit de la strămoşii lor, Romanii, ce au împrumutat de la nişte popoare streine şi ce au adăugat la aceste elemente din propria lor fantazie bogată, este din cale afară de interesantă, asupra acestui lucru astăzi, când însemnătatea studiului comparativ al basmelor poporane este recunoscută pretutindeni, nu mai trebue stăruit.

Astfel doresc ca încercarea aceasta cât de smerită, să fie prmită cu indulgenţă atât din partea Românilor, cât şi din cea a tuturor prietenilor limbei româneşti, ca un prinos de admiraţie adus minţii poporului român.

Dr. Ion Urban Iarnik

Lista de izvoare.

Cal. B. 1876 = Calendarulŭ Basmelor şi alŭ Cânturilorŭ populare pe anul 1876. Bucuresci, Socec et Comp. 1876 (p. 1—58).

Cal. B. 1877 = acelaşi Bucuresci, Ioanniţiu et Comp. 1877 (p. 1 -61 şi p. 70—79).

Col. Tr. = Columna lui Traian. Revista sciinţifica, literaria şi industriala.

1870 (I. 15) Muierea nebună (Ardeal) Filip.
(I. 20) Feciorul de împaratŭ (Banat) D. Mironŭ.
(I. 30) Petru Firicelu (Banat) D. Mironŭ.
(I. 32) Oglinda fărmecată (Banat) D. Mironŭ.
1871 (p. 12 b-d) Tovarăşii şoarecului sau te temi de alună şi biruesci pe mama lupilor. Sim. Fl. Marianŭ.
(p. 36 a-c) Nevésta Petrarului, acelaş.
(p. 102 a-d) Ileana Cosânḑana, D. Miron.
1872 (p. 102 a-103 c) Bogdan Viteazul. Ispirescu,

(p. 1136-114 c) Tolpa şi Ştefanu-Vodă (Bucovina). Sim. Fl. Marianŭ.
(p. 165 a-166 c) Moşŭ Lăcustă. Ispirescu.
(p. 213 c-214 c) Neguţătorulŭ şi chiriagiul, Ispirescu.
(p. 256 a-261 a) Ileana Simziana (Oltenia) acelaş:
1876 (p. 276-279) Busuioc şi Siminoc sau Luceafărul de zi şi luceafărul de noapte (Muntenia) acelaş.
(p. 366-371) Tatăl, mama şi puiul de leu (Muntenia) acelaş.
(p, 425-432) George cel viteaz (Muntenia) acelaş.
(p. 475-480) Cei trei fraţi dornici (Oltenia) acelaş.
Conv. L. — Convorbiri Literare. Red. Iacob Negruzi Iaşi. Tipografia Naţională.
(VI 1) Ileana Cosinzană din cosiţă floarea-i cântă, nouă împărăţii ascultă. Mir. Pompiliu.
(VI. 6) Ileana cea şireată. I. Slavici.
(VIII. 2) Literatura poporană (Un manuscript al vornicului Iordachi Golescu) A. Lambrior.
(IX. 1) Despre Pseudo Kynegeticos a d-lui A. Odobescu de E.
(IX. 5) Codreana Sânziana. M. Pompiliu.
IX. 7) Soacra cu trei nurori. I. Creangă.
(IX. 9) Capra cu trei ezi, acelaş.
IX. 10) Punguţa cu doi bani, acelaş.
(IX. 11) Sfânta Vinere. St. Stefurea.
(IX. 12) Dănilă Prepeleac. I. Creangă.
(X. 3) Povestea Porcului, acelaş.
(X. 10) Moş Nichifor Coţcariul. acelaş.
Fund. I — Basme, Poezii, Pacalituri şi Ghicitori adunate de I. C. Fundescu. Cu o introducere despre literatura populară de D. B. P. Hajdeu. Bucureşti 1867 (p. 1-112).
Isp. I. = Legende şi Basmele Romanilor, Ghicitori şi Proverburi cu o introducere de D. B. P. Hasdeu. Adunate din gura poporului, scrise şi date la lumină de un culegător-tipograf. A treia ediţie. Partea I. Bucureşti. Tipografia Laboratorilor Romani. 1872 (p. 1-153).
Isp. II. 1 = acelaşi. Partea II. Fascicula I 1871 (p. 1-144).
Isp. II. 2 = acelaşi. Partea II. Fascicula II. 1876 (p. 1-84).
Ser. = Seranu şi Dioranu. Serila, Medila şi Diorila de Al. M. Marienescu.
Snoave = Snoave sau poveşti populare, adunate din gurile acelora ce ştiu multe de un culegător-tipograf (Ispirescu) No I Bucureşti 1873; No. 2. ib. 1874.
Stan. = Pros'a poporala Povesci. Culese şi corese de Emericu Basiliu Stănescu Aradanul Tomul I. Brosiur'a I. Timişoara. Hazai, 1860.

Uries. = Uriesiul cu ochii in frunte (Polyphemos cu Hermes Polymetos și Odyseus si Urga Murga (Hermes Demiurgos și Mercurius) prelucrate și provediute cu explicațiuni pré interesante pentru poporu si pentru invetiati de Dr. At. M. Marienescu. Editura Albinei. Pesta. 1874. Bertalits.

PLUGUȘOARE

16.—*Aho, ho, ho*
Buna vremea, buna vremea,
Gospodari de casă,
Hodiniți, nici nu vă pasă,
Că noi suntem 12 călărași
Cu cai largi la pas
Și noi cam groși de obraz.
Noi nu suntem nici hoți,
Nici tâlhari,
Dar nici feciori de gospodari.
Ia mai trageți flăcăi!
—Hăi!
Iaca unul ură,
Doi în șură;
Unul mai șarlatan,
Hap găina de bâtlan
Și mi-o pune sub suman,
Și-o duce la moș Avram.
Moș Avram șade pe tarabă,
Cine trece tot întreabă:
-- Ce ai lele de vânzare,
Gâște, ouă, rățișoare.
Poftim, poftim, eu te știu,
Poate-ai poftă de-un rachiu?
Cu păhăruț mă cinstea,
Pân' ce capul ne-ameția.
Când scapam de mâna lui,
Para chioară 'n pungă nu-i.
Bunăoară ca nevasta mea:
Și-a pus fusta cu zălog,
Intr'un fund de oboroc.
— Hai barbate
Și mi-o scoate,
Că-i pe-un leu și jumătate.
-- Putrezească fusta ta,
Eu parale n'oi mai da.
Mai îndemnați flăcăi!
—Hăi!
De urat am mai ura,
Dar ne temem că tovarășii
vor îngheța,
Că-s îmbrăcați în catifea,
Că și pielea se vedea.
Dar nici eu nu-s mai procopsit,
Că-s îmbrăcat într'un ilic,
De mă iea naiba de frig.
Mânați măi!
—Hăi!

Din Vârful-Câmpului, Dorohoi.

D. Urzică.

17. *Aho, ho, ho!*
Mâne anul se 'noește
Plugușorul se pornește.
Plugușorul fără boi,
Plugușorul tras de noi.
Căci semne bune anul are
Semne bune de belșug,
Trage brazda de sub plug.
Mânați flăcăi,
Strigați măi!
—Hăi, hăi!
Și s'a dus bădica Traian,
Să vadă grâul de-i arat.

Şi a încălecat pe un cal:
Negru ca corbul,
Iute ca focul,
De nu-şi ştia locul.
Pe un cal învăţat,
Cu frâul de mătasă,
Cu şaua de iarbă deasă.
Cu potcoave de argint,
Ţine bine la pământ,
Cu potcoave de aramă,
Bate bine la corhană[1]
La urechea stânjinie,
Indemnaţi băeţi!
—Hăi, hăi.
Iute s'a bucurat,
Că grâul i-a fost arat.
Hăisa, cealǎ, bourene,
Hăisa, cealǎ, boulean,
Trage brazda pe tepşan.
Cei argaţi au mai arat,
Dar eu iute m'am lăsat,
Am pus cuşma pe-o ureche
Şi-am plecat în sat la fete.

Nemţişor-Neamţ. **Al. Moisei**

POVESTI

48.—Balaurul, femeea şi dracul (sfârşit)

Dar, ştiţi dv.: «vorba din târg nu se potriveşte cu a de-acas'» că să vedeţi ce s'a întâmplat·

După ce femeea a venit acasă, şedea to-ot posomorîtă şi necăjită! Pe semne de «inimă rea»!

—Ce e nevastă? Ţi s'au înecat niscai corăbii pe mare?

—O belea şi mai *boacănă* m'a păscut măre barbate: iartă-mă că sunt o netrebnică....

—Da, unde ai mas azinoapte?

—De teamă că m'o apuca noaptea prin pădure şi mi s'o întâmplă vr'o beleà, am dormit la moaşa care mi-a tras copilul.

Eu m'am culcat la un căpătâiu al patului, iar copilul l-am culcat în troacă tot în patu' acela la căpătâiul despre sobă, ca nu cumva să-i fie frig peste noapte.

Despre ziuă, când am întins picioarele—în somn—am răsturnat troaca, iar copilul a căzut cu faţa pe maşina fierbinte. Până să-l ridic eu, i s'a fript obrajii şi i-au sărit ochii de dogoare....

—Apoi aşa grijă ai tu de copil? Astfel de mamă esti tu?! răcni Chirilă ca un nebun şi. . unde mi-o înhăţă de «cânepa dracului»,... şi unde mi-ţi începu a o snopi şi a o trânti, de scăpă din mâna lui cu capul vâlvoiu.... ca dintr'o încăerătoare de câni.

N'apucase a pleca cu copilul la groapă când iată soseşte şi mama

[1] Coastă de deal.

lui Chirilă, să-şi vadă şi ea nepoţelul mort. Cum îl vede, cum începe să-l bociască.

— Aoleo, fluturaşu' maichii!....

Pe urmă îi dete naiba prin gând să desfeşe copilul. Noru-sii îi şi trecu un cuiu prin inimă....! Când colo ce să vază? în loc de pieluşica albă a copilului, blana neagră a coţoiului.

Mătuşa îşi urmă jaletul mai departe: Aolo! «nu e fluturaşu' ci e cotoiaşu'»!

Când văzu aşa, Chirilă se făcu foc şi pară de mânie. Puse mâna p'un *cotomplet* să înceapă a o croi din nou, dar, atunci pică şi Gavrilă, care-i zice:

—Las'o frate Chirilă, las'o în pace, că n'ai pe cine bate; zi-i «fier rău» şi pace!

Du-te dincolo, în odaia de alături şi ia-ţi copilul, pe cere eu ţi-l am scăpat de la moarte. Şi altădată nu te mai încrede în muiere, căci ţi am spus de atâtea ori, ce poamă e nevastă-ta: ea nu ţine în dreptate cu casa ei... Ei frate Chirilă, acu cred că m'oiu fi plătit de datoria ce o aveam faţă de tine; şi socotesc că îi fi atât de bun, ca după atâta slugărie în credinţă şi fără pic de simbrie, să-mi dai drumu' să mă duc îndărăt la stăpânu-meu.

—De, măi frate Gavrilă, ţi-oiu da drumu' că ce să zic....? n'am cum îţi mulţumi mai mult de cinstea, vrednicia şi credinţa cu care mi-ai slujit.

Mi-ai fost un tovarăş mai bun ca un frate adevărat, şi mai drept de o mie de ori ce nevasta mea cu cununie. O să te las să te duci cu Dumnezeu: dar până a pleca de ta mine, să-mi spui 2 lucruri....

—Iţi spun şi trei, numai dă-mi hârtie la mână, ca nu-ţi mai datoresc nimic.

—Iţi dau, iscălite—dacă vrei cu amândouă mânile. Intâiu ia spune-mi: ce îmi mai datorezi mie şi de când? că eu nu ştiu nimic.

—Sunt dator la tine o felie de mămăligă pe care ţi-am furat-o şi-am mâncat-o în... cutare timp. Şi îi spuse împrejurarea când i-a furat mămăliga apoi că el e diavol şi că tartarul lor l-a pedepsit să slujească —pentru proasta-i ispravă—până ce stăpânul feliei de mămăligă o spune că s'a plătit şi că nu mai cere nimic fiind pe deplin mulţumit.

Ei ce zici: am plătit datoria ce-o aveam la tine?

—Ai plătit-o şi răsplătit-o.

—Bine; atunci iscăleşte ici şi dă-mi hârtie la mână precum că nu-ţi mai sunt dator nimic.

Hârc! hârc! hârc! cu condeiul pe hârtie.

—Na. Dar să-mi mai spui tărăşenia cu copilul: de unde şi până unde... l-ai scapat tu dela moarte.

Şi unde mi-ţi începu Gavrilă... măi nene... să spună şi ce era şi ce nu era; şi să toarne la minciuni numai de cele codate şi încornorate. Mă rog: dacă-i drac împelițat, lasă-l pe el, că nu-i prost! Ii spuse cum nevastă-sa a păcătuit în pădure c'un călugăr; cum acea mătuşoaică care-i mai drăcoasă decât talpa iadului a înduplecat-o să apuce calea desfrâului şi că dacă a mas acolo, pricina e numai ca să se întâlnească cu un flăcău din sat; cum el—Chirilă—a auzit astea toate din gura satului şi că după miezu' nopţii s'a dus la casa mătuşii să vadă el cu ochii lui dacă cele ce auzise sunt lucruri adevărate ori scorniturí;—cum intrând pe furiş în casă a văzut copilul la picioarele îndrăgostiţilor, chiar la căpătăiul patului, de tot, aşa că la cea mai mică mişcare era ameninţat să cadă cu ochii pe maşina fierbinte a sobei; cum a furat copilul şi l-a adus acasă; şiretlicul pus de ele la cale cu cotoiul, când au văzut lipsa copilului....

—De, vere Chirilă, n'am ce-ţi face. Ştii, că îţi spuneam la început să-i mai tragi din când în când câte o bătaie, când o vezi că se face afurisită. Nu vreai să m'asculţi. Ziceai că «îţi baţi norocul» căci femea-i cu noroc la casa omului!

Vezi ce-ţi face «norocul»?

Acu e prea târziu: «calul bătrân nu se mai învaţă îmbuestru»!

—Aşa-i vere Gavrilă...! Acu du-te cu D-zeu, vericule, şi-ţi mulţumesc din toată inima pentru cinstea şi vrednicia ta.

Iar tu năpârcă spurcată, un ceas să nu mai stai în casa mea. Ia-ţi trancanalele şi să te duci... «unde a dus mutu' iapa şi ţiganu' cârlanu'!

După ce bietul Chirilă rămase singur, ci-că cu oricine se întâlnia 'n cale, spunea cu gură de foc:

—Ascultă neicuţule, vorbă cum se cade de la un om păţit, pe care s'o pui la inimă: mai bine trăeşti cu un străin decât cu o muiere rea şi necredincioasă. Că străinul.... nici nu te încălzeşte, nici nu te răceşte; dar femeea hoaţă şi necredinciăasă numai îţi dărapănă casa şi te vinde şi pe tine şi cinstea casei tale.

De aşa muiere să-ţi scuipi în sân şi să-ţi faci cruce ca de «ucigă-l toaca».

Iar eu să vă mai spun una: nici o ispravă deavolească nu se pune la cale fără mijlocirea femeei, că aici pe pământ ea e starostele tuturor diavolilor cornoraţi şi ne'încornoraţi.

Incălecai p'o treste
Ca să vă spun astă poveste;
Trestia crescută 'n mărăcini
Iar povestea plină de minciuni.

Goleştii-Badii, Muscel. **D. Mihalache**

GÂCITORI

510. — *Cimpoiul*,
Umflă-mi-se,
Ingâmfă-mi-se,
Grebeneaua scoală-mi-se,
Dăi, dăi, dăi şi n'ai ce-i face.

511. — *Coţofana*.
Intră popa în altar
Şi uită toiagu' afar'.

512. — *Lumânarea puţului*.
Lunga 'n gaură.

Auzite de la D. Popescu Vaţa-Olt.

Lt. A. Saint-Georges

513. — *Ţarca şi porcul*.
Trişca prişca s'a suit pe trişcu prişcu,
Dar trişcu prişcu nu s'a putut sui pe trişca prişca.

De la Aglae Iord. Cojocariu, Bulhăceni Botoşani.

514. — *Puşca*.
Şărpe potcovit,
Sudoare de om,
Poruncă de domn.

De la Ana Vătăjiţa, Adăşeni-Dorohoi.

515. — *Rachiul*.
Fumul dracului
In capul omului.

De la Valerian Isopescu, Avrămeni-Dorohoi,

516. — *Dopul de la sticlă*.
E lucru mititel,
Dar ce folos, c'atunci când vrei să-l ei,
El nu te lasă.

517. — *Puntea peste apă*.
Fie scurtă ori îngustă,
Fie lată ori balţată,
Poţi s'o 'ntorci,
Dacă poţi:
Nimic ei nu-i pasă,
Căci te trece acasă.

518. — *Piuliţa*.
Am o raţă fărfăreaţă,
Numai cu coada se negoaţă,
Nici pe mere,
Nici pe pere;
Numai pe nuci,
Bucate dulci.

519. — *Foarfecele*.
Am două răţişoare,
Bălugăoare,
Pe unde mergea,
Malul se rupea.

De la G. Iacob Mogoşeşti-Dorohoi.

N. V. Hânţescu

520. — *Sfecla şi locul ei*.
Părul roş şi barba neagră.

521. — *Toaca şi clopotele*.
Ielea rage din pârloage.
Badea 'ngână din grădină.

522. — *Şopârla*.
Am o roată şoaită-boaită,
Cu pliscul pahar mintesc,
Rari voinici cari-o ghicesc.

523. — *Broasca uşei*.
Ce şade la uşă
Şi plânge din guşă ?

524. — *Fântâna*.
Ce nu poţi face 'n pod ?

525. — *Apa*.
Suflet are,
E şi mică, e şi mare,
Peste dealuri nu răsare,
In groapă moare.

526.—*Fusul.*
Fuga 'n sus,
Fuga 'n jos,
Vine seara burduhos.

527.—*Furca și degetele.*
Am zece epurași.
Cinci șed sub acoperiș
Și cinci afară;
Pe cei dinăuntru-i plouă
Iar pe cei dinafară nu-i plouă.

528.—*Oala.*
Am o oaie bucălaie,
Șade jos și bea tutun
Și se roagă rugului
Și se 'nchină cucului.

529.—*Culbecul.*
Pe cea vale văluită,
Vine murga mohorită,
Ar fi bou și are șea,
Ar fi cal și are coarne.

Valea Hogii-Vaslui. **G. I. Popescu**

530.—*Soba și horna.*
Mama lată șade 'n c.r
Tata moșu' bea tutun,
Badea lungu' cântă'n fluier.

531.—*Lada.*
Am o vacă cu mațe de petică.

532. *Vatra, focul, pirostiile, ceaunul și melesteul.*
Mama lata,
Focalata,
Cracanata,
Negreia,
Bagă teleoiul.

533.—*Ciaunul și mămăliga.*
Neagra baligă,
Alba iese.

534.—*Pieptenele.*
Am un om dințos, dințos,
Care mână porci 'n jos.

535.—*Perja.*
Am o vacă a făta
Și vițelului dintr'însa i-a fata.

536.—*Cântarul.*
Tata mare șade'n pod
Și mama-l trage de nod.

537.—*Luleaua.*
Găinușă curcudușă,
De ce porți în nas cenușă?

C. G. Vartolomei

538.—*Scânteia.*
Cinghilina mică,
Nici de Vodă n'are frică.

539.—*Ciubotele.*
Am două putinele,
Toată ziua-s pline
Iar noaptea-s deșerte.

Auzite de la Aurel Ionescu. Zvorâștea-Dorohoi.

C. Atanasiu

540.—*Minciuna*
Rumegătură de cal,
Coarne de porc.
Cel schiop a fugit,
Cel orb a văzut,
Cel cu pielea goală în sân a băgat.

541.—*Morcovul.*
Am un moșneag cu barba afară.
Cu trupul în camară.

Ion Preutescu

POVESTIRI ȘI LEGENDE

248.—Mihai Viteazul.

Mihai Viteazul era fiu de Domn, dar murindu-i părinții, a rămas a nimărui, că neamurile lui vroia să i se piardă de urmă, pentrucă aveau presimțire că din Mihai avea se iese un om mare. A rămas bietul băet pe la casele oamenilor ca ori și care băet orfan. Umbla toată ziua cu alți băeți prin munți cu oile și caprele, șuerând și fâscâind.

Intr'o primăvară pe la un Ispas suia c'o trmă de oi pe un deal, numai ce vede într'un mijloc de poeniță o mulțime de șerpi șezând toți cu capurile laolaltă, făcând un bâzâit înfioros într'un mușunoi de spume. Acolo se strânsese două-zeci și patru de șerpi să facă mărgea. Mihai Viteazul auzise de la moșnegii satelor, că șerpii se strâng în fiecare an și fac mărgea și dacă se întâmplă om pe'ndămână și iea mărgeaua, din coada șerpelui celui mai mare, pe ce gândește, pe aceea are noroc.

Mihai auzise de la oamenii de prin sate că el n'ar fi de neam prost că din ura ce purtau părinții lui cu celelalte neamuri, l-au desmoștenit pe el ca să le rămâe averea lor și să n'aibă teamă că făcându-se el mare, să le fie lor primejdios.

Când a văzut Mihai șerpii făcând mărgea, toate aceste i se oglindeau înnaintea ochilor; sta ca înlemnit în margina poeniței și gândia cum să pue mâna pe mărgea, și să-și îndeplinească dorința de a răsbuna pe toți făcătorii de rele și de-a curăți țara de păgâni, că pe-atunci țara era stăpânită de Turci.

Cum ședea băetul așa gânditor, numai ce vine un corb și se pune pe umăru'lui și nimic mai mult, se repede în mijlocul șerpilor iea mărgeaua în cioc și sboară în sus; atunci Mihai în buimăceala ceea, uită de șerpi și se iea la fugă în cotro sbura corbul.

Mihai fugea necontenit ca se nu piardă corbu' din ochi, și nu simția că pe unde mergea, trecea prin

Păduri întunecoase
Și văi prăpăstioase,
Prin târguri și sate,
Rămânând la spate
Țara Muntenească
Cu viță domnească.

Si corbul nu s'a oprit până în oraș la Țarigrad; și când a ajuns în margina orașului, corbul a lăsat mărgeaua jos dinaintea lui Mihai.

In momentul acela tocmai trecea pe colo împăratul turcesc în butcă cu șase cai, și cunoscând pe Mihai că e copil de Român l-a luat la el ca să-l crească și să-l treacă la legea turcească, și așa a și fost. Mi-

hai deși trecuse în legea turcească că navuse încotro cârni, dar el credința creștinească o păstră în inimă și cu ea în inimă a și murit.

Mihai slujia în curtea împăratului turcesc, creștea și se întăria pe fiecare zi, așa că și împăratul se mira, de frumusețea, înțelepciunea lui Mihai.

Când a ajuns vârsta de douăzeci de ani, era de trei palme între ochi, căciula pe cap din trei piei de urs și cojoc din trei-zeci de piei de berbece, paloșul și cămeșa de zea cântăria trei măji.

După ce-a trecut de vârsta de douăzeci de ani pe Mihai la pălit dorul de țară și doru' de răsbunare, și știa că în grajdiurile împăratului turcesc era un cal năsdrăvan; a mers și l-a luat și încălecând pe el, a venit în Țara muntenească, a curățit-o de păgâni și de făcători de rele, de cei ce îl desmoștenise și de toți cei ce trăiau din munca altuia, iar în urmă a ajuns domn peste Țara românească, și a domnit șapte ani; și într'acei șapte ani s'a luptat și-a biruit șapte crai și împărați, a zidit șapte biserici și mânăstiri, ca să fie numele lui neuitat și pomenit în veci.

Vatra Dornei-Bucovina. **Teofil Bizom**

249.—De-ale strigoilor.

Când prinde a-ți spune cineva ceva cumva de strigoi, ți se cam încrețește carnea de spaimă, și ai dreptate. Așa, zice, povestea, că înainte vreme, s'au fost adunat flăcăii și fetele într'un sat la șăzătoare, ca de obiceiu. Nu-i vorbă, flăcăi și fete de oameni frunte de gospodari nu s'or mai fi strâns acolo, la casă pustie, da' s'or fi strâns mulți *harjatari* de cei ce 'mpușcă'n lună și fete tot de-un botez cu dânșii, știi, tot de cele ce rânchează ca să s'audă 'n capul satului.

Și așa, după ce s'au adunat acolo, în casa cea pustie, au turnat foc țapăn în horn și s'au apucat de lucru, care și cu ce da Dumnezeu. Fetele mai torceau, flăcăii mai șuguiau și mai *prujau*, de se *țâțâiau* bietete copile de râs.

Amu, într'un târziu, numai ce intră în casă trei flăcăi străini, necunoscuți.

—Buna vremea! Buna vremea! Și se dau îndată'n vorbă. Vorbind ei așa, numai iaca scapă o fată fusu' din mână. Și fusu' s'a dus de-a dura până supt picioarele flăcăilor celor străini. Fata se pleacă și-și ia fusul. Când s'a întors pe laiță, la locul ei, era cum îi varul pe obraz.

—Da' ce ai tu? o întreabă cei de alături. Și fata a spus că la flăcăii cei trei, picioarele îs de cal, nu-s de om. Iraa... Ce să facă ele amu? Au tot șoptit una de la alta, tot una de la alta și cu flăcăii și

au aflat în urmă că cei trei nu erau flăcăi, da' erau strigoi. Atuncea unu' câte unu, una câte una, s'au tot cărăbănit pe uşă afară şi flăcăii şi fetele şi s'au dus acasă.

Cei trei strigoi au rămas strigoi. Ba nu singuri! Că pe cuptior rămăsese o fată dormind.

Ş'amu, a dat Dumnezeu şi s'a făcut ziuă. Disdedimineaţă, când s'a dus sora fetei celeia, împreună cu alţii, să vadă ce s'a mai făcut cu dânsa, zăresc de departe un cap rânjind în fereastră. —Iiii... Ioti, lelica râde!... zise. Apropiindu-se însă şi intrând în casă, ş'au făcut cruce de ceia ce a văzut: numai capu' fetei era în fereastă, şi fiindcă era cu buzele tăiate, de aceea parcă râdea. Prin cui şi pe poliţe erau întinse maţele, şi toată casa cea pustie era mânjită cu sînge. Săraca fata.

De la M. Niţescu, Iaşi. **D. Furtună**

250. Legenda «Râului Doamnei».

Se spune că în vremea de demult Ţara-Românească fiind bântuită grozav de Tatari şi de alte *lefteniі*, Negru-Vodă după ce şi-a strâns mai întâi o oaste mare, a pornit spre soare-răsare împotriva lor să-i bată şi să-i alungă peste hotare. Şi a întârziat mult Negru-Vodă prin părţile acelea, luptându-se cu vrăşmaşii.

In vremea asta doamna Ilinca, care era de altă lege, rămânând acasă puse numai de cât meşterii de-i zidiră o biserică de legea ei, cu popi papistaşi şi nu mai voia să ştie nimic de legea noastră. Boerii lui Vodă, cei mai bătrâni, cari rămăseseră acasă, temându-se că doamna cu popii ei are să le strice legea, a scris lui Vodă acolo unde se afla el, o scrisoare, pârind pe doamnă că şi-a făcut biserică nouă şi că unelteşte să le strice legea şi orânduelile.

Negru-Vodă, care era un om aspru şi neingăduitor, cum primi răvaşul boerilor, a şi trimes vorbă doamnei că are să vie în curând şi dacă cele spuse de boeri s'or adeveri, va fi rău mare de dânsa.

Nu mai trecu mult după aceia şi se răspândi pe negândite vestea în oraş, că Vodă a învins pe tatari, că a curăţit ţara de dânşii şi că în curând are să pice cu toată oştirea lui. Doamna, care se ştia vinovată, se hotărî să fugă pe neaşteptate la Câmpu-Lung.

Şi într'o noapte întunecoasă, fără a prinde de veste boierii, îşi încărcă două care cu scule şi cu tot ce avea mai preţios, şi o porni la drum peste muscèle.

In drum se porniră ploi mari şi doamna în zorii zilei ajungând la

un râu ale cărui ape crescuseră din pricina ploilor de la munte, nu mai putu să-l treacă şi se opri la mal.

Pe când stătea ea, privind în urmă, băgă de samă că este urmărită de o roată de boeri călări, cari se luaseră pe urmele fugarei. Ca să nu cadă în mânele lor, nu mai aşteptă nimic, ci intră în valurile apei înfuriate cu care cu tot şi se înecă.

De atunci acel râu s'a numit «Râul Doamnei». Pe locul pe unde a încercat doamna să treacă, s'a urzit mai în urmă satul «Domneşti», iar crângul unde s'a oprit după scăderea apelor trupul doamnei şi sculele sale, s'a numit, după cum spun bătrânii, până nu demult, «Zăvoaile doamnei».

Auzită de la muma mea. **C. N. Mateescu**

251. Legenda gândacilor de mătasă.

Odată, demult de tot, o femeie avea un copilaş tare frumuşel şi numai pe acesta i-l dăruise D-zeu. Dar, este lăsat omului, să nu se bucure multă vreme de ceia ce-i este drag pe lume, poate pentru încercarea credinţei lui. Aşa şi cu acea femee. Nu i-a fost lăsat ca să se mângâe mult cu copilaşul ei, ci într'una din zile se pomeneşte că-i moare. Se plânge ea, se vaită, dar tot de geaba, căci sufletul copilului il şi luaseră îngerii, aşa că ea rămase numai cu trupul ca cu o bucată de pământ.

Face un cosciug, pune corpul copilaşului înăuntru şi îl sue în pod ca să-l aibă mereu şi mereu să-l vază, căci dacă-l îngropa cum făcea lumea, nu-l mai vedea. Peste câtva timp însă mortul se umplu de viermi, căci se stricase ca toţi morţii...

Acea femee însă, la vederea viermilor, se bucură mult, căci din copilul ei se făcuseră mai mulţi puişori şi tot îi privea mereu, fără să-i pese de mirosul ce-i răspândea mortăciunea. In fiecare zi, vecinele o auzeiu: «Aoleo, ce-or face puişorii mei», sau «Aoleo, ce să dau puişorilor mei» însă nu vedea nici un puişor prin curte şi nici prin nici o parte.

Acea femee a încercat întâi cu fel de fel de frunze şi erburi să dea viermilor să mănânce, dar a văzut că de nici una nu s'au legat căci nu le plăcea.

A încercat şi cu foi de urzici şi a văzut că îndată s'au urcat pe foi, dar n'au mâncat şi de atunci a rămas obiceiul ca femeile să pună întâi, când ies din seminţe gândacii, foi de urzici căci se ieau repede pe ele, şi-i dau de-o parte,

A încercat apoi acea femee şi cu foi (frunză) de dud şi a văzut că

viermii au început să mânânce. Le-a dat atunci mereu frunză de dud și viermii au mâncat și au crescut mari până ce au început să se urce pe diferite lucruri, căci le venise ceasul să facă gogoși. Și așa s'au făcut întâi gândacii, căci așa a voit Dumnezeu să dea femeiei aceleea mângâere.

Pentru aceia miroase, în camara unde se cresc gundacii, a om mort căci sunt din mort.

Spusă de *B*aba Rada.
Afumați-Ilfov.

S. P. Colibași

252.—Șoarecele și guzganul.

Un șoarec se întâlnește cu un guzgan. Mai din vorbă în vorbă, din una în alta, încep să se întrebe unul pe altul de felul cum își duc viața. Șoarecele zice că lui de bine îi vine să sburde, guzganul iarăși zicea că de belșug ce are și de bine ce o duce, *huzurește* nu alta. Și guzganul chiar îl poftește pe șoarece la dânsul acasă să-i arăte averea lui de ghinde, de alune, de câte lucruri de mâncare toate, adunate și păstrate pentru vremuri de grea cumpănă. Dar șoarecele tare minunându-se, îi zise cu șiretenie guzganului:

—Ce stai tu bre aicea și-ți rozi dinții cu uscăturile astea! Hai la mine acasă și să vezi cum stau vrafurile de făină gata măcinată, popușoi și câte bunătăți, toate: trăesc bre împărătește nu ca tine să mă chinui. Guzganul prost îl crede și bucuros vine cu el la șoarece în casa unui om unde-și avea culcușul. De cum vin încep să cotrobăească. Guzganul se bucura văzând că toate-s așa cum le spusese șoarecele. Da într'o zi nu știu cum, iaca văd un motan.

—Cine-i acela? întrebă guzganul pe șoarece.

—Ei, acela-i popa nostru: fugi și-i sărută mâna, îi zise șoarecele, și o *sbughi* iute, iar guzganul prost, se duse să-i sărute mâna popei. Popa însă l-a sărutat frumușel pe cap strângându-l în brațe cu așa bucurie, că i-a luat piuitul guzganului.

Șoarecele, fără grijă, a pus stăpânire și pe agonisala guzganului, părându-i-se a nu fi tocmai așa de rea cum o găsise la început când i-o lăuda guzganul.

Parcă istorioara asta ar avea asemănare cu multe ce se întâmplă și în lumea asta. Cine-și dă osteneală, înțelege ce ascunde.

Auzită de la G. Mihailescu.
Jorăști-Covurlui.

Petru G. Savin

BOLI LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

195.—De muma-pădurii.
(De sperietură la copii)

U ! u !, muma văilor,
Și a pădurilor,
Tu moroaică,
Tu strigoaică,
Tu *spământoaică*,
Tu muma-pădurii,
Tu muma păduroiului,
Tu din sara de astă seară
Să nu mai vii la (...cutare copil),
Că dacă vei mai veni,
Eu cu foc te-oi arde,
Cu tămâie te-oi tămâia,
Cu sare te-oi săra.
In apă te-oi îneca,
In coadele mărilor te-oi arunca.

196.—De întors.
(Când te-a întors boala).

A plecat (...cutare)
Pe cale, pe cărare,
Și s'a întâlnit cu boala în cale,
Cu pieiciunea și cu nevederea,
Cu nenorocul și cu zăbava.
Ea «buna ziua» nu le-a dat,
Ele pe ea s'au supărat,
De mână a luat-o,
In sus a ridicat-o,
Oasele i le-a încleștat,
Sângele i-a turburat
Creerii i-au detunat.
Ea țipa și *chirăia*,
Maica Domnului o auzia,
Jos pe scară de aur din cer se da,
Și din gură așa zicea:
—Ce tot țipi (...cutare) și chirăi?
—Cum să nu țip și să nu chirăi,
Că ducându-mă pe cale pe cărare,
Mă întâlnii cu necuratele în cale,
Eu «buna ziua» nu le-am dat,
Ele pe mine s'au mâniat,
De mână m'au luat,
In sus m'au ridicat,
Sângele mi-au turburat,
Creerii mi-au detunat.
Maica Domnului zicea:
—Taci (...cutare) nu te întrista,
Că te-oi lua de mâna dreaptă
Și la vrăjitoare te-oi da,
Cu gura ea te va descânta,
Și necuratele de la tine vor pleca
Iar tu vei rămânea
Curățită și luminată
Cum Maica Domnului te-a lăsat.

Din Bourenì-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu

197.—Descântec de bube dulci.

Mă sculaiu Duminică dimineață,
Tăieiu un cal alb și-am făcut bere și mâncare,
Chemaiu toate bubele, toate sgaibele cele rele,
Numai bubele cele dulci nu le-au chemat
Iar ele s'au mâniat și s'au înfocat
In baligă de cal au intrat,
Ca gura cuptiorului s'o uscat
Și de la . . . să cheie să răscheie
Ca spuma de mare, ca roua de soare,

Iar el să rămâie curat și luminat
Cum Dumnezeu sfântul l-a lăsat.

198. - Descântec de obrintit.

In casă primar am intrat,
Din casă primar a ieșit.
Cu mâna în baltă am dat
In trestii m'am înțepat
Sângele a curs, puroie n'a prins.

De la Casandra Racoviță.

C. Constantinescu

199.—Descântec de mușcătură de șarpe.

Ediță prestiță,
Mușcă de peliță,
Pelița de os,
Osul sănătos,
Dincolo de mare, sub o tufă de alun,
Se luptă broasca cu șarpele,
Broasca pe șarpe îl dovedia,
Veninul îi curgea
Mușcătura îi trecea.

200.—De beșica cea rea.

A făcut buba cea neagră praznic,
Și-a chemat bubă albă,
Bubă castanie, bubă roșie, bubă verde,
Numai pe beșica cea rea nu a chemat-o.
Ea s'a supărat și s'a mâniat,
Inapoi s'a dat și s'a uscat.

De la eleva Pârpalea Frăsina cl. V.

201.—De năjit.

(Se afumă cu baligă de vacă strânsă de la ziua-crucei).

Năjit, pricăjit, huium de moară,
Nu hui ca moara, nu umbla cu râșnița,
Nu latra ca cânii, nu miorlăi ca mâțele,
Nu cânta ca cucoșii, nu cârâi ca găinele,
Eși de la (cutare) din auzul urechilor,
Din fața obrazului, din creerii capului,
Ieși din carne, din carne'n piele,
Din piele afară,
Să piee, să răspeie,
Ca spuma de mare, ca roua la soare.

De la mama mea.

Maria I. Mircea

202.—Descântec de roșață.

Fugi roșață,
Din creerii capului,
Din vederile ochilor,
Din auzul urechilor,
Din fața obrajilor,
Din sfârcul nasului.
Cu barda te-oi sfredeli,
Cu cuțitoaia te-oi cuțitoi,

După aceasta, se scuipă de 3 ori și se dă cu barda în pământ, zicându-se:

Roșața'n bardă,
Roșața'n pământ!

So va zice de 3 ori.

Auzită de la bunica mea Safta Ursulescu.

N. I. Antonovici

203.—De reumatism (dambla).

Ramatism din fugă,
Ramatism din sete,
Ramatism din foame,
Ramatism din somn,
Ramatism din muncă,

Ramatism de 99 de feluri,
Du-te colo'n mare
Că in mare este sare.
Şi în mare este peşte;
Acolo să te bagi,
Că sunt făclii aprinse,
Şi mese întinse şi acolo-i de tine.
Du-te, fugi, că te tai cu cuţitu',
Şi te ard cu focul.

Se poartă un cuţit prin para focului şi după ce se'ncălzeşte bine, se poartă pe picioarele celui bolnav, ca cum ai ascuţi briciul de curea şi se zice descântecul. Acesta se face de trei ori pe zi şi când se primineşte luna.

De la D. I. Ignat, Mogoşeşti-Dorohoi şi care l-a auzit de la Maranda Cozmoaie.

N. V. Hânţescu

204.—Legătură pentru plescaiţă.

Jumătate kgr. smochine, un sfert de kgr. stafide roşii, 50 dramuri de seu de oaie, 50 dramuri seu de vacă, jumătate kgr. roşcove, o varză verde, un sfert şi 50 dramuri păsat de meiu, un kgr. şi jumătate lapte dulce; le pisezi bine pe fie-care în parte, apoi le amesteci şi le pui la fert in laptele mai sus citat şi la urmă le îngroşi cu păsat de meiu bine pisat, iar rana se unge cu untură de gâscă proaspătă presărată cu cretă albicioasă şi legat piciorul

A doua zi se pune legătură caldă cât ar putea suferi, primenind-o cu lapte ferbinte mai mult timp până se vindecă rana.

Auzită din Bârlad

205.—Leac în contra arsurei cu fosfor.

Se spală rana cu unt de lemn şi apoi se unge cu potasă.

206.—Descântecul dedeochiului

Fugi deochi dintre ochi, că te-ajunge ho vacă neagră, cu coarnele să te spargă. Ochii deochiaţi să fie luminaţi ca ziua şi ca soarele.

Sufla de trei ori in ochii descântatului.

Lt. Al. Saint-Georges

207.—Spurcăciunea.

De multe ori, copiilor mici (până la un an) le ies pe corp şi în cap nişte pete roşii, cari cresc, fac coji şi puroi, devenind bube cu sgăibi. Această boală se chiamă «spurcăciune».

In popor se crede că ea provine din cauză că copilul se scaldă in aceiaşi albie în cari s'au lăiat cei mari, sau în care aceştia şi-au spălat rufele. Sau şi din pricină că rufele copilului s'au spălat la un loc şi amestecate cu ale părinţilor lor.

E deci nevoie, ca copilul să şi aibă albioara lui deosebită în care

să se scalde şi să i se se spele rufele şi cârpele ori scutecele. Leacul este : Alifie cu coji de ouă clocite şi anume :

După ce cloşca a scos puii, se strâng găoacele de ouă din cuib şi aceste găoci, în loc de a fi aruncate, se înşiră pe un băţ sau nueluşă şi se pun bine la streşina casei, ori în alt loc ferit, pentru că de aceşti pui nu se va apropia uliul; pe când dacă le-aruncăm încolo şi să risipesc, se răspândesc şi puii şi se prăpădesc, unii mor, altii îi ia uliul. Pentru că din ele, dacă se ard şi se pisează, acel scrum, amestecându-se cu untură de porc, se face un fel de alifie neagră, cu care se ung bubele şi spurcăciunea copiilor, se vindecă.

De la mama mea.

208.—Mătricea sau cuiul la inimă.

Mătricea e o boală de care se îmbolnăvesc mai cu seamă copii mici. Au durere «de inimă»[1] (stomac): Copilul ţipă într'una şi de durere se încârligă de se face covrig, iar faţa i se face vânătă ca porumba. Tot din pricina durerelor, copilul dă din picioare.

Leacuri : se fură cuiul din inima căruţii (sau chiar cuiul din jug) al unui om oarecare, însă care are la jug doi boi fraţi (fătaţi de aceiaşi vacă) fie că ar fi fost născuţi pe rând : unul într'un an, altu în al 2-lea an) şi cari trag la acelaş jug. Cuiul furat se înroşeşte în foc. Apoi se stinge—sfârâind—atât în oala cu descântecul de mătrice, cât şi în scăldătoarea copilului.

Alt leac : se ia clei din urechea unui bivol, se amestică şi se bate bine, ori în lapte dulce ori în zeamă de fiertură (ciorbă) se lasă ori se plămădeşte niţel apoi se dă bolnavului să bea când l-apucă durerile şi-i trece.

Goleştii-Badii-Muscel. **D. Mihalache**

209.—De deochiu.

S'a sculat Maica Domnului Duminică dimineaţă şi s'a spălat, la icoană s'a închinat. S-a uitat spre miazăzi, spre răsărit, spre asfinţit şi miază-noapte şi a văzut că veniau nouă pocituri, nouă cataroi, nouă strigoi, nouă moroi, nouă deocheturi, cu nouă cuţite însăgetate, cu nouă topoare, cu nouă săbii, iar Maica Domnului le-a înturnat înapoi şi a întrebat : Unde vă duceţi voi ?. Ne ducem la cutare (numele celui ce să descântă). Duceţi-vă în Marea Neagră. Acolo este o fată frumoasă şi grasă, pentru voi aleasă. Sângele să i-l beţi. Carnea să-i străpungeţi.

[1] In popor prin *inimă* se înţelege *stomacul*. Când doare pe cineva stomacul, zice : „mă doare la inimă“,

Se descântă în usturoi cu acul, apoi se pisează și se bea cu apă ne'ncepută. Se bea de trei ori, se spală în creștet, fruntea și pieptul Cea ce rămâne se dă la un loc curat.

Auzită de la Vârv. Dugheană, Nemțișor.

210.—Pentru scrântitură.

Se pune piciorul scrântit pe pragul ușei de la casă. Peste el să așează o perină de culcat. Se calcă de trei ori peste pernă, de către o femee ce-a avut doi copii de gemene și zicând vorbele: De cât picior ori mână scrântită, mai bine doi copii de gemene.

Nemțișor-Neamț. **A. Moisei**

BOTANICA POPULARA

57.—Cârligățică.

Cârligățica e o buruieană ce crește prin fânețe, pe la locuri grase și umede. Mirosul ei e frumos. Are floarea albă și în mijloc galbenă.

Cârligățica se fierbe cu apă ne'ncepută în oală nouă, se pune în rachiu bun și se bea când te *cîrligă* prin pântece. In ea se pune câte o dată și peatră acră. Une-ori cu rachiu sau cu apă caldă e bună și de vătămătură.

Cîrligățica e bună mai ales pentru cei ce au cârcei prin pântece, de cârligă.

58.—Cernușca.

Cernușca are foi mărunte, flori albe și sămânțe negre. Sămânțele se pun pe covrigi și chiar pe pâne, pentru a-i da un gust mai deosebit.

Pentru limbrici să ia sămânță de cernușcă, se pisează ca făina, se amestecă cu moare de curechi și se dă bolnavului ca s'o bee[1].

59.—Crucea voinicului.

Crește prin fânețe. Frunze din această buruiană unse cu untdelemn sau cu untură și puse pe răni, le vindecă[2].

60.—Colilia.

Colilia, cu care se impodobesc flăcăii la pălărie, este invocate în cântecele populare din Muntenia, unde planta e cunoscută sub acest nume.

---

[1] Lupașcu, Medicina Babelor, 55.

[2] Familia a. 29 p. 259.

Foac albă *colilie*,
Zi mă-ti să te dea mie,
Că-mi ești dragă dintr'o mie[1].

Sau :

Frunză verde *colilie*
Cântă cuculețu 'n vie;
Dar nu-mi cântă numai mie
Ci și lui Popa Ilie[2].

61.—Coacăz.

Coacăz e un copăcel sălbatec. E mai mult tufă. Face fructe lătuțe, galbene, roșcate întâi, negre după ce se coc bine, cu sâmbure lat, bune de mâncat. Crește prin huciurile pădurelor. Lemnul său nu-i bun decât de foc.

Unii zic *coacăz* și la *agriș*. E mare deosebrre între unul și altul,

62.—Crinul.

Crinul, care prin albeața lui a făcut geloasă pe Afrodita, născută din spuma albă a mărei, această floare gingașă despre care s'a scris atâta și atâtea, nu a păstrat în poporul nostru, din poesia lui, de cât comparația: «frumoasă ca un crin», sau «gingașă ca un crin».

Poporul nostru cunoaște crini cu floarea albă și cu floarea roză, cum și crini de baltă care au floarea galbănă.

Apa de floare de crin alb, e bună ca leac contra durerei de cap și de ochi. Zama de crin fert e bună de măsele.

63.—Curmalul.

Curmalul sau hurmalul ca copac, nu-l cunoaște săteanul. Cunoaște numai fructul, curmalele și nu toată lumea de la sate. Cu toate acestea curmalele se invoacă în cântece:

Frunză verde trei curmale
Drum pe deal și drum pe vale
Sărut lumea de-a calare.

64.—Crucea Paștei.

Crucea Paștei este o plantă cunoscută cu acest nume în Bucovina, cu florile căreia se împodobesc oalele și străchinile cari se dau la *moși* de pomană pentru sufletul morților[3].

65.—Crucea pământului.

Crucea pământului sau *brânca ursului* e o burueană ce crește pe lângă pârâe. Are foile mari, drepte.

---

[1] G. Dem. Teodorescu, Poes. Pop. 27[illegible].
[2] Idem 315.
[3] Marian, Inmormântarea, 389.

Floarea ei e ca a mararului, umbreloasă. Crucea pământului e foarte bună de dureri de şele şi spate. Se strânge în ziua Crucei şi se ferbe când eşti bolnav, în apă neîncepută. Cu zama faci oblojele la spate şi te speli, aruncând restul pe-un gard, ori pe-un copac.

E bună de făcut scăldătoare copiilor şi de dat vacilor amestecată cu sare, în tărâţe, ca să dee lapte.

66.—Coada cocoşului.

Coada cocoşului creşte prin păduri. Frunza e lungă ca o coadă de cocoş. Nu face floare.

Cu zamă de coada cocoşului femeile uricioase se spală pe obraz spre a se face frumoase.

A. Gorovei şi M. Lupescu

CÂNTECE

1325.—*Foae verde bob orez*
Mariţo cu ochii verzi
Mor, puiule, mor!
Ieşi afară de mă vezi
Păn' ce sunt grâele verzi
Mor puiule, mor!
Că dacă s'o secera
Ori mi-i mai vedea, or ba
Mor puiule, mor!
Plângere şi jale grea
De călătoria mea
Mor puiule, mor!
Foae verde bob năut
Să-mi vii dragă la mormânt
Mor puiule, mor!
Cu sapă şi cu lopată
Să-mi tragi ţărna la o parte
Mor puiule, mor!
Să-mi vezi oasele 'nşirate
Şi sprincenele 'nchinate
Mor puiule, mor!
Şi cu faţa vestejită
Sub pământ acoperită
Mor puiule mor!

1326.—*Tinereţe ticăloase*
Mult mi-ai fost nenorocoase,
Ticăloase tinereţe
Aţi ajuns la bătrâneţe
Şi n'aţi avut norocire
Să trăiţi în fericire!
Banca-Tutova. **M. Lupescu.**

1327. *Şi iar verde de trei nuci*
Fa Mariţo und' te duci,
Aşa sprintenă uşoară,
Parc' ai fi o căprioară?
—Mă duc neică la isvor
Să iau apă într'un ulcior,
Să mă spăl să fiu măi, măi
Şi drăguţă la flăcăi.
—Fa Mariţo n'ar fi rău
Dacă te-aş însoţi eu.
—Ba mai puneţi pofta 'n cui
Parcă nici n' aud ce spui.
Du-te 'n treaba dumitale
Că strig pe neica din vale,

Şi-i amar şi vai de cine
Se leagă cumva de mine.
—Fa Mariţo, bade-al tău
E un prost, şi-un nătărău.
Fa Mariţo da-i ţăran
Şi se poartă cu suman
Pe când eu îs cu surtuc
Şi de doru-ţi mă usuc.
—Măcar să fii domnitor
Şi să le faci scrum de dor,
Eu pe badea nu l-aş da
Nici pe opt ca Dumneata.

1328.—*Foae verde trei lămâi*
Sus la munte mă suii
Şi pe mândra n'o găsii.
Dacă văzui ce văzui
Pusăi mâna căpătâi
Cu mantaua mă'nvălii
Mă culcai şi adormii.
Visai dorul inimii
Scris pe faţa perinii
Cu litere aurii
Nu putu nimeni citi
Numai mândra când veni
Toate le descoperi.
Şi-aşa spuneau slovele :
„Rele sânt frigurile,
„Mai rele-s dragostile,
„De friguri te doare capul
„De dragoste mori ca dracul,
„De friguri zaci şi te scoli
„De dragoste zaci şi mori.
Comunicată de Sub-Locotenent I. Maxim Regim. 31 Calafat.

Dacus Sameş

1329.—*Fetele s'au vorbit toate,*
Să-şi lase păru' pe frunte,
La băeţi să nu să uite.

1330.—*Frunzuliţă,*
De dai, n'ai.
Dacă n'ai cu cine,
N'ai!
Inima să nu ţi-o dai.
Chiar şi frăţior să-ţi fie
Inima să nu ţi-o ştie.

1331.—*Foaie verde foi mărunte,*
De dujmancele-ăle multe,
Nu mai poci ieşi din curte.
Nu ştiu, maică, ce le fac,
Că eu pragu' nu le calc.
Nici păharu' nu le beau,
Nici bărbaţii nu le ieau.
Nici nu-i iau,
Dar nici nu-i las,
Ca să le fac în necaz;
Eu nu-i las, că-mi place mie,
Să le fac să se mânie.

1332.—*Frunzuliţă de areu,*
Bătuto de Dumnezeu,
Făcut-ai tu ce-am zis eu?
Luat-ai untură de zmeu
Să dai bărbatului tău,
Să moară, să te iau eu?

1333.—*Verdileană ghiaţă rece,*
Iubesc noaptea câte zece
Şi tot mi-e inima rece,
Că e alta şi mă 'ntrece.
(Câineni)

1334.—*La fântâna cu fagu',*
Ară neica cu plugu';
Frânge-i-s'ar cormanu',
Cormanu' şi fieru-tot,
Să vie diseară 'n sat,
Să-şi ascuţă fiarele,
Să-i dea gaica buzele.

1335.—*D'aş iubi câţi îmi sânt dragi,*
N'ar mai fi frunză p'în fagi
Nici iarbă pe supt copaci.
(Vârleni-Vâlcea)

C. N. Mateescu.

1336.—*Foae verde foae 'ntoarsă*
Cât e vara călduroasă
Caut umbra cea mai groasă
Şi mândruţa mai frumoasă.
Cum veni luna lui Marte
Cântă păsările toate,
O veni ş'a lui Aprile
Ş-oi petrece şi mai bine.
Că înverzesc tufele
Mă 'ndrăgesc mândruţele.
Cum m'apropiai de crâng
Aud mierla şuerând.
Mă uităi printe smicele
Zării ochii mândrei mele.
Mândruliţa neicăi dragă
Ochii tăi arme nu poartă,
Spune, cu ce mă săgenta?
Foae verde di-un năut
Dă-m' ochii să ţi-i sărut
Că nu pot să mă mai duc.
Neică dragostele noastre
S'au împrăştiat pe coaste.
Şi ascultă măi bădiţă
Eu n'am să-ţi mai dau guriţă.
Mereu m'a bătut măicuţa.
—Insoară-te băcţaş,
Şi pe mine să mă laşi.
Insoară-te ia-ţi nevastă
Dar vezi să nu ei vre-o proastă.
Să te dai cu ea de casnă,
Că eu nu-ţi mai dau guriţă,
Ca să mai am suferinţă.

1337.—*Foae verde trei migdale*
Tot trecând la deal, la vale
S'o lüat lumea de mirare,
Că-s fudul şi mă ţin mare.
In adevăr că-s fudul
Că iubesc puţin şi bun.
Şi iubesc lucru curat
Cu apă rece spălat
Fără rumeneală dat,
De toată lumea mustrat.
Dumnezeu să te ferească
De dragostea femeească,
Că te usucă ca pe iască,
Te usucă din picioare
N'ai odihnă la culcare
Şi nici poftă de mâncare.
De la Koibănescu C-tin, com. Vânjuleţu-Mehedinţi, com. de M. C. Alexandru din Balota-Dolj.

Şt. St. Tuţescu.

1338.—*Ia mai zi, mai zi, mai zi*
Că la vară ţi-oi cosi
Unde-a fi iarba mai grea
Să te-ajungă jalea mea.

1339.—*Tot încet cu fata Petrii*
Să n'o dai de colţu' vetrii

1340.—*Haid' o roată şi 'napoi*
Ca ciobanu după oi.

1341.—*Omul de ciudă nu moare*
Da nici multe zile n'are.

1342.—*Măi bădiţă Grigoraş*
Ia mai zi din fluieraş
Că ţ'oi coase-un guleraş.

1343.—*Barbatul care-i urît*

Leagă-i un curmei de gât
Şi te du cu el la târg
De ţ-a da un leu şi opt
Să-l dai cu curmei cu tot.

I. Mihailescu

1344. *Vai de mine ce-o să fac!*
Am un barbat cât un brad
Şi n'am cu ce să-l îmbrac.
Am dus cânepa la ghiol
Ş'o eşit un peşte chior
Mi-o scos cânepa din ghiol,
Ş'o eşit o broască lată
Mi-o scos cânepa din baltă.

1345—*Sireaca nevastă-mea*
Harnică-i şi vrednică—
Pân ce ţes-un cot de pânză
Mâncă cinci oca de brânză,
Ş'o stămboală[1] *de făină.*

1346--*Nevăstica cea urîtă*
Nu-i păcat s'o dai de râpă
Că se 'nveleşte cu sacu,
Şi doarme pân'o ia drecul...
Larga-Bacău

C. G. Vartolomei

1347—*Foaie verde trei*
migdale
De ce plângi soldat cu jale?
Sau ţi-i grea arma'n spinare
Sau ţi-i dor de-acasă tare?
=*Nu mi-i grea arma 'n*
spinare
Ci mi-i dor de-acasă tare.
C'am lăsat boii înjugaţi—
Şi părinţii supăraţi.—
Pentru-o armă ruginoasă
Lăsă-i masă, lăsă-i casă
Lăsă-i nevastă frumoasă
Cu doi copilaş la braţă.
Unul strigă: tată, tată!
La inimă te săgeată.
Unul strigă: mamă, mamă!
La inimă face rană.
Mă rog domnu căpitane
Dă-mi drumu' din concentrare
Căci de când m'ai concentrat
M'am pârlit şi m'am uscat
Mânânc brutişor uscat
Şi cu zeamă-amestecat.
Foie verde de doi brazi
Să vii mamă să mă caţi
Intre Iaşi şi 'ntre Galaţi
C'acolo suntem chemaţi.
O sută şi cinci soldaţi
Toţi frumoşi ca nişte brazi.
Şi-o sută de vânători
Toţi frumoşi ca nişte flori.
Unde-or fi morminte dese
Sunt feţe de prenţese.
Unde-or fi morminte rari
Acolo sunt militari.
Auizit de la Alecu Luca, com. Dragomireşti-Tutova.

St. Manole

1348. - *Cum mi-i murgu tâl-*
har mare,
Paşte, suflă dintr'o mare.
Murgule nu mai sufla
Că nu sunt de sama ta;
Dar nici floare din grădină,
Să mă poarte toţi pe mână.
Ci-s o floare foarte mare,
Stau noaptea pe la icoane
Şi ziua pe la izvoare.

1349.—*Ia uită-te peste deal,*
Vezi un car ca patru boi,

[1] Baniţă.

Incărcat cu popuşoi ?
Popuşoi bătuţi de piatră,
Ca copiii fără tată,
Popuşoi bătuţi de brumă,
Ca copiii fără mumă.
Popuşoi prin bolovani,
Ca copiii prin duşmani,
Popuşoi crescuţi prin spini,
Ca copiii prin străini.

Negoteşti-Suceava. **V. Ştirbu**

1350. *Când oi trage trei granate*
Trenule n'ai avea parte,
De şuruprile toate
Şi de şina de sub roate
Mi-ai dus puiu'n strinătate
Si n'are cin' să mi-l cate
Puiu meu nu ştie carte.
Tata e bătrân uu poate
Surorile mi-au murit
De la fraţi n'am crezământ.
Pusăi picioru pe piatră
Nu e mumă, nu e tată,
Nu e fraţi nu e surori,
Nu e grădină cu flori.
Şi plecai în strini să mor
Şi focu iubitei mele
Mi'ncarcă pacate grele.

De la Naie Iumandi Stefăneşti-Vâlcea în ziua de 8 Decembrie 1910.

Gh. Fira

1351. *(Doina de pe faţa 225).*

O SAMĂ DE CUVINTE

2263—2339

Tarhat = cele trebuincioase românului la pădure: o *trăistucă* cu *udătură*, sumanul ş. c. l., *tarhatu*.

Uluit=zepicit, zurbuluit «tare-s uluit» m'am uluit când au sărit toţi cu gura pe mine.

Tolontăi (a) = a vorbi singur, mâniat, a tolontăi. «Ia nu mai tolontăi de pomană—atâta, că....»

Iute de ojele = iute de fire, om care nu ştie multe Se mai ia şi altmintrelea...

Hoschi (a) = a dormi, a sta lat. «Nu te-i mai săturat de când hoscheşti ?»

Oploşi (a se) = a se acioa, a se aşeza.

Zadre = *jambre* de brad, mai ales uscate pentru făcutul focului în gura cuptorului, când e pânea 'n sobă, ca să prindă pânea faţă, să rumenească.

A mizdri = *mojdoli* «Nu-i da mere, că numai le mizdueşte, n'are dinţi cu ce să mânânce.»

Hulutui = într'o parte, *nătărăeşte* «nu umbla aşa hututui ; umblă mai domol». Tare-s puse toate hututui, parcă le-a adus apa claie peste gramadă.

A hăbuci = a rupe ceva bucăţele «cine ţi-o hăbucit aşa sumăeşu'» «Când a venit, straele de pe dânsul, hăbuc, ferfeniţă.»

Hebetiuc = rămăşiţă, lucru de nimic, stărchitură. «M'aş mai uita la toate hebetiucurile la horă.»

Poşâdic = copii mulţi poşâdic.» «Mai mult poşâdic a fost la biserică azi».

Odoguri = «ai ajuns în odogurile lui N» a ajunge în apele lui cutare, a fi asemenea cutăruia.

A se sonci, a se vânzoli, a se frământa pe loc:
«Toată noaptea m'am vânzolit, m'am frământat, n'am putut dormi de loc.»
Ulduros = om de nimica, ticălos.
La odae = la fânaţ, la deal, la odae.
Izât = imbibat de apă, chiftueşte: a izât o apă».
Mişâţă = câştig bunicel.

Jud. Bacău **C. G. Vartolomei**

Slăvină = *cană*, şurup ce se pune la putina de varză prin care se scoate zamă.
Scaradă = când un lucru e prea uscat se zice că s'a făcut scaradă.
Samulastră = iarba şi cerealele cari răsar în pământ după ce s'a cosit ori secerat, nefiine sămănate, ci numai din grăunţele cari s'au scuturat la recoltă. Samulastra e foarte bună de păscut pentru vite.
Bodicăi (a) = a căuta ceva cu deamănuntul prin întuneric şi nu găseşte repede.
Căscăui = zevzec, *zăbăuc*, zăpăcit, năuc, uituc.
Ciurciumel = când într'un loc găseşti multe ciuperci grămădite, se zice că erau ciurciumel. Asemenea şi când puii stau grămădiţi, strânsi la un loc pe lângă cloşcă.
Olovènie — despre omul harnic, muncitor, care aleargă tot mereu, se zice că nu mai are olovenie de bărbat vrednic ce este, nu are stare, *zăligneală* la orice. 2. Când vitele le tot căsnim mult de tot la muncă, până când nu mai pot aproape, se zice că nu mai au şi ele olovenie, că tot un trup au şi deci trebue să le căutăm şi lor *ogodu'* căci altfel le prăpădim, de scură şi *znàga* din ele.
Mărdăgit = murdărit.
Nèder — câtă nederu'! mare şi prost! 2. despre omul vârtos, voinic, puternic, ţapăn.
Păbaţa — prăjină mare, lungă.
Vânătări — sus de tot, la o înălţime mare. Când cineva se suie într'un pom, copac înalt şi ajunge până aproape de vârf, se zice că-i în vânătări. Unor mai slabi de fire când îi văd tocmai acolo, le vine ameţeală de frică c'or cădea şi până jos s'alege *poradicu'* de ei.
Vidănii=se zice despre cineva care se poartă rău, aspru cu ceilalţi dimprejur, i-a băgat în vidănii, i-a îngrozit, i-a speriat. Asemenea se zice şi despre cel care spunând un basm cu multe ciudăţenii şi minunăţii, face pe ascultători să se îngrozească de cele auzite, îi bagă în vidănii, de-o să viseze numai câte ălea, de te'nfiori şi ţi se scutură carnea când auzi.
Potintèu = şade potinteu, ca prostu', se zice despre cineva care nu

se dă la o parte din drumul trecătorilor; ori când trimiţi pe cineva ca să-ţi aducă ceva şi se mânie, nevrând să se ducă unde l-ai trimis.

Conèţ = când ţi-a făcut cineva un rău, cauţi prin toate mijloacele şi-l pândeşti ca să-i faci coneţul, să-ţi răzbuni.

Plavie—mai multe lemne, *răgălii*, grămădite ori cum pe o apă curgătoare, se zice că vin plavie pe Olt la vale.

Linciurì (a) — a linge vasele, pentru câni, idem pentru oameni în înţeles figurat.

Sbiciulă = despre o pereche de boi buni cari trag fără să simtă greutetea, se zice că nici nu se sbiciulă, nu le pasă, pot să ducă oricât ai pune pe ei. 2. Asemenea şi despre oamenii chiaburi, cu stare, când li se întâmplă ceva rău, nici nu se sbiciulă de asta.

A se colnici = se zice despre cel care-şi tot caută un loc ca să stea şi nu şi-l mai găseşte, se colniceşte de colo până colo.

Voiceşti-Vâlcea. **Ion N. Popescu**

Elciuit = uzat, fleşcăit, se zice degetelor ce s'au elciuit, când stai cu ele în apă multă vreme. Se zice şi unei femei care a făcut copii mulţi şi a trăit în mizerie, mai ales când acea femee a fost odată frumoasă şi căutată.

Erebeagă, erbelişte = scoasă din uz, o erbelişte de roată, o roată de car aruncată prin curte, ploată de ploi, bătută de vânt şi arsă de soare.

Făcăleaţă—faptă neserioasă s. e. tu mi-ai făcut făcăleaţ' asta.

Fanghiolos = pretenţios.

A se fâţâi = a face mişcări repezi, spre a se mândri.

Fidan — voinic, mare.

Firimiţă-bucaţică foarte mică.

A firosi=a dărui, hotărî să fie într'un fel oarecare.

A firui=a drăcui, a dărui necuratului.

A se frichini=a se răsuci încoa şi încolo de nerăbdare.

A i se găgi-a se plictisi, a i se scârbi.

Gâldău = beat; baltă strânsă din ploaie.

Gâlloare = vâltoare.

Gàroş = om cu obrajii roşii şi frumoşi.

Geac = trăistioară pentru demâncare.

Gèoţ = lătratul cânilor din sat auzit din depărtare.

Ghibur = porumb, ştiulete mic.

Ghindoc = om mărunt şi îndesat.

Ghiold = isbitura cu vârful pumnului.

Ghizdă = gaură făcută printr'o despicătură.

Ghizdav = om care nu-ţi ascultă sfatul.

Giorsâl = furat.

Ginàp = termen, obişnuinţă Işi are ginapu lui, îşi are socoteala lui, aşa vrea, aşa-i vine.

Giulùf = cârlionţii de păr la tâmplele capului (ai fetelor mari)

Ghiurl = bluză croită pe trup fără mâneci, simplă de tot. mânecar. un fel de vestă pe care o poartă femeile.

Glojdean = ştiulete aproape rotund de mic ce este.

Godinàc = copilaş, purcel, ca de vre-un an, frumuşel (când poate să fugă).

Galopàn = voinic şi neîmbracat din cauza sărăciei.

Gozb = resturile dintr'o mâncare rea.

Principele-Ferdinand. Teleorman. **Pr. Florea A. Drăghici**

GLUME, JATII, TACLALE

257.—Cum s'a măritat o babă.

Bine a zis cine a zis: «Că omului de bine capului ce îi este, sburdă.» Iaca aşa şi baba noastră, îi veni toane să se mărite. Cu cine se întâlnia, altă vorbă nu lua de cât de măritiş.

Amu cum sta ea într'o zi dinaintea uşei, trece un flăcău şi îi zice;

– Bună ziua mătuşă!

Baba face: —Ai intra-ţ'ar oţăpuşă.

Băiatul tace o clipă şi zice de odată:

– Mătuşa s'ar mărita!

Baba face: – Ha, ha, ha, voinicule, ha!

Amu flăcăul ce era să facă? Hai să se însoare cu baba, căci doar îşi dase cuvântul şi apoi ştia că baba are bani. Căci acum îi venise şi lui vremea să zică:

Când eram în vremea mea,
Bătrână nu-mi trebuia;
Dar acum ce vremea vine,
Cu bătrâna o duc mai bine.

Ba adică nu-i veni lui vremea să zică aşa, dar se gàndia la galbenii babii. Vorba ceia:

Gălbiori, roşiori,
Gălbinei, să-i tot ei.

Şi iaca aşa flăcăul nostru luă ulciorul cu galbeni de subt laiţă şi im-

preună cu baba se porniră odată cu sara. Merse cât merse și când a înoptat ajung într'o pădure. Aici flăcăul îi spuse babii:

—Mătușă uite ce! Eu mă duc până acasă să chem lăutarii și vorniceii. Dumneta leagă-ți ochii, astupă-ți urechile și sue-te în copacu' ista că dă, nu mi-i de alta dar ești tare mititică și te-i spărie singură 'n pădure. Baba făcu cum o învăța flăcăul și apoi se sui în copac. Atunci flăcăul luă ulciorul cu bani, cotigi pe ici pe colo și tot lăutari și vornicei se făcu.

Dar baba vai de capul ei! Toată era sgâriată pe mâni și pe picioare din pricina crăcilor. Așa că începu baba să cânte cât o lua gura:

Sus îs stele,
Jos îs stele,
Vai de picioarele mele.

Sus îs stele,
Jos îs spini,
Vai de bietele mele mâni!

Tot cântând așa baba, o auziră dihăniile de lupi și de aceia veniră în jurul copacului. Și unde n'au început a se mânca și a urla dihăniile în jurul copacului, de răsuna pădurea, nu altă ceva.

Baba auzia ca prin vis sgomotul, căci doar urechile îi erau astupate mâțâțâcăi, și crezând c'au venit lăutarii și vorniceii, începu a se da jos. Cum ajunge jos, lupii o luară la întins Baba saraca începea striga și a se văicăra:

—Incet, nuntași, încet!

Ași! Ți-ai găsit! Lupii par'că nici nu o auziau, căci cât ai bate în palme o forfocară de nu mai rămase decât ciolanele din biata babă.

Și iaca așa păți și baba cu măritatul. Să mai poftească și altă dată dacă-i dă mâna și-o ține curaua.

Auzită de la mătușa Domnica Focărița de vre-o 60 de ani.

Vlăsinești-Dorohoi. Vezi no. 255 **Al. Al. Leontescu**

258.—De-ale lui moș Iordache

De multe ori, când se ducea undeva călare, își lua barda la brâu și luleaua în gură.

Și dacă îl întrebai:

—Ce-ăi mai face cu a bardă mă' moș Iordache?

Iți răspunde:

—O luai că, poate de, mi s'o întâmpla ceva pe drum de-oi fărâma.

Din Boureni-Dolj. **N. I. Dumitrașcu**

259 — Jidanul martor

Cică doi români sfădindu-se, ba și păruindu-se, puse ca martor pe acelaș jupân, iar la înfățișare judecătorul după ce ascultă și pe unul și pe altul, voi să audă și ce zice martorul. Acesta începu:

Pe o noapte senină
Cu soare di vară
Am eşit afară
Să fac niţel pipi.

Ş'am văzut pe dânsul,
Cum dădea într'însul
Până s'a bătut.

— Cum măi, zise judecătorul văzându-se aşa încurcat. Zici că s'a bătut ista şi cu celalt, dar e vorba care a dat mai întâi?

—Apoi care a dat mai intăi şi mai intăi şi mai întăi? Cum? pune mâna, care? Apoi mai întâiu amândoi deodată, zise repede ovreiul, ca şi cum ar fi spus drept, căci de, ce să le facă, că doar amândoi îl luase de martor, însă judecătorul îi dete afară ocărându-i.

De la sora mea Florica.

N. I. Munteanu

Poşta Redacţiei.

D-lui D. Gr. Furtună: Am primit frumoasa bucată pentru calendar. Prospăturile noastre le trimisesem la Bucureşti. Au venit? *D-lui G. Apostol.* Se va publica, bucuros, dar ceva mai târziu, fiindcă... noi trebue să ţinem rândul ca la moară. *D-lui D Sameş*: Ne'ntrebaţi dacă mai vrea... murgul iarbă verde! *D-lui N. Munt.*: Din „Ceva despre albinărit", să vedem ce va putea scoate prisăcarul; *D-lui T. Bizom*: Am primit cele trei frumoase povestiri. *D-lui A. Mois.* Primit şi orânduit.

Poşta Administraţiei

S'au primit bani şi se mulţumeşte d-lui C. Andriescu, inst. Iaşi, abon. an. VI; *d-lui C. Droc,* abon. an. VI, un abonament pentru biblioteca populară din Pochidia-Sălceni, jud. Tutova şi altul pentru biblioteca populară din Corodeşti jud. Tutova; *d-lui Lt. A. Negoescu,* 15 lei cotiz.; *Sf. păr. C. Bărbulescu* Iaşi, abon. anul VI; *d-lui P. Constantinescu* prof. Bârlad abon. an. VI; *d lui T. Raica.* prof. Ploeşti abon an. VI *d-lui I. Rădulescu-Pogoneanu,* prof. Bucureşti, an. VI. *d-lui H. Tiktin,* prof. univ. Berlin abon. an. VI; *d-lui C. Daniilescu,* R. Vâlcea, abon. an. VI; *d-lui C. M. Popescu.* Goruneşti-Vâlcea abon an. VI; *d-lui St. Basilescu,* Talpeş Mehedinţi, abon. an. VI *d-lui Al Morariu,* Pătrăuţi, Bucov. ab. an. VI; *d-lui I. G. Bibicescu,* Bucureşti abon. an. VI; *d lui Lt T. Radu,* abon. ½ an. VI şi ½ an. VII; *d-lui Sub Lt. I. Dănescu,* Bârlad tot aşa; *d-lui Octav Arbizani,* Corni-Tecuciu ab. an VI. *d-lui N. I. Munteanu* Jorăşti-Covurlui 5 lei cotiz. *d-lui C. G. Constantinescu.* abon. ½ an. VI; *d-rei Maria I. Mircea,* Bârlad abon. an VI.

Cărţi primite la redacţie

G. Tutoveanu: La arme. Luptătorilor pentru ţară. Bârlad 25 Iunie 1913. Tipografia nouă. T. Slobozeanu. 16 p. Gratuit.

Corneliu Moldovanu: Venus şi Gioconda (no 33 din Biblioteca „Lumina"). Bucureşti f. a, Librăria nouă 112 p. 30 bani.

O B O L U L

Intemeietorilor. abonaţilor, cetitorilor şi pretenilor Revistei „ION CREANGA“ pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

Stăruitor ne rugăm pentru plata abonamentelor.

D-sale D-lui Artur Gorovei

Folticeni

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul I, No. 1 pe August 1913. cuprinde :

CUVÂNT INAINTE. — «Miron Costin»
DOCUMENTE. — I. G. Ciolan, M. Lupescu, T. Pamfile, H. Popa, A. Saint-Georges.
SCRIPŢII. — T. Pamfile.
SEMNĂRI. — T. Pamfile.
ISTRAŢIUNE.—Pecetea oraşului Bârlad din anul 1632

Redacţia şi Administraţia : Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

Anul VI.—No. 9. **Septembrie, 1913.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRATIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . 40 de bani
In străinătate . . 50 » »

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . . 5 lei.
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 de bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici Bârlad), Pr. I. C. Beldie Fârţăneşti-Covurlui St. Capşa Bucureşt. G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dâlga). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ) L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Joraşti Covurlui], I. Neculau Coropceni-Vaslu V. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova, T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Joraşti-Covurlui), P. Ştefănescu Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Teuea [Adam-Tutova], I. Teodorescu Broşteni Suceava), Şt. St. Tuţescu Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad), I. Zota (Dorna-Suceava, D. Vasiliu-Bacău [Bârlad

Domnii întemeietori cari până la sfârsitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înstiinţare.

Anul VI.—No. 9. **Septembrie, 1913.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. PAMFILE, Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL: In țară 5 lei; In străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA: M. LUPESCU, Zorleni-Tutova

Rugăm cu stăruință pe toți cei ce vor binevoi să iea parte la scoaterea CALENDARULUI REVISTEI „ION CREANGA“ pe anul 1914, să grăbească trimiterea manuscriselor și ilustrațiunilor (fotografii, desemne, clișeie) trebuincioase.

IONICĂ IONEA

Frun-ză ver-de vi-o-rea, Io-ni-că, Io-nea
Of! Of! of! De te-aș prin-de un-de-va Nu-mai o-chii
ți i-aș lua Io-ni-că Io-nea!

Frunză verde viorea,
Ionică Ionea,
De te-aș prinde undeva,
Numai ochii ți-aș lua.
Și i-aș lega 'ntr'o basma (bis)
Și i-aș pune 'ntre icoane
Și m'aș ruga: «Doamne, Doamne,
Mai dă-mi zile să trăiesc,
Pe Ioana s'o iubesc,
Două vorbe să-i vorbesc,
Ș'apoi să mă prăpădesc.
Frunză verde trei lalele,
Ioană din Ionele,
Cu părul făcut inele,
Cu gâtu' plin de mărgele,
Dă și neichii floricele.
— N'am leicuță flori de dat,
C'astă vară n'a plouat;
Și-am plătit de le-am udat,
Cu bani de pe sărutat.
Mândro, sprânceoara ta,
Mânca-o-ar pecingenea,
Să n'o pupe nimenea,
Numai neica când o vrea,
Ionică Ionea!

Auzit de la lăutarul Niță Scaloi, Goleștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache

INVAȚATURĂ PENTRU INVIIAREA MORȚILOR[1]

Cînd va fi învierea morților, va fi Duminecă și va fi în zioa de Paști și atuncea voevodul ceriului, arhanghelul Mihail cu trîmbița va trîmbița la miiază noapte, și să vor ivi trupurile la miezul nopții ca painjinul; și iar va trîmbița înnaintea cîntării cocoșilor, și să vor zidi trupurile împreună; și iar va trîmbița în zori și vor intra sufletile în trupuri, și vor purcede cu bucurie pre pămînt și să vor cunoaște, și vor fi toți ca de treizeci de ani și va înviia tot trupul și sufletul, și vor fi toți de o vîrstă, și întru un chip ca să salte vinele și vor sta trupurile la județie iar prunncii cei mici vor crește acolo; și va trimite Dmnezeu îngerii săi pre pămînt și va lua toate cinstitele vasă ale bisăricii și sfntele cărți spre cer și vor purcede drepții intru întîmpinarea lui Hristos spre ceriu, și vor eși toate duhurile ceale viclene ce cîntă în bisărică și pre pămînt de la răsărit până la apus și să vor lipi de Antihrist, și să va înălța până la ceriu și să va pogorî până la iad, iar dacă să va vede el pe sine că est[e] Antihrist, ci ca toți, trecută atunci mînia și iuțime lui, atunci va prinde și va [tăia][2] capetele celor trei sfnți a lui Enoh, a lui Ilie și a lui Ioann la Jărvelnic, precum a zis David prorocul: (atunci vor pune pe oltariul tău viței) și să vor pogorî îngerii pre fața pămîntului, și vor aprinde pămîntul, și va arde patru sute de stînjini întru adînc, și se vor sfărîma toate măgurile și munții cei înalți și mari și vor peri toate dobitoacile și hiarăle și toate gadinile, și păsările, și nu va fi nici un om viu pre pămînt; atunce vor eși despre răsărit, patru vânturi mari și vor sufla toată cenușa și scrumul și toată spurcăciune de pe fața pămîntului, de la răsărit până la apus, și va curăți pămîntul și va fi ca o masă, și alb ca o hîrtie; și va striga pămîntul, și va zice atuncea, iată astăzi sînt ca o floare curată înaintea ta Dmne; și să va umple de multă mireazmă pămîntul, și apoi se va pogorî cinstita cruce luminînd ca soarele, și vor merge înaintea crucii întunerice de îngeri, și să va arăta atunce și sămnul venirii fiiului omenesc Is Hs și cu puteare multă de îngeri, va pogorî pre norii ceriului de va giudeca viei și morții și va plăti fiște căruia după lucrurile lor, și vor sta cei drepți de a dreapta, iar cei păcătoși de-a stînga, și vor vedea duhurile ceale viclene și necurate, și cu Antihrist, și va șide în văzduh, ce să zice în slavă, și va fi ținut Antihrist cu puterea lui Hs și nu va ave încotro scăpa, și vor crîșca durerile ceale necurate cu dinții săi și vor

[1] Compar o cu bucata „Cugetări în oara morții", Hașdeu, *Cuv. den bătr.* II p. 454 și urm. [2] Șters și îndreptat cu altele.

zice cei păcătoşi: unde iaste puterea ta care ne-ai înşălat; am căzut din slava lui Dmnezeu, că iată că vine Hs şi ne va arunca pre noi în focul cel nestîns şi întunerecul cel neosăbit; şi va ucide Hs pe Antihrist cu duhul rostului lui, pe cuvîntul ce au grăit atuncea: îngerii vor striga cu glas mare din ceriu cătră pămînt[1], şi te întăreşte că iată ce-ţ grăeşte Hs că va să vie pre tine gios şi să va auzi acel glas preste toată lumea de la margine pămîntului, până la sfîrşitul pămîntului în beznicile intunecate se vor clăti atunce toate puterile îngerilor de margine ceriului şi puterile arhanghelilor de margina ceriului, şi îngeri cu ochi mulţi, sărafimii cei cîte cu şase aripi, pănă în cele noă cete de îngeri, şi se vor ruga; să vor pogorâ îngeri fără de număr şi să vor rîsipi vistieriile ceriului, şi să vor aduce toate mirezmele cele mirositoare; şi Ierusalimul cel de sus se va înfrumusăţa ca o mireasă înnaintea lui Hs, mii de mii şi de întunerice de îngeri şi de arhangheli şi vor aduce scaunul împăratului lui Hs şi fii de şapte ori mai luminată lumina soarelui şi vor striga: Sînt, Sînt, Sfnt este Dmnul Savaot, plin este ceriul şi pămîntul de slava lui; şi vor vede pe Hs toate simţirile pămînteşti spre norii ceriului cu slavă multă şi să vor închina lui, şi va rămine ceriului deşertăciune şi vor pogorî pre pămînt lucrurile ceale omeneşti, cele ce sînt spre aer şi vor sta toate duhurile cele ne curate şi ne drepte, înaintea lui Hs goale şi cu sarcinile greaie de pacate şi vor căde atuncea steale din ceriu şi va rămîne aerul ne tocmit şi să vor usca şi să vor aprinde mărăciunii de doă zeci de mii de întunerece de stînjini şi să va rîsipi pămîntul şi giudecata de pre faţa pămîntului, şi se va ivi iadul; şi întăi vor fi giudecaţi duhurile cele necurate şi să vor duci întru întunericul cel mare neosebit unde iaste scrişnirea dinţilor şi viermii cei neadormiţi: şi atîtea cete[2] întunericul cel ne usăbit adînc, cît ar ridica un voinic să fie de treizeci ani o piatră şi să o slobozească în jos şi să meargă trei ani până va agiunge în fundul iadului, atîta iaste de adînc întunericul cel neosebit; şi după aceia se vor giudeca limbile care sînt de la Adam, cari au crezut în steale şi în Dumnezei elineşti, carii nu au crezut în tatăl şi în fiiul şi în sfntul Duh şi pre aceia îi vor mîna în matca focului. Deci să vor aduce jidovii cei ce au răstignit pe Hs şi-i va trimite dedesuptul pămîntului în tartarul cel cumplit şi plin de foc. După aceia să vor giudeca creştinii cei botezaţi. Deci patriarşii, apoi vlădicii, apoi arhiereii, deci călugării, popii, ţircovnicii săi, boerii şi poporănii săi, şi feciorii popilor, şi vor da samă popii de poporănii săi şi de feciorii lor; şi vor înpărţi îngerii pre cei drepţi dea dreapta lui Hs iar păcătoşii vor sta din a stînga; şi vor

[1] Probabil de aici în colo lipseşte ceva. [2] Este ?

lumina dreptii ca soarele şi să vor vesăli iar pre păcătoşi îndată-i vor lua îngerii cei nemilostivi şi cu diiavolii, şi-i vor duce în iad; şi vor fi împărăţie şi domnie cei nemilostivi mînaţi in matca focului şi vermii cei neadormiţi. Şi atuncea se va deşchide raiul şi vor fi drepţii de vesălie pre faţa pămîntului dinpreună şi cu îngerii, şi cît număr va fi de îngeri atîta va fi şi de oameni, şi apoi va face Dmnezeu ceriu şi pămînt nou şi de la giudecată înainte nici să vor mai însura, nici să vor mărita, nici va fi grijă, nici suspin, nici pizmă, nici război, nici gânduri, nici graiu, nici durere, nici dor părinţilor de feciori, nici grijă de aur sau de argint, nici dragoste, nic moarte, nici schimbare anilor, nici ceasuri, ci va fi tot zioă, şi va fi o turmă şi un păstor, şi va fi toată pacea şi în dulceţ şi vesălie de oameni, şi dreptatea lui Hs Dmnezeului nostru, a căruia este cinstea şi slava, acum şi pururea şi in vecii veacilor Amin.

(Din manuscriptul miscelaneu de pe la 1838)

Tudor Pamfile

COLINDE

36.—*Prin nucet, prin vişinet,*
Mărul cu flori dalbe[1]
Prin cel verde vişinet
Este-un leagăn de mătase.
Dar in leagăn cine şade?
(M.) d'ochişi negri
Ea-mi coasă şi-mi cadineşte
Cu fir verde împleteşte
Şi cu roşu isprăveşte.
Dar pe drumuri cine-mi trece?
Trece care ferecate,
Cu bani mărunţi încărcate
Şi cu domn Carol întâiu.
Câţi trecură toţi tăcură,
Numai domn Carol întâiu
El trecură, nu tăcură
Şi din gură că-mi grăiră:
Dă-mi M.., acel cadin[2]
Că şi eu te-oiu dăruiră
Tot cu care ferecate,
Cu bani mărunţi încărcate
Şi-un căruţ cu bani mărunţi.
Grăi M... d'ochişi negri:
—Nu-mi da, Doamne,—acest dar mare,
Ci pe cel voinic calare,
Care bate sara 'n poartă,
Cu ochi negri pe fereastră
Sprincenile 'mparte sate.
Domnu' ruga-i asculta
Şi ea mult se bucura.

Dragoslavele-Muscel.

Daniil Răuţescu

37.—*In această seară sfântă,*
Seara mare-a lui ajun,
Dinspre ziua lui Crăciun,
S'a născut Dumnezeu mare,

---

[1] Refren. [2] *Cadin*, n'am putut afla însemnarea adevărată a acestui cuvânt.

Mititel, desfăşăţel,
'N-foi de măr înfăţăşel;
Şi de bucuria lui
Văi adânci au răsărit,
Câmp uscat a înverzit,
Copacii au înflorit,
Câni de jidovi au aflat,
Şi-mi prinseră a-l căta
Prin toate vadurile
Şi prin toate grajdur'le.
Mi-l cătară, mi-l găsiră,
Dară Maica Precista,
Ea de veste că prindea,
Fiu 'n braţe îşi lua.
Sus la munte ea urca.
Urcă unul, urcă doi,
Când fu 'n muntele de-atrei,
Să lăsă să s'odihnească,
Pruncul să-şi mai primenească.
Şi stătu ce mai stătu,
Când de-odată ce-mi văzu?
Pe Ion, pe sânt Ion,
Strigând, din mâni fluturând:
— Mergi Maică mai înainte,
Că ştiu Maică trei părâuri,
Unu-i de-apă limpegioară
Şi unu-i de vin
Şi unu-i de mir.
'N-cel de apă să-l scăldăm,
'N-cel de vin să-l botezăm.
Şi cu mir să-l miruim,
Sus în cer să-l ridicăm
Acolo să 'mpărăţească,
Pe pământ să tot privească,
Să-şi dea drepţii la dreptate
Şi strâmbii la strâmbătate.
Sănătate 'n astă casă
Şi noroc fetei frumoasă,
La mulţi ani să trăiţi.
Să'mbătrâniţi,
Sfânta naştere a lui Isus
Cu bine să sărbătoriţi.

Truşeşti-Botoşani. **C. Atanasiu**

JOCURILE COPIILOR[1]

Civilizaţia modernă cu industria ei bogată şi inventivă în fel de fel de fel de maşini, care au făcut posibilă desfundarea tuturor terenurilor înţelenite, de când e lumea, a pus capăt şi acestor nevinovate petreceri copilăreşti după cum a gonit pentru totdeauna vremea de paradis a vitelor româneşti. Cât mai rămăsese ici şi colo, câte o bucăţică de islaz, tot se mai păstrau din ele, ca o amintire despre ce fuseră odată. Dar când limba plugului râmă şi cea din urmă verdeaţă, până la margina satului, jocurile n'au mai avut chip să trăiască, ci s'au dus şi duse vor fi.

Ca unul care mi-am petrecut copilăria cu ele, negreşit că-mi pare rău, când mă gândesc, că mititeii de astăzi, nu se mai pot juca, cum ne jucam noi odată. Şi cu atât mai mult îmi pare rău, cu cât îmi dau

[1] Cuvinte puse în fruntea unui mănunchiu de jocuri, din cari până acum s'au publicat câteva, urmând, rămăşiţa pentru numerile viitoare.

sama că sănătatea copiilor câştiga cu aceste jocuri, întărindu-i şi la trup şi la suflet. Bine înţeles că părerea noastră de rău n'are să ne pornească spre plâns şi jalete; mersul civilizaţiei este fatal; omoară unele obiceiuri, naşte altele, schimbă relaţiile sociale, etc. dar această constatare nu ne va opri, ca să nu arătăm bunătăţile vremii jocurilor. Şi facem aceasta şi ca să fim interpretul celui care scormoneşte pământul cu labele sale, trăindu-şi viaţa întru sudoarea feţii şi suspinând după vremurile care îl îndestulau de lapte, de unt şi de miere.

*

E o legătură foarte strânsă între viaţa economică a unui popor şi între felul jocurilor. Când poporul de jos îşi are traiul îndestulat iar munca pentru hrănirea lui şi a familii lui nu este încordată, nici plină de griji chinuitoare, atunci şi copilaşii vor fi dispuşi pentru jocuri, variindu-le necontenit şi sistimatizându-le cu multă înţelepciune. Dacă, din contra, această pătură nu-şi are traiul cumpănit, ci o parte a anului este prea împovărată de treburi, iar cealaltă fără nici o ocupaţie, având în acelaş timp şi un regim alimentar cu totul neîndestulător, să fim siguri, că nu vom găsi nici jocuri sănătoase la copii, cum nu pot nici ei să fie sănătoşi.

Să mărturisim o tristă constatare: copiii sătenilor de azi nu ma ştiu să se joace; ba chiar au pierdut obişnuinţa de a se juca. Oare putem zice, că viaţa săteanului e sănătoasă? Nici de cum. Căci ce echilibru poţi stabili în ocupaţiunea lui, dacă vara el nu-şi găseşte capul de multele treburi, ce se grămădesc şi cari nu pot fi biruite de el cu femeia lui şi cu copii lui, iar iarna n'are ce să-i facă şederii, trântorindu-şi viaţa aproape o jumătate de an? Şi ce om să fie săteanul nostru, dacă nu se hrăneşte tocmai când ar avea nevoe de hrană săţioasă? Vara se întovărăşeşte numai cu ardei, praz şi ceapă şi iarna când stă, se mai atinge şi el de carne şi de mâncăruri calde.

Să i se mai joace copii?

Nici n'a atins vârsta pentru şcoală şi dacă l-am socoti după cum ştie să muncească, putem să-i zicem om matur. Ştie copilul să are, să grăpeze, să secere ca şi tatăl lui şi munceşte alături şi la rând cu cei mari. Iar la vremea prânzului se ospătează şi el tot ca cei mari: cu mămăligă rece şi cu ardei întins în sare. Sărmanul mititel! Să munceşti cu trudă ca şi cei în putere, să te hrăneşti cu ardei şi să te şi desvolţi! Iar noi mai vorbim de jocuri! Când nu eşti la muncă, te vom găsi negreşit cu vre-un cal sau cu boii de funie după păşune. Ţie ţi-e milă de bietile vite, pedepsite ca şi tine, şi nu le-ai lăsat să stea legate la gard, în bataia muştelor, ci le mai *momeşti* foamea cu cât de puţină verdeaţă. Dar tu când să te joci? Vara n'ai timp şi iarna nu

poţi pentru că n'ai putere în oase şi n'are să-ţi ţie de cald paltonaşul şi pantalonaşii de bumbac pe cari tatăl tău ţi-a cumpărat de la oraş.

Alte vremuri erau însă mai înainte. Am prins şi noi din acea vreme fericită pentru copii. Erau locuri de păşunat prea multe, şi-i da omului mâna să-şi aibă vite din destul—, şi de muncă, şi *de lapte* şi de vânzare.

Păscând vitele slobozde, copilaşi puşi să le supravegheze se încârduiau şi-şi făceau de joacă, de dimineaţă până seara. Iar obişnuinţa câştigată, se jucau copii şi iarna pe gerul cel mai straşnic. Ii vedeai obrazul bucălat şi rumen de ger şi alergătură. Cum să se mai împrotivească gerului obrazul ofelit al copiilor de azi. Atunci nici pe viscol nu-şi găsia copilul stare. Ba sburdălnicia lui prindea şi pe cei mari, încârduindu-i şi pe ei ca pe copii, făcându-i şi pe ei ca pe cei mici, cum se fac astăzi cei mici ca cei mari.

Nu putem stărui de vremea pe care ne-o spun, cei bătrâni, când băiatul era considerat copil până la vârsta de 20 de ani trecuţi, considerându-se flăcău de la 25 de ani în sus. Trăesc şi acum câţi-va bătrâni cari nu purtaseră de cât cămaşă până la recrutare. Au plecat de acasă să recruteze descinşi şi cu capul gol ? De ce ? Pentru că erau copii, cari nu ştiau nici o muncă, ci umblau numai cu vitele pe câmp.

*

Prea s'au schimbat lucrurile în scurtă vreme. Astăzi la 25 de ani ai să-l găseşti bărbat cu copil la şcoală. E flăcău şi caută hora de la 12—13 ani. Cât e mai mic nu-şi caută pe cei de o vârstă cu el, ci se rătăceşte ori la ferestrele cârciumilor, ca să privească la cei cari beau înăuntru şi să asculte, cum cântă ţiganul ce le place celor turbaţi de vin şi rachiu ori se strecoară printre flăcăii vârstnici la a căror înţelegere n'a ajuns, dar cari îi excită simţuri e, modelând un precoce în ce n'ar trebui.

Aceasta nu e nici de cum vre-un bine. Traiul de odinioară punea bariere între vârste. Copiii erau ca copii, la joc, cei mai măricei, cu vitele la păşune, cei maturi, la munca câmpului şi numai din cei bătrâni într'ale primării şi la cârciumă câteodată. Iar lipsa aceasta de contact contribuia la respectarea celor mai vârstinici, întărindu-se erarhia, care nu permitea oarecare slăbiciuni oricărei vârste. Astăzi e din contra. Munca la un loc şi de o potrivă, a celor mici cu a celor mari permite ca cei mai mici să vadă şi să cunoască slăbiciunile celor mai mari, dându-se drept să se considere egali la toate, — cum sânt şi la muncă--, şi să-şi îngăduiască ceia se n'ar îngădui morala şi vârsta lor. Ar fi zis cel mic vorbă o necuviincioasă de faţă cu un un bătrân, sau

ar fi gustat băutura spirtoasă în fața acestuia? Nici odată. Azi nici nu poți răbda ca să auzi ce prooroceşte un copil de 7—8 ani; iar la nunți sau alte petreceri cel tânăr biruc la băutură pe cel mai bătrân, dându-şi voie gurii atunci, în fumul rachiului, la orice necuviințe fără ruşine de oameni şi de Dumnezeu.

Nu e în materia acestei lucrări, ca să continuăm şi mai departe arătând situațiunea actuală a păturei de jos a neamului nostru; de astădată trebue să ne mărginim la atâta, rezervând această materie altei lucrări, de foarte mare importanță. Socotim, că e de ajuns atâta, pentru a face să se înțeleagă, de ce am dat şi dăm importanța jocurilor.

*

Cele mai multe jocuri le jucau copiii, când erau cu vitele pe islaz, la păşună. Ar fi foarte greu să le împarți în categorii destinate, după vârsta copiilor, deşi anumite jocuri nu le jucau copii la ori ce vârstă. Unele jocuri se jucau numai iarna, altele numai vara; totuşi o împărțire, după anotimpuri n'ar fi nici reală. de oarece maioritatea jocurilor nu-şi aveau anotimpul. Rămâne prin urmare, ca să urmărim cu arătarea jocurilor de la ce ea, pe care le jucau mititei, ce începuseră să înşire o propozițiune, dar fără să poată pronunța distinul toate sunetele.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Florea A. Drăghici**

POVEŞTI

49.—Povestea spânului şi roşului.

Acu, ce-i vine lui Scaraoschi 'n minte, într'o bună zi, să păcălească el pe oameni ca să râdă oleacă de ei. Stă el de se gândeşte, dar nu-i venea de fel în minte cum ar putea face trebuşoara asta. Ce să facă? Vede că n'are încotro, hai să cheme toată drăcimea lui să se sfătuiască, doar, doar, ş'o putea face el cheful. Bătu de trei ori din palme. Un cornorat mititel, uite-aşa nici cât un pumn de mare dar cu o coadă lungă.. lungă, se înfățişă făcând plecăciuni.

—Porunciți Mârşăvia Voastră! Ş'avea dracul cela doi ochi negri şi mititei ca două porumbele de-i jucau ia aşa în cap.... şi-i luceau... nevoe.

Scaraoschi tuşi de două ori şi zise:

—«Măi Michiduță, să te duci şi să chemi toți supuşii mei aici. Înțelesu-m'ai? Să lese toți treaba şi să vie aici.

—Să trăeşti Mârşăvia Ta! iaca 'ndată.

Şi unde mi-o porneşte la goană Michiduță, mânca pământul nu altceva:

Intr'o clipă începură să curgă din toate părţile cornoraţii, de credeai că nu se mai gătesc. Şi sluţi, trăsni-i-ar Sfântu' Ilie să-i trăsnească ..Doamne fereşte.

Care cum venea făcea plecăciuni în faţa lui Scaraoschi şi se dădea la o parte de stătea zmirna.

Acu după ce se adună toţi că erau mulţi, aghezmui-i-ar Maica Domnului să-i aghezmuiască, veni şi Michiduţă cu limba scoasă ca un ogar după o goană:

—I-am adus Mârşăvia Ta, grăi el ploconindu-se.

—Bine! zise Scaraoschi încruntat. Apoi se sculă şi le spune iaca aşa ş'aşa, planurile lui.

După ce le-a spus, căzură cornoraţii pe gânduri, că dă, era treabă însemnată nu glumă; dă! să te pui cu Scaraoschi, ce crezi că-i şagă?

Acu după ce s'a gândit ei destul, începe Scaraoschi să-i întrebe, care ce s'a gandit; şi care mai de care o spunea mai boacănă. Da Scaraoschi şedea înţepat în tronul lui şi numai ce-i săgeta cu ochii:

—«Spune tu!» —«Acu spune tu!»

Pe semne că nu-i plăceau lui Scaraoschi planurile lor că par'că nu-i venea lui la socoteală; mereu se încrunta, şi pace! S'o fi gândit că se poate întâmpla să nu poată pâcâli pe oameni şi mai mare ciuda, zău aşa!

Aşa, fiecare drac spusese câteceva, dar nu plăcuse lui Scaraoschi, aşa că el când a văzut că nu mai este nimeni de spus, unde nu s'a ridicat în picioare, şi unde n'a pus mâna pe biciul lui de foc, că se îngroziseră dracii nevoe mare.

—Stăi Mârşâvia Ta, nu ne bate că mai este Michiduţă de spus.

—D'apoi bine măi Tartorule! se 'ncruntă Scaraoschi aşa-mi faci tu mie? Acuş! şi-i arătă biciul.

—Iartă-mă Mârşăvia Ta! am crezut că dă! eu ce sfat pot să dau unei Intunecat Impărat... zise Michiduţă scâncind ca un copil de ţâţă; şi-i jucau ochii 'n cap... nevoe.

—Tu ce ai de spus? îl întrebă Scaraoschi.

—Apoi uite întunecate Impărate... eu aşi zice să chemăm oamenii la o masă mare... mare de tot...

—«Bine mă fleacule, eu vreau să-mi bat joc de ei şi planul tău îi să-i chemi la masă? zise Scaraoschi fricos.

—Aşteaptă Mârşăvia Ta! urmă Michiduţă liniştit. Cum am zis, să le dăm o masă mare.... să-i chemăm pe toţi afară de Spânu şi de Roşu că ei ne vin de hac. Dar la masa aceia să le dăm nişte linguri aşa cu coada lungă de un cot şi jumătate, şi să le spunem să le ţie de capăt, ş'om vedea cum or mânca.

Bravo Michiduţă! Şi unde se puse Scaraoschi pe un râs, de se cutremurau temeliile iadului.

Zis şi făcut. Gata masa, gata linguri, tot... tot.

Incep a veni oamenii, s'aşează ei la masă şi se pun să mănânce,... da de unde dracu să mănânce cu linguroiul cela cu coada de un cot şi jumătate.

Şedeau şi ei şi se uitau unul la altul şi Scaraoschi se strâmba de râs.

Tocmai atunci intră şi Spânu cu Roşu braţ la braţ, aşa cum se duc cucoanele şi boerii la plimbare.

Pase-mi-te văzuseră şi el lume ducându-se într'acolo şi-au venit şi ei să vadă ce o fi.

--«Ce-i mă? Ce staţi aşa de plouaţi? Ce nu mâncaţi?

—«D'apoi ce să facem? Uite aşa, ş'aşa... le spune omul de la capăt toată dracovenia. Vezi că dracii se uitau prin pǎreţi.

—«Mă, da proşti mai sunteţi... ia pun'te Roşule în faţa mea, de cealaltă parte a mesei.

«Tu să-mi dai mâncare cu lingura ta şi eu ţi-oi da cu a mea,» zise Spânul.

Şi unde mi s'au pus oamenii pe mâncare... şi mănâncă nu şagă până ce au gătit toată mâncarea.

Când a văzut Scaraoschi trebuşoara asta, când a pus mâna pe biciu nu se mai auzea, nici în cer nici în pământ de urletele dracilor.

Şi aşa au păcălit pe draci Spânu şi cu Roşu.

Auzită dela Ghiţă Barbu Pechea-Covurlui. **Victor Popa**

50.--Ion, finul lui Dumnezeu.

A fost odată un om şi cu nevasta lui. Făcuseră până într'un timp şapte copii. Pe toţi şapte îi botezase la un naş. Naşu ăsta nu dăruise, la nici unul din ei nimic. Omul se luase de gânduri cu asta. Vedea şi el că naşii ăilalţi dăruiau finilor lor, care o oaie, care un purcel, fiecare «ce-l lăsa inima şi ce-i da mâna».

Când a făcut şi p'al nouălea copil, omul l-a luat în braţe şi a plecat cu el după un naş care să-i dăruiască ceva.

Merge el pe drum, merge, până întâlneşte 2 uncheşi bătrâni, bătrâni, cu bărbile albe de tot şi lungi de ajungeau până la pământ. Aşti doi uncheşi erau: D-zeu şi Sf. Petru, care ieşiseră înaintea omului ăla înadins pentru că ştiau toată istoria omului.

—«Unde te duci, măi moşicule, cu copilul ăla?»

—«Unde? La păcatele mele. Ia după un naş. De, eu am avut un naş dar naşul ăsta, nu-mi place. Mi-a botezat până acuma 7 copii şi la nici unul nu i-a dăruit nimic. Cu ăsta nu m'am mai dus la el.»

—«Hai măi omule să-l botezăm noi.»

—«Păi cum să-l botezaţi d-v. nişte călători. Aşa,... mai bine l botezam tot la naşu-meu.»

Şi-a luat copilul şi-a plecat. D-zeu şi sf. Petru au dat pe altă parte, şi iar iau eşit înainte. L-au întrebat iarăş unde se duce şi i-au zis să-l boteze ei. Omul dacă a văzut aşa l-a dat să i-l boteze. S'au dus la o casă de creştin şi l-au botezat dându-i numele de Ion.

—«Bine, măi moşilor, l-aţi botezat d-v, dar, e vorba, ce-i dăruiţi?»

—«Ce-i dăruim, ce nu-i dăruim, d-ta să nu dai afară ce-i găsi în curte mâine dimineaţă.

Şi-au luat rămas bun şi s'au despărţit. Omul s'a dus acasă ; iar D-zeu şi sf. Petru s'au dus şi ei la treaba lor.

Dimineaţa cum se sculase din zori de ziuă, omul a văzut în curte o vacă murgă. Sămuind-o cu a unui vecin, a *sgornit-o* afară, încolo. Vaca era darul dela D-zeu şi bietul om n'a ştiut.

Sgornind-o de trei ori, în trei dimineţi, vaca a luat-o peste dealuri şi câmpii şi s'a dus în pustietăţi.

Copilul creştea mare şi frumos. Când s'a făcut mai mare şi s'a dus la ţară, auzea pe unul «naşule» pe altul «finule», numai el nu zicea nimănui nimic şi nimeni nu-i ziceau nimic.

Mirat de ăst lucru s'a dus la mă-sa şi o 'ntreabă :

—Bine mamă toţi băeţii îşi zic naş şi fine şi eu nu ştiu cui să-i zic naş. Ce e asta ? Unde e naşă-meu ?

—Hei, maică, cine ştie unde e naşă-tău, că tu ai fost botezat de 2 călători.

—Şi mie nu mi-a dăruit nimic la botez ?

—Ba, au zis să nu dăm afară ce-om găsi dimineaţa în curte.

—Şi n'aţi găsit nimic ?

—Am găsit o vacă mare, murgă şi-am dat-o afară.

—Hei maică, zice băiatul într'o zi, —mă duc să-mi caut darul dela naşul meu. Cu toate stăruinţele mă-sii, el tot a plecat.

A mers, el a mers, până a dat de o pădure mare, în care nu călcase picior de om.

Vaca venise după ce o sgorniseră în această pădure. Făcuse o cireadă întreagă de vaci şi-acum, când plecase băiatul după ea trăia din hrana pe care i-o aduceau, ficele, nepoatele şi strănepoatele ei.

A ajuns băiatul, cum merge el aşa, la locul unde era vaca :

—Bună ziua, vacă.

—Bună să-ţi fie inima voinice. Dar unde-ai plecat, de ai rătăcit pe aici, pe unde nu e nici ţipenie de om ?

—Hei, unde să plec? Mi-a dat şi mie naşu-meu la botez o vacă şi tata neştiind care e, a luat-o la goană...

—Stai voinice, stai aici, că eu sunt darul tău dela naşă-tău. Aşa tăie vaca vorba voinicului, înainte de a isprăvi. Orice-i face, stăpâne, orice-i drege, să mă întrebi pe mine înainte de a te apuca.

Băiatul a trăit pe lângă vacă şi nu făcea nimic până n'o întreba pe ea. Agonisise acolo în pădure o cireadă mare de boi şi vaci îşi făcuse casă, plug şi toate ce-i trebuise unui bun gospodar. Părinţii şi fraţii se trăseseră şi ei acolo. Trăiau cu toţii acolo în belşug şi 'n voie bună.

Ion, cum era mare, i se făcuse de însurat. S'a dus la vacă şi i-a spus toate astea.

Vaca l'a sfătuit: Bine stăpâne, dacă e aşa, du-te, cumpără un plug. Bagă de samă să fie tot numai din oţel.

Ia-ţi doi boi care o fi din cireadă şi du-te la împărat şi cere-i fata de soţie. Vezi că împăratul ăsta are un loc de aramă. El e hotărât să dea fiica după acela care i-o ara petecul de pământ, o săcera şi i-o face pâine cu grâul crescut acolo. Dar astea toate va cere să le facă într'o noapte. Mulţi feciori de împăraţi şi crai, arzând în pintini după fata ăstui împărat, s'au dus s'o ceară şi toţi au fost nenorociţi, căci împăratul le poruncea să-i facă pâne într'o noapte cu făină depe locul de aramă. Toţi care nu aduceau la îndeplinire porunca erau omorîţi, li se luau capetele li se infigeau în pari. Când te vei duce, vei vedea mii de capete înfipte în pari. Tu să n'aibi grije, căci toate le voi face eu cu puterea dată mie.

Bagă de samă stăpâne, că după ce îi vei îndeplini dorinţa, îşi va lua sama şi n'o să vrea să-ţi mai dea fiica. Atunci el o să te întrebe. Ce vrei ca plată? Tu să i ceri bani cât or încăpe pe brazda plugului. El o să care toţi banii din împărăţie şi tot n'o să poată umple brazda cu ei. Neavând să-ţi dea plata cerută, o să-ţi dea pe fie-sa. Tu să nu ie-i nici un ban, să-i laşi acolo, ai să vii acasă numai cu fie-sa.

Băiatul s'a dus şi-a făcut după spusele vacii.

Toate s'au petrecut după cum spusese vaca. Impăratul fu nevoit să-şi dea fata după Ion. Ion a luat-o şi a venit acasă. Mare i-a fost mirarea când a văzut toată împărăţia îngrămădită în curtea lui.

Puţin în urmă soseşte şi împăratul supărat foc şi se ia la ceartă cu ginerele: Ce înseamnă asta ginerică? Eu ţi-am dat numai fata, nu şi împărăţia. Cu ce farmece ai făcut astea toate?

Impărate luminate, eu n'am făcut nici un farmec. Cum au venit astea toate aice, mă mir şi eu. Ştii bine, că eu am luat numai fata. Hai să întrebăm darul de la naşu meu că el trebue să ştie.

S'au dus la vacă şi au întrebat-o. Vaca le-a răspuns:

Stăpâne, află că naşul tău e D-zeu şi eu sunt dăruită ţie de el; iar tu luminate împărate, nu te răscula contra lui D-zeu. Lasă pe ginere şi pe fiica ta să stăpânească împărăţia şi tu stai aici de trăeşte în tihnă anii grei ai bătrâneţii.

Toţi au plecat capul înaintea trimisului lui D-zeu.

In urmă Ion a făcut o nuntă mare, mare, de s'a dus vestea peste nouă mări şi nouă ţări.

Goleştii-Badii, Muscel. **Gh. Apostol**

DATINE ŞI CREDINŢE

1579.—Ale Crăciunului atâta-s trei zile. După el, cu duiumul sărbători şi obiceiuri care de care mai frumoase: sfântul Vasile, cu anul nou: Botezul—Boteaza—Boboteaza şi sfântul Ioan; iar dintre obiceiuri: umblarea preotului cu ajunurile: la Crăciun şi Bobotează; umblarea băeţilor cu steaua din ziua de Crăciun până în ziua de Bobotează; umblarea cu pluguşorul şi cu clopoţelul în ajunul sfântului Vasile: cu capra moşnegii, doba, buhaiul, ursul, colinda, cu aratul şi irozii. Cu samanatul în ziua de sfântul Vasile. Atâtea sărbători cu atâtea obiceiuri felurite dau prilej ca plăcerile şi veselia să se simţiască în orice suflet din orice bordeiaş. Copilaşul mânâncă azi (lapte), că «popa nu mai taie limba».

Cei mai mărişori de abia aşteaptă să mânânce: chişcuţă şi cârnăciori făcuţi cu usturoiu; *cigheraş* şi costiţi fripte în hârgău. Răcituri măi tătucă, din picioruţele lui Balan. Cei bătrâni aşteaptă şi ei Crăciunul sătului, să-şi mai ungă gâtul cu vre-o câteva jumere din *tigău.*

Cei mai *sburătuciţi* se ţin val vârtej să le cumpere tatu-so opinci —că doar au să se ducă cu popa, să strige: «Chiralesa» şi «Mihoho» şi or s'aducă acasă plăcinte, vârzări, chiroşte şi turte.

După ce-or găti cu ajunul, se duc cu steaua. După ce-or găti cu steaua, se duc cu pluguşorul şi cu sămănatul. Şi aceste-s gânduri, nu bocluc, pe capul celor de vre-o câteva palme.

Flăcăii au şi ei de *dâlcă:* au să se ducă cu capra, unii cu moşnegii, altii cu uratu. Dar oricum: tot îi mai bine cu capra. Da, să se îmbrace aşa fel, ca toate fetele cele mai frumoase ale celor bogaţi să nu-şi mai iea ochii de la dânşii. Mulţi anume s'or îmbraca bine, or glumi mult, şi s'or răţoi că doar... doar or pune mâna unde îi şi gâdul D'apoi fetele... fetele şi ele care mai de care a fi mai gătite şi mai ghilosite, mai dârze, să nu mai treacă şi câşlegele aceste. Sara bătrânele mai stau la taifas până într'un târziu, or lăuda şi-or huli. Or laudă

pe băeţii şi flăcăii cu inimă: băetu cutăruia bine cântă, a cutăruia bine i-a mai stat îmbrăcat ca fetele; hulesc pe cei *bobletici:* fără vlagă, molâii; pe acei cari n'au nici un Dumnezeu.

Fetele mai tomnatice şi cele mai slute o duc cam greu: Ele trebue să se ţină scaiu de obiceiuri şi de babe, dacă vrea să-şi vadă ursita cu ochii.

1. Când vine popa cu icoana, după sfinţirea mesei, trebue să stea pe laiţă şi să guste din masă; altfel nu vin peţitori degrabă; după ce iese popa cu copiii din casă, trebue măturat, să mătură puricii din casă.

2. In seara ajunului sfântului Vasile se numără parii: de cade cu soţ, se mărită; de nu, nu. De cade parul nodoros, baraatul va fi bogat; de va fi neted, va fi calic.

3. Fetele care vor fi frumoase la Bobotează acele se mărită.

4. Fetele care vor aluneca şi cădea în ziua de Bobotează, acele se vor mărita.

Jud. Neamţ. **A. Moisei**

1580.—Când se scaldă un copil după botez, cu apa din scaldătoare să se spele întâi naşul pe cap şi apoi toţi ceilalţi, căci nu-i vor durea capul tot anul.

1581.—Fuioarele sau aţa care se pun la Bobotează la crucea preotului, se dau, pentru ca din ele să se facă mreje pentru a scoate din iad ca dintr'o mare, sufletele celor pedepsiţi.

1582.—Când te mănâncă puricii, să nu-i ucizi căci te-or mânca mai tare,

1583.—Dacă la o casă se îmbolnăveşte cineva de friguri, pentru a scăpa de ele, să plece toţi din casă şi bolnavul sau dacă acesta nu ştie carte, altul, să scrie pe uşa: «Limbiana, Palaghia (sau cum îi numele) nu şăde în casa asta»; şi frigurile cercându-l şi găsind acestea scrise se vor întoarce îndărăt fără a mai veni.

1584.—Să nu mănânci labe de găină, căci după cum găina nu poate sta făr' să nu scurme, tot aşa nici tu nu te vei putea stăpâni ca să ţii un secret ascuns (o taină), ci-l vei spune şi la alţii.

1585.—Femeea însărcinată să nu mănânce labe de găină, pentru ca copilul ce-l va naşte să nu fie mincinos.

1586.—Nu-ţi vor pieri porcii, dacă pe casă sau pe şură vei pune o roată de car, părăsită.

1587.—Când cineva îşi face din nou o casă de locuit, să nu se mute de la început chiar el într'nsa, căci nu-i bine; or dacă-i mare nevoie să se mute, dar mai întâi să ia şi să taie în mijlocul casei un miel sau o vită şi desprinzând bucăţi mari să le arunce cu sânge în toate

odăile și să facă apoi din ele un praznic mare la care să cheme oamenii mulți, căci numai așa făcând va scăpa de moarte grabnică stăpânul sau vre-unul de ai casei.

1588.—Ca să nu ți se jupoaie pielea de la cununa degetelor, să-ți faci pe unghii cruce cu vârful cuțitului.

1589.—După ce ai stat la masă undeva, sculându-te, să nu strângi șervetul, căci nu vei mai veni degrabă pe acolo.

1590.—Când se fac bureți mulți, e semn de secetă, că nu se vor face popușoi.

1591.—Să nu pui niciodată soc pe foc, că te vor durea măselele.

1592.—Dacă se scapă cineva noaptea în pat, cu udul, să nu mănânce ața de la chișca umplută a mascurului și va scăpa de această boală.

1593.—Să nu mănânci pepeni între straturile unde-s sămănați ei, că se vor amărâ.

1594.—Vorbind despre un mort, bolnav sau neputincios și de-l asemeni cu vreunul din acei cu cari vorbești se zici totdeauna cuvintele: «Nu fie de măsură» pentru ca nu cumva persoana cu care-l asameni, să aibă aceiași soartă.

1595.—Dacă ți-a dat cineva ceva de pomană sau ai împrumutat un lucru și l-ai perdut ori s'a stricat, e semn că i-a părut rău aceluia ce ți l-a dat.

1596.—Dacă stai într'o casă și ai mereu scârbă, apoi în acea casă vor fi mulți paianjeni.

1597.—Când copilul se naște cu cămeșă, va fi norocos.

1598.—Omul care are păr pe mâni, e om cu mult noroc.

1599.—De ai noițe la unghii (pete albe mici) e semn că ai noroc și te vei înoi des.

1600.—Omul cu noițe la toate unghiile e norocos la ori și ce, dar mai ales la drum.

1601.—Marțea să nu se lea fetele nici nevestele, că-i rău de năpaste.

1602.—Dacă o fată se va la Mercurea, o va lua un vădăvoi.

Hânțești-Dorohoiu. **N. V. Hânțescu**

1603.—*Mama pădurei.* Când eram copil mic auzit-am multe de toate; poveşti frumoase, jătii ș. a. Am auzit însă și povestiri cari mă înfricoșau, și cari nici acum nu mi s'au șters din minte. Așa mi-aduc bine aminte de-o povestire ce mi-o spunea nouă, copiilor văru-meu Pintilie Gr. Hânganu, anume despre «mama pădurii».

Ei, spunea el, că erau cu vitele la deal la păscut, și după ce mân-

cară sara, fac foc şi se aciuiază fieşte care unde poate ca de culcare. De odată, ce să-ţi vadă ochii, măi frate: O namilă mare şi naltă şi urită de minca din om şi alta nu, vinea, vinea către ei.

Ei au smomit-o care în cotro. Vărul meu apucă şi el înspre nişte căpiţi dintr'un fânaţ devale cu un tăciune în mână. Da stafia să piară, de fel. El fuge, ea cât colea. In sfârşit o achipuit el un focuşor în carare şi-şi făcu cruce, şi se făcu arătarea abia aşa nevăzută. Şi iaca aşa zice că au tras cu mama pădurei.

Un moş al meu bătrân, Spiridon Sprinceană ne povestia odată că era cu vitele la deal, la păscut. Cum stătea la foc încă cu un băeţaş care dormia, asta i s'a întâmplat când era flăcăoandru, numai ce aude: Valeu.., tare mi-i frig... tare mi-i frig... Copilul se deşteaptă şi auzind zise: Să chemăm creştinu cela la foc, dar moşul meu a zis că nu-i nevoie, nevrând să-i spue ce-i. De chemat, n'a chemat-o nici n'a îndemnat-o de loc că era pesemne tot namila aceia, mama pădurii, Ci făcând focul bun şi câteva sf. cruci a dispărut şi nu s'a mai arătat *bazacodia* dar nici copilul n'a ştiut ce a fost, că dacă ştia, se făcea ne-om de frică.

Tot moş Spiridon—cel care n'a ştiut niciodată ce-i teama—ni spunea că a plecat odată la Târgul—Ocnii,—de noapte,—cu sloboda. Nu era ţipenie de om pe drum; nu s'auzea nici o şoaptă nicăieri. Deodată drept Stânca-lui-Plop i s'arată o matahală. El nu face nimic, decât se întoarce înapoi, matahala după dânsul. Tuşeşte el, tuşeşte şi ea, face el ţigară, face şi ea. Numai când a intrat în sat, începu să se reverse zorile, peri arătarea.

Altădată—îmi povesteşte moş Spiridon—erau mai mulţi flecăiandri la deal. Deodată se trezesc pe la cântatul cucoşilor dintâiu într'un cântec mândru, un copil balan cânta în poiana devale cânta din cimpoiu de se usca teile, şi 'mprejur, horă măi tată, nu şagă, se încinsese hora ielelor fete mândre amarnic şi frumoase, de-ţi lua văzul.

Ţinu aşa jocul ca preţ de o jumătate ceas şi dusu-s'au, s'au tot dus relele. Să nu cumva să te împingă păcatul 'mi zicea moşu, să intri 'n joc cu ielele, că nu te moae până nu te lasă lut, mort de zbucium atâta joci.

Larga-Bacău. **C. G. Vartolomei**

1604.—La botez naşa nu e bine să facă finei faşă lungă, căci fina va feti mult.

1605.—Se zice despre un om care nu are răbdarea să stea în loc că atunci când mamă-sa i-a croit prima camaşă n'a stat să se ţie numai de ea, ci a întrerupt lucrul.

1606.—Când naşa scaldă copilul după botez ca să-l scoată din mir, pu-

ne în scăldătoare fulgi albi ca copilul să aibă belşug în viaţă, zahăr să fie dulce, flori să fie iubit. Scăldătoarea nu trebuie să fie fierbinte căci copilul va fi ştrengar. După ce-l scoate pe copil din scăldătoare, îl înfaşă cu toate darurile ce i le aduce naşa şi îl închină înainte de a-l da mamei în primire. Inchinarea se face astfel: naşa, cu copilul şi lumânarea în braţe, face cruce şi închinându-se, spune cuvintele: să trăiască finul cu mama, cu tata şi cu naşa dimpreună; închinarea o face în formă de cruce: întâi la răsărit, apoi la apus, miazăzi şi miază noapte şi apoi dă copilul în mânile mamei. Să nu se dea copilul aproape înspre uşă, căci atunci copilul nu mai stă în casă, ci e *ducăreţ*. După ce se varsă scăldătoarea, crijma se întinde să se usuce, după cum vrei să fie copilul cărturar, să o aşterni pe o carte ori condei; muzicant, pe un instrument muzical etc.

Tuluceşti-Covurlui.

1607.—Când o fată a fost înşelată şi mama nu ştie de cine, ci numai presupune pe un oarecare flăcău din sat, ca să-şi răzbune, iea un petec de cârpă de olandă albă, pe care scrie numele celui presupus şi îl răsuceşte în formă de fitil pe care îl pune şi arde la candelă timp cât se preface în scrum. Dacă în adevăr acel presupus a fost şi cel vinovat, atunci în timpul cel mai scurt «i se alege». Bine înţeles, asta în urma rugăciunilor ce sunt spuse în timp când candela arde.

1608.—Când moare un om, se atârnă la uşă un petec de cârpă albă, care presupune sufletul omului. Cârpa asta se ţine atârnată la uşa casei timp de 40 zile, căci fiecare are credinţa că sufletul omului rămâne timpul acesta în preajma locului unde a părăsit corpul omului. Apoi la 40 zile se face pomană şi cârpa se iea şi se dă unui om pentru pomenire.

Brăiliţa-Brăila **Lt. A. Saint-Georges**

1609.—8 Noembrie. *Sf. Aranghel*, sărbătoare mare, cu ţinere de a nu lucra ceva, căci se ştie, că sf. Aranghel iea sufletele oamenilor.

1610.—13, 14 şi 15 Noembrie. *Filipii*, sărbători muiereşti; nu se lucrează de loc, fiindcă e rău de lupi (gaveţi) pentru vite. Se mătură prin casă, dar gunoiul nu se dă afară în aceste trei zile, ci se ţine după uşă în colţ, după care îl dau afară,

1611. 21 Noembrie. *Ovedenia*, praznic; nu se lucrează; dacă se întâmplă să ningă la Ovedenie, atunci o să avem o iarnă rea.

1612.—30 Noembrie. *Sf. Andrei*, sărbătoare mai mult femeiască; şi pentru oameni, dar ei nu prea au ce lucra atunci.

1613.—4 Decembrie *Barbara*, 5 Decembrie *Sava*. Zilele bubatului. In aceste două zile când mături, să nu strângi gunoiul cu mătura spre

foc, căci se 'ntinde bubatul pe copii de-i arde ca focul, ci să-l dai tot spre uşă. Nu se mânâncă nici un fel de boabe în aceste zile, căci iese bubatul mare întocmai ca boabele pe care le-ai mâncat; asemenea nici peşte să nu să mănânce, căci iese bubatul ca solzii de peşte de des. Nu se lucrează la nimic, ţinându-se cu sfinţenie de către muieri aceste zile.

Se fac azme de pâine şi mânjindu-se cu miere se împarte; cine n'are făină, face şi turtiţă (de mălai, pielm), iar cine n'are nici miere, pune pe ele zahar topit în apă, ca să împarţă.

1614.—6 Decembrie *Sf. Nicolae*, praznic, sărbătoare mare. Când ninge în ziua de sf. Neculai, se zice că-şi scutură barba, lumea închipuindu-şi-l ca pe un unchiaş bătrân cu barba albă, mare. In vremea lui a făcut mult bine ajutând--fără să se ştie—cu bani fetele de măritat.

1615.—12 Decembrie. *Sf. Spiridon făcătorul de minuni*. In viaţa lui el a fost cizmar. Intr'o zi (astăzi) el şi-a dat cu sula 'n ochi ca să rămâie orb, fiindcă—de ziua lui—s'a dus la el o femeie ca să-i ia măsură de ghete. El—om curat la suflet, neştiindu-se cu pacat—a făcut astfel, ca să nu mai vază picioarele acele femei frumoase.

1616.—*Sâmnicoara* sora lui sf. Neculai. Se ţine cu nelucrare de către femei, fiindcă e rău de boale 'n oameni. Unii zic că sf. Niculae n'a avut soră, iar alţii zic c'a avut.

1617.—20 Decembrie. *Ignatul*. Se ţine de femei. Din Ignat până'n Crăciun nu se mai toarce, că e rău, fiindcă *ignesc* copii la facere (naştere) altfel de lucru, însă se lucrează. Unii taie porcii în ziua asta; mai ales cei negri, de la cari se opreşte untură, păr, fiind foarte bune şi mult căutate şi întrebuinţate la descântece şi diferite leacuri.

1618.— 24 Decembrie. *Ajunul Crăciunului*, când se taie toţi porcii graşi. La prânz se mânâncă lapte de bou făcut din sămânţă de cânepă ori de dovleac, şi cu pâine, ca să fie anul viitor îmbelşugat în roade In ajun, dimineaţa pe'ntuneric, toţi ai casei cari ies pe-afară trebue să ia 'n poală de la lemn aşchii şi surcele, cu care venind în casă, să le arunce în vatra focului, ca să aibă parte de pui. E bine ca în această zi să *ajunezi*, adică să nu mânâci nimic toată ziua, ca să ai parte *de găsit* lucruri sau orice, în anul ce vine.

1619.—25, 26 şi 27 Decembrie. *Crăciunul*. Se mânâncă şi se bea bine în aceste zile. 27 Decembrie *sf. Ştefan*. Mai toată lumea se duce la «horă».

Voiceşti-Vâlcea. **Ion N. Popescu**

1620.—Nimeni nu poate şti dacă puiul—când ese din ou—va fi cucoş sau puică. Tocmai târziu, când începe să le crească penele şi când

vedem anumite semne, putem şti care e parte bărbătească şi care femeiască.

Cu toate aceste, un prieten mi-a spus că a văzut o babă cum căuta puii, chiar când aceştia ieşise din găoace. Şi era destul de încredinţat cum că baba află care puiu va fi cucoş şi care puică, chiar din ziua naşterii lor.

Aşa, baba lua pe fiecare pui de fulgii ce se află în vârful montului din care cresc penele cozii şi zicea: «Ţucuhu din c... în sus». Dacă puişorul era cucoş, atunci se zbătea din aripi şi scotea un fel de sunet aproape ca cântatul unui cucoşel; iar dacă era puică nu arăta nici unul din aceste semne. Şi baba însemna cucoşii şi puicele în chip diferit şi când se făceau mari, erau întocmai după spusele babei.

Dacă o fi adevărat, nu ştiu; căci n'am văzut şi nici n'am făcut această încercare.

Jud. Ilfov.

S. P. Chiricel

CÂNTECE DE STEA

19.—*Seara de-astă seară,*
Este-o seară mare:
Seara lui ajun
Şi cu-a lui Crăciun,
Fiul s'a născut
Numai din maică
Fără de taică,
Pre El că-L luară
Trei din zile mari:
Sfânta Vinerea,
Sfânta Sâmbăta
Şi Duminica;
Sus că-L ridica,
Jos că-L păgora,
La Iordan mergea,
Unde-L boteza,
Numele-I punea:
'Naltul cerului
Şi-al pământului.
La portiţa ferecată.
La mulţi ani cu sănătate!

Prooroceauă. Fecioară, fecioară, cea mai spre o fiinţă, în pământul peşterei, cu magii grăesc, grai filosofesc, că pentru noi s'a născut un cocon, cel mai de veci.

Seara de astă seară, la mulţi ani cu sănătate!

Din Hălăngeşti-Zeicoiu, jud. Doljiu.

N. I. Dumitraşcu

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

39.—Cântecul păstorului.

David cel Mare
Care samăn n'are
Şi el tot păstor a fost.
Haideţi cu mine

Nu vă fi ruşine
Că şi eu păstor la oi am fost.
Iosif vestitul
De fraţi neiubitul,
Şi el tot păstor la oi a fost.
Haideţi cu mine
Nu vă fi ruşine
Că şi eu păstor la oi am fost.
Iacob bătrânul
Turmelor stăpânul,
Şi el tot păstor la oi a fost.
Haideţi cu mine,
Nu vă fi ruşine
Că şi eu păstor la oi am fost.
Mie nimic nu-mi pasă,
Căci turma mi-i aleasă
Şi eu tot păstor la oi am fost.
Deci, haideţi cu mine,
Nu vă fi ruşine,
Că şi eu tot păstor la oi am fost.

Auzită de la vărul meu Petrache din Odaia-Bursucani, Tutova.
Joră̦şti-Covurlui.

Petru Gh. Savin

40.—Valenaş.

Frunzuliţă mărăraş
Dragu maicei Valenaş
Murguleţul l-a înşelat,
Pe el iute a 'ncălecat,
Şi la mândre c'a plecat.
Mândrele când l-au văzut
Una poarta-i deschidea,
Alta murgu-i priponia,
Una 'n casă că-l poftea,
După masă se-aşeza.
Dar pe masă ce-i punea?
Găini fripte untuite
Pe de-asupra rumenite
Pe din 'năuntru otrăvite.
Valeneş cum a gustat,
De la inim' a oftat
Murguleţul a 'ncălecat
La măicuţa c'a plecat
Măicuţa mi l-a 'ntrebat:
—Dragul mamei Valenaş,
Ce ofezi tu aşa de greu?
Ori din bani ai cheltuit,
Ori murgul ţi-a poticnit.
—Nici din bani n'am cheltuit,
Dar mândrele m'a gătit.
Când era la miez de noapte
Valenaş trăgea de moarte,
Când era la cântători
Valenaş în scăldători,
Când era la ziuşoară
Valenaş sub pânzişoară.
Şapte clopote trăgea
Şapte mândruţe-l bocia.
Cum mi-l bocia cea mai mare
Cu păr galben pe spinare,
Cum mi-i bocea cea mijlocie
Cu fustuţa vişinie,
Cum mi-l bocia cea mai mică
Cu faţa de rândunică,
Sus pe cruce cânt' un cuc
Pe Valenaş la groapă-l duc;
Sus pe cruce cucul cântă
Valenaş în groapa-adâncă.

De la Silvestru Greciuc din Mitocul-Dragomirnei.

Al. Morariu

41.—Vidu.

Foaie verde foile
Umplu turcii văile
Şi toate pădurile,
Din pistoale slobozind
Şi de Vidu întrebând.
Merg la mama Vidului
Vidului voinicului,
Buna ziua că ii da
Ea frumos le mulţumea,

Ei de Vidu o 'ntreba
Şi aşa că îi zicea :
--Tu eşti muma Vidului,
Vidului haiducului,
Vidului voinicului ?
—Eu, eu, eu, boerilor,
Şi mai mari, voivozilor!
--Tu pe Vidu de l-ai spune
Multe daruri ţi-om depune,
De tot Turcul galbenu'
Şi soldatu' florinu'
Dorobanţu' petacu!
Mumă-sa le răspundea
Şi aşa ea le zicea :
—Vidu nu e pitulat
Da' la oaste a plecat,
La noi carte a venit
Că Vidu s'a prăpădit...
Merg la sora Vidului,
Vidului haiducului,
Vidului voinicului,
Buna ziua că îi da,
Ea frumos le mulţumea.
Ei din gură îi zicea
Şi aşa că o întreba :
— Tu eşti sora vidului,
Vidului haiducului,
Vidului voinicului ?
—Eu, eu, eu, boerilor,
Şi mai mari voivozilor!
--Tu pe Vidu de l-ai spune
Multe daruri ţi-om depune.
De tot Turcu galbănu'
Şi soldatu florinu'
Dorobanţul petacu!
—Vidu nu e pitulat,
Nici la oaste n'a plecat,
Din şapte buţi a gustat...
Dar ce fel le-a gustat ?
Tocma'n fund le-a răsuflat,
Şi a greşit de s'a 'mbătat,
Şi s'a dus de s'a culcat
Sub acel copaciu rotat
Mândru la frunză şi 'nalt.
Turcii cum o auzia
La el mergea şi-l lega,
Tot cu frânghii de matasă
Impletite 'n câte şase,
De-i pătrundea pân' la oase;
Şi Vidu se deştepta
Şi din gură le zicea :
—Turcilor, boerilor,
Şi mai mari, voivozilor;
Colea 'n vale, mai la vale,
Alăturea lângă cale,
Este-un popă muscălesc
Haideţi să mă spovedesc,
Şi-apoi să mă prăpădesc.
Şi 'n vale când ajungea,
De ei că mi se ruga :
—Turcilor, boerilor,
Şi mai mari voivozilor,
Deslegaţi-mi mâna dreaptă,
Ca să-mi fac o cruce dreaptă,
Cruce dreaptă creştinească,
Ca să mă ispovedesc
La ăl popă muscălesc.
Turci mâna-i deslega
Vidu jos să apleca,
Băga mâna 'n cismuliţă,
Şi scotea o săbiuţă,
Săbiuţă 'nveninată,
Ce taie la carne 'ndată!
De la prânz pân' la chindii
Taie Vidu şapte mii,
Tot de Turci cu grea urgie
Iar ăilanţi nu să mai ştie
Tot fugind de-aşa urgie.

Cântec găsit scris de tată-meu, preotul Daniil Florescu, care il cânta lucrând la vie; spunea că-l ştie de la bătrâni.

Const. Daniilescu

VORBE ADANCI

2069.—Căciula, nu tulpanul, merge 'ntâi la războiu.

2070.—Dă-mi pe sf. Gheorhge 'n palmă, să-ți dau cojocu 'n mână.

2071.—Apoi s'a întâlnit sfântul cu tămâia.

2072.—Dacă taci mai bine faci. De ce zici, mai rău te strici.

2073.—Apa lină roade malul.

2074.—Gata-i târgul și norocul. Mântuit îi iarmarocul.

2075.—Ii de cei unși cu păcură, să nu crăpe...=cărpănos, șiret.

2076.—Ii în zodia drojdiei = degrabă se lasă.

2077.—Pe deasupra-i om, da'n urmă-i dracu'.

2078.—Te jupește burduf, și de-acolea 'ți vinde pământul cu chila și cinstea cu litra.

2079.—Buna ziua, căciulă, că și stăpânu tău îi pe aici...=despre cei ce nu dau buna vremea.

2080.—Unde vede necuratul patru păreți de casă cinstită, tocmai acolo trimete oaspeți mai mulți.

2081.—Gândul peste deal și moartea după cap.

2082.--Acasă se sfădește și la crâșmă se împacă.

2083.--Când ți-ar auzi fața, câte ți-aud spetele, bine-ar mai fi!

2084.—Hai, mamă, la târg, că ce-oi cere pe tine, nici dracu' nu te-a lua...

2085.—Când ai fi și de treabă, cum ești de *bodrânguri*, nu ți-ar sta mâța numai în cuptor.

2086.—Decât calic, mai bine să n'ai nimic.

2087.--De cât traiul cu necaz mai bine moarte 'ntr'un ceas.

2088.--Cine stupește 'n vânt, stupește 'n barbă-și.

2089.--Parte este cât lumea, da' noroc nu-i.

2090.—Rabd' un ceas, și-i trăi un an.

2091.—De-ar fi să fie după cum nu-i, ai fi și tu om.

2092.—De-ar fi plugul ca grapa, și grapa ca ogorul și ogorul ca mămăliga, ar fi și țiganul gospodar.

Mănăstireni-Botoșani. **D. Gr. Furtună**

2093.—Nu-ți fie frică de Ciurică, nu-ți fie frică de-te-miri-ce.

2094.—Că doar nici el nu-i din butuci, nu-i de soi rău, ci din oameni.

2095.—Când or fi două părți alăturea, nici odată.

2096.—Ră minte poartă, rău se poartă, nu merge bine.

2097.—O pus voie ră, s'a supărat.

2098.—Iute la oțele, iute amarnic, se supără repede.

2099.—Las-o la pas, încet, pe îndelete.

3000.—Nu mai trage clopotul şi altora, nu mai spune şi altora.

2101.—I-o spus ochii într'un ulcior, nu vede şi nu pricepe.

2102.—Şede ca găina pe vârful grămezei, stă în avere şi risipeşte.

2103.—Ş'o făcut dâră prin barbă, l-a deprins cu ceva, n'a avut tăria să nu deie.

2104.—Scapără piatra (cărămida) în fălcele lui slab şi iute amarnic.

2105.—Cine să te mai *geuiască?* Cine să te mai sature?

M. Lupescu

CÂNTECE

1351.—*Foae verde grâu mărunt,*
De ţi-e bărbatu' urât
Leagă-l c'o funie de gât
Şi scoate-l Vinerea 'n târg,
Şi strigă în gura mare:
Hai, la bărbat de vânzare,
Că-l dau pe două parale!
De ţi-o fi că nu ţi-l ia,
Să-l laşi naibi 'ntr'o parà,
Să te cureţi d'o belea.

1352.—*Primăvară, primăvară,*
Ia zăpada de pe afară
Şi fă-o tot codricei,
Să răsară ghiocei.
Şi fă-o tot peticele,
Să răsară floricele,
Să plimbe mândra prin ele.

1353.—*Codrule, blestemat eşti*
Vine toamna, 'ngălbeneşti;
Iarna, te călugăreşti;
Când pricepi că vara vine,
Tu-ţi pui haine verzi pe tine.
Arde-ai codrule, mai bine,
Ca să văz la mânăstire;
Să văz şi pe puica mea
Cum o bate stariţa,
Cu nuele, cu smicele,
Peste dalbile-i sprincene;
Cu cracă de lămăiţă,
Peste ochi, peste guriţă;
C'o steblă de busuioc,
Peste subţirel mijloc.

1354.—*Foaie verde mărăcină,*
Mureş, Mureş, apă lină,
Trece-mă 'n ţară streină.
Să mă treci,
Să nu mă îneci,
Că n'ai bani să mă plăteşti,
Nici mândre să mă jăleşti.

1355.—*Fă, Ileano, un'te duci*
Numai 'n iie şi 'n papuci?
—Mă duc, neică, la izvor,
Să iau apă într'un urcior,
Să mă spăl, să fiu măi-măi,
Şi drăguţă la flăcăi.

1356.—*Foaie verde de năut,*
Dă-mi Doamne tot ce-am avut,
Că nu-ţi ceiu bani împrumut.
Dă-mi zile şi sănătate,
C'atunci le fac eu pe toate.
C'am o puşcă ş'o vergea
Şi bag şapte-alice 'n ea,
Şi de bani fac când oi vrea,

1357.—*Azi la joc, mâine la joc.*

Mălaiul de Joi în foc.
Bate mâţa cu vătraiu,
Să scoaţă din foc mălaiul.
Până-l rade de cenuşe,
Copiii să strâng de guşe.

1358.—*Frunzuliţă salbă moale*
D'ai fi lună, vorbitoare,
Cât eşti noaptea călătoare,
Câte ţări ai ocolit,
Nu mi-ai văzut d'un pui iubit?
—L'oi fi văst, da nu-l cunosc.
--Lesne-i, lună, să-l cunoşti,
Că-i înalt şi bălăior
Şi cu părul gălbior.
—Ba, l'am văst p'în Bucureşti
Şi mi-a spus că nu-l doreşti.
Că d'o fi v'un bine 'n ţară,
O veni la primăvară;
Iar d'o fi v'o răutate,
Ţi-o trimite, mândro, carte,
Carte 'n patru colţurele,
Şi scrise cu lăcrămiele.

Comuna Vârleni-Vâlcea.

C. N. Mateescu

1359.—*Foae verde mărăcine*
Infrunzeşte codre bine,
Ca să mă mai plimb prin tine
Cu vreo zece după mine,
Nu ştiu zece ori doisprece
Peste sută ce-or mai trece
De tot fagul câte cinci
Geme codrul de haiduci.
Voi haiducii codrului
Nu vă dareţi somnului
Somnului, rachiului,
Că somnul e-amăgitor
Rachiul e 'nşelător
La voinici călători.

1360.—*Foaie verde de-arţăraşi*
Măi băete, băeţaşi
Drag ţi-a fost drumul la Iaşi
Armata la călăraşi
Dar pe mine cui mă laşi.
Lemnelor şi petrelor
Streinilor, vecinilor
Pe voia duşmanilor.
Foaie foaie verde lată
Tu pleci băete în armată
Eu rămâi plângând la poartă
Foaie verde mărăcine
Ia-mă neică şi pe mine
Să fac armata cu tine.
Nu te pot fetiţo lua
Căci armata este grea.
Tu nu poţi cu puşca da
Nici cu sabia tăia.
Tu rămâi la maică-ta
Până eu m'oi libera.

Auzite de la Constantin Puchiţă Copăceni Vâlcea.

Lt. Al. Saint Georges

1361.—*Tuturor lumea li-i dragă*
Mie mi-i cerneală neagră.
Tuturor lumea e lume
Mie mi-i negru tăciune
Tuturor lumea li-i bună
Iar mie mi-i mătrăgună
Tuturor le pare bine
C'a căzut râul pe mine
Şi n'are de ce-i părea
Şi pe el poate cădea!

1362.—*Foaie verde mărăcină*
Tudoriţă nene!
Cine te-a făcut pe tine
Tudoriţă, nene!
Aşa nantă şi subţire
Tudoriţa, nene! [1]

[1] După fiecare vers se repetă „Tudoriţă nene!

Şi la trup făcută bine.
De te potriveşti cu mine.
Şi la trup şi la purtat
Şi cu haz la sărutat
Şi la stat şi la privit
Cum eşti bună la iubit.
Foaie verde lemn uscat
Spune-mi drept adevărat
Cine 'ntâi te-a sărutat
Unul nalt şi sprincenat
Cam stricăţel de varsat.
Banca-Tutova **M. Lupescu**

1363.—*Saraca femeia mea*
Eu zic una, zece ea
Insurat îmi trebuia?
Casa fără de femeie
Ca lăcata fără cheie
Câţi or trece toţi s'o iei.

1364.—*Femeia care-i isteaţă*
Se scoală de dimineaţă
Işi ia trei grăunţe 'n poală
Şi iesă pe prispă afară
Şi tot strigă pui pui pui
Ca s'audă dumnealui.

1365.—*Ciobanaş la oi am fost*
Fetele nu mă cunosc
Şi la vară de-oi mai fi,
Nici atâta nu m'or şti.
Drăguşăni-Succava. **I. Mihailescu**

1366.—*Pe malu' Bistriţei 'n jos*
Este-un stejărel stufos,
Şede-o copiliţă jos.
Ş'aşa plânge de cu jale,
De cade frunza pe vale.
Ş'aşa plânge de duios,
De cade frunza pe jos.
Fugi copilă din cărare,
C'a veni Bistriţa mare!
—Las' să vie, să mă mâe,
Că n'am tată să mă ţâe,
Nici mamă să mă mângâe.
Am un frate, da-i departe,
Trec trei ape ş'o cetate,
Abia drumu'n jumătate!

1367.—*Ş'am zis verde de-a-lior,*
Măi bădiţă Ghiţişor,
Apă rece din izvor.
Cine bea'i trece de dor.
Iară verde ş'o lalea,
Nu ştiu şi maică mea,
Căci de bea, nu mă făcea.
Maică, măiculiţa mea,
Tare mă strânge-o curea.
Când ţi-am fost maică fecior,
Să-mi fi rupt maic'un picior,
N'aş m'ai duce-atâta dor.
Sau să-mi fi sclintit vre-o mână
N'aş mai duce-atâta tină.
De-acestea mă vindecam,
Nici o scârbă nu aveam;
Rămâneam în sat la mine
Şi mă petreceam cu bine.
Ş'am zis verde măr mustos,
M'ai făcut maică frumos.
Neamţului de bun folos
Ş'am zis verde lemn de nuc,
Măicuţă când m'ai făcut,
Bine ar fi fost să mă faci,
Două fântânele reci.
Intre două dealuri seci.
Din a mele piciorele
Să fi făcut scăunele.
Trupul să-l fi pus în dungă,
Ar fi fost masă rotundă.
Şi din mâna mea cea dreaptă,
Păhărel de băut apă,
Şi dintr'ai mei ochişori,
Să fi sădit pomişori.

Câţi pe-acol' ar fi trecut,
Apă rece-ar fi băut,
Ţie ţi-ar fi mulţumit,
Câtă 'n lume-ar fi trăit.
Dela I. Puşcaşu, Negoteşti Succava.

V. Ştirbu

1368.—*La casa cu nouă fete,*
Cu fântâna sub perete,
Cânele moare de sete.

1369.—*Fata popei de la noi,*
Are plug cu 6 boi;
Şi tânjala zugrăvită,
Şi tot nu se mai mărită.

1370.—*Ia mai zi, mai zi mai zi*
Că la vară ţi-oi cosi;
Când o fi iarba mai deasă,
Şi leliţa mai frumoasă

1371.—*Măi băiete de la ţară,*
Du-te-acasă şi te 'nsoară;
Că fetele se mărită,
Şi rămâi cu buza friptă.

1372.—*Unde joacă Moldovenii*
Acolo pământul geme.
Valsâneşti Dorohoiu.

Alexandru Al. Leontescu

1373.—*Când oi trage bob năut*
Mă doare gura întrebând
D'a trecut puica la târg.
Foaie trage toi de prun
Că puic' a trecut de mult.
'Ndeamnă murgule la drum
Pe puica să mi-o ajung
Să mi-o pup să mi-o sărut.
Mai trage doi ghiocei
Pe puica mi-o ajunsei
O pupai, o sărutai
Şi de obraz mi-o muşcai.
Şi la târg mi-o apucai:
—Ce vrei puică ca să-ţi iei?
—O pereche de cercei.
—Ce faci puicuţă cu iei?
—Să mă cunun eu cu ei.
Dela Nae Iamandi, Ştefăneşti Vâlcea.

Gh. Fira

1374.—*Cântă cucu Vineria*
Trec feciorii Dunărea
Càte patru-alăturea.
Numa' unu-i străinel,
Plânge mă-sa după el.
—Plânge-mă maică cu dor
Că ţi-am fost dulce fecior,
Ţ'am scos plugu din ocol
Şi l am dus din jos de sat
Brazdă neagr' am răsturnat
Grâu roş ţi-am sămănat,
Grâu roş de primăvară
Să se coacă până'n sară
Să fac nuntă şi tomneală.[1]
Şi de o fi v'o răutate[2]
Pune m'oi sub o cetate
Şi oiu scrie-o ţâr de carte
Cărticică 'n cornurele
Pide tăluţi cu mărgele.
Cine-o ştie să o cetească
Faţa i se veştezască.

1375.—*Mătrăgună 'ntră jirezi*
C'a meu drăguţ nu mai vezi,
Albă-i spuma laptelui,
Da' mai albă-i faţa lui;
Negru-i păru corbului,
Da's mai negri ochii lui,
Că-i pe el cămeşă albă
La grumazi năframă neagră.
Rău mă tem, că mi l'oiu perde
Că l'am mai perdut odată
Şi iară mi l'am aflat
La fântâna de băut

[1] Logodnă, tocmeală. [2] Răscoală, războiu.

Vre-o fată să-l sărute
Dumnezeu să nu-i ajute;
Şi iară mi l-am aflat
In mijlocu codrului
La curţile dorului;
Prins'a doru-a mă 'ntreba
– Ce caţi mândră pe-aicea?
—Cat pe a hăl cu pana lată
Sus îi Dumnezeu să-l bată,
Cat pe a hăl cu pana verde
Sus îi Dumnezeu nu-l rebde.

Auzită dela Maria Dorhoiu din Budatelec.

Tr. Gherman

1376.—*Frunzuleană şi una,*
Rea belea e dragostea
Cine-apuc' a o învăţa
N'are chip a o lăsa
Nici minte de-a o purta
Ci putere de-a ofta.

1377.—*La fântână la izvor*
Se 'ntâlneşte dor cu dor
Se sărută pănă mor
La fântână la buceag
Se 'ntâlneşte drag cu drag
Se sărută până zac.

1378.—*Cât de mare-i pământu'*
Ce-i mai rău ca urâtu'?
Ba mai rea e dragostea
E mai rea chiar ca boala.
De lungoare păru-ţi pică
La inimă nu te strică.
De dragoste păru-ţi creşte
La inimă te topeşte.
De urît te poţi ascunde
Dar de dragoste n'ai unde
Că ori unde te-ai ascunde
La inimă tot pătrunde.

1379.—*De când mama m'a tăcut*
Zile bune n'am avut
Şi n'am ştiut de dulceaţă
Până ce n'am strâns în braţă
Puişor frumos la la faţă.
Puişor
Ca un bujor
El pe mine de m'atinge
Foc la inimă mă 'ncinge
Si la mine când priveşte
Inima mi se topeşte.

1380.—*Altă foae trei grănate*
Fa leliţa cum te-aş bate
Dar mi-s mânile legate
Nu-s cu lanţuri ferecate
'S c'un fir de matasă neagră
Nu te pot bate de dragă.

Adunată din satul Lunca, jud. Bacău

Gh. Iacobeanu

1381.—*La luncă, Ioană, la luncă,*
Să-ţi tai răschitori şi furcă:
Răschitori de dăpănat
Şi furcă de tors în pat.

1382.—*Foaie verde tufăniţă,*
Când aud strigând Ioniţă,
Răsai noaptaa din rechiţă
Şi dau fuga la portiţă.
Să vedem vine Ioniţă,
Să-i mai dea gaica guriţă,
Că la toamnă mă mărit
Şi de-oi lua vre-un amărît,
Nu mă lasă nici să râd,
Nici să râd, nici să vorbesc,
Nici din buze să zâmbesc.

1383.—*Frunzuliţă magheran*
Măi, măi!
Mă Ionel de peste deal,
N'ai venit la noi de un an.

—N'am venit, că n'am putut,
C'am fost bolnav ş'am zăcut
Ş'am zăcut pe prisp 'afară,
Galben ca turta de ceară.
La cruciuliţa de piatră,
Le strâng fetele grămadă
Şi se iau la judecată!
Ce să ne facem, surată,
C'am rămas nemăritate?
Să dăm jalbă la ciocoi,
Să ne mărităm şi noi
Şi să ne luăm bumbac,
Să ne ţesem cârpe 'n cap,
Să zicem c'avem bărbat.
Goruneşti-Vâlcea. **C. M. Popescu**

1384.—*Foae verde şi-o ci-*
coare
De-ar sfinţi şi mândru soare,
Să m'ascunz în grădiniţă
Colea 'n vale 'n poeniţă,
La florica florilor
Bobocelu' munţilor.

1385.—*Foae verde ş'o lalea*
Fă-mă Doamne-o turturea
Să sbor ici să sbor colea
După munte pe vâlcea,
La Florica florilor
Bobocelul munţilor.

1386.—*Foaie verde abanos*
Fă-mă Doamne-un crin fru-
mos,
Să mă uit în sus şi 'n jos
Să joc nunţile voios,
Să-mi cânte doiniţile,
Doinele fetiţele.
Comunicată de A. Ciocănea din Slobozia-Ialomiţa. **Dacus Sameş**

1387.—*Foaie verde d'o*
cicoare
Ce mi stai neicuţă 'n cărare?
Pe frig şi pe gerul mare?
Vin amante lângă mine
Dacă vrei să-ţi fie bine.
Tocmai când să fie bine
Iacă şi bărbatul vine.
—Foaie verde sămulastră
Deschide uşa nevastă.
—Foaie verde siminoc
Pe loc, bărbate pe loc
Să-mi bag două lemne 'n foc
—Dar ce-i asta fă nevastă
De-mi stai ziua 'nchisă 'n casă
—Roagă-te lui Dumnezeu
M'am culcat că mi-a fost rău
—Ştii nevast' la ce-am venit?
Am venit să-mi iau cojoc
Căci era să 'ngheţ pe loc,
Căci cojocul meu e 'n ladă
Du-te fuga şi mi-l adă
— Ba cojocul 'n ladă nu-i
Ci e 'n fundul podului
Bărbatul cu mintea 'ntreagă
Se îndreaptă drept la ladă.
In lădiţă ce mi găseà
Imi găseà d'o păpuşeà
—Păpuşică, păpuşeà
Ce cauţi în lada mea
—Roagăte lui D-zeu
M'am culcat că mi-a fost rău.
—Vino încoace, vin la mine
Că am leacuri pentru tine.
Şi 'ncepu a-i descântà
Măselele-a i curăţà
Şi-i descântă 'n româneşte
Pe amant că îl lăsà
Pe nevastă mi-o luá
Şi începu a-i descântà
Măselele a-i curăţà.
După mai mulţi lăutari.
S. P. Colibaşi

GLUME, JATII, TACLALE

260.—Eu nu sunt aici.

Se spune de către cei ce au umblat prin vecina noastră Rusie, că pe acolo prin orașele mari, ca capitala și altele, ce noi nu le știm, străinii, mai ales Evreii pe vremuri, n'aveau voe să sălășluească mai mult ca trei zile, și apoi s'o ia la sănătoasa aiurea, umblând cu cârca de colo, colo. Cine știe ce menire a fi având aceste plimbări cu nepusă masa, dar știu că un jidan a nemerit o. Lasă că și pe acolo e și ca pe la noi, stăpânirea cea în drept să vadă de se face după poruncă, oploșesc de multe ori pe mulți dealde Iuda, luând mită. Și ca să se știe că cutare e îndosit de stăpânire, are poruncă că de câte ori îl va întreba de când stă în oraș, să spună că de eri; acesta era semnul.

Acu cică un sărăcuț ovrei, care venise de două zile, și care, văzând cum sunt îndosiți de ani de zile cei de neamul lui, și ei când sunt întrebați răspund: «că au venit de eri», nu vru să dea și el mită nici un ban, când îi veni rândul la întrebare, ci făcu puțin achichi plan și zise: «Dacă cei de ani de zile au venit de eri, atunci pintrâ astâ eu nu sunt aici», zise ovreiu apăsat.

Auzită de la un Român basarabean. **N. I. Munteanu**

261.—De unde vine sărăcia.

Cum își făcea socoteala un proprietar cu scaun la cap, când se duceau oamenii să-i ceară porumb pentru mâncare, îi întreba:

— Tu ai câini?

— Am!

— Și câți ai?

Și dacă omul îi spunea că are 2—3—4, doar l-auzia:

— Bine, du te acasă, îi veni altă dată!

Și când se ducea și-atuncea, tot amâna mereu, până când omul înțelegea cauza, de ce nu-i dă boerul porumb. Și-atunci își mai omora din câini. Când se ducea iarăși la curte și de-l întreba boerul:

— Câți câți ai?

— Nici unul!

— Atunci hai să dau poruncă să-ți dea îndoit pe cât cei!

Din Bărca-Doljiu. **N. I. Dumitrașcu**

162.—Așa-i anul

Trăia odată într'un sat o văduvă care avea o fată mare de-ți era

mai mare dragul s'o priveşti.

Dar fata, dă, povestea vorbii, «poale lungi şi minte scurtă», era cam proastuţă. Fu înşelată de un flăcău şi purcese îngreunată. Biata babă nu'şi mai vedea capul de ruşine. Se gândi ca să se ducă până la popă din sat să-i spună şi lui necazul ei. Popa avea şi el două fete ca doi bujori.

— Buna ziua părinţele, zise baba cu capul în jos.

— Mulţămesc mătuşă!

— Iaca părinte, am păţit o ruşine şi am venit să mă jăluesc la sfintia-voastră. Mi-i şi ruşine s'o mai spui.

— Spune mătuşă, spune. Eu îs preot şi aud pe cele bune ca şi pe cele rele.

— Poi iaca părinte ce să fie. Fata mea a fost înşelată de un flăcău şi acum e însărcinată.

— Hehe de asta te plângi mătuşă. Ale mele îs amândouă şi numai zic nimic. Ce să-i faci? Aşa-i anul.

De la Gh. Petrea.
Gohor-Tecuciu.

Vasile Gh. Beldie

263.—Parcă s'a mai muiat gerul.

O femee văduvă avea un singur băiat, care îngrijia de casă şi purta toată gospodăria.

Intr'o zi de iarnă, se dusese el cu sania la chirie. Da' afară era un ger, de crăpau ouăle corbului. Femeia, se tot *frăsuia* prin casă, plângea şi se văita, că de-acum îi degeră feciorul şi pace, şi că, ce face ea făr'de el? Se tot uita pe ferestuie, dar el nici gând, să s'arate. După ce se sătură de plâns, luă furca, se sui pe cuptor şi începu să toarcă. Luându-se cu torsul de la o vreme, face ea: — Da' poate nu mi-a mai degera feciorul, că parcă s'a mai muiat gerul.

Hânţeşti-Dorohoi.

N. V. Hânţescu

264.—Femeia cuminte

Era odată de demult o pereche de oameni. Amu femeia era tare bună şi cum se cade, dar omul era tare hain la inimă. O bătea pe biata femeie până o lăsa mai mult moartă, nu alta. Pricina era că omul îi zicea femeiei ca să facă următoarea treabă: «Să nu găsească mâncarea nici pe vatră nici sub vatră, măliguţa nici pe masă nici sub masă, iar femeia sa, să steie nici în casă nici afară». Amu se duse săraca femeie la o babă, care o învăţa ce să facă.

Vine săraca femeie acăsă. S'apucă şi ia două lemne şi le pune pe

vatră, aşa fel că jumătate din ele să vie pe vatră, iar jumătate din ele în afară de vatră şi apoi a pus mâncare pe ele; măliguţa o pune într'un şărvăt şi apoi îl atârnă cu o sfoară deasupra mesei; iar ea se pune pe un scaun care era aşezat pe pragul uşei, în aşa fel că jumătate din el era afară iar jumătate înăuntru

Când veni bărbatul găsi în bună orânduială şi n'o mai bătu pe biata femeie ca de obiceiu.

Vlăsineşti-Dorohoiu. **Alexandru Al. Leontescu**

265.—Oameni primitori

La o casă de om gospodar s'abate un drumeţ cam neam cu gospodarul.

— Bucuroşi de oaspeţi? întrebă omul aşa într'o doară.

— Bucuroşi, cum nu; ia poftim vai de mine. Şi oamenii de gazdă umblau foc şi pară, de bucurie ori de scârbă, nu ştiu care dintr'amândouă. Oricum, dar omului i s'a arătat multă dragoste, de-şi zicea bietul în gând:

—Primitori oameni, n'am ce zice.

Tocmai ospătau, când nevasta gospodarului zăreşte pe geam venindu-le o altă rubedenie, pesemne mai de departe, că numai zice către bărbatu-său, uitând că nu erau singuri:

— N'ai chip de calici bărbate, iaca mai aduce dracul încă pe unul!

Drumeţul cică s'ar fi făcut că n'aude: dar a mai zis odată aşa ca pentru el:

— Primitori oameni, n'am ce zice...

Joraşti-Covurlui. **Petru G. Savin**

CRONICA

* Dintr'un răvaş al d-lui *N. I. Dumitraşcu*, de loc din Boureni, jud. Dolj: «...la moartea unui bătrân al nostru de vre-o 95 de ani, noru sa şi fiu-său au avut grijă ca toate hârtiile [vechi] şi cărţile pe care citea el şi scria cu pană de gâscă, i le-au pus în *tron*, ca să aibă ce ceti pe lumea cealaltă...»

* *Ghiluşul*, no. pe Aug. şi Sept. cu felurit material.

* Rugăm pe colaboratorii noştri suceveni şi nemţeni să ne scrie ce arată vorbele „pungă de cele pe talger" din această frază a lui Ion Creangă, pusă în povestea lui Dănilă Prepeleac: «Şi trecând pe lângă un negustor cu pungi de vânzare, dă gânsacul pe-o pungă de cele pe talger şi cu baierile lungi de pus în gât» (V. *Op. compl.* Ed. „Minerva" 1906 p. 175").

P.

• *Despre cântăreţii de naiu* — In „*Universul*“ din 12 Septembrie a. c. un pseudonim *Alca*, arată indiferenţa publicului nostru faţă de un instrument muzical naţional *naiul* şi propune un *concurs de naiu* cu premii, ce ar trebui să se ţină de acum înainte în fiecare an şi care ar avea un bun rezultat anunţându-l Ministerul cultelor şi instrucţiunei publice prin intermediul conservatorului de muzică. Căci, zice d-l *Alca*, astăzi „lăutarii fără de naiu nu mai sunt lăutarii naţionali fiindcă fără naiu multe din cântecele noastre populare îşi pierd din originalitatea lor...“ Şi „...trebuie să profităm de existenţa acelor câţiva cântăreţi ce-i avem, căci, cântăreţii din naiu, ca şi alte daruri omeneşti se nasc şi se perfecţionează, iar nu se improvizează“

Şi în felul acesta, cu premii, drum gratis şi cheltuieli, cântăreţii s'ar ambiţiona, s'ar ocupa; iar sub conducerea primului reuşit, să se înfiinţeze la Conservator deocamdată un curs de naiu provizoriu şi empiric, iar mai apoi un curs metodic definitiv şi cu care, poate, se va reînvia rolul uitatului naiu, al cântecelor şi horelor noastre populare şi astfel se va pune capăt dispariţiei unui instrument muzical „a cărui *originalitate* nu o poate înlocui cel mai bun flaut“.

Este numit ca un bun naist ce avem astăzi în Bucureşti şi poate ultimul, Cristache Ciolac.

Cam în acelaş timp apare şi în *Dimineaţa* alt articol: „*Un instrument care încânta pe părinţii noştri*“ reprodus şi de „*Românul*“ din Ardeal.

Reproduc cuvintele ce le cred foarte importante:

„Bătrânii ştiu cu toţii ce este naiul; cei tineri cari ştiu ce înseamnează o cântare zisă de lăutarii noştri îl cunosc de asemenea şi numai cei ce nu ştiu să guste din ale noastre lucruri frumoase bătrâneşti, numai aceştia nu cunosc acest instrument muzical... care forma una din tăriile muzicei noastre populare, fiind în faimă pe vremuri. Astăzi însă, supra abondenţa importaţiunei muzicei streine... a făcut ca muzica populară să fie în părăsire şi mai ales lăsate uitărei chiar de lăutari unele instrumente cari constituiesc oarecum esenţa acestei muzici“.

Astfel scriu *ziarele*.

Acest instrument, a început să dispară de altfel şi pe la ţară. Un singur naist, din ceata formată de răposatul Ionişoară, de prin părţile noastre Doljene, este un singur bătrân, ce locueşte în comuna Rudari şi al cărui nume îmi scapă, care nu lipseşte din ceată de la nici o nuntă, unde sunt chemaţi.

N. I. Dumitraşcu

Poşta Redacţiei.

D-lui *G. Apost.* Eşise no. 8 când ne-au sosit cântecele şi „Pisicuţa şi Ogărcuţa“.

Poşta Administraţiei

S'au primit bani şi se mulţămeşte d-lor C. Ţoni, Drăguşeni-Tutova, 5 lei; *d-lui A. Săndoi* Caracal 5 lei, abon. pe an. VI; *d-lui C. G. Vartolomei.* Trimis no. 7 şi 8 Actele ne trebuesc în originale; nu se pierd şi nu se strică. Să aibă interes însă. D-ta trimete-ne un exemplar de-odată şi vom vedea dacă transcrierea se face bine. Şi pe viitor s'a putea şi cum zici d-ta. *Cernăuţi*: vi s'au trimis toată colecţia precum şi cele două cărţi. *D-lui I. C.* Un văcar s'a supărat pe sat..

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi pretenilor Revistei „ION CREANGA“ pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

Stăruitor ne rugăm pentru plata abonamentelor.

D-sale D-lui A. Gorovei

Fălticeni.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul I, No. 2 pe Septembrie 1913, cuprinde :

ARME VECHI.—T. Pamfile.
† PETRU RAŞCANU.—Preot I. Antonovici.
DOCUMENTE.—Preot I. Antonovici, Caşu, I. Ciolan, Z. Corlăteanu, M. Lupescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, Lt. A. Saint-Georges.
INSCRIPŢII —Lt. A. Saint-Georges.
INSEMNARI.—T. Pamfile.
ILUSTRAŢIUNE.—Arme vechi de pe moşia Ipoteşti (Tecuci)

Redacţia şi Administraţia : Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

CARŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I.	6.00
„Ion Creangă" An. II.	5.00
„Ion Creangă" An. III.	5.00
„Ion Creangă" An. IV.	5.00
„Ion Creangă" An. V	5.00
Cărţi postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1912	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1913	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ II	1.60
„ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la Români	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	2.00
„ „ Boli şi leacuri	1.00
„ „ Cântece de ţară	4.00
„ „ Agricultura la Români	5.00
„ „ Povestea lumii de demult	2.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă	0 10
„ „ Alcătuirea unei gospodării ţărăneşti	0 50
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0 40
I. I. Ciuncanu: Doine şi alte cântece	0.30
A. M. Nour: Descântece şi vrăji	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, poveşti	1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Anul VI.—No. 10. Octombrie, 1913.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA: T. Pamfile, Strada Corbului
ADMINISTRATIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova
BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . 40 de bani
In străinătate . . 50 » »

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . 5 lei.
In străinătate . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 de bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici Bârlad, Pr. I. C. Beldie Fârţăneşti-Covurlui St. Capşa Bucureşti G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dalga), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Fu-tună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Jarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova] C. N. Mateescu [.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ) L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Joräşti Covurlui], I. Neculau Coropceni-Vaslu V. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova, T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu Dobromir-Constanţa]. N Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu Broşteni Suceava], Şt. St. Tuţescu Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad, I. Zota [Dorna-Suceava, D. Vasiliu-Bacău [Bârlad

Domnii Intemeietori cari până la sfârsitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înştiinţare.

Anul VI.—No. 10. **Octombrie, 1913.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. PAMFILE, Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL: In țară 5 lei; In străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA: M. LUPESCU, Zorleni-Tutova

POVEȘTI

51.—Albinuș împărat.

A fost odată o fată de împărat mare. Stând ea afară și văzând vremea frumoasă de primăvară, își luă ghergeful și eși să coase la umbră. Pe când însă cusea la gherghef, veni un porumbel deasupra ei și zise: «Cuconiță! Cuconiță! la mare bine ești, la mare rău o s'ajungi». Atunci fata plecă în casă și întrebă pe mumă-sa. Ce să fie asta? A douazi tot așa. Stând ea la umbră, vine porumbelul și rostește tot aceleași vorbe. Ea se duse și spuse mumă-sei. A treia zi tot așa i s'a întâmplat.

Atunci se luară toți de mirare. Ce să fie asta! Ei plecară într'o zi la plimbare și când s'au întors, au găsit porțile încuiate. Ce să facă? Se dete vizitiul și încercă să le deschidă; dar nu putu. Se dete tată-său și se deschiseră cât urechile acului; se dete mă-sa, se deschiseră cât urechile andrelei. In sfârșit, se dete și fata și când împinse ușa, se deschiseră, trecu ea și se închiseră, iar la loc. Se duse prin toate odăile și intrând și în odaia cu cheia de aur, găsi un om mort. Era Albinuș împărat. Ea îl căută pretutindeni și găsi o scrisoare în sân în care scria: «Eu sunt Albinuș împărat. Cine m'o păzi 9 ani, 9 luni, 9 ceasuri și 9 minute, eu voi învia și-i plătesc mare lucru». Ea citind scrisoarea, se puse și-l păzi 9 ani, 9 luni și 9 ceasuri.

Mai era câteva ceasuri,—vre-o patru ceasuri,—până s'a sculă împăratul și tocmai atunci veni un car cu roabe. Hai la roabe! Hai la roabe! Atunci fata zise: Doamne, de când păzesc eu și n'am nici un ajutor; ia să iau și eu o roabă, să-mi mai ție și mie de urît. Luă ea o roabă și se duse cu ea lângă împărat și începură să-și cate în cap. Cătă ea roabei și pe urmă și pe roabă să-i caute ei; și îi spuse că, dacă cumva o adormi, să o deștepte la ceasul 12. Dar, venind ceasul douăsprezece și ea fiind adormită, roabei îi păru rău s'o mai deștepte. Tocmai

atunci se sculă şi împăratul şi găsind pe roabă deşteaptă, o luă de soţie pe eacare nu păzise decât vre o 2 ceasuri; iar pe fată, care-l păzise 9 ani, 9 luni, 9 săptămâni si 9 zile, o dete după curci, o făcu *curcăreasă.*

Veni vremea să se ducă la oraş să târgue. Curcăreasa, se rugă foarte mult s'o ia şi pe ea, dar nu fu ascultată. Văzând ea că nu o iea, se ruga de împărat că cel puţin să i iea şi ei de la oraş, un ştreang, o păpuşă şi un cuţit; că dacă nu, o să se facă o apă mare înaintea lor şi nici ei n'o să se poată duce. Plecară ei pe drum şi împăratul zise: —Dar ce să-i mai iau şi ei; lasă că nu-i mai iau..

Zicând aşa li se făcu o apă mare înainte-le. Văzând ei aşa, ziseră: o să-i luăm şi ei. Şi când ziseră aşa, secă apa. Se duseră ei la târg şi îi luară şi ei o păpuşă, un ştreang şi un cuţit.

Când veniră acasă, împăratul trimise pe vizitiu să i le ducă şi să şadă acolo să vadă ce-o să facă fata. Ea după ce le luă, se duse în bordei şi puse păpuşa la fereastră, ştreangul îl legă de grindă şi cuţitul în mână începu să zică: «Dragă, sora mea! Dragă păpuşica mea! Eram acasă într'o zi şi am eşit la umbră să cos la gherghef». Şi-a început să spue toată *tărăşenia*—pe când păzia împăratul.

După ce spuse tot, începu să plângă şi să zică: Ştreang, spânzură-mă, păpuşică plânge-mă şi tu cuţit înjunghe-mă. Vizitiul văzând o, se duse la împărat şi zise: —Împărate! ia hai de vezi cum se vaită şi se *olicăe* fata! Când se duse împăratul, fata iar începu să zică tot ca întâi şi se lăsa cât de puţin în ştreang. Când fu a treia oară să se omoare, împăratul auzind aşa, văzu că ea l-a păzit şi că trebue s'o iea de soţie. El dete fuga şi când fu să se lase în ştreang, o luă în braţe o sărută şi-i zise: —Nu te speria! că pe tine a fost să te iau de soţie iar nu pe roaba ta. Se duse ea şi se îmbrăcă în ţoalele de împărăliţă; iar pe roabă o puseră după curci, să le păzească. Iar fata a luat pe împărat şi a trăit bine cu el; şi or fi trăind şi astăzi, dacă n'or fi murit.

Auzită de la Surecel I. Firu din com. Lipov-Doljiu. **Şt. St. Tuţescu**

52.—Cumătrul Arhanghelului Mihail

A fost un om sărman; şi lui nu-i merge bine; şi cât muncia el, tot nu mai avea; aşa că nevasta îi era însărcinată cu toate că avea o droaie de copii.

Ea îi spune barbatului ei, că-i aproape să nască şi că «trebuie să necăutăm un cumătru, însă să fie mai bogat nu ca ceilalţi ca să ne poată dărui cu ceva». El când auzi aşa, a plecat spre satul vecin; pe drum s'a întâlnit cu Dumnezeu. Dumnezeu l-a întrebat:

--Unde te duci tu măi omule?

—Mă duc la satul vecin ca să-mi caut un cumătru, că mi-a născut nevasta. Acum omul întreabă:

—Dar cine eşti tu?

—Eu sunt Dumnezeu şi să mi-l dai mie să-l botez.

—Dacă tu eşti Dumnezeu, ţi-e nu ţi-l dau să mi-l botezi că tu eşti hoţul cel mare; căci toţi vecinii mei sunt bogaţi şi au boi, vaci şi altele, iar eu sunt sărac şi ori cât aş munci tot nu-mi mai ajunge. Dumnezeu văzând atâta obrăznicie la el, s'a despărţit şi a trimes în calea omului pe Arhanghelul Mihail. Acesta întâlnindu-se cu omul cu pricina l-a întrebat;

--Unde te duci tu măi omule? Omul i-a răspuns:

—Da' cine eşti tu de mă întrebi!

—Eu sunt Arhanghelul Mihail cari iea sufletele la oameni şi eu vreau să-ţi botez copilul care ţi l-a născut nevasta. Atunci omul când a auzit i-a răspuns:

—Fiind că tu eşti Arhanghelul Mihail, ţie ţi-l dau să mi-l botezi. Atunci nu ne rămâne de cât să ne întoarcem acasă, dar dumneta trebue să te duci pe acasă să-ţi ieai ceva de ale mâncărei, că eu nu am nici de unelea. Atunci Arhanghelul Mihail îi răspunse;

—Cumătre, ce ai tu acasă, nu am nici eu nici unul din sat!

Când au ajuns acasă au găsit totul după cum îi spusese Arhanghelul, încât s'a mirat şi nevoiaşul de ceia ce găsiseră pe neaşteptate.

In sfârşit cumătrul a luat copilul şi la dus de l-a botezat la biserică Intorcându-se cu copilul creştinat, i-a urat copilului ani mulţi, noroc, sănătate, viaţă'ndelungată; acum nevoiaşul nostru se aştepta să-l dăruiască noul său cumătru cu ceva. Dacă a văzut că nu se mai iea de vorbă despre dar, i-a zis:

—Cumătre, da' nu mă dărueşti cu nimica?

—Ba te dăruesc cu un dar; am să te fac «Doctor». Să te duci la boerul din capul satului, că are o fată de vre-o 18 ani şi zace de 3 ani. Când vei veni, eu o să fiu acolo. Dacă mi-i vedea la picioare să spui că o faci bine; iar de mă-i vedea la cap să spui că e trecută.

Când s'a dus la boer a găsit pe Arhanghelul Mihail la picioare. Atunci el s'a îndatorat că o va face sănătoasă: îndată el a cerut o trăsură ca să se ducă acasă să-şi aducă doctorii. Numai decât boerul a spus viziteului să gătească trăsura, şi la iuţeală trăsura a fost gata, trasă la scară aşteptând pe doctor să se sue în ea. Spunând doctorului că trăsura e gata, s'a suit în ea, plecând spre casă, unde luându-şi doctoriile s'a întors îndărăt şi dând doctorii bolnavei s'a făcut sănătoasă.

Boerul când a văzut aşa i-a dat o mie de galbeni şi l-a întrebat

—Unde ai învățat așa bine doctoratul, că am adus fel-de-fel de doctori, și nici unul n'a fost în stare să-mi vindece fata.

—Unde am învățat, nu pot să-ți spun! Și dând mâna cu boierul a plecat.

El cu doctoritul lui a făcut o avere mare, că a mai trăit 20 de ani. Acum i se împlinise și lui termenul când trebuia și el să moară. Acum cumătru-so vine la el și-i spune:

—Hei cumătre ți-a venit și dumitale rândul să mergi la casa de veci!

—Ei cumătre, eu n'am știut că trebue să merg la casa de veci și te rog să-mi dai un termen de trei ani ca să-mi fac zestrea copiilor.

Atunci Arhanghelul Mihail a spus că el nu poate, dar să se ducă cu el la Dumnezeu și să se roage, căci Dumnezeu poate îi va mai da. Iar omul îi spune:

—Da' cum să merg eu înaintea lui Dumnezeu, când eu l'am făcut și hoț pe el?

—Nu-i nimic, Dumnezeu iartă păcatele, zise Mihail.

Atunci omul a plecat cu cumătru-so, la Dumnezeu și ajungând acolo a căzut în genunchi, cu fața spre pământ.

Când a văzut Dumnezeu așa, a întrebat pe Arhanghel; ce e cu acest om? Arhanghelul i-a răspuns:

—Aceasta e cumătrul meu și acum fiindcă trebue să-i ieau sufletul, a venit să te roage pe tine, Doamne, să-i mai dai un termen de trei ani ca să-și facă tot ce-i trebue.

—Ei, omule, ridică-ți ochii către mine și spune-mi ce ai de spus, zise Dumnezeu.

Atunci omul fără a-și ridica ochii de jos a spus:

—Doamne, te-am făcut hoț și multe ți-am greșit în viața mea: te rog să mă ierți.

Dumnezeu atunci i-a zis: —Ceiace omul face cu gura nu-i păcat; iar ceiace face cu fapta, e păcat și pentru asta te ert.

Implinindu-se termenul de trei ani, s'a trezit în una din zile cu cumătru-so spunându-i:

—Ei, cumătre, termeul nostru s'a împlinit și acum trebue să mergem.

Cumătru-so i-a răspuns:

—Eu merg dar însă cu corp cu tot.

—Poți să mergi cu corp cu tot, zise Arhanghelul; și au plecat.

Mergând și vorbind i se face o sete mare; cumătru-s'o (Arhanghelul) îi spune că chiar înaintea lor sunt niște isvoare și acolo o să bea apă.

Nu au mers mult și au dat peste niște izvoare; el (nevoiașul) s'a plecat ca să bea apă și a rămas cu nasul în isvor, se înțelege, numai

corpul, căci sufletul a mers înainte. La o depărtare de treizeci de paşi îi spune cumătru so Arhanghelul:

—Cumătre, unde ai băut dumneta apă, eu am uitat batista acolo: tare te-aş ruga să te duci să mi-o aduci dacă eşti bun, că ştii unde e.

El s'a dus şi când a ajuns acolo ce să vadă omul? (vorbă să fie că era om); a văzut un hoit (mort) cu mii de mii muşte pe el şi un miros greu împrejurul lui din a cărui pricină nu a putut să ia batista lui cumătru-so.

Se întoarce înapoi la cumătru-so şi spune;

—Am fost acolo la izvor şi am văzut un corp bâzâindu-l muştele; mi se pare că nu era acolo când am băut apă!

—Acel corp este al tău, unde ai vecuit atâţia ani de de zile, zise cumătru-so Arhanghelul.

Cum!? zice cumătrus'o, acolo am vecuit eu atâţia ani de zile? Nu cred!

—Ba da: eu îţi voi arata chiar şi probă ca să mă crezi. zise Arhanghelul.

—Prin ce poţi să-mi arăţi că am vecuit în acel corp?

—Numai de cât am să-ţi arăt, dar să mergem innapoi. S'au întors înapoi şi dând de corpul acela la isvor, au pus mâna pe corp, îl întoarse cu faţa'n sus şi-l ridicară pe mal.

Cunoşti înfăţişarea acestui corp? îl întreabă Arganhelul pe cumătrul său.

El îi răspunse că nu cunoaşte, că corp cu corp samănă.

—Dar inelul din degetul acestui corp îl cunoşti? Atunci a răspuns că-l cunoaşte.

—Aici ai vecuit tu 60 şi atâţia de ani. Ai voi tu să mai fii cum erai când erai doctor?

—Inapoi în corpul ăsta nu pot să mai fiu; înainte voi merge dar înapoi nu. După asta s'a dus cu Arhanghel Mihail şi a trecut în ciata drepţilor, de a dreapta lui Dumnezeu.

Auzită de la nenea Sache Avel din Adjud, **Gheorghe Ursache**

BOLI LA VITE LEACURI SI DESCÂNTECE

23.—De boala găinilor.

A plecat Dobriţa, cu măturiţa,
Să măture coteţul cu paserile,
Grădinele cu livezele,
Câmpiile cu fâneţele,
Dealurile cu viile,
Munţii cu pădurele.

Nu te duce Dobrițo,
Să mături cotețul cu paserile
Ci vin de mătură boala păsărilor noastre.
Eu cu gura oi descânta,
Tu cu mătura îi mătura boala,
Cu mâna îi lua-o,
Peste Marea-neagră îi arunca-o;
Și acolo să piei să răspiei,
Ca spuma de mare,
Ca roua la sare.
Iar pasările noastre să rămâie curate, luminate
Ca Dumnezeu ce le-a lăsat.

Se descântă cu mătura de 9 ori în apă, pe care o dai să o bea păsările. (Vezi no. 19).

Auzit dela Gherghina Crețu, Popeni-Tutova

Maria I. Mircea

24.—De deochiu

Fugi deochiu de la Balaia (zi-i pe nume) nu te mira, nu te desmira de Balaia cum se mulge, de vițelul cum o suge, de trupul ei cel dulce, că mie dulce ca mierea și galben ca ceara și te miră și desmiră de cea verde dumbrăvioară că e verde ca edera, albă ca colilia, fugi cascare fugi strigare de diochiu cel mare.

Golășei-Covurlui.

Lt. Al. Saint-Georges

25.—De viermi

Iei trei fire de măsălariță și mergi la vita care are viermi și acolo atingând rana cu măsălarița, zici din gură: «Câți popi în rai, atâția viermi în rană. Atâția și nici atâția.»

Se zice de trei ori și viermii cad.

Auzit de la mama, Idrici-Fălciu

G. C. Arteni

DE-ALE COPIILOR

311.—Cojocelul de postav,
Căciulița de-astrăgan,
Cu iapa oarbă în han,
Și tat'său sărac lipan!

312.—Neamțule, neamțule,
Cum îți cură *treanțele*...
—Las' să-mi cure că nu-mi pasă
Că am altele acasă,
Tot așa de sdrențăroase!

313.—1, 2, 3, 4, 5,
6, 7, 8, 9, 10
Bece,
Căldărușă,
Polomeac,
Schinteioară,
Bobârnac.

314.—Cinci bani,
Zece bani
Și-o căruță de pescari[1];
Pescăruș cu părul creț,
Fură ouă din coteț...
El se jură că nu fură,

[1] **In alte părți se aude** ***țidani***

Şi l-am prins în bătătură,
Cu găina moartă 'n gură !...

315.—*Numărând pe degete* :
1 2 3
Toacă popa toacă,
4 5 6
Toacă de alun,
7 8 9
Toacă de gorun,
10 11 12
Cinci, popo cinci
13 14 15
Cinspre-zece-aici.
Şi iese tocmai cincisprezece !

316.—Ioniţ'al meu, Ioniţ'-al meu, iea maşină treerătoare el mecanic!

317.—Ioniţ'-al meu, Ioniţ'-al meu, legat dus Craiova, Parchet bat jandarmii rând!

318.—Ioniţ'-al meu, Ioniţ'al meu, dus beş Băileşti, ia mozica toba mare bu-u-bu-u, putori lăutarii !

319.—Eu duc Bistreţ trec pod fata mică. Veta terminat car porumb ieşit capul locului găsit *chedeca* bună coadă căpăstru, frânghie, trei vergi !

320.—Dom'le jandar, departe jandar, boii mei nu merg jandari.

321.—Când plec Bistreţ, ori noaptea luna ziua, cea Bălan, hăis Ililea drept, să 'ndreptăm greşălile.

322.—Ioniţ'-al meu, Ioniţ'-al meu are coderie biciuşcă trestie de mare!

323.—Ioniţ'-al meu dus beş Băileşti ia peşte calău, 40, 80, 2 lei chilu'.

324.—Ioniţ'al meu, Ioniţ'al meu are nor' căpitan fomeie.

325.—Ioniţ'-al meu, Ioniţ'-al meu dus Craiova ia bicicletă sfârâe.

Se zic repede.

Din Boureni-Dolj.

326.—Una, două, trei,
Barbă de ovrei,
Scrie cu condei,
Ia-l de păr şi dăi.

327.—Ocolii pe după leasă,
Mă 'ntâlnii c'o prioteasă:
O pupai,
O sărutai,
Cam în pizmă,
Cam în pildă,
Cam în capu' pismii pildii.

328.—Eu înting în unda oalii,
Unda oalii'n pisma mamei.

Zlătărei-Vâlcea. Scrise de G. Fira.

329.—Ana, mija, polca,
Ce ţi-i porumbaca,
Cuţitele Danului,
Sabiile Codanului,
Limbrici,
Cotolici,
Bob.

330.—Ala bala,
Portocala,
Cioc, boc,
Treci la loc,
Că-ţi dau cu oala cu foc.

331.—Unui burticos i se zice :
Burtă goală

N. I. Dumitraşcu

Bagă'n oală,
Şi dumică
Şi mănâncă
Şi lui cuţu nu-i aruncă.

332.—Oaie, oaie oacănă
Şade jos şi deapănă,
Şi se 'nchină rugului:
—Rugule Măria Ta,
Dă-mi un cal porumbac,
Să mă duc pân' la Novac.

333.—Dă-mi leliţă cheili,
Să mă duc la sora mea,
C'am auzit c-a făcut:
Trei, trei,
Logofeţei,
Unu-a trăit,
Altu-a murit,
Altu'n munte s'a suit,
Muntele s'a povârnit,
Şi pe el l-a 'coperit.

334.—Unica,
Dodica,
Treica,
Pătrica,
Cingăr,
Mângăr,
Hopot,
Clopot,
Ţanca!
Giurgiu,
Murgiu,
Pinten,
Clanţ!

Goleştii Badii-Muscel. **D. Mihalache**

335.—Cum te chiamă?
—Soarbe zamă.
—Inghite mămăligă goală.

336.—Iepure golaş,
De unde te laşi?
—Drept din sfârcu' morii.
—Spârc în gura Tudorei.

337.—Mă dusei încoa la luncă,
Găsii o pilă ş'o pungă:
Când pila 'n pungă,
Când punga 'n pilă.

338.—O pită lipită,
Două pite lipite,
Trei pite lipite ş. a m. d.

339.—Când tuşeşte cineva, un copil răspunde numai decât:
D'a sacă,
Să nu ţi mai treacă;
D'a lungă,
Să nu mai *nojeşti* para în pungă.

340.—Buchi, buchi,
Mâncate ar păduchii.

Voiceşti-Vâlcea. **I. N. Popescu**

341.—Măi Ioane,
Baba-ţi moare,
Dă-i cu ghioaga să se scoale.
—Las' să moară
Hăt-o 'n bot,
C-a mâncat malaiul tot.

342.—Măi Vasile,
Parpasile,
Cât dai oca de masline?
—Cinci bani
Şi-o para.

343.—Lapte acru,
Dă-l la dracu;
Lapte dulce,
Mai n'ajunge.

344.—Und' te duci?
—La măcinat
La moară

La hârța-pârța,
Und' se macină
Tărâța.

345.—Lada 'n pod
Şi-atâta-i tot,
Şterge te pe bot,
Nu mai este, nu-i,
Pune-ți pofta 'n cui.

346.--Peşte,
Peşte,
Mămăliga
Prăpădeşte.

347.—Neculai
Bulai,
Samănă malai,
Pe valea gândacului,
Pe moșia Dracului.

Jorăşti-Covurlui. **P. G. Savin**

348.—Eu pup poala popei, popa pupă poala mea. (să se zică repede)

349.--Numărare până la zece.

Uni,
Doni,
Tini,
Pani,
Cinga,
Ginga,
Oje,
Boje,
Alba,
Scârț.

350.—Una,
Două, iaca plouă,
Trei,
Patru, hai la teatru,
Cinci,
Şasă, hai la masă,
Şapte,
Opt, am văzut un câne mort,
Nouă,
Zece, hai să bem o bragă rece.

Valea Hogei-Vaslui. **G. I. Popescu**

351.—Fetițele puteau juca *ulceluşele*, ca şi băeții. Ce erau ulceluşele? Ori băeți, ori fetițe din cei mai frumoşi.

Cei mai mari îşi alegeau fiecare câte o ulceluşă — care se ghemoteau jos turceşte, în formă de cerc, la un pas, doi, departare una de alta. La spatele lor în picioare şi cu mâna stângă pe capul ulceluşei, stă stăpână-său. In mijlocul cercului stă o ulceluşă mai vârstnică şi mai urîtă, care era poreclită *borcanul cu c...* Acest borcan n'avea stăpân la spate — stăpânul lui, de pacostea numelui, căuta să se scape de-aşa posesie — stând dinafară de cerc. Sfida atunci pe stăpânul cele-i mai frumoase ulceluşe, care trebuia să primească cercarea. Ambii duşman întindeau mânile drepte, cu vârful picioarelor drepte atinse în dreptul ulceluşei şi gata de fugă.

Unu, doi, trei, cu palmele una 'ntr'alta, şi svârrr, unul într'o parte şi altul în partea cealaltă, împrejurul cercului. Cel care isbutia să pună mâna mai înainte pe capul ulceluşei, rămânea stăpânul ei, iar protivnicul său, stăpânul borcanului. Odată luată întrecerea dintr'un loc, era continuată luându-se ulceluşele la rând.

Care era farmecul acestui joc ? Toţi erau bucuroşi să fie ulceluşă, iar nu borcanul din mijloc. Că ulceluşe erau şi lăudate fiecare în parte de stăpânii lor. «A mea are ochi aşa, a mea obrazul» ş. a. m. d. Le lăudau şireţii de-un napoleon şi le trăgeau de păr de-o sută. Pentru că'n goana de a-şi ajunge mai înainte la ulceluşă, chiar nu putea să pună mâna delicat pe capul ulceluşei, ci trebuia s'o înfigă în claia de păr. Unii chiar pândiau să-şi iea ulceluşă pe vre-un mititel netuns, iar la întrecere, biata ulceluşă era sguduită de i se cutremura păreţii şi-i dădea lacrămile. Iar dacă plângea de durere, mai degrabă plângea plâns amestecat cu râs. O, şi era tare înverşunată în momentul acela, dacă se amesteca şi borcanul pentru împăcarea lucrurilor, când duşmanii sosiau în acelaşi timp şi nu era chip de a se hotărî cine a pus mâna mai înainte.

Borcanule cu c...
Taci că puţi.

Borcanul însă nu tăcea, ci *sporojia* înainte, luându-şi mutra de împăciuitor, numai ca să necăjească ulcelusa şi să i hotărască la o nouă întrecere pe cei cari nu se înţelegeau. Biata ulceluşă! mai răbda încă odată să fie trasă de perişor ! Bine că se 'ntâmpla să-i iasă vorba de-asupra, de-şi mai potolea durerea cu râsul. Totuşi borcanul din mijloc ştia de ce râde şi-i era râsul cu folos : nici nu ostenia, nici nu era tras de păr.

352.—Tragere de păr cu tot dinadinsul, era în jocul numit *Dovleceii*. Sta cel mai mare cu picioarele întinse. In poala lui altul, ceva mai mic, ciocănindu i în cap fie cu degetul, fie c'un beţişor.

Cioc, cioc, cioc (şi trăgea cu urechea)
— Asta nu e copt.
Cioc, cioc, cioc, (la celalt)
Nici ăsta nu e copt.

Şi tot aşa până la codaşul din cap, pe care-l găsia copt. Răsplata celui copt era : dreptul de a înfige mânele in părul *polaşului* său şi de a-l trage de păr, pentru că n'a fost copt. Acesta din urmă făcea acelaş lucru şi tot astfel, la rând, până la micul din coadă, care nu mai avea pe cine să tragă.

Acestei sălbătăcii, cum i-ar zice vre-un cititor, trebuie să-i dăm oarecare lămuriri.

In cele spuse de la început[1] noi am observat că intre diferitele vrâste erau întocmite bariere, ce nu puteau fi păşite fără să primeşti pedeapsa. Iar această pedeapsă era dată copiilor prin joc, ca să nu priceapă. Din jocurile acestea făcea parte şi Dovleceii.

[1] Articolul din no. trecut.

Era adică câte un țânc, care-și vâra mutra printre copii mai vrâstnici ca el și cari nu-i puteau îngădui îndrăzneala aceasta. Propuneau atunci jocul acesta. El, ca cel mai mic, trebuia să facă cap șirului, la coadă, mândru că face parte din ceata unora mai mari.

Intr'alte jocuri pedeapsa era și mai strașnică, cu batjocură și păcăleală grosolană, cum era în jocul poreclit *Vulpea*, *Clincea* și *Rișchitorul*. Scutindu-ne de-a le descrie și pe-acestea trei, vom adăoga numai că și aceste jocuri își aveau rostul lor foarte bun, de oarece păstrau barierele dintre vrâste.

Și apoi nu poți opri pe Român, pâcâliciu din fire, ca să nu-și dea arama pe față de mic copil.

Principele Ferdinand-Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

POVETIRI SI LEGENDE

253.—Olea și Oslea.

Se zice că în vremea veche în părțile astea de p'aici să aflau doi mari haiduci: unul dincolo de Olt spre Malul Alb și altul dincoace de Olt în preajma Cetățuei. Acești haiduci erau învrăjbiți, din ce pricină, nu se știe. Odată s'a bătut unul cu altul din următoarea pricină: Intr'o zi un ciobănaș a trecut cu oile să le pască în moșiea lui Olea Când l-a văzut Olea, l-a întrebat de ce stăpân ține el și ciobănașul spuse că de partea lui Oslea.

Atunci Olea s'a necăjit și a poruncit să-l spânzure. Auzind Oslea de aceasta, s'a înfuriat și mai tare pe Olea și a adunat oștire, cât a găsit și a pornit asupra lui Olea, ca să-l bată și să-l omoare. Olea nesimțindu-se tare să dea piept cu oastea lui Oslea, s'a ascuns în ascunzătorile lui din păduri și ceata lui Oslea nu l-a găsit acolo. Căutându-l încoace și încolo, au aflat o căsuță bine lucrată, care se zice că ar fi fost biserica lui Olea, în care se închina el cu supușii lui. Negăsindu-l pe Olea, oastea lui Oslea a plecat și pe când se înapoia să treacă Oltul, i-a ajuns într'o câmpie și s'a încins între aceste două oști, o luptă mare. Și ceata lui Oslea a biruit ceata lui Olea și Olea a fugit. Oslea temându-se ca să nu vie Olea să l omoare vreodată, când n'o fi bine pregătit, a pornit înapoi la Olea, l-a prins și l-a spânzurat, fiindcă ceata lui Olea acum nu era cu el ci la vânătoare. Soldații și ceilalți supuși văzând că le-au pierit stăpânul, au cerut voie la Oslea și s'a așezat în partea acestuia. Nu mult după aceasta a murit și Oslea, dar nu să știe de ce. Să spune că și astăzi se mai văd urmele locuințelor lor.

Auzită dela Bujoreanu Ilie din Bujoreni.

254.—Olea şi Oslea.

In vremea veche, în preajma oraşului Râmnicu-Vâlcea să aflau doi mari haiduci în chip de împăraţi. Aceşti haiduci işi aveau stăpânii deosebite şi iată cum:

Olea işi avea ascunzătorile şi casele lui în pădurile şi pe dealurile de peste Olt, spre Dealul Alb, iară Oslea dincoace de Olt, pela Cetăţuia. Ei işi aveau pe moşiile lor locuinţe şi aceste locuinţe erau săpate în pământ. Ei nu se prea aveau bine unul cu altul şi deaceea aveau dese certe şi lupte între ei. Una din aceste lupte a fost dată pe nişte câmpii dincoace de Olt şi iată pentru ce s'a dat:

Să zice că Olea, care locuia dincolo de Olt, a văzut într'o zi pe un copil că păzea oile pe moşiile lui. Olea merge la el şi 'l întreabă că părinţii lui de ce parte ţin şi copilul a spus că părinţii lui ţin de partea lui Oslea. Olea atunci se necăjeşte, că de ce-şi paşte oile pe moşiea sa, dacă nu e din partea sa, şi-l omoară.

Oslea auzind de cele întâmplate, trimete o ceată de oameni, trec Oltul pe luntri mici şi pornesc asupra lui Olea.

Olea simţind, să ascunde aşa de bine, că ceata lui Oslea, scotocind după Olea, au dat de o cameră zugrăvită, care era ca bisericuţă, unde Olea mergea cu oastea sa şi se ruga lui Dumnezeu. Negăsindu-l, ceata a plecat şi a trecut Oltul, tot pe unde a venit. Olea, care în timpul ăsta îi pândea din ascunzători, îi lasă să treacă Oltul, şi să ea după dânşii. Sosindu i din urmă se încinge o luptă, în care soldaţii lui Oslea înving pe ai lui Olea, pun mâna pe el şi-l duc la Oslea. După ce-i povesteşte cele întâmplate, Oslea ea pe Olea şi-l bagă într'o cameră de supt pământ.

Ce face, ce drege, Olea scapă şi să duce la locul său. Oslea văzând că Olea a scăpat şi fiindu-i teamă, să nu vie cu soldaţii săi să-l prade, să hotărăşte să-l prinză cu orice chip. Odată, pecând Olea nici nu bănuia, să pomeneşte cu soldaţii lui Oslea în ascunzătoareie sale. Şi cum soldaţii lui Olea nu erau acasă ci după vânătoare în păduri, şi păstorii la turme, pun mâna pe el, îl leagă cobză şi-l aduc la Oslea. Oslea nu-l mai închide, ci-l spânzură.

Soldatii lui Olea, auzind de moartea lui, merg şi cer iertare de la Oslea supunându-se lui. Aşa să face Oslea stăpân peste amândouă malurile Oltului.

Nu după multă vreme a murit şi Oslea, dar cum, nu se ştie.

Auzită dela C. Niţă din Olteni-Vâlcea.

255.—Olea şi Basarab.

A fost odată doi crai; unul se chiamă Olea şi altul Basarab. Aceşti

doi crai nu se puteau înțelege între ei, unde să așeze orașul Râmnic. Din ceartă, s'au luat la bătaie. Olea își avea cetatea sa lângă Malul Alb, iară Basarab 'și avea pe a sa pe dealul Cetățuei. După ce-și clădiră ei cetăți trainice și mari, puseră fiecare înaintea cetății lui câte un semn; și era învoiala că cui îi va cădea semnul jos, acela va fi învins și orașul nu se mai face în partea lui. Incepu deci lupta între acești doi crai, care erau și frați. Ei să băteau din cetăți, unul cu altul, cu tunuri de lemn.[1] Olea când da cu tunul, nu nimeria în semnul lui Basarab, că i se îngropa ghiuleau în mal, fără să lovească. *Basarabă* când da, lovia semnul lui Olea și i-l doboră jos. Acești frați nu erau veșnic în dușmănie, ci numai când și când. Când erau în pace se plimbau și tăinuiau unul cu altul, iară când nu se înțelegeau, să ducea fiecare la cetate și să luau la luptă.

Mergând într'o zi Olea și cu Basarab și sfătuind, văzură doi copii cari se jucau în țărână și ziceau:

Olea face oale.

Și Basarab le sparge.

Olea când auzi așa, voi să taie pe copii, dar frate-său Basarabă nu-l lăsă ci-i zise: «Stăi frate, că copiii sunt mici și nu știu ce zic: mai bine hai să-i încercăm, să vedem de știu ei ce fac. Olea și Basarabă aduseră copiilor două tipsii, una cu aur și alta cu mărgele fețe[2] și ziseră: Dacă copiii au să întinză mâinile la aur, atunci Olea să-i taie, că știu ce fac; iar dacă s'ar întinde la mărgele nu știu ce fac și să i lase în pace. Copiii întinseră mâinile la mărgele și fură lăsați in pace.

Olea și Basarab mai târziu se apucară iară la luptă. Basarab când a dat cu tunul, a dat jos de trei ori semnul lui Olea, așa că Olea a fost bătut și orașul s'a clădit în partea lui Basarab, că el fusese biruitorul.

Auzită dela Mielcete Ion și Albu Ion pădurarul, din Fedeleșoiu-Argeș.

Insemnare. *Deastânga Oltului, înspre satul Fedeleșoiu, se întinde dealungul râului un lanț de dealuri împădurite: La poalele dealului numit Punctul Cornet, pe o pantă dulce, se văd niște ruini de zidiri pe o întindere cam de trei sferturi de pogon. Poporul numește locul acesta cu ruine* **Cetatea lui Olea.**

In partea de nord, chiar dintre ruine, se ridică aproape perpendicular un vârf de deal care domină împrejurimile și de unde se vede că într'o caldare toată lunca Oltului dela curmătura **Troianului** *și până la curmătura dinspre Nord dela* **Gura-Văii**. *Acest vârf se chiamă* **Piscul lui Olea.** *Dacă*

---

[1] In loc de tunuri, unii spun că se băteau cu prăștii de bolovani.

[2] De felurite culori. Unii povestesc că într'o tipsie s'a pus jar, în loc de mărgele.

din acest pisc mai mergi pe sprinceana dealurilor împădurite vre-o 10 minute, întâlneşti în cale alte ruini şi urme de sgură şi se zice **la viea Lipovanului**. *După alte vreo 20 de minute, tot spre Nord mergând, ajungi deasupra* **Malului Alb**. *Aci printr'o spărtură, unde odată trebue să fi fost uşe, intri într'o supterană săpată în calcarul dealului.*

Această supterană, despărţită în două părţi printr'un părete tăiat tot în calcar, formează două încăperi cam de câte doi metri şi ceva fiecare de înalte şi de largi. Acestei peşteri poporul 'i zice **bisericuţa lui Olea**. *Odată, pereţii supterani trebue să fi fost bine neteziţi, ba se pare că pe unele locuri păstrau şi oarecari inscripţii; acum însă total este scobit şi stricat de căutătorii de comori şi de păstori. Abia ici şi colo se mai păstrează petece din vechiul părete lustruit. Pe costişa dealurilor, pe sub care pe vremuri pare să fi curs Oltul, a fost săpat în calcar un drum, ce trecea pe lângă aceste vechi locuinţi omeneşti. Pe la peşteră unde terenul calcaros a fost mai tare, se cunoaşte bine dâra vechiului drum pe o distanţă de vreo 200 metri.*

Poporul, după cercetările ce am făcut, spune că aci în părţile acestea cădeau curţile lui Olea de care spun legendele şi că pe aci se întindeau moşiile lui. Cine va fi fost şi când va fi trăit acest **senior** *românesc, nu se poate şti. De s'ar face săpături prin ruini, peste cari zac azi copaci uriaşi poate s'ar afla ceva.*

Unde se crede să fi locuit Olea sau Basarab, rivalul lui Olea nu se mai cunosc urmele. Probabil că pe ruinele vechei cetăţi s'au ridicat mai târziu biserica Cetăţuia, care e aşezată chiar în dreptul ruinilor cetăţii lui Olea.

C. N. Mateescu

256.—Ce fel de armată iubea Cuza mai mult?

Lui Cuza îi plăcea să aibă tot felul de armată; dar mai mult îi plăcea să aibă o cavalerie bună. De aceia şi el, când era Domnitoriu se 'mbraca mai mult în haine de cavaler. Şi pe portrete îl vezi iarăşi îmbrăcat tot în haine de cavaler.

257.—Cuza la manevre.

Când trupa afla că şi Cuza merge să facă vre-un marş, orice soldat cât de ostenit s'ar fi găsit trebuia să se arate ţanţoş. Toţi soldaţii aveau mare ruşine de dânsul. După ce încetau luptele, poruncea să se dea mâncare multă şi bună, odihnă, băutură; apoi pe joc măi tată neicule! Şi Cuza se plimba printre soldaţi numai râzând.

258.—Cuza îngroapă biciul.

Cuza, Domnitorul, împreună cu mitropolitu' ţărei şi cu alţi boeri de

pe atunci cu Cogâlniceanu, luă biciul şi-l duse la biserică. Acolo Mitropolitu şi cu preoţi mulţi făcură o slujbă. După asta, îl îngropară într'un ţintirim... Da; şi aşa Cuza a îngropat biciul.

259.—Cum priveau soldaţii pe Cuza la inspecţie

Cuza, ca Domnitor îi plăcea să facă tare des inspecţie pela regiment. Noi, soldaţii, când auziam de aşa ceva, aveam mare bucurie. Il aşteptam mai dehai pe dânsul, de cât ca ori pe care alt general. Când făcea inspecţie, el râdea. După ce gătia de inspectat, dădea repaos, venea de stătea de vorbă cu fiecare soldat şi-l întreba de unde-i. Când vorbea, strângea pe soldat ori de nas, ori de obraz, în glumă.

Dela moş Gheorghiţă fost soldat sub Cuza. **Al. Moisei**

260.—Plopul lui Ştefan-Vodă

In satul Plopu, comuna Dărmăneştii, judeţul Bacău, era un plop bătrân (a căzut astă vară de bătrâneţe) pe care se zice că l-a sădit Ştefan cel Mare cu însăşi mâna sa. Despre acest falnic copaciu, de la care s'ar fi trăgând şi numele satului, se spun multe lucruri, aşa, se zice că l-a fost blăstămat Ştefan Vodă ca să nu-l tae nimeni, nici topor; ori beşchie să nu se atingă, de el.

Intr'un rând se zice, au încercat doi oameni din sat să-l răteze cu beşchia şi cum s'au apucat, au şi rămas înlemniţi, morţi. Jurământul venea de acolo că ar fi avut ascunsă sus o comoară; se spune că era şi o portiţă care dădu 'n scobitura cu aur. Acum, nu se mai înalţă falnic uncheşul, care făcea cinstea, purtând poate 400 de ani, povară în spate... Negura vremurilor l-a răpus. Livada şi grădina în care era plopul, sunt ale gospodarului Vasile Cojocaru din Plopu.

Comori

261.—In munţii Nimirei din Dărmăneştii Bacăului este o peşteră de al cărui fund nimeni nu poate şti. Acoalea ar fi fiind bănetul pământului.

Odată, se zice s'au băgat doi călugari şi au scos câte o păreche de desagi chişcă de aur. Când văd ei aşa, hai din nou dar, pesemne prinsese necuratul de veste că înapoi nu s'au mai întors nici astăzi.

262.—In satul Larga jud. Bacău «la stog» cum îi zic oamenii acelui loc la pădure este iar un beciu care are bani prăpădenie... Când umbli pe deasupra dudue, se cunoaşte că dedesupt îi sec. De vârît înăuntru nu-i chip că cum ajungi la uşi (care se crede că-s de fier) ţi se stânge lumânarea, adică duhul cel necurat o suflă.

Larga-Bacău. **Const. Gh. Vartolomei**

263.—Ştefan Vodă şi ţiganii.

Zice că înaintea luptei lui Ştefan cel Mare cu Ungurii la Baia, hotarul ţării Moldovii era la Vamă comună rurală din jos de Câmpulung, şi ca la

orice vamă acolo să vămuiau mărfurile dintre Moldova și Ardeal.

După învingerea lui Ștefan Vodă, bătând pe Unguri și alungându-i până departe în țara ungurească, hotarul țării Moldovei s'a urcat în sus până la Bistrița și Rachita—albă în Maramureș. Așa spun cei dedemult, că hotarul cel vechi al Moldovei eară să va înoi vrodată până acolo unde l-a așezat Ștefan Vodă.

După ce s'a făcut pace între Unguri și Moldoveni, dând ungurii partea de țară de mai sus numită Moldovenilor, fiecare nație a aflat de cuviință să ducă ceva plocon lui Ștefan Vodă Domnul Moldovenilor. Românii i-au dăruit un cal năsdrăvan, un arc și o suliță de corn împodobită cu argint. Sașii felurite farfurii și tacâmuri, iar țiganii din Bistrița[1] au aflat și ei decuviință să-i ducă și ei ceva. Au făcut ei sfat că ce să-i ducă lui Vodă: unu' spunea una, unu' alta, dar un țigan bătrân a zis; știți ce, noi să-i ducem o barbânță de lapte acru lui Vodă, un purcel fript doamnei, și lui Vodă hăl mățâțăl, un cățăl să se joace cu el. Bun sfat, strigară cei lalți țigani și hai la drum cu ploconu.

Când au ajuns aproape de curte, au început a se sfătui care cum să intre, nu știau ei cum ar fi mai potrivit să intre toți odată ori pe rând? Iar tot cel bătrân a zis: nu, pe rând ca să arătăm lui Vodă că cu noi n'a mers nimeni; întâi am să intru eu cu laptele și oi striga trăiască domnu' Vodă, iar tu cu purcelu' să strigi trăiască doamna Vodeasă, iar tu cel cu cățălu' să strigi cât ți-a lua capu': —trăiască Vodă hăl mățâțăi

Cum au zis așa au și făcut. Se presenta aprozilor domnești și îi roagă să-i lese că și ei ar duce ceva plocon lui Vodă, au spus că de unde vin și cine sunt: aprozii atunci i-au lăsat să intre. Intră mai întâi cel cu bărbânța cu lapte, și cum mergea întins înspre tron, se împedică de un covor, pică jos și varsă laptele. Atunci țiganul supărat zice: fire-ai al dracului să fii! Intră pe ușă cel cu purcelul: strigă: și doamna Vodeasă; iar cel cu cățălu; și Vodă hăl mititel.

Iaca aceste plocoane le-a avut Ștefan Vodă de la țiganii din Bistrița. S'a plinit prorocia țiganului celui bătrân, că cum or intra ei la Vodă să nu intre nime,

Auzită de la Ion Sângeorgeanu din Ilvu mare, comitatul Bistrița Năsăud.

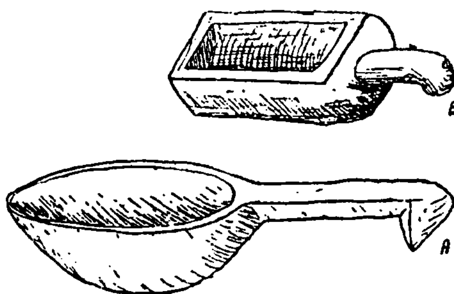
Teofil Bizom

---

[1] Țiganii din Bistrița (Ardeal) sânt cei mai șarlatani de toți țiganii, iar ca număr sunt mulți de-aceea se și zice că Bistrița e târg țigănesc. Mai 'nainte erau un fel de robi, cum erau în Moldova cei mănăstirești.

CĂUŞUL DE BĂUT APA

Pe aici, pe lângă puţurile adânci din care scoatem apă cu citura — fie cu cumpănă şi *giumănarea* (pe-aici îi zice chiar: *lumânare*, la giumănare), fie cu lanţul ce se învârteşte pe fus cu roata sau cu o manivelă,—mai sunt şi fântâni la suprafaţa pământului, acoperită fiind apa, se înţelege, cu un podiş de lemne şi pământ, pentru a nu cădea în apă lucruri străine; acestora le zicem *fântâni*, iar celorlalte *puţuri*.

73.—Căuşe de băut apă

Din fântână scoatem apa cu căuşul de lemn de salcie ori de plop scobite, în diferite forme cari au şi coadă, şi care sunt lucrate tot de ţiganii rudari.

D. Mihalache

Goleştii-Badii-Muscel.

DATINE ŞI CREDINŢE

1261.—Despre Strigoi.—Din Pleşeşti, sat apropiat de Suceava, de către Elisabeta Buzdugan ni se spune că: Strigoaicele sunt femei şi când le vine vremea spre zile mari, se. fac strigoaice şi merg pe *cahlă*. Ferească Dumnezeu să umble întotdeauna că n'ar mai putea oamenii să meargă pe drum noaptea, că ele iau glasul, şi dacă-i omul tare de fire şi nu se dă, îl străpung, îl sparg, căci ele au suliţe, vârfuri de coase, meliţe şi-l ucid. Aceia să chiamă pocitură de strigoi, iar sufletul acelui om rămâne al lor. Este şi altă pocitură dată de dânsele, mai uşoară, că omul simţeşte durere de cap, greaţă, ameţeală, durere de inimă, dar de aceasta dacă se descântă, scapă.

Spre sf. Gheorghe, în Ilişeşti se fac cruci de leuştean, de usturoi şi de dohot pe la fereşti, pe uşile grajdiului, pe şoldurile vacilor ca să nu le ia mana.

Odată una s'a spovedit ş'a spus drept la preotul: că a luat mana. Atunci preotul i-a zis: dacă ai unt de-aceala mergi în pădure şi unge un copac cu el şi a treia zi te du să vezi. Când s'a dus, o mulţime de şărpi şi jigănii erau la acel unt. «Acuma să ştii, zice preotul, că ace-

lea au să te sugă pe tine pe cea lume, ca le-ai luat de la toate mana.

Odată un flăcău a slujit la o strigoaică și văzând-o încruntată peste zi (ele în acea noapte nu vorbesc cu oamenii) a pândit'o ș'a văzut cum s'a uns cu ceva dintr'un hârbuț ș'a eșit prin horn. Flăcăul s'a uns și el cu unsori de acelea și s'a dus și el prin horu după dânsa, ș'a ajuns departe, în locuri pustii, unde ele se bat, și așa se străpungeau și se băteau....

Povestitoarea aceasta nu spune că ar merge numai umbra lor, ci că merg cu trupul. Așa se spune în mai multe locuri.

Maria Cloșca din Suceava spune că să nu lași afară melițoiul sau lopata că strigoaicele se încalecă pe dânsele și merg. Atunci să-ți faci cruce cu usturoi. Tot aceasta spune că unsoarea cu care se ung strigoaicele pentru a putea merge, e făcută din untură de șarpe, de arici, și de bursuc.

In Schea, spre sf. Andrei, femeile bat cu melițele ca să nu se apropie strigoaicele.

Afară de sf. Andrei, strigoaicele umblă și de sf. Vasile.

Elena N. Voronca

1622.—De Iordan, sara, se spală toate păcatele. Atunci, în ajun, dă Dumnezeu drumul la toți îngerii să facă cine și ce-o vrea: «Noaptea asta-i ziua voastră. Faceți-vă și voi odată de cap!» Și de obiceiu e vânt în sara aceia.

1623.—Când te scoli într'o zi și calci întâi ș'ntâi cu stângul, rău îți va merge.

1624.—Se obișnuește câte odată de sf. Vasile, în ajun, să se descânte de «stricat casa», în chip de urătură. Atunci, în loc de clopot, se iau 3 potcoave menite (părăsite) și cu dânsele se ură.

1625.—La nuntă nu se pune piper în mâncare, de fel, pentru dulceața căsniciei.

1626.—Cine bea prin «*flisc*» (plisc), de rață se face cel mai întâi bețiv; iar cel ce bea rachiu prin «bot de lup», legă gura lupilor, cari ori unde l-or găsi, nu-l mănâncă.

1627.—Pe fereastră nu se dă nimic de mâncare.

1628.—Peste prag nu pot vorbi doi, unul în tindă și unul afară ori în casă,

1629—La mâncare, după ce mănâncă oaspetele, să nu zici niciodată «crede» căci unul din numele lui Scaraoschi e e și acesta: «crede».

1630.—La o cruce de mort ții 3 zile parale ascunse, le pui pe urmă în rachiu, fără să știe bețivul, și se crede a fi un leac împoriva patimei sale.

1631.—Lăutoarea să n'o ţii mult după ce te-ai lăut căci, tu, fată, te vei mărita târziu; vei sta şi tu mult.

1632.—Se întâmplă—spune poporul—că unul se culcă şi, de unde era cu capul negru, se trezeşte alb la păr, aşa ca din senin. Atunci se crede că pe acela «l'a linchit Diavolul pe cap», ca să-l tragă în cursele sale.

1633.—Nu se cade, zic unii, a purta cercei în urechi: în locul cerceilor, vor sta, pe ceia lume, şopârle, iar în locul mărgelilor de la gât, vor sta şerpi.

1634.—Se zice că Moisi s'a suit într'un munte spre a aduce de-acolo poruncile cele zece. Jidovii şi-au pierdut nădejdea'n Dumnezeu, de atâta întârziere. Au făcut petreceri mari; şi din aur şi-au alcătuit şi un *bouţ*. Nu-i vorbă, s'a supărat pentru asta proorocul, însă cornul de azi, izbăveşte încă amintirea bouţului celui de aur.

Vlăsineşti-Dorohoi **Dumitru Furtună**

1635.—Ca să faci pe un tânăr să te iubească şi să lase orice pentru a veni să te vază, te desbraci de toate hainele şi despleteşti părul, te aşezi la gura sobei şi ei o gură de apă. Aşa cu apa în gură spui în gând şezând la gura sobei: «cum nu pot eu eşi în lume cu pielea goală şi cum nu pot eu vorbi cu gura plină de apă, aşa să nu poată cutare fără mine». Pe urmă iai gura de apă şi o torni în pumni şi treci mâinele ude prin păr. Faci aşa de trei ori şi el vine pe uşă.

1636.—Copiii mici slăbesc. In popor se zice să sufăr de boala câinească şi prevăd sfârşitul apropiat. Cum însă fie-care consideră ca crimă să nu îngrijeşti de cel care sufere, pentru a lecui copilul, se ia un căţel negru şi îl scaldă de trei ori cu copilul la un loc. După bae iea copilul înfăşat şi-l trece printr'o gaură de gard prin care trec câinii.

1637.—La Sânzenii să ieau flori de scai, se tund de puful tot şi se atârnă scaiul la streşina casei, până a doua zi de dimineaţă. Când iai scaiul, găseşti puful crescut. După cum acesta a crescut mai mult sau mai puţin, tot aşa şi norocul tău va fi mai mare sau mai mic.

Brăiliţa, Brăila **Lt. Al. Saint-Georges**

1638.—Sarea să se iea cu lingura, nu cu mâna, că faci a sărăcie.

1639.—Când mânânci, să nu pui lingura pe strachină că se sue sărăcia în casă.

1640.—Când se naşte copilul, moaşa să nu zică *sa..racul*, ci *bine ai venit* şi *norocul să se ţie de tine*.

1641.—Cine se culcă cu ţigancele, are noroc la cai negri.

1642.—Dacă vrei ca pomii să facă roadă multă, stropeşte-i cu aghiazmă mare de la Bobotează.

1643.—Să nu te lai Marţi că-i rău de napaste.

1644.—Când prin ţarini se fac muşunoae multe, stropeşte ţarina cu aghiasmă mare.

1645.—Ca să nu bată piatra ţarina, să o încunjure în ziua de Bobotează un flăcău curat feciorelnic, în zori de ziuă; peatra n'a bate şi va fi şi rod mult.

1646.—Cu aghiazmă mare se stropesc vitele—vaci, oi şi capre—ca să nu li să iea mana.

1647.—Ca să aibă vacile mană, să ei soartea viţeilor (cămeşa dela fatat) s'o usuci, s'o pisezi, s'o amesteci cu sare şi tărâţe şi s'o dai vacilor s'o mănânce.

1648.—Ca să nu-ţi poată lua mana vacei, îngroapă-i soartea la hotar cu 3 fire de chiperi, cu 3 fire de usturoi şi cu tămâe.

1649.—Când vacei i s'a luat mana, ea rage, i se încruntă ochii, nu-şi cunoaşte viţelul, şi i se bolohăneşte pulpa. Ca s'o scoţi din boală, îi dai în sare ori în zahara, cenuşă de la trei nuci mititele, trei bucăţi de uruioc ori noduri de pânză în sare ori zahara.

M. Lupescu

1650.—Strujacul[1] (dricala=Strochsak) nou-născutuiui să nu fie din sac căci e credinţa că se udă în pat, până va fi cât sacul de mare.

1651.—Noaptea nu e bine a agrăi nou-născutului pe nume, ca să nu ştie necuratu' cum îl chiamă.

1652.—Când e vânt mare—viior—vara, se zice că este vre-o fată mare care a conceput, ori s'a spânzurat vr'un om.

1653.—Când gaţi holda de grâu de secerat, să laşi la urmă de tot, trei-patru spice netăiate. Că de nu laşi din voia ta, să mânie şi nu-ţi mai rodeşte, zicând: «Eu iţi pot da atâta silă de rod şi tu să nu-mi laşi nici un fir-două!»

1654.—Când vezi primă-vara cocostârci, poţi umbla in izmene, fără teamă de frig.

1655.—Când auzi primaoară tunând, cu ce eşti în mâni, cu aceeia să-ţi dai în cap, că aşa vei fi de tare (sănătos) peste tot anul ca obiectul cutare.

1656.—Când depeni tortul ori lâna de pe fus, să laşi la urmă puţin tort ori lână pe fus, şi să-l arunci jos, căci de nu, te prinde pădurarul când mergi să furi lemne.

1657.—Când e 1 Mărţişor, unul din casă esă afară din casă, iar altul rămâne în casă. Cel de afară zice: Mărţişor în casă!

[1] Strujac=matraţ.

Cel din lăuntru: Purecii a treia casă!
Cel de afară: Mărţişor în casă!
Cel din casă: Şoarecii a treia casă!
Cel de afară: Mărţişor în casă!
Cei din casă: Păţocii[1] a treia casă!

1658.—Când moare unei neveste bărbatul, să se uite la oalele—în cari ferb pomana—şi în cuptor, ca să nu steie şi ea (nemăritată) ca cuptorul şi ca oalele.

1659.—Când e mort cine-va şi vreau să-l scoată afară, toţi cei din casă să fie de faţă; scoţând mortul afară, cei ai casei nu es afară până nu aşează mortul afară, şi în odaia in care a stat mortul, întorc scaunele pe cari a stat mortul cu picioarele în sus şi pun o pâine în locul mortului.

1660.—La Paşti e bine să puni în apa în care te speli pe faţă, un ou roşu, la Crăciun o nucă, iar la anul nou un ban de argint ca să fii sănătos ca obiectul cutare.

1661.—Când gaţi holda de secerat, ascute-ţi coasa, căci de nu—ducând'o în spate către casă,—să călăreşte dracul pe ea.

1662.—Cel ce ajută vacei la fatare, să nu se şteargă de haine, că viţelul crescând mare, roade zdrenţe şi haine, ci să se şteargă de pae.

1663.—Când ai cloşcă, şi-ţi vine vr'un om *duhănaş* carele îşi iea jar din foc să şi pună în pipă, să nu închidă pipa, că toţi puii mor în găoace.

1664.—Feciorii juni şi fetele mari, să nu mânânce de pe grumazul cuptorului, căci la ospăţul lor plouă.

1665.—Fata mare să stringă iute masa, ca să se mărite iute.

1666.—Să nu-ţi coşi nasturi la haină pe tine, ci să le depuni; la din contra e credinţa[2] că te prinde pădurarul în pădure; dacă totuşi eşti silit(ă) ia-ţi un pai în gură.

Ardeal **P. Ugliş**

CÂNTECE

1388. — *Cântecul de pe faţa* 257 Ionică Ionea *(cu melodie)*

1389.—*Foaie verde de bujor,*
Aoleu scump puişor,
Ce vii aşa târzior?
Foaie verde de susai,

---

[1] Cloţanii, de la ung. poczok.
[2] Şi că-ţi coşi norocul de tine.

Când veniai de mă iubeai,
Ce guriță dulce-aveai.

1390.—*Foaie verde ca macul,*
Mariţo-'ţi vine barbatul.
--*Las' să vie lua-l-ar dracu',*
De mâncare i-am gătit,
Mămăligă, ştir prăjit.
—*Mariţo-'ţi vine amantul.*
Las' să vie şi-el săracul,
De mâncare i-am gătit
Franzeluţă şi pui fript.
Cămăşile le-am spălat,
Cu săpun de Țarigrad,
Pe trandafiri le-am uscat.

1391.—*Când îmi văd bărbatu 'n casă,*
Parcă-i o butură arsă
Şi când văd amantu'n poartă,
Parcă-i o garoafă'nvoaltă.

Goleştii-Badii, Muscel. **G. Apostol**

1392.—*Asară jurai la cruce,*
Că la mândra nu m-oi duce.
Crucea 'n două rupe-o-aş,
La mândruţa duce-m'aş,
Numai s'o văd, s'o zăresc,
La inimă mă topesc.

1393.—*Cât e satul pe pârău,*
Nu-i mândruţ ca dragul meu:
E înalt ca ş'o cucută,
L-aş cunoaşte dintr'o sută.
Ş'are flori la pălărie,
L-aş cunoaşte dintr'o mie.
La obraz ca rujele,
La buze ca frunzele.
In obraz picuri de sânge,
Când nu-l văd inima-mi plânge

1394.— *Frunzuleană de sulcină,*
Pârăule apă lină,
De-ai fi tu de vorbitoare,
Cât îmi eşti de mergătoare,
Eu cu drag mi te-aş ruga
Şi frumos te-aş întreba:
N'ai văzut pe bădiţa?
—*Poate puică l-am văzut,*
Dară nu l-am cunoscut.
—*Badea-i lesne de-al cunoaşte,*
Că are pe vină 'n coace,
E înalt şi subţirel,
Parcă-i tras printr'un inel.
Pe de-asupra ochilor,
Trasă-i pana corbilor.
Pe din jos de ochişori,
Rumeniorii obrăjori,
Rumeniori ca doi bujori.
Pe din jos de buzişoare,
Are negre mustăcioare
Şi de-o palmă-i lat în frunte
Şi nu prea vorbeşte multe.
Şi te strânge'n braţe bine
De râde inima 'n tine.
—*L-am văzut pe mal colea,*
C'o mândră alăturea.
—*Badea meu nu-i un holtei,*
Să umble după femei.

Adunate din satul Lunca, Bacău.

G. Iacobeanu

1395.—*M'ai făcut maică 'n cărare,*
În lume de supărare,
Sub umbra spinuţului,
Pe mâna străinului.

1396.—*M'ai făcut maică'n olavă*
Să cinstesc omul de treabă;
M'ai făcut maică în fân,
Să cinstesc omul bătrân.

1397.—*De-aş trăi până la*

Ioamnă,
Să mă 'nsor să ieau o doamnă
Fie doamnă, ori ţigană,
Numai s-o văd cu vigană[1].

1398.—*Cine nu şti' horile,*
Bată-l sărbătorile.
Da' pe mine nu m'o bate,
Că io ştiu horile toate;
Pe mine nu m-a bătut,
Că eu toate le-am ştiut.

1399.—*De cât slugă şi căţană*
Mai bine la oi cu pană;
Ziua oi paşte oile,
Noaptea 'n sat cu mândrele.

Auzite de la Maria Dorhoiu din Budatelec-Ardeal.

Tr. Gherman

1400.—*Foaie verde matostat,*
Pe mine cin' m-a'nşelat?
Două fete dintr'un sat
Şi-o femeie cu bărbat.

1401.—*Ş'altă dată trei migdale*
M'am ofticat frăţioare,
Tot de dorul dumitale
Şi m'am topit din picioare,
Ca un muc de lumânare,
Când arde cu foc' la vale.

1402.—*Foaie verde de cicoare*
De trei ani umblu calare,
Pe şoseaua de la vale,
Tot de-oi da pe puica'n cale
Să-i ieau din coadă o floare,
Să mi-o pui la inimioară.

1403. *Da' murgul meu cal nebun*
Cum joacă cu mine 'n drum.
Neica-l meu e om fudul:
Cu ghetele ca sticla.
Pălăria ca mura
Cu camaşa ca floarea,
Şi fundu-i ca răsura!

Auzite de la N. I. Dumitraşcu Boureni, Dolj.

G. Fira

1404.—*Foaie verde măr sălciu,*
De-aş fi gras cât un buriu,
Şi cu barba păn' la brâu,
De dragoste tot mă ţiu.
Şi iar verde şi-o lalea,
Cui nu-i place dragostea,
Dumnezeu să nu i o dea,
Dumnezeu să mi-o dea mie,
Să mi-o cos la pălărie,
S-o dau cui îmi place mie:
La neveste tinerele
Şi la fete frumuşele,
Care m'am iubit cu ele,
Din tinereţele mele.

1405.—*Foaie verde odolean,*
Doamne de ce nu muriam,
Când eram copil de-un an.
Dar acum la ce să mor,
Când îmi dau fetele flori,
Nevestele ochişori,
Doamne să nu mă omori.

1406.—*Foaie verde-o alunică,*
Mă suii la munţi de sticlă,
Prăvălii ochii pe luncă,
Văzui flori şi pălămidă
Şi-o nevastă frumuşică,
Se sfădeau cu moartea furcă:
—Moarte, stăi nu mă lua,
Că n'am fost nevastă rea,
Cine-a cerut n'am zis ba.
De-a cerut un om frumos,
Singurică m'am pus jos.
De-a cerut un om bogat,

[1] *Vigană*, bluză, haină de care poartă doamnele.

L-am băut şi l-am mâncat.
De-a cerut un om urît,
Tot cu vorba l-am ţinut.

Dragomireşti-Tutova **St. Manole**

1407.—*Frunză verde trei mas-line,*
Tot te uiţi urît la mine,
De când Leano te-am luat,
Nici o palmă nu ţ'am dat.
Numai cu scândura de pat
Şi cu nuiaua de gard,
M'am rugat maică şi ţie
Să mă dai în sat cu tine.
Rău, maică, că te-ai temut,
C'o să viu după 'mprumut.
Chiar în furcă de torceam,
Împrumutul ţi-l dădeam.
Tinereţă ce-am avut,
Eu mă mir ce le-am făcut;
Nici la târg nu le-am vândut,
La crâşmă nu le-am băut,
Ci cu-alean le-am petrecut.
Cu alean, cu ofturi grele,
Cu omul făr' de plăcere.

Culese din Drăguşenii-Sucevei.

I. Mihailescu

1408.—*Foaie verde mărăcine,*
Eu mă duc prin altă lume,
Nu-ţi mai pară dragă rău,
Că rămâi în satul tău;
Satul tău e mare raiu,
Te iubeşti cu cine vrai;
Dar de mine puică-i rău,
Căci mă duc în ţări streine,
Şi m'or bate făr' de milă
Şi m'or mustra făr' de vină.

1409. *Foaie verde trei granate*
Eu merg în streinătate,
N'are cine să mă cate,
Tata e bătrân, nu poate,
Surorile mi-s măritate,
Frăţiori'-s duşi departe,
N'are cine să mă cate.

1410. *Foaie verde rug de mure,*
Lungu-i drumul prin pădure,
Dar mai lungu-i în cea lume,
Cin' se duce nu mai vine.

1411.—*Cărăruşa prin pădure,*
Pardosită-i cu alune
Şi de-o parte cu masline.
Merg fetiţele la mure
Şi nevestele la drehle[1]
Şi barbaţii după lemne
Şi flăcăii la nuele.

1412.—*Foaie verde şi-un mo-hor,*
Pasăre de pe ogor,
Nu mă blăstăma să mor,
Că n'am cules eu florile,
Ci le-a cules fetele,
Să-şi miroase straiele,
Ca soldaţii armele.

1413.—*Frunzuliţă bob năut,*
Puiculiţă de de mult
Lasă-mă să te sărut
Căci pe cine-am sărutat
O vară nu m'a uitat.

1414.—*Foae verde de doi brazi*
Să ştii puică un' să caţi
La casarma din Galaţi
C'acolo sunt trei soldaţi
Aşa nalţi şi sprincenaţi
Cum mai buni să-i sărutaţi.

Auzite în Grămeşti-Dorohoiu de la V. A. Petri.

D. Urzică

[1] Bureţi.

1415.—*Foae verde magheran*
M'a trimis mama pă deal
Cu sapa să scot irean;
Şi scosăi şi mai rămasă
Mă 'ntorsăi din cale-acasă.
Foae verde merişor,
Mă'ntâlnii cu Gheorghişor
Cu puşcuţiţa cu flori.

1416.—*Foae verde bob năut,*
Şi ţ'am spus, maică, ţ'am spus
Pă mine nu m'ai crezut;
Dar acuma, zău, nu crezi
Mă duc să nu mă mai vezi,
Mă ia Neamţu şi mă duce.
Foae verde trei grăunţi
—Neamţule, unde mă duci?
Toamna'n graniţă la Turci.
Să ţin caii Turcilor,
Să duc dorul fetelor.
Să ţân caii de căpestre
Să duc doru' dă neveste.

Culese de la Dancă I. Munteanu din Voiceştii-din-Vale, jud. Vâlcea.

Ion N. Popescu

O SAMA DE CUVINTE

2340—2424

Coţulă=femeiei, care te chiamă din semne.

Are hahău=are un ciomag mare. Când-oi punemâna pe hahău, — tata către copii.

Penele=fâşii de tei—din care se fac funii—odgoane.

Borţos=aspru—îndărătnic ori supărăcios.

Zăbzec=făr'nici-un capăt—fără stăpân.

Umblă handraiete=mânz după iapă.

Carcalete=nume de batjocură zis lăutarilor.

Rablă=flăcău bătrân; făcând-o pe boerul.

Nemţişor-Vânători, Neamţ. **A. Moisei —**

Hârboc:=tigaie. *Cratiţă* cu picioare, de tuciu.

Mărineni:=*dănaci*, flăcăi. (Aproape că nu se mai întrebuinţează).

A ştefăni:=a fura; (repede şi fiind faţă).

Fierăie:=oca veche, în deosebire de altele.

Din Hălăngeşti-Zăicoiu-Doljiu. **N. I. Dumitraşcu**

Martac=se zice la capătul corzii de dinapoi.

Aftaragan=un băţ, ghioagă mare.

Ebă=o furcă de lemn cu 4 coarne în felul celei de fer.

Saiè=*sandoală* o poiată unde se ţin pae, fân, uneori şi vitele.

Ciorbagiu=arendaş străin.

Ciacâe=cuţit mic şi prost.

Zăgârnă=traistă.

Facază=căruţă, cu mici deosebiri.

Saad=un fel de corbă înteleruță.

Spuse de Al. Vasilache plugar Jorăști-Covurlui. **Petru Gh. Savin**

Fliușcă=sângeap, măsură de băut rachiu, un sfert de litru. ex.: Ia mai dă dă-mi giupâne o fliușcă!

Rapag=a face cuiva un vânt, a-l repezi de spate; ex.: Nu te-astâmperi cornoratule? Când ț'oi face un rapag ai s'ajungi cine știe unde!

Răsunoi=poreclă la mămăliga mare și vârtoasă ca cremenea; ex.: Da' a-i făcut fată hăi un răsunoi cât line de mare!

Mașcat=mare; ex.: Plouă bine. Uite ce picături mașcate! Da' scrie o leacă mai mașcat, bre!

Cioflîgar=om cu haine strâmte, surtucar, pantalonar.

Moronci=a necăji, a cicăli pe cineva, a bate capul cuiva: ex.: părinții între ei: Ai fost pe la copii bre, se 'npacă bine? Da! Atâta numai, că o moroncește prea tare pe Măndița noastră.

Drâgâi=a te hurduca, sgâlțâi căruța; ex.: Am fost la târg, dar prea drâgâie căruța fină-meu. sau: Merge bine calul la călărie, atâta numai că te drâgâe prea tare. Ce tot drâgâi de azi pe mâine? adică: amâi treaba.

Hlobăni=de la *hlobă, hulobă* de la căruță. A se clătina cineva, a nu se ținea bine pe picioare; ex.: Ai cam cinstit bine, moș Ioane, că văd că te cam hlobănești; adică: când încoace, când încolo.

Sghivorniță=viscol mare; ex.: Ce sghivorniță s'a mai stârnit afară, bre, bre...!

Negăi=a necăji la ceva, a se munci c'un lucru oarecare.

Ciocârtauri=locuri deluroase, râpoase; ex.: Când te-oi duce eu prin niște ciocârtauri, să-ți arăt pe unde pasc vitele, ai să te sparii; plural.

Zablău=poreclă la un câne voinic, care latră gros. Se zice și la un flăcău zdravăn și cam într'o parte. Cogeamite de zablău, păcat numai că....

Hurghidan=se zice la un copil care a crescut mare pe nesimțitele; ex.: Eu îl știam mic pe țâncul ista ș'amu ia uite, că-i cogeamite de hurghidan!

Hututui=poreclă la omul care-i cu totul, într'o parte ex.: Doamne tare-i hututui, Vasile a lui Cărăbuș!

Crămpoți=a tăia ceva în bucăți; ex.: Da' ce-ai crămpoțit carnea ceia așa?

Marchitan=nume la oameni cari umblau în vechime cu marfă de vânzare prin sate ca: ață, ace, drâmbe, cuțite și altele.

Taradaică=căruțe de modă veche, care hurducă și care face sgomot când merge.

Coroapcă=poreclă la vite, la vaci mai ales; ex.: vacarul: 'N'apoi coroapcă, nenea!

Moglan=om *motănos*, prost, care tace şi mocneşte într'însul.

Rablău=la fel cu *zablău*.

Sgâncili=a curăţi, ceva cu migăială, a te sgâncili la o rană.

Tăuri=gloduri; ex.: Da' noaptea nu mai poţi eşi din tăurile cele!

Nechimurluită=nechibzuinţă, nepricepere; ex.: Iroseşte din avere cu nechimurluită.

Hânţeşti-Dorohoi **N. V. Hânţescu**

Deleu, deliu=voinic, curagios.

Harcea parcea şi *hercea percea*=amestecătură.

Horoticu, ş'a venit în horoticu=ş'a venit în fire.

Pachioană, femeie proastă (hututue)

Tolomoace=talamiş-balmuş, mâncare rea.

Hudumacul=(să ie hudumacul), ciomagul.

Cărligat (s'o cârligat carul) s'a răsturnat.

Holdâţă=loc rămas de colac intr'o moşie după măsurătoare.

Cobos şi *cobâlcos*=zace pe picoare.

Fumaiu şi *fumăraiu*=fum mult.

Anti-hârţu (în loc de anti-Crist): poporul crede că-i o matahală, ce va chinui lumea la vremea de apoi, şi înainte nu se torcea Luni sara, că-i rău de anti-hârţu.

Culese din Zărneşti şi Bursucani-Covurlui. **N. I. Munteanu**

Mizuină=livadă lângă casă.

Zlătăuş=*zăcuş, chilav*, putregaiu, om leneş.

Natrapală=*roanghiş*, nătărău.

Taxâm=cântare cu scripca; ex. la fă-ne un taxâm măi ţigane.

Misiricios=care să bagă 'n sufletul omului, om săţios.

Nahlab=lucru mare şi uricios.

I-am tăiat ghiaţa=i-am curmat pofta.

Lişiţă=un om nesăturat, lişiţă.

A chicoti=*a minihoti*, a râde mânzeşte; ex.: Ce tot chicotiţi atâta epelor?

Buricar=bricegaş, cuţitaş; cuţit mic de tot.

A chiroti=ce mai faci, ce mai roboteşti, ce mai chiroteşti.

Şmoati =un mănunchiu, un braţ ex.: am luat şi eu un şmoatic de busuioc.

Pocinoc, pocinog=nevoe, ceas rău; ex.: iată pocinocu'.

Hraişte=încălcare, batjocurire; ex.: Da' ce haişte-i în livadă, mă? Grădina mea-i de haişte?

Chiomp=nătărău, prost, chiomp care face fapte nesocotite.

Larga-Bacău. **C. Gh. Vartolomeiu**

GLUME. JÂTII. TACLALE

266.—O minciună pe negândite.

Intr'o sară ducându-se Nastratin Hogea la cafeneaua unde se duceau toți chiaburii satului, acesta după ce le dete «bun găsit» era privit ca un soare de toți câți se găseau, căci știau că Nastratin le mai spune câte o trăsnae de a lui și le mai trece din vreme. Unul mai *chisnovat* bun de glume zise :

—Eu îți dau 10 galbeni Nastratine, dacă ne spui o minciună pe negândite.

Nastratin se făcu că n'aude și unde mi se pune pe plâns, tată.

—Vale, valeu, ce mă fac, mi-a murit bietul tata și n'am cu ce să-l îngrop !

La căinarea lui, ceia uitase de minciuna juruită (făgăduită) și începu a-l mângâia :

—Las' Nastratine nu-ți mai face inimă rea, că atâtea zile a avut, și te ajutăm noi cu ce-ți lipsește.

Și 'ncepu a pune mână de la mână, care un franc, care doi și-i făcu o *zamă* de parale. El luă banii mulțumind cu lacrimi și se întoarse întins acasă.

Stătu puțin și spune tatălui său, care era zdravăn, ca să plece înainte la cafeneaua cutare, că au o afacere. Merse ei amândoi și când să ajungă făcu loc tatălui său înainte și apoi intră și el. Cum văzu pe bătrân, toți începu a bate din palme, iar el înfățișă pe tată-său la cel cu rămășagu zicând :

—Iaca minciuna pe negândite ! și câștigă două lucruri.

Auzită de la moș Gheorghe Jelescu, Chilia Veche. **N. I. Munteanu**

267.—Țiganul și plăcintele.

N'are ce face un român și îl împinge păcatul de cunună pe niște țigani. Se vede că bietul om voise să-și aducă sigur belea capului, căci însurățeii numai bine nu trăiau; veșnic se ciondăniau și se păruiau; mă rog, cum îi treaba țiganilor.

Nașii tot se sdrăduiau să-i împace, că dă... De ce-a mai lăsat și Dumnezeu nași pe lumea asta. Făciau câte o masă mare și poftind și pe țigani la masă, îi sfătuiau să se liniștească, că nu-i frumos, că-râde lumea și multe de acestea; dar țiganilor par'că le intra pe-o ureche și le eșia pe cealaltă vorbele nașilor, căci nu trecea săptămâna și

ei iar se ciomăgiau. Pesemene, că se învaţase baragladinele cu mâncărica şi cu băuturica naşilor şi tot aşteptau poftiţi la masă.

Ii hrăneşte naşul azi, îi hrăneşte mâne, dar de la o vreme i se urăşte şi se se sfătuieşte cu nevastă-sa, să mai facă încă o masă mare, să-i *dojenească* odată bine ş'apoi de nu s'or linişti, să-i lase în plata lui Dumnezeu.

Face naşa nişte plăcinte şi le aşază pe o tava mare, astfel ca plăcintele cele uscate şi arse, să vie de partea ţiganilor, iar cele brânzoase şi prăjite bine, să vie de partea lor.

Ţiganul vede asta da' tace. Când încep ei să mănânce, naşul zise baragladinei :

--Finule! cum iţi spuneam ; mai lasă să treacă de la tine. Dacă vezi că ea greşeşte, fă-te şi tu că nu vezi şi taci, numai să fie linişte !

--D'apoi eu par'că nu i-am zis tot aşa! Da' ce-am să fac, dacă nu vrea să mă asculte? Câte-odată mă năcăjeşte aşa de tare, că mă scoate din sărifi şi-'mi vine să-i sucesc gâtul, iac'aşa. Şi ţiganul apucă tava de cele două torţi şi o suceşte cu plăcintele cele bune spre dânsul.

Auzită de la C. Vasiliu, seminarist.

Truseşti-Botoşani. **Const. Atanasiu**

268.—Neamţul la târg,

Intr'o iarnă geroasă când crăpau lemnele de frig, un neamţ dintr'un sat, rămăsese fără para chioară în casă. Ger, ger şi la trunchi nici un lemn şi'n lulea nimica. Ce să facă el ? Avea o vacă a făta care stătea legată la o iesle şi rodea nişte *ogrinji*.

Nici una nici două, o ia de curmeiu şi la târg... Nevasta i se dusese la neamuri să facă sărbătorile. Mergând pe drum iute şi covrig din pricina gerului, că neamţul, după toate păcatele, mai era şi goluţ, îşi zicea în sine : — Cum oi ajunge în târg, aş da-o. Cât mi-a da, mult, puţin, o vând, numai ca să scap de dânsa şi de ger

Ajungând la o crâşmă pe cale, leagă vaca de-un par şi intră o leacă înlăuntru, ca să se mai încălzească. Da'nlăuntru, oamenii, ca'n zi de sărbătoare : altul bea, altul cânta, altul juca, ca românul la chef. Stând neamţul cinchit lâng'o masă ca să şi mai vină în fire, iaca că-l trage un român de mânecă.

—Ia nu sta deoparte ca un pui de bodaproste, măi neamţule; ci vină şi-mi ajută aici la băut, că nu pot dovedi singur !

Neamţul, atâta a aşteptat. Se dă după masă şi zăi, şi zăi... Un alt român, îi dete o mână de tutun, de-şi umplu luleaua; căci românul la

beţie, îi darnic, aşa că, Neamţul, deocamdată, nu ducea lipsă de nimic

După ce rachiul îl inferbântă la cap, iesă afară, ia vaca de curmei şi-i zice :

—De 'ncăizit m'am încălzit, luleaua mi-i plină... Ce-mi mai lipseşte ? Să mănânc şi lapte de la vacă !... Hai, acasă, văcuţă, şi te-oi aştepta să-mi feţi ! Şi, luând-o de curmei, porni spre casă.

N. V. Hânţescu

669.—Vine vremea...

Era ca la casă de om gospodar cuprins şi cu multe de toate, pe care ţi-or trebui nu două mâni ci zece să le dovedeşti. Şi se şi trudea biata femee din zori până în sară, să le mâi căpuie pe unde, să le mai căpătuiască pe altele, dar oricum rămâneau multe nefăcute.

Aleargă în colo, aleargă 'ncoace, la vite, la păsări, ba ţese, ba toarce, şi câte alte treburi, nu-i mai dădeau răgaz bietei femei să se ţină numai de deriticat, de grijit şi de curăţenie.

Şi tocmai asta era buba cu care nu se putea împăca fiică-sa. Mai ales copii umblau, ca vai de ei: toată ziua plini de toate nevoile, că cine mai sta ziua de copul lor, dintre atâta trebi. Tocmai sara dacă mai dovedea biata gospodină să-i mai spele şi să-i mai curăţe. Fata toi cârtia, da' mă-sa îi spunea deseori:

—Mă rog fată hăi, te-oi vedea şi eu pe tine la casa ta, cum ţi-a plăcia să ţii curat. Te-oi vedea pe tine—sfârşia mă-sa,—întotdeauna când fetişoara o tot cicălia, şi o bătea la cap.

Dă Dumnezeu, şi fata se mărită cam cum ar veni într'un alt sat megieş.

Intr'o zi, veni şi mă-sa la fată, să o vadă la gospodăria ei, dar şireată, că veni fără de veste.

Fata, acu era nevăstuică, ba încă şi cu un copilaş. Tocmai îngrijea de scuticele băetului, când îşi aruncă ochii pe geam :

Iiii—făcu ea speriată de harababura ce era prin casă—vine mama, şi repede, svâr un scutic în supat, svâr altul după sobă, repede-repede, face ea oleacă de rânduială în harababura ceia, şi esă iute întru întâmpinarea mă-sei.

Intră mă-sa după aceia în casă. Se uită în colo, se uită în coace, pricepe ce-i şi cumu-i. Se uită la tulpanu din capul fetei—peseme cum fata aruncase scuticele, se cam murdărise—şi atunci mama duios îşi mustră fata :

—Draga mamei ţie nu-ţi plăcea cum era la casa mea,—unde de bi-

ne de rău era cum era,—dar eu ce să zic la casa ta?

—Vei fi văzut tu multe la mine care nu ţi-au plăcut, dar tulpanul meu, văzutu-l-ai vre-o dată ca pe al tău?

Si fata 'şi puse repede mâna la tulpan, dar o luă şi mai repede.

Mă-sa, zâmbi a râde şi mai zise:

—Lasă fată asta nu-i nimic. Ţi se cădea să ai o învăţătură.

Fata tăcu mâlc. Iar mă-sa începu a o învăţa cele ce nu ştia, şi a-i arăta cele ce nu se pricepea.

De-atunci ea mai ba să mai bănuiască însă, fata mamei şi mama fetei dinspre partea curăţeniei.

Jorăşti-Covurlui **Petru Gh. Savin**

670.—Tălmăcire de soacră

Unui însurăţel, nu tocmai hâtru, îi făcu nevasta la cinci luni un urmaş. Speriat de lucrul acesta, că de i-a face nevasta tot la cinci luni câte un băet şi văzând el că nu-i lucru curat la mijloc, se duce de se jăluie soacră-sa. Ea îi spuse:

— Măi băete, numai băiatul dintâi se face la cinci luni; ceilalţi tot la câte nouă luni au să vie pe lume.

Insurăţelul se mulţumi cu tălmăcirea soacră-sa şi *pricaz* nu fu la casa lui.

M. Lupescu

CRONICA

B. Delavrancea: Din estetica poeziei populare.—O cuvântare cu prilejul intrărei în Academia Română. O răsbunare. A treia, mi se pare, care a răsunat sub bolta aceea, unde trebue să slujească cei mai cumpăniţi şi mai învaţaţi preoţi: muncii drepte pentru neam întăi,—pentru lume, pentru frumos,—în zile de răgaz. O răsbunare potolită, dulce. Nu doar că lovitura primită de cântecul satelor noastre, ar fi lăsat o rană adâncă, acum patru ani, când d-l Duiliu Zamfirescu a încercat să-l ucidă fără pricină, fără nevoie şi nu dintr'o pornire criminală care se poate ierta, care se poate socoti mai uşoară ca o jonglerie drăcească.

Inainte de cele câteva lucruri «din estetica poeziei populare», *preţul* acestei poezii, comoara de mărturiile istorice hotărîte cu care cunoaşterea trecutului nostru se poate întregi, şi din care «ar putea tresări sufletul nostru, evoluând în şirul vremurilor».

Mijloacele de creaţie: „verbul pentru strângerea şi reţinerea acţiunei, alegerea timpilor cari uşurau rima sau asonanţa, construcţiunile tipice, perechile de rime şi de versuri cari se rechemau între ele. repeţirea şi mnemonetă şi estetică... şi versul scurt".

Firea, în cântecul nostru, — cântec ce se desfăşoară în timp. care, pe lângă părţi, de-agata, are menirea să deştepte în ascultător simţiminte proprii — e prinsă repede

din depărtare", „fără nici o amănunţime migălită". Patru versuri! „O, domnilor, şi dacă aţi fi auzit spunându-le, pe o melopee străveche... cum întăria la *codru verde* şi cum ostenia la *mititel şi potolit*, pe loc aţi fi simţit, fără bataie de cap, tabloul pe care l-am admirat în copilăria mea, nu l-am părăsit în tinereţele mele şi-l port şi acum în mine ca pe una din cele mai scumpe amintiri".

Frumuseţa femeei, în cântec: trei versuri: *Cine te-a făcut pe tine, Aşa 'naltă şi subţire, – Par'că m'a 'ntrebat pe mine"* ce se desprind de pe limba muzei populare, «o ţărancă şue, cu ochii vii, strânsă în bete, cu vâlnic, sănătoasă, harnică şi cu miresme de turtă caldă» fireşte, deosebită de muza parfumului de „peau d'Espagne."

Bogăţia nesecată din care au sorbit Văcăreştii, Alexandri, Eminescu, Coşbuc, Goga.. la noi ca şi'n alte părţi...

Dar ce-i vinovat bietul isvor dacă răposatul Antemireanu şi d-l Zamfirescu, îi înăbuşă cursul şi ţipă că apa unei vechi mocirle de-alături, călcată de vite şi stricată de broaşte verzui, nu-i nici limpede, nici rece şi nici gustoasă!

* O frumoasă copertă are *Flacăra* no. 51: *Culesul viilor* de d-l *Murnu*: Două fete cară cu ciubărul iar... cavalerii culeg la cofiţă. In cele patru colţuri, cei mai de seamă podgoreni, ori poate cântători ai vinului, ori poate... şi anume: V. Alexandri, Al. Vlahuţă, Duiliu Zamfirescu şi D. Anghel!

* In *Albina* de la 6 Oct. povestirea *Căţeii lui Sânt Petru* de I. Brătulescu.

Citim că Părintele Mitropolit primat, de teamă ca nu cumva zugrăvelile bisericeşti să se înegrească de fumul lumânărilor falşificate, a îngăduit luminarea bisericilor cu electricitate. Foarte bine! Aşa să fi făcut şi sfântul Ştefan Vodă dacă doria binele pungei noastre de astăzi! Măsura,—de va fi adevărată spusa gazetelor,—ar fi numai pe jumătate; ea se poate întregi cu închiderea bisericilor, ca să nu se toceească pardoseala şi ţâţâna uşilor şi înlocuirea preoţilor prin gramofoane. Ar fi o straşnică economie... dacă-i vorba ca de frica şoarecilor să dăm foc caselor.., dacă-i vorba să batem... în retragere chiar find oameni bătrâni şi feţe bisericeşti cu barba foarte albă.

P.

Pictură bisericească cu motive naţionale. – Frumoasă impresie capătă oricine dacă vizitează biserica din comuna Mihai-Viteazu (judeţul Ialomiţa). Toată pictura dinăuntru (căci pe dinafară încă nu e terminată) este numai în motive naţionale, din colecţiile Comşa şi alţii. Toate figurile reprezintate, parcă sunt aşezate *numai* pe scoarţe ţărăneşti, de o frumuseţe rară.

Aceasta se datoreşte mult d-lui Potoschi pictor de biserici care făgăduieşte că va lucra numai în motive naţionale.

N. I. Dumitraşcu

Cărţi primite la Redacţie.

Ion Gorun: Ştii Româneşte? Câteva observaţiuni asupra limbii, cum se scrie în vremea de faţă. Edit. librăriei L. Alcalay (No. 844 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, f. a. 132 p. 30 b.

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi pretenilor Revistei «ION CREANGA" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

Stăruitor ne rugăm pentru plata abonamentelor.

D-sale D-lui A. Gorovei

Fălticeni.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul I, No. 2 pe Septembrie 1913, cuprinde:

ARME VECHI.—T. Pamfile.
† PETRU RAŞCANU.—Preot I. Antonovici.
DOCUMENTE.—Preot I. Antonovici, Caşu, I. Ciolan, Z. Corlăteanu, M. Lupescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, Lt. A. Saint-Georges.
INSCRIPŢII—Lt. A. Saint-Georges.
INSEMNARI.—T. Pamfile.
ILUSTRAŢIUNE.—Arme vechi de pe moşia Ipoteşti (Tecuci)

Redacţia şi Administraţia: Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

CARŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I.	6.00
„Ion Creangă" An. II.	5.00
„Ion Creangă" An. III.	5.00
„Ion Creangă" An. IV.	5.00
„Ion Creangă" An. V	5.00
Cărţi postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1912	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1913	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la Români	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	2.00
„ „ Boli şi leacuri	1.00
„ „ Cântece de ţară	4.00
„ „ Agricultura la Români	5.00
„ „ Povestea lumii de demult	2.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă	0.10
„ „ Alcătuirea unei gospodării ţărăneşti	0.50
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine şi alte cântece	0.30
A. M. Nour: Descântece şi vrăji	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, poveşti	1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Anul VI.—No. 11. Noembrie, 1913.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA: T. Pamfile, Strada Corbului
ADMINISTRAŢIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova
BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In ţară . . . . 40 de bani
In străinătate . . 50 » »

ABONAMENTUL ANUAL
In ţară . . . . . 5 lei.
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 de bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CARŢI, C. D. LUPAŞCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici Bârlad, Pr. I. C. Beldie Fârţăneşti-Covurlui St. Capşa Bucureşti G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dâlga). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova] C. N. Mateescu [.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ) L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Jorăşti Covurlui], I. Neculau Coropceni-Vaslui V. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova, T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu Broşteni Suceava, Şt. St. Tuţescu Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava, D. Vasiliu-Bacău Bârlad.

Domnii întemeietori cari până la sfârsitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înştiinţare.

Anul VI. No. 11. **Noembrie, 1913.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: T. PAMFILE, Bârlad

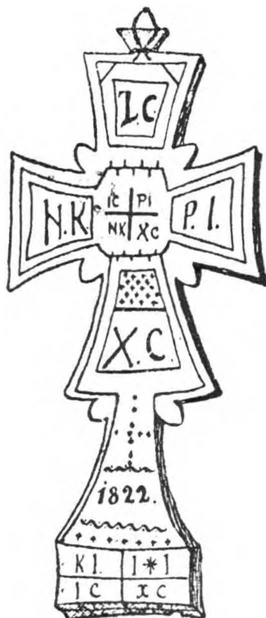
ABONAMENTUL ANUAL: In ţară 5 lei; In străinătate 6 „

ADMINISTRAŢIA: M. LUPESCU, Zorleni-Tutova

PISTORNICUL

Prin aceste părţi, în multe case bătrâne (vechi) şi în deosebi unde gospodarul ori gospodina sunt moşnegi, se vede atârnate în peretele de la răsărit, următoarele lucruri:

1. Icoana, zugrăvită pe scândură de teiu; 2. Candela, în care se toarnă unt de lemn şi arde iască aprinsă; 3. Clondirul cu aiasmă în gura căruia se află pe lângă dopul de cocean de porumb, câteva fire de busuioc uscat, căline (nişte fructe sălbatice amare, roşii şi moi, de mărimea unor boabe de mazăre) şi alături de ele, spânzurat —*pistornicul.*

74.—PISTORNIC
Aflat în casa gospodinei Maria C. Bădulea din Leurdeni Muscelului

Pistornicul e un obiect, de regulă în formă de cruce. E sfinţit de preot la biserică. Pe el sunt săpate diferite desenuri, precum şi literile ce se scriu şi pe cruci.

75. PISTORNIC
Aflat în casa gospodarului Anghel Despa din Căteasca-Popeşti jud. Argeş

Iată la ce ne slujim cu el:

Când femeia face prinos pe la zile mari; şi la prinos duce azimă făcută de ea în casă, atunci pe când azima e moale, nebăgată în cuptor, cu ajutorul pistornicului, femeea face desenuri frumoase pe azimă, dacă apasă puţin cu el pe faţa azimei. Se «pistoriceşte».

Tot asemenea când femeea ar face prescuri de casă.

Un asemenea pistornic se găseşte şi prin brutării, şi tot cu scop de a face desenuri pe prescuri.

In sfârşit slujeşte în caz de boală grea, când bolnavul se canoneşte rău: Se bate pe 9 căpătaie, i-a făcut şi maslu şi nici nu se scoală, nici nu-l «iartă Dumnezeu». Apoi în caz de căpială, nebunie, zăpăceală la creer... se iau 3 (sau şi mai bine 9) pistoarnice, le lasă în aiasmă o noapte (Vineri) iar cu aiasma se udă bolnavul pe la cap şi apoi îi trece.

D. Mihalache

DESPRE CÂNTECELE POPORALE

In una din sările de toamnă ale anului 1913, aflându-mă singur singurel în casă, căci aşa a binevoit Dumnezeu, mi-am aruncat ochii pe o carte poştală de la Bârlad, în care-s îndemnat să scriu şi eu ceva la Calendarul revistei «Ion Creangă» pe anul 1914[1]. Stau şi mă gândesc că de ce să mă prind? Mi-am făcut socoteală că, despre cântece să scriu, după cum m'or ajuta puterile şi priceperea.

Se vorbeşte că în mare parte cântecele noastre poporale pier. D-l Mihaiu Lupescu, unul dintre întemeietorii «Şezătoarei» şi a revistei «Ion Creangă», de mult a scris că comorile poporului se prăpădesc. Şi ne da nouă tinerilor de pe vremea aceea, 1902, sfat ca să ne silim a nu lăsa să se piardă comorile poporului. Acum din intâmplare iaca dau peste calendarul de pe 1913 a revistei «Ion Creangă» şi acolo la faţa 37 găsesc un articol: «Pier cântecele noastre poporale», articol iscălit de tânărul culegător de material folcloristic P. G. Savin. Stârnit fiind de acel articol, m'oiu apuca să spun şi eu ceva, îndeplinind pe unele locuri spusele colaboratorului harnic al amintitei reviste.

De ce se prăpădesc cântecele populare? De ce nu au aşa de mare trecere ca înainte vreme?

Eu răspund scurt şi hotărît: Pentru că nu-s preţuite de multă lume. Chiar aşa zişii cărturari, cari-s în stare să-şi deie sama de frumuseţa cântecului popular, când te aud cântându-l, se uită la tine întâiu cu un feliu de milă, apoi cu un feliu de dispreţ, până când ajung să te iee şi în batjocură.

Feciorilor de ţărani,—n'oiu zice târgoveţi, —dacă au ajuns o leacă de cărturari, apoi începe a le fi greu şi de portul ţărănesc şi de cântecul ţărănesc. Ceea ce scriu aici, scriu din însuşi păţaniile mele. Câţi dintre

[1] Şi nu din vina d-lui Vasiliu, aceste şire n'au putut intra în Calendar; dar nici din vina noastră.

colegii din alte judeţe—şi o samă chiar din judeţul meu—nu mă ieu pe lângă drum pentru că-s îmbracat ţărăneşte,—nu naţional,—mă port ţărăneşte şi grăiesc ţărăneşte. De străini nu mai zic nimic. Dacă le spune cineva că eu îs învăţător, să-i vezi ce mutră fac! Să-i vezi cum stau a îndoială să creadă dacă învăţătorii pot să umble şi drept ţărăneşte!

Să viu la vorba cu cântecele. Eram într'o vară la una din frumoasele mânăstiri din susul Moldovei. Era sară şi lună ca ziua, când iată că nişte persoane se pun pe lângă mine, să merg şi eu în cutare poiană împreună cu alte cete de oameni. Mi-am făcut socoteală că de ce să nu merg, că doară n'a mai pieri lumea pentru atâta lucru, şi făr' de-aceea voi avea prilej să cunosc lume de prin alte meleaguri ale ţării. Intre cetaşi era şi-un fecior de ţăran de prin părţile muntoase ale Moldovei.

Un călugăr străin stăruie să cânt cântecul acela «Rabdă inimă şi taci». Eu, de cuvânt. Pun fluierul la gură şi încep a zice; apoi lăs fluierul şi cânt cu cuvinte. Am mers până la un loc. Şi ştiţi cine a zis să-l lăs «aista pe altă dată»? Feciorul de ţăran, ajuns bun cărturar, şi de amintrele om care ţine la satul lui şi la portul lui. Da' de ce m'a oprit? Pentru că mai erau faţă şi câteva «doamne şi cudui» mai simandicoase de prin Bacău şi Galaţi şi cărora se vede că nu le tocmai suna bine la ureche sunetul trăgănat al cântecului ţărănesc. După mine, în urma multor stăruinţi din partea celor de faţă, a început un licean să cânte un cântec care se sfârşeşte la fiecare strofă cu vorbele «*nu m'abandona*».

Apoi judecă-te şi zi: treabă-i asta? Ş'apoi alta: Nu te simţeşti jignit oare, când vezi că la asemenea oameni au trecere cântecele drept orăşăneşti nu tocmai frumoase, iar ale noastre ţărăneşti îs luate în râs?! Ba încă şi de te ascultă acum, câne câneşte, apoi un prieten, ca să bată mai mult în struna cuconaşilor, zice cu glas cam batjocuritor, care cam aduce aminte întâmplările de la crâşmă: «la mai adă o ocă, măi cumătre».

Dacă la asemenea întâmplări şi la asemenea oameni, cântecul adevărat ţărănesc n'are preţ, cum vreţi să aibă preţ la o samă de oameni de prin sate, care-s ca toată lumea, doritori de lucruri nouă. A făcut oştire flăcăul, şi acolo a avut prilej să se ducă sărbătoarea pe la mahalale şi a auzit de la lăutari Ţigani ori Români, cântându-se romanţe, valsuri «la patru draci» şi părându-li-se că lucruri straşnice au auzit, vin apoi şi le împrăştie la sate.

Chiar şi lăutarii pun umărul la părăsirea frumoaselor cântece ţărăneşti. Ei aud cântecele orăşăneşti de «amor», «romanţele»; le aud cum dă Dumnezeu, le învaţă cum dă Dumnezeu, le cântă cum dă Dum-

nezeu și din această pricină auzi glăsuind prin sate cântece ca acel pe care le citează d-l Savin:

„De cât o viață tristă..."

sau:

„Eu iubesc un biet sergent,
Și mama un regiment".

sau:

Iubești-mă *Jeto* dragă,
Până-s cu cămeșa neagră.

Vremile acum îs destul de grele, și omului nu-i mai vine a cânta ca altă dată. Iar la rari prilejuri îi mai trage câte o cântare. Rostul cântatului a rămas mai mult pe sama lăutarilor.

Ce-i de făcut deci, ca să nu piară cântecele? Eu zic că nu numai să le culegem; dar după ce le-om culege cum se cuvine, să le împrăștiem în lume cum se cuvine. S'ar putea tipări cărticele mici de cântece alese de câte 10 sau 15 bani, și acelea să se împrăștie în lume, ca să li se zică pe dreptate vorbele lui Anton Pan: «De prin lume adunate și iarăși la lume date».

De-acolea prețuiți-le și D-voastră cărturarilor de la sate drept și drept după a lor socoteală. Când sunteți adunați la petrecere, nu mai suferiți lăutarii să vă cânte cântecele «noi»; ci spuneți-le să vă cânte de cele românești adevărate, ba încă le puteți spune care anume cântec să vă cânte. Lăutarii văzând că puneți preț pe cântecul de țară,—frumos,—se vor da după păr și-l vor învăța.

Apoi când vă aflați în ceată de oameni mai aleși,—chipurile,—luați-i și D-voastră pe lângă drum când or cere lăutarilor să le cânte cântece «de oraș». Faceți-l să înțăleagă frumuseța vorbelor din cântecul țărănesc, popular, citându-le alăturea și vorbe din cântecele orășănești.

Cum vreți să vă cânte un țaran cântece frumoase de-a lui, când este luat în râs dacă se apucă de cântat? Ce să facă? Zice cântece «familioase» de cari plac «boerilor».

Am văzut și am auzit cele ce le scriu, ba de multe ori am fost luat așa în căruță cum se zice; dar mărturisesc și aici în scris, că până în starea mea de astăzi—38 de ani de viață,—alte cântece nu știu cânta, fără numai doine. Și mulțămesc lui Dumnezeu, că nu mă doare nimica din pricina asta. Când îs între prieteni și la cias de voie bună, ii mai trag câte una colea așezată și din gură și din fluier; când îs la alte împrejurări, apoi «tac» mă chiamă.

Ș'apoi ș'amintrelea-i vorba: Doară și o samă de orășăni îs iubitori de frumoasa cântare de la țară și după ce le-ai gătit de zis un cântec, își șterg ochii de lacrămi și ar fi în stare lumea toată să ț'o

deie, pentru că le-ai mai luat o leacă aleanul de la inimă.

Să iubim cu toții cântarea populară, pentru că ea-i din inimă pornită și la inimă merge. Tânărul P. Gh. Savin zice că aici școala își are marea datorie de a lupta in potriva înrâuririlor străine.

Poate că d-sa era băet mititel când eu ca învățător, printre alte cântece, învățam pe băeții mei de la școală «Doina cucului», «Fratele răzleț», «Foaie verde siminoc» și altele, și pentru frumusețile lor, dar și pentru a sădi în copii, de mici, dragostea de doinele frumoase.

Școala ș'a fi făcând ea după putință și după rost, datoria; însă de folos ar fi că și alții porniți din popor, și cari cu doină s'au trezit, să nu părăsască doina și să n'o disprețuiască.

Nici viitorilor preoți și nici preoților nu le-ar sta rău să prețuiască și să păzască de pieire cântecele poporului. Aducă-și aminte că până mai anii trecuți, acel care o viață întreagă a muncit pnntru culegerea și păstrarea avuției intelectuale a poporului, a fost preotul Simion Fl. Marian din Suceava Bucovinei. Cântecul popular a avut trecere și înaintea unui ierarh, cu care se mândrește biserica noastră românească. Voiu sprijini zisele mele, pe o notiță care se poate ceti în «Neamul Românesc» No. 102 din 20 Septembrie 1912, fața 1731. Notița aceea are următorul titlu: «*Episcopul Melchisedec și cântecul nostru popular*».

Iată ce scrie acea notiță, care și ea-i scoasă din revista «Biserica Ortodoxă română»:

«Melchisedec ducea o viață de adevărat monah, sub toate raporturile; avea însă și unele bucăți proprii ale sale, dictate de înalta lui cultură și de felul lui serios de ocupație. In adevăr, de și de o seriozitate patriarhală, deși om riguros cu alții și în întâiul loc cu sine, totuși, dese ori, poruncia să i se aducă orchestra la masă. Sub farmecul accentelor cântecelor naționale,—și nu i se cântau de cât bucăți naționale—par'că cetiai pe fața lui de istoric fazele diferite, prin care a trecut chinuitul și năcăjitul nostru popor. Se cântau și cântece cu cuvinte, *cum se cântă în popor*, și, totuși nici un gând urît nu se isca în mintea noastră, a acelor ce ascultam, ci ni se părea că asistăm la un fel de ceremonie măreață și instructivă. Se știa în oraș că, în ziua cutare, orchestra maiestrului cutare a cântat la dejun la P. S. Melchisedec, și n'au auzit un singur cuvânt de mirare, de murmur, de dezaprobare, căci toți știau că nu din pofta de a gâdili simțurile, nu din dorința de a aprinde patimile punea să i se cânte; ci din trebuința de a-și desfata sufletul, de a da putere de lucru minții și avânt imaginației lui scrutătoare de adevăr și lucruri folositoare, *din dorința de a bucura și a simți cum se bucură și simțește poporul.* Moralitatea lui deci era așa de înaltă în ochii fiilor săi duhovnicești, în cât aceștia nici nu

puteau gândi că arhipăstorul lor ar fi în stare să facă un lucru rău, ori vrednic de criticat. Atât iubia muzica, în cât serbarea ce o făceau cetățenii și lumea oficială la ziua onomatică a P. S. Saie—și făceau serbare cum n'am mai văzut până azi,—după cererea P. S. Sale *se încheia cu doina pe care de câteori o auzia, de atâtea ori o asculta cu lacrimile în ochi*».

Eu gândesc că a mai vorbi despre frumuseța cântecelor noastre populare și a mai umplea articolul de citații, este de prisos. Cărțile bisericești ne spun că Arhanghelul Mihail a strâns odată cetele îngerești și le-a zis privitor la ascultarea poruncilor lui Dumnezeu: «Să luăm aminte».

N'am greșit dacă—văzând că și mari fețe bisericești au prețuit cum se cuvine cântecul nostru popular—am zice și noi despre prețuirea și pastrarea neștirbită a cântecelor: «*Să luăm aminte*»!.

Comuna Tătăruși, jud. Suceava.

Al. Vasiliu

GÂCITORI

542.—*Pomul altoit și altoiul.*
Am un om cu capul tăiat, care ține un copil în brațe. Copilul să vaetă că piere, iar omul cu capul tăiat zice să nu să teamă; căci cât va trăi el, nu-l va lăsa să piară.

543.—*Mărăcinele.*
Ciută mare șade 'n cale
Și așteaptă carne moale.

544.—*Lanțul.*
Am un copil; când îl iau în brațe, plânge când îl las jos, tace.

545.—*Melița.*
Am o cățelușe; când o apuc de coadă, latră.

546.—*Casa și ușa.*
Ursu stă, urechia-i bate.

547.—*Fereastra.*
Ce stă 'n râpă și nu să surpă?

548.—*Albina.*
Găinușe gălbenușe, trece marea în piciorușe.

549.—*Crăpătura.*
Ce să face singură în casă?

550.—*Melcul.*
Să fie cal, e cu coarne; să fie bou, e cu șea. Veveriță nu e, pe copac să sue.

551.—*Stupul.*
Petre Petrișor,
Șade pe tăpșor
Și dă cu săgețile
In toate părțile.

552.—*Mămăliga când o torni din căldare.*
Solomoano, und'te duci?
Arso 'n fund la ce mă 'ntrebi?

553.—*Căldarea și mămăliga.*
Neaga be.e,
Gâlca-i iese.

554.—*Pepenele și semințele.*
Am o bisericuță,
Pline cu călugărițe.

555. *Fasolea, făsuiul.*
Ineluș noica,
In traistă stoica.

556.—*Cuțitul.*
Ieși bâlduș din lăcătuș,
Că te chiamă cinci afară.

557.—*Mărtacii bordeiului.*
Am 40 de copii, să culcă toți pe un căpătâi și nu să ceartă.

Adunate din jud. Argeș și Muscel.

C. N. Mateescu

558.—*Șoarecele, hornul și motanul.*
A venit ochiosu
Ș'a 'ntrebat de grosu:
Acasă-i musteciosu?
—Imi pare rău că toarce;
Cojoace ț'ar face.

559.—*Lacata cu cheia.*
Bisilica fa
Hiți-catana.

560.—*Sita.*
Epure schiop
Intr'un vârf de plop
Bate bob;
Paele sus
Bobu 'n jos.

561.—*Opinca.*
Rață cu mațele pe spate.

562.—*Oglinda.*
Joacă țarca într'un picior.

563.—*Varza.*
La pârăul rotungior
Șade capra 'ntr'un picior.

564.—*Lada.*
Bou cu mațele
De petecă

565.—*Scripca.*
Curvulița satului,
Aschiuța bradului.

566.—*Sania.*
Cuțitaș toată iarna
Tae caș.

567.—*Caldarea și cofa.*
S'a dus tundele
După mandele
Nu-i nici tundele
Nici mandele

568.—*Uliul și găina.*
Nichifor a luat pe Chifor
Ș'a mers spre Viniții
S'o învețe cojocăria.

569.—*Furnicele.*
După dealul curațat
Ferbe oala cu pasat.

570.—*Ghemul.*
Bete peste bete
300 încuete.

571.—*Glod.*
Dela noi și pân' la voi
Tot plăcinte moi.

Cules de C. Urzică dela elevii cl. V din Vârfu-Câmpului.

D. Urzică

572.—*Stâlpii la sobă.*
Am doi moșnegi:
Tot una se 'ncălzesc,
Și nu se mai pârlesc.

573.—*Racul.*
Ungur înarmat,
Trece apa fără vad.

574.—*Broasca.*
Sunt prin apă de aflat,
Dar trăesc și pe uscat.
De mă cauți însă bine,

Sunt în casă și la tine.

575.—*Săniuța*.

Fuge scurta prin pădure.

576.—*Stâlpii vetrei*.

Timotei și Doroftei,
Stau 'n vatră mititei.

577.—*Curechiul*.

Ciotârcuță
Botârcuță,
Șede într'un piciorus.

578.—*Sfredelul*.

Am un purcel,
Cu ritu' de fier.

579.—*Rugăciunea*.

Ce apă este 'n lume,
Să n'aibă nisip?

580.—*Mierea*.

Vrau 'n casă să scap,
Și casa iese pe fereastră.

581.—*Fumul*.

Ce se suie 'n pod,
Și n'are oase?

582.—*Pâcla*.

Am o vacă brâncovancă,
Când întinde brâncile,
Cuprinde luncile.

583.—*Cuiul în lemn*.

Am un om mic
Eu îl bag în casă,
El numai trupu-l vâră,
Capu-l lasă afară.

584.—*Cociorva*.

In pădure-s o cucoană,
Iar' acasă-s o lăeșiță.

585.—*Scroafa*.

Am o bute:
Boerii beu
Și butea geme.

586.—*Piua*.

Am o haită
Zi și noapte bate.
Și pe nime nu vede.

587.—*Mămăliga și pânea*.

— Buna dimineață gâlcă crăpăcioasă.
— Mulțumesc, nesațiu casei
— Buna ziua sațiu casei.
— Mulțumesc cinstea mesei.

588.—*Harbuzul și simburul*.

Am o biserică verde,
Și 'ntr'însa cântă un cucoș negru.

589.—*Popușoiul*.

Todirică din rogoz,
Mare mătărângă-o scos.

T. Neamț. **Al. Moisei**

590.—*Sufletul*.

Ce se naște însuflețit
Din neînsuflețit
Și din însuflețit,
Neînsuflețit.

591.—*Umbra*.

Intru în casă
Ca să scăp, în casă,
Și casa iesă pe fereastră.

592.—*Gura*.

Tot omul are o poeţică frumoasă
Da-i cu cucoșeii albi.

593.—*Ceapa*.

Ce păpușică îi îmbrăcată
Cu douăsprezece rochiți;
Care când începe a se desbrăca
Incep toți a lăcrăma?

594.—*Mușuroiul cu furnici*.

In deal tai lemne
Și de vale sar surcele.

595.—*Clopotul*.

Am un cucoșel,
Dimineața când mă scol,

Cântă în marginea satului.

596.— *Imblăciul.*

Doi dau,
Doi stau,
Şi se miră
Cum se îngână.

597.—*Ghinda.*

Am un copac,
Din care fac
O masă frumoasă
Şi un păhăruţ
Pentru băut.

598.—*Varul.*

Pana cucostârcului
Bate faţa târgului.

599.—*Furca de tors.*

Am un om cu capul la mijloc.

600.—*Cucostârcul.*

Am un cocoşel mic,
Dar cu ciocul lung.

601.—*Lingura.*

Am o mândră găinuţă.
Cum îi pun mâna pe codiţă
Şi *ciuşneşte* 'n poiţică.

602.—*Chirosteele.*

Sânt trei fraţi
Numai c'o căciulă 'n cap.

603.— *Cahta.*

Ce babă şade
Cu nuca 'n gură
Şi nu i se văd dinţii ?

604.—*Ursul de brânză.*

Şade moşul pe brânci
Şi sumanul i-l mânânci.

605.—*Lingura şi gura.*

Am o puşcă încărcată
Şi ciuşneşte în poeată.

606.—*Cartea.*

Rădăcină în plitigină,
Rar voinic care o desbină.

607.—*Vântul.*

Cine joacă noaptea în pod
Şi omul nu se teme de loc.

608.— *Cahla.*

Am o babă bătrână
Cu borta destupată.

609.—*Luna.*

Ceru-i senin, c'o pată de nour.

610.—*Pieptenele.*

Am un om pletos
Mână porcii in jos.

Jud. Dorohoiu. **N. V. Hânţescu**

POVEŞTI

53.—Văcarul şi şarpele

Era o femeie bătrână, săracă de tot, şi ea avea un copil. Ei, n'aveau cu ce se hrăni şi copilul s'a băgat văcar să păzească vitele satului, aşa că cu malaiul ce-l lua de la oamenii din sat, trăiau şi ei de azi pe mâine. Astui băiat îi dase naşu-său la botez, o boldeicuţă ş'o pisicuţă, că ierea omul sărac ca şi ei. Ori încotro se ducea băiatul, boldeicuţa şi pisicuţa se ţineau după el. Aşa că, ajunse o vreme, când se mai mărise şi băiatul, că în nici un loc nu găseai pe băiat fără boldeicuţă şi pisicuţă. Când pleca la câmp cu vitele, îşi lua boldeicuţa şi pisicuţa cu

el, şi toată ziulica se jucau. Odată când păşteau vitele la câmp, d'odată vede arzând o claie cu fân. Ei alergară la paie, şi acolo spre mirarea lor, aud un glas în foc. Băgă de seamă mai bine şi vede câtă gogeamite şarpele care se ruga de băiat să întinză bâta până la el, să scape din foc, că i-o face cel mai mare bine. Flăcăul nostru întinse bâta, iar şarpele ieşi viu nevătămat.

—Uite ce este frati-mieu,—că tu eşti fratele meu,—că m'ai scăpat din foc, să mergi cu mine la tata să te răsplătească, că mă scăpaşi de la moarte. Tu ai să vii după dâra coadii mele.

Se hotărâră ei amândoi să plece. Plecă şarpele înainte şi băiatul cu boldeicuţa şi pisicuţa pe *dârâtura* şarpelui. Tot mergând aşa pe drum, şarpele învăţă pe flăcău, că dacă l'o întreba tat-so ce cere, el să ceară inelul lui din deşt.

—Bine, aşa am să fac.

Plecă şarpele înainte şi cât ai clipi din ochi se duse. Plecă şi băiatul cu ai lui, haide-haidea, pe dâră, până ajunse la palatul şarpelui. Când colo, şarpele ăl bătrân nu era acasă. Intră în casă, se înfăţise cu puiul de şarpe inaintea mumii şarpelui, şi ea numai putea de bucurie.

—Vai de mine, ce-o să ne facem noi, că acuma ta-tău de bucurie, când l-o vedea, îl soarbe.

Când fu aproape să vie, şerpoaica băgă băiatul sub ea. Nu mai putea şarpele de bucurie că-şi vedea băiatul. Ii spuse tăreşenia, cum l-a scăpat un flăcău dintr'un foc, de la moarte sigură.

—Şi unde e să-l văz şi eu, să-l răsplătesc.

—Şi ce i-ai face dacă l-ai vedea, îi zise şerpoaica?

—Nimic, ce să-i fac.

—Bine. Da' uite a apucat spre soare răsare.

Fugi şarpele într'acolo, fugi—fugi. Fugi cât fugi apoi se'ntoarse gâfâind.

—Unde e, că nu l-am găsit?

—A apucat spre scăpătat.

Fugi şi întracolo bietul şarpe, zi de vară până'n seară, că cuvântul din poveste înainte mult mai este.

Se întoarse.

—Nu l-am găsit. unde e?

—A apucat la dial[1].

Fugi şarpele într'acolo; iar fugi, până dete de muma pădurii şi se întoarse îndărăt.

—Un'l-aţi pitulat, că nu l-am găsit?

[1] Miază-noapte.

— A apucat pe gură de vale[1].

Plecă şarpele şi la vale, dar mai ostenit, nu mai putea, gâfâia. Abia se'ntoarse după trei zile şi trei nopţi. Când veni nu mai putea.

—Scoate-ţi-l să-l văz şi eu că nu mai sânt în stare să-i fac nimic!

—Bine, uite-l,—şi-l scoase şerpoaica de su' ea.

Cum îl văzu şarpele îl înghiţi pe jumătate.

—Aoleo, ce făcuşi, bătu-te-ar halele să tebată?

—Nu e nimic,—şi-l lăpădă îndărăt mai abitir de cum erea înainte. Ei, acum ce-mi cei băiete, pentru binele ce mi-ai făcut. Uite să-ţi dau aur, să-ţi dau argint, pământ, vite, ce vrei?

—Eu nu vreau răsplată; dacă-mi dai, nu-ţi cei nici aur, nici argint, că aur şi argint au toţi nebunii, pământ nu-ţi cei, că am cât vreau să cuprind cu ochii, dar, dacă vrei, să-mi dai inelul ce-l porţi în deştuăl mic.

—Nu nu, asta nu-ţi dau. Cere ce-i vrea altceva, să-ţi dau, dar inelul, ba.

—Eu nu te supăr. Dacă vrei. Iaca zisăi şi eu o vorbă,—şi căută să plece. Dar puiul de şarpe 'ce:

—Tată, mă duc şi eu cu frati-mieu de cruce, care m'a scăpat de la moarte, că, dacă nu-i dai nimic, mă duc să-i slujesc până m'oi plăti.

—Vai de mine şi de mine, cum să faci una ca asta,—şi începu a se jeli.

—Mânca-l-ar fript cin' l-a 'nvăţat,—zise şarpele. Chemaţi-l îndărăt.

—Ei flăcăule, ce te mai gândişi. Nu vrei să iei ce-ţi dedei eu?

—Eu nu mai vă supăr. Dacă vreţi, daţi-mi ce v'am cerut.

—Bine, fie, hai, na şi ce cei tu,—şi scoase inelul din deget şi i-l dete.

Băiatul luă inelul şi plecă p'aici 'ncolo, acasă. Cum ajunse acasă, vru să cerce puterea inelului.

—Ineluşule, fă o masă cu toate bunătăţile din lume!

Numaidecât, cât ai clipi din ochi, se aşeză masa cu mâncăruri, băuturi şi câte şi mai câte.... Stătu el mai multă vreme aşa..... Ce-i veni odată ce:

—Măi mamă, ia să te duci tu la împăratul şi să-i cei pe fie-sa de nevastă mie.

—Vai de mine, maică! Cum o să mă duc eu, că cin' mă cunoaşte acolo?

—Ia, du-te acolo unde-ţi zic eu, se răsti flăcăul!

Plecă biată mă-sa. Ajunse la porţile înpăratului. Stătu p'acolo vreo trei zile, şi tocmai la a patra zi o băgă la împărat.

—Ce e femeie cu dumneata,

[1] **Miază-zi.**

—Iacă ce să fie luminate împărate, păcate dela Dumnezeu. Uite, am un *şui* de copil, bătu-l-ar halele; m'a trimis aici să peţăsc fata luminăţiei voastre. Să nu vă fie cu supărare. De,..... sunt bătrână. şi.... omul la bătrâneţe multe greşeşte. Să am ertare şi eu.

—Vai de mine! Păi la fata mare sbiară şi un măgar. Bine. Vreau, cum să nu vreau; dar să-i spui băiatului, că îi dau fata. dacă o face dela poarta palatului mieu, până la el, un pod de aur, şi în dus pe jos şi întors pe-sus. Pe marginea podului să fie pomi cu poame, care să pice de coapte. Şi dac'o face asta i-o dau cu flori şi cu bucurii.

—Să trăieşti prea luminate împărate, aşa am să-i spun. Se duce acasă şi-i spuse lui fiu-său toată ţărăşenia, din capul locului.

—Bine mamă. Nu e nimic.

El lăsă până veni noaptea şi eşind afară zise:

—Ineluşul mieu, fă tot de la poarta împăratului două poduri d'aur, unu'n dus şi altu 'ntors. Pe marginea drumului să fie numai pomi de aur, cu poame care să pice de coapte, iar prin pomi să fie păsări fel şi fel.

La gând toate fură gata. Dimineaţa, mă-sa iar plecă la împăratul. Mare îi fu mirarea împăratului când văzu podul de aur şi cu minunăţiile ce erau pe el. Par'că nu-i venea a crede, însă, baba.... avea mult curaj şi dă-i şi dă-i cu moara, până nu mai avu încotro împăratul. Se hotărî nunta, şi se făcu o nuntă nene, de se duse vestea peste mări şi ţări. După nuntă fata ceru voie înpăratului să aleagă şi vreo câteva slugi, la care ţinea ea mai mult. Vedeţi dv. că se ţinea cu un arap din curte şi că să-l aibă tot cu ea, îl luă şi pe arap în celelalte slugi. Da, te miri ce găsea ea la arap,—bătu-o-ar stelele. Un ăla înalt, negru şi buzat, de te-ai fi dus nouă cu a brânzei. de l-ai fi întâlnit undeva. Se duseră acasă la băiat; băiatul numai ce se rugă de inel: — ineluşul mieu, ia fă un palat numai de sticlă, care să se întoarcă după soare. La moment palatul fu gata.... Trecu aşa multă vreme, fără să-i dea în gând băiatului, că nevasta lui îl înşeală cu arapul. Dela o vreme, arapul şi cu fata împăratului, nu cam se simţeau la ei acasă, şi, cu toate că ereau de capul lor, vreau să fie singnri singurei. Arapul îi spuse ei că trebue să-i stea puterea în ceva. Altfel cum, de unde făcu el toate ce se văd p'aici, dacă n'ar avea puterea în ceva.—Ia să-l cercetezi tu, să vezi în ce îi stă puterea şi-atunci e uşor.

Muierea, poale lungi şi minte scurtă, femeie nepricepută, vorbc cântecului, cum veni el de la vânătoare, se prefăcu că e bolnavă şi îl întrebă: «Da' bine bărbate, decând sânt eu cu tine, tu nu mi-ai spus ce putere ai, de ai făcut toate aste minunăţii, câte se văd p'aici? El, care îşi iubia atât de mult nevasta, îi spuse că puterea lui îi stă într'un

inel pe care îl poartă în deget şi, îi spuse toată tărăşenia dela început şi până acum. Cum plecă la vânătoare, arapul fu la ea, şi află cum stă lucrul.

—Bine! Dacă e aşa să-l cei să-l mai porţi şi tu.

Veni bărbatu-său şi când ereau la masă: «Bărbate, eu ţi-aş zice o vorbă, dar ştiu c'o zic degeaba, în vânt.

—Spune nevastă, spune.

—Uite bărbate, dacă ai vrea, mi-ai da şi mie ineluşul să-l mai port şi eu?

—Bine nevastă, ăsta e lucru ce-l cei?! Ţi-l dau. Ce nu ţi-am dat eu; dar să ai grije să nu-l perzi cumva.

A două zi bărbatul plecă la vânătoare. Arapul fu la rând.

—Ei ce-ai făcut?

—L'am luat, îi spuse ea.

—Acum ioite ce să facem: Mâine dimineaţă mai înainte de a se deştepta el, să plecăm cu tot palatul d'aici, iar lui, să-i dea un somn, frate cu moartea. Numai aşa scăpăm de el şi trăim fericiţi.

Dimineaţa se sculară de noapte şi porunciră ineluşului: «Ineluşule dragă, du-ne pe noi cu palat cu tot peste mare, iar lui să-i dai un somn lung-lung». Cum grăiră aşa, la gând palatul fu acolo unde cerură, iar bietul băiat rămase adormit în bordeiul lui...Trecu aşa multă vreme la mijloc, cine ştie câţi ani..... Numai biata mă-sa, săraca de ea, plângea şi plângea de usca lemnele..... S'a dus, s'a dus, şi n'ai ce-i mai face.... Işi luă mătuşa gândurile de la ei, şi s'apucă iarăşi să toarcă pe mălaiu şi pe bani, femeilor din sat.....

Să nu uităm vorba.... că dacă mătuşa îşi luase *lişteanţa*, dela ei, boldeicuţa şi pisicuţa se frământau mereu cum de-a ajuns stăpânul lor aşa; dar, pisicuţa care erea năsdrăvană, zise boldeicuţii: «Boldeicuţo, ştii tu de ce zace iubitul nostru stăpân?

—Mi-e teamă că hoaţa de muiere i-a luat ineluşul şi-a fugit cu arapul cine ştie unde!

—Aşa e, ghicişi. Ioite ce să facem? Noi să plecăm amândouă, să căutăm să-i aducem ineluşul.

—Aşa să facem—După vorba asta, amândouă, şi boldeicuţa şi pisicuţa plecară la drum greu să dea de arap şi de stăpâna lor. Merseră ele multă vreme fără samă. Treceau prin păduri, treceau ape, treceau câmpii mari. Cum ajungeau într'o pădure, pisicuţa se suia în tufan, boldeicuţa rămânea jos, şi aşa dormiau până dimineaţă. Au trecut multe păduri, până au ajuns la o mare întinsă. Pese mare pe mălul celălalt, strălucea de-ţi lua ochii, palatul.

—A....olea, boldeicuţo, vezi tu palatul dincolo?

—Cum să ajungem acolo. Ştii ce, s'o luăm înot, eu prin apă şi tu în spinarea mea. Aşa făcură. O luară *cipa-cipa* prin apă şi după multe strădănii, trecură pe celălalt mal.

—Acum, boldeicuţo rămâi tu aci, îngroapă-te în nisip şi eu, mă duc. Când or dormi ei îl iau şi vin cu el....

Se duse ea pe lângă palat, miau-miau, miau-miau, şi nevasta auzind iasă afară în grădină. Cum vede pisicuţa, nu mai poate de bucurie şi de dragul ei, că era frumoasă bat-o potca.

—Pis-pis, pis-pis, când da să puie mâna s'o prindă, pisica se făcea că fuge. Mai pe urmă intră după ea în palat. Veni şi arapul de la vânătoare şi se bucură şi el când văzu aşa pisicuţă frumoasă.... Seara când se culcară nu mai purta ea inelulşul, ci, îl lua el şi-l ţinea în gură de frică să nu i-l fure cineva. Ce să facă pisica, se perpelia in toate părţile. Dacă văzu aşa, se duse şi îşi înmoaie coada în ardeiul şi piperul din solniţă apoi suindu-se în pat, şterse pe arap, pe la nas. Arapul odată *străfigă* de răsună odaia şi-i sări inelul din gură. Pisicuţa după el. Il luă în gură şi *buşti!*, prin geamuri. Fugi, fugi, până ajunse la boldeicuţă, la marginile mării.

—Hai boldeicuţo, hai, ieşi din nisip şi hai că ne aşteaptă stăpânul.

--L-ai luat, pisicuţo?

—Apoi dar, l-am luat.

—Suie-te în spinarea mea şi hai.

O luară înot prin apă. Pela mijlocul apii, boldeicuţa n'o putea răbda inima 'ce: «Pisicuţo mai dă-mi şi mie inelul să-l ţiu, că ţie ţ'o fi greu.

--Ba nu boldeicuţo, că ţie îţi cade în apă, şi atunci e rău de noi dacă l-am perde.

—Nu il pierd, că o să-l ţiu bine.

— Nu ţi-l dau.

—Dacă nu mi-l dai atunci te înec!

—Bine, ţi-l dau,—dacă zici tu aşa- da' să ai mare grijă de el!

Luă boldeicuţa inelaşul ln gură şi merse înot, cât o fi mers. Dela o vreme îşi uită de inel şi căscând gura să răsufle, scăpă inelul în apă.

—Aoleo! Pisicuţo îmi scăpă inelul în apă.

—Eiii! Nu-ţi spusei eu că tu îl pierzi? Ce să ne facem acum cu ce să ne mai ducem noi la stăpânul nostru!

Ieşiră la mal şi începură a se văita. Tocmai în vremea asta nişte pescari scoteau năvoadele la mal să ia peştele. Pisicuţa se duse şi ea p'acolo să mai *pigule* ceva, că pescarii s'apucaseră să spintece peştele să-l sare. Cum căuta prin maţe de peşte, iaca, dete de ineluş în băşica unui peşte. Bucuria ei e mare! Il luă şi fugi la boldeicuţă. Boldeicuţa cum o văzu venind aşa repede şi veselă, îi dete în gând că e ceva.

—Ce, ori ai găsit inelușul pisicuțo?

—He, he! L-am găsit. Hai fuga la stapânul nostru. Pecară amândouă de-a însăritele. Mai la drum osteniră, și o luară ia pas. Intr'o pădure, boldeicuța iar ceru inelușul, să i-l mai dea și ei, că acum nu mai are unde să-l scape.

—Nu ți-l dau nici moartă, îi spuse pisicuța.

—Atunci te mânânc, și când dete să se repeadă la ea, pisica zbughi, pe copac în sus.

—Acum mânâncă dacă poți.

Văzând boldeicuța că nu poate să-i ia inelușul, îi zise:

—E, hai dete jos și să mergem! Se dete pisicuța jos și porniră amândouă la drum. După o bucată de vreme și-un crâmpeiu de drum cât o goană de cal, o aruncătură de praștie și-o bătaie de pușcă, ajunseră și ei în gârliciul bordeiului. Toate erau tot așa cum le lăsaseră. Pisicuța cum ajunse îi dete ocol de trei ori stăpânului său cu inelul în gură. Numai de cât stăpânul se deșteaptă și ridicându-se în capul oaselor zise:

—Mă, da' lung somn mai dormii și eu.

—He, he... aveai să dormi mult și bine stăpâne, dacă nu eram noi; și îi povestiră de la început tărășenia, cum s'au dus, ce-au pățit până au venit îndărăt. Cum a auzit una ca asta, el s'a supărat foc și a poroncit inelușului:

— Inelușul mieu, să-mi aduci într'o noapte pe nevastă și arap cu palat cu tot, fără să se deștepte din somn. Intr'o noapte, cât ai bate în palme, palatul cu totul fu aci. Când văzu bietul om pe nevasta lui cu arapul în brațe dormind duși în pat, îl bătu crucea lui Dumnezeu. El, îi lăsă așa și se duse de chemă și pe tatăl său, împăratul.

—Haideți taică de vezi și dumneta ce fel de fiică mi-ai dat mie de nevastă. Mare ciudă i-a fost împăratului când a văzut halul în care ajunsese fie-sa! A plecat amărît!

Flăcăul luând paloșul său, intră la ei și dintr'o dătătură îi taie p'amândoi drept în două Apoi, i-a îngropat în gunoi să fie în picioarele tuturor.

—He, he, vezi cum nu rabdă Dumnezeu; căutat ea, cățeaua, să lase flăcău ca călifaru, și să se ducă după spaima lumii. Fie, că locul i-a fost.

Flăcăul a trăit bine numai cu mama sa. Se ducea la vânătoare cu boldeicuța și cu pisicuța. Venia acasă, mâsa gătia, cu mă-sa mânca, ce să mai spui o duceau ca'n sânul lui Adam.... Ș'or mai fi trăind și azi, dacă n'or fi murit. Și eu încălecai p'o *tuturigă* rotundă, mă dusei

la popa Urdă; să-l întreb de are în cărțile lui povești, așa minciuni mari și gogonate, ce cred că n'o mai fi în altă parte.

Auzit de tatăl meu Ion Fira, de la Ghiță Florea din Pârșcoveni jud. Romanați· **Gh. Fira**

VRĂJI SI FARMECE

De desfăcut (în apă).

67.—M'am sculat, la mânecat
M'am gătit, m'am împodobit
Și la Biserică am pornit.
Când la cale de cărare
M'am întâlnit cu dușmanii mei.
Cu vrăjmașii mei
Și tare m'o feștelit,
Tare m'o batjocorit.
Am început a plânge și-a mă văicăra;
Insă nimeni nu m'o văzut,
Nimeni nu m'o auzit.
Numai Maica Domnului
Din împărăția ceruluii m'o auzit
Și la mine s'o scoborît
Pe scară de ceară
Cu toiag de argint
Pe scaun de jilț s'o pus,
Nu plânge, nu te văicăra,
Că de mâna dreapta te-oi lua,
Pe dealu cu troianu,
La fântâna cu Iordanu.
Acolo, trei fete în fântână te-or băgă,
Și tare bine te-or spălà.
De tot faptul, de tot datul.
De toată ura și de toată pâra
Și de toate urăciunele și *borăciunile.*
Și urîtul de pe lume,
Și căscare și strigare
Și urîtul cel mare.
Fetele te-or spălà
Și pe ghizdelele fântânei te-or scoate
In giulgiu verde te-or înveli
Cu *splită*[1] de busuioc te-or stropi.
Cu cireș alb te-or împodobi
Cu strae de dragoste te-or găti.
Cu papuci de *bosăi* te-or încălța
Și cu brâu de *adamasă* te-or încinge,
Și coroană de aur în cap ți-or pune.
Sfântul Soare în frunte ți l-or pune.
Luceferii pe umeri ți i-or pune.
Mănuși de aur în mână îți vor pune
Buciumul în mâna dreaptă ți-l vor pune.

Pe cal alb ii încălecà
Și din bucium îi buciumà.
Și la biserică ii pleca.
Ușile s'or deschide
Făcliile s'or aprinde
Dascălii or desmuții
Popii or desmorți.
La slujbă oi asculta
Evanghelia oiu săruta
Toți în față s'or uita
Și cu bine m'or întreba.

După ce s'a zis descântecul de nouă ori, se stropește bolnavul cu un fiștoc de busuioc, peste

[1] Fiștoc.

toate părţile trupului. Dacă mai rămâne apă, stropim gospodăria şi vitele; iar restul îl aruncăm într'un loc curat.

Auzit dela bunica mea, Comăneşti-Bacău. **S. P. Chiricel**

68. Când nu-i merge cuiva afacerile bine, crede că toate vin de la vre-un duşman care l-a descântat şi l'a menit aşa. Cu apă şi cu busuioc. Se descântă tot Marţi, Joi şi Sâmbătă dimineaţa până nu răsări soarele. Să se spele cu apă şi cu busuioc, apoi să o arunce pe o apă mergătoare.

Plecat-a.... cutare pe cale, pe cărare, gras şi frumos bun sănătos;
La mijloc de cale întâlnitul-a: de ochi, chior, de urechi surd,
De gură mut, de mâni legat, de picioare închedecat
Pe deasupra cu mare urît îmbrobozat (legat)
Incepură a plânge şi a se văita: nimeni nu-l vedea, nu-l auzia,
Numai Maica Domnului din nantul ceriului
Pe scară de argint s'a scoborit
In cârjă de aur s'a sprijinit, La dânsu c'a venit
De mâna dreaptă l-a luat, din gură l-a întrebat:
--Ce plângi.,.. cutare ce te vaiţi?
—Cum n'oi plânge, Maica Domnului, şi nu m'oiu văita?
Că m'am sculat Marţi dimineaţa şi am plecat pe cale, pe cărare
Gras şi frumos, bun, sănătos.
—Nu mai plânge, nu te mai văita, la Ileana (baba doftoreasă) ăi alerga
De mâna dreaptă te-o lua, în fântâna lui Iordan te-o arunca
Cu busuioc te-o spăla, de fapt, de dat, de uricime, de burueni.
De urîtul cel mare, strigarea din sat, de mâna dreaptă l-am luat
In pat de busuioc l-am aruncat, cu trâmbiţa, am trâmbiţat,
Cu flueru am fluerat, toate dragostele le-am adunat
De la toţi Domnii cu doniţele, de la toţi boerii cu cuconiţele
De la toate fetele cele frumoase şi toate văduvele cele grase.
Pe trupul lui cutare . . . le-am aşezat.
De-i fapt de cumnată, de-o fi de nepoată.
De-o fi de fină, de-o fi de altă străină, în mătură l-am măturat.
Cu poala le-am luat, în bulboacă le-am aruncat
Să se ducă din vad în vad, până o eşi pe *scruntar* uscat
Să se ducă pe capul cui i-o făcut şi i-o dat.
Iar cutare să rămâie curat, luminat ca argintul strecurat
Ca maica Domnului ce l-a lăsat. Eu oiu descânta iar Dumnezeu leac i-o da.

Auzite de la baba Ileana Iacob, Ircasca-Tecuci. **C. Constantinescu**

POVESTIRI ŞI LEGENDE

264.—Povestea lui Dumnezeu.[1]

Susunaltu' cerului, este o biserică albă cu altaru de mărgăritariu; în mijlocul altarului este un ţintirim de tămâe şi în mijlocul ţintirimului este un scaun de aur.

Da pe scaun cine şade?
Şede Luca Vangelescu
tăt ceteşte şi grăeşte
pe toţi fii îi găseşte.
numai pe Domnul ceriului şi a pământului nu îl găseşte.
Luca Vangeles grăia şi cătră fii aşa zicea:
Voi fiilor, voi îngerilor, nu aţi văzut pe domnul cerului şi al pământului?
De văzut nu l-am văzut,
de nume i-am auzit
că l-au răstignit, cânii de jidovi
în poarta lui Pilat
pe cruce de brad, în stâlpi şi în palmi cue de oţel i-a bătut, cunună de spini pe cap i-a pus, cu brâu de măceş l-au încins, şi cu trestie şi cu toiag peste cap l-a bătut şi în sfântul obraz l-au scuipit şi cu suliţa în coaste l-a înpuns, şi apă şi sânge a curs.

Maica sfântă o auzit, pe scară de ceară s'a coborît şi s'a uitat spre răsărit şi a văzut o alghinuşă; alghinuşa face miere, mierea face ceară, ceara face luminarea, luminarea s'a aprins, Dumnezeu cu noi în jis (vis)· Dumnezeu a lăsat cuvînt că cine o şti eşt două-tri cruminţele şi le o zice sara şi dimineaţa, l-a lua de mâna ai direaptă şi l-a duce pe calea aea oalbă la mese întinse, la făclii aprinse in [sinul lui . . . . fratele Dlui].

Şi cine le-a şti şi nu le-a zice, l-a lua Dzeu de mâna aia stângă şi l-a duce pe calea aia strânbă, la mese strînse, la făclii astinse Amin.

Auzită de la Ioan Munteanu, artilerit, din Facău lângă Murăs Mioci.

Dr Virgiliu Cioban

---

[1] Dintr'un răvaş al culegătorului trimis cui s'a trimis ;
„Cu ocazia cercetării robilor din Garnisonsarest, am întrebat pe unul ce rugăciuni ştie? Mi-a spus că ştie „Tatăl nost'", Credeul, Milueşte-mă Dumnezeule şi „Susunaltu' cerului". Ne mai auzind aceasta din urmă, l-am rugat să mi-o spună şi apoi crezând a fi ceva de folos şi interesant, cu permisiunea feldwebelului..., mi-a scris-o aşa..„Soldatul a învăţat rugăciunea de la mamă-sa ca şi pe celelalte

265.—Fericit?!...

—...Zici c'ai fost cel mai fericit om, anul acesta...Aşa e?
—Păi dar; cel mai fericit...
—Ei bine, porc gras la Crăciun ai avut?
—N'am avut; dar am avut altele şi mai bune...!
—Poate... Bine; dar cuţit pe vremea *lubeniţelor*[1] ai avut?
—N'am avut?
—Păi atunci?! N'ai avut nici-o fericire. Odată ce nu ai porc gras la Crăciun şi cuţit pe vremea lubeniţelor, asta nu înseamnă nici-o fericire!...

Din com. Boureni-Doljiu. **N. I. Dumitraşcu**

266.—Sfântul Toader.

De ce prăznuim noi pe sfântul Toader? Povestea ne spune că el, la început, era om ca toţi oamenii, dulgher de meserie şi avea fapte bune înaintea lui Dumnezeu. Şi anume, ei erau, de toţi 7 tovarăşi dulgheri, într'o pădure. Lucrau la lemn pe unde se întâmpla. Diavolul însă nu-i contenia de loc cu dragostea: veşnic venia şi strica gustul mâncărei bieţilor lucrători, veşnic.

Mai mare necazul pe cel ce era bucătar în săptămâna în care îl ajungea rândul! Ori era prea iute, ori prea amară, ori sălcie din calea afară—dar mâncare ca lumea nu putea fi pentru dânşii. Acuma se desnădăjduiseră şi ei, hotărîndu-se a mai răbda şi de foame mai bine, decât-or mânca ceia ce nu le primia sufletul. Nu ştiau măcar cine le face buclucul. Numai iaca vine şi rândul lui sfântul Toader. Face şi el mâncare,—ceilalţi erau la lucru—diavolul iar vine şi dă să le spurce mâncarea, atunci el îl apucă binişor şi-l prinde. Zădarnic însă, căci toată săptămâna l-a necăjit şi de-abia Vineri sara a izbândit sfântul—se vede că Dumnezeu aşa i-a dat—şi l-a legat bine c'o aţă părăsită aşa fel că n'a mai putut pe urmă să facă râs din mâncarea lor.

Ceilalţi dulgheri aflând despre puterea dulgherului Toader, l-au făcut sfânt, căci Dumnezeu ţinuse la dânsul şi i-au zis: Mâine să fie ziua ta, adică Sâmbătă, iar numele tău va fi sfânt, căci ai prins pe Necuratul.

Din Vlăsineşti-Dorohoiu. **Dumitru Furtună**

---

dar zice că a uitat unele părţi din ea, aşa de exemplu chestia cu „sinul lui Avram" etc.

Cu deosebit pathos spune „cânii de jidovi", „alghiuuşa" şi „Dzeu cu noi în jis (vis)"

„Luca Vangelescu" a scris el

„Cruminţele",—l-am întrebat de 2 ori că aşa zice, nu cuvinţele?, şi l-am lăsat să o reciteze de 2 ori mechanic şi totdeauna „cruminţele" a zis».

[1] Pepeni verzi.

267.—De pe lumea cealaltă.

Amu cică într'un sat, a murit o femeie şi cum a murit ea, s'a făcut aşa, c'a luat-o un moşneag de mână şi-a dus-o la poarta unei grădini şi zice:

—Iaca vezi, aista-i hoitul tău! şi i-a arătat trupu' ei. Treci peste el, zice. Şi când a zis aşa, femeia a păşit şi pe loc s'a trezit într'o grădină, mândră şi frumoasă, cum nu se poate spune, căci pasămi-te, grădina aceia era chiar Raiu. Iar moşneagul acela, cine să fi fos altul de cât Dumnezeu? Şi-o purta amu Dumnezeu pe femeia cea de mână şi tot i-arăta,—da ea nu ştia c'aceala-i Dumnezeu şi nici nu vedea nimic, că-i lunecau vederile, cum ar luneca apa pe oglinzi.

—Moşule, zice, eu nimic nu văd? Da' Dumnezeu n'a zis nimic şi-a dus-o înainte. Amu de la o vreme, i-a venit femeei aşa o sâte, de-i ardea inima, şi iar zice:

—Tare mi-i sete moşule! Dă-mi o lecuţă de apă! Da' moşneagul iar n'a zis nimic şi s'a oprit în loc; şi când s'a oprit, abia atunci a văzut femeea că pe unde mergeau ei, numai izvoare de apă erau, şi numai fântâni de aur; nărod mult de toată mâna şi de tot soiul era acolo şi sta la hodină şi se desfăta.

Femeea a'ntins buzele la un izvor de celea; da' când a dat să atingă apa, îndată a perit tot şi Dumnezeu i-a zis:

—Ai văzut izvoarele şi fântânele celea?

—Le-am văzut!

—Toate, zice, erau a celor de-acolo, şi nici o picătură de apă a ta, pentru că nici o picătură de apă n'ai dat cât ai trăit!

Şi mai mergând ei, au dat de-o scurmătură de găină, plină cu apă.

—Bea de-aici! zice Dumnezeu, că asta-i a ta! Atâta pomană ai făcut şi tu în lume!

Femeea s'a plecat repede şi-a supt leaca cea de apă. Pe urmă au pornit mai departe. Şi de la o vreme, aşa i-a venit femeei o foame. Da cum i-a venit foamea ceia, Dumnezeu s'a şi oprit şi-a zis:

—Vezi câte sânt pe-aici? Şi femeia a văzut îndată, numai mese cu mâncări, şi numai pomi plini de tot soiul de poame,—şi toate de aur

—Nu 'ntinde mâna! zice iar Dumnezeu, că tu n'ai nimic!

Şi-a luat-o şi de-acolo şi-a dus-o mai departe. Mai departe au dat de un ciocan de măr·

—Ie-l! zice Dumnezeu. Atâta ţi-ai strâns şi tu în cer, cât ai fost pe pământ, şi atâta poţi mânca şi tu de-aici!

Femeea l-a luat, şi-au purces mai departe. D'a când s'a uitat ea la dânsa mai bine, s'a văzut goală de sus până jos; şi-aşa i-a venit o

rușine. Da' moșneagului tot i-a spus :

—Moșule! n'ai *netale*, mă rog, ceva să mă'nbrac? Ia te uită câtă-s de goală!

Dumnezeu însă n'a răspuns și-a dus-o înainte până la un loc: acolo au dat de-o cămașă neagră și ruptă și femeia cum o văzu, a cunoscut-o că-i cămașa pe care o dăduse ea de pomană. Și repede a luat-o de jos și s'a îmbrăcat cu dânsa.

— Atâta ai! zice Dumnezeu, pentru că atâta ai dăruit! Și-au pornit mai departe. Și mai departe i-a venit femeei o trudă!

—Tare mă mai dor picioarele, moșule! zice : Nu s'ar putea să mă hodinesc o lecuță?

—Poi nu! a zis Dumnezeu, și-a a mers înainte. Da femeia atunci a dat să plângă, și zise:

—Moșule, da unde mă aflu eu aici? Că eu de loc nu mă pricep, pe unde mă porți și mă duci neta ?

Da' Dumnezeu atunci a zâmbit, și-a zis:

—Nu știi c'ai murit? Și acum te-am adus în Rai să-ți arăt că aici n'ai nimic și că viața de-apoi te-așteaptă tocmai în fundurile iadului! Pentrucă trăind pe pământ, la viața viitoare nu te-ai gândit ci numai la cea trecătoare de pe pământ!

Și femeia abia atunci și-a dat cu mintea, că moșneagul acela-i Dumnezeu; și-a căzut cu fața la pământ și-a zis înfricoșată :

—Ce să mă fac Doamne, ce să mă fac?

—Scoală! i-a zis Dumnezeu, și-ascultă ce-ți spun și te 'nvăț: — Te mai las să mai trăești pe pământ, 7 ani de zile! Da, zice, vezi de fă în vremea asta tot ce-ai văzut aici, că până acum n'ai făcut. Să nu care cumva însă să spui prin sat, pe la oameni ceva din cele ce ai văzut și s'au petrecut cu tine, că atunci pe loc mori!

Și după ce-a grăit Dumnezeu așa, femeia a eșit din grădina ceia și s'a petrecut iar peste hoitul ei; și numai a deschis ochii. Când s'a uitat ea împrejur s'a văzut în raclă și oamenii o duceau la groapă,—că cele câte s'au petrecut, s'au petrecut în 3 zile, cât a stat ea moartă. Amu când s'a ridicat ea de colo, s'a speriat tot norodul și s'a împrăștiat care încotro a văzut cu ochii. Da' ea a prins a-i striga:

—Nu vă temeți oameni buni,—nu vă 'nspăimântați! S'a strâns iar lumea, și-a luat-o la iscodit și l-a întrebat, care mai de care. Da ea nimic n'a spus din câte văzuse!

Și-apoi a mai trăit 7 ani femeia ceia. Da' din cât fusese de avană și de *teșchină* la inima ei înainte de-a muri, amu după ce înviase, n'o mai cunoșteai; atâta se făcuse de darnică și de țiitoare la cele sfinte. Apoi când i s'au împlinit anii, s'a pus singură în raclă și a murit; și cum a închis ochii au venit îngerii de-au luat-o la rai.

De la mătușa Catrina, Vaslui. **Gh. I. Popescu**

268.—De ce sf. Ilie are mare necaz pe draci.

Se zice că odată sfântul Ilie pe când umbla pe pământ, s'a întâlnit cu diavolul în drum. Atunci acesta i-a zis:

— Bine mă, Ilie, tu umbli pe-aici şi nevasta ta doarme cu ibovnicu' în pat. Sfântu' Ilie, auzind că-i zice pe nume, l-a întrebat:

—Da' de unde ştii tu mă, că mă cheamă pe mine Ilie ?

—Cum să nu ştiu, odată ce sunt dracul, a zis ucigă-l toaca.

Pe vorbele diavolului, sfântu' Ilie a plecat spre casă. Ajuns aci noaptea, găseşte pe nevasta-sa culcată şi lângă ea vede un tânăr înalt şi care nu era altcineva, decât fiul său, însă pe care sfântu' Ilie il uitase, fiindcă plecase demult de-acasă. Nici una, nici alta, scoate paloşul şi le retează capetele. Mamă-sa, care dormia în alt pat, deşteptându-se şi văzând asta, îi zice :

—Ilie, Ilie, ce făcuşi ? Nu vezi că omorîşi pe nevastă-ta şi pe fiul tău ?! Sfântu' Ilie. când văzu asta, se căi amar, apoi spuse mamei sale tot ceia ce i se întâmplase; In urmă, drept pedeapsă, se duse în pustie şi stătu acolo trei ani de zile, hrănindu-se cu ce găsia.

După ce trecură aceşti trei ani, se auzi toacă în cer, care cheamă pe toţi sfinţii ca să se strângă la un loc şi să primească fiecare de la Dumnezeu câte o slujbă. Venind şi rândul lui sfântu' Ilie, Dumnezeu l-a întrebat:

—Da' ţie, Ilie, ce slujbă, să-ţi dau ?

—Doamne—zice sfântu' Ilie—mie să-mi dai numai dracii !

—Bine—răspunde Dumnezeu—ţi-i dau !

Şi unde începe sfântu' Ilie a trăsni şi a bubui, de se zice că, săriau viţeii din vaci şi copii din femei. Atunci mă-sa, făcându-i-se milă de ceea ce vedea, l-a blestemat zicând ;

—Ilie, Ilie, săca-ţi-ar mâna ta a dreptă, dacă făcuşi aşa.

Şi de-atunci sfântu' Ilie trăsneşte numai cu stânga. De asemenea nu ştie nici-odată când e ziua lui. fiindcă atunci mult rău ar mai face în lume. El întreabă pe Dumnezeu când îi e ziua, dar Dumnezeu, cu milă de lumea asta păcătoasă, îi spune sau c'a trecut, sau că încă mai este timp.

Povestită de Gr. Prejoianu din Goruneşti-Vâlcea. **C. M. Popescu**

269.—Mai umblă şi cu strâmbu' nu numai cu dreptu' !

Un boer pleş de felul lui şi care avea o cucoană chioară de un ochiu, căuta un argat. Dă de un flăcău într'un târg. Il împacă argat şi-l tri-

mite cu alt argat la moşie. Acolo dă de cucoană.

—Ce cauţi tu măi băete, l-a întrebat cucoana.

—Ce să caut cucoană chioară, m'a tocmit boerul pleş argat şi am venit să-mi cat treabă !

Cucoana înfuriată, l-a izgonit iute şi degrabă. Când să iasă pe poartă iaca intră boerul.

—Unde te duci tu, măi băete, făcu el :

—Unde să mă duc cucoane pleşule, ia m'a alungat cucoana chioara şi mă duc să-mi cat de sărăcie...

Da boerul nu s'a supărat, ci întorcându-l înapoi l-a învăţat :

—Măi băiete, ascultă o vorbă ; In lume de vrei să trăesti, apoi mai umblă şi cu strâmbu' nu numai cu dreptul. Ce vezi, şi ce gândeşti tu despre alţii, ţine în tine, vorba ceia : n'avea şi'n gură ce ai şi'n inimă Flăcăul a priceput vorbele boerului şi a intrat din nou în slujbă.

Comunicată de Gh. Mihailescu. **Petru Gh. Savin**

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

211.—Descântec de şerpe.

Sus tună, fulgeră, ederă pestriţă prinsă de peliţă, peliţa de os, osul în carne, carnea-i muşcată, muşcătură de şerpe, D-zeu să-i trimeată leac, Maica Domnului să-l umbrească.

Se descântă în apă neîncepută, c'un beţişor de alun, mai ales dacă cu el ai omorît şerpe. Cu apa se spală la muşcătură şi guşti de 3 ori din ea.

212.—De nevăstuică (nevăstuţă).

Nevăstuţă fată frumoasă, 9 buţi ai umflat, 9 buţi ai desumflat, opt buţi ai uflat, opt buţi ai desumflat, şeapte buţi ai umflat, şeapte buţi ai desumflat ; şase buţi ai umflat, şase buţi ai desumflat ; cinci buţi ai umflat, cinci buţi ai desumflat ; patru buţi ai umflat, patru buţi ai desumflat ; trei buţi ai umflat, trei buţi ai desumflat ; două buţi ai umflat, două buţi ai desumflat ; o bute ai umflat, una ai desumfiat, iar Păuna (numele vacei) să rămâe curată luminată, cum Dumnezeu sfântul a lăsat-o.

Descântecul se zice de trei ori ; într'o cofă cu apă neîncepută ; se tot bate apa cruciş, c'o pele de nevăstuică, ori c'un băţ de alun, ori c'un cuţit părăstit. Cu apa se spală vita şi ce rămâne se dă pe o gârlă. Se

descântă de 3 ori pe zi în 3 zile dacă vaca-i muşcată rău şi nu se desumflă.

M. Lupescu

213.—Junghiul.

Răciala localizată îşi are şi ea descântecul ei numit «dă junghiu».

Se descântă cu un cuţit găsit sau în apă neîncepută sau pe trupul bolnavului. Când se atinge bolnavul, se descântă într'una, plimbându-se cuţitul pe trup de colo până colo. Iată şi descântecul:

Junghiul din cale,
Junghiul din cărare,
Junghiul din drum,
Junghiul din somn.
Fugi junghiu
Că te junghiu.
Cu limba te-am descântat,
Cu cuţitu' te-am junghiat
Afar' de la c. te-am dat.
Iar fugi, junghiu.
Că te junghiu
(Aci se scuipă odată)
Eu cu limba te-am depărtat,
Cu cuţitu te-am junghiat;
Afară de la c. te-am dat.
Din spata lui (de unde-l ţine junghiul pe bolnav).
Eu te-am depărtat.
Te-am scuipat
Afar' te-am dat
Şi tu te-ai dus
In foile *brajâlor*,
In crăcile fagilor.
C. o rămas
Curat, luminat
Ca argintul cel curat.

Contra junghiului se foloseşte şi aşa numita *aţă de junghiu*. Aţa se face din câlţi de cânepă de vară pe care vrăjitoarea îi răsuceşte în mână fără să-şi arunce ochii la câlţi. Inainte de a începe descântecul, ea suflă peste câlţi şi-şi scuipă în degete, ca să poată răsuci. Mai şopteşte următorul descântec, cât ţine răsucitul.

Fugi junghiu
Din . . lui C.
Nimic nu ştiu
Nimic lui C. să-i fie.
Cu sufletu' te-am suflat,
Cu limba te-am descântat,
De la C. afar' te-am dat
Să rămâie curat, luminat.
(Pune mâinile la spate, continuând.
Cum nu văz eu, când răsucesc
Aşa să nu mai vază C. junghiu [pe trupul lui.
Nimic nu ştiu
Nimic lui C. să fie.

Această aţă şi-o leagă cel cu junghiul ori la gât ori la mijloc. O poartă trei zile. Apoi o aruncă la răspântii.

Când vrăjitoarea face aţă de junghiu, i se arată, dacă se scoală bolnavul sau nu. Are ea o anumită măsură, căreia să se potrivească lungimea aţii răsucită, cât a ţinut descântecul. S'o nimeri proorocia ei, nu s'o nemeri ştiut este că un junghiu crâncen răpune zilele ori cui, chiar

dacă s'ar căuta şi cu doctorii, nu cu aţa de junghiu a vrăjitoarei.

Dar în paguba vrăjitoarei e tocmai neputinţa aceasta de a prooroci mai ales, când nu vede bolnavul, ursind că se scoală tocmai pe cei cari mor, şi din contra, că ea întotdeauna se fereşte să spuie răul, să-şi poată întoarce vorba dacă se întâmplă moartea zicând: că n'a spus de milă, ca să nu întristeze. La urma urmii nici nu prea i se ţine in seamă greşelile acestea. Să te ferească Dumnezeu să fii bolnav şi să fi silit să te duci pe unde nu vrei.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Florea A. Drăghici**

214.—Pentru bube dulci

Mă sculai Duminica dimineaţa şi făcui masă mare cu bere şi cu mâncare şi chemai toate bubele, toate sgăncile, toate rănile iar pe bubele dulci nu le-am chemat şi ele s'au suparat şi s'au uscat ca gura cuptorului. Amin. **Lt. Al. Saint-Georges**

215.—Leac împotriva beţiei.

Ca să poţi desbăra pe cineva de beţie, te duci la baltă, unde iei şi-o sticlă, şi prinzi nouă peştişori (chitici). Ii bagi pe rând, în sticlă în care este şi rachiu zicând vorbele;

— Precum fuge peştele de om, aşa să fugă (se numeşte pătimaşul de cârciumă, de rachiu şi să nu mai beie.

După aceste te întorci acasă, unde frigi cei nouă chitici, după ce i-ai scos din sticlă, şi-i dai, să-i mănânce cel cu pricina, apoi ii dai şi rachiul din sticla în care au stat chiticii, ca să-l beie, fără să ştie ceva dintr'aceste pătimaşul.

Auzit de la Presvitera Ana Teodorescu, Lunca, Vânători-Neamţ.

Al. Moisei

216.—De plămădit inima[1].

A plecat strigoaica
Din casă în casă,
Din coş în coş,
Şi-a găsit
Toate uşele astupate,
Numai la cutare (numele bolnav.)
Casa descuiată, [găsi
Uşa destupată,
Coşul desfundat,
In casă cum intră,
La cutare alergă,
Inima-i fură,
Oasele-i sdrobi,
Sângele-i sorghi.

---

[1] Cel ce suferă de această boală, are dureri de stomah şi de cap. Pe unii îi mai ustură şi ochii.

Maica Precista
După strigoaică se luă:
Voi Maicelor,
Impărăteselor,
Jupâneselor,
Să daţi cutărui (num. bolnav.)
Inima la loc,
Oasele la loc,
Sângele la loc;
Iar cutare să rămâie
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din câmp,
Ca şorţul Maicei Precistei.

Pentru ca acest descântec să aibă leac, baba ia o destremătură dela haina bolnavului şi fuge acasă la dânsa. Acasă bagă destrămătura într'o tomoaşcă (legătură) cu fel de fel de burueni şi leacuri, şi-o lasă acolo câteva zile. Intr'o Vineri spre Sâmbătă, scoate destrămătura din tomoaşcă, ia şi un fir de busuioc cu dânsa şi vine la bolnav. Afumă bolnavul cu destrămătura vrăjită, iar cu firul de busuioc freacă nasul bolnavului zicând cuvintele de mai sus.

Truşeşti-Botoşani **C. Atanasiu**

217.—Descântec pentru viermi.

Luăm o mână de ţărnă (colb) din mijlocul drumului şi ne ducem la vita care are viermi şi aruncând de trei ori cu ţărnă în rană, zicem: Câţi pochi în raiu, atâţia viermi în rană.

218 —Descântec de păr.

Voi mari peri sgârciţi să nu vă spovăduiţi. De-o fi de păr de vacă, de-o fi de păr de bou, de-o fi de păr de capră, de-o fi de păr de oae, să fie curat, neînveninat.

Când ai păr la vreun deget atunci ieai nişte cimbru şi pui într'o tigae puţină apă şi să nu se înferbinte tare, şi să iei cimbru cela şi de câte ori ai zice vorba din descântec, de atâtea ori să moi în apă şi să descânţi de 3 ori pe zi; şi să începi dintr'o Marţi şi să ţie 9 zile.

219.—Descântec de cârtiţă (bube).

Cârtiţă bârtiţă
Să vă uscaţi
Ca potcoavele cailor,
Pozderia de cânepă,
Ca trestia 'n streşină.
(Se zice de trei ori. Cu trestia făcută cruce, se dă pe la bube.

Schineni-Tutova. **Fraţii Kahu**

CANTECE

1417.—*Foae verde pelinițâ*
Cole 'n vale 'n grădiniță
Frumos doarme-o copiliță
Cu părul lăsat pe țâță,
Cam pe piept și cam pe spate
Inimioara 'n pept se bate.
Foae verde poamă neagră
Trece-un voinicel mă 'ntreabă:
— Dar matale ce ești dragă
Ești fată ori măritată?
Ori zână din cer lăsată?
—Nu-s fată, nici măritată,
Nici zână din cer lăsată;
Eu sunt floare de pe mare,
Adusă 'n corăbioare
Mă las noaptea pe carare
Și dau mirezmă la floare,
Cine m'a mirosi, moare.

Auzită din satul Pribești.

Natalie Pricop

1418.—*Iu, iu, iu, fecior de rac*
Șapte fete pe un colac
Și colacul de oțel
Șapte fete pe-un purcel;
Și purcelul fără mamă
Șapte fete pe-o năframă;
Și năframa în cinci ițe
Șapte fete pe o căpiță
Și căpița-i fără vârf
Șapte fete pe-un șofârf.

Auzită din jud. Roman.

Lucreția Pribeșteanu

1419.—*Leliță cârciumăreasă,*
Ce te ții așa măreață!
Ori unde-mi ești albeneață
De-aia mi te ții măreață?
Că și neica mi-e-albeneț
Și nu se ține măreț;
Și-mi este cu părul creț,
Tot nu se ține măreț.

1420.—*Lele, bărbățelu' tău*
Ologi-l-ar Dumnezeu.
—Ba să nu mi-l ologească,
Numai ochii să-i plesnească;
Că olog, șade la joc
Și cu ochii vede tot.

1421.—*Foaie verde popâlnic,*
Nevasta cu copil mic,
Nu e bună de nimic;
Da' e bună mai săracă,
Ce i-oi porunci, să facă.

1422.—*Foae verde și-o tùriță,*
Hai Drăghici la râșniță,
Să râșnim mălai cu teiu.
Să mâncăm cu dragavei...

1423.—*Oltule, Oltețule,*
Seca-ți-ar izvoarcle,
Să-mi trec cu picioarele,
Să-mi văd surioarele,
Cum le bate mamă-sa:
Cu nuiele, cu zmicele,
Peste dește cu inele,
Cu stebla de busuioc,
Peste-ăl subțirel mijloc.

Culesc din Gorunești Vâlcea.

C. M. Popescu

1424.—*Verde frunză bob areu*
De ce nu vrea Dumnezeu
Să facă pe gândul meu:
Pe cine iubesc să ieu,
Și să mor atunci când vreau...

Țâțe roși cu buldurele,
Eu să mușc, să sug din ele
Ca din doi faguri de miere
Să mă fac stăpân pe țâțe
Ca Sârbii pe lubenițe,
Și să fiu stăpân pe pat
Ca Sârbu' pe. zarzavat!

Din Bujoreni Vâlcea dela Pr. I. Tucu, scris de Gh. Fira.

1425.—*Frunză verde de-un [dudău,*
Mândruță de dorul tău
Unde să mă mai duc eu?
—Vin neică la sânul meu...
—C'așa mândră vreau și eu,
Să mă văd stăpân pe tine
Ca Sârbul peste grădine,
Să mă văd cu tine 'n pat,
Ca Sârbul cu zarzavat
Să mă văd stăpân pe țâțe
Ca Sârbul pe lubenițe.

Din comuna Miluta-Mehedinți.

N. I. Dumitrașcu

1426.—*Foaie verde de banat*
Drag mi-a fost să fiu soldat
Să fac armata 'n Bârlad
Și s'o fac la Roșiori
Să dau țărilor ocol
Sabia 'ncins și pușca 'n spete
Să scot dragostea din fete
Și iubirea din neveste,
S'aud calul sforăind
Și pintenii ciripind
Și fetițele ieșind
După roșiori privind
Și din gură-așa zicând:
—M'-aș iubi c'un roșior
Mă sărută frumușel;
Dar când e la sărutat
Intră 'n grajdiu la țăsălat
Când e dragostea mai dragă
'Ncalecă calul și pleacă,
Când intră 'n manej călare
Face pe murgul să zboare
Roșioru-i om deștept
Te lasă cu doru 'n piept.

Comunicat de Gh. Petrică (Călinești-Vâlcea) și cules de el dela Petre Niculescu com. Dudu jud Olt.

Ioan N. Popescu

1427.—*Arde luminița bine*
De cine mi-i dor nu vine
Arde lumina pe masă
Ar veni dar nu-i acasă
Și chiar acasa de-ar fi
Nu l-ar lasa părinții.
Taică-său și maică-sa,
N'ar ajunge a-l însura
Că mi-o rupt rău inima.

1428.—*Bădiță cu pană neagră*
Du-mă 'n lume de ți-s dragă;
De ți-i rușine cu mine,
Fă-mă brâu pe lângă tine;
De ți-i rușine cu brâu
Fă-mă lumină de său,
Fă-mă lumină de ceară,
Să merg cu tine prin țară,
Calea că ți-oi lumina
Și-unde-i sta de îi mânca.

1429.—*Frunzuleana s'o guriță*
Fă-mă Doamne-o porumbiță
In ziua Duminicii
La ușa bisericii
Când or eși deliei
Să-mi aleg unul din ei

Care-o fi mai frumușel
Să fie tras prin inel
Lunca-Bacău **I. Iacobeanu**

1430.—*Foaie de pelin*
Voinicel străin
Ca măr dulce 'n drum
Cine pe drum trece
Mi-l sburătureşte
Rămurele-i frânge
Tulpioara-i plânge.

1431.—*Verde foi de fragi*
Taci tulpină taci
Că tot tu le faci
Şi tot tu le tragi
Verde foaie de costrei
Toți lăstarii tăi
Crescuți din pământ
Sunt bătuți de vânt.
Când s'o reteza
Mulți te-or văicăra
Parte din vecini
Şi oameni streini.
Auzit de la Stratone Muşat.
Goleştii-Badii, Muscel.
Gh. Apostol

1432.—*La omul care mi-i drag,*
Şepte boerescuri fac,
Da la cel ce mi-i urît
Lucru-un ceas şi-mi pare mult.

1433.—*Trece dragostea pe apă*
Nu i-i frică că se 'nneacă
Şi urâtul pe uscat
Strigă că s'a înnecat.

1434.—*De urît mă duc de-a casă*
Şi urîtul 'n cale-mi iesă;
De urît mă duc în lume
Şi urîtu' cale-mi ține.
M. Lupescu

1435.—*Dorul, dragă, de la tine,*
Peste văi şi dealuri vine
Şi nu-l poate opri nime,
Nici cioban cu fluieru'
Nici popa cu cântecu',
Numai eu cu sufletu'.
Cin' nu crede dorului,
Aibă casa cucului
Şi hodina vântului,
Sus în vârful muntelui.
Câtă boală e sub lună,
Nu-i ca dorul de nebună.
Câtă boală e sub soare,
Nu-i ca dorul arzătoare.
Că dorul unde se pune,
Face inima cărbune.
Şi dorul unde se lasă
Face lacrămilor casă.
Vai, mâncat sunt de duşmani,
Ca iarba de bolovani.
Vai, mâncat sunt de streini,
Ca iarba de boi bătrâni.
De-aş trăi ca bradu'n munte,
N'aş aveà năcazuri multe,
Dar trăesc ca piatra 'n vale
Tot cu lacrămi şi cu jale.
De la Tanase Florea din Calafat.

1436.—*Strugur roşiu ruginit,*
Noi cu drag ne am iubit,
Cu jale ne-am despărțit.
Dar cine ne-a despărțit,
Fie-i moartea din cuțit.
Tu, neică, să te usuci,
Ca pânea care-o mănânci
Şi ca vinul care-l bei,
Că ai zis ca să mă iei.
Giaba bade te ții mândru,
Că la tine nu-mi e gândul

Că na'i casă, nici moşie
Numai flori pe pălărie.
Nici pragu' nu l-oi păşi,
Că ca 'tine-oi mai găsi
Mai de soi şi mai de viţă
Nu ca tine-o ţâmăşiţă.
1437.—*Ce-ai eşit mândruţo'n prag,*
Ori nu ţi e bărbatu' drag?
De ţi-e drag mândrăguţă dulce
Nici odată să nu 'nbuci
Şi aminte să-ţi aduci
De-ale mele vorbe dulci
Care ţi le-am cuvântat
Şi tu nu le-ai ascultat.
—*Asculta-le-aş ascuita,*
Asculta le-aş vai de mine.
Dar acuma n'am de cine;
Că de cine am avut
Fost a vreme ş'a trecut.
Fost-a cale şi s'a dus
Ş'a mai fi, ş'a mai veni,
Dar ca aia n-a mai fi.
Spuse de Nicola Ion din Com. Fratoştiţa, Dolj. **Şt. St. Tutescu**

1438.—*Uite una la crişmari,*
Şi una la lăutari,
Şi una la crişmăreasă
Crişmăreasa cu cercei,
Face gustu' la flăcăi.
1439 —*Foae verde ş'o lalea,*
Mariţo din Prahova,
Cu cine-ai rămas tu grea,
Spune-mi te rog draga mea.
C'un băiat din Câmpina,
Aproape de Telega.
Tocmai lângă casa mea,
Mult mi-a secat inima.
—*Mariţo dacă vei naşte*
Să-mi spui şi mie-al cui este.
Să iei copilul acasă,
Să-l dai la doică să-l crească
Şi la popă să-l boteze
La naşu să-l creştineze.
Aşa iţi zic eu ţie,
Să-i pui numele Vasile.
Şi când ţi-o fi dor de mine
Să strigi copilul pe nume:
Vin la maica măi Vasile.
Tatătu-i la Bucureşti,
Imbracat în strae verzi,
Chiar să-l vezi nu-l mai cunoşti.

C. Gh. Vartolomei

CRONICA

C. Rădulescu-Codin: Ingerul Românului, —*poveşti şi legende din popor.* Cartea aceasta este cel mai bun rod cules în anul acesta, care aproape se încheie. Despre felul de ***a culege***, adică ***a reda*** producţiile literaturei noastre populare, al d-lui Rădulescu-Codin, am spus ceva şi altă dată. D-l R. aude tot ce i se spune şi scrie cu înţeles. Nu frază seacă, stearpă, pe care ţi-o spune unul strâns cu uşa «că să ţi spună»: „A fost un împărat. Şi împăratul avea trei copii. Şi copilul cel mic a vrut să prindă leul. Leul din pădure". D-sa scrie cum i se spune, numai când i se spune cum îi place, — când i se spune frumos; şi scrie de obiceiu cum îşi închipue că ar trebui să i se spună, adecă tot frumos, ceea ce se întâmplă aproape întotdeauna. Şi zic aproape întotdeauna fiindcă nici d-l Rădulescu-Codin nu ştie stenografia, nici povestitorii d-sale n'ar fi nebuni să spună frumos, când l-ar vedea pe d. R. Codin că nădușește scriind. Ii vor spune când l-or vedea cu paharul, cu bucatele.

Şi lucrurile acestea de altfel le-am mai spus — şi nu cu gândul de a învăţa pe alţii. Dacă rămân la felul şi la bielşugul scrisului d-lui Rădulescu-Codin, nu trebue

să am decât cele mai frumoase cuvinte de laudă. Şi se înţelege, *lucrul de căpetenie acesta e.*

Unde însă nu pot sta alături de d-l Rădulescu-Codin, e la părerile d-sale pe care le înşiră în „Introducerea" şi notiţele de sub unele bucăţi. Dacă arăt aceste nepotriviri, se înţelege, nu o fac cu gândul de a învăţa pe alţii.

Autorul îşi subintitulează colecţia sa „*poveşti şi legende*", vrând să arate că într'adevăr, cartea cuprinde şi *poveşti* şi *legende.* Ca dovadă, referindu-se la o colecţie de legende din 1910, scrie: „. . . asupra legendelor, fiind scrise câte ceva . . . socotesc nimerit a trece aci unele consideraţii generale asupra poveştilor . . ."

Ce-s poveştile şi cari deci sunt poveşti, şi ce-s legendele şi cari anume sunt legende? Nu spune. Cuprinsul poveştilor: „fapte miraculoase, săvârşite de fiinţe supranaturale, cu ajutorul unor puteri supraomeneşti, totul fantastic (p. IX)" iar la pag. XIV scrie că vieaţa, — noi să-i zicem cuprins, — o aflăm în acele poveşti „cari arată întâmplări extraordinare şi care mai des se zic *basme*". Dar dacă acestea sunt poveştele-basme, cine rămâne să reprezinte *povestea?* (La pag. XV zice că poporul numeşte *basne* [nu *basme*], poveştile prea lungi).

Intâi temelia-i nelămurită.

Povestea-i cuvânt curat moldovenesc; basmu-i sinonimul său muntenesc, astăzi. Povestea ori basmul este înşirarea unor isprăvi săvârşite de oameni suprafireşti, — suprafireşti după judecata noastră, să zicem „a cărturarilor" cari nu primim boala fără microb, ghiaţă fără ger şi copii fără alipiri. Noi, „cărturarii", —căci lumea detreabă, cea mare, care-şi face de ursită ca să aducă îndrăgiţii, care face farmece să ducă pe pustiu pe vrăjmaşi, care aduce şi duce mana vacilor şi a câmpului, şi mătrăguna aducătoare de noroc şi toate celelalte, lumea aceasta, când spune o poveste, trăieşte într'o realitate personală.

In poveşti prin urmare, sufletul omenesc nu „se avântă în sboruri prin nori dus de aripele uşoare ale fantaziei slobode", ci în nişte realităţi cari potolesc anumite porniri sufleteşti.

Iată dar ghigherlii din Bucureşti: cu ce soiu de subiecte se vor întreţine? Iată o adunare de tineri, flăcăi şi fete, la ţară, pe vremuri cu apucături mai curate: cu ce-şi vor petrece vremea? Şi ce cuprind poveştile decât *voinicie* şi *dragoste?* Mai trebuie alt ceva de laudă pentr'un tânăr decât *voinicia* şi *dragostea?*

Poate un flăcău să spună o poveste cu feţi de împăraţi păcătoşi şi cu fete cari se îndrăgesc de târâie-brâie? Dar fetele ar asculta asemenea spuse?

Pe-acestea ne-am deprins a le boteza poveşti sau basme, al cărora toată podoabă este straiul cu care povestitorul ştie să li-l îmbrace.

Dar *povestirea?* Povestirea-i bătrânilor, e *tâlcul* unei vorbe adânci: „Vorba bătrânească face un galbăn". Iată o „maximă", o *vorbă,* care, spre a fi crezută, trebueşte ilustrată, trebueşte tâlcuită: „A fost unul care a plătit 3 galbeni pentru trei vorbe bătrâneşti . . ." Acestea „au un caracter tendenţios, urmărind . . . a învedera un precept moral".

Dar *legenda?* Legenda răspunde curiosităţei: Cum, cine şi de ce a zidit Dumnezeu pământul? Atâtea legende. De ce ursul are coadă scurtă? Atâtea legende.

Dar *taclaua.* Are menire să înveselească, să aducă râsul, fie ea lungă, fie scurtă.

Că sunt încrucişări între aceste împărţiri ale unei „naraţiuni", nimeni nu poate tăgădui, dar cine vrea să le cerceteze, putea să recunoască în fiecare „naraţiune", care-i povestea, care-i taclaua şi care-i povestirea.

Insuşirile unui popor se recunosc după aceste producţiuni, cum spune şi d-l Rădulescu-Codin, dar să nu creadă că *Jidanul* din legenda „Ingerul Românului" face par-

OBOLUL

Intemeietorilor. abonaţilor, cetitorilor şi pretenilor Revistei «Ion Creangă» pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

D-sale d-lui Artur Gorovei

Fălticeni.

MIRON COSTIN Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul I, No. 3 pe Octombrie 1913, cuprinde:

DOCUMENTE.—N. Botez, Z. Corlăteanu, N. I. Dumitraşcu, M. Lupescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, Lt. Al. Saint-Georges.

INSCRIPŢII. — T. Pamfile.

CRONICA. — P.: G. Popa-Lisseanu: Incercare de monografie asupra cetăţii Drâstorul-Silistra. — N. Iorga: Câteva ştiri nouă privitoare la Istoria Românilor. —Virgil Caraivan: Movila roşie.

ILUSTRAŢIUNE.— Pecetea Moldovei din anul 1793.

Redacţia şi Administraţia: Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

CĂRŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I.	6.00
„Ion Creangă" An. II.	5.00
„Ion Creangă" An. III.	5.00
„Ion Creangă" An. IV.	5.00
„Ion Creangă" An. V	5.00
Cărţi postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1912	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1913	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1914	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la Români	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	2.00
„ „ Boli şi leacuri	1.00
„ „ Cântece de ţară	4.00
„ „ Agricultura la Români	5.00
„ „ Povestea lumii de demult	2.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă	0.10
„ „ Alcătuirea unei gospodării ţărăneşti	0.50
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine şi alte cântece	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik: Insemnări cu privire la limba basmelor poporane româneşti	0.40
N. I. Dumitraşcu: Flori de câmp	0.40
A. M. Nour: Descântece şi vrăji	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, poveşti	1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Anu VI.—No. 12. Decembrie, 1913.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRATIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL	
In țară	40 de bani	In țară	5 lei.
In străinătate	50 » »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 de bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAŞCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârţăneşti-Covurlui), St. Capşa (Bucureşti), G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Gara Dâlga), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Jarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Jorăşti Covurlui], I. Neculau [Coropceni-Vaslui], V. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu [Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broşteni Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii intemeietori cari până la sfârşitul anului curgător, nu vor trimite cotizaţia deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înştiinţare.

Anul VI.—No. 12. Decembrie, 1913.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL		ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară	5 lei	M. LUPESCU
Bârlad str. Corbului	In străinătate	6 „	Zorleni-Tutova

In ziua de 16 Decembrie, M. S. Regina Elisaveta a împlinit 70 de ani de vieață rodnică în fapte. Rugăm pe Domnul Dumnezeu ca să-I dea încă multe zile cu deplină sănătate și voie bună, pentru fericirea Țării și a Augustei Sale Familii.

„ION CREANGA“

DEABA

Un instrument de pedeapsă întrebuințat mai de mult de autoritățile administrative și mai ales de cele bisericești, pentru pedepsirea acelora ce făptuiau rele prin sate, este deaba.

Instrumentul acesta (partea superioară), s'a găsit în clopotnița bisericei din satul Strâmba (Puești-Tutova), servind în loc de toacă.

Faptul că această rămășiță din deabă s'a găsit la o biserică, se explică prin aceea, că pedepsele se dictau mai mult de preoți și instrumentul acesta sta chiar în biserică.

Dar să lăsăm să ne povestească moș Alecu Cociubanu din Gărdești cum se făceau judecățile și cum se pedepsiau pe vremuri făcătorii de rele:

«Iaca sunt astăzi, cu ajutorul lui Dumnezeu, de peste 95 de ani (născut la 1815, convorbirea avea loc la 1910) și n'am crezut să mai văd ce-mi văd ochii. Acum vre-o 80 ani în urmă (1830), eram flăcăoan și Duminica după biserică ne țineam și noi de oamenii bătrâni, căci așa era treaba atunci; nu erau școli ca acuma; trebuia să știm rostul treburilor din spusa celor bătrâni.

Totdeauna când erau judecați oamenii din satul meu, rămâneau

în ograda bisericei unde erau vre-o doi aguzi şi acolo venia preotul şi chiaburii satului şi cu alţi oameni bătrâni şi începea să descoase pricina ce era în judecată. După aceasta începea preotul să întrebe oamenii cei mai bătrâni care-i vinovatul după chibzuinţa lor, iar după ce toţi chitiau pe cel cu pricina, iar se întrebau cum se cuvine să-l pedepsească.

76. – Deba şi Coarnele

Judecata era dreaptă, oamenii erau cu frica de Dumnezeu şi era mare ruşine când judeca pe un om pentru furătură sau pentru batjocura altuia.

Flăcăii şi fetele cari umblau cu rele prin sat, cari se apucau de furături sau cari nu se duceau la sfintele sărbători la biserică, apoi preotul îi puneau la Jug (Debă).

Jugul (Deba) era aşezată în mijlocul bisericei şi cel pedepsit stătea cu capul şi mânile prinse în debă tot timpul slujbei, iar dacă cel pedepsit făptuise un mare rău, era şi stupit de credincioşii din biserică, când slujba era terminată şi părăsiau biserica.

V. C. Nicolau.

URAŢII

43. — Ertăciune

Ascultaţi cinstiţi nuntaşi,
Cinstiţi nuni mari,
Cinstiţi socri mari,
Care v'aţi adunat
La această nuntă frumoasă,
De la Milostivnicul aleasă.
Dumnezeu ne-a dăruit lumea
Ce-o privim întotdeauna.
A făcut cerul, luceferi frumoşi,
Ca şi faţa lui Hristos.
Ş'a luat raze de la soare
Şi-a pus l'al nostru sfeşnic,
Care să ne fie de veşnic.
Şi-a făcut câmpii frumoase,
Munţi cu umbră deasă,
Pârae cu apă sticloavă,
A făcut şi pe strămoşul Adam.
Văzând Dumnezeu că nu este bine
A locui singur pe faţa pământului,
A dat un somn greu strămoşului Adam
Şi l-a adormit,
Şi-a luat un os din coasta stângă a trupului său
Şi i-a făcut soţie,
Cu sânge din mare,
Frumuseţa din soare,
După chipul şi asemănarea Sfinţiei Sale.
Deşteptându-se Adam din somn,
A strigat cu glas mare:
— Ce este aceasta, Doamne?
— Adam, nu te speria,
Că aceasta-i carnea
Din carnea ta,
Sânge din sângele tău
Şi se va numi de soţie
Şi veţi creşte,
Veţi înmulţi,
Ca stelele cerului,
Ca florile câmpului,
Ca nisipul mărei,
Ca iarba pământului.
Şi aşa crescură
Şi se 'nmulţiră
Ca florile câmpului
Ca iarba pământului,
Pân' ce ajunse trupul
La aceşti doi fii de faţă,
Ce stau cu genunchile plecate,
Cu feţele ruşinate,
Şi se roagă cu smerenie,
Să le daţi blagoslovenie,
Şi se roagă cu plecăciune,
Să le daţi cuvânt de ertăciune.
Dumnevoastră cinstiţi părinţi,
Toate în pământ să le lăsaţi,
Şi aceşti doi fii să-i ertaţi.
Căci ertarea părinţilor,
Intăreşte casa fiilor;
Iar blestemul părinţilor
Risipeşte casa fiilor.
Fie temelia de piatră,
Că o risipeşte toată.
Domnul a dăruit l'aceşti doi fii
Stimă crăească,
Coroană împărătească,
Turme de oi,
Cirezi de boi,
Cârduri de vaci,
S'ajute şi pe săraci.
Iar dumneta doamnă mireasă,
Plânge şi suspină,

Din astă seară intri în casă străină
Te-or mustra fără de milă,
Şi te-or bate fără vină.
Că mila de la bărbat,
Ca frunza de păr uscat;
Când gândeşti că te umbreşte
Atunci mai tare te pârleşte,
Ai o soacră, poamă acră,
Oricât de mult s'ar coace,
Dulce tot nu se mai face,
Esă afară ca o moară,
Intră'n casă ca o coasă,
Ca o sabie tăioasă
Şi s'aşează într'un unghiu,
Ca un junghiu.
Şi tot geme
Şi tot screme,
Nici nu vrea s'aducă lemne.
Iar mie mi s'ar cădea,
De la cinstita mireasă,
O năframă frumoasă
Şi una de ibrişin
Să-mi fie cheful deplin,
Şi-o copiliţă frumoasă
Să mă petreacă acasă.

De la flăcăul Daniuliuc, Tudora-Botoşani.

44. — La masa cea mare

Buna ziua, masă frumoasă,
Cinstiţi gospodari d-voastră,
Pe unde v'am aflat,
V'am chemat,
Pe unde v'am ştiut,
V'am poftit,
Mese v'am întins,
Făclii v'am aprins,
Peste mese,
Feţe de mese,
Saham cu bucate,
Linguriţe *poposite*,
Pentru guriţa dumnevoastră pregătite.
Dumneavoastră nu staţi
De vă uitaţi,
Poftim şi luaţi
Din pâne, din sare
Din darul Sfinţiei sale.
De vor părea aceste bucate nesărate,
Ne-ţi crede,
Ne-au fost ocnele departe;
De vor părea nechipărate,
Ne-ţi crede,
Nu ne-au umblat marchitani prin sate;
Şi de v'or părea nefierte,
Ne-ţi crede,
Că n'am avut lemne tăete
Şi bucătăriţele cam bete.
Lemnele cam putregăioase
Şi bucătăriţele somnoroase.

Din Tudora-Botoşani

D. Urzică

POVESTIRI ŞI LEGENDE

270.—Ignat.

Mai de-demult, oamenii tăiau porcii în ziua de Ignat[1], după ce mai întâi le dau cu săcurea în cap[2].

[1] 20 Decembrie. mart. Ignat. A fost om ca toţi oamenii.
[2] Este un obiceiu, că atunci, când se prinde porcul pentru tăiere, ca să-l poată

Aşa, Ignat, cu tat'-său, s'au apucat să taie şi ei porcul.

Când a vrut să dea Ignat cu săcurea în capul porcului, a nimerit în cap pe tat'-său şi l-a omorît!

El, ce să facă? L-a omorît,.... l-a omorît!... Incepu a se văita:

—„Iu, îu, vai de mine, ce-am greşit de-am omorît pe tata!..."

A trecut.

După ce l-a îngropat, i-a făcut pomană; apoi a plecat în lume...

A spus şi la mic şi la mare şi la tânăr şi la bătrân, că, ce să facă ca să scape de acest păcat?

Şi pe-un drum s'a întâlnit c'un popă bătrân. I-a spus tărăşenia:

—«Uite aşa, aşa, aşa...»—cum făcuse...

I-a spus popa ca să facă un cinuleţ[3] la o apă curgătoare şi să treacă pe toţi călătorii, fără nici o plată; iar la marginea apei să-şi facă un cămin, ca să şadă acolo.

Şi i-a mai spus:

—«Ia un tăciune de tufă şi-l înfige în pământ; dacă s'o prinde până la trei ani, bine, îţi iartă Dumnezeu păcatele; dacă nu s'o prinde, să ştii că nu ţi le iartă...»

Aşa a şi făcut: şi-a făcut cinul şi căminul, şi-a adus nevasta, copiii,—s'a aşezat la apă—, şi trecea şi ziua şi noaptea, pe cine venia...

Trecu astăzi, trecu mâine, aproape trei ani, şi, se pomeni într'o noapte,... viscolia şi bătea un vânt.... şi ei mâncare.... na!... nimic!... —se pomeneşte strigând de dincolo de apă:

— Măi Ignat!

El răspunde:

— Aud frate!

— Vino, frate, de ne trece şi pe noi dincolo, că pe astfel de vreme ne înnecăm...

Ignat se sui în cin şi trecu. Când dincolo, nu găsi pe nimeni; şi trecu iar îndărăt, văitându-se, cum că se înecară oamenii până a ajunge el...

Şi când să intre în casă aude iar strigând:

— Măi Ignat, mă!

— Aud, frate, aud!

— Vino frate, de ne trece, că ne înecăm, vai de capul nostru...

Şi iar trece dincolo, şi când dincolo, iar nu găsi pe nimeni!...

Şi începu iar a se văita şi olicăi, că ce se făcură?

---

domoli mai lesne, adică să stea la tăiere şi să moară mai repede, i se dă o secure (c'o secure) în frunte!

[3] Cin: luntre.

—«Eu m'am pus să-mi ispăşesc păcatele lui tata, şi eu mai multe am făcut!...»

Şi când se intre în casă, iar aude strigând:

— U-u-u, măi Ignat, mă!

— Aud, frate, aud!

— Vino frate, de ne treci că ne înecăm şi alta nimic!

Şi iar trecu cu cinul.

Când ajunse dincolo, găsi doui moşnegi bătrâni-bătrâni. Ii luă în braţe, îi sărută,—că unde scăpaseră de înnec—, îi puse în cin şi-i trecu dincoace, acasă la el. Aci începu să le spue cum că el s'a apucat să ispăşească păcatele lui tat'-său, şi acum mai mari păcate a făcut:

— Că de-aseară şi până acum, două rânduri de oameni se înecară...

Şi moşnegii i-au răspuns:

— Lasă măi Ignat, c'o vedea Dumnezeu!...

(Şi acei moşnegi nu erau de cât Dumnezeu cu sfântul Petre).

Intrară în casă. Ignat se uită încolo, se uită pe dincolo, nici un scaun... N'a avut ce să le pue ca să şadă, că era sarac, şi i-a dat lui Sf. Petre vigul de cioareci şi lui Dumnezeu trâmba de pânză. Cum şezură pe ele, vigul şi trâmba începură să crească sub ei....

Copiii plângeau de foame,... plângeau... de ziceai... aaaş!...

Da' uncheşii:

— Măi Ignate, ia' împacă mă, ăi copilaşi, ce au de tot plâng aşa?

— Păi,... ştiţi ce, plâng de foame... Văzură pe mumă-sa arzând ţăstul[1] şi nouă ne este ruşiue să spunem ce-avem de gând să băgăm în el...—le-a răspuns Ignat.

— Ori ce-aţi avea, nu ne împăcaţi până nu ne-ţi spune....

Nevasta a făcut ce-a făcut prin casă, şi când s'a uitat Dumnezeu şi cu Sf. Petre într'altă parte, a lăsat ţăstul jos, gol. Când îl văd copiii lăsat, încep şi mai tare să plângă.

Mumă-sa le zise încetişor, sărutându-i pe rând:

—»Las' cu maica, că vă scoate ea acum pâinea din ţăst,... şi o să mâncaţi,... şi o să vă culcaţi...

Şi de unde, că ţăstul era gol!

O întrebă Dumnezeu, că ce au în ţăst? Ea îi răspunde:

— Nu e nimic,... l-am lăsat aşa ca să zică copiii că e pâine,... păn'-or adormi...

[1] In care se coace pâinea. E de pământ.

Şi Dumnezeu:

— Ia' împacă copiii, că prea plâng,... caută în ţăstul ăla că trebue s'aveţi ceva sub el, nu se poate...

I-a răspuns Ignat, că:

— Nu, că nu avem nimic sub ţăst...

— Ia' lasă, caută sub ţăst de împacă copiii, nu vezi cum plâng?

Şi când se duce nevasta lui Ignat de ridică ţâstul, o pâine d'ele dospite, mare-mare, ce de-abia avea loc sub ţăst de mare ce era. După ce-o scoate, o frânge şi-o împarte la copii. Se pun copilaşii şi mănâncă şi se mai pun şi ei, ăi bătrâni...

In timpul ăsta, odată s'au aprins nişte lumânări înaintea lui Dumnezeu.

Cum a văzut aşa Ignat, repede a priceput că este Dumnezeu.... Şi a început să le sărute tălpile picioarelor şi poalele ţoalelor, şi mâinele...

Că:

— ...Cum a venit Dumnezeu în casa mea şi n'am avut ce să-i dau să mănânce şi pe se să şeadă, sărăcuţ de mine, Doamne!...

Şi Dumnezeu:

— Lasă, măi Ignate, c'ai împlinit toate,—şi să mergi cu noi...

— Să merg, Doamne, dar copiilor ce le fac?

— Lasă-i, am eu grijă de ei,—răspunde Dumnezeu.

Şi au plecat: Ignat, cu Dumnezeu şi cu Sf. Petre.

Mergând ei aşa, au dat pe la cărbune ce acum era prins. Făcuse nişte rădăcini în pământ şi nişte lăstari păn' la brâu!...

Şi au luat-o înainte... Pe drum, Dumnezeu îi zise:

— Astăzi sânt trei ani de când ai omorît pe tat'-tău, să ştii că ţi-ai ispăşit pacatele... De acum înainte să fii harnic şi să nu mai faci...

Şi au mers tot înainte, câţi ani or fi mers nu se ştie, că s'au întâlnit c'o trăsură cu nişte telegari de cai, de credeai că sboară, nu alceva, şi'n trăsură unde să lăfăiau nişte boieri... In urmă le veniau samare încărcate cu marfă scumpă... Negustori mari!...

Şi-a zis atunci Damnezeu:

— Mă Ignate, cunoscuşi tu pe cineva din negustorii ăia? Ai?...

— Nu cunoscui pe nimenea, Doamne...

— Vezi mă, aia fură feciorii tăi...

— Taci, Doamne!...

— Ai tăi fură, măi Ignate!...

Auzind aşa, Ignat, vru să le sărute picioarele şi mâinele, şi ce să le sărute? Că şi pierisără....

Luând-o Ignat, singur, îndărăt, se întâlneşte iar cu trăsura. Işi luă inima în dinţi de-o opri, şi-i întrebă:

— Eu pe dumneavoastră parcă v'aş cunoaşte...; dar de.... nu ştiu de unde să vă iau..., v'asămui cu nişte copii...

— Ce copîi, omule?

— Cu nişte copii ai mei cari i-am părăsit la apa cutare...

— Păi.., noi sântem copiii ăia de care spui dumneata... Noi sântem copiii lui Ignat...

— Mânca-v'ar taica, voi sânteţi copiii mei!...

Şi-au plecat cu toţii innainte....[1]

Auzită dela Şt. St. Badea din Catane-Doljiu.

N. I. Dumitraşcu.

271.—Năvalnicul

Năvalnic era numele unui flăcău frumos, căzut din cer de frumos. Fetele, cum îl vedeau, se prăpădiau după dânsul şi-şi făceau samă. Dacă intra unde-va, în vre-un sat, toate cărările se încurcau pentru feţele cele frumoase, şi toată partea femeiască nu-şi mai ţinea firea şi umblau femeile buimace—bele, nu altceva. Ce să mai vorbim!

Băetanul cel năzdrăvan—căci şi năzdrăvan era gălătuşul cel frumos!—ajunse într'o pădure şi acolo ce să se mai afle? Maica Domnului, având a trece prin locurile acele pline de copaci şi de buruiene fel de fel—îşi încurcă şi ea drumul din pricina lui—şi ori încotro s'ar fi întors, tot degeaba: trei zile şi trei nopţi a trebuit să rătăcească Prea Sfânta, până ce într'o bună dimineaţă, drept în zori, se întâlneşte în întunericul pădurei c'o babă îmbrăcată în cămeşă albă, umblând după buruiene de leac şi fiind pe semne şi ea tehnită de holteiul cel fermecător.

— Pe cine cauţi, bătrână a lui Dumnezeu, în zorii dimineţii?

— Hei! Pe Năvalnic-voinicul cel ce urseşte fetele — răspunse baba — şi am să-i fac de urît, să nu mai încurce cărările oamenilor!

Năvalnic, care pândia într'un tufiş, a şi eşit la lumină, gata să eie viaţa şi bătrânei precum şi Maicei Prea Curate. Dar aceasta, cunoscând cine-i făcuse marele necaz, a blagoslovit asupră-i zicând:

Năvalnic eşti, năvalnic să fii.
Intre buruiene de dragoste eşti şi
buruiană de dragoste să rămâi!

---

[1] Tipărită întâi în „Albina" No. 10 an. XIII. 1909, iar aici cu câteva îndreptări.

Precum a şi rămas: buruiană de dragoste pentru leac, căci şi acum el creşte în păduri pe «vetre» anume ştiute de babe făcătoare de «lumea dragă».

De Sf. Maria-Mare, de obiceiu, se duce vre-o babă de acestea, în zori, la pădure; împreună cu ea merge tineret mult chiuind: uiu, iu, iu, iu!

Supărat nu se cade să meargă nimeni la o aşa iscodire care cere veselie şi voe bună.

Duc în mână mai cu seamă zahăr şi, pe lângă altele, zice biata babă cea îmbrăcată în curată şi frumoasă cămeşă albă:

«Cum năvăleşte lumea la zahar, aşa să năvălească şi dragostea în casă la mine!»

De obiceiu se chiue mai tare, când se dă cu ochii de buruiana dragoştei—adică a năzdrăvanului şi frumosului Năvalnic.

De la d-ra Alexandra Leontescu Vlăsineşti-Dorohoiu.

Dumitru Furtună

266.—Unde era nădejdea Casapului!

Ci-că un casap era aşa de meşter în a vinde şi a tăia carnea, că nici cântar nu-i mai trebuia.

De venia vre-un muşteriu şi cerea, de pildă, un kilogram de carne, el lua degrabă şi tăia o bucată tocmai de un kilogram, iar muşteriul de se supara sau se ducea la altul să vadă de nu-i pâcâiit, vedea bine că mai puţin nu-i, dar mai mult, dese ori.

Aşa că casapul cela era vestit în toată ţara aceia şi ajunsese vestea până la Vodă.

Azi aşa, mâni aşa, se duse chiar însuşi trimisul său şi veni tot cu vestea dintâi.

Il chemă atunci la curte pe casap, şi-l întrebă aşa:

— Măi casapule, dacă nu-mi spui de cine şi cum eşti tu fărmăcat, de tai tocmai cât trebue, lâncezeşti pe viaţă în temniţă.

— Dă, cum să fie, înălţate împărate! Nu ştiu nimic, să mă trăsnească Dumnezeu de sus; luaţi-mi tot numai viaţa lăsaţi-mi-o!

Dacă vede că nu scoate nimic de la el, îl închide şi strânge divanul, ca să se gândească cu toţii, să vadă nu i-or găsi pricina.

Unul bătrân de colo sare şi zice:

— Măria ta! Ia adă-l şi pune-l şi în faţa noastră să tae, să vedem tot drept dă?

Când îl aduse, chiar aşa fu!

— Ia desbrăcaţi-l şi-l îmbracaţi cu alte haine, zise tot bătrânul acela!

— De acu puteți să-mi luați și capul, tot una-i.

Ce se întâmplase. El avea un chimir pe dedesubt ticsit cu napoleoni, și acolo era nădejdea când tăia drept.

Spusă de tata. **N. I. Munteanu.**

273.—Femeia și lemnele.

Ci-că, lumea mai de mult, aducea lemne din pădure; dor îl tăia și spunea:

— Hai lemnule acasă.

Lemnul pleca singur.

O femee, s'a dus și ea la pădure să ia lemne. I-a spus lemnul lui să meargă singur după cum mergea lemnele; și pe drum, pe ea a durut-o piciorul și a încălecat și ea pe lemn, s'o ducă și pe ea.

Atunci lemnul s'a suparat și-a spus:

— De cât să te duc eu pe tine în spinare, mai bine să mă duci tu pe mine.

Și a rămas lemnul acolo.

A trebuit ca femeea, să-l ia în spinare, să-l ducă acasă.

De atunci a rămas lemnele de le duce omul în spinare, cu carul și cu sania din pădure.

Dacă nu se găsia ea să se sue pe lemn, și în ziua de astăzi lemnele ar veni tot singure acasă.

Spusă de finu Ioniță al Zincăi din Cioroeni-Dolj.

St. St. Tuțescu

274.—Mulțumita omului

Fie-care din noi, avem la dreapta îngerul care ne povățuește de bine, și la stânga pe diavolul care ne povățuește de rău.

Ingerul și cu diavolul se luptă, și se bucură ori se întristează, după cum și omul face pe voia unuia sau a altuia.

Așa, era odată un om, și pentru dânsul îngerul se lupta cu diavolul.

Se pune omul la masă și nu-și face cruce. Atunci zice diavolul bătând în pumn îngerului:

— Vezi, nu și-a făcut cruce, îi al meu; ce mai umbli degeaba.

— Stăi nu te grăbi, zise îngerul domol. Acu nu și-a făcut omul cruce, că a fost flămând, dar stai să vezi pe urmă după ce s'a sătura, cum are să-și facă, mulțumind lui Dumnezeu.

Dar omul după ce mântui de mâncat, căscă cât putu de tare,

întinzându-se alene pe pat, cu luleaua în colțul gurei. Şi cum umblase cu cărbunele să-şi aprindă luleaua, se fripse, şi trase şi o sudalmă de cele îndesate:

— 'Ţi crucea mă-tii de cărbune....

Bietul înger cică s'a depărtat plângând, iar deavolul bucuros, rânjând de bucurie, mai căpătă un suflet în stăpânirea lui.

Din Jorăşti-Covurlui. **Petru Gh. Savin.**

275.—De ce năpârca are coada ruptă.

Se spune că pe timpul când Noe era în corabie, şoarecele a ros corabia într'un colț şi o făcut o bortă prin care apa intra înăuntru corăbiei.

Noe nu ştia ce să facă, căci era pe cale de a se încca cu toții cei ce erau în corabie. Năpârca văzând supararea lui, o pus coada în borta făcută de şoarece şi ast-fel o oprit apa de a mai intra în corabie.

Dar apa căutând a intra în corabie, i-a rupt coada, şi de atunci năpârca-i cu coada ruptă.

De oarece ea a făcut bine lui Noe, a fost bine-cuvântată de Dumnezeu să nu facă rău oamenilor, dar nici oamenii ei.

De aceia omul când o vede nu fuge de ea şi se zice că-i păcat dacă o omori.

Ioan Preutescu

276.—Povestea rachiului.

Intr'un codru pustiu trăia într'o chilioară un călugăr bătrân cu barba până la brâu. Trăia bietul călugăr în linişte nesupărat de nime 'n lume, numai din când în când, cobora la mănăstire, de-şi lua merinde pe-o bucată de vreme, şi iarăşi se ducea la chiliuța lui cea cu liniştea dumnezeeasca.

Tovarăşii lui de vară erau cucul şi mierlele, şi alte mii şi mii de cântăreți ai codrului iar tovarăşii de iarnă, erau copacii amorțiți de crivăț şi de vâjiirea năprasnică a vânturilor.

Hrana bătrânului călugăr, era numai mâncare de post în tot timpul anului, afară de sărbătorile Crăciunului şi ale Paştelor când se pângăria[1] cu puțin lapte; încolo numai borşul călugăresc era hrana de toate zilele, dar şi acela cu multă cumpătare. Aşa a trăit bietul călugăr mulți ani, ducând o vieață sfântă.

Mai marele dracilor, trimetea de multe ori slugi de-ale lui, doa-

[1] Pângări, a se înfrupta cu lapte.

ră lor putea abate de la vieața cea fericită și să-l ademenească la păcat. Dar cu toată truda tartaonilor, nu-l putea, pe cuvios, să-l abată de la vieață lui cea sfântă.

Odată, chiamă iară, mai marele dracilor, pe toți slujbașii lui, și întrebă că, care dintre ei ar merge la călugărul cel bătrân din pustiu, și să-i facă numai de cât smintelele în ori și ce feliu, ca doar ar urî un lucru cât de mic, că îndată ce ar urî ceva, e bun al lor, că dracii pe nime nu iubesc ei mai tare decât pe oamenii ce au ură în inima lor.

Mai la urmă după ce s'a strâns toată drăcăria dintre ceri și pământ, numai ce vine un drac mic, *pogârjit* și șchiop, se apropie dând din coadă, înaintea stăpână-su și zice:

— Eu te-am slujit de multe ori cu credință stăpâne, cum știi și întunecimea ta prea bine, și mă prind că ș'amu te-oi sluji, așa că îi fi mulțămit în veci, dar pentru toate slujbele mele trebue să-mi dai ș'o cinste; că, dă, și'ntre draci e cinste, să mă faci al doilea după tine.

— Bine, zise tartorul cel mai mare, după cum ț'a fi lucrul așa îi căpăta și mărirea.

— Bun, zise șchiopul, și plesni odată din coadă ca într'o biciușcă, și se făcu nevăzut, prin păcura[1] cea deasă a iadului.

Intr'o zi frumoasă de vară, călugărul cel bătrân, mergea prin codru, ascultând glasul măeștrilor cântăreți ai codrului, și ca să-i imiteze, cânta și el după cât îl îngăduiau puterile, stihuri din psaltire. Cum mergea el așa, iaca ese dintr'un pâlc de pădure un om slab și năcăjit ca vai de el, se apropie de bătrân și începe, a se jălui că a rătăcit prin codru, ba că l'o prins hoții și l'o bătut și câte de astea și se roagă către bătrân să-l primească în chilia lui vr'o zi, două. Bâtrânul îl crede, văzându-l urmărit, sburlit și șchiop, i s'a făcut milă de dânsul și zice că l-a primi.

— Bine, zise ucigașul, care nu era altul de cât dracul cel șchiop, sărută mâna câlugărului și se face a plânge de bucurie.

Merg amândoi la chilie, bătrânul îi dă ce avea el de mâncare, și după aceia se dau amândoi la poveste; bietul bătrân nu știea că povestește cu ucigă-l toaca. Șede șchiopul la călugăr vre-o câte-va zile și călugărul se deprinsese cu el, și încă îl îndrăgise pe ciulit.

Intr'o zi se gată borșul călugărului din putină, că apa era departe, și călugărul de multe ori bea borș în loc de apă. Văzând

[1] Păcură, fum des.

şchiopul că s'a isprăvit borşul, zice către călugăr, ca să-l lese pe el să umple borş; se învoeşte. Se duce schiopul, aduce apă, împle putina, face borş, şi după ce a isprăvit de făcut, scuipă în putina cu borş, fără ca să eie călugărul de samă.

Fiindu-i călugărului sete, se duce la putină, bea borş, da vede că nu-i ca a lui, era mult mai acru, da de băut nu se mai sătura.

Şchiopul după ce-o făcut borşul, o eşit pe uşa chiliei şi s'o cam mai dus.

Călugărul, una-două, la putină şi tot trăgea la borşuţ, că aşa-i zicea.

Isprăvindu-i-se călugărului merindele, coborî la mănăstire ca să-şi aducă altele, da şi-o pus de gând să ducă o cană de borşuţ de-a lui să vadă călugării ce lucru de borşuţ are el. Ajunge la mănăstire, povesteşte la ceilalţi călugări povestea cu borşul, le dă cana cu borşuţ, şi care cum trăgea câte o gură de borş din cană, se îmbăta. Au băut toţi pe rând, iar când au isprăvit borşul din cană toţi călugării erau lungiţi pe jos ca butucii.

Şchiopul a adus de faţă pe toată drăcăria, arătându-şi isprava, iar tartaonul cel mai mare, văzând aşa ispravă s'a ţinut de cuvânt

Iar călugării după ce s'au deşteptat, borşuţului din cană nu i-au mai zis borşuţ, ci rachiu.

Vatra Dornei-Bucovina. **Teofil Bizom.**

COLIND

38. Jos, pe mare'n jos,
De-auzit s'aude,
De văzut, se vede,
Neagră corăbioară,
Neagră şi smolită,
De soare pârlită,
De ape stropită,
De vânturi bătută,
De ţărmuri trântită,
De vaduri tocită.
Intr'însa cine-mi este?
— Doi neguţători,
Vin din alte ţări,
Tot din ţări streine,
De pe ape line,
Din vâslă vâsleşte,
Din cârmă cârmeşte,
La vaduri soseşte,
La vaduri, la vamă.
Vameş cine-mi este?
(N) făt-frumos.
Dalba vameşoaică,
(N) dochişi negri.
Dintâiu strigară:
— Ia eşiţi, eşiţi,
De ne vămuiţi
Şi ne sloboziţi,
Că e mult de-aseară
De când stăm afară.
D'al doilea strigară:
— Ia eşiţi, eşiţi,
De ne vămuiţi.
Dalba vameşoaică
Afară eşiră
Şi-astfel le grăiră:
— Staţi, nu-l mai strigaţi,
Că mi-l deşteptaţi,
C'asear' a venit
Frânt de ostenit.
Şi el s'o sculară
Şi s'or necăjiră,
Pe voi v'or luară,
Pe mare v'or dară.
D'al treilea strigară:

— Ia eşiţi, eşiţi
De ne vămuiţi.
Dalba vămeşoaică,
Milă că-şi făcură
Şi mi-i vămuiră.
Vamă ce le luară ?
Fir şi ibrişin,
Postav de cel bun,
Blană de samur,
Marfă femeească,
Căci e mai bănoasă
Şi e mai frumoasă.
Jos pe mare'n jos,
Merge cu folos
La Târgul frumos,
(N) Făt-frumos
Şi (N) dochişi negri
Ei să fie sănătoşi
Tot în ştirea lui Hristos.

Dragoslavele-Muscel

Daniil Răuţescu

DATINE ŞI CREDINŢE

1667.—Se zice că e mare păcat, dacă-ţi intră cineva în casă, mai cu seamă un copil sau o femee însărcinată şi nu-i vei da să guste din ce mânânci. Sau poate ai bucate la foc, cari prin mirosul lor fac poftă. Povestia o femee bătrână ce s'a întâmplat mai de multă vreme. Un băeţel cam de vre-o 4 ani, a fost trimis la o vecină să împrumute ceva. Femeea, tocmai atunci mânca nişte plăcinte. Băeţelul, fiind aţâţat de poftă, uită să ceară numai de cât şi se uita mereu la femee cum mânca. Dar lui nu-i dete măcar o bucăţică. Cum privirea lui era îndreptată numai la plăcintă, când văzu cea din urmă bucăţică că se sfârşeşte, zice, că numai a bătut din palme, zicând: «S'a mântuit!» şi căzu mort pe loc.

1668.—Dacă ţi-i poftă de ceva, linge palmele şi nu-ţi va fi nimic.

1669.—Să nu afumi putina când umpli borş, că se face pe ceia lume păcură.

1670.—Să nu pui corciova şi lopata cu latul în sus, că se sue vârcolacii şi mânâncă luna.

1671.—Să nu dai cu melesteul în foc, când umpli borş, că se va face sânge, că ar fi avut jurământ. Nişte oameni ar fi prins o femee sălbatică şi ea a zis că s'o lase să se ducă să-şi aducă cei doi copilasi ai ei, şi de n'o veni înapoi, să arză cum ard femeile melesteul în foc când umplu borş.

1672.—Când cineva omoară un prunc şi-l îngroapă nebotezat, se întâmplă câte odată, noaptea, trecând cineva pe acolo, că aude un orăcăit de copil. Dacă acel om ştie, zice că să rupă o cârpă din haina lui, s'o arunce îndărăt, că va fi bine pentru el că scapă un suflet, că aceia ar fi crijma lui de botez.

Pribeşti-Vaslui

Natalia Pricop

1673.—Dacă îţi sădeşti un brad mic în ogradă, acel care l-a îngropat va muri când bradul va ajunge cât el de înalt şi apoi casei aceleia nu-i va merge bine.

1674.—Casa, împrejurul căreia sunt sădiţi plopi, nu va avea parte să fie locuită de stăpână-său, ci va fi locuită de alţii şi va fi mai mult pustie.

1675.—Femeea care s'a apucat să coase fiului său prima pereche de ismene, să şadă într'un loc să nu se mute din loc în loc căci la vremea însurătorii, flăcăul va umbla în atâtea sate, în câte locuri s'a mutat mă-sa când i-a cusut prima pereche de izmene.

1676.—Când femeia ţesând pânza, a ajuns la natra cea din urmă, (natra este bucata de pânză dintre sul şi iţe) şi unde strâng toate săniile, lătunoaiele şi cârceii făcuţi în timpul ţesutului din pricina nebăgărei de samă şi când de năcaz femeea spune că şi-ar da bărbatul aceleia, care ar fi în stare să-i ţese această natră, iar fata, amantul, să se sârguiască a o găti până'n seară, căci de o va lăsa pe a doua zi, nu vor ţine mult cămăşile făcute dintr'însa.

1677.—Marţea şi Sâmbata să nu pui pânză nici odată, că n'o mai isprăveşti, dar nici să nu începi un lucru în aceste zile.

1678.—Pentru ca busuiocul să miroase frumos, să-l sameni înainte de răsăritul soarelui.

1679.—Când se lasă ţărâna pe mormânt şi rămâne ca un fel de groapă, cel răposat are multe pacate.

1680.—Scroafa, care fată de lună nouă, purceii îi naşte cu colţi şi trebuie retezaţi, căci altfel, nu-i primeşte mă-sa.

1681.—Dacă în ajunul Crăciunului preotul va şedea pe pat şi sub lăicer vei fi pus grăunţe, acelea dându-le la gobăi, nu se vor înbolnăvi, cloştele vor şedea bine şi, după cum se ţin băeţii după preot, aşa se vor ţine puii după cloşcă.

1682.—In ajunul sfântului Andrei seara, se duc mai multe fete şi numără cu ochii legaţi nouă pari de la gard, iar pe al noulea îl înseamnă, legându-l cu o cordică; a doua zi se duc să-şi vază parii şi al căreia e lung şi subţire, bărbatul ei va fi bogat.

1683.—Visurile înspre Duminică, nici odată nu se adeveresc.

1684.—Dacă cocostârcii vin în mai mulţi ani de-arândul pe aceiaşi casă, cu toate că-s cam supăraţi de cei din casă, e semn că din casa ceea are să iasă ceva bun, cu toate că s'ar întâmpla să şi moară cineva din casă.

1685.—Duminica să nu faci focul, căci arzi pe sfânta Duminică,

ci mâncarea pentru acea zi să ți-o faci de Sâmbătă.

1686.—Să nu bei nici odată apă din cofă sau din căldare, căci vei face bale la gură.

Hânțești-Dorohoi. **N. V. Hânțescu**

1687.—Când ai ulcior la ochi și vrei să scapi de el, dă-l cu fusul cel de letcă, încălzit și îndată îți trece; altfel: încălzești coada lingurei și dai peste ulcior cu ea, întorcând mâna cu lingura pe după cap.

1688.—De zabale iar te mântui, dacă te dai cu cămașa întoarsă de la partea de dinainte (gura cămășei) să nu mai spui însă la nimenea acest leac, că apoi nu-ți trece.

1689.—Când vezi ceva frumos, bun, și-ți vine să te miri zi: ptiu! să nu fie de deochiu, și acel ceva nu mai are habar că l-ai deochea.

1690.—La mânjii mici, se atârnă o lingură stricată de gât, ca cine-l vede, să se mire de lingură, iar nu de mânzișor, să-l deoache.

1691.—Când doi frați sunt născuți amândoi în aceiași lună, nu în acelaș an, însă, atunci când se însoară ori se mărită unul dintre dânșii, celălalt trebuie să steie legat în lanțuri, încătușat, de piciorul patului, ca să nu moară.

1692.—Când caști tare, fă-ți cruce la gură, ori crucea obișnuită, să nu-ți rămâe gura strâmbă, Doamne ferește!

1693.—Liliacul, cică se face din șoarecele care mănâncă nafără din biserică.

1694.—Când dă bruma în proorul sau în preajma lui Sfântul Gheorghe, să fim încredințați că acelaș lucru se va petrece la sf. Ion de toamnă.

1695.—Când duce porcul paie în gură, e semn a ploaie. Tot a ploaie-i atunci când e vremea închisă, trăsnește mereu cloșca și puii chiscuie de mama focului; de asemenea când arde fundul ceaunului, ori se aprinde și arde înstelat hoarna, în dreptul unde facem mămăligă.

1696.—La clacă, la desghiocat de popușoi, cine găsește mai degrabă 12 popușoi roși, se poate duce la culcare.

1697.—Nu-i bine să torni nici odată peste mână.

1698.—Dacă ieai mămăligă din ceaun, ori mănânci din oală, îți plouă la nuntă.

1699.—Dacă ieai fetei flori din cap, nu-i bine, căci acea fată nu se mărită degrabă.

1700.—Când pleci undeva şi te întorci înapoi, nu-ţi merge treaba în plin.

Larga-Bacău. **C. G. Vartolomeiu**

1701.—Să nu laşi foarfecele deschis căci stau gurile rele şi te vorbesc.

1702.—Când pâlpâie focul tare şi sare, să zici : pocnească ochii duşmanilor, cum pocneşte sarea în foc.

— Când dă laptele în foc, arunci sare ca să nu crape ţâţele vacii. In Brăiliţa se zice că dacă fuge laptele în foc, fuge fruptul vacii şi atunci iarăşi arunci sare.

1703.—Când pui o cloşcă în lună nouă, ca să nu chiscuie puii, îi pui prin nouă ciurcele în ciubăr. Când o dai jos cu puii în poală şi cu ochii deschişi îi dai peste tăietorul de lemne ca să nu-i fure uliul.

1704.—Dacă sameni în lună nouă, planta nu face rod.

Jud. Brăila **Al. Saint-Georges**

1705.—*Despre barză.* Barza cea cu ciocul lung şi cu picioroangele ei, e cea dintâi pasere care ne aduce vestea sosirei primăverei.

1706.—Dacă primăvara vezi întâi şi întâi barză în sbor, e semn că peste vară, în acel an vei fi sănătos, vei munci într'una şi vei călători,

1707.—Dacă o vezi întâi stând pe loc, în picioare pe baltă, în fâneţe ori pe cuib, în acea vară vei fi tot bolnăvicios şi amărît.

1708.—Barza păzeşte de foc casa precum şi celelalte acarete din curtea unde îşi are ea cuibul.

1709.—Dacă-i vei lua puii din cuib, atunci pe lângă că te blestemă, apoi îţi mai face şi alt rău: îţi pune foc casei. Fură de la vre-o vatră un tăciune, îl aduce în cioc şi-ţi dă foc casei.

1710.—Se zice că tot omul nu se poate să aibă toţi copii buni, ci trebuie să se isbească din ei şi câte unul rău. Asemenea şi pasările. Intre puii lor nu sunt toţi buni, ci e şi câte un pui rău desmetic, neascultător. Ei bine, barza are darul de a-şi cunoaşte puiul cel rău încă de pe când e mic şi golaş. Ea îl apucă în cioc şi-l aruncă din cuib, iar puiul căzând jos, moare. Alţi oameni spun că acela e un prinos de mulţumire şi recunoştinţă pe care barza îl aduce către gospodarul curţei care i-a îngăduit a-şi scoate şi ea pui în curtea lui. Dacă l-ai lua de jos şi-l vei pune îndărăt în cuib, ea îl va arunca din nou, or îi va da una în cap cu «barosul» să-l omoare.

1711.—Barza oricât de dinvreme şi-ar scoate puii aceştia, deşi s'au făcut sburători, totuşi nu pot sbura până ce n'apucă coajă de pepene galben. Atunci, îndată ce mama sa în demâncarea adusă s'a întâmplat şi coajă de pepene galben, atunci puii o mănâncă cu poftă şi apoi sbor îndată.

1712.—*Rândunica.*—Când vezi rândunica întâiu şi eşti pe loc, caută sub piciorul drept, scormoneşte în pământ, că vei găsi un cărbune. Iea acel cărbune şi păstrează-l, că-i bun de friguri: când cineva zace de friguri, pisează-i cărbune de acesta în apă descântată de friguri, că-i va trece.

1713.—Rândunicei e mare păcat să i se iea puii sau să-i strice copii ouăle. Ca orice pasăre se sbate şi piscuie jalnic, iar în piscuiala ei rosteşte blesteme împotriva acelor copii răutăcioşi cari îi răpesc puii, astfel:

Tată-tău în tuciu,
Mă-ta în furci,
Copilaşii în căldăruşi.

Adică tată-tău să moară opărit într'un tuciu ce fierbe pe foc, mă-ta să se înţepe în furci ascuţite de fier, iar copiii să moară opăriţi în căldări.

Goleştii-Badii, Muscel **D. Mihalache**

1714.—*Turte şi colaci.* Turte se fac de ajunul Crăciunului, iar colaci nu. Turtele se fac în formă de cercuri destul de subţiri, care se pun unele peste altele. Peste dânsele şi între dânsele se pune ori julfă, ori numai zahăr pisat. Toate se aşează în farfurii ori talgere. Pe lângă turte se pun: găluşte, bob, mazere, perje fierte; apoi malaiu ori pâne şi un litru cu vin pe masă. La Bobotează, pe lângă aceste se mai pune şi o farfurie cu colivă de grâu, pe care a doua zi o duce la biserică. Numai preotul svârle o lingură 'n pod, să pălească'n grindă. Copii, precum ş'ai casei, s'aţin să prindă boabele ce cad jos. Cine prinde mai multe boabe, acela la vară prinde roiul.

1715.—*Tăerea porcului.* Crăciunul n'are nici o baftă, dacă nu-i chişcă, cighir, cârnaţi şi slănină la hârg. De asta Ignatul e una din zilele pline de mulţumire sufletească pentru toţi gospodarii. De obiceiu în această zi se taie şi se grijesc porcii; dar unia îi taie înainte sau după Crăciun: mai înainte, pentru economia hranei, iar cei ce-i taie după Crăciun, pentru a le mai da hrană şi a se ghiftui mai bine şi îngrăşa. Porcul se înjunghie în beregată cu cuţitul cel de teacă. Se smulge părul şi coama; apoi se pârleşte, făcând un foc mare cu găteje în bătătură. Se curăţă bi-

ne scrumul, apoi se spală cu un șimultoc de paie de fân înmuiat în apă. Se mai toarnă apă și se spală până se face curat ca'n palmă. După asta i se face o tăietură în frunte în formă de cruce și una pe spate. După asta se cenătuește. Se dau borhaturile de-oparte spre a le îngriji femeea. Slănina, mușchii, coastele și capul cu picioarele stau în covată trei zile 'n salamură. După asta, se ridică în pod, la fum, atârnându-se de pârghia casei. Și numai când trebuie se taie câte-o bucată pentru făcut scrob ori altfel de bucate. După ce-a stat vre-o 2-3 săptămâni, se iea de la fum și se pune în anumite lăzi pentru păstrare.

1716.—*Sfințirea mesei la ajunul Crăciunului.* Masa e încărcată cu tot ce e mai bun și așa zise bucate de sec. Nimene n'are voie să descopere masa până ce nu intră preotul pe ușă. Tot așa n'au dreptul să guste din masă, căci face bube. Preotul cântă, apoi stă pe laiță, după ce a blagoslovit întreaga masă. Iea și gustă din picioare un fel de mâncare. Bărbatul destupă sticla cu vin și cinstește pe preot. Preotul face urările cuvenite în legătură cu venirea sărbătorilor. De-i glumeț, mai spuue câte-o glumă. După ce iese preotul, se mătură casa. Gustă din masă și cei ai casei, și ceia ce le-a rămas, dă și la alți megieși, ca Dumnezeu să primească.

1717.—*Umblarea cu icoana* e tot acelaș lucru cu umblarea cu ajunul. Dar se zice : când umblă cu ajunul Crăciunului, are icoana; iar când umblă cu ajunul Bobotezei, preotul umblă cu crucea. Despre moș ajun nu se vorbește decât numai simplu de ajun. La fiecare ajun creștinii stau și așteaptă să sărute icoana sau crucea, dacă-i vorbă de ajunul Bobotezei. Tot așa și fiecare copil trebuie să stea acasă să sărute icoana ori crucea. După săvârșirea acestor lucruri, stăpânul casei plătește preotului câțiva bani. Și numai la Bobotează, pe lângă bani, trebue să-i mai dea și un fuior de cânepă, ce-l pune de-asupra pe cruce, în semn de dragoste și cinste a casei.

Nemțișor, Vânătorii-Neamțului, jud. Neamț. **A. Moisei**

BOTANICA POPULARA

67.—Urzicele.

Urzica, plantă foarte bine cunoscută, crește din belșug prin locurile părăsite, pe sub garduri etc.

Urzicele mâncate în cantitate mai mare, aduc o îndreptare destul de simțită celor lipsiți de sânge.

Mustul urzicelor poate fi întrebuințat spre bine contra bubelor și pistruilor.

Din rădăcină de urzică se face o fertură, cu care e bine să se spele pe cap în fiecare seară, cei ce au mătreață ori le cade părul.

Poporul are obiceiu de a se bate cu urzică în ziua de sf. Gheorghe. Această lovire produce o arsură cu mâncărime, din cauza perilor subțiri cari rupându-se, rămân în piele. Acești peri lasă și niște apă arzătoare, care aduce mâncărimea.

De altfel, poporul întrebuințează bataia cu urzici la dureri de încheieturi (reumatism).

68.—Nucul.

De la acest arbore atât de cunoscut pe la noi, se întrebuințează în medicina populară aproape toate părțile.

Astfel, din frunzele lui, care trebue culese când încep nucile a se coji, se face un ciai care e bun pentru copiii scrofuloși.

Fiertura frunzelor este de asemenea tămăduitoarea contra bubelor și rănilor.

Chiar mugurii acestui arbore se întrebuințează: Se ia un pumn de muguri și se ferbe foarte bine, fie în grăsime proaspătă de porc, fie în vaselină; ast-fel se capătă o pomadă bună contra mătreței capului.

Din fertura de frunze și de coajă de nuc se pot face băi la copiii slăbănogi ori scrofuloși.

69.—Sopârlaiță.

Crește prin locurile râpoase, prin văi, ori pe marginea râurilor. Din această buruiană fiartă se pregătește o gargară, care se întrebuințează de cei ce sufăr de dureri de gât. (Așa numita boală șopârlaiță).

Jud. Botoșani **C. Atanasiu.**

70.—Crucelință.

Crucelița sau cruciulița nu e așa des invocată în cântecele populare.

Intr'un câutec din Muntenia se aude:

Frunză verde cruciuliță.
Dragostea de copiliță

Ca zeama de chisăliță:
Cine-o 'nghite, tot sughiță[1].

71.—Cucuta.

Cucuta, cucută mare, buciniș, este o buruiană ce crește prin gunoaie, pe lângă locuințele oamenilor, pe lângă garduri și alte locuri. Ea crește mare și trunchiul său e gol pe dinăuntru. Are rădăcina ca a morcovului. Mirosul ce-l dă frunza și trunchiul său verde, când e frecat în mână, e nesuferit. Vrejul său cu crengi e neted și cu pete, cu foile late și crestate ca ale pătrunjelului. Florile-i sunt albe și în formă de umbrelă; semințele late.

Cucuta n'are nici o întrebuințare în popor. Băeții din vrejul ei, fac telinci și fluere de cântat.

Intr'un cântec din ardeal se invoacă și cucuta:

Prin grădina cu cucute
Ion cu drăguțe multe
Până vine pe la mine,
Il apucă ziua bine.

72.—Cununia legată.

Cununia legată e o buruiană ce crește prin poenițe și se întinde pe pământ ca bostanul, cruciș. Frunza ei e măruntică; crește la răcoare.

Se întâmplă dese-ori, că prin farmece, unor flăcăi li se leagă cununia cu anumite fete. Dacă flăcăul se însoară și ia o altă fată de cât cea menită prin farmece, acela se însoară degeaba....

Acelui flăcău i se zice că i s'a legat cununia.

Contra acestor farmece, contra acestei impotențe, se întrebuințează buruiana numită «cununia legată».

Se culege planta, se ferbe în apă neîncepută, și zama se bea, și ast-fel farmecele cad ca luate de mână omenească.

73.—Creasta cocoșului.

Creasta cocoșului crește prin păduri, printre fagi, tei, plopi, ș. a. E plantă de culoare roșietică, cu frunza lungă și rădăcini lungi, la gust dulci. Face floare galbenă.

Cu rădăcina sa, cu toate că e dulce, se dau femeile tinere de la țară pe obraz ca să se roșească, căci deși dulci la gust, însă

[1] G. Dem. Teodorescu. Poez. Pop. 338.

fac o usturime asupra pelei şi produce o roşaţă purpurie la faţă.

74.—Culcuşul vacei.

Culcuşul vacei numit încă şi urechea şoarecului, vulturica, hultenioara, hultuioală, iarba eretei, e o plantă ce cresce pe dealuri. Are frunzuliţa lunguiaţă ovoidă şi cu peri mari pe ea. Se întinde pe pământ ca dovleacul. Foile de o parte-s mai verzi—acea de către soare—şi pe alta argintii.

E bună feartă, pentru cei ce se năduşesc, şi se bea ca ceai.

Culcuşul vacei e bun şi de răul copiilor şi de răhne, ambele boli, de cari zac copiii. Buruiana pentru aceste două boli din urmă, ca să aibă leac se ia cu soroc. Baba, ori femeea ce-o ia, se îmbracă în haină curată, să fie şi ea curată, ia o oală nouă şi se duce dimineaţă înainte de a răsări soarele la buruiană, face trei metanii pe locul unde se află, ducând în oală mămăligă rece şi sare; cine are pâne în loc de mămăligă poate duce pâne. Cum ajunge acolo, după ce a făcut trei metanii, zice: «Burueană mândră şi sfântă, eu te dăruesc cu pâne şi cu sare şi cu 3 metanii şi dumneta (când soroceşte baba e de observat că buruenei nu-i zice tu) să mă dărueşti cu sanatate lui I.

Burueana culeasă se ferbe şi cu ea se scaldă bolnavul în ea.

Femeile care au mult la period, o beu feartă cu vin vechiu, amestecată cu bujor.

A. Gorovei şi M. Lupescu.

CÂNTECE

1440.—*Foaie verde trei oglici*
Lunca-i plină de voinici,
La tot fagul câte cinci.
Şi la fagul ăl mai mare
Zace Gheorghe de lungoare.
Zaci, tu, Gheorghe, ori te scoli
Că mie-mi vin peţitori,
Peţitori să mă mărit.
— Mărită-te cât ai vrea,
Că şi eu m'oi însura,
Şi-oi lua calul de frânghie
Şi m'oi plimba pe moşie.
Foaie verde foi de praz,
Cine trece pe islaz?
Gheorghiţă cu calul breaz,
Cere flori de la prileaz
Şi eu nu-i dau de necaz,
Că mă muşcă de obraz.

1441.—*Ungurean şi brânză nu-i*
Pureci şi păduchi destui.

1442.—*Colea'n sat la Vaideei*[1]
O guriţă-i zece lei;

[1] Vaideei sau Vaideeni, sat mare de ungureni în Vâlcea.

Dar în sat la Măldăreşti,
Nici pe-o sută n'o găseşti.

1443. *Drag mi-i lângă cine joc.*
Că miroase-a busuioc.

1444.—*Eu nu dau nici o para*
Şi iubesc pe cine-oi vrea.

1445.—*Fetele de la Novaci,*
Nu sunt fete, ci sunt draci.

1446.—*Fetele s'au supărat,*
Pe mine, sărman băiat.
De ce s'or fi supărat,
Că nimic nu le-am stricat,
Doar odată le-am pişcat,
Le-am pişcat şi le-am pupat,
Când le-am prins mai pe'n-
(sărat,
Uitându-se printre gard.

1447.—*Fetele din Drăgăşani,*
Dau guriţa pe doi bani

1448.—*Fetele de la Costeşti,*
Mi te fac de 'nebuneşti.

1449.—*Fetele de la Horez,*
De ele te-amurezezi.

1450.—*Fetele de la Râmnic,*
Dau guriţa pe nimic!

1451.—*Fetele de la Alun,*
Dau guriţa pe-un tutun.

Jud. Vâlcea **X. X.**

1452.—*Foaie verde iarbă verde*
Nu ştiu luna pe cer merge,
Ori puica la apă trece;
Nu ştiu luna-i luminoasă,
Ori puicuţa mi-i frumoasă.

1453.—*Pe cărarea fântâniţei,*
Găsii salba mândruliţei.
Salba sună şi răsună,
Eşi puicuţă şi-mi dă gură.
Şi-mi dă gură cu măsură
Să fie pe-un an şi-o lună.
Imi dă gură de călare,
Să nu-mi paie noaptea mare.

1454. *Puiul de o vreme încoace*
Imi trece pe drum şi tace.
Eu l'întreb, îi fac mustrare,
Ca să-l văd ce fire are.
El nimic n'adeverează,
Numai din inim' oftează.
—Ah, puică nu mă'ntreba,
Când oiu începe-a ofta,
Pământul s'a clătina,
Apele s'or turbura,
Pământul cu florile
Şi cerul cu stelele.

1455.—*Aseară şi-alaltaseară,*
Te-am aşteptat puiu, la scară.
M'am uitat, nu te-am văzut,
Am ameţit şi-am căzut.
Am oftat şi m'am sculat,
Şi de-un gard m'am rezemat.
Am plecat amar plângând
Şi norocul blăstămând.
Ah noroace, norocele,
Ori nu ai nici o putere,
Ca să faci vre-o mijlocire,
Ca s'avem noi vre-o 'ntâlnire
Să-i vorbesc şi să-mi vor-
bească,
Să nu mă mai pedepsească.
Ori te crezi că faci vre-un
bine,
Pedepsindu-mă pe mine,
Sau te crezi că nu faci rău,
Pedepsind sufletul meu.

Auzite de la Ştefan Pascal, Corodeşti-Tutova.

Vasile I. Stoica

1456.—*Foaie verde şi-o lalea,*
N'ai văzut iubita mea?
— Am văzut-o la cişmea,
Scotea apă şi plângea
Şi din gură blestema:
— Puiule, să te usuci,
Ca pânea care-o mânânci
Şi ca vinul care-l bei,
C'ai zis toamna că mă iei.
De luat, nu m'ai luat,
M'ai lăsat de râs în sat.

1457.—*Şi iar verde mere verzi*
Flăcăului să nu i crezi,
Că flăcău-i mare câne,
Cu batista de alune,
Peste şapte dealuri vine.
— Lasă, puică, te-oi lua,
Când pupăza va cânta.
Când va face plopul mere,
Şi răchita vişinele.
Atunci, puică, nici atunci,
Când a face plopul nuci,
Şi răchita, mere dulci.
Atunci, puică, te-oi lua,
Când Dunărea va seca.
De la Taciu V. Drăgăneşti-Tecuciu

1458.—*Foaie verde trei granate,*
Greu-i de trăit, măi frate.
Tu strein şi eu strein,
Hai la codru să trăim,
Unde-o fi codrul mai des
S'alegem un loc frumos,
Să facem un bordeeş,
Cu gârliciu de cireş,
Furcile de măcieş,
Pereţii de salbă moale,
Să trăim un trai cu jale.
Cu uşorii de aramă,
Ca să-şi dea părinţii samă.
Şi iar verde, mere verzi,
Vin, măicuţă, de ne vezi
Cum trăim noi amândoi,
Amândoi într'un bordei,
Că doi ochi într'un altoi.
Ca doi ochi într'o lumină,
Ca doi brazi într'o tulpină.
De la Vlasie I., Matca-Tecuciu

Petru Marincă

1459.—*Eu mă duc, puică'n armată,*
Tu rămâi plângând la poartă.
Răzămată de portiţă,
Cu părul lăsat pe ţâţă,
Cam pe ţâţă, cam pe şale,
Ca să-mi fie mie jale.
Răzămată de zăplaz
Şi cu lacrămi pe obraz.
Şi-o frunzuţă trei granate,
N'a rămas nimeni prin sate,
De cât maice supărate.
Maicele îşi plâng feciorii,
Nevestele, soţiorii
Şi fetele, peţitorii.
De la flăcăul Crăciun Ion din Pueşti-Tutova.

C. Rădulescu-Codin

1460.—*Foaie verde sălcioară,*
Măriucă, Mărioară,
Ce ţi-e guriţa amară
De seminţi de portocală?
Foaie verde sălcioară
Dă-mi şi mie-o semincioară.
Foaie verde şi-o lalea,
Dă-mi şi mie-o floricea.
—N'are fata flori de dat,
C'astă vară n'a plouat,
Şi-am plătit de le-am udat

Cu bani de pe sărutat.
Şi-am plătit de le-am plivit
Cu banii de pe iubit.

Auzit de la Maria Negru din Băluş-Bacău.

St. Manole

1461.—*Fetele până ce-s fete,*
Nime 'n crâşmă nu le vede.
După ce pun cârpa 'n cap,
In crâşmă nu mai încap.

1462.—*Când eram în vremea*
Urîtă nu-mi trebuia (mea,
Dar acum ce vremea vine,
Cu urît' o duc mai bine.

1463.—*Feciorașii din Cordun,*
Parcă stau numai la fum;
Tare-s negri și pârliți
Parcă-s la foc cârcâliţi.
Nu-s negri de ţiitură,
Nici de altă 'nvârtitură,
Da's negri de apă rea.
Că n'au după ce o bea.

1464.—*La fântâna cea de*
piatră,
Stau feciorii să se bată,
Pentr'un tăbueț de fată.
Stați, băeți, nu vă băteți,
Că mai vine-un tăbueț.

Al. Al. Leontescu

1465.—*Foaie verde grâu mă-*
Alelei soare rotund (runt,
Coboară valea curând
Că mie mi s'a urît,
Numărând pietrele 'n zid
Și la pușcărie stând,
La picioare 'ncălușat
Cu căluş de diamant,
Pentru puica stau legat.
Şi-am zis verde trei masline,
Mai vin puică pe la mine
Şi vezi cât-u mi e de bine:
N'a rămas carne pe mine.
Cât îi sta s'o cântăreşti,
Nici o litră nu găseşti.
Nici o litră, nici un dram,
Nici un sfert de chilogram.
Plângi tu puică, plâng și eu,
Plâng și pietrele 'n pârău,
De amarul ce duc eu.

1466.—*Foaie verde viorea,*
Fă-mă, Doamne, rândunea,
Ca să sbor la mândra mea,
Să pot cere împrumut
In tot ceasul un sărut,
Că mi-i drag a săruta,
C'aşa-mi cere inima.

M. Barbu

1467.—*Foaie verde foi bujor,*
La fereastra din obor,
Murgul bate din picior,
Nu bate ca să-mi adorm
Şi bate ca să mă scol.
Să-i dau fân și orzișor,
Apă rece de izvor,
Să mi-l țesel binișor.
Şi să 'ncalec frumușel
Să mă duc unde mi-e dor,
La Marița la izvor.
Se poartă cu capul gol,
Cu mărgeanul roșior,
Roșior și bobonat
Pe țâțâșoare lăsat,
La grea boală m'a băgat,
Din picioare m'a uscat,
La ficați m'a veninat.

De la Lina Balan din Goruneşti-Vâlcea.

C. M. Popescu

1468.—*Şi iar verde mărgărit,*
Fire-ai neică—afurisit,
M'ai învăţat la iubit.
Când eram de nu iubiam,
Unde mă culcam dormiam.
Dar acum de când iubesc,
Mă culc, nu mă hodinesc,
Stau în loc şi mă gândesc,
Incotro să mă pornesc,
Puica să mi-o întâlnesc,
Două vorbe să-i vorbesc,
Focul să mi-l potolesc.
Focul de la inimioară
Nu mi-l potoleşte-o ţară
Numai puică într'o sară.
Nici gârla, nici Dâmboviţa,
Numai puica cu guriţa.

Urşi-Olt. **Al. Saint-Georges**

1469.—*La munţii de rouă,*
Este-o casă nouă.
Intr'însa cine şade?
Şade-o măiculiţă
Şi are-o fetiţă
Şi-o chiamă Mariţa.
—Mariţă, Mariţă,
Ce tot dormitezi
Şi nu mai lucrezi?
—Maică măiculiţă,
Cum n'oi dormita
Şi cum oiu lucra,
C'am avut amant,
Amant, amanţel,
Suflet, sufleţel
Şi s'a dus, s'a dus,
La târgul din sus,
Ca să-mi târguiască,
Fir şi ibrişin,
Bumbac de cel bun,
Sculuri de mătasă,
Să mă 'nvăţ a coasă,
Să mă fac mireasă.
Mi-a trimis răspuns
Răvăşel pe vânt,
Carte pe pământ,
Că a logodit.
N'ar avea loc în mormânt,
Nici popă la prohodit.

Bârlad **Maria I. Mircea**

1470.—*Foaie verde de bujor,*
Arde-te-ar focul de dor
Şi pe tine puişor
Că spuneai că nu te 'nsori.
Dar acuma te însori
Pe mine să mă omori
Insoar'te cu Dumnezeu.
Că bine, nici rău îmi pare,
Tocmai la ficaţi mă doare.
Să iei puiule o mie,
Numai să-mi samene mie
Şi la faţă şi la dos
Şi la mersul meu frumos,
Că am mersul legănat
La inimă te-am secat.
De-i lua una bălăioară
Să-i mânânc din colivioară.
De-i lua una urîtă,
Dumnezeu să nu-ţi ajute.
De-i lua una frumoasă
Dumnezeu să-ţi ţie casă.

Dela Elena Albescu, Ciulniţa.
Gh. Apostol

1471.—*Când eram în vremea*
Tot frumos îmi trebuia (mea
Dar acuma vai de mine,
Şi urît îmi prinde bine.

1472.—*Şepte văi şi-o vale-a-*
dâncă
Valeu lupii mă mânâncă,
Stai, lupe, nu mă mânca,
Pân' n'a răsări luna,

Să dau mâna cu puica,
Două vorbe să-i vorbesc
Ş'apoi să mă prăpădesc.

1473.—*Frumos la frumos se trage,*
Dar urîţii ce ar mai face?
S'ar duce'n lume saracii.
De urît mă pot ascunde
Dar de dragoste n'am unde,
Că la inimă mă frânge.

1474.—*Frunză verde şi-o lalea*
Pădurice, pădurea,
Lasă-mă sub úmbra ta,
Să mă iubesc cu puica,
Dar pădurea ce-i zicea?
— Voinicule, te-aş lăsa,
Dar ţi-i mândra frumuşea
Şi ţi-i bate joc de ea,
Şi mi-a cădea jos frunza
N'are cucul ce mânca,
Şi mierliţa, sarmana.

Larga-Bacău **C. G. Vartolomei**

1475.—*Foaie verde de pospai*
Mariţo, barbat nu ai,
Dar guriţa cui o dai?
—O dau la cin' mă iubeşte
Şi nu mă mai părăseşte.
—Dă-mi-o drăguţă şi mie
Până la sfânta Marie
Şi de-aci pân' la Ispas
Că mă jur, nu te mai las.

1476.—*Foaie verde paiu nă-tgara*
Marioară de la ţara,
Ce ţi-e guriţa amară?
--Mi-e amară, vai de mine,
C'a mâcat mama căline,
Când era mare cu mine
Să nu mă sărute nime.

De la M. Vasiliu Humuleşti, Neamţ

C. Atanasiu

GLUME, JÂTII, TACLALE

671.—Cuscrul Sârbului

Dacă a păţit-o, eu n'am ce-i face; n'o să-i iau îndărăt ce a primit el în dar. Da, adică staţi să vă spun povestea, ca să ştiţi şi d-voastră, de ce-i vorba.

Ci-că trăia într'un sat din a ţară mare, un român harnic de mama focului, ce avea un voinic de flăcău şi un bujor de fată, amândoi harnici, chibzuiţi la minte, cari-i sămănau ca două picături de apă. Dar românul avea şi o slăbiciune pentru un sârb, dintr'un sat vecin, care avea o spuză de copii, dintre cari unul de însurat.

Ce-i trăsneşte într'o zi sârbului prin gând, că numai ce-i zice românului:

— Ştii una, bre!?»

— Ştiu, dacă mi-i spune, răspunse românul.

— Apoi iaca ce m'am gândit bre! Tot trăim noi bine, ar fi bine dacă şi copiii noştri ar trăi ca noi.

— Apoi, vezi, zise românul—noi am făcut ce-am făcut, însă nu văd cam ce-ar trebui să facem pentru ei—bag sama pricepuse ce vrea sârbul, ia spune să te aud!

— Bre! eu m'am gândit să ne încuscrim, să ia fiu-meu de nevastă pe fie-ta, rupse sârbul a zice.

— O fi! că n'a fost de mult, răspunse românul

Ce-au făcut, ce-au dres, din ce-a mai dat unul, din ce-a mai lăsat altul, treaba lor. Românul s'a lăsat pe vorba sârbului, iar într'o bună dimineaţă fata a plecat la sârb acasă. La vre-o câte-va săptămâni după nnntă, vine fata să-şi vadă părinţii, dar era mai slabă, se mai ofilise. Mă-sa şi tată-seu o întrebă de.... cum trăeşte cu cuscrii, cu bărbatu, cu... toţi.

— He! tată! De trăit aş trăi bine, dar unde-s douăzeci de linguri la masă, nu-i ca unde-s patru, că, de, douăzeci iau de două ori din strachină şi s'a isprăvit, însă mai este şi alt-ceva.

— Adică, asta cum ar veni, zice tată-seu, nu-ţi dă sârbul demâncare? Ei! ei! asta-i prea lată. Tu la mine n'ai trăit aşa! Hm! De! şi începu a se scărpina în cap.

— Ba nu, nu, tată, de dat îmi dă el, dar o mănâcă tot ai lui, iar eu mă cam mulţumesc cu răbdări prăjite.

Şi le spuse fata cum se aşează sârbii la masă, cum ea le serveşte, iar când să stea şi ea la masă, sârbul cel bătrân, zice:

— Cine mâncat, mâncat bre şi săturat, cine nu, sculat, că o mai mânca ş'altdată.

— He! he!... iacă traiul cel bun al giotului! Cine mă puse să-mi prăpădesc fata, după un netot ca ăsta, oftă bietul bătrân.

— Da, lasă tată, nu te mai supara. Nu ştii că tot naşul are naş? Ci, hai, aşa socru ai tu soru-mea? Lasă-l pe mine; deseară voi merge cu tine acasă la el, de-a rudele, îl învăţ eu trai bun.

Şi s'au dus amândoi, fratele şi sora, iar la masă, sârbul din goşgogemite socru, ajunse fecior de masă. După ce au mâncat îndeajuns, de nu mai rămăsese nimic gătit, fratele fetii românului zice în năcazul sârbului:

— Cine mâncat, mâncat şi săturat, cine nu, o mai mânca ş'altdată, sculându-se cu toţii dela masă.

Ş'a rămas sârbul nemâncat, că nu mai avea ce, vorba băiatului că «tot naşul are naş».

Peste noapte, sârbul, căruia îi înghiorăiau maţele de foame, crezând că cuscru-său cel tânăr e cu duşii de pe lume, şi ascultă la căţelul pământului, numai ce zice sârboaicii :

— Da mai rămas-a ceva de-asară, fă nevastă, căci văd stele verzi de foame? Văzuşi, afurisitul, mi-o făcu cât de bună, cu ferul de la el ?!

— De, mă bărbate, n'a rămas nimic, guri multe. Mai oprisem puţin lapte bătut, dar l-a vărsat şi pe ăla. O să fac o turtă, până doarme el!

— Fă-o mai curând.

In vremea asta, pe când turta se cocea în spuză şi sârbii toţi pe lângă ea, dându-i zor—flăcăul cari fusese numai urechi, se scoală frecându-se la ochi, se aşează între ei, şi numai ce zice celui bătrân:

— Ti! mă cuscre, mă, astă noapte visai un vis urît de tot, nici nu-ţi poţi închipui!

— Ei! da ce visaşi cuscre că par'că te-auzii aşa gemând?

— Visai rău de tot. Se făcea, că te certai cu tata pe o bucată de pământ, ba chiar era să vă omorîţi. Dar dete Dumnezeu de vă împăcarăţi. Vă învoirăţi şi împărţirăţi moşia, uite aşa!

Şi când zise «uite-aşa», şi puse mâna pe un vătrai, şi unde începu nene să arăte prin foc, cum împărţiră moşia, de făcu turta tot una cu spuza.

— Rău vis ai visat, mă cuscre, ferească Dumnezeu şi pe vrăjmaşi de aşa vise şi ceartă!

Golătatea înconjură, dar foamea dă ghes. Tot aşa şi sârbul. Ca să-şi astâmpere foamea, se duse în grădină cu cojocul în spinare, apucându-se să mănânce varză. Flăcăul după el, c'o prăjină în mână, strigând c'au intrat vacile în varză. Şi unde începu să care în spinarea sârbului cu a namilă de prăjină, iar acesta fugea şi ţipa ca din gura şearpelui. Flăcăul după el şi dă-i, trage-i, trosc, pleosc, nu se uita unde da. Trage-i goană, până-i veni sârbului bine de sări peste gard, rămâindu-i cojocul atârnat pe gard, când îl mai lovi odată flăcăul.

Sârboica, la ţipetele lui, văzând că se îngroaşă gluma şi-i lată rău, ca să dreagă lucrurile, numai ce zice:

— Lasă-l cuscre, că e Câtu! (Cât—acel care nu se mai satură care n'are saţiu).

— Căte sunt, câte nu sunt, că-i rămase pielea în gard!

De atunci: s'a învăţat minte! Mai mult răbda de cât poruncea;

vorba celuia: «Cal verde şi sârb cuminte».

Auzită de la tata, în comuna Zăicoiu-Dolj.

Podari-Dolj **I. Brătulescu.**

672.—Descântec de sărăcie.

Când ai ciudă pe cine-va şi voeşti să te răzbuni, să nu-i faci alt-fel de cât când ai trece pe lângă casa lui, să zici pe nerăsuflate de 9 ori:

Sărac să fie
Şi cu traista să se ţie.
Alta:
Să-şi roadă buzele de bogdaproste
Şi umerii de băirele trăistei.

Spuse de flăcăii H. Ardeleanu şi S. Olteanu.

Zărneşti-Covurlui **N. I. Munteanu.**

673.—La pod.

— Buna dimineaţă, chicoane Nae!

— Buna dinmineaţă Ionebaş; ce mai vreţi?!

— Am auzit cî cii mai di samî învaţaţi din Bichireşti, s'o pus şî lucrî, sî dee drepturi la Evrei; aşa am citit în «Luptî».

— Adivărat, măi Ionebaş; dar vezi un lucru: toate drepturile are să li se dee Ovreilor, numai să ţie crâşmă la ţară, nu.

— Apoi, chicoane Nae, dacă nu ni se dă voe să ţinem crâşme, ci fel di drepturi ni se dă!?

M. Lupescu.

674.—Ţiganul cioban.

Un pui de ţigan, din câte treburi începea, pe nici una n'o putea s'o sfârşească, căci toate-l desgustau.

Lumea din satul lui îl ştia, ce poamă-i şi nu-l mai suferia la vorbă, când se încerca că voeşte s'o facă pe sluga. Ca să-şi poată căpăta o bucăţică de pâine, trebuia s'o eie prin alte sate îndepărtate, unde nu putea să-l cunoască nimenea.

Ajunge într'un sat strein. Aici, dă de-un om bogat şi cu oi multe. Din una în alta ajung la tocmeală şi la iscusală. Bogătaşul îl întrebă:

— Măi ţigane, poţi păzi oile?

— Le pot! răspunse dânsul.

— Dar, când va ploua?
— De!... atunci m'oiu lăsá.

De la moş I. Gânju, Nemţişor-Vânători, Neamţ.

A. Moisei.

275.—Să fi venit la Paşti...

La un preot vine odată un protopopă în gazdă. Da casa popei ca de pe apă: nevăruită, dărâmată, se cunoştea ea şi pe dinăuntru şi pe dinafară că mână de femee gospodină nu văzuse de multă vreme.

Protopopa cam strâmba din nas şi cine ştie ce gândia în gândul lui când preoteasa părintelui îl mustră cam aşa:

— Poi de, părinte protopoape, Sf. Ta, de ce n'ai venit la paşti. Să vezi atunci ce frumos mai grijisem!

De la mama
Joră\u0219ti Covurlui

Petru Gh. Savin.

CRONICA

D-l **P. Dulfu,** autorul lucrării **Isprăvile lui Păcală,** dă la iveală o nouă lucrare, **Gruia lui Novac,** „epopeie alcătuită din cântecele de vitejieale poporului român". Scopul, îl arată autorul în „cuvânt înainte" când se roagă de umbra lui Gruia să-i ajute ca

Din vechi cântece răzleţe,
Ce le zic pe la ospeţe
Lăutarii cântăreţi,
Azi să'ncheg un cânt măreţ
De mândrie strămoşească,
De 'ntărire sufletească,
De nădejde 'n viitor,
Pentru-acest ales popor.

Intr'o uşoară versificaţiune curg cele 24 de cântece ale epopeiei. Dacă pe alocuri, legătura dintre unele şi subiect nu pare îndestul de strânsă, aceasta se datoreşte cutărui *cântec răzleţ*, pe care-l gâcim numai de cât şi care, astfel, în loc să ne lese în tihnă să mergem cu Gruia, ne chiamă spre dânsul. Dar pentru mulţimea cetitorilor, cari nu prea răsfoesc colecţiunile literaturii populare, unitatea rămâne neştirbită şi interesul se păstrează acelaş până la sfârşit.

Socotesc că numeroasele ilustraţiuni, i-au adus acestei cărţi preţul ce-l poartă. Ea trebuie scoasă de „Steaua", de Casa şcoalelor, de toate librăriile în ediţiuni eftine, trebueşte răspândită pretutindeni. E una din cele mai bune cărţi, care, pusă în mâna cui trebue, va aduce, hotărîtor, folosul pentru care cred că d-l Dulfu, ostenindu-se, a dorit să-l aducă.

* In **Revue des Traditions populaires,** an. XXVIII d-l Artur Gorovei, începe să publice *Nunta* la Români, cunoscutul d-sale rezumat pe care-l ştim

din *Biblioteca Minervei.* Străinătatea găseşte cu acest prilej un bun isvor de informaţiune.

* Scriind monografia satului Fântânele din jud. Iaşi, păr. S. Popovici dă câteva obiceiuri la naştere şi nuntă, în no. 5 al revistei **Albina.**

* **Convorbiri Literare** XLVII no. 9: *P. Cancel: Păstoritul la poporul român* (Precizări etnografico-istorice). Impotriviri şi întregiri pentru alt articol din *Viaţa nouă* a d-lui Ovid Densuşianu, cu acelaş subiect.

No. 10 din aceiaşi revistă începe să publice *Elementele geografice în poezia noastră populară* ale d-lui *D. Ionescu-Sachelarie*, un soiu de rezumat, astăzi fără mare însemnătate. Tot colo, o frumoasă *Poartă de biserică* din Vadul Părului judeţul Prahova, desemnată de d-l *Al. M. Zagoritz.*

P.

Poşta Redacţiei.

D-lui *Oct. Al. Bel.* Acestea nu se pot publica fiind alcătuite de dv. Trimiteţi-ne bucăţi culese. D-lui *T. Bizom.* Cu părere de rău, Calendarul se încheiase la primirea manuscriptelor. D. *G. Polcovnicu.* Se va publica. Mai târziu însă. Aşteptăm cele făgăduite.

Cărţi primite la Redacţie.

Pr. T. Bălăşel: In munţi şi mânăstiri, Bucureşti, 1913, Tip. „Gutenberg", 52 p.

Muzeul „Saint-Georges din Bârlad": Colindările revizorului fără leafă şi fără nume, Extras din Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1914, Bârlad, 1914, tip. C. D. Lupaşcu, 16 p. 35 b.

Emile Zola: Chefni de la Coqueville. Moartea lui Olivier Becaille, trad. de C. Graur (No. 756 din Biblioteca pentru toţi) Bucureşti, f. a. Libr. Leon Alcalay, 100 p. 30 b.

G. Bogdan-Duică: Românii şi Evreii, Bucureşti, 1913, „Tipografia românească" 256 p., 2 lei.

Atalia de **Racine** şi **Sărutarea** de **Banville** (două piese de teatru) trad. de Haralamb G. Lecca (No. 276 din „Biblioteca pentru toţi") Buc. 1907, Libr. L. Alcalay, 91 p. 30 b.

P. Dulfu: Gruia lui Novac, cu ilustraţiuni de A. Murnu, Bucureşti, 1913 Edit. C Sfetea, 262 p., lei 2,50

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor Revistei «ION CREANGA" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma din urmă . . . . Lei 973.35

D-l *Dr. St. Cassian* Hârşoveni-Pocneşti, j. Vaslui . . » 5.—

D-l *I. Rusu*, pedagog şcoala de agricultură Ţigăneşti, 1 leu cu: P. Mărinică 50 b., T. Axenie, A. Nicolau, C. Munteanu şi M. Diac câte 30 b., I. Vlasie, I. Dobrin, N. Rotaru, I. Totoliciu, M. Iovacovici, V. Zglobiu, D. Neculae, C. Popa, G. Ignat şi I. Portasă câte 20 bani, I. Butnaru, C. Teodorescu şi V. Teodorescu câte 10 b., Gh. Ştefăniu 15 b. Se scad 15 bani cheltueli, rămâne . . . . 5,—

Total 983.55

D-sale d-lui Artur Gorovei

Fălticeni

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul I, No. 5 pe Decembrie 1913, cuprinde :

MULŢUMIRE. — «Miron Costin»
RĂMĂŞIŢI VECHI ŞI STRĂVECHI. — T. Pamfile.
DOCUMENTE. — N. I. Dumitraşcu, G. Florescu, St. Manole, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, Al. Saint-Georges. Pr. Gh. Vartolomeiu.
— Pr. T. Bălaşel.
RI. — A. Saint-Georges.
-P.: Conferinţa d-lui A. D. Xenopol la Bârlad. — Revista Orto-
-N. Iorga: La cloche de Carageorges destinée à la chapelle de Topola. Studii şi documente cu privire la istoria Românilor (vol. XXII şi XXIII). — Calendarul revistei «Ion Creangă» pe 1914.
...ŢIUNE. — Rămăşiţi vechi şi străvechi.

Redacţia şi Administraţia: Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

ISBN: 978-973-7603-87-6